

NEVBERÎ DÎVÂNÎ

İHSAN ŞEHİTOĞLU

Genel Yayın Yönetmeni / Editor in Chief • C. Cansın Selin Temana

Kapak & İç Tasarım / Cover & Interior Design • Serüven Yayınevi

Birinci Basım / First Edition • © Aralık 2024

ISBN • 978-625-5955-92-0

© copyright

Bu kitabın yayın hakkı Serüven Yayınevi'ne aittir.

Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz, izin almadan hiçbir yolla çoğaltılamaz. The right to publish this book belongs to Serüven Publishing.

Citation can not be shown without the source, reproduced in any way without permission.

Serüven Yayınevi / Serüven Publishing

Türkiye Adres / Turkey Address: Kızılay Mah. Fevzi Çakmak 1. Sokak

Ümit Apt No: 22/A Çankaya/ANKARA

Telefon/ Phone: 05437675765

web: www.serüvenyayınevi.com

e-mail: serüvenyayınevi@gmail.com

Baskı & Cilt / Printing & Volume

Sertifika / Certificate No: 47083

NEVBERÎ DÎVÂNÎ

Hazırlayan

Dr. İhsan ŞEHİTOĞLU

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ _____	V
KISALTMALAR _____	VI
1. NEVBERÎ ve DÎVÂN'I _____	1
1.1. Hayatı _____	1
1.2. Eserleri _____	2
1.2.1. Dîvân _____	2
1.2.2. Fuzûlî Gazellerine Tahmisler _____	3
1.3. Edebî Kişiliği _____	4
1.4. Eserin Dil Özellikleri _____	6
1.5. Nevberî Dîvânının Nüsha Tanıtımı _____	10
1.6. Metin Kuruluşunda Takip Edilen Usul _____	11
2. TRANSKRİBE METİN _____	13
SÖZLÜK _____	996
KAYNAKÇA _____	1003
TIPKIBASIMDAN ÖRNEKLER _____	1004

ÖN SÖZ

Azerbaycan sahası Türk edebiyatı yüzyıllar içerisinde büyük ve öncü şairler yetiştirmiştir. Fuzûlî ve Nêsmî bu şairlerin başında gelir. Bu şairler sadece kendi yetiştikleri saha içerisinde kalmayıp şiirin ve sanatın sınırları ve duvarları aşan gücünün etkisiyle bütün Türk dünyası edebiyatına mal olmuş isimlerdir. Nevberî mahlası ile şiirler yazan Kerbelayî Kara Meşhedî Süleymanoğlu Aliyev, Fuzûlî'yi bir üstat gibi görmüş, her fırsatta Fuzûlî'ye hayranlığını dile getirmiş ve onun cazibe çemberi içerisinde Fuzûlî'nin üç yüz dört gazeline tahmisler yazmıştır. Tahmisler yazmakla kalmayan Nevberî, bin sekiz yüz on dokuz şiirden müteşekkil *Nevberî Dîvânı* adıyla oldukça geniş kapsamlı bir eser ardında bırakmıştır.

Nevberî Dîvânı, Azerbaycan Milli İlimler Akademisi Mehmed Fuzûlî Adına El Yazmalar Enstitüsünde iki cilt halinde bulunmaktadır. Eserin birinci cildi üç yüz elli beş varak ikinci cildi ise iki yüz otuz beş varaktır. Çalışmamızın temelini oluşturan bu esere yönelik esas amaç: Klasik Türk edebiyatının 20. yüzyılda Türk edebiyat dünyasının zengin bir sahasını oluşturan Azerbaycan'da varlık bulduğunu göstererek *Nevberî ve Dîvân*'ının bilim insanlarının incelemelerine sunmaktır.

Bu eser tarafımızca 2017 yılında Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde hazırlanan doktora tezinin gözden geçirilip yayımlanmış hâlidir. Çalışma giriş ve transkripsiyonlu metin bölümlerinden meydana gelmiştir. Giriş bölümünde Nevberî'nin hayatı, eserleri ve edebî şahsiyeti üzerinde durulmuştur. Giriş bölümünün ardından metin transkripsiyon alfabesiyle verilmiştir. Çalışmanın sonunda ise eser içerisindeki çoğunlukla Azerbaycan Türkçesinde yer alan kelimelerden oluşan sözlük oluşturulmuştur.

İhsan ŞEHİTOĞLU

MUŞ 2024

KISALTMALAR

- AÜ.** : Ankara Üniversitesi
C. : Cilt
DTCF : Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi
G. : Gazel
Hız. : Hazreti
hızl. : Hazırlayan
N1 : Azerbaycan Milli İlimler Akademisi Mehmed Fuzûlî Adına El Yazmalar
Enstitüsünde kayıtlı Nevberî Dîvânı adlı el yazma eser 1. cilt
N2 : Azerbaycan Milli İlimler Akademisi Mehmed Fuzûlî Adına El Yazmalar
Enstitüsünde kayıtlı Nevberî Dîvânı adlı el yazma eser 2. cilt
s. : Sayfa
S. : Sayı
TDK : Türk Dil Kurumu

1. NEVBERÎ ve DÎVÂN'I

1.1. Hayatı

Nevberî mahlasıyla dîvân geleneğini yirminci yüzyılda temsil eden şairimizin asıl adı “Kerbelayî Kara Meşhedî Süleymanoğlu Aliyev'dir.” Nevberî hakkında bilgilerimiz oldukça sınırlı olup kendisi hakkında yaptığımız araştırmalara rağmen biyografik ve tarihi kaynaklarda bir bilgiye rastlanmamıştır. Bakü'de 2012 yılında yayımlanan “Fuzûlî Gazellerine Tahmisler” adlı çalışmanın giriş bölümünde şairle ilgili şu bilgiler yer almaktadır:

“Nevberî, 1885 yılında Azerbaycan'ın şairler meskeni olarak bilinen Şuşa şehrinde tüccar bir ailenin çocuğu olarak doğmuştur. Türkçenin yanı sıra Arapça, Farsça ve Rusçayı iyi derecede bilen Nevberî ilköğrenimini doğduğu şehirde almıştır. Genç yaşta çeşitli yabancı ülkeleri ziyaret eden Nevberî'nin ziyaret ettiği ülkeler arasında İran, Irak ve Suudi Arabistan da vardır. Nevberî yirmili yaşlarda iken ilkin doğup büyüdüğü Şuşa şehrini terk edip Berde şehrinde ikamet eder. Otuzlu yaşlardan sonra ise Bakü'ye yerleşen Nevberî, Bakü'ye yerleştikten sonra bir süre devlet ticaret sisteminde çalışmaya başlar. Ömrünün geriye kalan kısmını Bakü'de geçiren Nevberî, 1967 yılında Bakü'de vefat etmiştir” (Nağiyeva ve Nureliyeva, 2012: 3-4).

Nevberî Dîvânı'nda şairin özel yaşamına dair bilgi oldukça sınırlıdır. Şair, gerçek adı içerisinde yer alan “Kara” sözcüğünü Dîvân içerisinde şöyle ifade eder:

Ol zamân kim ‘aşkıdan giydüm muhabbet hırkasın
Adımı pozdı Qaradan eyledi Nevber meni (G. 1718/7)

‘Aşk-ı cānān dilime tāze vü ter Nevber olup
Lîk hilkatde adım Qara felekden yazılıp (G. 109/6)

Eğitim yaşamına yönelik Nevberî, “Öğrenimim az olsa bunda ne var ki sözlerim düzenlidir bu sözlerim aşk ehline haz, cahillere dert olur.” diyerek sınırlı bir eğitim aldığını ifade eder:

Muntazamdur sözlerim tadrîsim az olsa n'ola
Hazz olur ‘aşk ehline bu sözlerim nā-dāna derd (G. 195/3)

Kerbelayî Kara Meşhedî Süleymanoğlu Aliyev, mahlas olarak “Nevberî” ismini seçmiştir. Şair bir nâ-tamâm gazelin dışında bütün şiirlerinde mahlas kullanmıştır. Dîvân boyunca şair, mahlasını “Nevber, Nevbâr ve Nevberî” biçimlerinde kullanmıştır. Ancak şairin sıklıkla tercih ettiği Nevberî biçimidir.

Gül-şen-i ruhsārına **Nevber** cefā-keş bāğ-bān
Zaḥmetine bir ʿivaż itdüñ ʿaṭā göster maña (G. 79/6)

Mecnūn gidüp koyupdur ʿaşk āteşin cihānda
İmdi firāk odına vāriş ḳalupdı **Nevbār** (G. 381/7)

Cān bahā-yı vaşldur āmāde ḳıl ey **Nevberī**
Şanmuram müşkil bunu cān virmek āsāndur maña (G. 20/7)

Farsça kökenli “nev” ve “ber” sözcüklerinin birleşiminden oluşup turfanda çıkan meyve ve çiçek (Devellioğlu, 1997: 828) anlamına gelen nevber sözcüğüne nisbet eki “-î” getirilmesiyle oluşan Nevberî mahlası, yeni yetişen meyve ve çiçeğe mensup anlamlarına gelmektedir. Şairin meyvesi de çiçeği de şiirleridir dolayısıyla şair bu mahlası kullanırken edebiyat dünyasına yeni ve taze şiirler yazma hedefini de ortaya koymaktadır. Şairin, bu mahlası seçmesindeki temel neden kanaatimizce şiirde mahlasıyla bütünleşerek söz meydanında yenilik oluşturmak iddiasıdır. Bir beyitte şair, şiir yazma kabiliyetini meyveye benzeterek “Ömür bahçemin ağacı meyve verdi yüküm/meyvem budur ki ismim Nevbâr oldu” ve yine bir makta beytinde de şair, “Şiirlerim tazedir cihanda kadrime artırıp beni var etti böylece adıma Nevber dediler.” der:

Dıraḥt-ı bāğ-ı ʿömrüm bār virdi
Budur bārım ki ismim oldu Nevbār (G. 224/8)

Ḳadrime artuḳ idüp dehrde var itdi meni
Tāzedur şîrlerim adıma Nevber didiler (G. 444/7)

1.2. Eserleri

Nevberî hakkında yapmış olduğumuz araştırmalar neticesinde şairin iki eserinin olduğunu tespit ettik. Bunlar *Dîvân*’ı ve *Fuzûlî Gazellerine Tahmisler*’dir.

1.2.1. Dîvân

Nevberî Dîvânı toplamda bin sekiz yüz on dokuz şiirden oluşmaktadır. Şiirlerin tamamı aruzun çeşitli kalıpları kullanılarak yazılmıştır. *Dîvân*, Azerbaycan Milli İlimler Akademisi Mehmed Fuzûlî Adına El Yazmalar Enstitüsünde iki cilt halinde bulunmaktadır. Eserin birinci cildi üç yüz elli beş varak ikinci cildi ise iki yüz otuz beş varaktır.

Eserde bütün şiirler gazel nazım şeklindedir. Şair, gazellerinde kafiye oluşturmada Osmanlı alfabesindeki sıralamaya sadık kalarak gazel yazmıştır. Harflerin gazel sayısı şu şekildedir:

Elif (ا) harfinde: 91, bâ (ب) harfinde: 46, te (ت) harfinde: 30, se (ث) harfinde: 6, cim (ج) harfinde: 4, ha (ح) harfinde: 3, hı (خ) harfinde: 10, çim (چ) harfinde: 1, dal (د) harfinde: 11, zal (ذ) harfinde: 5, râ (ر) harfinde: 259, ze (ز) harfinde: 91, sin (س) harfinde: 18, şin (ش) harfinde: 54, sad (ص) harfinde: 9, dâd (ض) harfinde: 7, tı (ط) harfinde: 7, zı (ظ) harfinde: 1, ‘ayn (ع) harfinde: 9, gayn (غ) harfinde: 7, fe (ف) harfinde: 10, kaf (ق) harfinde: 22, kef (ك) harfinde: 39, ge (گ) harfinde: 1, nazal ne (ن) harfinde: 40, lam (ل) harfinde: 98, mim (م) harfinde: 265, nun (ن) harfinde: 226, vav (و) harfinde: 44, he (ه) harfinde: 131, yâ (ی) harfinde: 274.

Gazellerine el yazma nüshanın iki cildinde de besmele ile başlayan Nevberî, bazı şiirlerine açıklayıcı mahiyette çeşitli başlıklar bırakmıştır. Hazırladığımız metin içerisinde 746 ve 1563 numaralı şiirlerde “*Îtâb-nâme*”, 1147 ve 1364 numaralı şiirlerde “*İbret-nâme*”, 1033 numaralı şiirde “*Fuzûlî’ye Hasr Olunmuş Bir Gazel*”, 1583 numaralı şiirde “*Fuzûlî’ye Nazîre*”, 913 numaralı şiirde “*Muhtereme Hanım Nâtüvâne Nazîre*”, 1323 numaralı şiirde “*Hazreti Muhammed Aleyhisselama Hasr Olunmuş Bir Manzûme*”, 1661 numaralı şiirde de “*Münâcât*” başlığı kullanılmıştır.

Şairin şiirleri içerisinde yek-avaz ve yek-âhenk gazel özelliği taşıyan şiirlerin bulunmasının yanı sıra Halk şiiriyle Dîvân şiiri müştereklerinden kabul edilen mürâca’a ya da muhavereli (dedim-dedi) şiir olarak bilinen bir gazel de vardır.

Bizim tarafımızdan yapılan doktora çalışmasının gözden geçirilerek yayımlanan bu e-kitabın haricinde Dîvân’ın farklı bir el yazması üzerine Bakü’de 2017 yılında bir çalışma daha yapılmıştır (Nağisoğlu ve Göyüşov, 2017). Yapılan bu çalışma Azerbaycan Türkçesi yazı dilinde neşredilmiştir.

1.2.2. Fuzûlî Gazellerine Tahmisler

Nevberî’ye ait “*Fuzûlî Gazellerine Tahmisler*” adlı ikinci eser Azerbaycan Milli İlimler Akademisi Mehmed Fuzûlî Adına El Yazmalar Enstitüsünde S-464/9417 ve S-465/9418 numaraları ile kayıtlıdır. Tahmis bilindiği üzere bir gazelin ya da bir kasidenin her beytinin önüne aynı vezin ve kafiyede üç mısra eklenmesi suretiyle meydana getirilen bentlerden oluşmuş nazım şeklinin adıdır. Eserde Fuzûlî’nin üç yüz dört gazeline tahmis yapılmıştır. Bu eser 2012 yılında Bakü’de Cennet NAĞİYEVA ve

Tahire NURELİYEVÂ tarafından Azerbaycan Türkçesi yazı diline aktarımı yapılarak neşr edilmiştir. Hazırlanan bu eserin ön sözünde eseri hazırlayıp neşr edenler Nevberî'nin Ali Şîr Nevâyî'nin birçok gazeline de tahmis yazdığını belirtirler. Ancak yapmış olduğumuz araştırmalar sonucunda şairin böyle bir eserine ulaşamadık.

1.3. Edebî Kişiliği

Nevberî, 20. yüzyılda Dîvân geleneğini devam ettiren bir şairdir. Şiirlerinin tamamını gazel nazım şekliyle yazdığından o, bir gazel şairidir. Şair nazirecilikte mahirdir. Başka şairleri şiirlerine nazire yazmaya davet eder. Şiirlerinin nazireye mazhar olduğunu ifade edecek kadar öz güveni yüksektir.

Nevberî velût bir şairdir. Dîvân'ındaki 1819 gazel bunu kanıtlar niteliktedir. Arapça, Farsça ve Türkçe bilen şair, bu üç dile ait kelime ve kelime guruplarından istifade etmiştir. Böylelikle zengin bir kelime dağarcığına sahiptir. Şair, şiirlerinde yer yer tekrara düşer. Bu tekrarlar isim tamlamaları, dize, beyit bazen de birkaç kelimesi değiştirilmiş şiirin tamamı şeklindedir. Bu tekrarlar klasik tekrar olarak algılanacağı gibi şairin mükemmeli arama peşinde olduğunun da göstergesidir.

Şairin şiirlerindeki en önemli motivasyon unsurlarından birisi sevgili ve sevgiliye dair sözlerdir. Dert, keder ve hicran şairi olan Nevberî, şiirlerinde kavuşma hasreti içerisindedir. Şiiri ve sözü değerli gören şair, şiirde mânâyı oldukça önemser. Lirik bir aşk şairi olan Nevberî ne tam bir mecazî aşk tutkunu ne de tam bir mutasavvıftır. Onun şiirlerinde aşk olgusu bazen mecazî bazen ilahîdir.

Nevberî; Fuzûlî, Nesîmî ve Hallac-ı Mansûr gibi şahsiyetlerin düşüncelerinden etkilenmiştir. Fuzûlî'yi bir üstat olarak gören şair şiirlerinde Fuzûlî'nin izleğinde yol almaya çalışmıştır.

Divan Edebiyatı Azerbaycan'da Fuzûlî'nin cazibesi altında gelişmiş ve onun sihir halkasından dışarı çıkamamıştır. (Hacızade, 1997: 125). Fuzûlî'yi bir üstad gibi algılayan şair, en çok Fuzûlî'den etkilenmiştir. Nevberî'nin Fuzûlî'nin şiirlerine yazmış olduğu tahmisler ve Dîvân'ında Fuzûlî isminin değişik vesilelerle büyük bir hayranlık ve öykünmeyle dile getirilmesi bunun göstergesidir. *Nevberî Dîvânı*'nda “Fuzûlîye Hasr Olunmuş Bir Gazel” başlıklı bir şiirin yanında “Fuzûlîye Nazire” başlıklı bir şiir de bulunmaktadır.

“Fuzûlîye Hasr Olunmuş Bir Gazel” başlıklı “olsaydım” redifli şiirde Nevberî, Fuzûlî ile aynı dönemde yaşama arzusunu ve ona köle olmayı dile getirir. Fuzûlî'ye öykünen şair halkın dilinde Fuzûlî gibi şiirlerinin ezberden okunma arzusunu da ifade

eder (G. 1033/1). Fuzûlî'nin fikirleriyle donanmış bir aşk sayyadı olmak istediğini (G. 1033/2) söyleyen şair, mübalağa da yaparak Fuzûlî'nin elinde kalem yahut mürekkep olmak istediğini belirtir (G. 1033/3). Nevberî bununla da kalmaz Fuzûlî'nin şiirinde şeker olmak istediğini (G. 1033/5), şairin şiir yazarken ışığından istifade ettiği mum gibi eriyip kül olmak istediğini de belirtir (G. 1033/6). “Olsaydım” redifli şiirin makta beytinde şair, Fuzûlî'ye hayranlığını dile getirirken şair kendi şiir sanatındaki nihayî hedefine yönelik bilgi de verir: O, Fuzûlî gibi “nev-ber” olmak istediğini dillendirir. Onun bu söylemi Fuzûlî gibi şiire yeni bir yüz ve yeni bir çehre katmak isteğinin en açık ifadesidir (G. 1033/8).

Nevberî'nin şiirlerinin en önemli köşe taşlarından birisinin Fuzûlî olduğunu söyleyebiliriz. Şair bir beyitte kendisini Fuzûlî okulunun bir talebesi olarak görmektedir. O, Fuzûlî'nin bir talebesi olarak övünürken onun muallimliğinde yeninin peşinde olduğunu zikreder (G. 420/9) Şairin Fuzûlî'yi muallim olarak görmesi kendi ifadesiyle âlem-i ervahta Fuzûlî'nin kendisine talim-i ders vermesine dayanır (G. 570/7). Şairin Fuzûlî'ye hayranlığı aşk mesabesinde. Öyle ki şair Fuzûlî'nin yaşadığı yerleri âdetâ kutsal bir belde olarak düşünüp oralara gitme arzusunu dile getirir. O, Fuzûlî'nin çektiği havadan teneffüs etmek için Bağdat şehrine gitmek arzusundadır (G. 591/7). Nevberî üzerinde Fuzûlî'nin etkisi üzerine detaylı bilgi için bakınız (Eren, 2019).

Nevberî'yi etkileyen önemli şahıslar arasında Hallâc-ı Mansûr ve Nesîmî de bulunur. Nevberî, kimi zaman Mansûr'la başlayıp Nesîmî'yle devam eden bir silsilenin takipçisi ve devamı gibi görünür. Nevberî de yer yer Mansûr'un düşüncelerini dillendirmekten ve onun gibi yaşama arzusu içerisinde olduğunu ifade etmekten geri durmaz:

Ḥaqqı di Mañşûr tek söyle ene'l-Ḥaḡ yârîne

Olmasañ anuñ kimi başdan giçüp dâr isteme (G. 1412/3)

Mansûr gibi hakkı söylediğini ifade eden Nevberî (G. 320/3), aşk yolunda *ene'l-Hak* dediğini de belirtir (G. 718/4), (G. 507/2).

Şairin Mansûr'u örnek aldığını ifade ettiği aşağıdaki mısralar şairin fikir dünyası ve şiir düşüncesiyle ilgili bilgiler de vermektedir. O, doğru yolda olmak isteyen, hakkı diyen ve Mansûr gibi ölümü göze almak isteyen birisidir.

Doğru yolda şâbit ol egri yola koyma kadem

Ḥaqqı di Mañşûr tek gör başın üste dârını (G. 1677/7)

Hallâc-ı Mansûr'un en önemli takipçilerinden biri de Nesîmî'dir. O, söylemleriyle Hallâc-ı Mansûr'un yeniden vücut bulmuş hâli gibidir. Bu anlamda Nesîmî de Nevberî'nin düşünce dünyasının önemli simalarından birisidir. Nevberî, şiirlerinde Nesîmî'yi örnek göstererek *ene'l-Hak* söyleminin takipçisi olduğunu ifade eder:

Ene'l-Hak söylüyor Nevber vefâlı görse dil-dârın

Hirâs itmez Nesîmî tek gele ortaya ser-dârı (G. 1676/7)

Nevberî, söz meydanında da Nesîmî'yi kendisine örnek olarak alır. Mert olandan merdane sözlerin çıkması gerektiğini söyleyen şair, bu uğurda gerekirse insanın Nesîmî gibi baş vermesi gerektiğini belirtir:

Haqqı inkâr itmedi cildin Nesîmî'nin soydular

Gitse de başı çıkar merdânededen merdâne söz (G. 487/6)

Nesîmî'nin hak dediğini ve hakkı söyleyenlerin dâra mahsus olduğunu (G.630/9) söyleyen Nevberî, Nesîmî'nin yolunda olduğunu (G. 1405/4), *ene'l-Hak* söyleyenlerin candan geçmesi gerektiğini ifade eder (G. 1712/4).

Nevberî, Nesîmî'yi örnek bir şahsiyet olarak gösterir. Aşağıdaki beyitte şair, Nesîmî'nin yolunda olan kişilere karşı iyi niyet ve dua temennisini dile getirir:

Nesîmî tek olan 'aşık nesîm-i şubh tek olsun

Dimâğına onun yetsün şabâdan rû-yi dil-dârı (G. 1712/5)

Görüldüğü üzere Nevberî'nin şiirinin oluşmasında Fuzûlî, Nesîmî ve Mansûr gibi şahsiyetlerin büyük etkisi bulunmaktadır.

1.4. Eserin Dil Özellikleri

Nevberî Dîvânı, 20. yüzyıl Azerbaycan Türkçesinin dil özellikleri ile yazılmış bir eserdir. Türkçenin şiveleri içerisinde Azerbaycan Türkçesi, Türkiye Türkçesine en yakın şivedir. Dîvân boyunca Azerbaycan Türkçesi varlığını korumasının yanı sıra *Dîvân*'da Arapça ve Farsça kelimeler de sıkça kullanılmıştır. Bu sebepten *Nevberî Dîvânı* kelime hazinesi bakımından oldukça zengindir. Arapça, Farsça ve Türkçe sözcük ve tamlamalardan istifade eden şair, eserinde vezin ve anlam doğrultusunda ihtiyaç duyduğu bu üç dile ait sözcük ve isim tamlamalarını başarılı bir şekilde kullanmıştır. Şairin çoğunlukla tercih ettiği tamlamalar Türkçe ve Farsça tamlamalardır. Şairin Arapçaya oranla Farsçayı daha iyi bildiğini söyleyebiliriz. Çünkü eser içerisinde çoğunlukla Arapça sözcüklerin yazımında hatalar bulunmaktadır. Bu durum şairin Arap dili imlasına tam da hâkim olmadığını göstermektedir. Yine eserde Arapça şiir

bulunmazken Farsça bir beyit yer almaktadır. Farsça beyit el yazma nüshasının birinci cildinin sonunda müstakil olarak yazılmıştır.

Şair, yaşadığı dönemin dil özelliklerini şiirlerinde başarılı bir şekilde yansıtmıştır. Şairin şiirlerinde kullandığı Azerbaycan Türkçesine ait bazı kelimelerden örnekler şunlardır:

Çaşmak (G. 756/3), nisgil (G. 8/6), yüngül (G. 525/4), dözmek (G. 158/1), çulkamak (G. 298/4), daldanmak (G. 421/1), danmak (G. 785/6), calanmak (G. 585/6), birbaş (G. 1693/2), kömek (G. 1647/5), pelmek (G. 445/6), olgilan (G. 154/3), olmagilan (G. 327/8), aparmak (G. 61/7), tapmak (G. 115/5), yırkalanmak (G. 1635/7), tapdak (G. 1140/6), hörümçek (G. 605/2), calak (G. 1584/7), el üzme (G. 1546/6), cele (G. 1582/5).

Yukarıdaki kelimelerden bazıları eser içerisinde birçok yerde geçmektedir. Bu sözcükler ve anlamları çalışmamızın sözlük bölümünde verilmiştir.

Nevberî Dîvânı'nda genel olarak tespit edilen Türkçe sözcüklerin ses özelliklerine yönelik durumları aşağıda belirtilmiştir:

Türkçede kelime başında “t-d” değişimi pek yaygındır. Türkçe sözcüklerin başındaki “d” sesinin “t” sesine dönüşmesiyle oluşan bir ses özelliğidir *Dîvân*'da çoğunlukla “d” sesinin kullanımı vardır:

darak (G. 700/4)

dırnak (G. 202/6)

dürlü (G. 1224/4)

dutmak (G. 1251/5)

dadlanmak (G. 415/3)

Türkçenin ilk dönemlerinden itibaren bazı kelimelerin başındaki “m” sesi zamanla “b” sesine dönüştüğü görülmüştür. Eserde “m” sesinin kullanımı tercih edilmiştir:

munca (G. 446/6)

men (G. 448/1)

min (G. 452/7)

Türkçe kelimelerde kelime içi ses dönüşümlerinden “h-k” dönüşümü eserde değişim göstermeden eski halini koruyarak kullanılmıştır:

yıhmaz (G. 153/3)

yahmak (G. 178/6)

yoh (G. 644/5)

Türkçe kelimelerde kelime içi ses dönüşümlerinden “n-m” dönüşümünün değişimi yaygınken “konşu” kelimesi değişim göstermeden eski halini koruyarak eserde iki yerde görülmektedir:

konşu (G. 1165/2), (G. 1183/5)

Bir sözcük içinde iki ses biriminin yer değiştirme durumu olarak bilinen göçüşme (Karaağaç, 2012: 129) metatez adıyla da bilinir. Eser içerisinde göçüşmeye uğramış sözcükler şunlardır:

körpü (G. 57/3)

örgelemek (G. 542/2)

örgetmek (G. 1194/4)

kiprik (G. 708/2)

Türkçenin belirli dönemlerinde bir kelimenin aynı hecesindeki ünlü sesinde hem “e” sesiyle hem de “i” sesiyle yazım şekli bulunmaktadır. *Dîvân*'da, bugün “e” sesi kullanımıyla söylenen birçok kelimenin “i” sesi ile yazılmış şekliyle karşılaşılmaktadır:

didi (G. 750/7)

gice (G. 756/4)

virmek (G. 549/5)

itmek (G. 557/4)

idüp (G. 559/1)

Dîvân'da Türkçe kelimelerde çoğunlukla ünlü uyumu görülmesine karşın ünsüz uyumu görülmemektedir:

kurutdı (G. 589/4)

rahatdur (G. 628/6)

karişdı (G. 662/2)

kalmışdur (G. 773/6)

emlakdan (G. 777/2)

Nevberî Dîvânı'nda Türkçedeki bazı eklerin kullanımına yönelik bugün Türkiye Türkçesi yazı dilinde bulunmayan kullanımlar bulunmaktadır. Bu eklerin eser içerisindeki özellikleri ile birlikte aşağıda gösterilmiştir.

Dîvân'da -up/-üp zarf-fiil eki dur- yardımcı fiili ile birleşerek öğrenilen geçmiş zaman çekimi görevinde kullanılmıştır:

olupdur (G. 778/3)

eyleyüpdür (G. 456/3)

Türkçede aynı görevdeki iki ekin sözcük içerisinde art arda gelmesi durumuyla oluşan ek yığılması haline şu örnekleri verebiliriz:

dilersense (G. 160/7)

idersense (G. 181/6)

Günümüz Azerbaycan Türkçesi yazı dilinde emir kipinin ikinci tekil şahıs çekiminde -gil, -gilen ve -ginen ekleri kullanılmaktadır (Sarıkaya, 1998: 283). Dîvân boyunca kullanılan ikinci tekil şahısta emir kipi “-gilen” şeklindedir. Bu ek eserde sıkça kullanılmıştır:

göstergilen (G. 188/2)

salgilen (G. 197/7)

eylegilen (G. 200/5)

Eserde Eski Anadolu Türkçesinde kullanılan “-gaç/-geç” zarf-fiil eki kullanılmıştır:

görgeç (G. 175/1)

Dîvân’da dikkat çeken bir diğer özellik ise şairin bazı Türkçe kelimelerde vezne uydurma endişesiyle ünsüz ikizlemesi ya da ses düşmesi yoluna gittiği görülmüştür:

ollam (G. 17/4)

kıllam (G. 46/4)

lekke (G. 49/1)

iderle (G. 23/3)

kelme (G. 54/1)

Nevberî, şiirlerinde söz ve anlam ile ilgili edebî sanatları yeri geldiğinde başarılı bir şekilde kullanarak Klasik Türk edebiyatının mazmunlarından da istifade etmiştir. Böylelikle şairin Dîvân geleneğini kendi çağında başarılı bir biçimde yazı diline aktardığını söyleyebiliriz.

1.5. Nevberî Dîvânının Nüsha Tanıtımı

Yapılan araştırmalar sonucunda yurt içindeki kütüphanelerde herhangi bir kaydına rastlayamadığımız *Nevberî Dîvânı'nın* el yazma nüshaları Azerbaycan Milli İlimler Akademisi Mehmed Fuzûlî Adına El Yazmalar Enstitüsünde iki cilt halinde bulunmaktadır.

Yazma nüshanın birinci cildinin özellikleri şöyledir: Eserin ön kapağı üzerinde S-466/9416 kayıt numarası birinci varakta ise C 466/21971 kayıt numarası vardır. Birinci cilt 355 varak olup ölçüsü 19-28 cm'dir. Eserin yazı stili nestaliktir. Sayfa satır sayısında birlik olmadığından satır sayısı on ile on dört arasında değişmekte; ancak çoğunlukla eserin satır sayısı on dördtür.

Birinci cilt kapağı yeşil renkli mukavvadır. Eserin istinsah tarihi ve müstensihi hakkında bilgi yoktur. Eser kapağının iç tarafında kahverengi yüzey üzerine yapıştırılmış beyaz bir kâğıt üzerinde Latin harfleriyle “Nevberî Dîvânı (I. C.) Nureliyeva Tahire 15. 10. 2014” ifadesi yazılıdır. Eserin iç kapağına 165. varak içerisinde ilk iki beyti yazılıp eksik bırakılan bir şiirin altı beyti yazılmıştır. Esere besmele ile başlanmış ve her varığa bir numara verilmiştir. Farsça sadece bir beyit bu cildin sonunda Türkçe şiirlerden bağımsız olarak yazılmıştır. Yazma eserin birinci cildinin ilk beyti ve son beyti şöyledir:

İlk beyit: İbtidâ maḥlûḳdan Ḥallâḳadur ḥamd [u] senâ
Kâr-ı ḥayra eyledim bi'smi'llâḥ ile ibtidâ

Son beyit: Nevberî te'sîr-baḥş olmaz sözüml cāhillere
Ḥazzını ancaḳ dutar bu sözlerin ḥāş ile 'ām

Yazma nüshanın ikinci cildinin özellikleri şöyledir: Eserin ön kapağı üzerinde S-467 kayıt numarası birinci varakta ise C 467/21972 kayıt numarası vardır. İkinci cilt 235 varak olup ölçüsü 19-28 cm'dir. Eserin yazı stili nestaliktir. Sayfa satır sayısında birlik olmadığından satır sayısı on ile on dört arasında değişmekte; ancak çoğunlukla eserin satır sayısı on dördtür. İkinci cilt kapağı kahverengi mukavvadır. Eserin istinsah tarihi ve müstensihi hakkında bilgi yoktur. Eser kapağının üzerine yapıştırılmış beyaz bir kâğıt üzerinde Farsça “Cild-i dovvom Dîvân-ı Nevberî” ifadesi yazılıdır. İkinci cilde de besmele ile başlanmış ve her varığa bir numara verilmiştir. Yazma eserin ikinci cildinin ilk beyti ve son beyti şöyledir:

İlk beyit: Men nice el götürüm sen kimi bir meh-rûdan
Yüzümü dönderüm ol t̄aḳ-ı kemân-ebrûdan

Son beyit: Didim şarrâfa vir kıymet kelâm-ı Nevbere el-ḥaḳ
Onun her satırına kıymet bahâ yüz min direm yazdı

1.6. Metin Kuruluşunda Takip Edilen Usul

a) Metin hazırlanırken çeviriyazıda ve dipnotlarda yazım birliği sağlanmaya çalışılmıştır. Bu konuda büyük ölçüde İsmail Ünver'in "Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler" başlıklı makalesi dikkate alınmıştır.

b) İki cilt halindeki el yazma nüshanın varaklarına numaralandırma sistemi yapılmıştır. Bu numaralar kurduğumuz metin içerisinde varak sayfa başına denk gelen her beyitin sol tarafına yazılmıştır.

c) El yazma nüshanın ikinci cildindeki varak numaralandırma sistemini birinci cildin bittiği yerden devam ettirilmeyip numaralandırma ikinci ciltte yeniden başlatılmıştır.

ç) Metinde her şiire numara verilmiştir. El yazma nüshanın ikinci cildindeki şiirlerin numaraları birinci cildin bittiği yerden devam etmiştir.

d) Medli okunuşlar metinde harfle gösterilmiştir. Çalışmada metnin imlasına bağlı kalınarak bu harfler dipnotlarda gösterilmiştir: "cânândan: cânânıdan // ağyârdan: ağyârıdan" ... gibi.

e) Metinde özel isimler büyük harfle yazılmıştır. Özel isimlerden sonra gelen ekleri ayırmak için kesme işareti kullanılmamıştır.

f) Metinde büyük harfle başlayan kelimeler, dipnotta da büyük harfle başlatılmıştır.

g) Aynı beyitte birden çok düzeltme yapıldığında dipnotta farklı düzeltmeler arasına "//" işareti bırakılmıştır.

ğ) Metinde şiir numaralarının altına şiirin vezni yazılmıştır. Şiir içerisinde farklı vezinle yazılmış dizeler dipnotta belirtilmiştir.

h) El yazma nüshada -ub, -üb şeklinde yazılmış olan zarf fiil eki çeviriyazıda -up, -üp şekliyle aktarılmıştır.

ı) Atıf vâvları ayrı yazılmıştır.

i) Eserin bazı yerlerinde atıf vâvları ile izafet terkipleri birbirine karıştırılmıştır. Bunlar düzeltilerek dipnotta belirtilmiştir.

j) Farsçadaki vâv-ı ma'dûle “v̄ā” şeklinde yazılmıştır.

k) Metin içerisinde başlıkları oluşturan kelimeler kalın harflerle ve ilk harfleri büyük harf olarak yazılmıştır.

l) Metin içerisinde vezin ve anlam eksikliklerini gidermek için metne eklenen ses, hece ve kelimeler köşeli parantez [] içerisine alınmış ve bu durum dipnotta belirtilmiştir.

m) Hakk, dürr, kadd gibi sonu çift ünsüzle biten kelimelerin sonundaki bu harfler dize içerisinde vezne göre çift veya tek olarak yazılmıştır.

n) Farsça kelimelerde bir ön edatla bir sözcüğün birleşmesi sonucunda ortaya çıkan kelimelerin yazımında ön edat ile sözcük arasına kısa tire “-” işareti bırakılmıştır.

o) Türkçe kelimelerde vezin gereği de olsa uzatma işareti kullanılmamıştır.

ö) El yazma nüshada bazı kelimelerde yazımda dikkatsizlikten kaynaklanan hatalar görülmüştür. Özellikle h/h̄, h/h̄, z/z, ğ/k, t/ṭ harfleri yazımda birbirine karıştırılmıştır. Kelimelerin doğru yazımları esas alınıp yapılan yanlışlıklar dipnotta belirtilmiştir.

p) Bazı Arapça kelimelerin başında bulunan harf-i tarif, tireli “-” olarak yazılmıştır.

r) El yazma nüshada şair vezni uydurma endişesiyle bazı kelimelerdeki medli hecelerine ardına “aşkıda, yârıda, cismide, hicride” örneklerinde görüldüğü gibi ünlü ses getirmiştir. Biz kelimelerin dil içerisindeki doğru yazılışlarını kullandık. Buna yönelik yapmış olduğumuz düzeltmeleri dipnotta belirttik.

s) Bildirme hal eki olan “-dır, -dir” eki klasik imlaya uyularak “-dur, -dür” şeklinde okunmuştur.

ş) Arap harfli alfabede bulunup da bugünkü Türkiye Türkçesi yazı dilinde karşılığı olmayan harfler için çeviriyazıda, ilmî eserlerde kullanılan transkripsiyon sistemi kullanılmıştır.

2. TRANSKRİBE METİN

Bi'smi'llāhi'r-Raḥmani'r-Raḥīm

1

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 2a
1. İbtidā maḥlūḳdan Ḥallāḳadur ḥamd [u] senā¹
Kār-ı ḥayra eyledim bi'smi'llāḥ ile ibtidā
 2. Hansı dilde 'aşḳ ola itmez ferāmūş yārini
Bir bile dilde olar tā var nefes zıkr-i Ḥudā
 3. Ḳudret izḥār eyleyüp ḳādirlük işbāt eyledi
Merdüm-i çeşme virüp feyż-i na'īminden ziyā
 4. Ḥilḳat-i dünyā olup ābıla āteş ḥāk [ü] bād
Āsumāndur bī-sütün arz-ı müdevver der-hevā
 5. Gündüze gün nūrıdur şāma hemānā tırlik
Anı hem ba'zan eder nūr-ı ḳamerle rūşenā
 6. 'Aşḳ bir deryādı kim gözden nihāndur sāhili
'Āşık ol 'ummānda bir çizginen keştī-nümā²
 7. Şüret-i yāri dutar gözden göñül āyīnesi
Şāf sīm-endāmına eyler dil ü cānın fedā
 8. 'Aşḳdur rāḡıb iden cānāna şādık dilleri
Nevberī sen 'aşḳı dut dil-dāra ol muḥliş gedā

2

Mef'ülü Fā'ilātü Mef'ülü Fā'ilün

- 2b
1. Bīmār-ı 'aşḳ olupdı göñül yoḥ 'ilāc oña
Merhem degül lüzüm-ı devā ihtiyāc oña
 2. Zülfün ḥayāli gönlümü zulumet-serā kı lup
Olmaz daḥı ḳoyulsa münevver sirāc oña
 3. Dil āteşiyle yandımasun ehl-i 'ālemi
Saḳf eylüyüpdü sīneni dil mişl-i sāc oña
 4. Mecnūn itirdi 'aşḳdan idrāk u hūşını³
Ḳuşlar maḥalli başı olupdur aḡaç oña
 5. Menden ezel giyüpdüyse 'aşḳın libāsını
İmdi onun başında menem ṭurfe tāc oña

¹ maḥlūḳdan: maḥlūḳıdan// [u]: ḥadd N1

² 'ummānda: 'ummānıda N1

³ 'aşḳdan: 'aşḳıdan N1

6. Cānān musahhar eyledi iklīm-i cānımı
Teslīm idende Nevberî cān virdi bāc oña

3

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Çatlıyar bağrım bahār-ı bāğ u gül-zār olmasa
Seyr-i gül-şen kılmısam manzūr dil-i yār olmasa
2. Neyleri koymaz yakīn pīr-i muğān mey-hāneye
Onların āvāzesi gönlüm kimi zār olmasa
3. Bāğ-bāndan bülbülün feryādını şordum didi
Dād [u] feryād eylemez gülde eger hār olmasa
4. Bilmez idim gam nedür gam-hāne olmazdı dilim
Reşk iden bu sāhada bī-rahm ağıyār olmasa
5. Gönlümü sīnem kabūl itmezdi bir dem āh ilen
Onda ger zevk-i ruḥ-ı dil-dāra dīdār olmasa
6. Göz gerek her dem göre bir māh-rū dil-dār üzün
Manzarı bī-hūdedür gül-berg-i ruhsār olmasa
7. Tāb-ı hicrān itmedi Mecnūn kaçup şahrālara
‘Aşkı da mensūḥ olardı imdi Nevbār olmasa

4

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 3a 1. Cem^c olar gönlüm eger zülfüñ perīşān olmasa
Göz sirişkin saḥlayar hicrūñde giryān olmasa
2. Men de bir ābāda meyl arturmak isterdim eger
Meskenim kūyuñda bir vīrāne külhān olmasa
3. ‘Aşk bīmārı dime dermānılan şıḥhat tapar
Şerbet-i la^l-i leb-i cānānı dermān olmasa
4. Şor şabādan ḥālimi her gün senüñ yanūñdadur
O saña söyler gamım ger sende ‘unvān olmasa
5. Yād kılmaz Nevberî bir kimse ondan bī-ḥaber
Tā elinde bir bile manzūm dīvān olmasa

5

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

1. Virdüm dil ile cānı cānāne menden olsa
Hicrān şebinde gelmem efgāne menden olsa

2. Zülfün siyāhı kılam her gün elimle çīn çīn
Dutmaz elinde cānān bir şāne menden olsa
3. Şart eyledik ki kıoyun cānān vişāl vaqtin
Şādık olar nigārim peymāne menden olsa
4. ‘Aşk ehline ‘abeşden dīvāne söyledürler
Cümle olardı men tek dīvāne menden olsa
5. Ruhsār odıyla şem‘in vardur harīka farkı
Cān yandırmazdı şem‘e pervāne menden olsa
6. Mescid kıapansa gam yoḡ kim menba‘-ı riyādur
Ol hem dönüp olardı mey-ḡāne menden olsa
7. Nevber cihānda ‘aşkın rencīne kılmayan tāb
Kıoymazdı hīç ayakın meydāne menden olsa

6

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün

- 3b
1. Tākat kıalar mı dilde dil-dāra bend olanda
Ārām cānda kıalmaz dil yāra bend olanda
 2. Çoḡ söyledim tabībe el çek veremli dilden
Şihhat mizāc olmaz ruhsāra bend olanda
 3. Bülbül gül istüyende şahrāda bend alar mı
Pür-beste olsa durmaz gül-zāra bend olanda
 4. Reng-i ruḡu kızarmaz ‘uşşāk-ı bī-nevānın
Kıanı şuya dönermiş dil-dāra bend olanda
 5. Āteş dutupdı cānım ol şem‘-rū yüzüñden
Pervāne sālīm olmaz odlara bend olanda
 6. ḡāl-i siyāhı bildi ruhsār-ı āla zīnet
Bu resmi örgenüpdür gül ḡāra bend olanda
 7. Cānān vişāli Nevber ḡaḡdandı bu muḡadder
Bir nāzenīn o tıfla geḡvāre bend olanda

7

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Nezr kııldım cānımı ey nāzlu cānānım saña
Nezr olupdur ḡilḡat-i evvelde bu cānım saña
2. Ta‘ne daşıdur kıoyan vīrāne bu cān mülkünü
Tapşırur ta‘mīrini bu kıalb-i vīrānım saña

3. İl şemâtet eylüyor hicrûñde vîrân göñlüme
Şekve onçün eylüyor bu çeşm-i giryânım saña
4. Zâhidin fikri meni mihrâba da‘vet itmedür
Añlamur kim bağlanup dîn ile îmânım saña
5. Secde itmem her yeten ra‘nâ büt-i sîmîn-tene
İbtidâ baş egdim ey serv-i hırâmânım saña
- 4a 6. Çâreme ‘âciz kalup yüz döndürüp menden hekim
Haşr olup hilkat demi bu derde dermânım saña
7. Ğamze peykânı töker her laḥza Nevber kanımı
Kim helâl itmiş benim ey mâh-rû kanım saña

8

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. ‘Arızuñ misli dime ḥande açılkan gül ola
Muntazam zülf kimi bâğı da bir sünbül ola
2. Dağa vezn itme dilim derdini göñlüm gamını
Koyma mîzâna niçün dağ gerek yüngül ola
3. Bî-sütün dağı dime tâb eylüyor miḥnetime
Tâb ider onda eger mendeki dil tek dil ola
4. Derdimi bâr eyleme merkebe tâbın götümez
Kafla lâzımdı gamım bârına min maḥmil ola
5. Reh-güzârında onun kabre meni defn eyleyüp
Tâ ki ḥâk-i güzeri çeşm-i terimden gil ola
6. Çoḥdı gam söylemürem gizli dutup ekşerini
Korḥuram yâr işide gamdan ona nisgil ola
7. Müşkil işdür didiler Nevberî ḥülyâ-yı nigâr
Müşkil oldur ki onun zikri dile müşkil ola

9

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Bir ḥayâl eyler kifâyet vaşl-ı cânândan maña
Biledür kısmet n'idim rûz-ı ezel ondan maña
2. Ta‘ne daşın başıma yağdırdı her yandan raḳîb
Raḥm iden yoḥdur bile ḥâlimde bir insân maña
3. Şabrımı firkat kesüp hicrân qarâr-ı şâmımı
Yaḥşı dîvân itdiler firkatle bu hicrân maña

- 4b 4. Pūça virdim ‘ömrümün āteş-i hicrānı ilen
Neye lāzımdur daḥı bundan sora bu cān maña
5. Gül yüzüñ yād eyledim gül-şende baḥdım güllere
Virmedüñ ruḥsāruña baḥmaḳa sen imkān maña
6. Her ṭabībe yüz dutup dāğ-ı dile sürdim ‘ilāc
Nabzımı dutdı didi nāfi‘ degül dermān maña
7. Olmadı feryād-res ol māh-ı tābān dādıma
Ḳaldı ancak Nevberī men çekdigim efgān maña

10

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Yārdan raḥm u mürüvvet bī-nihāyetdür maña
Ġamzesinden oḥ dile yetdükce rāḥatdur maña
2. Merdüm-i çeşmimdeki taşvīr zīnetdür dile
Ḥayretim vaḳtinde bu taşvīr ḥācetdür maña
3. Her seḥer-dem bŷy-ı ḥoş dutdum nesīm-i şubḥdan⁴
‘İtr-ı zŷlf-i yārdan ḥayli ‘ināyetdür maña
4. İltifāt eyler maña peygām-ı yār ilen şabā
Dil feraḥnāk olduḳu ondan beşāretdür maña
5. Şabrdan ma‘nā budur her kāre ta‘cīl itmemek⁵
Bāver itdim şāḥib-i şabrım zamānetdür maña
6. Vaşl-i fikrin gönlüme her dem salur gözden ḥayāl
Fikr-i vaşl-ı yārdan ḥŷlyā kifāyetdür maña⁶
7. Cān devām itmez onun bir sāniye hicrānına
Saḥlaram bir nev‘ ilen çŷnkim emānetdür maña
8. Cānuñı ḳoy yandısun ey Nevberī hicrān odı
N'eylerem cānānsız bu cān ne ḥācetdür maña⁷

11

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Ġamdur dimerem dilde hezārān ğamım olsa
Ġam zā‘il olar sen kimi bir hem-demim olsa

⁴ şubḥdan: şubḥıdan// yārdan: yārıdan N1

⁵ şabrdan: şabrıdan N1

⁶ yārdan: yārıdan N1

⁷ cānānsız: cānānsız N1

- 5a 2. Müşkil nedi dünyâda muḥâl emr ne şey³di
Müşkil açular ḥall eylügen âdemim olsa
3. Her yirde olam senle olur fikr ü ḥayâlim
Ġuşşa yimerem ‘aks-i ruḥuñ bā-hemim olsa
4. Solğun güle bülbül bu ḳadar nâle ḳılında
Gül çehreñe ‘aybımdı ger ondan kimim olsa
5. Ceyhun ḳuruyar âteş-i âhımla ser-â-ser
Ḳuvvedür ona gözde tükenmez nemim olsa
6. Nevber maña bu za‘f tenim itdirir töhmet
Kûy-i ser-i cānāna yeter her demim olsa

12

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Gül-şen-i dehrden ol ḡonça dehen besdi maña⁸
Başıma sāye salan serv-i revān besdi maña
2. Şoḥbet-i ehl-i ḡaraż eylüyüp ikrāh meni⁹
‘Aşḳ daşından olan rıḫl-ı girān besdi maña
3. Baḫtiyār olsa başım şevketi firdevse yeter
Men gedāyem ser-i kūyuñda mekān besdi maña
4. Yārdan imdi nedür dildeki pinhānı ḫaleb¹⁰
Şoḥbeti olsa onun mūnis-i cān besdi maña
5. Ser-i kūyuñda ḳoyup cennete gönderme meni
Manzarım olsa hemān serv-i revān besdi maña
6. Ḥāḫır itdüm ḫaleb-i vaşluña cān naḳdini men
Bu ticāretde olan nef‘-i girān besdi maña
7. Yārdan şekve iden kesde ne inşāf olacak¹¹
Nevberā dilde olan sırr-ı nihān besdi maña

13

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ża‘fılkdan bir muḳavvādur vücūdım ḡüyiyā
Āh-ı pey-der-pey çeküp pīrāhenim dutmuş hevā

⁸ dehrden: dehriden N1

⁹ ḡaraż: ḳaraż N1

¹⁰ Yārdan: Yārıdan N1

¹¹ Yārdan: Yārıdan N1

- 5b 2. Tābı yoħdur cānumun aşlā firāk u miħnete
Şabr kılmak müşkil iş hem ‘ömr kütēh cān fenā
3. Perde-i dil ibrişim mişlinde nāzik ta‘ne oħ
Tīr-i müjgān ğamzeden diger tarafından müdde‘ā
4. ‘Arız-ı gül-nāruñı münşak idüp ebrūlaruñ
Dehr görmez sen kimi bir dil-ber-i mu‘ciz-nümā
5. Lerze endāmım durur esdikce kūyuñdan nesīm
Korħuram dağun ola ruhsāruña zülf-i dü-tā
6. Ğulda çoħ taşşır olar bezl-i sehā sultānda
Olsa Nevberden haṭā olsun gerek sende ‘aṭā

14

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Bāğa girdim gül görem tā kim gönül ārām ola
Gülü görcek başıma az kaldı rüzım şām ola
2. Nice olar gül göre bir göz gül üzlü yārsız¹²
Tāb ider mi söylüyün tā kim bile hengām ola
3. İçmerem mey bāde-i la‘lūñ müyesser olmasa
Sākī-i gül-çehrenün destinde zerrīn cām ola
4. Firḳate tāb itmüyüp şahrālara yüz koydı Kays
Az kalup adım benim anuñ kimi bed-nām ola
5. Kayd-ı zülfüñ boynuma saldım bu ümmīd ile kim
Kāfir olsa zülf-i ḥam şāyed gözün İslām ola
6. Bilmemişdim muttaşıl hicrān-ı yāri ‘aşkda¹³
Zan idirdim ‘ākıbet hicrāna hem itmām ola
7. Derd-i ‘aşkın çāresi Nevber diyorlar vaşldur
Müşkil oldur derd ola dermānı bī-encām ola

15

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Kurbān olsun cānımız cānāna olmuş cān rızā
Olsun Allāh nezrimün maḳbūline cānān rızā

¹² yārsız: yārısız N1

¹³ ‘aşkda: ‘aşkıda N1

- 6a 2. anımlı bilmif menim aında cnnım ell
Cn bu teklife olar dil-ad her bir an rız
3. Tr-i mjgn kim delr gzdr viren fermnnı
Cenk itmez fevc eger t olmasa sultn rız
4. Men de bir dermn didim aıqlara cnn lebin
Olmuyup rencide ger dirse buna Lomn rız
5. Cism ile cnım onun hem rh ile anım onun
Dil rızdur bu ie cnım rızdur an rız
6. Men kimem fikrim nedr nolmu temenn-y dilim
İsterem km-ı dili olsa eh-i hbn rız
7. Nevber dut dmen-i yri ekil bir geye
abr itse yr olar km-ı dile her an rız

16

Filtn Filtn Filtn Filn

1. rete revna virir itse eger znet oa
Eyle bir munif tapulmaz kim oya iymet oa
2. Perem  gslarun yzden kenr it il gre
Bae dursa min gzel hsnun vire ruat oa
3. Gz aar her ub-dem ayne grsn retun
T vire retdeki ehl gzn ayret oa
4. ane her gn zlfn asun diler bd-ı ab
ıtr-br eyler diy zlfun oyar minnet oa
5. Gmze peyknn gnl dıkardan pdr ıl¹⁴
anlu apundan gelr elbette oy hrmet oa
6. Seyr-i ahr itmede Mecnna vri olmuam
Mridimdr her adem gtdke min ramet oa
7. Nevber cn u dilim bir gzlerimdendr acl
İhtiyt eyler le gz hem ala asret oa

17

Mefl Filtn Mefl Filtn

- 6b 1. Cnn olar merref bil hzrm olsa
Olmaz daı marreb dilde urm olsa

¹⁴ dıkardan: dıkrdan N1

2. Gāfil degül o menden ondan menem kenāre
Görmek muḥāl olmaz başda şu‘ürim olsa
3. Zindāna tāb kılsam başımda tācı görrem
Şabra taḥammül itsem ḳalb-i şabūrım olsa
4. Hürmetlü ollam ilde üftādelikle bī-şek
Bī-ḳadr-i kıymet ollam kibr u gurūrım olsa
5. Çekdim ḳalem cihānun emlākına menāle
Bāḳī degül ki menle min min kürūrım olsa
6. ‘Aşḳ-ı nigāra uydum terk eyledim cihānı
Azdur bu ḥaḳda dilde bī-ḥad sürūrım olsa
7. Sen ki ḥuzūr-ı şāha yetmek dilersin ey dil
Hoşdur mı Nevber elde bir pāy-ı mūrım olsa

18

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ol perī-veşden maña virmez ḥaber bād-ı şabā
Āşinālık luṭfunı kesmiş nedendür āşinā
2. Rūyına gün söyledim yārin gurūb itdi güneş
Ayı dutdum ḥaṭıra kıldı onu pinhān Sühā
3. Dutmadı temessül bir ḥilḳatde yārin şüreti
Görmedim dünyāda men bir ḥüb-rū ondan sivā
4. Aḥsen ol naḳḳāşa kim taşvīr idüpdür şüretin
Āfitāb-ı rūyına ebri ḳılup zülfün dü-tā
5. İstemem görsün onu aḡyār ḳan olsun göñül
Dīni yoḥdur kim yüzün göstermege virse rızā
- 7a 6. ‘Anberīn zülfi kimi yoḥdur Ḥotan müşginde bū
Kim ber-ā-berdür dise ḥaḳḳında itmişdür cefā
7. Şādem ey Nevber virem cānım fezā-yı ‘aşḳda¹⁵
Ḥaḳḳ söyler kim ser-i kūyuñda oldı cān fedā

19

Mefūlü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Ol gün ki düşdüm ‘aşḳa olup āşinā saña
İtdim cihānda varım ile cān fedā saña

¹⁵ ‘aşḳda: ‘aşḳıda N1

2. ‘Ālem bilür fedāsıyam ol ƣara gözlerin
Taħs̄n maña diyirle hamu merħabā saña
3. Min derd gelse cānıma sendendi hoş gelür
Men istemem zamānede yetsün bedā saña
4. Cevr ü cefānı eylüyerem ģayr ile ‘ivaż
Dil-teng olup da istemirem bir belā saña
5. Yüz virme tā raķīb ser-i kūyuña gele
Görme revā muģarreb ola her gedā saña
6. Bir tuħfedür bu ģüsn bu ģulķ bu ģāşiyet
Ni‘metdi kim ‘aṭā buyurupdur Ĥudā saña
7. Derd-i dilime çāre tapulmaz ṭabībden¹⁶
Derdim ‘ilācı sendedi rāci‘ devā saña
8. Nevber seni firāk mükedder-dil itmesün
Cānān görüpdi cevır ü cefānı revā saña

20

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Kec-nigāhuñ ey perī bir āfet-i cāndur maña
Her müjeñ bir cān alan ģün-riz-i peykāndur maña
2. Zülf-i pür-çinüñ yüzüñ devrinde reyħāndur güle
‘Arızuñ bir gül-şen ü gül-bün gülistāndur maña
- 7b 3. Çırpunur sensiz dilim her dem zamir-i sinede
Şu‘le-i āh-ı dilim bir şem‘-i sūzāndur maña
4. Şem‘-veş cān yandırıp ģākister ollam ‘ākibet
Şu viren bu āteşe bir çeşm-i giryāndur maña
5. Bī-ħaberdür neylüyüm bīmār-ı ģālimden ṭabīb
Vaşl-ı cānānım dil-i bīmāra dermāndur maña
6. Kıt‘a-i zūlmāṭda mişl-i Skender gezmerem¹⁷
Cān-fezā gül-gün lebüñ bir āb-ı ģayvāndur maña
7. Cān bahā-yı vaşldur āmāde ķıl ey Nevberī¹⁸
Şanmuram müşkil bunu cān virmek āsāndur maña

¹⁶ ṭabībden: ṭabībiden N1

¹⁷ zūlmāṭda: zūlmāṭıda N1

¹⁸ vaşldur: vaşlıdur N1

21

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

1. Olardım hayli men rāḥat ğamuñ dilden kenār olsa
Ḳalar mı dilde bir ğuşşa yanında ğam-ġüsār olsa
2. Ğam ile miḥnetin cānān ḥesābın istiyor menden
Diyün mümkün olar bilmek eger encüm-şümār olsa
3. Gözüm yaşı ne ḳadr aḥsa firāḳın āteşi sönmez
Niçün dirler ki şu ile söner her yirde nār olsa
4. Dilim sākindi ġīsūda daḫı ondan kenār olmaz
Lüzümü yoḫdı zincīrin esīre 'itibār olsa
5. Fiġān u nāleni göñlüm ney ile āşikār itdi
Ḥazīn şavtıyla dād eyler göñülde āh u zār olsa
6. Ḥayālātı kifāyetdür nigārın şām-ı hicrāna
Dile hayli tesellīdür ümīd-i vaşl-ı yār olsa
7. Mükedder olmazam ğamdan nihān dutsam ḫalāyıkdan
'Azāb-ı ḳalb olar her ġāh raḳībe āşikār olsa
8. Dime kim şād olar sensiz dil-i maḫzūnım ey cānān
Açılmaz Nevberin ḳalbi eger yüz min bahār olsa

22

Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılün

- 8a
1. 'Aşḳ zāhir olmaz er ğamdan göñül ḳan olmasa
Göz sirişkin saḫlıyar gönlünde tūfān olmasa
 2. Zinde ḳalmaz bir demi bu taḫta-yı cism-i za'if
Gerçi şām-ı hicrde ḫülyā-yı cānān olmasa¹⁹
 3. Her zamān pervāne-i dil şavt ider ruḫsāruñı
Şu'lesiyle odlanup tā cānı sūzān olmasa
 4. Mışra Yūsuf şehriyār olmazdı çāha düşmese
Ğul olup tā bir zamān dil-teng-i zindān olmasa
 5. Yetmez idi vaşluña aşlā Züleyḫā Yūsufun
Çāk-ı cāma eylüyüp rüsvā-yı devrān olmasa
 6. Terk-i cān itmezdi Mecnūn terk-i cānın Kūhken
Ellerinde Leylīye Şīrīne 'unvān olmasa

¹⁹ hicrde: hicride N1

7. Gerden-i mînāya bir urbān gerekdür Nevberî
Hacc bātıldur eger Mînāda urban olmasa

23

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. İtse ne adri bār-ı cefādur şafā baña
Hoşdur cefānı görse nigārım revā baña
2. Düşdüm fezā-yı aşqda bir Leylî zevkine²⁰
Mecnün olup bu sâhada bir reh-nümā baña
3. Ağlar meni görünce cihān ehli ser-be-ser
Her yan iderle vā esefā āh u vā baña
4. Kaşuñ sücüdü albime her dem fera virür
Mihrāb ā'ati gelür ammā riyā baña
5. Tāc ü libās ü tat-ı selāin ne hācetim
Efďāldi cümlesinden ivāz bu riyā baña
- 8b 6. Farın libās-ı köhnesi alas yirindedür
Zerrin-libās-ı şāhlar itmez vefā baña²¹
7. Nevber ne uşşa dehr-i deninün metā'ına
Onlar maām-ı aşqdadur müdde'ā baña²²

24

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Men kimi kimdür olan urfe aridār saña
Aa min zevk ile bu dehrde bāzār saña²³
2. Erguvān lāle yaban nergise teklif eylüyor
Tā içüp beñziye ol nergis-i humār saña
3. Deli dīvāneye hoş gör seni dīvāne işi
aysa töhmet eylemek ey dil olar ār saña
4. Min cefā görse gönül şekveni senden eylemez
Bāver itme güzelim ger dise ayār saña
5. ıruñı bād-ı şabā gül-şene gül-zāra seper
Kim dimez zülfün aan vāktinde atār saña

²⁰ aşqda: aşkıda N1

²¹ şāhlar: şāhılar N1

²² aşqdadur: aşkıdadur N1

²³ dehrde: dehrde N1

6. Birce imdād dile bād-ı şabādan görünür
Şeb-i hicrān gāmını eylüyor izhār saña
7. Ey sözüm añlasalar remzüñi Nevber kimiler
Munşif-i ehl-i hıred söylemez eş‘ār saña

25

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Bir perī-peyker melek manzar cemāli meh-liķā
Saldı ‘aşkın başıma oldu benimle āşinā
2. ‘Aşık oldum dil-berin gül-berg-i ter ruhsārına
Merħabā ey dil saña ahsentu bārek merħabā
3. Yandırurdur āteş-i ‘aşkıyla cānān cānımı
Sīm қalayın pāk idüp itdi onu hālīş tılā
- 9a 4. Zāhir oldu sırrlar çoğlardur ondan bī-ħaber²⁴
Hilķat-i evvelde men cānāna oldum cān fedā
5. Gül yüzinden bir varak nergis onun ħayrānıdur
Koydı zībā-şūreti her gülde bir neşv ü nüma
6. Bülbülün her na‘mesi bir zıķr bir tesbīhdür
Berg-i gül Hallāķına zıķr eylüyüp eyler senā
7. Kays Leylīden niçün dünyāda yüz döndümedi
Çünkü bilmişdür onu ‘aşķ ‘āleminde bā-vefā
8. Terk kıl ey Nevberī sen bu cihān emlākını
Kim beķā mülküindedür kām-ı murāduñ cā-be-cā

26

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Saña ey dil didim zülf-i siyehde āşiyān dutma
Bu ef‘īden ħazer eyle onu çoğ miħribān dutma
2. Ayakından öpüp yārin gām-ı hicrānı izhār it
Ġama cānuñda yir virme nigāruñdan nihān dutma
3. Dutup dāmen-i cānānı muħabbet āşikār eyle
Gidüp gām-ħāneler küncün dil-i zāre mekān dutma
4. Şabādan gözleme himmet esen her semte bir yeldür
Gice tā şubħa dek nālān olup gündüz fiğān dutma

²⁴ sırrlar: sırrılar N1

5. Kebûdın cāmeden görsen açuğ gögsün kifāyetdür
Budur mi‘rācı ‘uşşākın ʔarīk-i āsumān dutma
6. Temennā-yı dil-i zārı nigāra ‘arz-ı hāl eyle
Görende başını salma aşāğa çeşmi yan dutma
7. Rumūz-ı ‘aşkuñı Nevber nihān dut ‘aşkı yoğlardan
Ferāmūş eyleme pendim ḥasāretle ziyān dutma

27

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Kimse görmez bu cihān mülkünde bir zevk ü şafā
Āşinādan merḥamet görmez rakībinden vefā
- 9b 2. Mülk ü māl ü devlet-i dünyā fenādandur fenā
Her ḳadar hem-rāh ola senle olar āḥir fenā
3. ‘İşret-i dünyāyı bil bir zehrdür ağı mişāl
Cān kimi zevki onun āḥir olur tenden cüdā
4. Her zamān yāda salun bu lā‘ubālî sözlerim
Görmüyün bir kimsenün ḥaḳḳında siz zūlmü revā
5. Māl-ı devlet maḥv olur āḥir çıḥar tenden nefes²⁵
Çoḥ çetin cānuñ çıḥar senden el üzmez müdde‘ā
6. Añla bu dünyāda kim maḥlūḳdur Ḥallāḳı kim
Kemterīn bir ḡul kimi sulṫānuña ḳıl ilticā
7. Faḳr elinden dutgilan ey Nevberī tā kim saña
Eksik olmaz bil yakīn ehl-i seḥāvetden seḥā

28

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Hansı ‘āşık ki senüñ ‘aşkın olup ḳismet oña
Ḳalem-i levḥ-i ḳazādan ḳoyulup minnet oña
2. ‘Aşḳ dīvāneleri çölleri āsūde gezer
Çünki cānānı virüp dehrde ḥürriyet oña²⁶
3. Ḡül açıldı yüzüne beñzedi nergis gözüne
Ḡonca rü-benddedür tā kim ola ‘işmet oña²⁷

²⁵ maḥv: mahv N1

²⁶ dehrde: dehrde N1

²⁷ rü-benddedür: rü-benddedür N1

4. Āteş-i hicrūñe kim söylese sūzāndur ğalaṭ
Bile āteşde yanan ‘āşıkā var lezzet oña
5. Dil-i maḥzūnıma bir nev‘i kılardım sākit
Neylüyüm ğamzeñ oḡu virmüyor emniyyet oña
6. Nevberī derdine dermān dile cānānuñdan
Şīre-i la‘l-i leb-i yārdadur şerbet oña²⁸

29

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Dünyāyı dolan birce ḳadem onda dayanma
Fānīdür onun mekrine dil virme inanma
- 10a 2. Meh-rūları bī-mihrdür ey dil şağın ondan
Pervāne kimi şavt eylüyüp nārına yanma
3. El urmagılan perçem u ğīsūya ilandur
Mārın sen ile ūlfetini sehldi şanma
4. Pinhān ğamuñı sīne-i zāruñda nihān dut
Dil-dāruña ızhār-ı ğam it ondan uşanma
5. Muḥtāc elini şāha taraf açmaḳ ‘abeşdür
Doydur gözüñi ehl-i ğınāya yaşalanma
6. Dut serv kimi ḳaddüñi bir yirde ḳarār it
Egri ṭarafa şu kimi sen aḡma calanma
7. Her zādı buraḡ dehrde sen ehl-i mezāk ol²⁹
‘İrfānluḳu bilmek dile señ hīç zādı ḳanma
8. ‘Aşkın yükünü Nevberī bār eyleme cāna
Tāb eylemegi ‘uhdesine alsa inanma

30

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Gül tek yüzüñdi zülf-i siyāhuñ nikāb oña
Beñzer bulutda gizli olan āftāb oña
2. Āhū hemīşe gözlerine iftiḡār idir
Süzgün baḡışlu olmaḳına yoḡ cevāb oña

²⁸ yārdadur: yāridadur N1

²⁹ dehrde: dehrde N1

3. Mey-gün dudakı doldumusan şehd-i la¹ ilen
‘Aşık diyüpdî ‘aşkıda gül-gün şarâb oña³⁰
4. Mihrâbı egri bağladı mi‘mâr kaşı tek
Bâ‘iş budur ki secde kılar şeyh-i şâb oña
5. Gönlümde miñnetin yükü sengîndi kâfdan³¹
Ham kadd görseñ ‘aşığı itme ‘itâb oña
6. ‘Aşk ehlinün merâmı haķıķatdi Nevberî³²
Hicrâna şabr eylese çoħdur şevâb oña

31

Mef‘ülü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 10b
1. Cürmüm nedürse söylegilen bermelâ baña
Munca figâna virmemüsen bir şadâ baña
 2. Gül-gün dudak bâdesini tök piyâleme
Vir nüş idim ki tâ vire zevķ ü şafâ baña
 3. Kûy-i serinde meskenim olsa şehen-şehim
Hârım kapuñda saħla disünler gedâ baña
 4. İl düşmen olsa eylemerem zerrece hirâs
Şâmil iderse luţfunı her-gâh Hudâ baña
 5. Bülbül figâni şâh-ı gül üstünde zıkrdür
İmdâd idir figânıyla ol bî-nevâ baña
 6. Bâb-ı ricâya el açular resmdür bu kim³³
Vâcib du‘â kabûli saña ilticâ baña
 7. Sensen maña bu derdi viren çâre sendedür
Nevber diler vişâlünü görseñ revâ baña

32

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Sensiz ey dil-ber cihân bir teng zindândur maña
Teng olan zindânda bilmem bu ne cândur maña³⁴

³⁰ ‘aşkıda: ‘aşkıda N1

³¹ kâfdan: kâfıdan N1

³² şevâb: şevâb N1

³³ resmdür: resmidür N1

³⁴ zindânda: zindânıda N1

2. Yoḥ cihānun kıymeti sensiz yanımda mū kadar
Dilde mihrüñ olmasa cān mülkü vīrāndur maña
3. İşigüñ toprakına ḥayli muḥabbet beslerem
Ṭurfe bir gül-zārdur gül-şen gülistāndur maña³⁵
4. Her ḥabāb üzre olan ‘aksim maña bir ḡam-gūsār
Bu kadar şüret ki var bir fevc-i meydāndur maña
5. Gerdiş-i devrān degül bu ‘ömrde manzūr-ı dil³⁶
Mümkin olsa vaşl eger bu devr devrāndur maña
- 11a 6. Bā‘iş-i giryem dahı hicrān olupdur muttaşıl
Kim diyor senden sivā bu çeşm-i giryāndur maña
7. Her zamān bir ‘āşıkın adı çekilmiş dehrde³⁷
Nevberā ‘āşık diyen dünyāda her yandur maña

33

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Şüretüñ tek bilmürem göñlüm seven naḳḳāş ola
Ġayzla gözden baḥup hem ḳan töken bir ḳaş ola
2. Ḥadden artuḳ derdimi çekmez terāzū ḳursalar
Başa baş vezn eylemez dünyā ‘ayarı daş ola
3. Munca kim endūh u ḡam senden yetüpdür göñlüme
Olma rāzī ḡamlarım iller içinde fāş ola
4. Āsitāneñ ḥidmetin her nā-kese görme revā
Virme ruḥşat her yeten bī-ımtiḥān ferrāş ola
5. Her yeten Mecnūn degül her ḥüb-rū Leylī-mişāl
‘Āşık u ma‘şūḳalar lāzım gelür sırdaş ola
6. Faḥr ḳıl ey gül senüñ kim Nevber olmuş ‘āşıkın
Ārzūsın eylüyen çoḥdur onun ey kāş ola

34

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Yār üzün her kim diler görsün gerek Mecnūn ola
Fikr-i dünyā ser-be-ser anuñ gözünden dūn ola

³⁵ gül-zārdur: gül-zārıdır N1

³⁶ ‘ömrde: ‘ömrüde N1

³⁷ dehrde: dehrde N1

2. Bağlaya mihr-i dilin bir mäh şüret dil-bere
Bir yüze mihrin sala bir dil-bere meftûn ola
3. Şıdķ-ı dilden dil vire muṭlaķ gûl üzlü yârine
Ĝam onu ḥam-ķad ide Mecnûn sözünde nûn ola
- 11b 4. Görmek ister yâr üzün kılsun münevver dil gözün
Merdüm-i çeşme gerek dilden ziyâ eفزün ola
5. Keşti-yi ‘aşķa kiçik rûd-ḥâneler kâfî degûl
Nîl deryâsı gerek ya ḳulzüm-i Ceyḥun ola
6. Ḳana dönsün dil gerek ḥasret ḳalunca rûydan
Lâle mişinde onun dil bûtesinde ḥûn ola
7. Tâb-ı hicrân itmüyen cânâne yetmez Nevberî
Şabr lâzımdur buna hem ṭâlî‘i meymûn ola

35

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. ‘Âķil ü dâna biler dünyânı fânî cân fenâ
Bu fenâ emlakda müşkildi bulmaķ âşinâ³⁸
2. Kim gelüb dünyâya o evvelce giryân olmuyup
Var mıdur işbât iden bir yaḥşı ḳâbil müdde‘â
3. Miḥnet ü endûh u ḡam dünyâ için bî-hüdedür
Munşifâne ḳıl nazar ferşiyle birdür bu riyâ
4. Faķr-ı dil-i dervîşde vardur ḳanâ‘at sofrası³⁹
Şâh-ı zâlimden güzel ehl-i şadâķat bir gedâ
5. ‘Aşķ vâcibdür onu şevķ ile ta‘lîm eylüyün
‘Aşķdan yoḥdur yakîn ehl-i cihâna bir bedâ⁴⁰
6. Zâhid ister cânını ṭûfândan itsün ḥalâş⁴¹
‘Âşıķın fikri budur itsün cihân ehlin rehâ
7. Nâleli dilden eger neyler şadâsın dutmasa
Nevberî olmaz onun şavtında bir süzân şadâ

36

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

³⁸ emlakda: emlakıda N1

³⁹ dervîşde: dervîşide N1

⁴⁰ ‘Aşķdan: ‘Aşķıdan N1

⁴¹ ṭûfândan: ṭûfânıdan N1

1. Neler getürdi saçuñdan senüñ şabā başıma
Yığıldı nāleden ağıyār u āşinā başıma
- 12a 2. Cünün hāletime virdi ses sese eţfāl
Düşürdiler here bir nev^c ilen şadā başıma
3. Dilimde āh u tazārru^cgözümde hūn-ābe
Getürdi ney kimi dil şūr ile nevā başıma
4. Cihān gözümde uçup oldu her taraf vīrān
Daraldı munca vesī^c dehr ile semā başıma
5. Gözümde bir şanemin al reng ruhsārı
Olupdı çehreleri kırmızı livā başıma
6. Atıldı başıma her yan sitemle ta^cne daşı
‘Azīz cānım olan oldu müdde^cā başıma
7. Uzunı zūlf-i hayāli bu rāh-ı ‘aşk tavīl
Geler bu yolda benim Nevberī haţā başıma

37

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Olsa ‘ālem düşmenim bir sen kifāyetsen maña
Bir tükenmez genç olan ehl-i şadāķatsen maña
2. Dutsa cānım āteş-i hicrān şebinde çevremi
Ey gözüm yaşı dayan ol günde hācetsen maña
3. Göñlüme min yol didim kıan virme eşk-i çeşmime
Ėamlı günde sen daħı hayli ġanīmetsen maña
4. İtmedüñ sākıt gözüm hūn-ābeni hicrānda⁴²
Görmedin cānān yüzün kıalbe küdüretsen maña
5. Çoħ hevālanma ‘abeş ey dil habāb-ı baħr tek⁴³
Ėahım ile yırtılan cāna bir āfetsen maña
6. Sūd yoħdur Nevberī bu devre-i nā-süddan⁴⁴
Ey benim faķriyyetim bir genc-i devletsen maña

38

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

⁴² hicrānda: hicrānıda N1

⁴³ baħr: bahr N1

⁴⁴ nā-süddan: nā-süddan N1

- 12b
1. Sensiz ey gül dehrde aşlā gerekmez ten maña⁴⁵
Cān senüñdür sen benim āhir qalarsan sen maña
 2. Qabrimün eṭṭāfinı muṭlaq demir bend eyelüyün
Dıṣra āhım çıḡmağa māni⁶ ola āhen maña
 3. Dime kim sensiz açar bāğ u gülistān göñlümü
Maḡz-ı beytü'l-ḡazīndür her gül-bün-i gül-şen maña
 4. Derdimin dermānını bilmez ṭabībān-ı cihān
Onların virdükleri dermān olur düşmen maña
 5. Derdimün dermānını dil ḡāhiş eyler yārdan⁴⁶
Virse dermān derdime bir çāre kılam men maña
 6. Penbe-i dāğ-ı cünün egnimdedür dāim libās
Hem kefen mişlindedür qabr içre pīrāhen maña
 7. Munca feryādım meni āhir yaḡar ey Nevberî
Bilmüyenler derdimi tā eylemez şīven maña

39

Fe'îlātün Fe'îlātün Fe'îlātün Fe'îlün

1. Cānım olsun benim ol dil-ber-i meh-rūya fedā
Her ṭarafdan tōkülen gül yüzüne mūya fedā
2. Ğamze peykānına dil şevqini her dem yetürür
Dile bu zevki viren nergis-i cādūya fedā
3. Didiler tīr-i müjeñ çıḡdı kemān ebrūdan
Cānım olsun dile oḡ gönderen ebrūya fedā
4. Şerbet-i la'l-i lebüñ derdime dermān didiler
Ne güzel nüşhadı bu ondaki dārūya fedā
5. Hansı üstād vürüp ğamzede peykānına şu
Teşne-i vaşluñ olan dildi hemān şuya fedā
6. Dilimin dadı ile doldudı mey-ḡāneni ney
Hamu ser-ḡoş yıḡulup oldı bu hāy-hūya fedā
7. Bister-i ğamda gözüm gözledi cānān yolunu
İtdi āhir nefesin qāmet-i dil-cūya fedā

⁴⁵ dehrde: dehrde N1

⁴⁶ yārdan: yāridan N1

8. Fikrũñ ile giceler min def'a yā-hũ diyoram
Nevber olsun bu kadar itdigi yā-hũya fedā

40

Fā'īlātũñ Fā'īlātũñ Fā'īlātũñ Fā'īlũñ

- 13a 1. Yāduñ ile her zamān çeksem nefes cāndur maña
Külhen olsa meskenim kũyuñda rıd̄vāndur maña
2. Fikrũñ ile ğam dirin kucsam feraħdur göñlüme
Olsa min derd ü belā 'aşkıñda şāyāndur maña
3. Ğāliba Mecnũn bilüp bir men kimi dīvāneni
Özini timşāl idüp çāk-ı girībāndur maña
4. Men hayāl āyīnesin hayretde dutdum hũsnũñe
Şüretũñ hayrānı men āyīne hayrāndur maña
5. 'Aşkı yoħlar koy meni bī-dīn hesāb itsün ne ğam
Kim senũñ hoş manzaruñ bir dīn-i ĩmāndur maña
6. Mest-i mey-gũn-i lelim meyden degül ser-ħoşlukum
Munca ser-ħoşluk daħı bir şevket-i şāndur maña
7. Yaħşı düşdüñ Nevberī sen de haķıķat rāhına
'Aşkdan bir doĝruluk rāhı nümāyāndur maña⁴⁷

41

Fā'īlātũñ Fā'īlātũñ Fā'īlātũñ Fā'īlũñ

1. Gözģü karşuñda durup her şubħ hayrāndur saña
Şüretũñ āĝuş ider şevķ ile kurbāndur saña
2. Şāne şimşād ellerin öpsün dözer min zaħmete
Zülfũñe sayķal viren dil-bende fermāndur saña
3. Dũn tebessũm birle sen seyr-i gülistān eyledũñ
Ğonça gül baĝrın yarup gül-berg-i ħandāndur saña
4. Perçem ü ĝisũda dil bir mũya bend olmuş nidim
Ĥükm-i cānān ey göñül ħükm-i Süleymāndur saña
5. Yiri var min yol başım degse melāmet daşına
Yoħ şu'ũrı kim hele ginden nighbāndur saña
13b 6. Eylüyüp bir dem tekellũm Nevbere açsan dudak
Her söze bir cān ide kurbānuñ erzāndur saña

⁴⁷ 'Aşkdan: 'Aşkıdan N1

42

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

1. Şâne tohunur göñlüme zülfüñ darıyanda
Cānım sıhulur onları til til sarıyanda
2. Oldum giceler şubha kimi zār u zārıncı
Sultānlar ider raḥm gulāmı zāriyanda
3. Cān riştesi bir bir kırılıp āh çeken dem
Rengim saralur zülf dura kec yarıyanda
4. Qanım tökülür 'ārızıma eşk ile bā-hem
Müşkilde qalub derdime dermān arıyanda
5. Düşdü nazarım yāre ĩmān virmedi āgyār
Baḥdım güle gül-şende görüñdi ḥārı yanda
6. Sensiz dime kim bir demi dil-şād olu Nevber
Şādān olu o kes ki onun var yāri yanda

43

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Cānım olsun benim ol nergis-i şehlāya fedā
Ṭāq-ı ebrūda olan manzara-ı aya fedā
2. Ser-i kūyuñda aḥan eşk-i revānı gözümün
Ḥāneñe qarşu duran mevcli deryāya fedā
3. Dutma yan 'ārızuñı qoy baḥum ol gül yüzüñe
Tā olum sende olan manzar-ı tersāya fedā
4. Güle saldım nazarım 'ārızuñı yād idüben
Servi görcek didim ol qāmet-i dil-cūya fedā
5. Yüzüñi yād eylüyüp gül-şeni aldım başıma
Nāleye geldim olup bülbül-i şeydāya fedā
- 14a 6. Sünbülün nazmı salur ḥāṭıra müşgīn saçuñı
İtdi bu ḥāl meni zülf-i semensāya fedā
7. Nevberī oldu cünün deşt ile şahrāda gezer
Olub ol Qays düşen qorḥulu şahrāya fedā

44

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

1. Dil yārdadur ğuşşa niçün māldur onda⁴⁸
Bir gün ki degül hafta degül sāldur onda
2. Göz merdümi ‘aksini görüp yārin üzünde
Zanneylüyor öz ‘aksini bir hāldür onda
3. ‘Ağyārımı koy kıalsun eyle buhl u ħasedde
Bahtımdı sa‘ādetlü bu hoş fāldur onda
4. Göñlüm kuşu ruhsāra yetüp mişl-i kebüter
Kıalbinde olan zevk heves bāldur onda
5. Leylīde hani sende olan ħüsn ü melāħat
Ĥolvāri onun sendedi mişķāldür onda
6. Şeydā-dil olan bülbül-i bāğım ser-i kūda
Bu nāle dil-i zārda bir hāldür onda⁴⁹
7. Mecnūn eylüyüp Nevberī bir Leylī melāħat
Dünyā ne kıadar var ise bu kıaldur onda

45

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Saña bir ‘āşıkı itmez benim tek bu cihān peydā
Mecāz eyler olur mümkin cihānda her zamān peydā
2. Göñül mecrūħdur tende dem-ā-dem ğamze tīrinden
Onu dışra çeküp baħsañ ne oħ var ne kemān peydā
- 14b 3. Ĥoşam kim dāğ-ı hicrānuñ dil-i meşūra sākindür
Açulsa lāle tek bağrım olur dāğ-ı nihān peydā
4. Semā ehline göstermiş kıaşuñ terkībini gerdün
İdir her ayda bir egri hilālin āsumān peydā
5. Mükerrer şerbet-i la‘lūñ ‘ivaż kıılmış ne kim serdür
Şarāb-ı telħ ta‘amını idüp pīr-i muğān peydā
6. Fiğānı yoħdı Mecnūnın benim feryad-ı zārım tek
Ne sākitdür idüp bir kıuş başında āşinā peydā
7. Men-i nā-çārı ħayretten çıkıharub ħalk yādından
Ne bir yirden sorakım yoħ ne bir nām u nişān peydā

⁴⁸ yārdadur: yārıdadur N1

⁴⁹ zārda: zārıda N1

8. Ne adri ayz idüp cānān men-i zāra itāb itsen
Menüm mişlüm saña olmaz cihanda mihribān peydā
9. Saña ey Leylī-veş mende muabbet adden artudur
Seni Leylī meni Mecnūn idüp devr-i zamān peydā
10. El ūzme yārdan Nevber vişāline ūmid ol kim⁵⁰
Daı bir de bu dūnyāda olabilmey bu cān peydā

46

Fāilātūn Fāilātūn Fāilātūn Fāilūn

1. Pertev-i ruhsārdan aşım olupdur ibtidā⁵¹
Arızuñdan nūr-i a göz merdūminde bir ziyā
2. Berg-i gŭlde nŭzhetŭñ nergis gŭzŭñden bir mişāl
Bŭlbŭl-i şeydā-dilin gŭñlŭm olup inler nevā
3. Baqluyupdur aşda gŭñlŭm muabbet aflesin⁵²
Göz tŭkŭp ser menzile icrāsı dildendŭr şadā
4. Şem-veş ruhsāruñı pervāne tek şavt eylerem
Şub-dem zŭlf ıtrını ıllam şabādan ilticā
5. Gŭz aupdur āsumān hŭrşid ile meh şanmuyun
Dŭr-bindŭr kim olur gŭk ehline arız-nŭmā
- 15a 6. Her seer gerden ekŭp ister seni gŭrsŭn gŭneş
Gŭrmŭyŭp itmiş ūzŭn dŭvāneler ālem-nŭmā
7. Bir hilāli ar eger gŭkde aşuñ terkibine
Oşamaz ebrŭlara min bār devr itse semā
8. Bilmiş oldum bŭlbŭlŭn dādı aıat zikridŭr
O da gŭlden iss idir meşāme-i nām-ı Hudā
9. ilatŭñ allāa bir işbāt-ı udret-i delil
am aşuñ addŭñ sehī rŭyuñdur şems ū veđduhā
10. Yār ūziyle Nevberī sen akı işbāt eyledŭñ
Āferin idrākuña asentu bārek merabā

47

Fāilātūn Fāilātūn Fāilātūn Fāilūn

⁵⁰ yārdan: yārıdan N1

⁵¹ ruhsārdan: ruhsārıdan N1

⁵² aşda: aşıda N1

1. Bilse idim hansı yir āhir olur medfen maña
Ol mekānda baş açup şiven kılardım men maña
2. Gözlerimden şu sepüp kirpikle cārüb eylüyüp
Gül saçardım tā ola kabır üzre bir gül-bün maña
3. Kabrimün etrāfına naşb eylüyerdim gül çiçek
İbtidādan hoş gelür gül-zār ile gül-şen maña
4. İstedi zāhid meni bī-rāha terğīb eylesün
Men tārīk-i ‘aşkdan el çekmedim ahsen maña⁵³
5. Hāşıla geldi benim bārım cihānda Nevberī
Yaşşı oldun mihrībān ey māh-rüyım sen maña

48

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Şem^c-veş ruhsār odun pervāneler söyler maña
Zülfüde mesken dutup dil şāneler söyler maña
2. Min yire dağun olub pergāle-i dil sīnede
Cism-i vīrān olduğun vīrāneler söyler maña
- 15b 3. Hāşretüñden bulmuşam bir şūret-i tağyīr-i hāl
Men cünün olmağımı dīvāneler söyler maña
4. Hālimi hicrānda bi’l-merre rāhat görmürem
Keşret-i feryādımı bī-gāneler söyler maña
5. Eyle ser-mest olmuşam ol nergis-i mestāndan⁵⁴
Bir de hūşa gelmerem mey-hāneler söyler maña
6. ‘Ömre emniyyet degül tāc ile taht-ı salţanat
Bu sözi vīrān olan kāşāneler söyler maña
7. Çekdim el ey Nevberī tesbīh ile seccādeden⁵⁵
Çün riyādur ondaki şaddāneler söyler maña

49

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Hansı nā-dān söylemiş men bilmürem meh-rū saña
Ay yüzinde lekke var ol şahşdur bed-gū saña⁵⁶

⁵³ ‘aşkdan: ‘aşkıdan N1

⁵⁴ mestāndan: mestānıdan N1

⁵⁵ seccādeden: şadcādeden N1

⁵⁶ şahşdur: şahşıdur N1

2. Sünbüle teşbîh iden gîsûnı inşâf itmüyüp
Bir leţâfetdür yüzüñ devrindeki gîsû saña
3. Kec-nigâhuñ ğayzlı cellâda beñzer kan içen
Jeng dutmuş tîgdür kanlar töken ebrû saña
4. Doğrudur süzgün baħar şahrâda âhû-yi Hotan
Gözünü görse yakîn eyler ğased âhû saña
5. Koy ök alsun bülbülün feryâdı her gün bâğda⁵⁷
Men çeküm ey mâh-rû şâm u seher yâ-hû saña
6. Gözlerüñden ğorğuram ez-bes ki çoħdur fitnesi
Her baħış min siħrdür hardandı bu cādū saña⁵⁸
7. Zâf-ĥâlet olmusan Nevber firâķ-ı yârda⁵⁹
Şüret almaz rû-be-rû dursan eger gözğü saña

50

Mefûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Dil istiyor nigârına izhâr-ı ğam kıla
Cânâni râzî olmasa meyl-i 'azm kıla
- 16a 2. Göñlüm hevesle nâvek-i müjğânuñ istiyor
Fevc-i 'azîm idüp özine bir ğaşem kıla
3. Âhım semâya yetmese pür-nür olar güneş
İster müdâm bile günü müft kem kıla
4. Dutdı elim kalem ğayemi yazdı kâğıza
Mecbûr olupdı derdimi yâre raķam kıla
5. Dutma kulaķa her ne dise vâ'izin sözün
Men bâver itmerem sözüne ger ķasem kıla
6. Nirden bulum 'adâleti düzgün bir âdemi
Mâbeynimizde doğruluk ile ğüküm kıla
7. La'l-i lebüñ meyinden içen hüşı neylüyor
Ser-ĥoş gerek vücüdını dünyâ[ya] lem kıla⁶⁰
8. Yâ Rab ne ķadri şabr eylesün ğasta Nevberî
Mümkin degül mi yâri raķibe sitem kıla

⁵⁷ bâğda: bâğıda N1

⁵⁸ siħrdür: siħridür N1

⁵⁹ yârda: yârıda N1

⁶⁰ [ya]: - N1

51

Mef'ülü Mefā'îlü Mefā'îlü Fe'ülün

1. Ey şâne uşan turre-i tarrāre tohunma
Küstāh olup ol zülf-i ruḥ-i yāre tohunma
2. Yırtar sīnemi degsen ona nāḥun-ı reşkim
Zülf içre olan bu dil-i bīmāra tohunma
3. Yoḥ çāresi bir dil ki idüp ğamzesi mecrūḥ
Sīnemdeki bu zaḥmda oḥlara tohunma⁶¹
4. Ser-mest olusan men kimi ey şubḥ nesīmi
Ser-geşte gidüp nergis-i ḥammāra tohunma
5. Salma özüñi aline ol 'arız-ı alüñ
Güş eyle maña gül kimi ruḥsāra tohunma
6. Şekker lebinün şehdini mey itme meges tek
Ol ğonça leb-i la'ide esrāra tohunma⁶²
- 16b 7. Dür eylesesin 'aşıkuñı küy-i serüñden
Ġayz itme daḥı bu dil-i Nevbāra tohunma

52

Mef'ülü Mefā'îlü Mefā'îlü Fe'ülün

1. Cān söylerem ey dil saña cānānı tapanda
Ārām olaram ol şeh-i ḥübānı tapanda
2. Pervāneye timşāl iderem men seni ey dil
Cān yandımağa 'arız-ı cānānı tapanda
3. Töhmet eylemem nāle vü feryādına hergiz
Efgānuña bir külbe-i aḥzānı tapanda
4. Ruḥsārıma tök gözde olan ḳanlı sirişkim
Ol ğonça lebi fikrde pinhānı tapanda⁶³
5. Tapdum seni men faḥr eyledim Ḥızr benim tek
Faḥr eyledi zūlmāḥda ḥayvānı tapanda⁶⁴
6. Terk eyler isen Nevberī bu miḥneti āḥir
Mecnün kimi sen 'aşḳda Leylānı tapanda⁶⁵

⁶¹ zaḥmda: zaḥmıda N1

⁶² la'ide: la'lide N1

⁶³ fikrde: fikride N1

⁶⁴ zūlmāḥda: zūlmāḥıda N1

53

Mef'ûlû Fâ'ilâtü Mef'â'ilü Fâ'ilün

1. Gün tek yüzüñdi zülf-i siyāhuñ niķāb oña
Allam şabādan 'ıtrını sepsen gül-āb oña
2. Açma yüzüñ niķāb gerekdür zihî gerek
'Āşık dilinde yoĥdı muķābilde tāb oña
3. Men' it raķībe bezmüñi koy baĥrı çatlasun
Her ne suāl eylese virme cevāb oña
4. Şāmım seherle olsa ber-ā-ber nedür 'aceb
Ĥayrettedür hemīşe gözüm yoĥdı ĥ'āb oña
5. Gīsūya māil olduğumuz dil belāsıdur
Ruĥsārına düşende virir renc-i tāb oña
- 17a 6. Şanma biter yazılsa yüzüñ vaşfı kāĥıza
Kāfî degül bu bārede min min kitāb oña
7. Mey-ĥāneler ĥapandı yüzü üste döndi cām
Gūyā toĥundı la'le olan intiĥāb oña
8. Meyde ne gördi Nevberî mey-ĥāneden görüp
Yoĥsa virüpdi yāri lebinden şarāb oña

54

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Çeşm-i mest-i yārdan ĥālib olur ĥayret maña⁶⁶
Olmuyor bir kelme söz izĥārına ĥudret maña
2. Ėamze peykānın dutar göñlüm ta'aşşuķ birle kim
Zaĥm-ı müjĥāndur diyü her dem virir lezzet maña
3. Her seher tizden bir oĥ senden naşīb olsun dile
Bu sa'ādetdür diyün ĥoysun gözün minnet maña
4. Bir ĥadem mey-ĥāneden dışra ayak ĥoymam niçün
Pir-i mey-ĥānem ider ĥadden füzün ĥürmet maña
5. Mest-i ĥālet ĥalmaķum hoşdur maña mey-ĥānede
Hüş-yār olsam yeter aĥyārdan tōĥmet maña⁶⁷

⁶⁵ 'aşķda: 'aşķıda N1

⁶⁶ yārdan: yārıdan N1

⁶⁷ aĥyārdan: aĥyārıdan N1

6. ‘Ömrünü şarf eylüyüp bir dağı deldi Kūhken
Āhsız ‘ācizleri siz virmüyün nişbet maña⁶⁸
7. Genc-i sīnem dürrine munşif harīdār olmadı
Ehl-i hayra yoḥdı kim lāyık vire kıymet maña
8. Nevbere kim söylese dīvāne lāyıkdur niçün
Bu cünün ḥālin virür ḥayretde key şüret maña

55

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Cān geler ten ki eger sīnede dil zār olsa
İstirāḥat olu mu ḥānede bīmār olsa
- 17b 2. ‘Andelīb arturacaḳ bāğda öz nālesini⁶⁹
Gülü āğūşa çeküp ‘işret iden ḥār olsa
3. Ḥasret-i rüy-i nigār ile dutulmuş dilimi
Açabilmez daḫı min gül-şen ü gül-zār olsa
4. Yārım öz bār-ı ḡamın koydı benim gerdenime
Çekerem menzile dek min bu ḳadar bār olsa
5. Gevher-i genc-i dilim sīnede pinhāndı hele
Zāhir eylerdim eger yaḫşı harīdār olsa
6. Seni zincīre çeküp saḫlamaḳ olmaz ebedā
Boynumu bend eylüyen ṭurre-i ṭarrār olsa
7. Götürüp ḳayd elini Nevberī öz cānından
Yāre mülḫaḳ olur ger baḫtı ona yār olsa

56

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Şubḫımı rüşen ḳılan mihr-i münevversen maña
Gice min ḫulmāṭına bir māh-ı enversen maña
2. Şu‘le-i ruḫsārdan her gün olur rüşen maña⁷⁰
Merdüm-i çeşmim dutar ‘aksüñ müyessersen maña
3. Olsun ‘ālem düşmenim sen mihrībānımsan ne ḡam
Ḥüb-rū gül-peyker ü sīmālī dil-bersen maña

⁶⁸ āhsız: āhısız N1

⁶⁹ bāğda: bāğıda N1

⁷⁰ ruḫsārdan: ruḫsāridan N1

4. Guşşalanma ey gönül kim ğam dolup pergâleñe
Hicrde gözden gelen kıymetlü gevheren maña⁷¹
5. Dut hayâle ey gözüm hayretde yârin şüretüñ
‘Aks-i yâri dutmağa kâbil muşavversen maña
6. Sen melâhat bâğınun ra‘nâ güli gonca lebi
Kâmet-i mevzûn ile serv-i şanavbersen maña
7. Kim başımdan olmasun bir dem melâmet daşları
‘Aşkımın iklimine bir saht sengersen maña
8. Şehriyâr-i dehrden efzûn olar faħriyyesi⁷²
Söyler olsan Nevbere bir ğul-i kem-tersen maña

57

Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün

- 18a
1. Yâ Rab meni ol dil-ber-i meh-rûdan ayurma
Murğ-i dilimi perçem u ğisûdan ayurma
 2. Zulmetde geçen günlerimi Hızra hesâb it
Bu mürde dili zinde kılan şudan ayurma
 3. Rıdvân yüzüdür körpü ona turrede bir mû
Cennet dilüyen ‘aşıkı bu mûdan ayurma
 4. Zâhidler idir secdeni mihrâba riyâdur
Dil tã‘atini secde-i ebrûdan ayurma
 5. Gül-şende virir kumrî benim nâleme kû-kû
Hem-derdim olan kumrî-yi kû-kûdan ayurma
 6. Vir nuţk ki takrîr eylesün zıkr-i nigârı
Dil h‘âhişini kelme-i yâ-hûdan ayurma
 7. Bîmâr eylüyüp Nevberî cânânı ne pinhân
Bu hasta dili lâzımı dârûdan ayurma

58

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Zehre dönsün bâde ney sensiz harâm olsun maña
Vir içim la‘lûñ meyın tã ihtirâm olsun maña

⁷¹ Hicrde: Hicride N1

⁷² dehrden: dehriden N1

2. Çoğ güvārādur maña mey-gün dudakın bādesi
Būse gül yüzden meze itdikce kām olsun maña
3. Şöhret-i aşkı̄m gerek dutsun cihān emlākını
Kays tek şöretlenen meşhūr-i nām olsun maña
4. Görmesün cānuñ belā gönder tamāmın cānıma
Miḥnet ü endūh u gam dilde tamām olsun maña
5. Koy götürsün zülfünün ııtrın seher bād-ı şabā
Tā nesīm-i şubḥdan ııtruñ meşām olsun maña
- 18b 6. Men ba'ır-i aşkuñam bār eyle mihrüñ göñlüme
Zülfüden bir turre-i tāruñ licām olsun maña
7. Rūşen eyle göñlümü hūrşīd-veş ruhsārdan⁷³
Koy siyeh gīsūlaruñ leyl-i zılām olsun maña
8. Nevberī dīvāne kıl Mecnūñ tapa tāze ḥayāt
Deşt-i şahrāda gezüm ḥatm-i kelām olsun maña

59

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

1. Olmazdı ḥalk mağrūr dünyāda menden olsa
Cümle olardı men tek üftāde menden olsa
2. Olmazdı faḳra ašlā dünyāda emr-i müşkil
Ehl-i ganī yeterdi imdāda menden olsa
3. Tā gök belāsı nāzil olmazdı yiryüzine
Güş eylüyerdi sulṭān feryāda menden olsa
4. Kūy-i ser-i nigārı terk eylemezdi Mecnūn
İtmezdi 'ömrü zāyī' şahrāda menden olsa
5. Bāl ü perin şemender yandırdı nār-ı şem'e
Taḳlīd iderdi 'āşık üstāda menden olsa
6. Gül ḥār ilen olanda cānān raḳībe māil
Gelmezdi bülbül-i dil feryāda menden olsa
7. Dutmaḳ için Fuzülī dem çekdiḡ hevādan
Nevberī çıḡup giderdi Baḡdāda menden olsa

60

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

⁷³ ruhsārdan: ruhsāridan N1

1. Mūnisim hicrānda şeb tā seher ğamdur maña⁷⁴
Şükr kim bî-ħad ğamuñ her şām hem-demdür maña
2. Fikr-i vaşluñ münħaşır olmuş benim efkārıma
Bu maħal sekīnetim bir bezm-i mātemdür maña
- 19a 3. Ża‘f idüpdür ğuşşadan bir mūrcekdür kuvvetim
Kaṭresi gözyaşımın tūfāna bā-hemdür maña
4. Yārdan min cevr ola şākirdi gönülüm incimez
Cevrini kim eylese luṭfi onun kemdür maña
5. Merħamet bir dem idüp cānāna hoş sā‘atdi bu
Gösterüp ruhsāruñı her şeyden ekremdür maña
6. Eşk-i çeşmim eylüyor kaṭ‘-ı ṭarīķ ol meh-veşe
Beyledirmiş gözyaşı dehşetlü kulzümdür maña
7. Kūy-i cānān Nevbere bir Ka‘be-i dildür yaķın
Beyt-i Ħaķ mişlinde o ħayli mūkerremdür maña

61

Mefūlü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. İzhār kıl nihān ğamuñı yāre bermelā
Her lahza söyle derdüñi dil-dāra bermelā
2. Müjgān ħadengi cāna ğanīmetdi yārdan⁷⁵
Eyle onu kabūl dil-i zāra bermelā
3. Cān naḳdini nazarda dutup meyl-i yār kıl
Sevķ eyle dāħil ol bile bāzāra bermelā
4. Taḫtū’l-ħanek de zāhide bir mekr ü ħiledür
Boynuñu baĝla ‘aşķda zünnāra bermelā⁷⁶
5. Gülden ne sūd gül-şeni gezme heder yire⁷⁷
Sal bir nazār nigārda ruhsāra bermelā
6. Dilden ‘ubūr eyledi sensiz kaṭār-ı ğam
Tuş oldu dil ħarāmī-yi ṭarrāra bermelā
7. Mecnūn ğamın aparmadı kalbinde āħire
Taḫvīl virdi onları Nevbāra bermelā

⁷⁴ hicrānda: hicrānda N1⁷⁵ yārdan: yārıdan N1⁷⁶ ‘aşķda: ‘aşķıda N1⁷⁷ heder: ħeder//nigārda: nigārıda N1

62

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 19b 1. 'Umūma fāş olan derdim degül cānān saña peydā
Taşavvur eyleme olsun ona sensiz devā peydā
2. Güzer-gehde kemīn itmek yüzüñ görmek ğanīmetdür
Baħup ol māh-ruhsāra dilim eyler şafā peydā
3. Ğayāl itme ki hicrānuñ dil-i 'uşşāka zaħmetdür
Saña menden muħabbetdür maña senden cefā peydā
4. Meni deşt ü beyābāna salan derd-i firāvāndur
Bu ħāletden hirāsım var ola başda hevā peydā
5. Fiġān u nāle kılmakdan seni āġāh itmekdür
Olan ilden nihān derdim saña belki ola peydā
6. Ğulām-ı dergehüñ olsun rızā vir Nevbere āħir
Senüñ tek şāh-ı ħübāna gerek olsun gedā peydā

63

Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılün

1. Zehr nūşı yārdan olsa güvārādur maña⁷⁸
Sīneme sehl-ābdur ķandāb-ı ħārādur maña
2. Dutabilsem bādeni cānān elinden bezmde⁷⁹
Āb-ı ħayvān-ı dilim ol bezm-i dil-dārādur maña
3. Fikrini dilden kenār itsem ķalar ħālī dilim
Her şeb-i hicrānda ħülyāsı yaradur maña⁸⁰
4. Neyden al aħvālimi hicrūñde ya pervāneden
Birce onlar bu dil-i sūzāna dārādur maña
5. Lem'a lem'a ķan yudur göñlüm firāķ-ı yārda⁸¹
'Ayşım içün ħün-ı dil rızķım müdārādur maña
6. Yāre pinhān söylese bühtān dimeden ger raķīb
Bu nihāndur bilmesün kim āşikārādur maña
7. Ğoş gelür cānān ilen külĥānda olsa meskenüm
Dut ħesāba Nevberī mülk-i Buĥārādur maña

⁷⁸ yārdan: yārıdan// sehl-ābdur: sehl-ābıdur N1

⁷⁹ bezmde: bezmide N1

⁸⁰ hicrānda: hicrānda N1

⁸¹ yārda: yārıda N1

64

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 20a 1. Bu hicrim āḥir olar vaşl ile sürür maña
O Leylî-veşden olan ḳābil-i ḥuzūr maña
2. Enîs olar mı gören Ḳayş-veş vuḥūş u ṭuyūr
Fiğān u nāledi bā'is olupla dūr maña
3. Libās-ı 'ārdan 'ūr olmaram var idrākım⁸²
Metā' nengi burahsam olar ḳuşūr maña
4. Sücüdün Ādem añup terk ḳılsam İblîsem
Recîmlik getürür bir bile ğurūr maña
5. Sen olmusan feraḥım ibtidāi ḥilḳatden
Virir mi zevḳ ü feraḥ cennet içre ḥūr maña
6. Ne yirde olsam uçar murğ-i dil senüñ ṭarafa
Hezār bāl ile çatmaz uçan ṭuyūr maña
7. Işıḳlanur dil-i tārım vişāl ilen Nevber
İder zulām-ı firāḳı ışıḳ bu nūr maña

65

Fā'ilâtün Fā'ilâtün Fā'ilâtün Fā'ilün

1. Ey perî-peyker yüzüñ bir āfet-i tendür maña
Hem-nişîn olsan eger bir şevket-i şāndur maña
2. Tîr-i müjgān naşbdur hicründe saḳf-ı sîneme
Genc-i 'aşḳım ḥıfzına iḳlîm-i āhendür maña
3. Neylürem cān u dili olsañ mene kem iltifāt
İstemem sensiz onu bî-fā'ide tendür maña
4. Yetmese dāmānuña ey māh-rū her geh elim
Çāre yoḥdur derdime sensiz mu'ayyendür maña
5. Ol şadālar kim gelür her dem der-i mey-ḥāneden
Ney dutupdur mātemim feryād u şîvendür maña
- 20b 6. Cennet-i ruḥsāra el urmaḳ ḥaṭā-ender-ḥaṭā
Ḥāl-i hindū ravza-yı rüyuñda bir dendür maña
7. Mümkinimdür her zamān cānān yüzün dutsun ḥayāl
Her gözüm bir sāḥir-i māhirdi pür-fendür maña⁸³

⁸² 'ārdan: 'ārıdan N1

8. İktifā eyler gönül her gün hayāle Nevberī
Vaşl düşvār olduğu gün mişli rūşendür maña

66

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

1. Feryād idirem gül yüzünü yād kılanda
Bülbül de güle bāğda feryād kılanda⁸⁴
2. Nālem eylüyor bülbülü mecbūr sükūta
Men senden ötür āh çeküp dād kılanda
3. Vīrān eyledün gönlümü cevr ü sitemünle
Hayruñ ne olur gönlümü ber-bād kılanda
4. Hılkatde niçün rahme dilin olmadı rāzī
Hālīk seni bu hüsn ile ĩcād kılanda
5. 'Uşşāka terahhum nazārın kesme 'azīzim
Hāq rāzī olur 'āşīka imdād kılanda
6. Nevber de düşüp çöllere sensiz o zamān kim
Mecnūna cünūnluk laķabın ad kılanda

67

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Berg-i gül rūyuñ kimi virmez dile zevķ ü şafā
'İtrda müşg-i Hotan zülfünden itmez iktifā⁸⁵
2. Gül degül ķābil duta bergin ber-ā-ber hüsnüñe
Onda yoķ rūyuñdaki bu nüzhet-i 'İtr-i 'alā
3. Görme bu dünyāda sen bir miñnet ü endüh u ğam
Ĝam ğam üsten cānıma gelsün belā üsten belā
- 21a 4. Yāri görsem ğayr ile bülbül mişāli gülde hār
Cān hālāşı yaķşıdur pinhān ola hāk içre tā
5. Āh kim menden nefes dutdı figān itdikce ney
Virmeseydim men nefes çılmazdı neyden bir şadā
6. Zülf ayāķından öper gönlümdür ondan bī-naşīb
Dutmadı ķadrim benim ol māh-rū bir mūya tā

⁸³ sāhīr: sāhīr N1

⁸⁴ bāğda: bāğıda N1

⁸⁵ 'İtrda: 'İtrıda N1

7. Kays olan şahrâlara Nevber dahı eyler heves
Âh kim yoğdur ona bu sâhada bir reh-nümâ

68

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Kîmyâ-yı aşk ile cân riştesin kıldım tılâ
Artuğ oldu kıymetim şöhretlüyem âlem-nümâ
2. Turre-i cānān maña şöhret viren bir silsile
Zülfüden bir müyünü bend eyledi Mecnūna tā
3. Gül görende ârızın gül-zârda yād eylerem⁸⁶
Bülbül-i şeydâ kimi gül-zâra salam min şadâ
4. Giryeden kör olsa göz itmez mükedder hâtırım
Tütüiyâ-yı hâk-i pâyüñden tapar âhir ziyâ
5. Menden almaz mihrini üftâde olsam yârime
‘Aşk olar her kalbde sultân olsun ya gedâ⁸⁷
6. Yoğdı bir irşâd olan küy-i ser-i dil-dârıma
Bu ta'accübdür ki yoğ aşıklara bir reh-nümâ
7. Ehl-i ‘irfânı koyar hayretde bu manzûmeler
İl diyor ey Nevberî ahsentu bârek merhabâ

69

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Kām-i dil cānāndan ancak hayâl olmuş maña⁸⁸
Bu hayâlâtım şeb-i hicrân melâl olmuş maña
- 21b 2. Vaşl-ı nâ-mağdûruña teskîn-i dildür bu hayâl
Her şeb-i hicrân gamuñ tā şubh māl olmuş maña
3. Ğam enîsimdür gice mūnis güne fikr ü hayâl
Ğuşşa vü Ğamla giçen evkât-ı hâl olmuş maña
4. Gül yüzüñ hâtırladır gül-şende gül nālân dile
Berg-i gülde hâr hem mânend-i hâl olmuş maña
5. Ğaybetinde yârimin eyler tekellüm dil faşîh
Rû-be-rû geldikde dil ağzımda lâl olmuş maña

⁸⁶ gül-zârda: gül-zârıda N1

⁸⁷ kalbde: kalbide N1

⁸⁸ cānāndan: cānānıdan N1

6. ‘Arızımdan fāş olur dīvānelikden bir nişān
Kaşs bir dīvānedür lākin mişāl olmuş maña
7. Miḥnet ü endūh u gam dūnyāda dil taẓyīkidür
Nevberā onlar hamu gönlümde māl olmuş maña

70

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ḥum-i mey tek āteş-i dilden kıvam itsem n’ola
Mey kimi tapdağ olup başda maḳām itsem n’ola
2. İltifātın görmüşem pīr-i muḡānın her zamān
Ḥürmetini saḥluyup tā ihtirām itsem n’ola
3. Neş’e-i la‘l-i leb-i cānānı dutdum ḥāṭıra
Men bile mey-ḥānede evşāf-ı cām itsem n’ola
4. Firḳati elden salup pūça virüpdür cānımı
Vaşl ile bu firḳate men intikām itsem n’ola
5. Ḥaşılıım feryād olup dāim firāḳ-ı yārda⁸⁹
Kām için şabr eylüyüp derde devām itsem n’ola
6. Terk-i mey itdim salup rāzī şerī‘at ḥākimin
La‘l-i nābı nūş idüp anı ḥarām itsem n’ola
7. Vā‘izin hedyānına gūş itmüyüp cānān disem
Nevberī bu zıkr ile ḥatm-ı kelām itsem n’ola

71

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 22a 1. Her zamān kim yād olur ruḥsār-ı cānānım maña
Onda imdād eylüyor feryād-ı efgānım maña
2. Gözyaşı ārām olur āh ile şām-ı hicrde⁹⁰
Yaşa imdād eylüyor dilden gelen ḳanım maña
3. Derd-i bī-dermānıma cānān dudaḳın yazdılar
Olmadı mümkün dil-i bīmāra dermānım maña
4. Hicrūñe tāb eylüyüm şabr u ḳarārım gelmiyor
Sā‘atim bir il geçür bir aydı her anım maña

⁸⁹ yārda: yārıda N1

⁹⁰ hicrde: hicride N1

5. Herkes öz devrin sürüp şādān giçürmiş ‘ömrünü
‘Aks-i devrān eyledi ‘ömrümde devrānım maña
6. Çāresiz kaldum idüp āḥir kalemde iltimās
Derdimi yazsun kala illerde dīvānım maña
7. Çāre bulmaz Nevberin derdine ašlā bir ḥekīm
Belki çāre eylūye bir luṭf cānānım maña

72

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Bir de virse bādeni ol server-i ḥübān maña
Eyle billem tāzedden virmiş gine bir cān maña
2. Her şeb-i hicrān maña mihmān olur derd ile ğam
Ne olar gelse özi ol māh-rū mihmān maña
3. Mümkin itmem men gidüp ol māh-rūya cān virem
Ḥāṭırım bu sāḥada olsa eger imkān maña
4. Zülfünün ‘ıtrın seḥer bād-ı şabādan dutmuşam
Bu meşāmı virmeyüp bir süsen ü reyḥān maña
5. Neyle bā-hemdür doldurdım feryādımı mey-ḥāneye
Meykede pīri didi şavtımda ḥoş-elḥān maña
- 22b 6. Kays olup şahrā gezen Ferhād dağlar dāmenin
Çoḥdı derdim teng olup ey māh-rū her yan maña
7. Şām-ı hicrānın şeb āhengi menem bülbül güne
Gör nice zaḥmet virür ol nev-gül-i ḥandān maña
8. Nevberā çoḥ gözledim ol māh-rūdan bir ḥaber
Hātif-i ğayb olmadı kāşid ne bir insān maña

73

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Kām-ı dil cānāndan bu cāndan ḥoşdur maña⁹¹
Derd-i cānān cismde dermāndan ḥoşdur maña
2. Vaḫt vaḫt ile gelüp cānımda derdin yirleşüp
Bī-ḥaber dāḥil olan mihmāndan ḥoşdur maña⁹²

⁹¹ cānāndan: cānānıdan// cāndan: cānıdan// cismde: cismide// dermāndan: dermānıdan N1

⁹² mihmāndan: mihmānıdan N1

3. Ğamze peykānın dilim şevkiyle basmış bağıma
Zahmı anuñ hikmet-i Loqmāndan hoşdur maña⁹³
4. Kūy-i cānān meskenim olsa eger ağıyārsız⁹⁴
Ravza-yı huld-i berīn rıdvāndan hoşdur maña
5. Yāri virsünler maña alsunlar ol dem cānımı
Ol perī-veş dil-berim hūrāndan hoşdur maña⁹⁵
6. Yandısam cān u dili cānānımun ruhsārına⁹⁶
Ol şemender yandığı şem‘dāndan hoşdur maña
7. Qorhutur zāhid meni kim vardur nār-ı caḥīm⁹⁷
Onda yanmaḡ āteş-i hicrāndan hoşdur maña
8. Nevberī müşkil dile ol māh-veşdendür diyü
Yārimin düşvāri her āsāndan hoşdur maña⁹⁸

74

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Bülbül efgān eylemez gül-şen gülistān olmasa
Nuḡka gelmez tūḡiler tā şekkeristān olmasa
- 23a 2. Dād u feryād itmesem sensiz maña ‘ayb itme kim
Cism feryād eylemez tā onda bir cān olmasa
3. Ayruluḡdan bir ölüm eydür ne ḡācet zindelik
Cān ne lāzım ‘āşıka yanında cānān olmasa
4. Āteş-i hicrān ilen yansun fütād olsun gerek
Ḥālīş olmaz bir ḡilā nār içre sūzān olmasa
5. Şu‘le-i ruhsāra cān yaḡdım şem‘e pervāne tek
Yandımadım cānımı şem‘-i şebistān olmasa
6. Bükmez idi kāmetim kec-devr olan çarḡ-ı felek
Cānımı pür-pīç iden ger nār-ı hicrān olmasa
7. Kec-nigāh-i yārdan ḡamḡindi ḡönlüm eyle kim⁹⁹
Bir de şād olmaz o nev-gül-rūy-i ḡandān olmasa

⁹³ Loqmāndan: Loqmānıdan N1

⁹⁴ ağıyārsız: ağıyārsız// rıdvāndan: rıdvānıdan N1

⁹⁵ hūrāndan: hūrānıdan N1

⁹⁶ şem‘dāndan: şem‘dānıdan N1

⁹⁷ vardur: varıdur// hicrāndan: hicrānıdan// caḥīm: caḥīm N1

⁹⁸ āsāndan: āsānıdan N1

⁹⁹ yārdan: yārıdan N1

8. Çatlıyar ey Nevberî bağrım melâl ü guşşadan
Mümkinüm dutğun dile seyr-i beyābān olmasa

75

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

1. Gözlerimdür hicrde kan yaşıyla ağlar saña¹⁰⁰
Muttaşıl ağlar gözüm bir gün olar qurbān saña
2. Bāğa geldin gül derüp bülbül seni görmüş nihān
Güldeñ a'ālā 'ārīzuñ görđi olup nālān saña
3. Ğonça-veş pergāle-i göñlümdi kanıyla dolan
Onu ħandān eylemek mümkin olur her an saña
4. Leylī sīmāsın saña Mecnūn men olsam yoğ 'aceb
'Aşq şahrāsında var minlerce ser-gerdān saña
5. Ğonça tek ağzın yumup göñlüm figān eyler benim
Derdini izhār idir ağıyārdan pinhān saña¹⁰¹
6. Ħıfz kılsun ħüsninüñ gencin göñül vīrānedür
Genc-i rūyuñdur sebep göñlüm olup vīrān saña
- 23b 7. Terk-i cān it Nevberî fikrūñde vaşl-ı yār ise
Cism ile cāndan 'azīz olsun gerek cānān saña

76

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

1. Mümkin olsaydı dimek bu derdimi pinhān saña
Eylemek āsān olardı derdime dermān saña
2. Girye kılmazdı gözüm hicrān şebinde āh ilen
Merdüm-i çeşmim töker ħasret deminde kan saña
3. Ğamzeden min oğ dile yetse göñül mesrūrdur
Zaħm-dār itmeklige virmiş gözün peykān saña
4. Çoğ çetindür 'āşıkı maqtül itmek tīg ilen
Kec-nigāh olmuş iden bu müşkili āsān saña
5. Ğonçanın ağzın yumur gül-şende gül-gün leblerin
Nergise virmiş gözün ħayret olup ħayrān saña

¹⁰⁰ hicrde: hicride N1

¹⁰¹ ağıyārdan: ağıyāridan N1

6. Bülbül ister hande-gül ‘aşığ gül-üzlü yārini
Bülbül-i dildür olan şeb tā seher nālān saña
7. Nevber itmez bir bile il ʿa ne senden vāhıma
Derdini her gün yazar tekmil ider dīvān saña

77

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Bu hüsn kim ‘aṭā eylüyüpdür Hudā saña
‘Aşığ olup men itmelüyem cān fedā saña
2. Altun nedür ki şarf ola bezm-i vişālūñe
Kıymet-i vişāl lāyıkı cāndur bahā saña
3. Gelsün tamām-ı derd ü belā guşsa cānıma
Olmam rızā yetişmege cānān bedā saña
4. Ey dil hemişe ‘ādet eylesen teşekküre
Kim yārdan yetüpdü bu cevri ü cefā saña¹⁰²
- 24a 5. Rencide olma cevri ü cefā-yı nigārdan¹⁰³
Cānān görüpdü cevri ü cefānı revā saña
6. Zevk ü heves yoğumdı ki men şehriyār olam
Dil hıñhişi budur kim olam bir gedā saña
7. Ey Nevberī ne guşsa ki eyyām-ı hicrdür¹⁰⁴
Bir gün yeter ki gösteri cānān vefā saña

78

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Cānım sıhulur gülde yatan hāra baḥanda
Feryāda gelen bülbül-i nā-çāra baḥanda
2. Gül yüzde olan hāl-i siyeh-fāmı görende
Şeydālanuram ‘arız-ı dil-dāra baḥanda
3. Teşvīşe salur fitneli gözler meni her dem
Gönlüm dutulur turre-i tarrāre baḥanda
4. Ḥayret meni bir hāle salur bāğ u çemende
Göz yāda düşür nergis-i humāra baḥanda

¹⁰² yārdan: yārıdan N1

¹⁰³ nigārdan: nigārıdan N1

¹⁰⁴ hicrdür: hicridür N1

5. Bûlbûlleri hayretde koyur nâleli gönlüm
Sâkit dayanur mende dil-i zâra baḥanda
6. Ğamgîn oluram yüzde görem zülfi perîşân
Gönlüm açulur gül kimi ruḥsâra baḥanda
7. Mecnûn ğamını iller idüp dilde ferâmûş
Ol kışşa degül kışşa-yı Nevbâra baḥanda

79

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Raḥma gel ey mâh-rû mihr ü vefâ göster maña
Şoñra min yol cānım al cev̄ ü cefâ göster maña
2. Dâimâ mülk-i dili vîrâne koysañ zulmdür
Onu âbâd eylüyüp zevk ü şafâ göster maña
- 24b 3. K̄ara günler gönlüme zülfi siyâhuñdan yetür
Gün kimi ruḥsârdan rûşen ziyâ göster maña¹⁰⁵
4. Mihribân bildim gözüñ müjgānı deldi bağrımı
Bu midur ḥ'âhın maña ya müdde'â göster maña
5. Bezl-i cān itdim senüñ ḥünî müjeñ peykānına¹⁰⁶
Bārî bir aḥsen diyüp ya merḥabâ göster maña
6. Gül-şen-i ruḥsârına Nevber cefâ-keş bāğ-bān
Zaḥmetine bir 'ivaz itdüñ 'aṭâ göster maña

80

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Ey göñül aġyār iderse her zamān töhmet saña
Ğam yeme cānāndan āḥir yeter şöhret saña¹⁰⁷
2. Bağruñı müjgān oḡu şad pāre kılsa ğam yeme
Cānı vir cānānuña besdür bu faḥriyyet saña
3. Kec-nigāh-i yārdan kıлма perîşân göñlüñi¹⁰⁸
Bir teraḥḥum manzarı eyler k̄opar minnet saña
4. Āteş-i hicrānına elbette itme i'tirāz
Biledür taḳdîrden taḳsîm olan kısmet saña¹⁰⁹

¹⁰⁵ ruḥsârdan: ruḥsârıdan N1

¹⁰⁶ bezl: bezl N1

¹⁰⁷ cānāndan: cānānıdan N1

¹⁰⁸ yārdan: yārıdan N1

5. Cevr-i yāre şabr kıl vaşluña t̄alibsen eger
Bu fenā dünyādaki gamlar ne h̄acetd̄ür saña
6. Şem'e cānın yandıdı gördüñ mi sen pervāneni
Yanmasañ pervāne tek ruhsāra ğayretd̄ür saña
7. Nevberī pervāneden örgeñ t̄avāf-ı 'ārızı
Besd̄ür ol pervāneden yetse hemīn 'ādet saña

81

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Ey dil nigārdan yete yüz min cefā saña
Sen dut h̄esāba cev̄r ü cefānı şafā saña
- 25a 2. Ehl-i vefā bilüp ona sen bī-vefā dime
Mihrin virüp kifāyet ider bu vefā saña
3. Hicrānına taḥammül eyle şabr firḳate
'Aşḳ 'āleminde şabruñ ider iktifā saña
4. Olduñ marīz-i 'aşḳ t̄abībe ne iḥtiyāc
Nāfi' degül t̄abībden alsañ devā saña
5. Sultān-ı 'aşḳsın ne ki ḥaḳān-ı dehr-i dūn
Virmez sürür isteme dār-ı fenā saña
6. Kūy-i ser-i nigārda min nāle eyledüñ¹¹⁰
Bülbül işitdi dāduñı dutdı nevā saña
7. Kör olsañ ey gözüm bu ḳadar girye zārdan¹¹¹
Ḥāk-i deri kifāyet ider t̄ütüyā saña
8. Çekdüñ bu ḳadri Nevberī dil-dār ḥasretin
Hicrānı oldu düşmen-i cān müdde'ā saña

82

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Min men kimi sitem-zede mu'tād olar saña
Şīrīn dudaḳsın ki nebāt ad olar saña
2. Bī-mişldür zamāne-ārā ḥüsn-i şüretüñ
Şīrīn göre bu şüreti Ferhād olar saña

¹⁰⁹ taḳdīrd̄en: taḳdīrid̄en N1

¹¹⁰ nigārda: nigārıda N1

¹¹¹ zārdan: zārıdan N1

3. Ebnâ-yı dehr cümle nigehbân-ı şüretüñ
El-ḥaḳ şebîh-i ḥüsn-i perî-zād olar saña
4. Ey nev-gül-i zamâne ne ṭurfe cemâlsen
Kim baḥsa bu ‘izâruña dil-şād olar saña
5. Her bir nazarda gayz ile min cân alar gözüñ
Sen şâhsen ki bile de cellād olar saña
6. Gül-berg-i rûya ḳat olunupdur şeker lebüñ
Gül ḳand olupdı la‘l-i lebüñ dad olar saña
7. Görse Nebât Berdeî Nevber bu şi‘rûñi
Taḥsîn idüp her âyîne dil-şād olar saña

83

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 25b
1. Olmasun dehrde bir müstebidi şâh ebedâ¹¹²
Görmege yoḥdı gözüm onda nâm ikrâh ebedâ
 2. Dilimi çeksin eger zâhire ḥürriyyet olar
Olmaram zûlm eylüyen şâha ḥayr-ḥâh ebedâ
 3. Faḳr-ṭıynet sevirem her ne ki var faḳrları¹¹³
Ḥaḳḳıdur dilde sözüm doḡrudı bu râh ebedâ
 4. Tâze terdür dilimün gül-şeni hem tâze ḥayât
Güllerim olmayacaḳ zerdlenüp kâh ebedâ
 5. Açacaḳ şâhedeki gonça olan güllerimiz
Nazarın kesmeyecek bizden o Allâh ebedâ
 6. Gicecek devrimize ‘izzet ilen şânlu ḥayât
Biz ile olmuyacaḳ ḡam daḡı hem-râh ebedâ
 7. Nevberî faḡra gelür çünki ‘umûmın ḡuludur
Tapabilmez onu ḡam ḡuşsa ilen âh ebedâ

84

Mef‘ülü Fâ‘ilâtü Mef‘ülü Fâ‘ilün

1. Bîmâr-ı ‘aşḳ olupdı gönül yoḥ ‘ilâc oña
Merhem degül lüzüm-ı devâ ihtiyâc oña

¹¹² dehrde: dehrde N1

¹¹³ faḳrları: faḳrıları N1

2. Zülfün hayāli gönlümü zulmet-serā kılup
İtmez dahi koyulsa münevver sirāc oña
3. Dil āteşiyle yandımasun ehl-i ‘ālemi
Bu saḳf-ı sīne māil olup mişl-i sāc oña
4. Mecnūn itirdi ‘aşḳdan idrāk u hūşını¹¹⁴
Kuşlar maḳalli başı olupdur aḳaç oña
5. Mecnūn giyüpdı egnine ‘aşḳın libāsını
Men olmuşam başında onun ṭurfe tāc oña
- 26a 6. Cānān musahḳhar eyledi iḳlīm-i cānımı
Teslīm olanda Nevberī cān virdi bāc oña

85

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Firāḳuñ āteşine tāb olar mı bu cānda
Yanar şabāḳa kimi od içinde hicrānda
2. Vecāhetüñi görürse perī ta‘accüb ider
Diyir olar mı bu ṭal‘at benāt-ı insānda
3. Marīz-i ‘aşḳın olan bir devāya meyl itmez
Bu nev‘i ḳasta dilin yoḳ devāsı Loḳmānda
4. Menim tek ‘aşıḳ olan Kūhkendi Ḳays ile
Virüpdı cān biri daḳda biri beyābānda
5. Ğamım füzünter olupdur ḳesāb-ı encümden
Ne şaya gelmedi ḳadri ne vezni mīzānda
6. Serīr-i salṭanatı tāc u taḳtı istemürem
Olaydı kāş mekānım ḳarīb-i cānānda
7. Dime ki Nevberī öldün türāba döndi tenin
Hemīşe söylenir ismin ḳuzūr-i ‘irfānda

86

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Bu ‘aşḳın āteşi bir gül-‘izārdandı maña¹¹⁵
Bu dāḳ-ı sīne gül-üzlü nigārdandı maña

¹¹⁴ ‘aşḳdan: ‘aşḳıdan N1

¹¹⁵ ‘izārdandı: ‘izārıdandı// nigārdandı: nigārıdandı N1

2. Aturlar başıma her yan melâmetin daşını
Cefâ [vü] cevri-i raķîbin kenârdandı maña¹¹⁶
3. Başımda qalmanı hüşım ne fehm ü idrâkım
Bu mest hâleti çeşm-i humârdandı maña¹¹⁷
4. Dilimde dâğ-ı nihânım ‘umûma fâş olmağ
Qapuñda eyledigim âh u zârdandı maña¹¹⁸
- 26b 5. Sen olma râzî düşem Qays tek beyâbâna
Cünün olup çöle düşmek bu ‘ârdandı maña¹¹⁹
6. Dime ki men diyoram sen maña cefâ kılduñ
Degül bu senden ‘azîzim kenârdandı maña¹²⁰
7. Açıldı Nevberî derdim ‘umûma fâş oldu
Şehirlik bu dil-i dâğ-dârdandı maña¹²¹

87

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

1. Saña ey dil-ber-i meh-rû olar yüz min cünün peydâ
Velî olmaz benim tek bir belâ-keş bağrı hün peydâ
2. Gündüz ruhsâruñı açsan güneş garba gurûb eyler
Halâyıq i‘tirâf eyler ki olmuş tâze gün peydâ
3. Dolanup rişte-i cânım gamuñdan pîç pîç olmuş
Onu cerrâh keşf itse olar yüz min düğün peydâ
4. Eli ruhsâruña yetmez olar kim câmdan düşmüş¹²²
Maña ruhsârdan olmuş şarâb-ı la‘l-gün peydâ
5. Tarîk-i ‘aşğda yoğdur ne âsîb u ne zağmet¹²³
Olarsa ‘âşık-ı zâra eger bir reh-nümün peydâ
6. Çeküp Mecnûn beyâbâna başın hayli ferâğatdur
Hayâl âyînesi itmiş ona Leylî yüzün peydâ

¹¹⁶[vü]: -yı// kenârdandı: kenârıdandı N1

¹¹⁷humârdandı: humârıdandı N1

¹¹⁸zârdandı: zârıdandı N1

¹¹⁹‘ârdandı: ‘ârıdandı N1

¹²⁰kenârdandı: kenârıdandı N1

¹²¹dâğ-dârdandı: dâğ-dârıdandı N1

¹²²câmdan: câmıdan// ruhsârdan: ruhsârıdan N1

¹²³‘aşğda: ‘aşkıda N1

- 27a 7. ‘İlâcı derdimin yoĥdur ciger dāğına merhem yoĥ
Açulsa sîne saķından olar derdim füzün peydā
8. Ne dil-berdür ki kaytarmaz dil-i nālânın ‘uşşâķın
Ceres ĥālī ola dilden olar mı ondan ün peydā
9. Saña ey Nevberī cānān ne ķadri cevr ide şabr it
Hirās eyle yaķın bil kim raķīb eyler yekün peydā

88

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Dün şabā açdı kapum bāb-ı necāt oldu maña
Kıldı ihyā meni bir tāze ĥayāt oldu maña
2. Meni ĥayretde görüp mest-i ĥayāl eylediler
Ĥalk-ārā şürbiligim ilde şebāt oldu maña
3. Çoĥ mübārek seĥerim oldu dilim ferĥunde
Bu şeb-i ķadrde bir kām-ı berāt oldu maña¹²⁴
4. Şeb-i hicrānda dil olmuş idi ĥam-dīde¹²⁵
Şubĥ-dem bād-ı şabādan ĥarekāt oldu maña
5. Ne ta‘accübdi ki men bir bu ķadar dil-şādam
Müsteĥaķ bildi meni buse zekāt oldu maña
6. Müjde virdi maña bu devleti bir hātif -i ĥayb
Kaşı rıdvān yüzüne doĥru şırāt oldu maña
7. Ser-i kūyuñda olan külĥeni dilden sevirer
Yār öñünde diyirem bir sekenāt oldu maña
8. Nevberī dilde nedür bir bu ķadar dürr ü güher
‘Aşķdan dürr-i süĥan yoĥsa berāt oldu maña¹²⁶

89

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

- 27b 1. Yā Rab meni ol dil-ber-i meh-rūdan ayurma
Murĥ-i dilimi perçem u ĥisūdan ayurma
2. Gül tek yüzüne dād-ı dilim koy ucalansun
Gül-şen gülünü ķumrī-yi kū-kūdan ayurma

¹²⁴ ķadrde: ķadride N1

¹²⁵ hicrānda: hicrānıda N1

¹²⁶ ‘Aşķdan: ‘Aşķıdan N1

3. Mihrâb-ı ruḥ-i yâre sücûdımı kabûl it
Dil ṭâ'atını ṭâḳ olan ebrûdan ayurma
4. Sâde dilimin murğını tuş eyle ṭuzaḳa
Bu 'âşıkı sen nergis-i cādûdan ayurma
5. Gül-şende gülün 'ıtrına artuḳ hevesim var
Dil ḥ'âhişini bir bile ḥoş-bûdan ayurma
6. İklîm-i ta'aşşuḳda dilim bir tüke bend it
Zülf içre olan murğ-i dili mûdan ayurma
7. Men teşnesiyem la'l-i leb-i âb-ı ḥayâtın
Bu teşne dili zinde kılan şudan ayurma
8. Nevber ne güzel sözler ile yâre yanaşduñ
İdrâk-ı seri bir bile mevzû'dan ayurma¹²⁷

90

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mef'â'ilü Fâ'ilün

1. Min bâr olaydı cân-ı 'azîzim fedâ saña
Ḳurbānuñ olmaḳ isteyüp eyler ricâ saña
2. Virme raḳîbe dil ki riyâdur dilindeki
Şâyeste olma ḥalk disün bî-vefâ saña
3. Her bir nefesde Ḥâlîḳa zıkr ü şenâda ol
Gül den laṭîf şüreti kılmış 'atâ saña
4. Berg-i gülün nezâket ü 'ıtrına yoḳ sözüm
Ruḥsâruñ ile baḥşe durup müdde'â saña
- 28a 5. Cevr ü cefâña tâb idirem vaşl-ı ḥâṭırı
Men itmerem cefâya muḳâbil cefâ saña
6. Cennât-ı 'Adn ḥür-i cinân öz yirindedür
Dâr-ı cihânda eylemüšem iktifâ saña
7. Kûy-i serüñde terk-i fiğân eyledim daḥı
Tâ yetmesin fiğân dilimden ezâ saña
8. Servî ber-â-ber itmerem ol ḳad ü ḳâmete
Her kim ber-â-ber itse idüpdür cefâ saña
9. Nevber teşekkür it dile hicrâna tâbidür
Söyler şamîm-i dilden ona merḥabâ saña

¹²⁷ mevzû'dan: mevzûdan N1

91

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Ey dil bu qadri itdi nigārın cefā saña
Cevr ü cefāya şabr eyledüñ merħabā saña
2. Min şām-ı hicri şubħ eyledüñ āh u zār ilen
Bir ħayr-ħ'āhuñ olmadı virsün şadā saña
3. Dutduñ tarīk-i 'aşkı ki virsün feraħ dile
Bu rāh-ı pür-ħaṭarda toħundı ħaṭā saña
4. Şād ol hemīşe yāri ferāmūş itmedüñ
Munca ki gördi hicrde cevri revā saña¹²⁸
5. Mecnūnın 'aşkı 'aşra muqaddem ħesāb olur
'Aşq ibtidāsı onda olup intihā saña
6. Tağyīr yoħ muqadder olan ħayr ile bedē
Uħrāsı ħayr evveli 'aşkın bedā saña
7. Bīmār olduñ 'aşq-ı nigār ile hicrde¹²⁹
Bir nüşħa üzre vaşl-ı nigārın devā saña
8. Şād ol gönül ki zülf-i nigār oldu meskenin
Nevber teninde çoħ yetüşüp āh ü vā saña

92

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 28b
1. Seni Ĥudā-yı cihān ħayli mihribān yaradup
Sebeb vücūduñ olupdur bile cihān yaradup
 2. Güle nezāketi sen virmüsen açanda yüzüñ
Çemende itmege bülbül güle fiğān yaradup
 3. Teşekkür elf teşekkür gönül açuğda degül
Melāli çoħdı ki tende onu nihān yaradup
 4. Olupdı dehrde 'āşık hezār elf hezār¹³⁰
Mürür-ı dehre bu ħāli zamān zamān yaradup
 5. Raķīb 'āşıka düşmen çemende bülbüle ħār
'İlave şāħe-i gülde güle tikān yaradup

¹²⁸ hicrde: hicride N1

¹²⁹ hicrde: hicride N1

¹³⁰ dehrde: dehrde N1

6. Gülüne hasret ile şâheden baħar bülbül
Gülün düşünde siyeh ħâr için mekân yaradup
7. Esîr-i miħnet-i hicrân men olmuşam Nevber
Dilimde şâm-ı firâķ-ı nigâr ħan yaradup

93

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1. Yâr eger şimşâd eliyle câma doldursa şarâb
Nûşına ta'cîl idüp 'aşıklar eylerler şitâb
2. Gösterüp ruhsârda ħâl-i siyâhın dânesin¹³¹
Murğ-i dil bu dâneye sînemde eyler ıztırâb
3. Câm dut cânândan nûş eyle 'aşkın bâdesin¹³²
Cân-fezâdur cur'ası mişl-i bahâr-ı âftâb
- 29a 4. Müskirâta uymuyun tende dile nâfi' degül
Kim pozar ħan devrini cân mülkünü eyler ħarâb
5. Renk alupdur berg-i gül ruhsâr-ı al-i yârdan¹³³
Gözlerinden bir nişân gül-zârda zanbaķda âb
6. Ka'be-i ruhsârına züvvâr olan gönlümdi kim
Ĥâl-i hindüni öper hem Nevberî eyler şevâb

94

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1. 'Arızuñda zülf-i ħam gül şâhesinde çün ħurâb
Oynağa gelmiş yüzüñ zevķiyle dil eyler şitâb
2. Gül-şen-i ħüsnüñ revân bir çeşmeye muħtâcdur¹³⁴
Kim onun sîr-âbına giryân gözümdendir serâb
3. Târ iderdi tîrelîk yevmiyyede dünyâ yüzün
Dutmasaydı pertev-i ħüsnüñ ziyâsın âftâb
4. Virmeseydi göz eger ebre buħâr-ı gönlümü
Yir yüzine ebrden düşmezdi tâ bir ħatre âb¹³⁵

¹³¹ ruhsârda: ruhsârıda N1¹³² cânândan: cânânıdan N1¹³³ yârdan: yârıdan// gül-zârda: gül-zârıda N1¹³⁴ muħtâcdur: muħtâcıdur N1¹³⁵ ebrden: ebriden N1

5. Ehl-i cennet kūyuña ol gūne gelmek istiyor
Ehl-i dūzaḥ nice kim rıdvāna eylerler şitāb
6. Dūd-ı āhım āteşi ebr ile bā-hem olmasa
Olmaz idi ra‘ddan raḥşān olan berk-i şehāb¹³⁶
7. ‘Aşḳ eliyle Nevberī sen yaḥşı dutduñ ḥāmeni
Doldurup tuḡraları āḥir ki kıldun bir kitāb

95

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Gine hicrān ocaḳın yandırdı yār itdi ‘itāb
Dindidimse ne ḳadar virmedi men zāra cevāb
2. Şīşe tek sınsa göñül eylemek olmaz ki rüfū‘
Onu peyvend eylemez birbirine sīm u nişāb
- 29b 3. Yār elinden ne ḳadar görse cefā ‘aşıḳa ḥoş
Līk dil yarasına eylüeybilmez dil tāb
4. Perdederlikde çıḥar zāhire bāḥında olan
Zindegānluḳ pozular olmasa ortada ḥicāb
5. Rūkn lāzımdı ola onda ‘imāret bāḳī
Raḥnedār olsa binā’ muḥlaḳ olar ḥāne ḥarab
6. Beñzemez dil yarası tende ḳılinc yarasına
Ondadur cism ‘azābı bu virir rūḥa ‘azāb
7. Sa‘y ḳıl Nevberī sen yaḥşı tekellümde bulun
Dimesünler sözüñe zehr disünler şeker-āb

96

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Cānān firāḳı göñlüm ivin ḳana dönderüp
Hicrānı cān bināsını vīrāne dönderüp
2. Peykān-ı ḡamze eyledi sīnem delik delik
Şan-şan olan bu göñlümü bir şāne dönderüp
3. Dutḡun dilimdi ḥayli perīşāndı ḥāletim
Zülf-i siyāha yār bugün şāne dönderüp
4. Şabr itme ki firāḳına āsān ḥesāb idir
Gözyaşını firāḳda ‘ummāna dönderüp¹³⁷

¹³⁶ ra‘ddan: ra‘dīdan N1

5. Gül-gün yanağ gönça dehen nesteren buhağ
Cânân yüzini şahn-ı gül-şene dönderüp
6. Dâğ-ı dilim harâretidür cânımı yağan
Hicrân yatakim âteş-i sūzāna dönderüp
7. Vaşl-ı nigāra Nevberî mâildi bu sebeb
Şıdğ-ı dil ile yüz reh-i cânāna dönderüp

97

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Rūşen itmiş menzirim cânân yüzü çün âftāb
Elde fırsat var iken sākî getir cām-ı şarāb
- 30a 2. Ğuşsa gam dilden gidüp göñlümdedir āsüdelik
Vaqt-i 'işretdür dahı eyyām-ı hoş 'ömr-i şebāb
3. Cām-ı mey gerdişdedür muṭrib ayağı raqşda¹³⁸
Göñlümüz mey nūşına zevk ile eyler çoğ şitāb
4. Zülf-i müşgîn oynuyar cânân yüzünde şevkden¹³⁹
Şāhe-i gülde nice raqşa gelür müşgîn gurāb
5. Meclis-i mey-hānemiz hālî olup ağıyardan¹⁴⁰
Göze qarşu yār özü eyler tecellā bî-nikāb
6. Giçdi eyyāmı gamın hālā ki 'işret devridür
Bir dahı mundan şora olmaz göñül mülki harāb
7. 'Aşğ rāhı biledür kim ibtidāsı renc olur
Hār-ı cevrim çekmüyen gül-bergden dutmaz gül-āb¹⁴¹
8. Nevberā şabr iledür yārin vuşūli 'āşıka
Şabr kıl hicrānına cânāndan al intiḥāb¹⁴²

98

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Bu gice şem^c-i ruḥ-i yār ṭavāfın dil idüp
Nice pervāne yaḥup âteşe cismin kül idüp

¹³⁷ firākda: firākıda N1¹³⁸ raqşda: raqşıda N1¹³⁹ şevkden: şevkiden N1¹⁴⁰ ağıyardan: ağıarıdan N1¹⁴¹ gül-bergden: gül-bergiden N1¹⁴² cânāndan: cânānıdan N1

2. Yaş ile ağlamasam giryeme nokşān dögü bu
Ġam ġubārı gözümün yaşını dilde gil idüp
3. Ža‘flık veznde bir dutdı ħabāb ile meni¹⁴³
Ne onu veznde artuġ ne meni yüngül idüp
4. Girye kıldım giceler kūy-i ser-i yārda men¹⁴⁴
Didiler yār işidüp dād-ı dilim nisgil idüp
5. ‘Özri yoġdur ki gülün ħārı çeküp āġūşa
Munca zulm u sitemi bülbüle ħandān gül idüp
6. İncime dād eyle kim mende ser-i kūyuñda
Gül yüzüñ çünki meni bülbül-i şeydā-dil idüp
7. Tābı yoġdur dilimün hicrūñe tül olsa vişāl
‘Aşıġa yāri gören vaşlı niçün müşkil idüp
- 30b 8. Hüsni cānāna virüp Nevbere hem zevġ-i vişāl
Birini gül yaradup Ĥaġ birini bülbül idüp

99

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Sāķī piyāle dut ki göñül ħan ilen dolup
Göñlüm ħayāl-i ‘arız-ı cānān ilen dolup
2. Gül-şende güldi lāledi reyġāndı nesteren
Gül-şen tamām nev-gül-i elvān ilen dolup
3. Feryāda geldi gülde ħumārān u ‘andelīb
Bāġ-ı çemen tıyūr-ı ħoş-elġān ilen dolup
4. Belķise nişbet eyle vecāhetde ħüsñüñi
‘Aşķuñda bil ki dehr Süleymān ilen dolup
5. Düşmez yüzüñ kenārına bi’l-merre küfr-i zülf
İslām olupdı ‘arızuñ ĩmān ilen dolup
6. Dil cūy-bār-ı dīdeme ħanın feşār idir
Göz ħan çanaķıdur diyeseñ ħan ilen dolup
7. Ağlar gözümden incime şām-ı firāķda¹⁴⁵
Ġuşşañ dilime dīde-i giryān ilen dolup

¹⁴³ veznde: veznide N1

¹⁴⁴ yārda: yārıda N1

¹⁴⁵ firāķda: firāķıda N1

8. Vaşf-ı ruḥuñ nihāyetine yoḥdur intihā
Her memleket bu bārede dīvān ilen dolup
9. Ser-ḥoş görüp de Nevberî mey nūş bilme kim
Başı şarāb-ı nergis-i mestān ilen dolup

100

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Gün kimi raḥşān yüze cānān salan demde niḳāb
‘Aşḳ emlakın durur ‘uşşāḳlardan inḳılāb¹⁴⁶
2. Vaşfuña ey māh-rū şanma ki men itdim şürū‘
Menden aḳdem yazılup evşāfuña yüz min kitāb
3. Niçe gündür görmürem ruḥsāruñı fikrim budur
Ḥ‘āb idüm şāyed seni görsün gözüm eyyām-ı ḥ‘āb
- 31a 4. Ḥasret-i ruḥsārdan aşlā tükenmez ḡamlarım¹⁴⁷
Ġuşşamı daḡun ider la‘lünde ki gül-gün şarāb
5. Baḥt-ı nā-mes‘ūdımı görcek müneccim söyledi
Mişl-i zülfi-yārdur ya şaḡ-ı gülde bir ḡurāb¹⁴⁸
6. ‘Arızuñ devrindedür zülfüñ mişāl-i şāhmār
Kim onun ḥavfiyla dil eyler tenimde ıztırāb
7. Vezn kılsañ derdimi mizāna yoḥdur ihtiyāc
Keşret-i ḡuşşam idüp cism-i za‘īfim çün ḥabāb
8. Bir ḥaṭādur Nevberî gül-gün yanaḳa mey didim
Lāyıkımdur her ḳadar cānān maña virse ‘azāb

101

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Göñlüme munca ḡamı bir dil-ber-i meh-rū virüp
Baḥt-ı nā-mes‘ūdımı ol müşḡ-bū ḡīsū virüp
2. Bend-i iḳlīm-i belā olmaḳım ondandur benim
Sāḥire siḡr örgeden bir nergis-i cādū virüp¹⁴⁹
3. Ḳaddi ḥam olmaḳımı ḳann itme sen āşāridur
Ecr-i ṭā‘atdūr onu lüṭfen kemān-ebrū virüp

¹⁴⁶ ‘uşşāḳlardan: ‘uşşāḳlardan N1

¹⁴⁷ ruḥsārdan: ruḥsāridan N1

¹⁴⁸ yārdur: yāridur N1

¹⁴⁹ Sāḥire: Sāḥire// siḡr: sihr N1

4. Āh-ı dilden şu^{le}-i āhım kurutmuş yaşımı
Hūn-i dil maḥlūt olup eşkime gül-gūn şu virüp
5. Kaysı zincīre çeküp gezdirdiler şahrāları
Boynumun zincīrine cānān saçından mū virüp
6. Hısta ḥāl olmağımı cānāna izhār itdiler
Şerbet-i la^l-i leb ü ‘annābımı dārū virüp
7. Müşg-bār eyler şabā dirler ki nāf-ı Çīnden
Bu ğalaṭdur kim ona gīsū-yı cānān bū virüp
8. Nevberā şādem ki men zīkr eylerem cānān sözün
Mihri-i cānāndur onu men sevdiğim yā-hū virüp

102

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 31b
1. Çek kenāra zülfüñi doğsun cihāna āftāb
Zulmet-i gīsūlara yoğdur dil-i zārımda tāb
 2. Ergüvānī gül yüzüñ devrinde müşgīn ṭurreler
Şāḥ-ı gülde oynağa gūyā gelüp müşgīn ğurāb
 3. Ğam ğubārıdur dutan gözyaşımın sensiz yolun
Doldurup āhım yili göz kaṭresin eyler ḥabāb
 4. Gözü yaşlu şüretüñ cevlan iderken ḥāṭıra¹⁵⁰
Mevce gelmiş baḥrda şüret dutadım āftāb
 5. Şüret-i zībā meni nā-çār eyler büt-perest¹⁵¹
Bu gühāhı eylerem cānān şevābına ḥesāb
 6. Defter-i ‘aşkı maña Mecnūn virüp bildi emīn
Añlayupdur men onu āḥir yazup kalem kitāb
 7. Nevberī sen bu fenā dünyānı şat bir dirheme
Dirhemi virseñ çeker bu bey^ç-den dirhem ‘azāb¹⁵²

103

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Tīre kıldun göñlümü saldın yüze müşgīn nikāb
Rūz-i rüşen tār olar itse ğurūbın āftāb

¹⁵⁰ ḥāṭıra: ḥāṭıra// baḥrda: bahrıda N1

¹⁵¹ şevābına: şevābına N1

¹⁵² bey^ç-den: bey^ç-iden N1

2. Gösterüp t̄ab̄an yüzüñ şād eyle tud̄gun göñlümü
Olma rāzî göz kıala ḥasret ciger olsun kebāb
3. Men geldim yanuña reşk-i raķībim olmasa
Ḥāṭırım ister seni dil s̄inede eyler şitāb
4. Nice min ‘āşıkları mihrüñ çeküpdür kūyuña
Ḥayli z̄ibā ḥüsn isen besdür saña bu intiḥāb
5. ‘Ārızuñda ter dutup gül-bergde şeb-nem kimi¹⁵³
Onu görcek bildiler dutmaķ olar gülden gül-āb
6. Ağlayan demde düşer ‘aks-i ‘izāruñ ḥāṭıra
Yaşlu gözde şüretüñ emşālidür berķ-i seḥāb
- 32a 7. Derdimi şahrāya dil tökmek dilerdi ķoymadım
Maşlaḥat oldı yazam ġamnāk dilden bir kitāb
8. Gözlerimden şormuşam kıanlı sirişkim menba‘ın
Söyledi ey Nevberî pergāle-i dildür serāb

104

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Lezzet-i d̄idārdan raķş eylüyor yüzde niķāb¹⁵⁴
Reşkden titrer dilim bu ḥāle yoḥdur mende t̄ab
2. Gün kimi raḥşān yüzüñ şevķi düşende ḥāṭıra
Şanki şām-ı t̄ireni rüşen kıılır berķ-i seḥāb
3. Micmer-i s̄inemde bir āteş yaḥur hicrān şebi
Anuñ için dil gözüm yaşın töker mişl-i kebāb
4. Derdimi yazdı kıalem titre[k] elimle k̄āğıza¹⁵⁵
Bir yire cem‘ eyledim āḥir ki itdüm bir kitāb
5. Raḥm kııl bu faķr-dil-i ‘uşşāķa eyle bir naķar
Resmdür raḥm eylüyor faķr ehline ‘ālī-cenāb¹⁵⁶
6. Açma gül ruḥsāruñı aġyār durmuş r̄u-be-r̄u
Dil buna rāzî degül ortaya salma inķilāb

¹⁵³ gül-bergde: gül-bergide N1¹⁵⁴ d̄idārdan: d̄idārıdan// Reşkden: Reşkidenden N1¹⁵⁵ [k]: - N1¹⁵⁶ Resmdür: Resmidür N1

7. Hüb-rûlar manzaruñ men^c eylüyen zühhâda bah¹⁵⁷
O köhne zann itdügün Nevber bilür ‘ayn-ı şevâb

105

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Mevsim-i gülđi gelün dolduralım cāma şarāb
Çekelim başa kadeh tā olalım mest ü harāb
2. Bāde-i la‘l-i leb-i yār ile sermest olalım
Neşe³-yi zevk-i ruḥ-i yāre idek biz de şitāb
3. Dotalım yār etegin hayli ricālar idelim
Salmuya ‘arızına luḥ ile bir günde niḳāb
- 32b 4. Yalvaraḳ yār bizi yandımasun hicr odına
Dilimiz eylesün āteş-i hicriyle kebāb
5. Ter dutan ‘arızına yaḥşı temāşā idelim
Şebnem-āsā dayanup gül kimi ruḥsārda āb¹⁵⁸
6. Her tarafından tükülüp ‘arızına zülf-i siyeh
Korhıram kim vire o gül kimi ruḥşārına tāb
7. Kaṭre kaṭre düzülen rüyına dür-dāneleri¹⁵⁹
Gösterüp ‘aşıkına eylüye bir hayr u şevāb
8. Munca kim guşşa vü gam çekdi göñül besdi bize
İdelim guşşaları gamları dilden nā-yāb
9. Nefes āsüde alup bir kadar ārām olalım
Nevberā daḡun olur āḫiri bu ‘ömr-i ḫabāb

106

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. ‘Ālem-i rūḫda mihrüñ dilime kısmet olup¹⁶⁰
Bir belā oldı benim başıma bu töhmet olup
2. Günde bir yara deger gamzeñ oḡundan dilime
Men bilen kim hele bu ḫasta dile ḫürmet olup
3. Āhı yoḫmuş ki virüp kuşlara mesken başını
Bu da Mecnūndı ona ‘ālem-ārā şöhret olup

¹⁵⁷ şevāb: şevāb N1

¹⁵⁸ ruḥsārda: ruḥsārıda N1

¹⁵⁹ şevāb: şevāb N1

¹⁶⁰ rūḫda: rūhıda N1

4. Men nidim rûh sevüp ‘âlem-i qudsîde seni
Ülfetüñ kâlû belâdan dilime kısmet olup
5. Resmdür ‘âşık olan yârine düşvâr yeter
Budi bâ‘iş ki gözüm gül yüzüne hasret olup
6. Âh çekdikce gamım dâğ ile şahrâya düşüp
Kaysa bir hişşe biri Kûhkene şervet olup
7. Dâğ-ı hicrânı özüm sînede gizlin dutaram
Dil-i maḥzûnıma bu ḥayli füzûn zaḥmet olup
8. Nevber adı çekülen bezmde efsûs olacak¹⁶¹
Bir-bire ḥalk diyir çoḥdan ona raḥmet olup

107

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 33a
1. ‘Ârız-ı yâr gine bir meh-i tâbâna dönüp
Ne dirahşandı bu kim mihr-i dirahşâna dönüp
 2. Gonça gül meşeldi ya piste-i Demgandı lebi
Yüzi gül-şende açan nev-gül-i ḥandâna dönüp
 3. Ser-i kûyunda onun dâd eylüyor murğ-i dilim
Dilimün nâlesi bir bülbül-i nâlâna dönüp
 4. Baḥuram gül yüzüne doymuyor ondan nazarım
Teşne-i dil diyesen şu gören ‘atşâna dönüp
 5. Ḥâceti yoḥ yüzünün zînete meşşâtalara
Öz özinden kızarup la‘l-i Bedaḥşâna dönüp
 6. Gözyaşımduz tökülen hicrde dil kanı ile¹⁶²
Tökülen dâmenime dâne-i mercâna dönüp
 7. Men diyirdim ki dönüp mey-kedeler mescid ola
Görürem mescid özi rindli mey-ḥâne dönüp¹⁶³
 8. ‘Aşq-ı cānân meni de Nevberî bir semte atup
Kûhken dağa düşüp Kays beyâbâna dönüp

108

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

¹⁶¹ bezmde: bezmide N1

¹⁶² hicrde: hicrde N1

¹⁶³ rindli: rindili N1

1. Merhem irmez âteş-i dâğ-ı derûnım ey ʔabîb
Tâ düzelmez kâmet-i mânend-i nûnım ey ʔabîb
2. Derd-i bî-dermânımın hikmetde yoğdur çâresi
‘Arızımdan bellidür hâl-i cünûnım ey ʔabîb
3. Derdime dermân virir luğf eylese cānān eger
Yārimin semtine yoğ bir reh-nümünım ey ʔabîb
4. Ağlamağdan kör olan göz merdümüne yoğ gamım
Bağmasun onsız benim dehre ‘uyûnım ey ʔabîb
- 33b 5. Hāyret itme eşkimi gül-gün görende hicrde¹⁶⁴
Çün olup gözyaşıma mağlûğ hûnım ey ʔabîb
6. Nirde kalmış bilmezem bu ʔālî‘-i bağt-ı zebûn
Bes haçan mes‘ūd olur bağt-ı zebûnım ey ʔabîb
7. Yazma dermân derdime nāfi‘ degüldür Nevbere
Hālet-i nez‘im yetüp giçdi kūrûnım ey ʔabîb

109

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Bu kaçdar nāle dil-i zāre felekden yazılup
Vaşl-ı cānāndur ona çāre felekden yazılup
2. Bülbüle gülden öter nāle vü feryād u figān
Hem gülün kısmeti ol hāre felekden yazılup
3. Çāre yoğdur cigerim dāğına sa‘y eylemeyün
Miğnet-i yār dil-i zāre felekden yazılup
4. Ser-i kūyunda meni yārim idüp ser-gerdān
Olmuşam dehrde āvāre felekden yazılup¹⁶⁵
5. Ğamze peykānlarını sīneme ursa yiri var
Dil rızādur kim ona yara felekden yazılup
6. ‘Aşğ-ı cānān dilime tāze vü ter Nevber olup
Lîk hilğatde adım Kāra felekden yazılup

110

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

¹⁶⁴ hicrde: hicride N1

¹⁶⁵ dehrde: dehrde N1

1. Sūziş getirür çeşm-i terimden hūn-āb
Bu ne āteşdi ki ondan tōkölür muttaşıl āb
2. Bāde-i la'l-i leb-i yār düşeli ortaya
Yüzü koylu kapanup cām harām oldu şarāb
3. Müjeñ oğlarını bu sīneme birden gönder
Birbebir urmağ ile başıma yetişmez bu hāb
- 34a 4. Yüzünün zevki virür bu dil-i tārīkime nūr
Rūşen eyler nice kim zulmet-i şāmı meh-tāb
5. Āh-ı serdi dilimün bahrı getürmüş mevce¹⁶⁶
Birbirine toħuyup sāhile cem' itdi habāb
6. Meni Mecnūn eyelüyen muṭlağ özü bilmelidür
Leylī mişlinde o hem 'aşqda bilsün ādāb¹⁶⁷
7. Munca kim dād u fiğān Nevberī eyler giceler
Nefesin tenge salup cānını eyler bī-tāb

111

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Zūlf-i müşgīn tōkölüp 'ārīzuña ter çekilüp
Gül virüp dışra gül-āb 'ıtr-ı mu'aṭṭar çekilüp
2. Muntazamdur müjeler gözlerinün devrinde
Ceng-i sultān koruyup 'arşaya leşker çekilüp
3. Sa'y idirdim ki tenim vasluña hicrān koymur
Aramızdan diyeseñ şedd-i Skender çekilüp
4. Bir zamān Qaysın adı şöhre-i şehri olmuş idi
İmdi adımdı hamu dillere ezber çekilüp
5. Kec-nigāh oldu benim cānımı bu derde salan
Ham kaşuñdan ile bil üstüme hançer çekilüp
6. Qabrimün üstüne tōk bir def'a zūlf-i siyehi
Nevberin üste disünler kara mi'cer çekilüp

112

*Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün*¹⁶⁶ bahrı: bahrı N1¹⁶⁷ 'aşqda: 'aşkıda N1

1. Vaşf-ı ruhsāruña bu tūṭī-yi ṭab‘ım dil açup
Sözlerimden görünür gül-şen-i dilde gül açup
2. Açuram kollarımı gerdenüñe salmak için
Şanki bāl-i perini şāḥ-i güle bülbül açup
- 34b 3. Baht-ı bedler pozulup ḥāric-i defterdür olar
Defter-i hicri maña devr-i felek bu il açup
4. Niçe gündür ki gözüm āb-ı zülālin itirüp
Ġam ġubārı qarışup yaşıma gözden gil açup
5. ‘İtr hoş gitdi maña şubḥ-ı nesīmi seherin
Gerdeninden bilürem şubḥ-ı nigārım hil açup
6. Mührüñi besledi dil şāḥesi virdi şemerin
Gevher-i dürc-i dehendür ki bile kāmil açup
7. Vaşluñı itmegilen Nevber-i maḥzūna dirīġ
Boş yola salma kapuñdan ki elin sāil açup

113

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Kaṭre kaṭre ‘arızuñ devrinde ter peydā durup
Şehli günde baş açup bir lāle-i ḥamrā durup
2. Ḥam kaşuñ süzgün gözüñ üstünde durmuş ġālibā
Elde ḥançer ġayzlı cellād-ı bī- pervā durup¹⁶⁸
3. Tīr-i müjgān istiyor ‘uşşākdan ḳan almaġa¹⁶⁹
Şaf nizām ile çeküp bir leşker-i ‘uzmā durup
4. Ġonça-veş ḥamrā lebüñ memlū olan peymānevār
Cāmı meyle doldurup bir sāġar-ı şaḥbā durup
5. Ey gönül āyīnesi dut yārimün taşvīrini
Bil ġanīmet qarşuda bir şüret-i zībā durup
- 35a 6. Şabr kıllı hicrānına olsun firāka tāḳatüñ
‘Aşḳda Mecnūn gezen bir ḳorḫulu şaḥrā durup¹⁷⁰
7. Nevberā her gün ḳalem yazsa tükenmez derdüñi
Derd ü ġamdan sīnede bir mevcli deryā durup¹⁷¹

¹⁶⁸ ġayzlı: ġayzılı N1

¹⁶⁹ ‘uşşākdan: ‘uşşākıdan N1

¹⁷⁰ ‘Aşḳda: ‘Aşḳıda N1

¹⁷¹ mevcli: mevcili N1

114

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

1. Cigerim kanı gözüm yaşına imdâda gelüp
Hânedan ses işidüp dıŕra beri dâda gelüp
2. Şâne ŕimşâd elini öpdî ki zülfüñ darasun
Acıgım bād-ı ŕabâ ile bu üstâda gelüp
3. Yâr kec baĥdı maña ğayzlı gözden görünür
Ėatlı fermâni diyen ğayzlı cellâda gelüp
4. Meclis-i 'aşĥda mest itmek için 'âŕıķı yâr¹⁷²
Doldurup leblerine bâdeni âmâde gelüp
5. 'Aŕĥ âĥir meni de dâĝ ile ŕaĥrâya çeker
Dimüyün 'aşĥ odı bir Ėays ile Ferhâda gelüp
- 35b 6. Baĝla dîvâneni bir mû ile 'âlem tanusun
Ėoy disünler ki salup boynuna ĥıllâde gelüp
7. Ėacc-ı kübrâni idüp Nevberî 'aşĥuñda tamâm
Cân fedâ eylemege gerden-i Mînâda gelüp

115

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1. Rûŕen itdi 'âlemi tâbân yüzüñ çün âftâb¹⁷³
Çıĥdı vaĥdet zâĥire ehl-i cihân buldu ŕevâb
2. 'Aŕĥ câmın doldurup luĥf ile virdüñ 'âŕıķa
Bâde-i la'l-i lebüñ oldı bize ŕâĥir ŕarâb
3. Cennete bir mû ilen zâĥid cehennemden ĝiçür
Ėaĥ yolun sen tek ŕırâĥın bilmedi ĥâne ĥarâb
4. Raĥmetüñ bârânıdur her yan yaĝan gül-ŕenlere
Bâĝ-bânlar ŕevĥ ile gülden dutar 'ıĥr-ı gül-âb
5. Servi boy çekdi ĥadüñ yâdıyla tapdı ŕöhreti
Bu sebebden artırup ĥadrini aldı intiĥâb
6. Ol melek kim ŕüretüñ taŕvîrine maĥkûm olup
İftiĥâr itdi çeküp bir ŕüret-i 'âlî-cenâb

¹⁷² 'aşĥda: 'aşĥıda N1

¹⁷³ ŕevâb: ŕevâb N1

7. Hamdulillāh Nevberī bildi seni t̄ahir v̄ücūd
Eyleyüp taḥkīk kim bir bāb-ı ḥācetdür bu bāb

116

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

1. Ebr-veş müşgīn saçuñ ḥūrşīd-i ḥüsnüñde niḳāb
Niçe gündür ḳahr idüp çıḥmur cihāna āftāb
2. Terpedir bād-ı şabā ḥūrşīd yüzde ṭurreñi
Nev-bahār eyyāmı tek raḥşendedür berḳ-i seḥāb
36a 3. Gizli dut ruḥsāruñı her gün niḳāb altında sen
Gösterüp her 'aşıḳa salma cihāna inḳılāb
4. Sīneñi gördüm senüñ bildim onu bāb-ı necāt
Bāb-ı raḥmetdür iden her bir du'ānı müstecāb
5. Bāde-i la'l-i lebüñ 'uşşāḳı ser-mest eylüyor
Baḡlanup mey-ḥāneler ḥalka ḥarām olsun şarāb
6. Sīne-i sūzānımız olmuş nice āteşgede
Cān yanur göñlüm olur āteş üzer büryān kebāb
7. Ferş-i dünyā Nevberī bir büriyādur zāhide¹⁷⁴
Bu riyānı terk idüp ey Nevberī eyle şevāb

117

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Zihī aḥsen te'ālāllah ne şūretdür didim yā Rab
Beşer ḥürī melāḥatda bu ḳudretdür didim yā Rab
2. Dayandı Bī-sütün gökler yazılcaḳ ismi cānānın
Bu isme ism-i 'azamdan melāḥatdur didim yā Rab
3. Cihānın gerdiş-i devri onun varıyladur vāzıḥ
Hemīn bu gerdişi çarḥın muḥabbetdür didim yā Rab
4. Onuñla cümle dünyānın ḥayātı 'ayşı var oldı
Muḳadder bir güne cānım emānetdür didim yā Rab
5. Onu her kim ki zevḳ ile sevürse cānına cāndur
Nigārın sevmüyen bir cān ne ḥācetdür didim yā Rab
6. Saña ey Nevberī yārin ḥayāli besdür 'ālemde
Ḥarīm-i kūyuña yetsem sa'ādetdür didim yā Rab

¹⁷⁴ şevāb: şevāb N1

118

Mef'ûlû Fâ'ilâtü Mef'â'ilü Fâ'ilün

- 36b 1. Dil âteşine eşk-i revânım seher naşîb
Şeb-nem mişâli berg-i güle şubhter naşîb
2. Çarhın her ayda kaşuña nişbet hilâli var
Kaşuñ hilâli 'âşîka olmaz meger naşîb
3. Göz muntazırdı 'arîzuña reh-güzârda¹⁷⁵
Yoğ şubhesi görür seni olsa eger naşîb
4. Hicrân odiyula şubha kimi yandıduñ meni
Virşün nesîm-i şubh dile bir haber naşîb
5. Derdi belâsı cânıma gelsün nigârimün
Bi'l-merre olmasun diline bir keder naşîb
6. Bülbül ne kadri dâd eylesün bâğ-ı zârda¹⁷⁶
Ol bî-nevâya tâ ola gül-berg-i ter naşîb
7. Ümmîd-i nahli Nevberî açdı şüküfesin
Ey kâş olaydı 'âşîka ondan şemer naşîb

119

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Şâh-ı gülde eylüyor feryâd ile dâd 'andelîb
Bâğa her yan ses salur itdükçe feryâd 'andelîb
2. Nâlesi gülden midür ya kim gül üste hârdan¹⁷⁷
İstiyor feryâdına menden mi imdâd 'andelîb
3. Şâhe-i gülde üzün itmiş hayâdan mı nihân
Gül 'arūsına meger olmuş mı dâmâd 'andelîb
4. Üzini gözden nihân sahlar şadâsı âşikâr
Destgâhın eylüyor gül-şende bünyâd 'andelîb
5. Berg-i gülden çehre-i cânânı yâd itdikce men
Geh meni gamgîn ider geh eylüyor şâd 'andelîb
- 37a 6. Nevberin mişlinde o geh şâd u geh gamgîn olur
Gâhî maşbûs-ı kafesdür gâhî âzâd 'andelîb

¹⁷⁵ reh-güzârda: reh-güzârıda N1

¹⁷⁶ zârda: zârıda N1

¹⁷⁷ hârdan: hâridan N1

120

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Gül yañağ üzre terüñ kaçreleri mişl-i gül-âb¹⁷⁸
Bu sebebdür kim onu ‘arıza sepmekdi şevâb
2. Lebinün şehdini söz virdi gönül şışesine
Hoş gelür anuñ için hazm-ı ta‘āma şeker-âb
3. Şerbet-i la‘l-i lebün bādesini nüş eylügen
İçmedi mey-kedenün bādesini bildi harâb
4. Mümkün olmaz gözünü bağlamağa bir nazārın
Vācib oldı bu sebep sen kimi meh-rūya niķâb
5. Maħfilüñ şem‘i kimi bil cigerim yandukunu
Rū-be-rūda uyanur men ne idem hicrūñe tāb
6. Kāt idün firķat odın ķadr-i cehennem oduna
O zamān artuķ olur ehl-i cehennemde ‘azāb
7. Üç hurūf ‘aşķda var yoħdı nihāyet ğamina¹⁷⁹
Hey kalem ehli yazur neşr eylüyor ehl-i kitāb
8. Ğamını menden alup virme onu ğayrılara
Ne ķadar cevr eylesen Nevberedür luķfa ħesāb

121

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Āteş-i hicrānına yoħdur daħı cānımda tāb
Gelmesüñ çıħmaz yaķın dilden harīķ-i ıztırāb
2. Ser-firāz it ‘āzim ol bu zār-ı giryānım ķaraf¹⁸⁰
Her ķadem gütdükçe var a‘mālūñe bī-ħad şevāb
3. Micmer-i sīnemdedür bir şu‘lever hicrān odı
Bu od üzre dil nice sıħa çekilmiş bir kebāb
- 37b 4. Bāde-i mey-ħāneni itdim ‘ivaż mey-gün lebe
Vācib oldı bādeden bi‘l-merre itmek ictināb
5. ‘Ārızuñ evşāfına mümkün degül virmek ħitām
Ķurtarabilmez onu her kim ki yazsa min kitāb

¹⁷⁸ şevāb: şevāb N1

¹⁷⁹ ‘aşķda: ‘aşķıda N1

¹⁸⁰ şevāb: şevāb N1

6. Gül yüzünde dāne-i dürr-i ʿarağdan bildiler
Mümkin olur çekmege gül yaprağından hem gül-āb
7. Nevberî il tündhulanmış şehāb-ı tîreden
Ebr netsün kim seni gördükde çılmaz āftāb

122

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Olmasaydı merdüm-i çeşme cehāletden hicāb
Kāinātın her yirin görmüşdi mişl-i āftāb
2. ʿĀlem-i ervāḥdan efsūs düşdüñ toprağa¹⁸¹
Palçıkā düşmüş nice bir māh-rūdan dürr-i nāb
3. Terk-i cennet eylüyen Ādem atamdur men nidim
Bāʿiṣ oldur kim çekür dünyāda insānlar ʿazāb
4. Göz görüpdür gül yüzüñ müştāk-ı dildür vaşluña
Bilmürem sende nolur munca suāle bir cevāb
5. Ayı görcek yād idüp ruḥsāruñı itdüm ḥayāl
Tîz onun hem devrini dutdı teessüf kim şehāb
6. ʿĀşık-ı bî-çāreye eyle teraḥḥum resmdür
Ehl-i fakra raḥm ider elbette her ʿālî-cenāb
7. Diyebilür derdini Nevber senüñle rû-be-rû
Nā-ʿilāc olmuş yazup derdini itsün bir kitāb

123

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

1. Zülfüñ açdukça şabā ʿıtrlar ondan götürüp¹⁸²
Bu perişānluḳu dil her seḥer ondan götürüp
- 38a 2. Qoymusan ney lebini şehd-i mükerrer lebüne
Ehl-i Çîn neyde bilüp var şeker ondan götürüp
3. Ay yüzünden götürüp nūr-ı güneş birle yaqîn
İftirādur bu güne kim kamer ondan götürüp
4. ʿĀlî qadr eyledi mey ḥamrını maḥmūr gözüñ
Mest-i ḥāl eylemegi baḥtver ondan götürüp

¹⁸¹ ervāḥdan: ervāḥiden N1

¹⁸² ʿıtrlar: ʿıtrılar N1

5. Lāle bağrında kara hāle ta‘accüb eyleme
Hāsret-i la‘lūñ olan dil ciger ondan götürüp
6. Darıyar şāne töker zülfüñi çin çin yüzüñe
Sünbül öz nazmını bir muhtaşar ondan götürüp
7. Nevberin turfe dehen olmağını bilme ‘aceb
Nazm bāğında gezüp bir semer ondan götürüp

124

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Doldurup āh yeli eşk-i terim kıldı habāb
Şüret-i yār düşüp eyledi ol şuyı gül-āb
2. Gözğü dalında gider zervarağ-ı hātırımun
Yoğsa her şīşesinüñ şüretüñe itmez tāb
3. Ka‘be ruhsāruña men şevk ile züvvār oluram
Secdegāh-ı serime tāk-ı kaşuñdur mihrāb
4. Mey merāmı dilimin bādesidür la‘l-i lebin
Mey-i engür velī fitnelidür āb-ı şarāb
5. Meni zāhid çağurur mescide bu hayli ‘acīb
Bilmürem orda haçan gördi meni hāne harāb
6. Dehr hūbānları cümle senüñ meftūnuñ¹⁸³
Her biri gerdenine zülfini salmış kullāb
7. Gül kimi ‘ārıza mı ‘aşığ olup zülf-i siyāh
Devr-i gülde diyesen şavt eylüyor kara gurāb
- 38b 8. Firkatüñ āteşini şanma cehennem odı tek
Hālıķı raħmıldur orda bile olmaz ‘azāb¹⁸⁴
9. Nevberī görse yüzüñ sāniye kāfidür ona
Müşkil olar nazara çoğ toğuna berķ-i seħāb

125

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Koydı sūzān sīneme hikmet elin her yan tabīb
Bilmedi dāğ-ı dil-i maħzūnıma dermān tabīb

¹⁸³ hūbānları: hūbānıları N1

¹⁸⁴ raħmıldur: raħmıldur N1

2. Dutdı elde fikr ile ğamdan müşevveş nabzımı
Oldı müddet hâlet-i mağşüşıma hayrân tabîb¹⁸⁵
3. Âh-ı pey-der-pey çeküp süzân derûn-ı sîneden
Görmedi râhat nefes dutmağımı bir an tabîb
4. Bildi kim ârâmı yoğ hicrândandur cânımın¹⁸⁶
Neylesün bilmür söne bu âteş-i hicrân tabîb
5. Dildeki pinhân verem ma^clüm olunmaz nabzdan¹⁸⁷
Añladı bu derd ile âhırde virrem cân tabîb
6. Zülfendür söyledim munca perîşânluk dile¹⁸⁸
Bu perîşânı didi dözmek degül âsân tabîb
7. Keşret-i ğamdur iden Nevber müşevveş hâlimi
Serserî güftârımı tebden bilmür nâ-dân tabîb

126

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. 'Arızuñ gördi gözüm dil vaşluña eyler şitâb
Anuñ için dilde var şâm u seherde ıztırâb
2. Zevk-i ruhsarıyladur oynaka gelmiş turreler
Şah-ı gülde resmdür gül-zârda oynar ğurâb¹⁸⁹
3. Tîre-i şebden dili bir nev^c ilen kırtarmuşam
Ne olar lufta gelüp ruhsârdan açsan niķâb¹⁹⁰
- 39a 4. Ğamze peykânın sitem yayında besdür dutduķun¹⁹¹
Bir güleş ruhsâr ilen 'uşşâķa baķ eyle sevâb
5. Sen yüz açsan giceler meh-tâba olmaz ihtiyâc
Ger dolansañ baş açuķ çıķmaz cihâna âftâb
6. Âteşin ruhsârünü gördükçe cânım od tutur
Kaķre kaķre göz töker yaşın nice odka kebâb
7. Şabr-ı câmın zehr bil nüş eylesen ey Nevberî
Biledür fermân bize hükm eyleyüp 'âlî-cenâb

¹⁸⁵ mağşüşıma: mağşüşıma N1¹⁸⁶ hicrândandur: hicrânıdandur N1¹⁸⁷ nabzdan: nabzıdan N1¹⁸⁸ zülfendür: zülfüdendür N1¹⁸⁹ resmdür gül-zârda: resmidür gül-zârıda N1¹⁹⁰ ruhsârdan: ruhsârıdan N1¹⁹¹ sevâb: şevâb N1

127

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Feryād-ı āh-ı nāleme ağıyārdur sebab
Bu iftirādı söylemeler yārdur sebab
2. Hicrān nedür firāqdan āyā ğaraż nedür¹⁹²
Onlar tamām olmalıdur vardur sebab
3. 'Aşkın nedür yürekde olan bu ħarāreti
Hicrān şebinde ħasret-i ruhsārdur sebab
4. Şabr itmüyor taħammüli yoĥ dilde ıztırāb
Bu ħāle ğamla miĥnet-i dil-dārdur sebab
5. Cānān yüzünde zülf tuzakını bil ki var
Ĥāl-i siyāh dānesi āşārdur sebab
6. Cānān diyor ki şabr eyle dil tāb itmüyor
Her ne belā yetüşse güneh-kārdur sebab
7. Ruhsāra meyl idüpdi düşüp dām-ı zülfüne
Bu mehle ki o çurresi çarrārdur sebab
8. Ey Nevberī naşīhatı dut soñra ğayr vir
Her nāşihın naşīhatına vardur sebab

128

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Şubĥ-dem ĥürşid-veş tābān yüze salduñ niķāb
Perçem-i ğisūlaruñ eṭrāfdan tīre seĥāb¹⁹³
- 39b 2. Kaṭre kaṭre göz töker her yan sirişkim 'ārıza
Dāmen-i rüsvādudur bu dürr-i töhmet bī-ĥesāb
3. Açmaĝa ruhsāruñı bir dem rızālanmaz göñül
Çorĥuram bu ĥālden düşsün cihāna inķılāb¹⁹⁴
4. Ṭākatim yoĥdur yüzüñ gösterme cān elden gider
Rū-be-rū olmaķa yoĥ ruhsār odına mende tāb
5. İtmesün bir māh-rū ruhsāruña karşı ğurūr
Çünki ĥüsne sendedür dünyāda ĥatm-ı intiĥāb

¹⁹² firāqdan: firāqıdan// ğaraż: çaraż N1

¹⁹³ eṭrāfdan: eṭrāfıdan N1

¹⁹⁴ ĥālden: ĥāliden N1

6. Munşîfâne her güzel baħsa senüñ ruħsāruña
Ĥayretüñ mebhüt ider şüret kimi virmez cevāb
7. Nehr-i cārî olmağa gül-zāra bā'ışdür yaşım
Sākit olsa gözyaşım gül-zāra yetmez kaçre āb
8. Zāhid ister cenneti dil-dār kūyın Nevberî¹⁹⁵
Yā güneh bilsin onu zāhid veyā 'ayn-ı şevāb

129

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Yār kūyından meni maħrūm idüpdür bir raķīb
Görüm olsun hem ona men çekdigim zaħmet naşīb
2. Tāk-ı ebrūdan yüzün dönderdi zāhid kıbleye
İzīrāb içre meni koydı bu hāl-i mużtarib
3. Onda men sehv eyledim gīsūya virdim göñlümü
Neylüyüm kim ğamze-i hūn-ħ'ārdandur bu firīb¹⁹⁶
4. Bir meges tek ĥasret-i rūyuñ meni itdi za'if
Cānımın bu cismden iħrācı oldı 'an-ķarīb¹⁹⁷
5. Şādem ondan boynumu bend eylüyüp zünnār-ı zülĤ
Münkir-i Ĥaķdan gine raĝbetlidür ehl-i şalīb
6. Virmüyün aĝyāra dil gizlin dutun esrārı kim
Derd-i dil izhārına bī-gāneden eydür ĥabīb
7. Hem-nişīn-i gül olup ĥoş-büy dut ey Nevberî
Ĥār u ĥas bī-ıtr olur bī-behredür hem nā-necīb

130

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 40a
1. Yār üzün gül-zārda görmek göze olsun naşīb¹⁹⁸
Bülbül olsun bir güle gül-rūya men de 'andelīb
 2. Ehl-i zevķin raĝbeti uyğun degül telĥ-i meye
Kim leb-i şīrīnse de kılmaz dilin telĥe ķarīb

¹⁹⁵ şevāb: şevāb N1

¹⁹⁶ hūn-ħ'ārdandur: hūn-ħ'ārdandur N1

¹⁹⁷ cismden: cismiden N1

¹⁹⁸ gül-zārda: gül-zārıda N1

3. Gül yüzün zevkin bilen gül-zārdan gül istemez¹⁹⁹
Çünkü gül dağın olar bād-ı şabādan ‘an-ķarīb
4. Āh odı cān yandırır şönmez bu āteş şu ilen
Bu nice oddur onu şu şöndimez hayli ‘acīb
5. Yāre mümkindür dimek ilden nihān derd-i dili
Ortalukda olmasa māni‘ eger reşk-i raķīb
6. Şüret-i Leylī geler şahrā seven Mecnūna hoş
Dil sevür göz dutduķun mecbūr olar ķalbe ħabīb
7. Ķayd-ı vaşl-ı yārini Nevber salupdur ķalbine
Çarķ-ı devrānı onu ķırmaz ide mekr ü firīb

131

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Gül yüze her yan düşüp müşgīn saçın üstün niķāb
Çek kenāra virmesün ruhsāruña ol turre tāb
2. Tār-ı zülfündür iden ħasret gözüm ruhsāruña
Ebr-i zulmātındadır gūyā ki ķurş-i āftāb
3. Ol leb-i mey-gūn meni mu‘tād idüpdür meylere
Rind-i mey-ħāne maña teklīf idir cām-ı şarāb
4. Reh-güzāruñ tozını her şubħ-dem pāk itme ki
‘Uhdesine göz alup töksün ona her günde āb
5. Ser bürehne çıķmasan ħürşid-i ħāver tek seħer
Eylesem celb-i nażar cānımda ķalmaz ħiç tāb
- 40b 6. Ķamlu dilden ol ķadar mümkindi yazmaķ ħam sözün
Münşiler cem‘ eylese anı yazarlar bir kitāb
7. Nevberī cānānuña yalvar ħulūş-i ķalb ile
Pākdil vaķt-i seħer eyler du‘ānı müstecāb

132

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Ħarīķ-i tābdan ol gül-‘izārım açdı niķāb²⁰⁰
Taşavvur it ki güneşden çekildi tīre seħāb

¹⁹⁹ gül-zārdan: gül-zārıdan N1

²⁰⁰ tābdan: tābıdan N1

2. Çemen çemen dolanup gülsitâna yetdikde
Nigâr güllere karşı idirdi nâz u ‘itâb
3. Siyâh zülfi tökende nigâr gül-rûya
Onun bu hâletine cân u dilde kalmadı tâb
4. ‘Îzâr-ı alini ter dutdı tâ harâretten
Gülün damağına degdi mu‘aţţarîn bu gül-âb
5. Benefşe secdeye düşdi kemâl-i şevk ile
İtirdi süsen özün nergis oldı mest-i harâb
6. Kâranfil ‘ıtr dutup müşg-bû buhâkından²⁰¹
Gök ala gözleri yârin yetürdi zanbağa âb
7. Dil açdı tevhîde bülbül şenâ-yı “lem-yezele”
Huşû‘ u huşû‘ ile her dem diyirdi yâ Vehhâb
8. Yazanda Nevberî vaşfın ferağ getürdi kalem
Elinde yetdi hitâma [e]vşâf-ı yâre kitâb²⁰²

133

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

1. Nesîm-i şubh eline turre-i nigâr düşüp
Açar büker onu her yan mişâl-i mâr düşüp
2. Apardı güllere ‘ıtr-ı buhâk-ı dil-berimi
Fiğâmı bülbül-i bâğa bu âh u zâr düşüp
- 41a 3. Humâr gözlerinün hayretin görüp nergis
Maķâm-ı hayrete hem nergis-i humâr düşüp
4. Yüzünde hâl-i siyehden maķâle yetdi güle
Bu reşk-i güldür onun bergi üzre hâr düşüp
5. Na‘îm-i cennet-i rûyı naşîb-i hâl-i Habeş
Nedendi hind eline bile ihtiyâr düşüp
6. Gülende yâr bize nîm-rû açup yüzini
Şu‘â-yı hüsni dile âftâb-vâr düşüp
7. Olupdı reh-güzeri Nevberin şikâr-gâhı
Sa‘âdetidü[r] ele bir bile şikâr düşüp

²⁰¹ kâranfil: kâlanfir N1

²⁰² [e]: - N1

134

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Menden el çekdi hekim bīmār olan cānım görüp
Nā-ilācım bildi yoḥ ḥikmetde dermānım görüp
2. Pozdı ol dem nüshānı ḡayz ile pāmāl eyledi
Āteş-i hicrāndan bu ḡalb-i sūzānım görüp²⁰³
3. Gördiḡün nabzdan ḡayli müşevveş ḡālīmı²⁰⁴
Fikre gitdi bir zamān ḡāl-i perīşānım görüp
4. Āh-ı pey-der-pey ona itdi nümāyān ḡālīmı
Dildeki pinhān olan āşār-ı hicrānım görüp
5. Qoy disünler 'āşıkım bir māh-rū dil-dāra men
Göz ona şarf itdigi la'l-i Bedaḡşānım görüp
6. Çāk-ı sīnemden geçüp min nāvek-i peykān dile
Ḥalk baḡsun yarama çāk-ı girībānım görüp
7. Nevberī munca fiḡān itme firāḡ-ı yārda²⁰⁵
Tā perīşān olmasun ol māh-ı tābānım görüp

135

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Çemende nāzlu nigārım elinde lāle dutup
Gözüm görür bunu yoḡsa göñül ḡayāle dutup
- 41b 2. Görende yār meni 'ārıza niḡāb dutur
Semāda meh yüzünü dut ḡesāb-ı ḡāle dutup
3. Görende şehd-i lebin dil dolandı zenbūra
Açupdı bāl ü perin sür'at ile bāle dutup
4. Vişāle vaḡt-i mu'ayyen qoyupdı yār velī
Günün mürūrını ammā qarār sāle dutup
5. Felek ne ḡadri ḡam u miḡnet ü elem vardur
İdüpdı bār benim adıma ḡavāle dutup
6. Fezā-yı 'aşḡda Nevber bulupdı mey-ḡāne²⁰⁶
Olupdı mest o meyden ele piyāle dutup

²⁰³ hicrāndan: hicrānıdan N1

²⁰⁴ nabzdan: nabzıdan N1

²⁰⁵ yārda: yārıda N1

²⁰⁶ 'aşḡda: 'aşḡıda N1

136

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Gözüme karşı benim bir gül-i ra‘nâ dayanup
Serv tek kâmeti bir şüret-i zîbâ dayanup
2. ‘Aşk zevkiyle meni âhîri Mecnûn eylüyor
Rû-be-rû Kaysa diyin şüret-i Leylâ dayanup
3. Ser-i küyunda olan nâlemi görcek didiler
Güle feryâd eylüyen bülbül-i şeydâ dayanup
4. Ney alupdur dilimin dâdını sūzân diline
Şavtını bezme salup saz ile hemtâ dayanup
5. Gerdiş-i meyde meni sâķî ferâmūş eylüyüp
Çünkü yanımda benim bir leb-i hamrâ dayanup
6. Hâyetim artuķ olup koydı taħayyürde meni
Cânı cismimden alan bir gözü şehlâ dayanup
7. Nevberâ men de gerek cân virüp ol yâre yetem
Başıma imdi benim bir bile hūlyâ dayanup

137

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 42a
1. Giriye kılma ey gözüm gönlümde tūfân fikrin it
Seyl-i eşk ile olar cân mülkü vîrân fikrin it
 2. Yaş töküp ruhsârıma pozsañ hayâtım kaşrını
Eylüyorsan cânımı hâk ile yeksân fikrin it
 3. Cânımın tenden cüdâ olmaķınun fikrindesen
Raħm idüp cân cismden çıħmağa âsân fikrin it²⁰⁷
 4. Bend olupsan ey göñül bir mâh-ı tâbân yüzlüye
Firķatinde ol mehin âsîb-i hicrân fikrin it
 5. Düşmüşen Yūsuf kimi sen bir zenaħdân çâhına
Dışra çıħsañ bir daħı tażyîķ-i zindân fikrin it
 6. Vaşl-ı cânân isteseñ elbette el çek cândan²⁰⁸
Yâre ķurbân virmege naķdiyye bir cân fikrin it

²⁰⁷ cismden: cismiden N1

²⁰⁸ cândan: cânıdan N1

7. Nevberā cānuñ fenā olmağa bāver itgilen
Menzil-i tārīk için bir şem^c-i sūzān fikrin it

138

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

1. Göñlümde ḥadden artuğ dil-dāra var muḥabbet
Yarsañ dilim görürsen kim yāre var muḥabbet
2. Her yan neẓāre kılsam cānāndı rū-be-rūda
Ḥadden ziyāde dilde ruḥsāra var muḥabbet
3. Dil şād olur hemīşe seyr-i çemen kılanda
Gül-rū nigārım ile gül-zāra var muḥabbet
- 42b 4. Men bir gulām nigāra olsa eger ḥarīdār
Şādān yüz ile dilde bāzāra var muḥabbet
5. Meyden ne ḥāşılım var mey-ḥāneden uzakım
Çeşm-i ḥumār-ı mest ü ḥumāra var muḥabbet
6. Salmaz meni nazardan ol yār-i mihrībānım
Onda benim mişālim nā-çāra var muḥabbet
7. Giryān göz ile baḥdım ol māh-rū nigāra
Dutğun dilimde māh-ı envāra var muḥabbet
8. Ḥāl-i siyāha Nevber dil-bend olup yüzünde
Hem ḥāl-i müşg-būya hem yāre var muḥabbet

139

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. 'Aşkıımı cānānıma eşk-i revān eyler şübüt
Miḥnet-i hicrānını göñlümde ḳan eyler şübüt
2. Her yeten dil-dārıma dil virse de itmez ḳabül
Men kimi hicrāndan bī-tāb olan eyler şübüt²⁰⁹
3. Ka'be-i ruḥsārına zā'ir olan kimse yaḳīn
Niyyet-i iḥrām ile terk-i cihān eyler şübüt
4. Kūy-i dil-berdür dilim zāhid ne ḥācet Ka'beye
Dil zamirinde olan ṭāhir mekān eyler şübüt

²⁰⁹ hicrāndan: hicrānıdan N1

5. Yârdan mihr istedim o istedi menden gönül²¹⁰
 ‘Aşkını cānānıma mihr-i nihān eyler şübüt
6. Nevberî cānın virir cānāna yoğdur minneti
 ‘Aşığı ma‘şūkına teslīm-i cān eyler şübüt

140

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün

1. Hadden ziyāde derdim ger itseler kitābet
 Deryā mürekkebe olsa itmez ona kifāyet
- 43a 2. Pergāle-i dilimde müjgāndan min oğ var²¹¹
 Dilde ne tābdur bu cānımda ne diyānet
3. La‘l-i lebin meyiyle ser-hoş haṭāya düşmez
 Bir kimse görmüyüpdür bu bādeden şerāret
4. Mest olduğumdan āhir kayd-ı cihānı bilmem
 Ehl-i türük-ı dehre bir cām ider kifāyet
5. Tenge düşüpdü sīnem derd-i nihān elinden
 Bīmār olan maḥalde müşkildür istirāhat
6. Şöhretli oldu Mecnūn dīvāne olduğundan
 Yetseydi vaşl-ı yāre şöhret ona ne ḥācet
7. Men yāre cān virende Hātem durup baḥurdı
 Nevberdeki seḥāvet itmeyüp ona sirāyet

141

Müstefilün Fe‘ülün Müstefilün

1. Dil tenden ayrulup dil-dārdur şübüt
 Cānım onuñıdur hem vardur şübüt
2. Hicrinde dil yanar gözyaşını töker
 Kanlu sirişk ona āşārdur şübüt
3. Gitmez ḥayālden fikr-i vişāl-i yār²¹²
 Dilden ḥuṭūr iden efkārdur şübüt
4. Pinhān olan gamı göz āşkār ider
 Ḥasret kalan göze ḥūn-bārdur şübüt

²¹⁰ yârdan: yârıdan N1

²¹¹ müjgāndan: müjgānıdan N1

²¹² ḥayālden: ḥayāliden N1

5. Āyīne ‘aks alar durdukdā rū-be-rū
Mir’āt-ı dildeki ruḥsārdur şübüt
6. Ḥāl-i siyāhdur reşk-i dilim olan²¹³
Āğuş iden gülü ol ḥārdur şübüt
7. Ey Nevberī sözün şirīndi şehdden²¹⁴
Nazm ile yazdıgun eş‘ārdur şübüt

142

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

- 43b
1. Naşīb olar mı vişāl-i nigār yā kışmet
Bu bülbül-i dile bir gül-‘izār yā kışmet
 2. Baḥar mı dil-berimün gözlerine bir de gözüm
Gider mi gözde olan intizār yā kışmet
 3. Sirişk-i çeşm-i revānım dutar mı bir ārām
Olar mı ḥuşk ola bu cūy-bār yā kışmet
 4. Diyülse var şemeri serv-i bāğ-ı dil-cūnın
Bu söz ğalaṭdı vire serv bār yā kışmet
 5. Aparamuyun tenimi defn-gāha dil-bersiz
Qabül itmedi belki mezār yā kışmet
 6. Gözüm baḥarsa ölerken nigār-ı meh-rūya
Gider bu dilde olan āh u zār yā kışmet
 7. Gözümü bağlasa cānān bu hem sa‘ādetdür
Bunuñla Nevber ider iftiḥār yā kışmet

143

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Şirāt-ı cenneti bir mūya virdiler nişbet
İşāredür onu ğīsūya virdiler nişbet
2. Her aybaşında bir egri hilālin olmağını
Kemāna beñziyen ebrūya virdiler nişbet
3. Neżāre olmadı ḥayfā bahāsı gözyaşımın
Bu dürr-i bī-bedeli şuya virdiler nişbet

²¹³ siyāhdur: siyāhıdur N1

²¹⁴ şehdden: şehdiden N1

4. Nazar salanda salur hayrete vuhûşâtı
Onun bu gözlerin âhûya virdiler nişbet
5. Görende ‘aşığı bağlar kemend-i zülfe gözü
Bu sihr-i mâhiri cādûya virdiler nişbet²¹⁵
- 44a 6. Meni mükedder idir munşif olmuyan nâ-dân
Niçün gülü bile gül-rûya virdiler nişbet
7. Hudâfız eyledi Nevber refîk-i yâr ile
Tamâmısı onu hoş-hûya virdiler nişbet

144

Mefûlû Fâ‘ilâtün Mefûlû Fâ‘ilâtün

1. Müşkil şanursan ey dil vaşl-ı nigârı heyhât
Hallâl-ı müşkilâta âsândı her mühimmât
2. Bî-hûde bilme dâdın gül-şende ‘andelîbün
Her nağme bir şenâdur min şükrdür maqâlât
3. Beyt-i Hudâ gönüldür Ka‘be bir ayrı hâne
O şöret-i halâyık bu menba‘-ı rumûzât
4. Mey-hâneni ber-â-ber dutma mesâcid ile
O tefrika maḥalli bu cây-i ittiḥâdât
5. Cânân yoluna yüz dut cânuñda râḥat olsun
Olsun kenâr-ı dilden hicrindeki zeḥamât
6. Gül bergi bir delîldür işbât-ı lâ-yezâla
Ey Nevberî bu ḥaḫda ḥâzırdı min ‘alâmât

145

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

1. Gidüp mey-hâneye pîr-i muğânın ihtirâmın dut
Öpüp sâķî ayakından şarâb-ı nâb-ı câmın dut
2. Rumûz-ı ‘aşq ile dolmuş piyâle dest-i sâķiden
Leb-â-leb doldırup câmı leb-i mey-gün-fâmın dut
3. Cünûn-ı ‘aşq-ı Leylîni bilüp Mecnûn şitâb eyle
Onu görmek sa‘âdetdür rikâbın öp licâmın dut
- 44b 4. Serîr-i salṭanat zevķi hevâ-yı nefis-i şâhândur
Palas-ı faḫr ile külḫen ferâġat küncü nâmın dut

²¹⁵ sihr: sihr N1

5. Libās-ı fāhiri ednā giyerse kıymet arturmaz
Ten-i ʿirfānı şad pīne libās ile kelāmın dut
6. Yetürme başuñı hergiz hayāl-i şūriş-i dehre
Hevā-yı vaşl-ı cānāna heves kıl tā ki cāmın dut
7. Hēsāb it cevr-i cānānı hemīşe luţfa ey Nevber
Ne kādri zindesen halkın selāmın vir selāmın dut

146

Mefʿülü Fāʿilātün Mefʿülü Fāʿilātün

1. Āyīnedür vücūduñ ʿaks aldı sende şüret
Her göz ki tāb kılmaz bu hüsne hüsni-ı kudret
2. Emrūñdi hükm-i Hālīk nehyüñ ʿumūm hayrı
Kim yād iderse ismüñ efđalterin ʿibādet
3. Fāş eyledüñ Hudānı maḥlūka meh yüzüñden
Kurʿān sözüñ kitābı tā haşır ider kifāyet
4. Her kim muḥibbūñ olsa dünyāda sūd onuñdur
ʿUḫbāda hem bu sūda virmez ona ḥasāret
5. Nevber ne yaḥşı gül-çin bāğı seyāḥat itdüñ
Gül bergidür çemende ruḥsāruña şebāḥet

147

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

1. İtdi bed-baḥt özünü Hızır içüp āb-ı hayāt
Gülüşürler ona bu ḳabrdeki ehli memāt²¹⁶
2. Felegin devr-i kecin bilmedi öz ʿömrüne hoş
İḥtiyār eyledi bu dārda itsün sekenāt²¹⁷
- 45a 3. Yine bir ʿāşık olup yāre fedā itmedi cān
Cānı cānāna virüp ondan alaydı ḥasenāt
4. Hey dolansa bu cihān küresini men bilürem
Bir günü şad giçe dehrde heyhāt heyhāt²¹⁸
5. ʿĀşıkın cānı fenā ismi cihānda bākī
Bundan artuḳ ne olar halka pesendide şifāt

²¹⁶ ḳabrdeki: ḳabrideki N1

²¹⁷ dārda: dārıda N1

²¹⁸ dehrde: dehrde N1

6. Yazgilen Nevberî sen halka naşîhat sözünü
Yazılıp senden ezel kâğıza kat-ender-çat

148

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Müdde‘î birbirine oldu hayât ile memât
Mevt gâlib görünür âhire mağlûb hayât
2. Āh kec-fikrlerin hâline efsûs efsûs
Yâre cân virnüyen öz küfrini eyler işbât
3. Münkiri dutsa eger baırda bir mevc-i belâ²¹⁹
Yâr idüp Hâlıkını istiyücek rāh-ı necāt
4. Gizleme sîm ü zeri şarf eyle muhtâclara
Vâcib olmuş fuğarâ ehline senden hayrât
5. Gör mezâr içre hamu nefsleri ‘ür beden
Hân mânı kuru yir münis-i cānı haşerât
6. Koyma dutsun elüñi dehrde çirkâb ‘amel²²⁰
Yıgma şanduka zeri fakre virüp al hasenât
7. Sen ki bâkî döğüsen dâr-ı cihân içre yaqîn
Zehrdür añlayana bu içilen kand u nebât
8. Bu ne cāndur ne cihân tâ bu ne emlāk u menāl
Cümlesi ‘âkıbetin puç olu az şübhede yat
- 45b 9. Şāh u a‘yān ile hân faqr u gedā vü dervîş
Hamusı kayda muqayyed hamusı mültemesât
10. Zāhidin secdesine bahma açup qalbini gör
Tā‘at-ı halk-nümā eyleme git uyguda yat
11. Tahtı vir şāha kuru toprağa koy dervîşi
Onlara toprak olar ‘âkıbetin ferş ü bisāt
12. İkiyüzlü kâğıda sırrını yazma ebedā
Kalemin iki dili var qaradur qalb-i devāt
13. Gidecekdir hamu ey Nevberî sen de pes ü pîş
Olma güm-rāh ile git tâ bulasan rāh-ı necāt

²¹⁹ baırda: bahrıda N1

²²⁰ dehrde: dehrde N1

149

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

1. Ey gönül terk-i cihān it sevgilü cānānı dut
Yā unut cānānuñi cān u dil ü dünyānı dut
2. Baḡma bu zāhidlerün zühd ü riyā vü mekrine
Sen ṭarīk-i 'aşḡ ile doğru gidüp rıḡvānı dut
3. Cennete dođru olan mūdūr şırāṭe'l-mustaḡīm
'Ārız-ı cānānda sen ṭurre-i reyḡānı dut²²¹
4. 'Ālemi gör bī-'amel cāhilleri gör bī-şu'ūr
Hīḡ birinden olmuyup 'irfāndan 'unvānı dut²²²
5. Vā'izin va'zın işit taḡlīl kıl maḡşūdını
Aşl-ı maṭlab bellidür sen ondaki ḡedyānı dut
6. İsteme sulṭānluđu dünyāda ol dilden ḡanī
Ḳayd-ı iḡlīmi buraḡ yevmiyye rızḡa nānı dut
7. Tāc-ı zerrīnden yeter başa nihāyet min belā
Bu belānı isteme faḡriyyet-i āsānı dut
8. Baş götürmez Nevberī mīzāna ḡoysañ derdimi
Muḡliş-i cānān olup sen ondaki dāmānı dut

150

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

- 46a
1. Terk-i cān eyle gönül çıḡ sīneden dil-dārı dut
Ey revān rūḡım dile meh-rū olan bir yāri dut
 2. İgne mişli 'ūr olup elvān beze dünyāları
Līk zülfi-yārdan arduñca müşḡin tārı dut²²³
 3. Baḡt-ı nā-mes'ūduña şabr eyle ondan ḡam yeme
Sen muḡaşşır firḡat-i cānānda ruḡsārı dut²²⁴
 4. Nāle-i bülbul dime bī-hūdedür gül-zārda²²⁵
Dāduña imdād iden ol bülbul-i nā-ḡār-ı dut

²²¹ cānānda: cānānıda N1

²²² 'irfāndan: 'irfānıdan N1

²²³ yārdan: yārıdan N1

²²⁴ cānānda: cānānıda N1

²²⁵ gül-zārda: gül-zārıda N1

5. Zülfüne bend olmusan oldukça eyle âh u zâr
Kim saña hüküm eyledi bu korhulu şahmârı dut
6. Sen diyâr-ı aşkda şabr eylüyüp menzil gözet²²⁶
Hayli ta'cîl eyle señ ser-kafilede efsârı dut
7. Cân metâ'ından geçüp cânândan kâm iste señ²²⁷
İlticâtya dil açup sen dâmen-i dil-dârı dut
8. İl içündür Nevberî zâhid-nümâlar tã'ati
Secde ham-ebrüyadur kalbünde bu ikrârı dut

151

Mef'ülü Fâ'ilâtün Mef'ülü Fâ'ilâtün

1. İmdi ki kara bahtsen zülf-i siyâhdan dut²²⁸
Zulmât-ı ebrden giç tã kurş-ı mâhdan dut
2. Bañr-ı muhîṭ-i aşka dil revzakın revân it²²⁹
Görsen ki gark olursan el at giyâhdan dut
3. Bî-şübhe bilme hâcet olmaz revâ beşerden
Muhtâclardan el çek hâcet ilâhdan dut²³⁰
4. Cânân yolunda olmaz aşıklarun zevâli
Her ne belâ görüsen ol bed-nigâhdan dut²³¹
- 46b 5. Nevber dilersen olmağ sultân bilâd-ı aşka
Fakriyyetin binâsın muhkem sipâhdan dut²³²

152

Mef'ülü Fâ'ilâtün Mef'ülü Fâ'ilâtün

1. Olsa eger melâlim ehl-i cihâna kısmet
Eyler 'umûm-i halka derd ü gamım kifâyet
2. Âhım kimi olarsa Ferhâdın âhı dilde
Ol vaqt Bî-sütûna tîşe degüldi hâcet
3. Mecnûnın âh u zârı nâlem kimi degüldür
Feryâd olan maḥalde kuş eylemez sükûnet

²²⁶ aşkda: aşkıda N1²²⁷ cânândan: cânânıdan N1²²⁸ siyâhdan: siyâhıdan// ebrden: ebriden// mâhdan: mâhıdan N1²²⁹ bañr: bahr// giyâhdan: giyâhıdan N1²³⁰ muhtâclardan: muhtâcılardan// ilâhdan: ilâhıdan N1²³¹ nigâhdan: nigâhıdan N1²³² sipâhdan: sipâhıdan N1

4. Müjgān ḥadengi gözden şān şān idüpdi göñlüm
Dıſra çeküp baḥarsan bi'l-merre yoḥ cerāḥat
5. Bir od dutupdı göñlüm hicrānuñ āteşinden
Raḥm eyle kim bu nāra yoḥdur dilimde ṭāḫat
6. Yandır benim vücūdım ḥākisterimi saḫla
Āteş-perestler tek koy bir yire emānet²³³
7. Nevber saña ne ḫayrı cānānsız bu cānın²³⁴
Bāzār müşterisiz tüccāradur ḫasāret

153

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

1. Bīmār-ı derd-i ʿaşḫa dermān virdi şıḫḫat
Niçün ṭabībi itmek nā-ḫaḫ yire mezemmet
2. Şöndürmedi sirişkim dilden ḡam āteşini
Daş içre gizli nāra şu eylemez şirāyet
- 47a 3. Ferhāda dāḡ virdi Mecnūna zevḫ-i şaḫrā
Yārin melāli mende onlarda istirāḫat
4. Her şubḫ-dem götürdi āyīne feyz-i ḫüsnüñ
Bir şīşe tek yanında yoḥdur bu zāra kıymet
5. Olsaydı āh-ı men tek bī-çāre Kūhkende
Yaḫmaḡa Bī-sütünü çekmezdi renc ü zaḫmet
6. Çıḫmıſdı zevḫ-i Leylī Kaysun meger başından
Sākit görüp de anı kuşlar idüp sūkūnet
7. El çekme dāmeninden ey Nevberī nigārın
Muḫkem dutup buraḫma menden saña vaşiyet

154

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Dut nigārın dāmenin ey dil bu dünyānı unut
Doḡru bir cānānı tāp cismüñde cānı unut
2. Görme bülbül nālesin gül-şende baḫma güllere
Yārdan ḡayrı hamu dünyāda eşyānı unut²³⁵

²³³ āteş-perestler: āteş-perestiler N1

²³⁴ cānānsız: cānānsız N1

²³⁵ yārdan: yāridan N1

3. Genc-i Kārûn isteme efsürdelikdür salţanat
Olgilan dilden ğanî bî-raĥm sulţânı unut
4. Yâ naşîb olsun saña uĥrâya kısmet bir kefen
Sen kifâyet kıl buna ğayrı temennânı unut
5. Cân degül bâkî olan dehr ile bâ-hemdür fenâ
İ'tikâd-ı pâk idüp Nevber bu vîrânı unut

155

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Şarâb-ı nâb-ı mey-günü leb-i cânândan nüş it²³⁶
Düşüp ser-mest topraĥa ser-i kūyunda kürnüş it
2. İdüpdür katlüñi cânân ĥavâle nergis-i meste
Ona merdâne dur ĥarşı dili peykânına tuş it
- 47b 3. İle feryâd kıl göñlüm ki dünyânı fiĝân dutsun
Fiĝân-ı bülbül-i zârı gülistân içre ĥâmüş it²³⁷
4. Niyâz-ı râz ile yâri getür cây-i ser-endâza
Ayakından öpüp yârin dolan başına âĝüş it
5. Töküp gözyaşını her dem kızarmış sîne sacına
Dilünden şu'lever nâr-ı şeb-i hicrânı ĥâmüş it
6. Riyâdur vâ'izin va'zı ĥulaĥa dutma bî-hüde
Gidüp pîr-i muĝân pendin mişâl-i Nevberî ĝüş dut

156

Mef'ülü Fâ'ilâtün Mef'ülü Fâ'ilâtün

1. Hicründe yandı cânım cânân cefânı terk it
Firĥatdi cân belâsı munca belânı terk it
2. Ey murĝ-i dil pozuldu gül-şen saraldı güller
Pervâz kıl çemenden bu âşiyânı terk it
3. Cân naĥdini itirdüñ ey tâcir-i vücüdım
Besdür kifâyet eyler munca ziyânı terk it
4. Min bârlar işitdim minberde va'z olupdur²³⁸
Dirler fenâ cihâna sen bu fenânı terk it

²³⁶ cânândan: cânânıdan N1

²³⁷ ĥâmüş: ĥ'âmüş N1

²³⁸ bârlar: bārılar N1

5. Beş günlük ‘ömr içinde min guşşa vü elem var
Çek bir kalem cihāna bu penc şānı terk it
6. Rağbet nedür bu sende ey dil ki kan içürsen
İkrāh olursan āhır tā nūş-i kanı terk it
7. Dut dāmen-i nigārı vird eyle zıkr-i yā-hū
Bu hırz-ı mu‘teberdür ğayrı du‘ānı terk it
8. Nevber nigārın ‘aşkın muhkem dutup dilüñde
Cānāndan nefes dut ğayrı hevānı terk it²³⁹

157

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Ey dil teşekkür eyle seni yār kıldı mest
Mey-gün leb ile nergis-i humār kıldı mest
- 48a 2. Virdi meyün havālesine ğamlı göñlüñü
Gül-gün şarāb u bāde-i ruhsār kıldı mest
3. Yıhmaz yire vücuduñı bār-ı girān-ı ğam
Ĝamdan kenār eyledi ğam-h‘ār kıldı mest
4. Hūşuñ elüñden almadı ümmü’l-fesād-ı mey
İdrāk-i hūş-i fehmuñi hūş-yār kıldı mest
5. Gönderdi ‘ıtr-ı zülfünü her gün nesimden²⁴⁰
Zülfi siyāh turreşi tarrār kıldı mest
6. Gül-berg-i rüyını güle bülbül kırup ‘ivaz
Güldür bahāne ‘arız-ı gül-nār kıldı mest
7. Ey Nevberī bu bādeni terk itme kim seni
Bir cām virdi Aḫmed-i Muḫtār kıldı mest

158

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün

1. Rūḫ ‘āleminde ‘aşkım Qaysa idüp şirāyet
Cevr ü cefāya dözdi gösterdi çoḫ mahāret
2. Dāğ-ı firākı Mecnūn dutdı nihān dilinde
Şabr eyledi firāk-ı Leylīsine nihāyet

²³⁹ cānāndan: cānānıdan N1

²⁴⁰ nesimden: nesimiden N1

3. Bî-ķaydlar cihānda meşgūl-i ğaflet oldı²⁴¹
‘Aşk ehline çetindür dünyāda istirāhet
4. İl ta‘nesinden āhîr şahrāya çekdi başın
Mecnūna Leylīsinden görsenmedi ‘ināyet
5. Çāk eyledi girībān dīvāne-ser dolandı
‘Aşkın ziyāde kıldı dergāh-ı bāb-ı hācet
6. Hadden ziyāde kıldı cānāna şevk ü zevķin
Gösterdi dilde anuñ hicrānına diyānet
7. Mecnūn kimi benim de Nevber melāl-i ‘aşķım
Efzūnter oldı hadden tapdum cihānda şöhet

159

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

- 48b
1. Nigāra derd-i dil izhārına ey nuṭķ takrîr it
Dilin imkānı takrîre yetüşmür hāme taḥrîr it
 2. Sen ey āhım ‘abeş yirden hevā-yı āsumān dutma
Toḥun ol seng-dil yārin dil-i saḥtına te’sîr it
 3. İlāc-ı derdimi cānān ṭabībān-ı cihān bilmez
Özüñ bu derd-i pinhāna devā kıl çāre tedbîr it
 4. Meni dīvāne ser kılma vişālūñden idüp maḥrūm
Müselsel zülf-i müşgîni men-i rüsvāya zincîr it
 5. Gözüm içre muşavver kıl münevver şüretüñ ‘aksin
Raķîbün reşkini artır onu maġmūm-ı dil-gîr it
 6. Temāşā-yı ruḥ-ı zîbā doyurmaz ‘āşıkın çeşmin
Ġubār-ı reh-güzār ile onu ey māh-rū sîr it
 7. Uçurdupdur belā seyli gözüm yaşıyla cān mülkün
Ḥarābe koyma bu mülkü onu bir nev‘i ta‘mîr it
 8. Taḥammül eyle ey Nevber ecel peymānesin dutma
Hele şabr it bu niyyetden dayan bir ķadri te’ḥîr it

160

Mefūlü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

²⁴¹ bî-ķaydlar: bî-ķaydılar N1

1. Ey murğ-i tairim yüzüñi āşiyāna dut
Zülf-i nigāra yetmegüñe bir bahāne dut
2. Cānān yüzünde kaçre-i ter dürr-i şāf tek
Gül bergi üzre şeb-nemi ondan nişāne dut
3. Efsünger ol ki tā dutasan yār zülfünü
Bu ej[de]hāya eyle füsün ‘āşıkāne dut²⁴²
4. Sırrın faķīhe söyleme gonca dehānının
Ger söylemek dilerseñ özüñ noķta dāne dut
5. Kan oldu mu didim kaşuña egri māh-ı nev
Ġamzeñ oħunu vur dilime kanı kana dut
- 49a 6. Her şubħ-dem rükūda du‘ā-yı seħer kıluþ
Ümmīd elin tazarru‘ ile āsumāna dut²⁴³
7. Nevber vişāl-i yāri dilersense ħātır ol
Vişāl-i nigār kıymetini bezl-i cāna dut²⁴⁴

161

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Giryān gözümün yaşını seyl-āb ħesāb it
Ruħsāruñı bu āb ile sīr-āb ħesāb it
2. Şu söyleme gözden tökülen eşk-i zülāle
Bu kaçrelere dür diyüp nāb ħesāb it
3. Endūh-i dilim bilme ki şahrāya dağıldı
Cān mülküni bu ğamlara erbāb ħesāb it
4. Ħam-ķaddim ile müy-ı sefidem dime pīrem
‘Aşk ile dolan göñlümü bir şāb ħesāb it
5. Bu ‘āşıkı sen devlet-i ağyāra deĝişme
Sīm ü zer-i dünyāları çirkāb ħesāb it
6. Dil memleket-i ‘aşķdur ey serv-i ħırāmān²⁴⁵
Ol şehre benim gözlerimi bāb ħesāb it
7. Gül yüzlüsen ey gonca dehen serv-i dil-ārā
Gül-gün dudakın rengini ‘annāb ħesāb it

²⁴² [de]: - N1

²⁴³ tazarru‘: tazarru‘ N1

²⁴⁴ bezl: bezl N1

²⁴⁵ ‘aşķdur: ‘aşķıdur N1

8. Bî-gâne bilüp ‘aşıkuñı kovma kapuñdan
Maḥbûbe-i dilsen meni aḥbâb ḥesâb it
9. Dervîş-dil ol Nevberî sen şâh-ı cihân ol
Karbâs donu hırka-yı sincâb ḥesâb it

162

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Ey gönül terk-i cihân it ‘âlem-i ervâḥa git
Bu fenânı terk idüp bir istirâhatgâha git
- 49b 2. ‘Âlem-i ma‘nâd[a] ol mülḥaḥ ḥaḳîḳat yârine²⁴⁶
Tâ‘ata gerden koyup sen de ḥuzûr-i şâha git
3. Pûça virme ḥîle-i dehr ile bâr-ı ‘ömrüñü
Gel bu zindânı burah bir menba‘-ı ıslâḥa git
4. Halka zahmet virmegi it nefsine muṭlak ḥarâm
Kec-ṭarîḳi terk idüp doğru olan bir râha git
5. Fikr-i vaşl-ı yâr ile her laḥza şâd it göñlüñü
Giceler zevk-i ruḥ-i dil-dârı yâd it mâha git
7. Yâr elinden dutmuyan kesden şadâḳat gözleme
Mişl-i Nevber sen daḥı ne şöhrete ne câha git

163

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mef‘ûlü Fâ‘ilün

1. Ey dil nigârı cümleden ‘âlâ-maḳâm dut
Her bir zamânda dil-berüñe ihtirâm dut
2. Sulṭânıdur dilüñde olan ‘aşḳ mülkünüñ
Bu pâdişâh-ı ‘aşkuña gul tek licâm dut
3. Eskime nefse her yetüren ḥüb-rûdan ot
Cânândan sivâyını nefse ḥarâm dut²⁴⁷
4. Mey-ḥâne-i muḥabbeti elden burahma sen
Mey-gün dudak-ı yâr ile memlû câm dut
5. Ğam-ḥânelerde ğam yeme luṭf-i nigâr var
Ol mâh-rûya göñlüñü muḥliş gulâm dut

²⁴⁶ [a]: - N1²⁴⁷ cânândan: cânânıdan N1

6. ‘İrfānlar yanında otur terbiyet götür²⁴⁸
Şoḥbet-serāda sa‘y-ı ṭurfe kelām dut
7. Mecnūndan kifāyet ider ḥarf-i mim bes²⁴⁹
Leylī adın kitābet iden vaḳte lām dut
- 50a 8. Nevber rumūz-ı ‘aşkı nihān saḡla sīnede
Virme cevāb nā-kese eṭvār-ı ḥām dut

164

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün

1. Ruḡsāra yandı cānım pervāneden ḥaber dut
Zülfünde murḡ-i dildür hem şāneden ḥaber dut
2. Men hardayam dilersen şevdā-yı ‘aşkuñ ile
Şaḡrāları dolan gel külḥāneden ḥaber dut
3. Mest olmuşam inanma mey-ḥāne meyelerinden
Şīrīn leb ile dolmuş peymāneden ḥaber dut
4. Bezmünde bir piyāle ‘aşḡ ehlini doyurmaz
Tekmīl-i nūş-mesti ḥum-ḥāneden ḥaber dut
5. Menden saña yetişmez dünyāda renc ü töhmet
Başuñda varsa anı bī-gāneden ḥaber dut
6. Ser-ḥoş dime yihılsam maḡmūr-i çeşm olan dem
‘Adī şarāb mestin mey-ḥāneden ḥaber dut
7. Ḥāl-i dil-i faḡiri külḥen dolan soraḡ it
A‘yānlarun mekānın kāşāneden ḥaber dut
8. Cānān benim nigārım men Nevberem nigāra
Mende olan bu nāmı cānāneden ḥaber dut

165

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Derd-i ‘aşḡa ey ḥekīm dermān virebilmez necāt
Bilebilseñ ḥikmetüñ bir sāye-veşdür bī-şebāt
2. Çekme bī-cā zaḡmeti dermān degül nāfi‘ dile
Çāresi vardur eger cānān iderse iltifāt

²⁴⁸ ‘İrfānlar: ‘İrfānlar N1

²⁴⁹ Mecnūndan: Mecnūndan N1

- 50b 3. Fikr-i vaşl-i yârdur hıfz eyleyen cān u dili
Vaşla ümmîd olmasa cān eylemez bir dem hayāt
4. Çoḡ ta‘accüb eyleme sīnemde āh-ı serdime
Keşret-i tebdür olan cānımda āşār-ı şebāt
5. ‘Aşıkā mümkün olar her sāniye taḡyīr-i ḡāl
Hasret-i cānān virir rengine her dem bir şifāt
6. İgne mişli dāimā ardımcadur zülf-i siyāh
Ondaki bir tār ilen elvān bezenmiş kā’ināt
7. Āḡir-i māh-ı şıyām oldu mu‘ayyen ‘ıyd-ı Fıtır
Nevbere ol māh-rū virsün gerek vaşlı zekāt

166

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Her laḡza maña yār idir iḡḡār-ı muḡabbet
Gözden görünür dilde var āşār-ı muḡabbet
2. Gülcek gül açur ḡonca kimi piste dudakı
Mey-ḡün lebidür ‘āşıkā esrār-ı muḡabbet
3. Gözden görürem mihrini dil-dār-ı ‘azīzin
Hem leḡce-i şīrīnden iḡrār-ı muḡabbet
4. Bir menzil-i rāḡatdı nigārın ser-i kūyı
Bu yirdür olan ‘āşıkā bāzār-ı muḡabbet
5. Her seng-i melāmet kim atar başıma aḡyār
Oldur benim eḡrāfıma dīvār-ı muḡabbet
6. ḡāl-i siyehi al yañaḡ üzere nigārın
Gül bergine çespīdedür ol ḡār-ı muḡabbet
7. Şan‘ān yine şöhretli olup ‘aşḡ rehinde
Tersāya uyup baḡladı zünnār-ı muḡabbet
8. Mecnūnı cihān hardan alar Leylīni hardan
ḡalkın gözüne görsene dīdār-ı muḡabbet
- 51a 9. Virseydi eger Nevberī cānānına cānın
Faḡr eyler idi onda daḡı var muḡabbet

167

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Kudsiden cān özünü eyledi cānāna ḥarīṣ²⁵⁰
Bunu cānānı bilüp oldı o hem cāna ḥarīṣ
2. Cān özün yandımağa ‘arız-ı cānānı tapup
İtdi pervāne özün şu‘le-i şem‘dāna ḥarīṣ²⁵¹
3. Yaşıma damcı diyüp kaçre ḥesāb itme onu
Merdüm-i çeşmim olup dildeki ‘ummāna ḥarīṣ²⁵²
4. Hıkmət-i tıbbda yoḫ çāresi derd-i dilimin
Neylüyüm ḥasta dilim olmadı dermāna ḥarīṣ²⁵³
5. İftirā söylemüyün başımı ser-ḥoş görelı
Dil idüpdür özünü nergis-i mestāna ḥarīṣ²⁵⁴
6. Meskenim olsa ser-i kūy-i nigārım dimerem
Gönlüm olsun benim ol mülk-i Süleymāna ḥarīṣ²⁵⁵
7. Nevberī saldı özün çāh-ı zenaḥdāna bilün
Olmuşam men de bile zulmet-i zindāna ḥarīṣ²⁵⁶

168

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Hāra kısmetdise gül bülbüle efgāndur ‘abeṣ
Yār aḡyārın ola ‘aşıka hicrāndur ‘abeṣ
2. Vaşlını yār bize virmege yoḫdur hevesi
Munca düşvārı ḥesāb eylemek āsāndur ‘abeṣ
- 51b 3. Hüb-rūlar nazarı olsa cehennem sebebi
Cennet içre dolanan ḥūrī vü ḡilmāndur ‘abeṣ
4. Gül-şenün seyri nedür olmasa cānānım eger
Her tarafından açulan nev-gül-i ḥandāndur ‘abeṣ
5. Yāri öz ‘aşığını çāh-ı zenaḥdāna salup
Onlara dehrdeki ḥabs ile zindāndur ‘abeṣ²⁵⁷

²⁵⁰ ḥarīṣ: ḥarīṣ N1

²⁵¹ ḥarīṣ: ḥarīṣ N1

²⁵² ḥarīṣ: ḥarīṣ N1

²⁵³ ḥarīṣ: ḥarīṣ N1

²⁵⁴ ḥarīṣ: ḥarīṣ N1

²⁵⁵ ḥarīṣ: ḥarīṣ N1

²⁵⁶ ḥarīṣ: ḥarīṣ N1

²⁵⁷ dehrdeki: dehrdeki N1

6. Virmese va‘desini vaşla xonak eylemese
Merhamet beslemüyen dil-bere mihmāndur ‘abeş
7. Cānî cānāna viren Nevberî tek olmalıdır
Bez̄l-i cān itmüylene dehrde cānāndur ‘abeş²⁵⁸

169

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Eylüyüp mey-gün dudak ile mey-i gül-nār baḥş
Çeşm-i şehlasıyla hem ol nergis-i ḥumār baḥş
2. Men sücüd itdim kemān-ebrūya menle eyledi
Secde mihrāb-ı ḥama ol ‘ābid-i dīn-dār baḥş
3. Seyr-i bāğ itdūñ seni gül-zār görcek reşk idüp
Gül biterdi eylesin ruḥsār ile gül-zār baḥş
4. Ser-nigün oldı benefşe nesteren şermende ḥāl
Kalmadı bir gül ola tā kâbil-i ruḥsār baḥş
5. Hind ṭarrārı keser şahrāda tüccārın yolun
Anuñ ile eylemiş hem ṭurre-i ṭarrār baḥş
6. Murğ-i dilcün cān ivin hicrānda virdim kafes²⁵⁹
Gönlüm ile eylüyüp hem bülbül-i nā-çār baḥş
7. Yazdı çoḥlar kâğıza ḥāl-i dil-i maḥzūnını
Yazdı dīvān eylüyüp onlar ile Nevbār baḥş

170

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Şeb-i hicrān melāline firāk-ı yārdur bā‘iş
Fiğān-ı bülbüle gülden ‘ilāve ḥārdur bā‘iş
- 52a 2. Yanur pervāneler şem‘e dil-i ‘uşşāk ruḥsāra
Helākına onun āteş buna ruḥsārdur bā‘iş
3. Cihānda şöhreti Mecnūn tapupdur ḥüsn-i Leyliden
Ġamım ondan füzūn oldı buna hem vardur bā‘iş
4. Meni ser-ḥoş ḥesāb itse ğalaṭdur zāhidin fikri
Menim tek mest-i maḥmūra gözü ḥumārdur bā‘iş

²⁵⁸ bezl: bezl// dehrde: dehrde N1²⁵⁹ hicrānda: hicrānıda N1

5. Müdārā hicr ile eyler benim vaşluñ ümīdiyle
Dile hicründe bu t̄abı viren efk̄ardur bā'is̄
6. Şeb-i t̄arīkimi r̄ušen idüpdür şu'le-i āhım
Onu r̄ušen kılan Nevber cigerden n̄ardur bā'is̄

171

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Ğurrelendi berg-i gül ruhs̄aruñ ile kıldı baḡs̄
Nazm-ı s̄ünbül ṭurre-i ṭarr̄aruñ ile kıldı baḡs̄
2. Mey kıvāma ḡummda geldi dil-i ser-ḡoş kimi²⁶⁰
Neş'esiyle nergis-i ḡumārın ile kıldı baḡs̄
3. Nuṭḡ ta'limin alup ṭūṭī leb-i şīrīnden
Leḡcesin şīrīn idüp ḡüft̄aruñ ile kıldı baḡs̄
4. Keşret-i bārān nedür gerdūna sordım söyledi
Ebr hem bu dīde-i ḡün-b̄aruñ ile kıldı baḡs̄
5. Gerden-i dīvāneye zinciri tertīb itdiler
Pīç olup ol ṭurre-i ṭarr̄aruñ ile kıldı baḡs̄
6. Çoḡ sevirsen Nevberī şīrīn Fuzūlī nazmını
Ġālibā ol hem senüñ eş'aruñ ile kıldı baḡs̄

172

Mef'ülü Fā'ilātü Mef'ülü Fā'ilün

1. Feryād-ı 'andelīb ruḡ-i yārdan ḡadīs̄²⁶¹
Cān-sūz naḡme 'arız-ı gül-nārdan ḡadīs̄
- 52b 2. Ḥāl-i siyāh 'arız-ı alinden eylüyor
Gül b̄ütesinde mest yatan ḡārdan ḡadīs̄²⁶²
3. Bī-hūde bilme şavt-ı neyi bezm-i yārda²⁶³
Dil-dāra eylüyor bu dil-i zārdan ḡadīs̄
4. Cām içre mey ḡabābı açur ṭurfe bir dehen
Söyler 'umūma nergis-i ḡumārdan ḡadīs̄²⁶⁴

²⁶⁰ ḡummda: ḡummıda N1

²⁶¹ yārdan: yārıdan// gül-nārdan: gül-nārıdan N1

²⁶² ḡārdan: ḡārıdan N1

²⁶³ yārda: yārıda// zārdan: zārıdan N1

²⁶⁴ ḡumārdan: ḡumārıdan N1

5. Mey-hânelede ney deheninden ki yaş töker
Zâhir kıılır bu dîde-i hun-bârdan hadîs²⁶⁵
6. Pür-pîç ü tâb-ı zülfe el urmağ haṭâ haṭâ
Ol ṭurrelerdi ‘aşîka yelmârdan hadîs²⁶⁶
7. Hicrâna cân yanursa da ḥâkister olmuyor
Çoḥdur ve lîk ondaki âzârdan hadîs²⁶⁷
8. Her ‘aşîkın hikâyesidür bir zamân zamân
Bu devrenün hikâyesi Nevbârdan hadîs²⁶⁸

173

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Kim cününluğdan ḳoya ‘aşḳ ‘âleminde başa tâc
Şöhreti anuñ tapar Mecnün kimi ilde revâc
2. ‘Aşḳ bîmârına men şîḥhat vişâli bilmüşem
Ondadur şîḥhat dil-i mecrûḥ-i bîmâra ‘ilâc
3. Sâkit olmuş gör nice Mecnün maḳâm-ı ‘aşḳda²⁶⁹
Kim yuva başın dutup ḳuşlar onu bilmiş ağac
4. Müdde‘î şorsa niçün dil bend olur gîsûlara
Ḥâl-i hindû dânesi murğ-i diledür ihtiyâc
5. Şu‘le-i âh-ı dilim rûşen kıılır hicrân şebin
‘Aybı yoḥdur olmasa yanmağa yanımnda sirâc
- 53a 6. Cân gerek ḳurbân ola yârin ḳad ü minâsına
Ḥaccı tekmiñ eylemez tâ kesmese ḳurbânı ḥâc
7. Nevberî ḡamnâk olar aḡyârı görse yâr ilen
Çünkü bu ‘aşḳların ḳalbi olur nâzik mizâc

174

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Var mı dünyâda gören firḳat-i dil-dâra ‘ilâc
Ḥükemâlar bili mi bu ḡama bir çâre ‘ilâc

²⁶⁵ hun-bârdan: hun-bârıdan N1

²⁶⁶ yelmârdan: yelmârıdan N1

²⁶⁷ âzârdan: âzârıdan N1

²⁶⁸ Nevbârdan: Nevbârıdan N1

²⁶⁹ ‘aşḳda: ‘aşḳıda N1

2. Faḥr idermiş niye bes ḥikmete Loḫmān göresin
Mümkin itmezdi eger ‘āşklı bīmāra ‘ilāc
3. Şöndümez bu cigerim āteşini eşk-i terim
Gözyaşıyla olu mu dilde olan nāra ‘ilāc
4. Bildi Mecnūn ḡaminun ḡuşşasınun çāresini
Seyr kılmakdı hemān deştde āvāre ‘ilāc²⁷⁰
5. Çüb-i neyde ne görüp derdini dil nāya didi
Bir çetenden olu mu ḡamlu dil-i zāra ‘ilāc
6. Gör ne şūrīde olup bülbül ider nāle vü zār
Nāle kılmazdı eger mümkin ide ḥāra ‘ilāc
7. Sehldür Nevbere cān yāre fedā eylemegi
Tapabilseydi eger reşk iden aḡyāra ‘ilāc

175

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Şād olur ḡamlu ḡönül ‘arız-ı yāri görgec
Mest-i ḥālet yıḫulur çeşm-i ḫumārı görgec
2. Ḥāk-i āyīne meger ‘āşık-ı miskīn gilidür
Ki basur baḡrına ruḫsār-ı nigārı görgec
3. Ney dudaḡına dudaḡ koydı diyü nāleli dil
Geldi feryāda o hem bu dil-i zārı görgec
- 53b 4. Gice efzūnter olur āteşi ḡünden dilimün
Niye dirler ki söner āteşe tārı görgec
5. Ser-kaḡār eylediler ‘aşḡ diyārına meni
Aldı Mecnūn eline başda mehārı görgec
6. İḫtirā‘ eylediler tār-ı dilimden tilini
Dutdılar baḡladılar ḡurrede tārı görgec
7. Sāye-veş izlerüñi öpmege ḫāzırdı dilim
Būs idersen yürüyen yirde ḡubārı görgec
8. Nevberī ḫal-i siyeh nāleye salsa ne ‘aceb
Bülbül efgān eylüyor ḡüldeki ḫārı görgec

176

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

²⁷⁰ deştde: deştide N1

1. Vaşluñdan özge bu dil-i nâ-çāra yoḥ ‘ilāc
Āteş şöner dilimde olan nāra yoḥ ‘ilāc
2. Her derde çāre olsa müyesser degül dile
Loḵmān da gelse dāğ-ı dil-i zāra yoḥ ‘ilāc
3. Ser-ḥoşların muvaḳḳitidür zevḵ ü neş’esi
Ser-mest-i la’l ü nergis-i ḥumāra yoḥ ‘ilāc
4. Ḥoşdur teşādüfî hamuya ḥüb-rûların
Sîmāları bed ile bed-efkāra yoḥ ‘ilāc
5. Zincîr saḥlamaz urula bend bendime
Her kim dutulsa ṭurre-i ṭarrāra yoḥ ‘ilāc
6. Yanmış şöner düşerse şuya ya şu āteşe
Gönlümdeki bu nār-ı şerer-bāra yoḥ ‘ilāc
7. Ferhād gitdi Ḳays ile bā-hem zemāneden
Nevbet yetüpdî imdi de Nevbāra yoḥ ‘ilāc

177

Mef’ülü Fā’ilätü Mef’ilü Fā’ilün

- 54a
1. Ey şem‘-i şām u tîre-i dil-āftāb şubḥ
Ḥürşîd-veş ‘izāruña dutma niḳāb şubḥ
 2. Hicrān şebinde çekdi dilim odlu odlu āh
Bu āteş ile cānımı kıldı kebāb şubḥ
 3. Bildirmedim melāl ü gamı derdsizlere
İtdim onu kitābet ile bir kitāb şubḥ
 4. Vird eyledim vişāle du‘ā-yı seḥergehi
Bildim ki çoḥ du‘ālar olar müstecāb şubḥ
 5. Eyler mükedder ehl-i dili ol niḳāb tek
Mihrin yüzünde pelmeli dutgun seḥāb şubḥ
 6. Ḥāk-i şifādı ḥasret olup ağlayan göze
Öpse nigār ayakını her gāh türāb şubḥ
 7. Ey Nevberî şabādı pozan zülf-i yārüñi
‘İtrını dutmağa eylüyüpdür şitāb şubḥ

178

Fā’ilätün Fā’ilätün Fā’ilätün Fā’ilün

1. Kıldı h̄'āb-ı nāzdan dil-dārımı bī-dār şubḥ²⁷¹
İtdi zülfünden onun 'ıtrıyla 'anber-bār şubḥ
2. Zülmet-i şebden idüp rüşen ser-ā-ser gül-şeni
Göstere tā bülbüle gül nāz ile ruhsār şubḥ
3. Terk-i ebrūnı idüp mihrāba ḥam olmuş diyü
Zāhid eyler ol sebep min bār istiğfār şubḥ
4. Yaḥma cānım ey şeb-i hicrān mūrā'ātım gözet
Sen unutma her günün şāmına āḥir var şubḥ
5. Hicr odıyla bağıma min dāğ koydı ḥasretüñ
Neylüyüm kim lāle tek itmez onu iẓhār şubḥ
- 54b 6. Maḥfilüñde şem' tek ruhsāra yaḥdım cānımı
Şusañ ey gül-ruḥ bunu itmez daḥı inkār şubḥ
7. Yüzüñi görsün diyü züvvār olupdur āftāb
Añlayup bilmişdir o tīzden durar züvvār şubḥ
8. Raḥt-ı h̄'āb içre güneş çāk-ı girībānuñ görüp
Yaḥa yırtup yüz sürer dīvārına nā-çār şubḥ
9. Odlu gögsümde çıḥan āteş baş aldı göklere
Nevberī çıḥsun gerek her ḥānelerden nār şubḥ

179

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

1. Dutdı bāğı her ḥaraf bülbüllerün efgānı şubḥ
Ġonça gül bağıın yarup gördükde bu nālānı şubḥ
2. Her ḥarafda gül açup bāğ oldu elvān lāle-zār
Göz açup nergis göre bir güşeden cānānı şubḥ
3. Nergisi ḥayret dutup oldu benefşe ser-nigün
Ġafleten çün gördiler ol nergis-i mestānı şubḥ
4. Gicemi tārīk iden zülf-i siyāhın fikridür
Yatmadım tā eyledim bir nev' ilen hicrānı şubḥ
5. Ney şadāsı göñlüme hicrān şebi te'şīr idir
Şavt-ı ney ḥāmūş ider nār-ı dil-i sūzānı şubḥ

²⁷¹ nāzdan: nāzıdan N1

6. Men nesîm-i şubhdan allam dimāga ʿitr-ı hoş²⁷²
Dür ider çünkim sabā ol zülf-i müşg-efşanı şubh
7. Yağmasaydım cānımı hicrān şebinde āteşe
Men tapardım derdime ey Nevberî dermānı şubh

180

Mefāʿilün Feʿilātün Mefāʿilün Feʿilün

1. Kapuñdan özge benim bir yire penāhım yoḥ
Yüzüñden ayrı dile ğayrı kıblegāhım yoḥ
- 55a 2. Raḳīb reşkden ister töke dilim ḳanın²⁷³
Ḥesāb idir ki siper itmek için āhım yoḥ
3. Maḥāl terk eylüyem rindler ḥarābatı²⁷⁴
Ki ondan ayrı benim ğayr-ı resm ü rāhım yoḥ
4. Ezıyyet itme ki ḥalka men ʿādet itmemüşem
Bu ḥaḳda men bileli zimmetim günāhım yoḥ
5. Şuʿāʿ-ı ḥalʿat-ı rüyuñ ziyā virür gözüme
Gicem günüz kimidür tîre ḥʿābgāhım yoḥ
6. Ne ḳadri yār ışiginde fiğān itdim Nevber
Ne nehy eylüyenim var dād-ḥʿāhım yoḥ

181

Mefʿülü Fāʿilātü Mefāʿilü Fāʿilün

1. Deryā-yı ʿaşka düşme ki onda kenāre yoḥ
Cān ğarḳ olar ḥalāşına biʿl-merre çāre yoḥ
2. ʿAşḳ ibtidāda ʿāşıḳa elbette hoş gelir
Bu işde bir tevekkül veyā istiḥāre yoḥ
3. Kūy-i nigāra gitmegilen bî-ḥaber şağın
Ondan saña bu bārede her-gāh işāre yoḥ
4. Dil virmüsen devām eyle āsīb-i firḳate
Bil mihrیبān onun kimi bir māh-pāre yoḥ
5. Ağyārdan nihān dolanup reh-güzārda²⁷⁵
Gizlin danış nigāruñ ile āşikāre yoḥ

²⁷² şubhdan: şubhıda N1

²⁷³ reşkden: reşkiden N1

²⁷⁴ rindler: rindiler N1

²⁷⁵ ağyārdan: ağyārıdan// reh-güzārda: reh-güzārıda N1

6. Müjgān oħıyla yaralıdır Nevberin dili
Dıſra çeküp nezāre idersense yare yoħ

182

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

1. Kūyuñda mesken itsem rıd̄vāna ħācetim yoħ
Cān ile dil senüñdür bu cāna ħācetim yoħ
- 55b 2. Bir küllhen-ı ferāğat ħoş renc-i salţanatdan
Derviş-i mün'imem tā sulţāna ħācetim yoħ
3. El çekmirem olunca dil-dār dāmeninden
Cānāndan sivā-yı ħübāna ħācetim yoħ²⁷⁶
4. Elden giden metā'im pas altda ƣalmaram men
Bāzāra dāħil olmam bir yana ħācetim yoħ
5. Ğamze ħadengi besdür tōksün hemiſe ƣanım
Dutma elüñde tiğ-i bürrāna ħācetim yoħ
6. Men ſiſe içre sākin pür-ıtr olan gül-ābam
Bağdāda Iſfahāna Kāſāna ħācetim yoħ
7. Gözyaſım ile bitdi Nevber dıraħt-ı 'aſƣım
ſāħım ſüküfe virdi bārāna ħācetim yoħ

183

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Dil-ber-i meh-rūdaki perçem-i giſüya baħ
Gör ne Ħotan gözlüdür sen bile āhüya baħ
2. ſubħ dil-i ſād ilen bāğı dolan dut hevā
Fikr-i ƣad-i yār ilen serve dayan ſuya baħ
3. ſerbet-i la'l-i lebi 'aſıƣa āb-ı ħayāt
Mürdeni ihyā iden bir bile dārüya baħ
4. Çeſm-i ħumāra dutulan zülfe esir olgilen
Dilleri teshir iden nergis-i cādüya baħ
5. Evvel-i māh-ı rebic yetdi nazar aya sal
ſoñra ruħ-i ſāh ilen bir daħı meh-rüya baħ
6. Ħamdur eger gökde ay ağdur onun manzarı
Yārimin ağ yüzdeki zil ƣara ebrüya baħ

²⁷⁶ cānāndan: cānānıdan N1

7. Nevberîni dutma kim qadrda ‘irfândan²⁷⁷
Yazdıķı eŝ‘arı gör dutduķu mevzū‘ya baķ

184

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

- 56a 1. Kime dutum yüzümü bir penāhgāhım yoķ
Sen olmasan maña bir ğayr kes penāhım yoķ
2. Hārīm-i kūyuña dil ŧevķ idir özün yetüsün
Ne çāre itmeli h‘āhen delīl ü rāhım yoķ
3. Qaŧuñ çekende kılinc sīnemi siper idirem
ŧufuf-ı ğamzeñe fāiķ gelen sipāhım yoķ
4. Fiğān ki gitdi hāzer munca nāle vü zārım yoķ
Melāl-i göñlüme bir yār-i dād-h‘āhım yoķ
5. Ne yirde qaldı bu tālī‘ ‘udül idüpdi neden
Düşüpdi burc-i bede onda iŧtibāhım yoķ
6. Yüzini gösterüp ol māh-rū benim gözüme
Özü muķaŧŧır olupdur benim ğünahım yoķ
7. Siriŧk-i çeŧm ile yoķsa sönüpdür āh-ı ciger
Bilüpdi Nevberî cānān cigerde āhım yoķ

185

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Derd-i ‘aŧķın çāresi bir vaŧldur dermān yoķ
Olmasa mümkin eger bu cisme sensiz cān yoķ
2. Hāyret üzre kim göre bu ŧūret-i tağyīrimi
Söylüyor kim ‘aksdür terpenmege imkān yoķ
3. Ne ta‘accüb Qays ola sākıt fiğān u nālesiz²⁷⁸
ŧiddet-i ğamdur onu hāmūŧ idüp efgān yoķ
4. Yūsuf-i Ken‘ān olup zindān-ı Mıŧır içre esīr
Men de göz dustaķıyam āsūde dil zindān yoķ
5. Rām idüp vaħŧīleri Mecnūn yığupdur başına
Neylesün dīvānedür dīvāneye dīvān yoķ

²⁷⁷ qadrda: qadrıda// ‘irfândan: ‘irfānıdan// mevzū‘ya: mevzūya N1

²⁷⁸ hāmūŧ: h‘āmūŧ N1

- 56b 6. Zülf-ārā Nevber dilin pinhān idüpdür gāmzeden
Tāk-ı ebrūda bu gün bir qorqulu peykān yoḡ

186

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Netmüšem yāre gören menle onun arası yoḡ
Kec-nigāh ile baḡur raḡmlı nezzāresi yoḡ²⁷⁹
2. Yaralanmış dilimün qanını qatdı cigere
Çıḡarup baḡsañ onun hiç birinün yaresi yoḡ
3. Şem^c-i cānānı görür bes niye giryāndı gözü
Göz niçün ağlamasun görmege bir çāresi yoḡ
4. Gül-şen-i ḡüsniñe bu gözdi aḡar şuyı viren
Bāḡ-ı şāhında bile zevqlı fevvāresi yoḡ²⁸⁰
5. Dürr tek ter düzülüp ‘arız-ı gül-nāra nice
Berg-i gül şeb-nemünün hiç bile dür-dānesi yoḡ
6. Yandırur men kimi öz cānını pervāne oda
Ne qadar aḡtaralar yirde onun qarası yoḡ
7. ‘Ayb iden olsa benim nāleme sensiz giceler
Şübhesizdür kim onun sen kimi meh-pāresi yoḡ
8. Dehr her devrde bir ‘aşıqı āvāre kılar²⁸¹
Nevbere baḡ dime bu devrnenün āvāresi yoḡ

187

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Her kimün dünyāda sen tek sevgilü cānānı yoḡ
Hiç onun dünyāsı dīni āḡire ĩmānı yoḡ
2. ‘Aşq ile cān besleyüp meşhūr-i devrān olmuyan
Bir muqāvādur onun şüret mişāli cānı yoḡ
3. Kūy-i cānān bir güzel me’vāsıdur ‘aşıqların
Anı kim terk eylese uḡrāda hem rıdvānı yoḡ
- 57a 4. Ey gönül sen de dolan sergeşte bu şaḡrāları
ḡānmānı terk eyle Mecnūn kimi şaḡrānı yoḡ

²⁷⁹ raḡmlı: raḡmılı N1

²⁸⁰ zevqlı: zevqılı N1

²⁸¹ devrde: devride N1

5. ‘Ālemi taḥḳîr idüp yum zāhidin seccādesin
Dāḥil-i mey-ḥāne ol kim ol yirin şeyṭānı yoḥ
6. Cān u dilden göñlüñü bir māh-rū dil-dāra vir
Nevberî tek yāri dut fānî olan dünyānı yoḥ

188

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Yum gözüñ dünyādan ey dil māh-rū cānāna baḥ
Dāḥil-i mey-ḥāne ol meyle dolu peymāne baḥ
2. Aç gözüñ göstergilen bir nev-gül-i ḥandān kimi
Şevḳmend-i ‘arızuñ bu bülbül-i nālāna baḥ
3. Raḥm idüp sal bir nazar bu ‘aşıḳ-ı ruḥsāruña
Zülfde maḥbūs olan miḥnet-keş-i zindāna baḥ²⁸²
4. Ḥulfe-i ḥāl-i siyāhuñ şerbet-i la‘l-i lebüñ
Nüşa-yı bīmārda bu kayd olan dermāna baḥ²⁸³
5. Nergis-i mestüñ meni bi’l-merre ser-mest eyelüyüp
Fikr vir sen bu meyün sākīsine mey-ḥāne baḥ
6. Mihr-i dilden Nevberî şarf eyle dūr ü gevheri
Onlara kıymet viren bu meclis-i ‘irfāna baḥ

189

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Gör hilālin ğurresin şoñra kemān ebrūya baḥ
Āftāba reşk olan bu şüret-i meh-rūya baḥ
2. Seyr-i bāğ it nergisi ḥayrān görürken yum gözüñ
Yār üzün gör ondaki dil-bend iden cādūya baḥ
3. Bülbül-i şeydā güle gül-şende feryād eyelüyor
Gül ona bir derd-i ser sen dil-ber-i gül-rūya baḥ
- 57b 4. Öldürür peykān dile degse velākin ğamzeden
Yetse min oḥ öldümez sen bu ‘acāyib ḥūya baḥ
5. Rīşte-i cāna düzüp ey Nevberî göz dürrini
Göster öz cānānuña ‘arż eyle bu incüye baḥ

²⁸² zülfde: zülfüde N1²⁸³ bīmārda: bīmārıda N1

190

Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün

1. Göñül dehr fenādur fāniden giç
Fenā mülküdeki bu cāndan giç²⁸⁴
2. Melāl-i 'aşq-ı cānāndur dilünde
Marīz-i 'aşqsın dermāndan giç²⁸⁵
3. Vefā resmin gözetme hūb-rūdan
Vefāsı olmuyan cānāndan giç²⁸⁶
4. Ma'īšet vaḥşilerle hoşdı Kaysa
Mezākı olmuyan insāndan giç²⁸⁷
5. Dehān gönçadur bir sırr çāhı
Açılmış bir gül-i ḥandāndan giç²⁸⁸
6. Ğanī-dillik maḳām-ı salṭanatdur
Ṭama'kārı olan sulṭāndan giç²⁸⁹
7. Göñül Nevber saña nefrīn idüpdür
Kemān-ebrūdaki peykāndan giç²⁹⁰

191

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Çulḳayup eflāki āhım şiddetinden tīre dūd
Ebr dutsa gün yüzün şevḳ eylemez ondan vürūd
- 58a 2. Ḳāmetim ḥamdur ḥesāb itme kühen-sāl 'ömrümü
Ḥamlanup ol ḳāmet-i dil- cūya itmekden sücūd
3. Besdür işbātuñ senüñ bī-miṣl-i şun'ı ḳudrete
Tīre bir toprakdan ḥalḳ eyleyüp sen tek vücūd²⁹¹
4. Rīze rīze doğranup çarḥa çekilsün rāzīdur
Şāne olup zülfünün 'ıtrın duta ağac-ı 'ūd

²⁸⁴ cāndan: cānıdan N1

²⁸⁵ dermāndan: dermānıdan N1

²⁸⁶ cānāndan: cānānıdan N1

²⁸⁷ insāndan: insānıdan N1

²⁸⁸ ḥandāndan: ḥandānıdan N1

²⁸⁹ sulṭāndan: sulṭānıdan N1

²⁹⁰ peykāndan: peykānıdan N1

²⁹¹ toprakdan: toprakıdan N1

5. Ham kaşuñdur cānımı yağma kılan hicrān günü
Görmek olmaz egriden bu resmdür sevdāda sūd²⁹²
6. Her müneccim yoħluyup iqbāl-i baħtım söyledi
Ṭālî'ün hoşdur velī māni' olur qalb-i ħasūd
7. Düşdi Mecnūn çöllere ey Nevberî men düşmedim
Bilmüyüpdür 'aşqda vardur mu'ayyen bir ħudūd²⁹³

192

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. 'Aşık öz cānın sevür bir vaşldur senden murād
Qayd-ı vaşluñ olmasa āyāndur tenden murād
2. Gül görende 'arız-ı gül-nāruñı yād eylerem
Ġayr bir manzūr yoħ bu seyr-i gül-şenden murād
3. Ġayli kudret gösterüp qādirlik işbāt eyledi
Kāinātın ħılqati mevcūd olup senden murād
4. Sırrını bildim niçün pervāne cānın yandırur
Yād-ı ruħsāruñı ol şem' üzre rüşenden murād
5. Göz seni görmez gice her yan töker ruħsāra yaş
Eşk-i bülbüldür olan gül-şende şeb-nemden murād
6. Āteş-i hicrānuña yanduçca min dād eylemek
Bülbül-i şeydā-dilün feryādıdur menden murād
7. Gül-şeni seyr eylesem gül-rüy-i alüñdür ġaraz²⁹⁴
Nevbere ancak budur bu seyr-i gül-bünden murād

193

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 58b
1. Ey kaşı kemān kipriği oħ gözleri şayyād
Yoħ sen kimi bir āfet-i cān ġayzlı cellād
 2. Qoyma saçuñı şubħ demi şāne dolansun
Men qorħuram ondan dilimi eylesün āzād
 3. Şekker dehenüñ şehd-i lebin ħurfe maqālüñ
Şirîn ħarekātuñdur iden gönlümü Ferħād

²⁹² resmdür: resmidür N1

²⁹³ 'aşqda: 'aşkıda N1

²⁹⁴ ġaraz: karaz N1

4. Şahrāları men fikr ü hayālūñle dolannam
‘Aşkuñ meni dīvānelige eyledi mu‘tād
5. Kūyuñdan ıraç olmaķım ‘ayb itme nigārım
Dīvāne serem ‘aql maña olmuyor irşād
6. Hılķatde eger şekl ü şemāildesen insān
Men söylüyerem şüretüñe şekl-i perī-zād
7. Her kim vire dil Nevberī bī-mihr nigāra
Söz yoḡ ki idüp dehrde ābādını ber-bād²⁹⁵

194

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Atdı şayyād-ı gönül ‘aşqda cānāna kemend²⁹⁶
Özi hem dāma düşüp oldı kırılmaz tüke bend
2. Tāb itmez ala ger başına ‘aşkın yükünü
İştirāk itse eger kaf ile kūh-i Elvend
3. Şūr tek şayḡası yoḡ nālemi hem-sāye bile²⁹⁷
Neyden ancaķ ki olar nāzik ola şavt-ı bülend
4. Birce āh ile niçün Qays uzun yandımadı
İddi‘ā-yı dilimi gör kime eyler riş-ḡand
5. Ne şirīndür dudakuñ şehd-i muşaffādı meger
Süt emen vaķtde sen yoḡsa katuplar süte ķand²⁹⁸
6. Zāhide birce baḡun ‘āşığı tenķid eyelüyor
Bāde-i ‘aşkı şanur şire-i engūr-i Merend
- 59a 7. Düşse idi güzeri bir def‘a kūy-i serine
Olmaz idi bu ķadar Nevberī senden gilemend

195

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Hılķ olupdur hılķat-i evvelde bu insāna derd
Fikr-i vaşl-ı yārdur digeḡ tarafından cāna derd
2. ‘Aşķ bīmārı degül bī-gāneden şihḡat-pezīr
Ķat ider aḡyārılar cānānsız dermāna derd²⁹⁹

²⁹⁵ dehrde: dehrde N1

²⁹⁶ ‘aşqda: ‘aşkıda N1

²⁹⁷ Şūr: Şūr N1

²⁹⁸ vaķtde: vaķtde N1

3. Muntazamdur sözlerim tedrîsim az olsa n'ola
Hazz olur ʿaşk ehline bu sözlerim nâ-dâna derd³⁰⁰
4. Farqsız gördüm baḥup mey-ḥâne ile mescidi
ʿĀşıkā mescid olur zâhidlere mey-ḥâne derd
5. Tökdi Mecnûn çöllere derdin beyâbânlar gezüp³⁰¹
Payladı bād-şabâ ol deştiden her yana derd
6. Ḥâne-i iblîsdür Nevber dili ʿâlemlerin³⁰²
Baḡlu ḳoysunlar onu olsun bu hem şeytâna derd

196

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1. Ḥasret-i rûyuña göz ḳaçresi peydâ şâhid
Sitem ü cevr ü ḡamuñ dilde hüveydâ şâhid
2. Gül görüp yâduñ ile bu ucalan nâlemden
Dâd u feryâda gelen bülbül-i şeydâ şâhid
3. Târ-ı zülfüñ kimi bu tîre gönül nişbetine
İl başında dolanan zülmet-i yeldâ şâhid
4. Atdı ḡamzeñ dilime gizlüce peykân-ı sitem
Ṭâḳ-ı ebrû-yi ḡamuñ bu oḡa ʿamda şâhid
5. Yüzüñi gördi gözüm gönlümü bend itdi ona
Gizli bâzârımıza örtülü sevdâ şâhid
- 59b 6. Nevberî oldı cünûn Ḳays kimi oldı şehîr
Zülfüñe baḡlu olan gerden-i rüsvâ şâhid

197

Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilâtün Fâʿilün

1. Sâkit ol ey dil senüñ munca fiḡânuñdan ne sūd
Āteş-i hicrân ilen yanmış bu cānuñdan ne sūd
2. Saʿy idüp tâ dut ele ol mâh-rû dāmânını
Şemʿ tek ginden yanar kalmış zebānuñdan ne sūd
3. Reh-güzârında durup baḡ şüret-i cānānuña
Dāmen-i rüsvâdaki eşk-i revānuñdan ne sūd

²⁹⁹ aḡyârlar: aḡyârılar N1

³⁰⁰ ḡazz: ḡazz N1

³⁰¹ beyâbânlar: beyâbânılar// deştiden: deştiden N1

³⁰² iblîsdür: iblîsidür N1

4. Hem-celīs-i bezm olup öp leblerinden cām tek
Hum̄m tek hum-ḥānede dolmuş miyānuñdan ne sūd
5. Dotalım ey bāğ-bān gül-şende çoḥdur gül çiçek
‘Andelībūñ olmasa bu gülsitānuñdan ne sūd
6. Sen şeh-i ḥübānsın tā men de taşdıḡ eyledim
Raḥm yoḥdur sendeki bu cāh u şānuñdan ne sūd
7. Ney kimi ün salgilen şahrālara ey Nevberī
Güşe-i ḡam-ḥānede gizlin fiḡānuñdan ne sūd

198

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Şarāb-ı nūşı dili ḡamdan eylüyor āzād
Özine ḥayli ider şāribini mey-i mu‘tād
2. Nihānī içme şarābı günāh-ı şeyḥ kimi
Özüñi vir şaf-ı rinde her ançı bād-ā-bād
3. Fiḡān-ı bülbül ile hem- nefes fiḡān eyle
Gül üzlü yāri sen it bülbül eylesün gülü yād
4. Şerār-ı āh ile yaḥ Bī-sütün reh-güzeri
Şeker lebine seni Şīrīn eylesün Ferhād
- 60a 5. Ḥayāl-i vaşl olar ‘aşıḡun server-i dili
Firāḡı ile gelir nāleye dil-i nā-şād
6. Özine görme revā Ḳays tek cünün ḥālin
Ḳalar senüñ de başuñda zamānede īrād
7. İtirme hūşı başuñdan vişāli derk eyle
Cünün-ı ‘aşḡa men oldum muḥarrrik-i irşād
8. Hemīşe Nevberī ‘acz it nigāra kām iste
Gül üzlü yāre eyle bülbül-i dili dāmād

199

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Oldum daḡı men bir gül-i ra‘nāya muḡayyed
Şimşād beden ḡāmet-i Tübāya muḡayyed
2. Ferhād kimi ‘aşḡda Şīrīn lebi tapdum³⁰³
Mecnün kimi bir şüret-i Leylāya muḡayyed

³⁰³ ‘aşḡda: ‘aşḡıda N1

3. Dehri biraḥup dāmen-i dil-dāra yapışdum
Zāhidler olur dīn ile dūnyāya muḳayyed
4. Zincīr-i cūnūn oldı maña zūlf-i nigārım
Gīsūdur olan bu dil-i rüsvāya muḳayyed
5. ‘Aşḳ āteşine Ādem idüpdür meni vāriş
Evvelde odur şüret-i Ḥavvāya muḳayyed
6. Dil ḳat eyledi gözyaşına kırmızı kanı
Cānānım olup lü³lü³-i lālāya muḳayyed
7. Sermāye itirmez bile bāzārda hergiz³⁰⁴
Her kim ki olur bir ḳad-i mīnāya muḳayyed
8. Nevber diseler terk-i nigār eyle cevāb it
Şan‘ān ne için oldı bu tersāya muḳayyed

200

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Ey dil bu cihān mülküne çoḫ olma muḳayyed
Bu dār-ı cihān çünki degül senle mü³ebbed
- 60b 2. Bu fānī cihān içre bir aḡ gün gören olmaz
Beş gündür onun devri o da cümle müsevved
3. Cem‘ eylüyüben sīm ü zeri bilme vefālı
Dīvār-ı ḥāsetle onu itme müsedded
4. Miskīne teraḥḥum eyle sen faḳre tevāzu‘
Vācibdi saña şer‘de bu emr-i müekked³⁰⁵
5. Rıdḳvān dimesün kūy-i ser-i yāre ezelden
Sa‘y eylegilen tā olasan orda muḥalled
6. İtmāma yitürmez sözüümü kātib-i dūnyā
Bir cildde yüz min varaḳı ḳılsa mücellled³⁰⁶
7. Ḳanıımı tōken olsa müjeñ tīḡi ne bākim
Ḳuvvet tapı dil ḳanıımı ḳıldıkca mücedded
8. Ey Nevberī sen yāre yetür şevḳ dem-ā-dem
‘Aşıḳdur olan yār vişāline Muḫammed

³⁰⁴ bāzārda: bāzārıda N1³⁰⁵ şer‘de: şer‘ide N1³⁰⁶ cildde: cildide N1

201

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Yoḥdur cihānda men kimi bir zār-ı derdmend
Sīnem olupdı micmer-i āteş dilim sipend
2. Gül-şen yüzüñde dāne-i ḥālūñ firīb-i dil
İtdüñ onuñla murğ-i dili dāma şevkmend
3. Ḥāl-i siyāhı zülf tuzakına koydı yār
Boynuma saldı zülf-i siyāhın idüp kemend
4. Cānım za'if kırtara bilmez bu dāmdan³⁰⁷
Elbette sehldür eylemek za'fi dāma bend
5. Raḥm itmedi o māh-veşim bu esīrine
Ağyār ḥaklıdur eylese ana riş-ḥand
6. Ḥadden füzündü miḥnet ü guşşam azalmanı
Raḥm itmez oldu 'aşıka ol serv-i ser-bülend
7. Ser-ḥoş idüp yıḥar yire ağyār gözleri
Yoḥdur cihānda bir bile 'ayyār-ı ercümend
- 61a 8. Şīrīnle duydı nazmımı zevk-i muḥabbeti
Ḳat eyleyüpdü Nevberī dilden kelāma ḳand

202

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Eyledi gül-zārda feryadı bülbül menden aḥz³⁰⁸
Gül görüp ruḥsāruñı 'ıtrın kılpudur senden aḥz
2. Gözyaşı şöndirmedi cānımda hicrān āteşin
Yoḥsa munca āteşi gönüm idüp külhenden aḥz
3. Dām-ı gīsüya meni gözdür giriftār eylüyen
Eylüyüpdür sihrini bir sāḥir-i pür-fenden aḥz³⁰⁹
4. Sīnemi müjgān oḥu delse ta'accüb itmüyün
O daḥı ta'līm alup mecrūḥ iden āhından aḥz
5. Nāleme āhın gider ney nālesi bülbül sesi
Neyle bülbül itmüyüp mey-ḥāneden gül-şenden aḥz

³⁰⁷ dāmdan: dāmdan N1

³⁰⁸ gül-zārda: gül-zārıda N1

³⁰⁹ sihrini: sihrini// sāḥir: sāḥir N1

6. Sînemi dırnaqlarım hicrân şebi eyler hırâş
İtmiş o ta'îmî hem Ferhād-ı Kūhkenden aḥz
7. Ārzū eyler gönül pistân-ı yâre yüz kıoya
Ġālibā itmiş bunu Nevbere pîrāhenden aḥz

203

Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlün

1. Yanmasa hicrāna dil vas1-ı nigār olmaz lezîz
Açmasa gül bülbüle bâğ-ı bahār olmaz lezîz
2. Sâkıyā men içdigim meyden maña peymāne dut
Olmasa göz neş'e-i meyden ḥumār olmaz lezîz
3. Remz-i pinhān gūşe-i gözden nümāyān olmasa
Her sözün izhārı dilden āşikār olmaz lezîz
- 61b 4. Ḥāl-i hindū 'arîz-ı gül-nārı mesken itmese
Fikr-i bî-cā itmüyün güllere ḥār olmaz lezîz
5. Āteşin ruḥsāruña pervāne tek dil yanmasa
Olmasa hicrāndan göz eşk-bār olmaz lezîz³¹⁰
6. Leyl-i târîki münevver kılmasa nūr-i güneş
Gün kimi ruḥsārda hem zülf-i târ olmaz lezîz³¹¹
7. İtmese tūfān benim gönülümde deryālar kimi
Düşmese tūfāna bu Nevber kenār olmaz lezîz

204

Mefā'îlün Mefā'îlün Mefā'îlün Mefā'îlün

1. Getür ey kâşid-i hoş-rū maña dil-dārdan kâğız³¹²
Gönül şādān olar gelse gül üzlü yārdan kâğız
2. Marîz-i 'aşk olan cāna mu'ālicden nedür çāre
'îlāc oldur ona gelsün 'ilācı vārdan kâğız³¹³
3. Şeb-i hicrānını 'āşık giçirdür rüz-i rüşen tek
Eline ğafleten düşse meh-i envārdan kâğız³¹⁴

³¹⁰ hicrāndan: hicrāndan N1

³¹¹ ruḥsārda: ruḥsārıda N1

³¹² dil-dārdan: dil-dārıdan// yārdan: yārıdan N1

³¹³ vārdan: vārıdan N1

³¹⁴ envārdan: envārıdan N1

4. Mey-i engür-ı mey-ḥāne ider ser-mest mey-ḥārı
Bu meyden hoşdı ger gelse gözü ḥumārdan kāğız³¹⁵
5. Mu‘ālic el götür tenden ki bīmār-ı nigārımdur
Diriğ eyler niçün bilmem bile bīmārdan kāğız³¹⁶
6. Şifādur kāğızı yārin ḡubār-ı ḥāk-i pā ile
Bükülse ger dile dermān-ı ḡubār yārdan kāğız³¹⁷
7. Ğalaṭ sözdür ola dermān marīz-i ‘aşka ḥikmetde
Gerek gelsün saña Nevber o meh-ruḥsārdan kāğız³¹⁸

205

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Göñlüm itdi nālesin bir bülbül-i şeydādan aḥz
‘Aşk zevkin eyledim Mecnūn kimi rüsvādan aḥz
- 62a 2. Ḥam ḡad oldum ḥumm tek ḡaldum teh-i mey-ḥānede
Ḥālet-i mestānemi itdim mey-i şahbādan aḥz
3. Şem‘-veş ruḥsāruña dūr itme ki pervāne tek
Eyledim zülfün dönen ol gerden-i mīnādan aḥz
4. Tīre zülfünden gice mihr yüzüñdendür günüz
Dünye senden eylüyüp ya sen bu dünyādan aḥz
5. ‘Aşkı taḥşīl itmede Mecnūn mu‘allımdür maña
Sen de ḡıl resm-i vefā ta‘līmını Leylādan aḥz
6. Ney kimi feryādımı men salmuşam şahrālara
Aḥtarurmuş Ḡays onu āhir ḡılup şahrādan aḥz
7. Cānım içre Nevberī yāre muḥabbet beslerem
Men bu zevki eyledim bir şūret-i zībādan aḥz

206

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Nigāra şerḥ-i ḥāl eyler elimle bu ḡalem kāğız
Cihān içre ‘azīz olsun ḡalemle muḥterem kāğız

³¹⁵ ḥumārdan: ḥumārıdan N1

³¹⁶ bīmārdan: bīmārıdan N1

³¹⁷ yārdan: yārıdan N1

³¹⁸ ruḥsārdan: ruḥsārıdan N1

2. alar dil nuıdan yāri gōrende arz-ı hāl itmez³¹⁹
Yazar bir nev ilen eyler am u derdin raam kāız
3. ubār-ı hatırını dilden siler endūhı mav eyler³²⁰
Gül üzlü yārdan gelse virir uāa dem kāız
4. Tōkölmez eki rusāra olar mazūn dil-i ādān
Feradur yār peygāmı idendür ref-i am kāız
5. Gelende söndürür dilden arī-i āte-i hicri
Perīān dilleri eyler meserret muntazam kāız
6. Gōñöl oynaqā gelmidir diler kim pīvāz itsün
Gelür gūyā nigārından gōtürmü bir adem kāız
7. Ümīd-i Nevberī almı abāya bir de mektūba
Gözün yolda oyup itme azīzim sen de kem kāız

207

Mütefāilün Feülün Mütefāilün Feülün

- 62b
1. El üz ey abīb menden ki tenimde ser youmdur
Onu virmüem nigāra hele bir aber youmdur
 2. Cigerim verem dutupdur eriyüp vücūd-ı zafım
Sīnemi aup da basañ görüsen ciger youmdur
 3. Seni ey nigār-ı meh-rū alaram bahā-yı cānā
Saña sīm ü zer ne ācet dime sīm ü zer youmdur
 4. İderem ayāl-i valuñ nefesim tutur taayyür
Giceler bu āletimdür nefes-i seer youmdur
 5. Ne idim raīb bilmem dimesün dilimce bühtān
Sañadur gilayem anca ona bir eher youmdur
 6. Gōtürür ubār-ı rāhuñ tōkülen sirik-i emim
Seni ar-ı ek ıllam dime ek-i ter youmdur
 7. Sañadur bu nāle ey gül ki idir mūdām Nevber
Bu dırat-ı a-ı dilde daı bir emer youmdur

208

Mefūlü Fāilātü Mefāilü Fāilün

³¹⁹ nuıdan: nuıdan N1

³²⁰ hatırını: hatırını// yārdan: yāridan// mav: mahv N1

1. Şām-ı firāka dilde egerçi melāl var
Refc-i melāl eylemege ihtimāl var
2. Göñlüm maḥall-i guşsa vü ğamdur firākda³²¹
Ümmīd-i vaşluñ ile dile özge ḥāl var
3. Cānān yüzünde ḥāl-i siyeh dāne tek degül
Ḥasret ḳalan dilimde hemān ḳara ḥāl var
4. Tenhā meni ḥesāb eyleme şām-ı hicrde³²²
Senle dilimde bā-hem olan bir ḥayāl var
5. Yoḥ raḳbetim şarāba ki ümmü'l-fesāddur
Cānān lebinde bāde-i gül-gün ḥelāl var
- 63a 6. Yetmek kemāle cāşḳda şanma ki sehldür³²³
Müşkil bu işde ḥaylidür emr-i muḥāl var
7. Şahrā-yı cāşḳ vāhimeli kūh-i sehmnāk
cāşḳlara bu sāḥada bī-ḥad melāl var
8. Cān terk idüp de Nevberī cānāna yetgilen
Fevt itme vaḳt-i firşatı elde mecāl var

209

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

1. Gözüm giryān olur sensiz göñül ḳan olduğundandır
Perişān ḥātırım zülfüñ perişān olduğundandır³²⁴
2. Ne şahrāda yirim yoḥdur ne kūh ile beyābānda
Melāl-i Ḳaysdan derdim ferāvān olduğundandır³²⁵
3. Ser-i kūyuña mümkin yoḥ gelem ma'zür dut çünkim
Raḳbim eşk-i çeşm ile nigāh-bān olduğundandır
4. Hirāsım küfr-i zülfünden su'āl itseñ niçün yoḥdur
Göz ile Ka'be-i rüyuñ müselmān olduğundandır
5. Ser-i kūyuñda feryādım ucalanmaḳdan budur ḥāşıl
Göze gül-berg-i ter rüyuñ nümāyān olduğundandır

³²¹ firākda: firākıda N1

³²² hicrde: hicride N1

³²³ cāşḳda: cāşḳıda N1

³²⁴ ḥātırım: ḥātırım N1

³²⁵ Ḳaysdan: Ḳaysıdan N1

6. Güle bülbül figân itmür maña âheng dutmuşdur
Dilimde nâle vü feryâd u efgân olduğundandır
7. Meni meşhûr iden Nevber degüldür tâc ile tahtım
Ġamım meştûr olan elde bu dîvân olduğundandır

210

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Cism sensiz güzelim terk-i cihân itmelidür
Ġasretüñ âhı onun baĠrını kıan itmelidür
2. Zülf-i kıullâbımı sal boynuma zincîre ‘ivaz
‘Aşk dîvânesi bir nâm u nişân itmelidür
- 63b 3. Salma ser-geşte idüp deşt ü beyâbâna meni
Ser-i küyuñda göñül murĠı mekân itmelidür
4. Biri ser-geşte diyor ‘âşıkâ dîvâne biri
Here öz fikri ile zann u gümân itmelidür
5. Herkese söylemüyüp dildeki hicrân Ġamını
Mihr-i cânânı göñül dilde nihân itmelidür
6. Ġasret ile gözünün yaşını ruhsâra töküüp
Derdini derde salan yâre ‘ayân itmelidür
7. Reh-güzârında durup Nevberî feryâda gelüp
Özini ‘aşk ile rüsvâ-yı cihân itmelidür

211

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Gözüme karşı duran şûret-i cânânımdur
Onu ‘aks etdirenim dîde-i Ġayrânımdur
2. Ġam nedür Ġuşsa nedür ‘aşkıda bilmezdi göñül³²⁶
Onu Ġam-Ġâne iden zülf-i perîşânımdur
3. Gözyaşım Ġarkâ virir cânımı hicrân gicesi
Kıurudan eşk-i teri bu dil-i süzânımdur
4. Merhem olmaz cigerim dâĠına dermân dilime
Şerbet-i la‘li onun derdime dermânımdur
5. Men Ġulâm olmuşam ol server-i Ġübân şehine
FaĠrdur dilde bu hem raĠımlı sulţânımdur³²⁷

³²⁶ ‘aşkıda: ‘aşkıda N1

6. Gayriler sîm ü zere arhayun olmuş ki benim
Vaşl-ı cānāna bahā naqd-i dil ü cānımdur
7. Nevberî hūn-i ciger eşkimi gül-gūn eyledi
Bu sebep gözden ahan ‘ārife al kanımdur

212

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Dil yüzüñ eṭrāfına şavt eyelüyen pervānedür
Yandisa öz cānını şem‘-i ruḥa pervā nedür
- 64a 2. ‘Aşk derdi nabzdan olmaz muşahḥaş ey ḥekim³²⁸
Bile derdin rāci‘i bir māh-rū cānānedür
3. Leylî sîmā bir şanem aldı elimden ihtiyār
Dil firāk-ı yārda Mecnūn kimi dīvānedür³²⁹
4. Āhıma tāb eylemez dağlara salsan sīneden
Tīşe ile dağ çapan Ferhād işi efsānedür
5. Şāh-ı ‘aşk-ı gül-ruḥum ḥācet degül taḥt ile tāk
Külḥen-ı kūy-i ser-i cānān maña kāşānedür
6. Cān bahā-yı vaşldur ‘uşşāk itmez vāhime³³⁰
Cān viren cānānına bu sāḥada merdānedür
7. Bāde-i la‘l-i lebi ser-ḥoş idüpdür Nevberî
Meyle dolmuşdur gözü ‘aşk ehline ḥum-ḥānedür

213

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün

1. Ḥayret meni dutanda mestāne söylüyorlar
Şahrālara düşende dīvāne söylüyorlar
2. Şem‘-i ruḥun ṭavāfın şavt eyledikce gönüm
Pervāne ad idüp de her yana söylüyorlar
3. Men ‘aşıkım bilürler tağyīr-i şūretimden
Ne bir ‘ilāc idirler ne ana söylüyorlar
4. Artursa dāğ-ı hicrān cān ile dil melālin
Ġamgīn görünce ana gam-ḥāne söylüyorlar

³²⁷ raḥmlı: raḥmılı N1

³²⁸ nabzdan: nabzıdan N1

³²⁹ yārda: yārıda N1

³³⁰ vaşldur: vaşlıdur N1

5. Gözden ahan sirişkin tuğyânını görenler
Ġarq eylüyüp vücūdın tūfāna söylüyorlar
6. Feryādsız dayansam kūy-i serinde yārin
Agyār zann iderler bī-gāne söylüyorlar
7. Yoğ eylesem vücūdım cevr ü sitem elinden
Zulm eylüyüpdî Nevber cānāna söylüyorlar

214

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 64b
1. Meni ser-mest iden meysiz seher-dem zülf-i hoş-būdur
Onu irsāl iden luţfen şabādan yār-i meh-rūdur
 2. Sitem peykānı men semte taşavvur itmürem gözden
Onu maḥzūn dile peyvend iden ḥūn-ḥār-ı ebrūdur
 3. Çemen seyrinde görmüşler nigārın 'arız-ı alin
Gelüp feryāda bülbüller dil-i kumrīde kū-kūdur
 4. Sirişkimdür revān gözden olan ḳaddūñ ḥayālīdür
Muḳarrer bāğda servin ayakına revān şudur³³¹
 5. Dutuldum fitneli gözden tuzaḳ zülfe bend oldum
Firībim ḥāl-i pā-bendim müselsel ḳayd-ı gīsūdur
 6. Ne şūretsen yüzüñ 'aksi muşavverdür dil-i zāre
Çeke 'ekkās min şūret diyebilmez ki o budur
 7. Sözüñ ey Nevberī benzer nihān bir genc-i dürrine
Kelāmuñ bezme lāyıḳdur mezāḳ ehline dil-cūdur

215

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Ol müjeñ kim nazm ile sīmīn 'izār üstündedür
Beñziyor ḥāşā ki kim şahrāda ḳar üstündedür
2. Nāle vü feryādımın ruḥsārı güldür bā'işi
Bülbülün feryādı hem bir lāle-zār üstündedür
3. Terk-i 'ār itdi meger 'ūr oldı Mecnūn 'aşḳdan³³²
'Ūr olmaḳ yoḫsa bir bī-mihr yār üstündedür

³³¹ bāğda: bāğıda N1

³³² 'aşḳdan: 'aşḳıdan N1

4. Hāl-i hindū reşk ider göñlümde ruhsār üzre kim
Berg-i gülde bülbülün feryādı hār üstündedir
5. ‘Aşıkā mey-gün lebin bir çeşmedür āb-ı hayāt
Kim onuñ ser-çeşmesi gīsū-yı tār üstündedir
6. Vaqt-i hicrān ‘aşıka vaşl-ı huzān bübüllere
Şūra gelmek bübüle bir nev-bahār üstündedir
- 65a 7. Muntazamdur Nevberī nazmuñ mişāl-i zülf-i yār
Nazm-ı şā‘ir bir kelām-ı ābdār üstündedir

216

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Ey dil melāl ü guşşañı bād-ı şabā bilür
‘Arz eyelüyor nigāruña şubḥ u mesā bilür
2. Sīneñ açup ṭabībe nişān virme dāğını
Dāğ-ı dil-i nihānuña cānān devā bilür
3. Üftādelik maḳāmına kim yetse şāh odur
Her-çend şeh-nümālar o şāhı gedā bilür
4. Ḳahr eylemez nigārına ‘aşıq ne incimez
Feryād u āh u zārını resm-i şenā bilür
5. Dil hardadur ne men bilürem sen de bī-ḥaber
Dirler onun maḥallini zülf-i dü-tā bilür
6. Kūy-i serüñde nāle meni ḥayli şād idir
Çünkim melāl ü guşşā ḥurūcın bükā bilür
7. Nevber hevā-yı ‘aşq ile şahrā dolangilen
‘Aşq ehli deşt-i vaḥdeti cāy-ı şafā bilür

217

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ne ḳadar gül beden ol māh-liḳā yārdadur³³³
Bülbül-i bāğ kimi nāle dil-i zārdadur
2. Kim ki görmek dilüyor tende ciger dāğların
Dāne-i ḥāl-i siyeh ‘arız-ı gül-nārdadur³³⁴

³³³ yārdadur: yārıdadur// zārdadur: zārıdadur N1

³³⁴ nārdadur: nārıdadur N1

3. Bâde mesti degülem il maña töhmet eylesün
Başımun neş'esi bir gözleri h̄ammârdadur³³⁵
- 65b 4. Dilimi hardan alum halka nişân virmek için
Pâre pâre bölünüp turre-i tarrârdadur³³⁶
5. Götürüp başımı men deşt ile şahrâ gezürem
Gine dillerde sözüm kûçe vü bāzârdadur³³⁷
6. Būte-i gülde yatar h̄âr fiğân bülbülde
Bu güneh ańlamuram gülde veyâ h̄ârdadadur³³⁸
7. Nevberî istemürem yâr ile ağıyarı görem
Bu teşādūf gine ol çarh-ı cefâ-kârdadur³³⁹

218

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Yaş töken vahte gözüm 'arız-ı cānāna düşür
Āftāb 'aksi hesāb eyle ki 'ummāna düşür
2. Yâr gelsün yanıma cānımı kurbān dimüşem
Her qadem zaḥmetinün renci dil ü cāna düşür
3. Murğ-i dil evc eyllüyor göklere eyyām-ı hayāl³⁴⁰
Dolanur her tarafı zülf-i perişāna düşür
4. H̄'āb-ı nāzuñda seni celb eyllüyor gözde hayāl
Onda evvel nazarı çāk-ı girībāna düşür
5. Kûçe bāzārı gezer 'ādeti pozkun deliler
'Aşq dīvāneleri küh u beyābāna düşür
6. Baḥr-ı dilden görünür gözlerime kavş-i kuzeh³⁴¹
Ağluyan demdeki göz ol leb-i handāna düşür
7. Nevberî nazmuñı ger görse senüñ ehl-i nazar
Gözleri şankim onun gevher-i galṭāna düşer

219

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

³³⁵ h̄ammârdadur: h̄ammārıdadur N1

³³⁶ tarrârdadur: tarrārıdadur N1

³³⁷ bāzârdadur: bāzārıdadur N1

³³⁸ h̄ârdadadur: h̄ârıdadadur N1

³³⁹ kârdadur: kârıdadur N1

³⁴⁰ evc: 'evc N1

³⁴¹ baḥr: bahr N1

1. Men didim vaşluñ olar ‘āşığa āsān maqdūr
Bu hayāl ile dil-i zārımı itdim mesrūr
- 66a 2. Bu hayāl itme ki ‘ayb itmege ser-ḥod degülem
‘Aql başımda degül çoḥdı hele mende kuşūr
3. Cānı vir yārūñe ol feyz-i beḳā müsteḥaḳı
‘Āşığa ḥılḳat-i evvelde bu olmuş manzūr
4. Faḥre gelme ki tenin senden öter oldı ‘azīz
‘Āḳıbet cismüñ olur maḳberede tuḥfe-i mūr
5. Bu cihān āyīnedür ḥūb u bedi görmek için
Añluyar sözlerimün remzini erbāb-ı ḥuzūr
6. Çoḥları zāl-ı felek dehrde maḡlūb eylüyüp³⁴²
Yaḥşı fikr eyle bunu başına cem‘ eyle şu‘ūr
7. Bülbülün nālesi māhūr benim nālem rāst
O meni rāst görüp naḡmesini eyledi şūr
8. Nevberī yārin üzün görmelidür ḳalb gözü
Bu ma‘īşet gözüdür olmasa insān olu kūr

220

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Gündüz muḳābil ārižuña āftāb olur
Anı gice ‘ivaz eylüyen māh-tāb olur
2. Zevḳ ü feraḥdı ḳalbime düşsen ḥayālime
Rencīde-dil gözümde olan onda ḥ‘āb olur
3. Gül-berg-i ter yüzündeki terden düşündiler
Tāb arturanda āb ile gilden gül-āb olur
4. Ser-mest-i çeşm-i la‘l-i leb-i yār olan menem
Zāyi‘ iden zekāveti başdan şarāb olur
5. Gözyaşını tōkende dil āhın çeken zamān
Menfūḥ olur hevā ile ḳaṭre ḥabāb olur
6. Meydür ḥevāsı dūr eylüyen fikr-i yārdan³⁴³
Bā‘iş budur ki nūş-i meye ictināb olur

³⁴² dehrde: dehrde N1

³⁴³ yārdan: yārıdan N1

- 66b 7. Hicrân şebinde âteşe yanmak ‘aceb degül
Tenhâ olanda şubha kimi dilde tâb olur
8. Göster niķābıdan yüzüñi māh-ı nev mişāl
Hūrşīd-veş açılmağa dilde ‘itāb olur
9. Artuķ iden vecāhetüñi ķara zülfdür
Ebr içre māhı görmege dilde şitāb olur
10. Gösterme gün kimi yüzüñi ehl-i ‘āleme
Zī-ķıymet eylügen onu hālķa niķāb olur
11. Nevber bu ķadri itme ta‘arruz nigārdan³⁴⁴
Hübāna baķsa nāzıra bī-ħad şevāb olur

221

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Gitse bu gönlümde ķabre ārzū-yı vaşl-ı yār
Ķabrde gözyaşını her yan töker bī-iħtiyār³⁴⁵
2. Her ķadar sa‘y eyledim pinhān idem ilden ğamı
Giryē zāhir eyledi gözyaşı ķıldı āşikār
3. Dām-ı zülfe düşdüğüm günden beri āsüdeyem
İħtiyārı sendedür her anıda leyl ü nehār
4. Açmasa gül nāleye gül-şende salmaz bülbülü
‘Aşķın feryādına bā‘iş olur bir gül-‘izār
5. ‘Aşķa düşdüm bilmedim bir an rāħat şāmını
Fikrūñ ile gözlerim tā şubķ olup encüm-şümār
6. ‘Aşķ bāzārında men ħarc eyledim varyıyeti
Südmendem destime yetdi benim dest-i nigār
7. Terk-i mey ile ħürmetim vācib olur zāhidlere
Bāde-i la‘l-i leb-i cānānımı bildim tahār
8. Nevberin mey-ħāneler baĝlansa yoħdur ğuşşası
Anı ser-ħoş eylüyüp la‘l-i leb ü çeşm-i ħumār

222

Mefūlü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

³⁴⁴ nigārdan: nigārıdan N1

³⁴⁵ ķabrde: ķabride N1

- 67a 1. Bâğ içre şâh-ı gülde oğur bülbül-i şabūr
Bed gözden istiyor ola güller çemende dūr
2. Ey gül açulmusan ki saña nağme-gū ola
Şeydā-dil ‘andelībūñe sen eyleme gurūr
3. Zāhid tefāhūr eyledi kaşr ile hūrīye
Kaşrım nigār kūyı durur yārim onda hūr
4. Cānān ğaybetine benim yoğ şikāyetim
Tā ğaybet olmasa olu mu lezzet-i huzūr
5. Şād oldı ğayrılar tarab u ‘ayşda müdām³⁴⁶
Vaşluñ hayāli oldı maña māye-i sürūr
6. Ğam ğuşşa çekme dut ele ‘aşkın piyālesin
Kim nehy ide bu bādeni ‘arz it hüve’l-Ğafūr
7. Feryāda gelmürem ser-i kūy-i nigārda³⁴⁷
Rencīde yār olanda olur s̄abit-i kuşūr
8. Nevber şikāyet etmegilen zülf-i yārdan³⁴⁸
Zulmātdan t̄ulū‘ eylüyor her şabāh nūr

223

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Viridi şüküfe şāh-ı dile bāğzār-ı ‘ömr
İtdi şemer şüküfelerin nev-bahār-ı ‘ömr
2. Hoşdur hemīşe ‘āşıkā şahrā-yı seyr-i bāğ
İster giçe hemīşe bile rüzgār-ı ‘ömr
3. Cānānsız hayāt idirem bilmürem hayāt
‘Aşık firāk devrini itmez şümār-ı ‘ömr
4. Ebsem ki fevte vir müyesen nev-civānluğu
Olmaz hesāb zindelige ihtiyār-ı ‘ömr
- 67b 5. Dut bādeni nigārın elinden seher-demi
Mümkin degül müdāmın ola i‘tibār-ı ‘ömr
6. Mümkin olursa devlet-i dīdār-ı hüsn-i yār
Ol dem hesāb itki saña viridi bār-ı ‘ömr

³⁴⁶ ‘ayşda: ‘ayşıda N1

³⁴⁷ nigārda: nigārıda N1

³⁴⁸ yārdan: yārıdan// zulmātdan: zulmātıdan N1

7. Gözyaşudur ahan yüzüme hasretim zamān
Nevber çetindür ‘aşîka bu intizār-ı ‘ömr

224

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün

1. Dile mesken olupdur zülf-i çarrār
Degül ondan benim yārim haber-dār
2. Ber-ā-berdür Yemenler gevherine
Dehānından çıhan lafz-ı güher-bār
3. Lebin sırrın bilir gül-şende gönça
Güle mübhem kalur dāim bu esrār
4. Gözünden bāre dutdum hūşa gelmem
Dime başım olar dünyāda hūş-yār
5. Seni uyguda gördim menle bā-hem
Hezār efsūs oldum şubḥ bī-dār
6. Ne hācetdür maña dermān-ı merhem
Marīz-i ‘aşq-ı cānānem ne bīmār
7. Zā‘if eyler meni cānān firākı
Ḥayāl eyler baḥanlar ‘aks-i dīvār
8. Dıraḥt-ı bāğ-ı ‘ömrüm bār virdi
Budur bārım ki ismim oldı Nebār

225

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Her-çend şoḥbet-i heme kes yārdan geler³⁴⁹
Ba‘zan olar ki ḥayr hem ağıyārdan geler
68a 2. Ağıyārdan nihānuñı dut yārdan nihān³⁵⁰
Şadme vücūda āgehī esrārdan geler
3. Mey-ḥāne şürbler yiridür mescid ‘aşîkun³⁵¹
Neş’e vücūda nergis-i ḥumārdan geler
4. Bīmār hemīşe zulmet-i zülf içre gönlüñü
Nūr-i güneş şabāḥa şeb-i tārdan geler³⁵²

³⁴⁹ yārdan: yārıdan N1

³⁵⁰ ağıyārdan: ağıyārıdan// yārdan: yārıdan// esrārdan: esrārıdan N1

³⁵¹ şürbler: şürbiler// ḥumārdan: ḥumārıdan N1

³⁵² tārdan: tārıdan N1

5. Bülbül ne qadri dād eylūye şānıdur gülün³⁵³
Töhmet düşünde mest yatan hārdan gelir
6. ‘İrfān bezmi qalmayacaq hālī hazzdan
Lezzet edīb bezmine Nevbārdan gelir³⁵⁴

226

Mef’ülü Fā’ilātü Mef’ülü Fā’ilün

1. Müjgān hadengi sīnemi gözden nişān dutar
Dil havf idüp özini serāsime yan dutar
2. Fermān-ı yāre yoğdı ‘itāb u menemligim
‘Aşık nigārın emrine başıyla cān dutar
3. Mecnūn ne gam çekürdi ki şahrā-nişīn imiş
Töksem gamımı rüy-i zemīn āsumān dutar
4. Kūyuñda nāle itmegime olma dil-gamīn
Bülbül gelende şūra reh-i gülsitān dutar
5. Şām-ı firāq ‘aşıqa renc-i dil olsa da
Bu gam degül ki yāri ona imtiḥān dutar
6. Nevber ḥayāl eyleme mahv oldı cān u ten³⁵⁵
Bu sözlerini qadrda ehl-i cihān dutar

227

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

1. Her zamān kim gönlüme zevq-i vişālūñ yād olur
Ġuşşa vü gamdan gönül pergālesi āzād olur
- 68b 2. Şām-ı hicrān zahmetin dutmaq ḥayāl-ı ḥātırım³⁵⁶
Rükn-i ten seylāb-ı eşk ile uçur ber-bād olur
3. Geh ḥayālim gözgüsü ‘aynen dutur ruḥsāruñı
Bağrına dil basmağa bu şüreti mu‘tād olur
4. Seyr-i bāğ itdūñ seni gördim görüp bülbül gülü
Mende āh u zār-ı dil bülbülde min feryād olur
5. Murğ-i rüḥim çırpunur sīnemde hicrānuñ şebi
Şubḥ-dem kuş nice bir ḥabsden āzād olur³⁵⁷

³⁵³ hārdan: hārıdan N1

³⁵⁴ hazzdan: hazzıdan// Nevbārdan: Nevbārıdan N1

³⁵⁵ mahv: mahv// qadrda: qadrıda N1

³⁵⁶ ḥātırım: ḥātırım N1

6. Dāda gelmiş kimsenün feryādına bir kes yeter
Bes benim feryādıma kimden gören imdād olur
7. Leylî Mecnūnı idüp rüsvā-yı devrān sen meni
Şükr kim hem Nevbere dîvānelikden ad olur

228

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

1. Ey dil bu kadar sende ki feryād u figān var
Feryād u figān zaḥmetine sende ne cān var
2. Bu vaşl-ı hayāl ile ne çoḥ fikre gidirsen
Taḫdīre ne tebdīl olacak ḥük-m-i resān var
3. Mānī'di senüñ ḥāhişüñe reşki raḫībın
Cānān çeke bu reşke ḫalem ḫayli gümān var
4. 'Aşık ki çekür renc onu bilme sebebsiz
Bu örtülidür 'aşkda min sırr-ı nihān var³⁵⁸
5. Ḥayret meni lāl eylüyo ruḥsārını görcek
Bülbül güle min naḡme oḫur onda zebān var
6. Bir buse taleb eyledim ondan didi ebsem
Gül düşme o sevdāya bahāsında ki ḫan var
7. Ey Nevberî meşhūr-i cihān imdi men oldum
'Aşḫ āteşinün sūzişine dilde nişān var

229

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 69a
1. Şevke geldi dil bugün bülbül kimi şeydālanur
Leylî-sīmā dil-bere Mecnūn kimi rüsvālanur
 2. Hüş başımdan çıḫur hicrān şebinde gāh geh
Fikr-i vaşl-ı yār ile ser-cem' olur peydālanur
 3. Cem'lenür gönümde ḡam efvācı ki hicrān günü³⁵⁹
Geh gönül yāduñla ḡam terkin ḫılır tenhālanur
 4. Ol kadardan bir ḫazā taḫdīr olur gelsin başa
Onda göz merdümleri bī-nūr olur a'mālanur

³⁵⁷ ḫabsden: ḫabsiden N1³⁵⁸ 'aşkda: 'aşkıda N1³⁵⁹ cem'lenür: cemenür N1

5. Dil ki bir yāri sevir başdan çıhar idrāk u hūş
Meyl-i tersā eyelüyor Şan‘ān kimi tersālanur
6. El çekür dünyā vü mā-fihāda her aqsāmdan³⁶⁰
‘Aşk-ı yār ile dolursa kāsesi sevdālanur
7. Bir zamān şöhret tapur Qays ile miskīn Kūhken
İmdi de bāzār-ı ‘aşka Nevberī imzālanur

230

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Feryād u āh u zār ile dil yāre yalvarur
Bülbül mişāli nev-gül-i gül-zāra yalvarur
2. Dil bend-i dām-ı turre-i gīsū-yı yārdur
Maḥbūs olan meges kimi bir tāra yalvarur
3. La‘l-i lebün meyile serim nīm mestdür
Tekmīl ḥāle nergis-i ḥammāra yalvarur
4. Ağyār gelmesün ser-i kūy-i nigārıma
Bülbül bu ḥaḫda gülde olan ḥāra yalvarur
5. Ğamzeñ ḥadengi vāhimeye saldı göñlümü
Gözletsün anı turre-i tarrāra yalvarur
- 69b 6. Nevber hemīşe vaşluña yetmek diler diyü
‘Aciz ḫalıpdı neylesün ağyāra yalvarur

231

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Ğam itme dilim sevgilü dil-dār senüñdür
Bir ğonça dehen ‘arız-ı gül-nār senüñdür
2. Qan ağladıḫun besdi firāḫında nigārın
Yaş ile dolan dīde-i ḥün-bār senüñdür
3. Ferhād ile Mecnūn götürüp gitdi metā‘ın
‘Aşk ‘ālemine imdi de bāzār senüñdür
4. Hicrān şebünün her nefesi tīşe-i cāndur
Feryād eyelüyen dād-ı dil-i zār senüñdür
5. Hicrānına döz firḫatine eyle taḥammül
Cān yandırıcı āh-ı şerer-bār senüñdür

³⁶⁰ aqsāmdan: aqsāmıdan N1

6. Güller açulup gül-şen-i hüsnünde nigārın
Sünbül kimi o turre-i tarrâr senüñdür
7. Nergis kimi hayrândı gözü güldür 'izârı
Bu hâl-i siyeh gül kimi ruhsâr senüñdür
8. Nevber gama yol virme ki gam âfet-i cāndur
Efsûs eyle kim bu dil-i bîmâr senüñdür

232

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

1. Yoğdur yüzüñe nişbet olan mâh-ı münevver
Rüyuñdı güzel gökde olan mâhdan enver³⁶¹
2. Ta'cîl nedür vaşluña bilmem ki dil eyler
Vaşluña yeter firkatüñe olsa müşekker
- 70a 3. Olmaz yüzüñe nişbet olan şüret-i zîbâ
Ger çekse onu diqqat-i sa'y ile muşavver
4. Gül bergine beñzer diyülür al yañaquñ
Olmaz dağı gül-bergi senüñ rüyuña benzer
5. Mihrin hanı zülf-i siyehi devr-i ruğunda
Hâşâ ola hürşîd-i cihân senle ber-â-ber
6. Ne müşg-i Hotan zülfüñe beñzer ve ne Tâtâr
Zülf 'ıtrını tebdîl eylemez 'ıtr-ı süsenber
7. Bildür lebinün bâdesini pîr-i muğâna
Koy kıalsun o da mey-kedeler içre mükedder
8. Mecnûndı viren 'aşk kemiyetine tekâpû
O gitdi meni koydı bu devrâna mu'ahhar
9. Meftûnuñ olur kim seni görse bile zîbâ
Hayrânuñ olar cümle cihân ehli çü Nevber

233

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Ey şâm-ı tîre şubhuña rüşen seher yatur
Devr-i felekde hükmi-każâ vü kader yatur
2. Sînemde çoğdı derd ü gam u miñnet ü elem
'Ummân tehînde gevher ile la'l-i ter yatur

³⁶¹ mâhdan: mähıdan N1

3. Ğavvāş yoĥdı baĥr-ı dilim gevherin duta³⁶²
Gönlümde ĥayli kıymeti zengīn güher yatur
4. Saĥ-ı semāda ebr idi sīnemde dūd-ı āĥ
Aĝzımda āĥ şu^clesi gökde k̇amer yatur
5. Faĥr eyle k̇oyma rūy-i zemīne ayaĥuñı
Senden şerefli ĥākde nev^c-i beşer yatur³⁶³
6. Ser-menzile yetişmemüsen nīm-i rāhdur³⁶⁴
Dil maĥşadına yetmege sengīn sefer yatur
- 70b 7. Kem-yābdur zamānenün ehl-i şadāĥatı³⁶⁵
Her ĥayr-ĥ[˘]āha ĥayr muĥābilde şer yatur
8. Her bir nefes ki ^cömrüñe noĥşāndı Nevberī
Bil kim saña bu rāhda her dem zarar yatur³⁶⁶

234

Mefūlü Fā^cilātü Mefā^cilü Fā^cilün

1. Her-çend kām-ı vaşlda yārin şafāsı var³⁶⁷
Firĥat zamānı ^cāşıka yüz min cefāsı var
2. Bī-mihr olduĥun ne biler sāde dil olan
Zann eylüyor ki ^cāşıka mihr ü vefāsı var
3. Şaĥrā-yı ^caşkı emn bilür bā-ĥaber degül
Fikr eylemür bu rāh-ı ĥaĥardur ĥaĥāsı var
4. ^cUryān görende ^cāşkı zann itme ^cürdur
Dīvānelikden egnine töhmet libāsı var
5. Sultān maĥām-ı ^caşkıda muĥliş gedā olar³⁶⁸
Cānāndan onun da vişāle ricāsı var
6. Şām-ı firāķı şubĥ iderem bir de şām olur
Bu firĥatin ne vaĥtı vü ne intihāsı var
7. Her-çend kim vişāli göñül sehl zannidir
Bilmez mi vaşl-ı yārda hem cān bahāsı var³⁶⁹

³⁶² baĥr: bahr N1

³⁶³ ĥākde: ĥākide N1

³⁶⁴ rāhdur: rāhıdur N1

³⁶⁵ kem-yābdur: kem-yābıdur N1

³⁶⁶ rāhda: rāhıda N1

³⁶⁷ vaşlda: vaşlıda N1

³⁶⁸ ^caşkıda: ^caşkıda// cānāndan: cānānıdan N1

8. Ey dil ne hâtır eylemüsen vaşl-i yâr için
Kām-ı vişâle fikr eyle ne iddi‘āsı var
9. Ey Nevberî tevekküle her laḥza tekye kııl
‘Āşıklarun dilinde seḥergeh du‘āsı var

235

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. ‘Āşıklara bî-ḳaydlar āvāre diyorlar³⁷⁰
Bî-çāredür onlar ona bî-çāre diyorlar
- 71a 2. Mest itme ki mey-hāne degül şöhrete lâyıḳ
Ser-ḥoş eylüyen nergis-i ḥammāra diyorlar
3. Gözden tökülen eşk-i tere rūd-ı revān tek
Ṭuḡyān eylüyen vaḳtde fevvāre diyorlar³⁷¹
4. Gīsū ḳara ebrū ḳara müjgān siyeh ḥāl
Dehrin bu sebep beş gününe ḳara diyorlar
5. ‘Āşıklara bu ‘aşḳ diyārında riyā yoḥ
Bu töhmeti bir ‘ābid-i dīn-dāra diyorlar
6. Ney nālesine dildi viren şavt-ı ḥazīni
Cān-süz ona hem bu dil-i bīmāra diyorlar
7. Her kim dise gül-şende olur bülbül-i şeydā
Şeydā-dil olan bir de bu Nebbāra diyorlar

236

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Gine sensiz güzelim ḡamlı göñül ḡamla giçür
Yüzüne ḥasret olan dīdelerim nemle giçür
2. Raḥt-ı ḥ‘ābımda dile firḳatüñ āteş ḳalıyor
Nefesim şubḥa kimi āh-ı dem-ā-demle giçür
3. Şu‘le-i āh-ı dilim oldı şebāngāha çerāḡ
Gice zulmātına dil şu‘leli bu şem‘le giçür
4. Rind-i mey-hāne dutup neyle benim mātemimi
Bura ‘işret yiridür bes niye mātemle giçür

³⁶⁹ yārda: yārıda N1³⁷⁰ bî-ḳaydlar: bî-ḳaydılar N1³⁷¹ vaḳtde: vaḳtide N1

5. Gicemün nālesini hicrde bilmek dileseñ³⁷²
Bil ki cān-sūz dilim neyde olan demle giçür
6. Gāh nālem dayanur neyde olan şavt-ı zīle
Gāhī ümmīd-i vişāl ile hazīn bemle giçür
7. Tōhmetüñ daşı dil-i Nevbere bir ƙal‘adı kim
Şervet-i ‘aşkı hemān ƙal‘a-i muħkemle giçür

237

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

- 71b
1. Cānım cefā [vü] cevır ü ğamın mübtelāsıdır³⁷³
Göñlüm melāl ü miħnetinün āşınāsıdır
 2. Vasluñ hayāli dilde feraħ rencdür firāk³⁷⁴
Cānım ‘azābı hicr şebi göz bükāsıdır
 3. Her māh-rū vefāsına bil bağlamaz göñül
Kim gösterir vefālī onun meh-liķāsıdır
 4. ‘Aşķ ‘āleminde şāh u gedā devri bir giçer
Sulţān-ı dehr dil-ber-i meh-rū gedāsıdır
 5. Bī-hūde bilme bāğda feryād-ı bülbülü³⁷⁵
‘Aşıķlarun firākdaki mācerāsıdır
 6. Kām-ı vişāle ‘āşıķı maħrūm itme kim
İtmek faķīre merħamet Allāh rızāsıdır
 7. Nālem şümārsız olmadı yanında yārimün
Bu zıkrler dilimde seħergeh du‘āsıdır³⁷⁶
 8. Ney nālesin taşavvur eyle dād-ı Nevberī
Cānāna ‘arz-ı ‘acz ile dil iltimāsıdır

238

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Miħnet-i hicrānına cānān nihāyet vir müyor
Dil ona tāb eylüyor ondan şikāyet vir müyor

³⁷² hicrde: hicride N1

³⁷³ [vü]: -yı N1

³⁷⁴ rencdür: rencidür N1

³⁷⁵ bāğda: bāğıda// firākdaki: firākıdaki N1

³⁷⁶ zıkrler: zıkriler N1

2. Ğamze peykânın dil-i mecrûhdan kem itme ki³⁷⁷
 Ța'nına bâ'is̄ olar gön̄lüm şehâdet vir müyor
3. Dâd u feryâd eylemek kûyında yârin muttaşıl
 Renc-i yâri gön̄lümüz özine 'âdet vir müyor
4. H̄'âhiş itmür gön̄lümüz sulţân-nişîn kâşâneni
 Bu maħal 'aşq ehline bir istirâhat vir müyor
- 72a 5. Țâķ-ı ebrû-yi ħam-ı cānāndur Țâ'at-gehim³⁷⁸
 Ğayrı dergeh 'âşıkā iķbāl-i ħâcet vir müyor
6. 'İzzet ü şöhret olan Țavķ-ı cünūndur boynuma
 Zevķ-i dünyâ 'âşıkā şān u şerâfet vir müyor
7. Munca kim dâd eyledim kûyında ol cānānımun
 Seng-dildür kim ona nâlem şirâyet vir müyor
8. Min cefâ cānāndan Nevbāra yetse ħoşdurur³⁷⁹
 Yār cevri 'âşıkā rûhen ezîyyet vir müyor

239

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Cevr ü cefānı cānıma cānān revā bilür
 Cevr eylügen nigārı gön̄ül āşinā bilür
2. El çekdiler 'ilâc-ı tenimden Țabībler
 Dil derdine vişâl-i nigārı devā bilür
3. Dirhemle tapdı dehrde Ĥâtem sehâveti³⁸⁰
 Cān virmegi nigārına cānım sehā bilür
4. Min yara degse sīneme peykân-ı ğamzeden
 Şanma gön̄ül nigārı dile müdde'ā bilür
5. Dervîş-i dildi dehrde şāh-ı cihān velî³⁸¹
 Ehl-i ħassās onları nā-ħaķ gedā bilür
6. Neydür dutan firâķda āheng hicride³⁸²
 Bî-ķaydlar ķulaķı meni bî-nevā bilür

³⁷⁷ mecrûhdan: mecrûhıdan N1³⁷⁸ cānāndur: cānānıdur N1³⁷⁹ cānāndan: cānānıdan N1³⁸⁰ dehrde: dehrıde N1³⁸¹ dehrde: dehrıde N1³⁸² firâķda: firâķıda// hicride: hicride// bî-ķaydlar: bî-ķaydılar N1

7. Fikr ü hayālim itdi meni yāre muttaşıl
Nā-fehmler nigārımı menden cüdā bilür
8. Bāzār-ı aşğa zer getüren sūd kılmadı
Nevber bahā-yı vaşluña cānın bahā bilür

240

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

1. Nigār-ı meh-cebīnimün leb-i la'li şarābımdur
Sitārem nergis-i mesti 'izārı āftābımdur
- 72b 2. Semā rüyında encümler yazılmış bir varağdur kim
Koyulmuş noktalar her yan yazılmış bir kitābımdur
3. Gül-i handāna meylim yoğ çınara da kuşum konmaz
Yüzi gül-berg-i ter yārin siyeh zülfü gurābımdur
4. Gözüme karşı ruhsārı şübüt-ı kudret-i Hağdur³⁸³
Sücüdüm tāk-ı ebrüya dem-ā-demler şevābımdur
5. Serīr-i salţanat tahtı dil-i şāhāna hoşdursa
Menim küy-ser-i cānān-ı dil-ārā cāy-ı h'ābımdur
6. Kaşın tākınadur secdem dem-ā-dem kıble terk eyle
Ona sensiz yüzüm dutmağ şamīmī ictinābımdur
7. Fiğān u nāle-i bülbul degül bī-hüde ey Nevber
Menim gül-rū nigār ile olan bākī hesabımdur

241

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Vaşl-ı cānān aşık-ı bī-çāreye cān görsenür
Bāde-i la'l-i lebi bīmāra dermān görsenür
2. Çoğ çetindür aşıka hicrān şebi göz hasreti
Gerçi bu bī-kağd olan eşhāşa āsān görsenür
3. Zülf-i cānānı şabā her gün perişān eylüyor
Bā'ış oldur kim benim hālim perişān görsenür
4. Hağluyam ger sīnemi dırnağ ile itsem hırāş
Çünkü cānānım seher çāk-ı girībān görsenür
5. 'Arızı devrindeki ol müşg-bū gīsuları
Ebr içinde gizlenen bir māh-ı tābān görsenür

³⁸³ şevāb: şevāb N1

6. Yaş ile dolmuş göz içre şüreti cānānımın
Mevclenmiş baırda mihr-i dırāḥṣān görseñür³⁸⁴
7. Vaşl-ı yāri her gice yād eyledikce Nevberî
Kaṭre kaṭre gözyaşı ruḥsārda ḳan görseñür³⁸⁵

242

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

- 73a 1. Ḥalka ḥalka zülf-i cānān boynumun zincīridür
Bu nigārın ṭurre-i ṭarrārınun tedbīridür
2. Ğonce esrār-ı lebin dutmuş dil-i pür-ḥūnına
Ḥande gülde her varaḳ evṣāfınun tefṣīridür
3. Dutmadım mey cāmını herkes güvāhımdur benim
Mest-i ḥālim doğrudur mey-gün lebin teṣīridür
4. 'Arızın gördüm diyü dil māil oldu ḥüsnüne
'Özri vardur göñlümün kim bu gözün taḳṣīridür
5. Sözlerim kıymetlidür zerle yazılsun kāğıza
Çoḫ ta'accüb itmüyün bu göñlümün iksīridür
6. Çekmez 'aşıḳ 'ömrde aṣlā ma'īṣet ḳaydını³⁸⁶
Göñlünün taḳyīki bir aḡyārlar taḥḳīridür
7. Virdi Mecnūn yārine cānın diyār-ı 'aṣḳda³⁸⁷
Nevberin munca taḥammül itmesi teḥīridür

243

Mef'ülü Fā'īlātü Mef'ülü Fā'īlün

1. La'l-i lebüñ ṣarābına dil teşne-kāmdur
'Aṣḳın meyın ḥesāb eyleme kim ḥarāmdur
2. Devre getir piyāleni ṣimṣād elüñle sen
Bu merḥametdi 'aşıḳ için ihtirāmdur
3. Sāḳī özüñ piyāle gözüñ bādedür lebüñ
Dil ḥ'āhiṣi piyāle-i meyden tamāmdur
4. Mey-ḥāneden kenāre meni saldı gözlerüñ
La'l-i lebin ṣarābı bir özge merāmdur

³⁸⁴ baırda: bahrıda N1

³⁸⁵ ruḥsārda: ruḥsārıda N1

³⁸⁶ 'ömrde: 'ömrüde// aḡyārlar: aḡyārılar N1

³⁸⁷ 'aṣḳda: 'aṣḳıda N1

5. Devr-i ruḥunda pīç olan şāh-mār-ı zülf
Ḥāl-i siyāh dānesi tezvīr-i dāmdur
- 73b 6. Egmiş benefşe ḳaddini mihrāb-ı ḳaşına
Ḳaddüñ ḥayāli servide ḥāl-i ḳiyāmdur
7. Tāb eylügen firāḳuña ḥāşıl ider murād
Nevber mişāli şabr eylügen nīk-nāmdur

244

Mefūlü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Cevr ü cefānı cānıma cānān revā görür
Rencide dil degül ki onu āşınā görür
2. Müjgān ḥadengi yetse sa'ādetdi gönlüme
Ḳanın verem kenāre idende şafā görür
3. Yoḥdur dilimde miḥnet ile ḡam nihāyeti
Hicrān seven bu miḥneti bī-intihā görür
4. Men nāşihın naşihatine dutmaram ḳulak
Ehl-i başiret onları ehl-i riyā görür
5. Cān naḳdini niḡāra viren yetdi maṭlebe
Gönlüm zamāne Ḥātemini bī-seḥā görür
6. 'Aks-i merāmım oldu felek vaşl-i yārda³⁸⁸
Bu ḡam degül ḥayālini dil iktifā görür
7. Mescid maḥall-i tefriḳa mey-ḥāne cāy-ı emn
Pīr-i muḡān orda gözüm bī-riyā görür
8. Yārin vişāli olmasa dünyānı neylürem
Nevber cihānı yārdan ayrı fenā görür³⁸⁹

245

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Cānım ol şem'-i ruḥun zevḳli pervānesidür³⁹⁰
Leylī sīmā şanemün 'āşıḳ-ı dīvānesidür
2. Giceler yandı cānım āteş-i hicrānı ile
Oda yanmış ne bilür tā ne ḳadar yanasıdur

³⁸⁸ yārda: yārıda N1

³⁸⁹ yārdan: yārıdan N1

³⁹⁰ zevḳli: zevḳili N1

- 74a 3. Mest-i hâlet yihuyup yirde alup mest-i har b
K y-i c n n dilimin zevqli mey-h nesid r
4. aldı v r ne gönül mülkü onu bilmediler
Bu uuk hansı ehin ulm ile v r nesid r
5. K lhenim ire meni ölsem eger defn Eyl y n
oy disünler ki bunun medfeni k l-h nesid r
6. Terk-i y r eylemedim men de d  p ahr ya
‘Aıma söylemüyün ayslar efs nesid r³⁹¹
7. Nevber  virdi gözün dil-ber-i meh-r ya ma m
Merdüm-i emim onun h dimi göz h nesid r

246

Mef ‘ilün Mef ‘ilün Mef ‘ilün Mef ‘ilün

1. H z n te’ iri men ‘azm-i g list n itd g mdend r
Saralmı gülleri h lim per  n itd g mdend r
2. Görende g nceni ekdi hay le göz leb n ‘aksin
Aılmı gülleri  k-ı gir b n itd g mdend r
3. Tahayy r ‘ lemin dutdum görende nergis-i mesti
Bu hayret nergis-i b g  peim n itd g mdend r
4. Ma’na Mecn n diy lmezdi gamım ilden nih h dutsam
C n nv r olmaım ‘aım n m y n itd g mdend r
5. Ni nd r za’f-ı ten sorsa’n hay l-ı asret-i r yu’n
Ciger perg lesin asret ek p an itd g mdend r
6. Ne v cibd r dile her dem gözüm yaına an virsün
Fir k-ı hüsn-i y r ile per  n itd g mdend r
7. Ser-i k yu’n av f eyler gönül her  m ser-gerd n
Vi l-i r yu’na zevkin fer v n itd g mdend r
8. Gözüm merdümleri asret ek r ruhs ru’n görsün
Hem e reh-g z ru’nda nigezb n itd g mdend r
- 74b 9. Aıldı l le tek gönlüm n m y n oldu dil dögü
Onu hicr n-ı y r ile hir s n itd g mdend r
10. Bu zer ile bu gevherler ne yirdendür dise’n Nevber
Fir ku’nda gözüm yaın t k p an itd g mdend r

³⁹¹ ayslar: aysılar N1

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

1. Nesīm-i şubḥ zülfünden cihāna 'anber-efşāndur
Ḥotan deştinde ahūlar saçuñ 'ıtrına ḥayrāndur
2. Seḥer-dem zülf-i pür-çinüñ dutupdur gül yüzüñ devrin
Budur bā'is̄ gönül zülfüñ ḥayāliyle perīşāndur
3. Açıldı bāğda lāle miyānında siyeh ḥālī³⁹²
Taşavvur kıl dilim dāğın nice onda nümāyāndur
4. Gözim nergisde bir ḥayret görüp yād eyledi çeşmüñ
Ta'accüb oldu kim nergis gözüñ mişlinde ḥayrāndur
5. Ṭabībim el çeküp gitdi 'ilācım ğayr-ı mümkindür
Ne bilsün kim lebüñ şehdi dil-i bīmāra dermāndur
6. Riyāḥın çemeni hergiz 'ivaż itmez saçuñ 'ıtrın
Onun emsāli ne süsen ne sünbüldür ne reyḥāndur
7. Ta'accüb itmüyün vaşf-ı nigārı nazm idir Nevber
Ona bu ṭab'-ı mevzūnı viren himmetlü cānānımdur

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Ḥoşdi gülden maña bu ḥüsn-i dil-ārā-yı nigār
Zevkimi artuḫ idir şehd-i şekerḥā-yı nigār
2. Tökülür gül yüzünün devrine zülf-i siyehi
Sünbüle ṭa'ne ider zülf-i çelipā-yı nigār
3. Deheni ğonça lebi 'arızı gül serv ḳaddi
Yir-be-ir ḥoş görünür manzara a'zā-yı nigār
4. Külḥen olsaydı yirim kūy-i ser-i cānānda
Ravzā-yı ḥuld-i berīn menzileti cāy-ı nigār
- 75a 5. Serv baḥş eylese bu ḳad ile elbette ḳabīḥ
Ona min ṭa'ne ider ḳāmet-i Ṭübā-yı nigār
6. 'ıtr-ı ḥoş gitdi maña şubḥ-ı nesīmi seḥerin
Oldı meşşām dile zülf-i semensāy-ı nigār
7. Leblerinden tökülen sözdi viren cisme ḥayāt
Cān virür mürde dile lafz-ı Mesīḥā-yı nigār

³⁹² bāğda: bāğıda N1

8. Kalem-i levhde var bir kâderi taqdîrün³⁹³
 ‘Aşkın cânı olur vaşla temennâ-yı nigâr
9. Çekdi Nevber bu kadar hicrde cânân gamını³⁹⁴
 İtmedi ana nazar nergis-i şehlä-yı nigâr

249

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. ‘İyd-ı Nev-rüz oldı cânân kıldı meyl-i lāle-zār
 Geldi ol serv-i revân bir gūşede dutdı qarār
2. Bülbül-i şūrīdenün dutdı kulaka nālesin
 Her dem āsūde nefes dutmaķı itdi ihtiyār
3. Surh rengin lāleler ‘aşıķ dilinde ķan kimi
 Dāğ basupdur bağrına gönlüm mişāli dāğ-dār
4. Ğonça gül mişli lebi gül-bergi yüzden bir varak
 Ğayret-i çeşmin görüp nergis gülü oldı humār
5. Şāh-ı gülde bülbül-i nālān olupdur nağme-gū
 Berg-i gülde nāz ile mesken dutup ser-mest hār
6. Nevberī ol dem tōküp gözyaşını ruhsārına
 Kıl taşavvur gül-şene cārī olupdur cūy-bār

250

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Şāneni urma dađı zūlf-i perīşāna seher
 Olma rāzī ki dōne dil cigirim ķana seher
2. Yetmedüñ dādıma sen bir defa‘ hicrān gicesi
 Raħm kıl bārī baħup dīde-i giryāna seher
- 75b 3. Ğāhiş itseñ bile sen nālemi kūyuñda gice
 Dut kulak gül-şen-ārā bülbül-i nālāna seher
4. Yāda düşdükce yüzüñ zevķi mükedder dilime
 Ğasret ile baħuram nev-gül-i Ğandāna seher
5. Kaķre kaķre tōkülür gözyaşı hicrān gicesi
 Keşret-i Ğuşsa onu dönderür ‘ummāna seher

³⁹³ levhde: levhıde N1

³⁹⁴ hicrde: hicride N1

6. Uyğu gelmür gözüme birbire degmez müjeler
Salmağ ister nazarin çāk-ı girībān seher
7. Bāğ-bān yāduñ ile serve nazār itse ne sūd
İş budur kim baḥasan serv-i hırāmāna seher
8. Dime ser-ḥoş eylüyüp Nevberī engür meyi
Ona cānānı virüp bir dolu peymāne seher

251

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün

1. ‘ilāc-ı derdüñi dil-dārdan şor³⁹⁵
Dilüñ dermānını ol yārdan şor
2. Şeb-i hicrān ilen zevk-i vişāli
Marīz-i ‘aşk olan bīmārdan şor³⁹⁶
3. Ne lezzet var yüzün nezzāresinde
Bu ḥāli māil-i ruḥsārdan şor³⁹⁷
4. Gözüm müştākıdur gül tek cemālin
Onu ḥasret koyan aḡyārdan şor³⁹⁸
5. Göñül yanūñdadur cānān hemişe
Maḥallin ṭurre-i ṭarrārdan şor³⁹⁹
6. Lebüñ mişli güvārā yoḥdı bāde
Diseñ vardur eger mey-ḥārdan şor⁴⁰⁰
7. Yañaḡuñdan ‘aceb lezzet çekür ḥāl
Onu gül bütesinde ḥārdan şor⁴⁰¹
8. Қаşuñ mişlindedür mihrāb-ı mescid
Sücūdın men kimi dīn-dārdan şor⁴⁰²
- 76a 9. Lebüñ sırrın ne bilsün zevki yoḥlar
Bu sırr-ı zevki ana vardan şor⁴⁰³

³⁹⁵ dil-dārdan: dil-dārıdan// yārdan: yārıdan N1

³⁹⁶ bīmārdan: bīmārıdan N1

³⁹⁷ ruḥsārdan: ruḥsārıdan N1

³⁹⁸ aḡyārdan: aḡyārıdan N1

³⁹⁹ ṭarrārdan: ṭarrārıdan N1

⁴⁰⁰ mey-ḥārdan: mey-ḥārıdan N1

⁴⁰¹ ḥārdan: ḥārıdan N1

⁴⁰² dīn-dārdan: dīn-dārıdan N1

⁴⁰³ vardan: varıdan N1

10. Yüzüñ Ka‘be tavâfından girâmî
Onun feyzini bu züvvârdan şor⁴⁰⁴
11. Hârâbatî olar külhen ganîsi
Bu râhat meskeni Nevbârdan şor⁴⁰⁵

252

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Her zamân kim yüzüñe zülf-i siyeh hâil olur⁴⁰⁶
Nefesim tenge düşür guşşaya dil mâil olur
2. ‘Aşq mülkünde bu gün miñnet ü gam şâhı menem
Ne kadar olsa gamuñ gönüm ona nâil olur
3. Gerçi şâhım gine var dilde kuyûdât-ı vişâl
‘Aşka her kim ki düşer şâh ise ger sâil olur
4. Mihr-i rüyuñdur iden hayli münevver dilimi
Āftâb bile dime tîreligi zâil olur
5. Günümü tîre iden perçem-i gîsûlardur
Ol zamân kim yüzüñe zülf-i siyeh hâil olur⁴⁰⁷
6. Cîsr-i cennet yüzüñe turre-i tarrâruñdur
Bu sebebdür ki şırâta dilimiz kâil olur
7. Mescidi zâhide vir Nevbere mey-hâneleri
Here bir fi‘li bilüp hayr ona fâil olur

253

Mef‘ülü Mef‘ülü Mef‘ülü Fe‘ülün

1. Sensiz dilimin nâlesi her şâm seherdür
Gözyaşı töken ‘arızıma dîde-i terdür
2. Gözden kurudur eşk-i teri âteş-i âhım
Dildür göze imdâd eyelüyen ya ki cigerdür
- 76b 3. Bilmezdi benim dilde olan derdimi bir kes
Zâhir eyelüyen derd-i dili eşk-i başardur
4. Munca ki gama şâhib olup örtülü sînem
Ol gence ber-â-berdi ki pür-dür ü güherdür

⁴⁰⁴ züvvârdan: züvvârıdan N1

⁴⁰⁵ Nevbârdan: Nevbârıdan N1

⁴⁰⁶ hâil: hâil N1

⁴⁰⁷ hâil: hâil N1

5. Müşkildi gözüm yaşını hicründe kurutmak
Rūd-ḥāne degül nehr degül başka teherdür
6. Menden dögü bu āh u figān ile tazarru⁴⁰⁸
Hicründe olan ḥükm-i Ḥudādan bu қaderdür
7. Sensiz daḡı bu zindeligim ‘ayn-ı ḡaṡādur
Her bir nefesim sūd degül cāna zarar dur
8. Men bād-ı şabā gözlüyoram her demü Nevber
Cānāndan o her ne dise doğru ḡaberdür⁴⁰⁹

254

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Dil ārzū-yı vaşl-ı nigār itdi sehvdür
Yaḡşı bilür ki ḡasret-i rü ile maḡvdur⁴¹⁰
2. Terk eylemez olunca der-i āsitānuñı
Rāh-ı fenāda çün seg-i aşḡāb-ı Kehfdür
3. Bülbül nevāsı berg-i güle ‘arz-ı ḡāldür
Ebşārı yoḡ olanlara bu la‘b u lehvdür
4. Āh u figāndı Nevberī cānānsız işim
Dehrin mürürü ‘ömrüme onsuz bu nehvdür

255

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Eline şāne alup yār onu gīsüya çeker
Cānımı derde salar dil cigerim şuya çeker
2. Tīğdür kaşı dime kan töküben jenglenüp
Vesmedür zīnet için yār onu gīsüya çeker
- 77a 3. Dānedür ḡāric iden Ādemi rıḡvān cādan
Meni de ḡırş u ṡama‘ dāne-i hindüya çeker⁴¹¹
4. Nergise bāğda göz mest-i ḡumārını virüp⁴¹²
ḡayretini bilürem deştdē āhüya çeker

⁴⁰⁸ tazarru‘: tazarru‘ N1

⁴⁰⁹ cānāndan: cānānıdan N1

⁴¹⁰ maḡvdur: mahvdur N1

⁴¹¹ ḡırş: ḡırş N1

⁴¹² bāğda: bāğda// deştdē: deştdē N1

5. Titreyor el ayakım harda görende gözünü
Gör ne sâhirdi meni nergis-i cādūya çeker⁴¹³
6. Zâf idüp öyle tenim Nevberî şüret-keş onu
Hayli âsānluğ ile bārîk olan mūya çeker

256

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Ey hoş ol 'uşşāka kim fikr eylemez 'ālem nedür
'Ālem-i nā-sūdda insān çeken bu gam nedür⁴¹⁴
2. Göz açup görsün gerek cānān yüzün peymāneden
Añlasun bilsün dil-i bīmārına merhem nedür
3. Koymasun bir sāniye mey-hā[ne]den dışra qadem⁴¹⁵
Bilmesün dünyāda bu hūzn ü gam u mātem nedür
4. Bāde-i gül-gūn duta bezm içre dest-i sākīden
Nūş idüp bilsün ki bu mahlūğ olan Ādem nedür
5. Virmesün bir kimseye elden ziyād ile kemi
Fikr itsün vezn iden mīzānda bu kem nedür⁴¹⁶
6. Şatmasun bir dirheme inşāf ile vicdānını
Añlasun çirkāb olan dünyāda bu dirhem nedür
7. Cām-ı Cemşīd eylesün muṭlağ göñül pergālesin
Yoğ lüzümü bilmegin dünyāda cām-ı Cem nedür
8. Rāhdan çıhmışların ardınca gitme Nevberî⁴¹⁷
Sen de bir fikre gidüp gör ma'ni-yi Zemzem nedür

257

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Ṭa'ne daşın çevreme cem' eyledim dutdum hişār
Bu hişār içre giçür āsūde 'ömrüm bahtiyār
- 77b 2. Miḥnet ü endūh u gam çevremde durmuş fevc fevc
Derd ü gam sultāniyam kudretli fevcim bī-şümār

⁴¹³ sâhirdi: sâhirdi N1

⁴¹⁴ nā-sūdda: nā-sūdıda N1

⁴¹⁵ [ne]: - N1

⁴¹⁶ mīzānda: mīzānda N1

⁴¹⁷ rāhdan. rāhıdan N1

3. ‘Aşğdan gül-gün devā başımda dutmuş dil-berim⁴¹⁸
Mülk-i ‘aşka olmuşam eñ muhterem bir şehriyār
4. Vaşl-ı cānāndur olan dünyāda hūlyā-yı serim
Gönlümü itdim cihān fikr ü hayālinden kenār
5. Ğamlı gönlüm derd ile dolsun ne ğamdur bu maña
Ğam yataķı olmaķı gönlüm idüpdür ihtiyār
6. Kāra gündür ‘āşka zūlf-i siyeh hūlyāları
Yād itdükce onu muṭlak döner şāma neḥār
7. Hılķat-i evvelde men bildim ki cānāndur ğarāz⁴¹⁹
Cān yete cānānına hılķatden olmuş bu ķarār
8. Cān cihānı terk idir ey Nevberī fikrūñ nedür
Cānı vir cānānuña ondan şora ķıl iftiḥār

258

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Bilmüşem ‘āşka bu vaşl muḥāl olmalıdır
Cān bahāsiyla dile kām-ı vişāl olmalıdır
2. ‘Āşka zann eyleme sehl cünün rütbesini
‘Aşķ dīvānesine ‘aķl-ı kemāl olmalıdır
3. Şöhret-i ‘aşķı duta cümle cihān dāiresin
Gün-e-gün mişli gice ķurş-i hilāl olmalıdır
4. Gül-şen-i ‘ömrü gerek berg-i ḥazān tek sarala
Kāra bağrında onun bir ķara ḥāl olmalıdır
5. Yār elinden iče mey mest ola mādām-ı hayāt
Nevberī şartı budur bāde ḥelāl olmalıdır

259

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Giceler ḥāṭırıma ol meh-i tābān dolanur⁴²⁰
Nice kim gökde ķamer deşt ü beyābān dolanur
- 78a 2. Ḥasret āhı gözümün yaşını kem ķıldıkıçün
Ciger imdād eylüyor gözlerime ķan dolanur

⁴¹⁸ ‘aşğdan: ‘aşkıdan N1

⁴¹⁹ ğarāz: ķarāz N1

⁴²⁰ ḥāṭırıma: ḥāṭırıma N1

3. Yine her lahza gönül bile perişandı diseñ
Dile hûlyâ-yı ser ü zülf-i perişân dolanur
4. Sîne-çāk olmağumun bāisidür sîm-endām
Menzili h̄alvet idir çāk-ı girîbān dolanur
5. Serve nişbet virememe kaddini ol sîm-tenin
O kıyāmında kalur yār-i hırāmān dolanur
6. Ne diyüpdür göresin yāre dilimden ağıyār
Kec-naẓardur maña çoğ menden o hem yan dolanur
7. Şormadı h̄āl-i dil-i zārımı ol gonça-dehen
Nevberin ğamlı koyup ‘arızı h̄andān dolanur

260

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Serv görse kaddüni ger nüş ider ey gül-‘izār
Görse gül ruhsāruñı maħcub olup itmez mi ‘ār
2. Ser-nigün eyler başın nergis görürse gözlerüñ
Hem benefşe haṭṭuñı gördükde lābūd şermsār
3. ‘İyd-ı nev-rüz eylesem ‘ayb itme bayram olmasa
Ten durupdur gün kimi ruhsāruñ üzre zülf-i tār
4. Pîçṭāb-ı zülfüdür devr-i ruħuñda ya ki bir
Gül-şen içre kıvrılup uyguya gitmiş şāhmār
5. H̄āl-i hindū çehre-i alüñde olmuş bir h̄ased
Gülsitān içre çeküp āgūşa gül bir kara h̄ār
6. Men ta‘accüb eylerem gül şāhesinde bülbüle
Şāhe-i gülde durup eyler niçün feryād u zār
7. Nevberî sende nedür munca melāl ü derd ü ğam
Oldı giryān gözlerüñ ārāmsız leyl ü nehār

261

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

- 78b
1. Dutulur ğuşşaya dil ğamla dolu göz nem olur
Tökülür berg-i güle kaṭreleri şeb-nem olur
 2. Fikr-i cānān ki düşür h̄aṭıra hicrān gicesi⁴²¹
Dil-i maħzūnıma tā şubḫa kimi hem-dem olur

⁴²¹ h̄aṭıra: h̄āṭıra N1

3. Tāk-ı ebrū-yi ḥamuñ secde-i t̄a‘at-gehi dil
Kāmetim kaş kimi kūy-i serūñde ḥam olur
4. Dile derdūñ yığışur ḡamları iḥzār eylüyor
Gelüp onlar da benim ḡamlı dilimde cem olur
5. Ney-i mey-ḥāne nevā şavtını göñlümden alır
Ehl-i mey-ḥāne pozur ‘işretini mātem olur
6. Nefesim tenge düşür terk eylüyor şavtını ney
Nālesi ḥayli ḥazīn şavtı muḡarrer kem olur
7. Doldurur sākī ḡadeḥ bāde virür yār eline
Nūş idir yārim onu ḡamlu dilim ḥurrem olur
8. Nevberī geh itirür başını bir mest kimi
Geh görüsen ki gelür hūşa gehī sersem olur

262

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Her zamān kim ḥāṭırım vaşl-ı nigārı yād idir⁴²²
Dil bināsın rüknden vīrān koyup ber-bād idir
2. Geh meni Mecnūn kimi şahrāya tuş eyler ḥayāl
Gāhī daḡ dırmandurur şīrīn lebe Ferhād idir
3. Derd ü ḡam cūşa gelür göñlümdeki tuḡyāndan⁴²³
Geh görürsen bir vesīc dünyānı dil bünyād idir
4. Eyle feryāda gelür hicrān şebinde sīnede
Kim işitse neylerün şavātına īrād idir
5. Geh mükedder ḥāṭırım dutḡun ider dil gözgüsün⁴²⁴
Şūret-i yāri dutup gāhī meni dil-şād idir
- 79a 6. Mey dutar mey-ḥānede birce elimden cām ilen
Ḡuşşa vü ḡamdan alup ḡamḡīn dilimi şād idir
7. Dutturar geh göñlümü ṭarrār zūlfün tārına
Ḥoş nazarla göñlümü geh ḥabsden āzād idir⁴²⁵
8. Nevberī her-çend kim cānān işitmez nālemi
Bir gün olar işidüp raḡma gelir imdād idir

⁴²² ḥāṭırım: ḥāṭırım// rüknden: rükñiden N1

⁴²³ tuḡyāndan: tuḡyāñıdan N1

⁴²⁴ ḥāṭırım: ḥāṭırım N1

⁴²⁵ ḥabsden: ḥabsiden N1

263

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Melâl ü miḥnete bu ṭab^c-ı tâbi^c nefsi-râmımdur
Şebât u şabrıma esbâb cem'ıyyet-i tamâmımdur
2. Şeb-i hicrānuña yansam seḥer āhıyla ḥāmūşam⁴²⁶
Men-i nā-kām için fikr ü ḥayālũñ dilde kāmımdur
3. Ne kārım var benim Mecnūn gezen şahrā-yı vaḥdetde
Ser-i kūyuñdaki külḥen müzeyyen bir maḳāmımdur
4. Şarāb-ı nāb-ı mey-gūn-ı leb-i la'lũñle ser-mestem
Bu meyden ğayrı bir bāde ele dutsam ḥarāmımdur
5. Düşerdim çöllere sensiz gezerdim deşt ü şahrānı
Velī senden uzak olmak ḳabīḥ-i neng ü nāmımdur
6. Çekerdim rişte-i nazma ser-ā-pā cism-i endāmuñ
Yüzũñ evşāfına ṭab^c-ı revān dilde müdāmımdur
7. Nizāma durdı sünbüller saçuñ terkībini görcek
Menim de Nevberī onlar 'azīzimdür girāmımdur

264

Mef'ülü Fā'ilätü Mef'ülü Fā'ilün

1. Zevḳ-i vişāli hicr ile bīmār olan biler
Renc-i firāḳı münḥarīḳ-i nār olan biler
2. Dil ḳana döndüğün ne biler ḥüsnden ḳabīḥ⁴²⁷
Bu ğuşşanı bir 'arız-ı gül-nār olan biler
- 79b 3. Zülfün nedür eziyyeti bīmār olan dile
Dil-bend-i zülf-i ṭurre-i ṭarrār olan biler
4. Bī-ḳayddan su'āl eyleme nār-ı firḳati⁴²⁸
Hicrān şebinde anuñ ile var olan biler
5. Mey-gūn lebin mezāḳına 'aşıḳdı cān viren
Bu neş'eni ḥumāra ḥaber-dār olan biler
6. Ḥ'āba giden bilir mi kevākib seyāḥatın⁴²⁹
Anı firāḳ-ı yār ile bī-dār olan biler

⁴²⁶ ḥāmūşam: ḥ'āmūşam N1

⁴²⁷ ḥüsnden: ḥüsñüden N1

⁴²⁸ bī-ḳayddan: bī-ḳaydıdan N1

⁴²⁹ seyāḥatın: seyāhatın N1

7. Mazmūn-ı şî'ri añlamayan hazz alan degül
Her şî'rde rumūza haber-dār olan biler⁴³⁰
8. Bīmār-ı 'aşk-ı yār olanlar ider feraḥ
Nevber bu zevki 'aşka giriftār olan biler

265

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Ey hoş ol dil ki onun sen kimi meh-pāresi var
Dili bīmār degül gamlarınınun çāresi var
2. Nāleme kat eylüyor bülbül-i nālān sesini
Hem onun men kimi bir nev-gül ile arası var
3. Çāre yoḥdur cigerim dāgına merhem dilime
Sağalan yara degül kimde ki dil yarası var
4. Çoḥ da faḥr eylesün ḥīlesine söyle raḳīb
Ġamuñı men çekürem ḥayli onun arası var
5. Ölmesem çıḥmayacak kāse-i serden 'aşkuñ
Baḥr-ı göñlümde onun dāimī fevvāresi var⁴³¹
6. Ġamze peykānı degüp şān şān idüpdür tenimi
Nevberin bu oḥıyla sīnede min yarası var

266

Mef'ülü Mef'ülü Mef'ülü Fe'ülün

1. Ey gül seni men görmege zevk ü hevesim var
Bir bülbül-i şeydā kimi cān-süz sesim var
- 80a 2. Sevdāña düşen vaḳtde dil murḡun uçurdım⁴³²
Dil sendedi ten mendedi bir boş kafesim var
3. Feryādımı terk eylemerem batmasa nuḥkım
Feryād u fiḡān itme ki cānda nefesim var
4. Dādım götürüp başına şaḥrāları kūhı
Ser-ḳāfilede baḡlu ba'īrem ceresim var
5. 'Aksüñi durur şām u seḥer gözde ḥayālim
Ḥātır kimi bir tünd tekāpū feresim var⁴³³

⁴³⁰ mazmūn: mazmūn// şî'rde: şî'ride// hazz: hazz N1

⁴³¹ baḥr: bahr N1

⁴³² vaḳtde: vaḳtde N1

⁴³³ ḥātır: ḥātır N1

6. Yād eylüyoram Nevberî gül-rûy-i nigârı
Feryādıma bülbül kimi bir dād-resim var

267

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

1. Her gün darasun tellerini şāneye hoşdur
Gün gecdi tīmār eylemege sāniye hoşdur⁴³⁴
2. Cānım yüzünün şu'lesine yanmaķı ister
Şem'e dolanup yanmaķı pervāneye hoşdur
3. Dīvāne-i 'aşkuñ olana peşm idi dünyā
Töhmet daşınun āsibi dīvāneye hoşdur
4. Men ser-hoş olup eylemişem hırķa mey-ālūd
Bu 'ādetim ol sākī-i mey-hāneye hoşdur
5. Nevber daķı fikr eyleme ölsen ne ğamuñ var
Şi'rüñ hamu 'irfāna kütüb-hāneye hoşdur

268

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Şavt-ı ceresde dil kimi vardur derā-yı zār
Gönlüm gelür terennüme mişl-i şadā-yı tār
2. Bülbüllerün figānına güller degül sebep
Feryāda gitdi onları cevr ü cefā-yı hār
- 80b 3. Şām-ı firāķa tāb eylemek zehrdür dile
Bal eylüyor bu zehri vişāl-i şafā-yı yār
4. Rüşen gün arķasında muķarrerdi tīre şām
Zülf-i siyāhı şāmdurur rüyü ay 'izār
5. Çoķ istedim cününluķu şahrā dolanmaķı
Başımdan eskik olmadı bir dem livā-yı 'ār
6. Nālān dilimden olmadı ikrāh göz nemi
Ġamgīn dilimde Nevberî güyā ki çay var

269

Fe'ilätün Fe'ilätün Fe'ilätün Fe'ilün

1. Bilmedim 'aşķa düşen demde göñül ķana döner
Dil bināsından uçar mülk-i Süleymāna döner

⁴³⁴ tīmār: tīmār N1

2. Eridir mum kimi hicr odı fülād-ı dili
Nār-ı firqatle ciger cismde büryāna döner⁴³⁵
3. Gülmegin yüz itirir göz daḥı şādān baḥuşın
Cism-i ḥālin degüşür ḥāl-i perīşāna döner
4. Terk-i ʿişretle ider ḥāneden ü ilden ʿudül
Dile ğam ferici geler cān ivi bir ḥāna döner
5. Ne biledim ki dilim āteş-i ruḥsāra yanar
Görmüş idim ki şemin başına pervāne döner
6. Olaceymiş yüzü gül gönça lebi serv ḳadi
Göz görüp bunları dil bülbül-i nālāna döner
7. Bilmedim ḥāl-i siyeh Nevbere dil dāğı olar
Göz revākında gözün merdümi giryāna döner

270

Mefʿülü Mefāʿilü Mefāʿilü Feʿülün

1. Ḳan yaşı töken dildi dime dīdelerimdür
Ḥün-ābe viren gözlerime dil cigerimdür
2. Āh-ı cigerim odludur eyle ḥazer ondan
Yüz dutma sen ol semte ki rāh-güzèrimdür
- 81a 3. Dönderdi dime faşl-ı ḥazān bergini zerde
Ḥuşk eylügen ol yaprağı āh-ı seḥerimdür
4. Tāb-ı dil-i sūzāndı viren āhıma şuʿle
Berḳī ki çıḥar ebrden āh-ı şerèrimdür⁴³⁶
5. Ğam terk eylemez göñlümü tā çıḥmasa cānım
Berg berg yapuşan ellerine bu kemerimdür
6. Nevber ne ʿaceb tāb eyledüñ āteş-i hicrde
Düşdükde ona söyledüñ Allāh kerīmdür

271

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Munca kim eşk-i revān bu çeşm-i giryānım töker
Şübhe yoḥdur ḳurtarar gözyaşını ḳanım töker

⁴³⁵ cismde: cismide N1

⁴³⁶ ebrden: ebriden N1

2. Kaṭre kaṭre dürr olan yaşım dönüp ḥün-âbeye
Zerre göz virmiş nihâyet la'l-i ğalṭânım töker
3. Tîredür gönülüm nice ebr-i bahârın zulmeti
Berḫ-i âhım ra'cîdur ruḥsâra bārânım töker
4. Hâzır itmek istiyor cānān devā-yı derdimi
Gāhî de nâdim olup topraḫa dermānım töker
5. Saḫlayardım Nevberî pinhān dilimde derdimi
Meclis-i 'irfāna ğam bu ğamlı dîvānım töker

272

Mef'ülü Fā'ilâtü Mef'ülü Fā'ilün

1. Zevḫ-i vişāl-i yār ile dil iftiḫār ider
Ḥüzn ü melâli gūşe-i dilden kenār ider
2. Gül şāḫesinde bülbül-i zāra ta'accübem
Yāri yanında sırrı nedür āh u zār ider
3. Hâtif yitürdi gūşuma cān-süz bir şadā
Ol ḫārdan şikāyetin izḫār-ı yār ider⁴³⁷
- 81b 4. Zevḫ arturar çemende güle yād ider seni
Bā'ış budur ki dil heves-i bāğ u zār ider
5. 'Aşḫı gönül dutardı nihān lîk gözyaşı
Ruḥsārıma aḫar tökülür āşikār ider
6. Āh-ı dilimdi gözyaşını ḫuşk iden velî
Şām u seḫer 'izārıma çeşmim nişār ider
7. Leylî olupdı Ḳaysı iden 'aşḫda cünün⁴³⁸
Nevber bu ḫālî şevḫ ile hem ihtiyār ider

273

Fā'ilâtün Fā'ilâtün Fā'ilâtün Fā'ilün

1. Noldı bilmem ol meh-i tābānıma menden ḫuşūr
Kim idir menden özün ol māh-r[ū] her laḫza dūr⁴³⁹
2. Ol şeh-i ḫübān meni kem-ter gulām itmez ḫesāb
Ya vücūdım lāyıkı yoḫdur ola ḫābil-i ḫuzūr

⁴³⁷ ḫārdan: ḫāridan N1⁴³⁸ 'aşḫda: 'aşḫıda N1⁴³⁹ [ū]: - N1

3. Keşret-i ğamdan düşüp Mecnūn dağı şahrālara
Bir bile hālet dağı menden gerek itsün zuhūr
4. Dağ ile şahrā-nişīn Ferhād ile Mecnūnadur
Özlerin rüsvā iden birbirlerinden bī-şu‘ūr
5. Şāh-ı hūbān söylüyen cānāna cān virsün gerek
Ol Süleymāna nice pā-yı meleḡ bezl itdi mūr⁴⁴⁰
6. Her tarafından miḡnet-i hicrān ile ğamdur gelen
Bir ümīd-i vaşl olur ancak viren ḡalbe sürūr
7. Tā‘at-ı cānāna men gerden dutup baş egmüšem
Ḥādīm-i şāh olmaḡım faḡrımdı bu mende ġurūr
8. Nevberā her laḡza kim yād eylerem cānān lebin
Aḡıdar göz eşkden ruḡsārım üzre āb-ı şūr⁴⁴¹

274

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Yüzüñ tek hansı bāğın surḡ-reng lālesi var
Gözüñ mişāli meger nergisin piyālesi var
- 82a 2. Yüzüñi vaşf eylügen çoḡdı min kitābet ile
Bu ḡaḡda herkesin öz zannınun maḡālesi var
3. Yüzüñe ġün diyenün ‘özri yoḡdı şübhesine
ġünün başında meger müşg-bū külālesi var
4. Şarāb-ı la‘li ḡarām eylügen faḡīḡ degül
Tamām-ı müctehidin çoḡ ġüzel maḡālesi var
5. Ta‘accüb eylemüyün şāḡ-ı ġülde ‘andelībe
Dilim fiğānın işit bülbülün ne nālesi var
6. Yüzüñde ter ki durup berg-i ġül olar şemtāl
Onun da şubḡ çeninden yüzinde jālesi var
7. Dime ki Nevberī dilden dağı tükendi ġamuñ
Niğārdan hele çoḡ ġamların ḡavālesi var⁴⁴²

275

Mefūlü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

⁴⁴⁰ bezl: bezl N1

⁴⁴¹ eşkden: eşkiden N1

⁴⁴² niğārdan: niğārıdan N1

1. Gül faşlıdur ayaka dur ey sâkî cām vir
Yorgun kümeýt-i ‘aşk-ı nigāra licām vir
2. Elden burahma hazz-ı güli nev-bahārda⁴⁴³
Doldur piyāle ‘āşika mey şubḥ u şām vir
3. Peymāneni mükemmel idüp vir ki nūş idem
Kūy-i ser-i nigārda bir hoş maḳām vir⁴⁴⁴
4. Menden yetür nigāra muḥabbet selāmını
Andan cevāb ‘āşık-ı zāra tamām vir
5. Pîr-i muḡān men ile ber-ā-berdür ey faḳîh
Men ser-ḥoşam naşîhatı ḡayra müdām vir
6. Bed-ḥāb idüpdi cismimi ḥülyā-yı vaşl-ı yār
Ser-ḥoş idüp de gözlerime zevḳ-i tām vir
7. Nevber hevā-yı vaşl-ı nigār ile şādlan
Ṭa‘n-ı raḳîbe şabr ile sen intiḳām vir

276

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

- 82b
1. Bahır o ḳara gözüñ men ṭaraf ḥumār ḥumār
Meni bu ḥālūñ idir ḡamlara dūḳār dūḳār
 2. Firîb-i dānedi ḥālūñ yüzüñde zülf ṭuzak
Bu dām ilen dili ister ide şikār şikār
 3. Dime ki seyr idirem bāḡ-ı gül-şen ü çemeni
Açar mı göñlümü sensiz gülü bahār bahār
 4. Göñülde besliyorum ḳan içinde mihr-i ruḥuñ
Muḥabbetüñ dolanur cānımı damar damar
 5. Dilimde ḳan dime gevher gözümde dürr-i sirişk
Gelen ḳademlerine eylerem nişār nişār
 6. Ol āhū-veş gözinün manzarına cān ḳurbān
Olaydı kāşki cānım benim hezār hezār
 7. Kesüpdi şabr u ḳarārım leyāl-i hicrānuñ
Dutar mı hicrde Nevber dili ḳarār ḳarār⁴⁴⁵

⁴⁴³ hazz: hazz// nev-bahārda: nev-bahārıda N1

⁴⁴⁴ nigārda: nigārıda N1

⁴⁴⁵ hicrde: hicride N1

277

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Tarīk-i 'aşkı dutan pāk-i dāmen olmalıdır
Cefāya şabr eyelüyüp cevre h'āhen olmalıdır
2. Raqīb ta'nesine sınımaya mişāl-i dıraht
Cefā çeken bedeni mişl-i āhen olmalıdır
3. Vücūdın eylemüye şūrezār bir mevki'
Dıraht-ı bāğ-ı nigāra o gül-şen olmalıdır
4. Göñül diler ki disün dil-berine dil ğamuñı
Dehen açanda dili mişl-i süsen olmalıdır
5. Keder virüp dile hicrān hārāb idübdü firāk
Bu yirde söz koyup onlar ki şīven olmalıdır
6. Soruşdı Nevberiden bir faqīh 'aşk meyın
Cevāb virdi onu nüş iden men olmalıdır

278

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 83a
1. Gül-şene yār gelüp açdı 'izārın didiler
Artırup nālesini bülbül-i zārın didiler
 2. Gösterüpdür güle yüz gonçaya gül-gün lebini
Nergise gözlerinün mest-i hūmārın didiler
 3. Berg-i gül bahş eyledi yār ona gösterdi yüzün
Ġayzın arturdu bu iş bād-ı bahārın didiler
 4. Tünd-hū oldu şabā berg-i gülün ğurresine
İtmegin berg-i gülün hāke nişārın didiler
 5. Hāl-i hindūsı onun çehre-i alinde nice
Būte-i gülde yatan nāz ile hārın didiler
 6. 'Aşkı bend eyelüyen hansı melāhatdi görün
Göz midür yoğ didiler turrede tārın didiler
 7. Bezm-i 'irfānda söz yetdi bu endāzına kim⁴⁴⁶
Yağşı nāzım kim olar Nevbārın didiler

279

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

⁴⁴⁶ 'irfānda: 'irfānında N1

1. Rüşen yüzüne karşı gicem mişl-i şeherdür
Hicrûnle giçen şâm dile guşsa u kederdür
2. Sâķî maña bir cām-ı leb-â-leb vire dutmam
Cām içre dolu sensiz olan bāde zeherdür
3. Gözyaşım aħup hicrde ırmaqlara doldı⁴⁴⁷
Gül-zāruñı sîr-âb eylügen dīde-i terdür
4. Bülbülleri ĥadsiz sevirem söyle niçün kim
Feryādları mende olan nāle teherdür
5. Men aşklyam devr-i felekden feraħım yoħ
Yārin yüzi ĥürşīd maña kaşı kamerdür
- 83b 6. Hicrān tenimi yandiri elden sali firķat
Ağyārım iden ta‘ne bulardan da beterdür
7. Meyden meni ikrāh eylügen oldu dudakuñ
Bu tāze degül çoħdan olan köhne ĥaberdür
8. Pīrāhenimün gögsünü gül-gün görüp añla
Gözden tökülen eşk degül ĥün-i cigerdür
9. Nevber bu güzel nazma nazār salsa o gül-rū
Taħsīn eylüyor çünki melāħatlı eşerdür

280

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Eyle ser-mest ol gönül ĥiss eyleme ‘ālem nedür
Bilme bu çirkāb olan sīm ü zer ü dirhem nedür
2. Düşme bu kec-devr olan dehr-i denī ĥülyāsına
Mest olup āsūde ol dünyāda bilme ĥam nedür
3. Yāri dut ey dil saña bir ĥamlı günde yār ola
Yaħşı fikr it görgilen bu ĥilķat-i ādem nedür
4. Sen riyāset taħtını eyle ‘ivaż bir külĥene
Faķrlar ĥalbinde gör ĥamla dolan ĥulzüm nedür⁴⁴⁸
5. Ehl-i temkīn ol gönül cevri-nigāra şabr ķıl
Leĥcesi şīrīn olup güftārda bil sem nedür⁴⁴⁹

⁴⁴⁷ hicrde: hicride N1

⁴⁴⁸ faķrlar: faķrılar N1

⁴⁴⁹ güftārda: güftārıda N1

6. Olma rāzī hayl-i ğam cān mülkünü itsün yatağ
Ġam sipāhı bilmesün bu ƙal'a-i muħkem nedür
7. Ġurrelenme Nevberī sen elde it vaƙ'ı maƙām⁴⁵⁰
Hilƙatüñ topraƙıdur hulƙunda senden kem nedür

281

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Güft ü gū-yi cān u dil hilƙatde cānān üstedür
Söylüyor cānān bahā-yı vaşlını cān üstedür
2. Şerbet-i la'l-i lebi bīmārına dil şihhati
Şihhat-i derd-i dil-i 'āşık bu dermān üstedür
- 84a 3. Çāk idübdür pīreheñ Mecnūn düşüp şahrālara
Maƙşadı Leylīdeki çāk-ı girībān üstedür
4. Hūd-nümā zāhidlerün maħz-ı riyādur tātı
Bile töhmet onların dünyāda her an üstedür
5. Ağladan mey-gūn lebi göz neş'esidür güldüren
Çün onun cezbiyyeti ol leb-i handān üstedür⁴⁵¹
6. Hūşımı cem'e eylemek başa degül mümkin maña
Fikr-i vaşlı yārimin bu ƙalb-i vīrān üstedür
7. Nevberin geçdi daħı Ferhād u Ƙays efsānesi
İmdi nevbet sen yazan maħzūn dīvān üstedür

282

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Ne revā zülfüñ geze her şubħ-demde şāneler
Tā ona ħasret ƙala dil-bend ola dīvāneler
2. Teşnedür göñlüm eme mey-gūn dudakın bādesin
Ƙana dönsün meylleri bağlansun ol mey-ħāneler
3. Şu'le-i ruħsāruña yansam ta'accüb yoħ bu kim
Resmdür yansun gerek şem'e dönen pervāneler⁴⁵²
4. Leylīye Mecnūn olan bir Ƙaysdur lākin saña⁴⁵³
Tapular açsañ yüzüñ min men kimi dīvāneler

⁴⁵⁰ vaƙ'ı: vaƙı N1

⁴⁵¹ cezbiyyeti: cezbiyyeti N1

⁴⁵² resmdür: resmidür N1

⁴⁵³ Ƙaysdur: Ƙaysıdur N1

5. Bezm-i 'işretde senüñ fikrünüle başım neş'eli
Hālime mebhūt olar meyle dolar peymāneler
6. Kāināta virseler bir qadri gusşamdan eger
Doldurar ger olsa min bu hānelerce hāneler
7. Salţanat tahtı meni te'mîn itmez Nevberî
Hoş gelir ancak maña cānān viren külhāneler

283

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

1. Sızıldar ney kimi gönlüm gamuñdan āh u zār eyler
Yeter zevk ehline nālim dem-ā-dem gam-güsār eyler
- 84b 2. Göñül sīnemde saqlardı nihān derdin hālāyıqdan
Gözüm her yan tōküp yaşın malālim āşikār eyler
3. Marīz-i 'aşq-ı cānānım bilür hāl-i perīşānım
'ilāc-ı derdim itmekden 'ivaz derde dūcār eyler
4. Didim şayyād olup şaydın idem ol turfe āhūnın
Ne āhūdur bu men bilmem ki şayyādın şikār eyler
5. Esīr-i bend olan 'āşık nigārın zülf-i tārında
Eger şabr eylese anuñ hālāşın gül-'izār eyler
6. Belā-yı 'aşqa tāb itmez cihānda olmuyan 'āşık
Cünün-ı 'aşq olan yüz min belānı ihtiyār eyler
7. Ne hācetdür ki hem Nevber düşe şahrāya Mecnūn tek
Qalar yanında cānānın nigāra cān nişār eyler

284

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Al yañaq üzre siyeh dāne-i hāl olmalıdır
Cigerim dāğına bu dāne mişāl olmalıdır
2. Keşret-i eşk-i terim naql-i ümīdim qurudar
Şarşar-ı āhı dilin 'ömre zevāl olmalıdır
3. Derd ü gamdan dilimi itmedi cānān hālāş
'aşklı sīnede min hūzn ü melāl olmalıdır
4. Her yeten Qays olumu kim ona Mecnūn diyüle
Resm-i dīvānelige 'aql-ı kemāl olmalıdır
5. Vaşl-ı cānānı 'abeş sehl hesāb eylemüyün
'aşık-ı şadıqa bu vaşl muhāl olmalıdır

6. ‘Aşk meydânına kim girse ğama tâb eylemez
Hicrine şabr eylüyen Rüstem-i Zâl olmalıdır
7. Renc-i ‘aşk ile ölen Nevberî hasretle gider
‘Aşkın ecrine bir kām-ı vişâl olmalıdır

285

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Şad şükr muttaşıl der-i mey-hâne bâzdur
Rind ile hoşdı günlerimiz hâl sâzdur
- 85a 2. Her bir kadeh ki nüş idirem yârin ‘aşkına
Verdim hemîşe pîr-i muġāna niyâzdur
3. Bu meyde var ğurūr u tekebbür ki mest idir
Efsūs ola ki nüş ideni hayli azdur
4. Mecnün dilinde ğam yükü min bār bārbend
Leylînün ‘aşkı olduğuna ser-firâzdur
5. Men bāz tek tiküp gözümü ğayra bahmaram
Cānān yüzini görmek için dīde bâzdur
6. Şerh eylüyüm ne nev‘ ile zülf-i nigārımı
Kūteh degül bu kışşa nihāyet dırâzdur
7. Ol maṭlab iki dilde onu gizli dutmusan
Cānāna söyle Nevberî āġāh-ı râzdur

286

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Menim yârim ne muḥtâc-ı gül ü serv ü şanavberdür
Yüzi öñünde gül erzel kâdinden serv kem-terdür
2. Ne mezhebdür dutup cānān ki ol mezheb tarîkiyle
Ona kanım helâl olmuş beşān şîr-i māderdür
3. Mukaddem yoḥdı bir kışşa cihānda ‘aşkdan ğayrı⁴⁵⁴
İşitsem kimseden billāh inanmam nā-mükerrerdür
4. Gelende naşş-ı ğamġinden meye ālūde it gönülün
Muşahḥaşdur ğama meyden devā kılmağ muḳarrerdür
- 85b 5. Niçün men el çeküm pîr-i muġānın mey sarâyından
Maña himmet bu yirdendür keş-ā-keş rükni bu derdür

⁴⁵⁴ ‘aşkdan: ‘aşkıdan N1

6. Giçen gün va^cde-i vaşlın virüp sar-hoş zamânında
Bu gün fikri nedür bilmem gine gözler muhammerdür
7. Faķirin āb-ı rüyını ķanā^catla tōkem hey hāt⁴⁵⁵
Bunu şāhāna ^carz eyle ki rüzīler muķadderdür
8. Füzündür farkı bu ābın hemānā Hızır ābından
O şuyın meskeni zulmet bunun Allāhü ekberdür
9. Şikeste-dil harīdārı bizim bāzārda çoķdur⁴⁵⁶
Özini kim fūrūş itse onun bāzārı digerdür
10. Giçür ^caşıkkların devri mūrūr-ı dehr devriyle
Bu dehrin ^caşıkı imdi olan meşhūr Nevberdür

287

Mefā^cilün Fe^cilātün Mefā^cilün Fe^cilün

1. Hoşem ki gūşe-i mey-hāne hānegāhımdur
Bu hāne ğam gününe yāverim pehāhımdur
2. Egerçi çeng şabūhī terāne raħm itmez⁴⁵⁷
Seher-dem āh-ı dilim zıkr-i şubh-ġāhımdur
- 86a 3. Na^cīm-i şāh u gedādan ġōñül ferāġatdur⁴⁵⁸
Gedā-yı bārgelim yār-i pādīşāhımdur
4. Hayāl-i yārim olupdur hemīşe dil feraħı
Hayāl ġayrı yoħımdur Hudā ġüvāhımdur
5. Gedā-yı kūyı olam salţanatdan efďaldür
Cefālı sāyesi hoşdur ki ^cizz ü cāhımdur
6. Hemīşe bu ķapuya şādmāne yüz koydum
Ķarārgāhı onun dest-i tekyegāhımdur
7. Ecel ġadengi meger ^cōmr ġaymesin uçura
Ĥūşuyla el ġötümek ġayr-i resm-i rāhımdur
8. Ger ihtiyārı degül Nevberī ġünāh itmek
Edeb yoluyla di kim bu ġüneħ ġünāhımdur

288

Fe^cilātün Mefā^cilün Fe^cilün

⁴⁵⁵ ķanā^catla: ġanāatla N1

⁴⁵⁶ bāzārda: bāzārıda N1

⁴⁵⁷ terāne: terāne N1

⁴⁵⁸ bārgelim: bāriġelim N1

1. Dil serā-perde-i muḥabbetidür
Göñül āyinedār-ı ʔalʕatıdur
2. İki gün istemem bu dünyānı
Ki başım bir ayak minnetidür
3. Devr-i Mecnūn giçüp benimdi bu gün
Herkesin penç rüz nevbetidür
4. O ḥarem kim şabādı maḥrem-i rāz
Bu şabānın ḥuşūşī ḥürmetidür
5. Ğam nedür cānımın felāketine
Ğarazım yārimün selāmetidür⁴⁵⁹
6. Gūşe-i çeşmdür ḥayāl-i nigār
Mihre dil cā-yı ḥāş ḥālvetidür
7. Ne kadar gonçadan gül açsa çemen
Eşer-i bŷy-i yār şoḥbetidür
- 86b 8. Dildür ālŷde vuşlat-ı yāre
Hamu ʕālem güvāh-ı ʕişmetidür
9. Sīne şandukıdur muḥabbetine
Nevberin ʕaşq hem ğanīmetidür

289

Fāʕilātün Fāʕilātün Fāʕilātün Fāʕilün

1. Ḥālimizden ʕaşqda her kimse kim āĝāhdur⁴⁶⁰
Destimiz resm-i teşekkürden ona kŷtāhdur
2. Bāde-i ʕaşkı güneh ʕāşık olanlar bilmüyor
Onu işbāt eylüyen eşḥāşlar gümrāhdur⁴⁶¹
3. Çoḡ gedālar ʕaşqdan dutmuş dile şeh rŷtbesin⁴⁶²
Bu fezā-yı ʕaşqda her kim gedādur şāhdur
4. Yār kŷyi ʕāşıka bir cāydur dārü'l-emān
Bu maḥal ʕāşıklara gül-şende nŷzhetĝāhdur
5. Dil maḥall-i derdidür ʕuşşāka dil-berden gele
Sīnesi şanduk-i ğam bāĝrı maḥall-i āhdur

⁴⁵⁹ ğarazım: karazım N1

⁴⁶⁰ ʕaşqda: ʕaşkıda N1

⁴⁶¹ eşḥāşlar: eşḥāşılar N1

⁴⁶² ʕaşqdan: ʕaşkıdan// ʕaşqda: ʕaşkıda N1

6. Derd-i ‘aşkın çāresin bilmez tabībān-ı cihān
Dil-ber-i meh-rūyesi bu derdden āgāhdur⁴⁶³
7. Māl ü devletden güzel bir ma‘rifetdür bir edeb
Şān ü şevket şöhret-i dünyā içündür cāhdur
8. Nevberî dindirmeseñ dinmez sevür sākıtlığı
Evvelinden şöhet-i bî-cādan o ikrāhdur

290

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Söylese her kim men-i miḥnet-keşe peygām-ı yār
Her ne varım var onun cānım fedā-yı nām-ı yār
2. Bir kafesde bülbül-i şeydā kimi nālāndı dil
Ġut-i dildür göñlüme şeker-i dil bādām-ı yār
- 87a 3. Dām-ı zülfünde onun ḥāl-i siyehdür dānesi
Şükr kim hem-sāyedür ruḥsārına bu dām-ı yār
4. Hüş-yār olmaz daḥı cānān elinden mey içen
Her kimin kim cür‘asın doldırsa meyle cām-ı yār
5. Eyledim bu nāmede cānāna şerḥ-i ḥālimi
Derd-i serdür eylemek bundan füzün ibrām-ı yār
6. Men vişāli istedim gönderdi cānānım firāk
Ḥāhişimden el çeküm koy ḥāşıl olsun kām-ı yār
7. Çeşm-i bīmāra eger dermān diyülse tütüyā
Ondan efdaldür maña ḥāk-i der-i aḫdām-ı yār
8. Nevberin bu derdine dermān virebilmez şifā
Çāre yoḫdur derdine tā kılmasa encām-ı yār

291

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mef‘ülü Fā‘ilün

1. Bir cānı görmüşem ki onun cān bahāsıdur
Her bir ḫademde cānına ḫurbān bahāsıdur
2. Şeker dudāka şöhet-i şīrīne ḫarf ḫarf
Şīrīn kelāma la‘l-i Bedāḫşān bahāsıdur
3. Kūy-i serinde bir nefes almaḫ nigārımın
Min sāl ‘ömr mülk-i Süleymān bahāsıdur

⁴⁶³ derdden: derdiden N1

4. Gül-berg-i ter yañakına çeşm-i humārına
Gözden gelen firākda bu an bahāsıdur⁴⁶⁴
5. Dil durmuyor benimde döner şem^c-i rüyına
Pervānenün de āteş-i sūzān bahāsıdur
6. Zülf-i siyāhı dāne-i hālīne mekrdür
Cān nadı bu tuzaqda her ān bahāsıdur⁴⁶⁵
7. Eyler fiğān u nāleni gül-şende ‘andelīb
Gül manzarına bülbülün efgān bahāsıdur
8. Nevber aıtma gözyaşını şām-ı hicrde⁴⁶⁶
Gül-zārlarda serv-i hırāmān bahāsıdur

292

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

- 87b
1. Göñül sürürı muahhar şarābdan görünür⁴⁶⁷
ayāt-ı ‘ömr dile bile ābdan görünür
 2. Bu anlı gözyaşımın gösterem mi teşbīhin
Od üzresince çekilmiş kebābdan görünür⁴⁶⁸
 3. ayāl ilen dimürem münteşirdi vaşf-ı ruuñ
Yüzünde oynaga gelmiş niābdan görünür⁴⁶⁹
 4. Ğubār-ı hāırımın hākidür olan mir‘āt⁴⁷⁰
Odur ki şüret-i hüsnuñ türābdan görünür
 5. Günāh söyledi zāhid nazār-ı şüretüñi
Maña bu nev‘i güneherler şevābdan görünür⁴⁷¹
 6. Hemīşe salar idim derdimi nihān ilden
Ne çāre kim yazılup bu kitābdan görünür⁴⁷²
 7. abīb zann eylüyor za‘f-hāl u hısta-dilem
arāret-i bedenim izırābdan görünür⁴⁷³

⁴⁶⁴ firākda: firāıda N1

⁴⁶⁵ tuzaqda: tuzaqıda N1

⁴⁶⁶ hicrde: hicride// gül-zārlarda: gül-zārlarda N1

⁴⁶⁷ şarābdan: şarābıdan// ābdan: ābıdan N1

⁴⁶⁸ kebābdan: kebābıdan N1

⁴⁶⁹ niābdan: niābıdan N1

⁴⁷⁰ hāırımın: hāırımın// türābdan: türābıdan N1

⁴⁷¹ şevābdan: şevābıdan N1

⁴⁷² kitābdan: kitābıdan N1

⁴⁷³ izırābdan: izırābıdan N1

8. Hārīm-i kūyuñı cennet bilüp gelir Nevber
Onun da çünki necâtı bu bâbdan görünür⁴⁷⁴

293

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Dil perîşān olduğun her şubḥ-dem gīsū biler
Bülbül-i şeydā-dilin feryādını gül-rū biler
2. H̄asta ḥāl olmuş göñül şān u seḥer hicrānda⁴⁷⁵
Derdinün dermānını ḥāl-i siyeh hindū biler
3. Mest-i ḥāl olmağımı mey-ḥāne bilmezdir ne mey
Men ne mestem ḥālimi ol nergis-i cādū biler
4. Yaralanmış göñlümüñ tā şıḥḥati mümkün degül
Bu cerāḥāt bā'ışin müjgān ile ebrū biler
5. Eşk-i seyl-ābı neden şöndürmedi dil āteşin
Bes niçün dirler odu şöndürmegi bir şu biler
- 88a 6. Āh çekdim giceler hicrānda yā-hū didim⁴⁷⁶
Āhımı sen bilmesen zıkr itdügüm yā-hū biler
7. Remz-i pinhāndur yeten göz gūşesinden Nevbere
Yārimin fikrini bu fehm itdigim duygu biler

294

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Ne çekir 'āşığı bu hicrde cānān ne bilür⁴⁷⁷
Cānımın zaḥmetini rāḥat olan cān ne bilür
2. Şaḥn-ı gül-şende olan bülbül-i şeydā dādın
Kulakın gonça yumup nev-gül-i ḥandān ne bilür
3. H̄ikmetin aḥzi niçün ḥākimi mağrūr kıılır
Haber alsan ne diyor 'āşığa dermān ne bilür
4. Dil perîşāndur onu ṭurre-i cānāndı bilen
Bu perîşān dilimi 'ārız-ı ḥandān ne bilür
5. Vā'izim vaşfa çekür cenneti ḥūrīlerini
Sendeki 'işveleri ḥūrī vü gılmān ne bilür

⁴⁷⁴ bâbdan: bābıdan N1

⁴⁷⁵ hicrānda: hicrānıda N1

⁴⁷⁶ hicrānda: hicrānıda N1

⁴⁷⁷ hicrde: hicride N1

6. Cān taleb eylemüsen çoğdan aparduñ onu sen
Sende dil olmaķını sīne-i sūzān ne bilür
7. Sürmeli gözlerüñi sen niye gösterdüñ ‘abeş
Sürme lāzımdı göze ehl-i Şfahān ne bilür
8. Nevberā sa’y eyle bir ‘ārife göster sözüñi
Nazmınun kıymetini cāhil ü nā-dān ne bilür

295

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ney midür dād eylüyen yoğsa dil-i zārım mıdur
Nālesi öz kuvvesi ya kim benim varım mıdur
2. Şūr-i gavgāya salan bülbülleri güldür mi ya
Bā‘is-i gül-zārda rüyın açan yārim midür⁴⁷⁸
- 88b 3. Maḥfil-i cānānımı rüşen iden şem‘dür veyā⁴⁷⁹
Giceler dilden çıhan āh-ı şerer-bārım mıdur
4. Gül-şen içre yārimün pāyına düşdi sarı gül
Berg-i güldür mi düşen ya zerd-i ruḥsārım mıdur
5. Nezr itdim cānımı yārin vişāline velī
Pīrehende bilmürem cānım benim varım mıdur
6. Mümkün olmaz eylemek dil-dārsız bir dem ḥayāt
Muttaşıl ‘ömr eylemek tenhā benim kārım mıdur
7. Kūy-i cennetdür maña ruḥsārı hoşdur Ka‘beden
Cān fedā itmek ona ey Nevberī ‘ārım mıdur

296

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Hevā-yı ‘aşķ başımda cünün nişānesidür
Göñül degül bu ḥarābe gam āşiyānesidür
2. Yürek midür döğünen bilmürem bu sīnemde
Şadā-yı neydi mi ya muṭribün ṭerānesidür
3. Dilim dilim yüregim parçalandı sīnemde
Ḥesāba dut onu zülf-i nigār şānesidür

⁴⁷⁸ gül-zārda: gül-zārıda N1

⁴⁷⁹ şem‘dür: şemdür N1

4. Sitem hadengini gamzeñ atur dil-i zāra
Ne cürmü var dilimün bu neyün bahānesidür
5. Firāk alup dilimi virdi nār-ı hicrāna
Mu‘ayyen oldu ki cānım onuñla yanasıdur
6. Muḥabbetime ‘ivaż yārdan cefā görürem⁴⁸⁰
Bu ‘işvekār haçan ḥayrı şerri қanasıdur
7. Ḥesāb itme ki gündür ṭulū‘ iden dehre
Şerār-ı āh dil-i zārımın zebānesidür
8. Tükenmez eşkimi gözden gören diyor Nevber
Bu Zinderüd veyā Nîl rûd-ḥānesidür

297

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün

1. Min gam kitābı görseñ ser-mihr-i defterimdür
Ġamgīn sözün tamāmı sīnemde ezberimdür
- 89a 2. Her bir nefes ki çeksem min il ‘ibādet allam
Ebrū-yi ḥam niçün kim ṭā‘at-geh-i serimdür
3. Baḥr-ı muḥīṭ-i sīnem mevci idende ṭuğyān⁴⁸¹
Gözden ‘izār-ı eşkim tökmek müyesserimdür
4. Gül-zārda dolanmaḳ her gün merām-ı dıldür⁴⁸²
Servi görende yādım serv-i şanavberimdür
5. Vaşluñ müyesser olsa men zār-i nā-tüväna
Ḥuld-i berīn muḳābil kūy-i serüñ yirimdür
6. Āyīne-i ḥayāle düşdükce ‘aks-i rüyuñ
Şüret-keşim ḥayālīm fikrim muşavverimdür
7. Qoy bilsün ehl-i ‘ālem kim men cünün-ı ‘aşqam
Adım ne dirse Nevber kāğızda ḥaṭlarımdur

298

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mef‘ülü Fā‘ilün

1. Eṭrāfımız tamām çemen ü lāle-zārdur
Cānānsız velī dilimiz gam-güsārdur

⁴⁸⁰ yārdan: yārıdan N1

⁴⁸¹ baḥr: bahr N1

⁴⁸² gül-zārda: gül-zārıda N1

2. Bir cām-ı mey mişālidi her lāle erguvan
Nergis mişāl-i nergis-i cānān hūmārdur
3. Sākī dutup elinde kadeh līk sīnemiz
La^l-i lebin şarābı için dāğ-dārdur
4. Bülbül nevāsı çulqayup eṭrāf-ı gül-şeni
Ḥandān gülün düşünde yatan mest hārdur
5. Nazmın pozubdı bāğda sünbüllerin şabā⁴⁸³
Zülfi salur hayāle göñül tār-mārdur
6. Gül-gün yañak sende benefşe hacīldür
Başın dutup aşāka zihī şermsārdur
7. Bārın virüp zuhūra çemen açdı gonça gül
Bāruñ senüñ de Nevberī bu āh u zārdur

299

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

- 89b
1. İnsānuñ i'tibārı dünyāda var ilendür
Variyyeti cihānuñ bir i'tibār ilendür
 2. Zülmet müdām kalmaz hem rüşenā müdāmın
Devr-i felek hemīşe bile qarār ilendür
 3. Kışda çemen gül açmaz sūsen benefşe açan
Her gonça bir gül olsun fazl-ı bahār ilendür
 4. Koy çulqasın figānı gül-zārı 'andelībün
Min bār nāle kılsa gül vaşlı hār ilendür
 5. Bāzār-ı 'aşka ey dil yahşı tedārik eyle
Cāndur bahāsı yārin bilme dīnār ilendür
 6. Pergāle-i cigerde kan içredür muḥabbet
'Aşıkların anuñçün qalbi nigār ilendür
 7. Uymuş cünūna göñlüm ey Nevberī benim de
Ser-mest-i 'aşk-ı yārem meylim diyār ilendür

300

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

1. Şubḥ u mesā hayālün dutgun dile feraḥdur
Ümmīd-i vaşluñ ile 'uşşak pādīşehdür

⁴⁸³ bāğda: bāğda N1

2. Cānān yüzünde gördim bir yirde mihr ü māhı
Sehv itmürem ki qaşı hāver yüzünde mehdür
3. Munca figān u nālem dirler işitdi yārim
İmdāda yetmez oldı bilmez mi kim günehdür
4. Gül şāhesinde bülbül feryādına ta‘accüb
Durmuş güle muqābil bilmem ne cāh u cehdür
5. Zülf-i siyāhı yārin t̄ālī‘ nümūnesinden
Ruhsārı üzre hāli bahtım kimi siyehdür
6. Zāhid meni çağırdı mihrābı egri gördim
Men dutduğum t̄arīkat zannımca doğru rehdür
- 90a 7. Kipriklerüñ bir oħdur ‘uṣṣāk-ı bī-nevāya
İklīm-i hūsne dāir çoħ mu‘teber sipehdür
8. Feryādıma ceres tek min dād-resin varımdur
Zann eyleme ki Nevber tenhādı bī-penehdür

301

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. O turreler ki yüze pīçtābdan tōkülür⁴⁸⁴
Günün kabaķına zulmet seħābdan tōkülür
2. Dilimde yoħdı ħased bir niķābadur ħasedim
Bu reşk göñlüme ancak niķābıdan tōkülür
3. Sirişk-i ħūn-ı dilim ōanmuyun rızādandur
Esende el yire kaṭre ōarābdan tōkülür⁴⁸⁵
4. Yüzüñ ziyāsı idir göñlümü benim rūōen
Niçün ki nūr yire āftābdan tōkülür⁴⁸⁶
5. Suāl itse nigārım nedür bu āteō-ı dil
Alevlü od bu suāle cevābdan tōkülür⁴⁸⁷
6. Dutar mı Nevberī nāōiḫ nāōiḫatin ħāōā
Riyālı olduķu va‘zı ħiṭābdan tōkülür⁴⁸⁸

⁴⁸⁴ pīçtābdan: pīçtābıdan// seħābdan: seħābıdan N1

⁴⁸⁵ ōarābdan: ōarābıdan N1

⁴⁸⁶ āftābdan: āftābıdan N1

⁴⁸⁷ cevābdan: cevābıdan N1

⁴⁸⁸ ħiṭābdan: ħiṭābıdan N1

302

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Dāne-i ḥāl-i siyāhı dil-ber-i meh-rūda gör
Boynuña dīvānelik zincirini gīsūda gör
2. Çeşm-i şehlanı eger görmek ḥayālūñ var ise
Git Ḥotan şahrāsına teşbīhini āhūda gör⁴⁸⁹
3. Nāf-ı āhū-yi Ḥotan müşgin şabādan dutgilen
Ondan a'lā ıtrı sen ol zülf-i 'anber-būda gör
- 90b 4. Pīçtab-ı zülfdür murğ-i dilim çün āşiyān⁴⁹⁰
Gönlümün ser-menzilin gīsūdaki bir mūda gör
5. Dām-ı tezvire düşüp miskin ḥamām-āsā göñül
Bu tuzakın dānesin ḥāl-i siyeh hindūda gör
6. Ey gözüm ārām olup bir laḥza ḥ'āb itseñ n'ola
Rāzī eyle Nevberī cānān yüzün uyguda gör

303

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Nuṭḫdan koydı meni ḥayret-i ruḥsār-ı nigār⁴⁹¹
Şüretimdür nice bir şüret-i bī-cān-ı dīvār
2. Miḥnet ü derd ü ḡamın yoḫdı dilimde ḡadri
Ne terāzūlar onu vezn idebilmez ne şümār
3. Gerd-i ḡamdur bürüyen göñlümün āyīnesini
Eşk-i çeşm ile gerek pāk ola ondan bu ḡubār
4. Ḡamze peykānına dil ḥayli ta'aşşuḡ yetürür
Bilmürem kim ona bu ḥ'āhişinün ḥayrı ne var
5. Ger disem fikrūñ ile bir giceni yatmamuşam
Bāver it bu sözüme kim yatabilmez bīmār
6. Serve nişbet dimerem ḡāmetūñ ey naḥl-i ümīd
Kim görüpdür güzelim serv vire bāḡda bār⁴⁹²
7. Saldı ḡavḡāya başın durdıḡı yirde Nevber
Mihrüñi viridi dile ḡalmadı şabr ile ḡarār

⁴⁸⁹ teşbīhini: teşbīhini N1

⁴⁹⁰ zülfdür: zülfidür N1

⁴⁹¹ nuṭḫdan: nuṭḫıdan N1

⁴⁹² bāḡda: bāḡıda N1

304

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1. Göñül feryādını sensiz gice nālān ceresden şor
Vücūdım za'fını bilmek dilersen bir megesden şor
- 91a 2. Gözüm ruhsāruña hasret alup dil āh u zār itdi
Bu adri dād u feryādı özüñ tek dād-resden şor
3. Zülāl-i şerbet-i la'l-i lebi menden su'āl eyle
Şarāb-ı telh-i ta'mını gidüp bir mey-peresden şor
4. Eser āhında yohmuş kim el atdı tışeye Ferhād
Yıhan kimdür bile dağı onu āhir nefesden şor
5. Müjeñ peykānı zaħmını dutar sīnem sevür göñlüm
Ne raġbetdür onu dilde olan zevk ü hevesden şor
6. Temennā eylemür göñlüm yüzüñ öñünde gün nūrın
Bu zevki şevki ruhsāra olan āgāh kesden şor
7. Melāl ü ġuşşadan Nevber gice rāhat yatabilmür
Onu bu hāl-i maġşuşın uyaġ olmuş 'asesden şor

305

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Her seher şāne çekür zülfünü cānān darıyor
Riše-i cānım ile telleri çīn çīn sarıyor
- 91b 2. Dām-ı gīsūya düşüp göñlümü bend itmiş özi
Gice yanında yatan uğrunu gündüz arıyor
3. Munca feryād-ı dilim dutmadı cānān ulaġa
Bir soraġ eylemedi kimdi ki bile zāriyor
4. oymadı māh-veşim 'āşık-ı miskīne maħal
Bilmürem bes o kimin derd-i diline yarıyor
5. Yüzine hasret idir bülbül-i dil 'āşıkını
Gül kimi yohsa o hem vaşlına hār aħtarıyor
6. Va'de virmişdi güle Nevbere cānān bu gice
Niye gelmür ki gice nişfdan ötmüş arıyor⁴⁹³

306

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

⁴⁹³ nişfdan: nişfidan N1

1. Gözlerüñden her ne oğ gelse dil-i bīmāradur
Mestdür başım haṭā göñlüm kimi hūş-yāradur⁴⁹⁴
2. Zevki yoğlar neylüyor yārin sitem peykānını
Bile oğun lezzeti şevk ile zevki vāradur
3. İṭrı zülfüñden dutur her gün seher tizden yükün
Ya Hotan şahrāsına ya sür‘ati Tātāradur
4. Gözyaşındur kıymuyan dünyā yüzünde rükn-i şāf
Görse her kim söylüyor tuğyān iden fevvāredür
5. Saldı pinhān bir nazar Nevber hırāmān kıddüñe
‘Avf kıl taqşırini bu sirkat evvel bāredür

307

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. ‘Arızuñla bahş idüp gül-şendeki gül-berg-i ter
Tüñlendi şabā itdi onu zīr ü zeber
- 92a 2. Gonça dirler ağzuña hālā ki men hayretdeyem
Koy disünler neylüyem nişbetdi lākin muhtaşar
3. Dün hayālüñ itmedi bi’l-merre rāhat göñlümü
‘Aķibet bir nev‘ ilen tāb eyledim açdım seher
4. Mest-i mey hūşa geler vardur mu‘ayyen sā‘ati
Bāde-i la‘l-i lebi nūş itse gelmez hūşa ser
5. Kaşuña mehdür diyen seçmez mi ağdan kıranı
Onu ancak söylüyor men tek özinden bī-ķaber
6. Nevberīden ummasun zāhid hidāyet rāhını
Çeksün el o gösteren ķayrın dalında çoğdı şer

308

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Dil hemīşe şabr idüp cevır ü cefāya tāb ider
Göz sirişkin saħlamaz ruhsārımı pür-āb ider
2. Cism-i naħlin istiyor āhım kırutsun hicrde⁴⁹⁵
Merdüm-i çeşmim ona yaşın töker sīr-āb ider

⁴⁹⁴ mestdür: mestidür N1

⁴⁹⁵ hicrde: hicride N1

3. İstemür baḥsun gözüm sensiz cihān ḥübānına
Yād olan dem ‘ārīzuñ nezzāre-i meh-tāb ider
4. Cāmı dutmazdur elim ney ursalar dırnaḳıma
Leblerüñden her zamān meyl-i şarāb-ı nāb ider
5. Ḥasretüñdür ‘ömrümü kütāh iden hicrānda⁴⁹⁶
Kām eger mümkin ola bu ihtiyārı şāb ider
6. Pāre pāre göñlümü cem‘ eylüyor cānān eger
Birbire kirpik ḳoyup tā şubḥ olunca ḥ‘āb ider
7. Ḳūt-ı dil olmuş dile cānān ḥayāl-i ‘ārīzuñ⁴⁹⁷
Miḥnet-i hicrān dil-i Nevbāruñı bī-tāb ider

309

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Bī-çāre bülbülün gine gül-zāra meyli var
Ḥandān gülün vefāsına baḥ ḥāra meyli var
- 92b 2. Gül-rū nigāra bülbül-i şeydā olup dilim
Efsūs kim onun daḥı aḡyāra meyli var
3. Mey-gün dudak bādesiz yād idir göñül
Mey-ḥānelerde bāde-i gül-nāra meyli var
4. Dil teng olupdı sīnede āh u fiḡāndan⁴⁹⁸
Ġāretger uğru ṭurre-i ṭarrāra meyli var
5. Göñlüm ḳuşı o şem‘-i ruḥu görmek istiyor
Pervāne tek onun da bile nāra meyli var
6. Raḡbetsiz itdi göñlümü mey-ḥāneye gözüm
Ser-ḥoş dil[in] ki nergis-i ḥammāra meyli var⁴⁹⁹
7. Derd ü ḡam-ı cihānı yıḡup itdiler su‘āl
İzhār itdi cümlesi Nevbāra meyli var

310

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Ruḥ-i alüñ ḥayālātı şeb-i hicrān enīsimdür
Taḥayyürde ḳalan göñlüm ḥayāle hem-celīsimdür

⁴⁹⁶ hicrānda: hicrānda N1

⁴⁹⁷ ḳūt: ḡüt N1

⁴⁹⁸ fiḡāndan: fiḡānıdan N1

⁴⁹⁹ [in]: e N1

2. Habāb-ı eşkimün dürrin yetürdi güñlere āhın
Semālar saṭḥı bu dürre açılmış bir tilsimdür
3. Mey ü mey-ḥāne vü muṭrib piyāle sāķī-i ḥoş-rū
Olan mey-ḥāne ovbāşı muḳarreb bir re'isimdür
4. Dime kim ebrdür gökde dutan ruḥsār-ı ḥūrşīdi⁵⁰⁰
Semā rüyında āhımdan çekilmiş dūd u hisimdür
5. Libās-ı faḳr egnimde ḡanīler tirmesinden ḥoş
Ḥayāl-i 'arız-ı alüñ serimde surḥ-ı feysimdür
6. Müjen peykānı geldikçe fedā kıllam dil ü cānı⁵⁰¹
Bu ḳalb-i ḥātemiyyetden olan bezl-i ḥasīsımdür
7. Gelüp kūyuñda dād itsem mebādā olma rencīde
Fiḡānım ilticā dādım lisān-ı mültemisimdür
- 93a 8. Göñül beytül-muḳaddesdür muḥabbet onda deyrānī
Hamu 'aşıḳlar ey Nevber muṭī' olmuş Ḳaysımdur⁵⁰²

311

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

1. Çıraḳ-ı menzil-i 'aşıḳ münevver rüy-i cānāndur
Perişān eylüyen göñlün siyeh ḡisū-yı cānāndur
2. Şırāṭ-ı cenneti dirler nice bir mū kimi ince
Yüzi 'uşşāḳa cennetdür şırāṭı mūy-i canāndur
3. Sücüdün eylüyor zāhid bir egri ṭāḳ-ı mihrāba
Menim ṭa'at-geh-i secdem kemān ebrū-yı cānāndur
4. Diyorlar Ḳaysı çekmişler cünün ḥāliyle zincīre
Maña tavḳ-ı cünün ammā mu'aṭṭar mūy-i canāndur
5. Cefā [vü] cevri-i rāh ile ne lāzım Ka'be'ye varmak⁵⁰³
Ṭavāf-ı Ka'be-i ḥüsne merāmım kūy-i cānāndur
6. Didim pinhān ḥalāyıkdan nigāra göñlümün derdin
Menim de Nevberī fikr ü ḥayālim sū-yı cānāndur

312

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

⁵⁰⁰ ebrdür: ebridür N1

⁵⁰¹ bezl: bezl N1

⁵⁰² Ḳaysımdur: Ḳaysımdur N1

⁵⁰³ [vü]: -yı N1

1. Nedendür va‘de-i vaşluñ nigārā lenglenmişdür
Ona şabr eylemür gön̄lüm tenimde tenglenmişdür
2. Çeküpsen kaşuña vesme didim ‘ālem maña güldi
Diyorlar ‘āşıkın kanın töken dem jenglenmişdür
3. Ser-i kūyuñda feryādım görüp rencide-dil olma
Senüñ bezmüñdeki neyden dilim āhenglenmişdür
4. Durar mı nālesiz bülbül çemende güllü gül-şende
Açılmış her taraf güller gülistān renglenmişdür
- 93b 5. Emīn olma kemān ebrū müjeñle sīnemi delsün
Atılmış ta‘ne daşıyla hişārı senglenmişdür
6. Degül ey Nevberî ‘ākil viren cānānı dünyāya
Cihān ‘ifrīte ‘avretdür bezenmiş renglenmişdür

313

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. ‘İşretüñ bezmi senüñ her gice mensiz de giçer
Şād-ruḥlar tarabı ğamlı gelensiz de giçer
2. Men didim yāre gidek menle diyār-ı Ḥotana
Didi oynatma meni āhū Ḥotansiz de giçer
3. Ağzına gonça didim dinmedi bir söz dimedi
Bir işāret eyledi gonça süḥansiz de giçer
4. Didim ey gül men ile seyr eyle bāġı çemeni
Söyledi perver-i gül bāġ u çemensiz de giçer
5. Nāleye geldi dilim hem-dem ona olmadı ney
Oldu ma‘lüm maña nāle çetensiz de giçer
6. Dil-i mecrūḥıma yoḡ dehrde bir çāre iden⁵⁰⁴
Dād u feryāda gelen dāda yetensiz de giçer
7. ‘Aşq pīrāheni ey Nevberî besdür bedene
‘Āşık ‘aşq ile ölen vaḳte kefensiz de giçer

314

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Her oḡ ki egri kaşuñ ğamzeden kemāna dutar
Men-i şikeste dili bu oḡa nişāna dutar

⁵⁰⁴ dehrde: dehrde N1

2. Fiğān ilen dutaram yüz hemîşe reh-güzere
Fiğānı bülbül özün şahn-ı gülsitāna dutar
- 94a 3. Ricā ilen dilerem dāmen-i vişāli ele
O virmeyüp gine de cūr-be-cūr bahāne dutar
4. Ḥayāl-i zülf-i perişān ḥuṭūr ider dilden
Ġarīb murğ yeten nahli āşiyāna dutar
5. Meges-ṭabī‘at olup şireni sevür gönüm
Yüzini sende olan şehd-i la‘l-i şāna dutar
6. Marīz-i ‘aşk idi Nevber gelübdi dergehüñe
Sitem görürse yüzün onda āsumāna dutar

315

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Gözüm munca tökürsen yaş olarsan cūy-bār āḥir
Ser-i rāhın gil eylersen gelebilmez nigār āḥir
2. Gönül sinede teng itdün nefesgāhım şeb-i hicrān
Olasan mı demī rāḥat dutarsan mı qarār āḥir
3. Rızālansaydı cānānım öperdim zīr-i pāyından
Nice kim būs ider her gün onu gīsū-yı yār āḥir
4. Ceres tek nāleye geldi gönül ney tek nevālandı
Haçan ondan gider bilmem bu kadri āh u zār āḥir
5. ‘İnān-ı ihtiyār elden virüpdür yār-i meh-rūya
Selāsil zülfe bend oldı gönül bī-ihtiyār āḥir
6. Dayandı Nevber-i maḥzūn ser-i kūyında cānānın
Kaçup şahrāda bend aldı idüp Mecnūn firār āḥir

316

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Sāye-i serv-i kadün her gün ayakuñdan öper
Tellerün her yan düşüp gül-gün yañağından öper
- 94b 2. Şubḥ tizden gün yüzün sürter der ü dīvāruña
Raḥt-ı ḥāb içre o hem şūḥāne sākuñdan öper
3. Rāzīyem igne dele hiller mihekler bāğrını
Eşkim efzūnter olur niçün buḥakuñdan öper
4. Dutmusan şimşād ele zülfün açanda şāneni
Rağşa gelmiş tellerin birbir darakuñdan öper

5. Göñlüme reşk arturur güftāra geldikce lebüñ
Kelme kelme her sözün şîrîñ dudakuñdan öper
6. Zülf tek Nevber kılun salsaydı mîñā boynuna
Ġonça mişlinde leb-i mey-gün siyākuñdan öper

317

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Firāk-ı yārda göñlüm fiğān ilen doludur⁵⁰⁵
Veremlidür cigerim ğamlı kın ilen doludur
2. Göñlüm diler ki disün dil-berine dil ğamını
Dudağ dudaka dek ağızım beyān ilen doludur
3. Ĥesāb idir meni sālīm ṭabīb zāhirden
Bağarsa göñlüme dāğ-ı nihān ilen doludur
4. Yürek sözün diyebilür düşüpdî tenge dilim
Dehinde ḥayrî nedür kim zebān ilen doludur
- 95a 5. Ġurüb töker yire ğamzeñ ḥadengi 'aşk ehlin
Fezā-yî 'aşk hemān üstüḥ'ān ilen doludur⁵⁰⁶
6. Göz ihtiyārım alar kipriğin ider mecrūḥ
Bu ḥüsn şehri ne çoḥ ḥükümürān ilen doludur
7. Merāmı güldüğü bülbül ider fiğān u nevā
Gül istiyorsa cihān gülsitān ilen doludur
8. Niğārın 'aşkını dilde nihān dut ey Nevber
Bu bezm ḥālî degül nüktedān ilen doludur⁵⁰⁷

318

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Perçeminde zülfünün min lāle-gün dil görsenür
Şaḥn-ı gül-şendür yüzüñ her semtden gül görsenür⁵⁰⁸
2. Kın ilen dolmuş gözüm kaşımduz onda ser-nigün
Rūd-i Ceyḥundur onun üstündeki pol görsenür
3. Şāneden şordım saçuñ ünsiyyetin 'arz eyledi
Şāh-ı mārın ülfeti üns ile müşkil görsenür

⁵⁰⁵ yārda: yārıda N1

⁵⁰⁶ üstüḥ'ān: üstüḥān N1

⁵⁰⁷ nüktedān: nuḳtedān N1

⁵⁰⁸ semtden: semtiden N1

4. Şem^c tek dil yandıķı yāre ferah-efzādı çoķ
Parça parça dil yanur cānāna ķandīl görseñür
- 95b 5. Yandırupsan cānımı ol şem^c-veş ruhsāruña
Şem^ci yandırmaķ saña her-çend yüngül görseñür
6. Nevberīden müddet-i tazıyīķ-i ‘aşķı şormuyun
Kim onun her sā‘ati ‘aşķ ehline il görseñür

319

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Zülf-i ĥam birle ķaşuñ ĥātırı ķaddim ĥam idir⁵⁰⁹
Çeşm-i nem birle hemān cān ivini ķulzüm idir
2. Dile dem birle dolur āteş-i hicrān ĥamuñ
Cism ĥam birle daķı meyl-i fenā her dem idir
3. Yār ĥam birle maña her sitemi görđi revā
Dil ķasem birle ona raĥbetini muĥkem idir
4. Dilde zem birle idir ta‘neler aĥyārlarım⁵¹⁰
Şabr-ı kem birle göñül ĥuşşalanur min ĥam idir
5. Cām-ı Cem birle çeküp başıma ‘aşķın meyini
Neş’e dem birle başım mestini mustaĥkem idir
6. El ķalem birle yazur kāĥıza vaşf-ı ruĥuñu
Nuķk-ı fem birle diyor ‘āķibetin serssem idir
7. Ķaş-ı ĥam birle müjeñ göñlüme saldı zaferi
Bu heşem birle göñül ķal‘asını berhem idir
8. Bu raķam birle didi Nevberī yāre ĥamını
O sitem birle binā-yı sitemi muĥkem idir

320

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Başa peymāne çeküp ser-ĥoş olup yārüñi gör
Mest-i ĥālet yıĥuyup şüret-i dil-dārı gör
- 96a 2. Varı bulmaķ dilerseñ itmegilen işbāt-ı vücüd
Yoĥ iken sen bu fenā dehrdeki varuñı gör⁵¹¹

⁵⁰⁹ ĥātırı: ĥātırı N1

⁵¹⁰ aĥyārlarım: aĥyārılarım N1

⁵¹¹ dehrdeki: dehrdeki N1

3. Hağ sözün havfî nedür söylüeni olsa gayûr
Sen de Manşûr kimi hağkî diyüp dâruñî gör
4. Mendîl-i aşkuñ ile pāk eyle dil gözgüsünü
Rû-be rûda dayanup şüret-i ruhsâruñî gör
5. ‘Aşkın kaddi kimi ‘aşkın egilmiş kafî
Kafdan sengîn olan arhadaki bāruñî gör⁵¹²
6. Nevberî gitdi seni almağa bir cān kelefî
Yūsufî şüret ile sen de harîdāruñî gör

321

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Gördi deryā seni ey dil-ber-i gül-gün ruhsār
Reşkden gayza gelüp gevherini atdı kenār⁵¹³
2. Açdı gül yaprakını çehreñe teşbîh eylesün
Hâl-i hindû ‘ivazî bağrına basdı kara hār
3. Gitdi devrân revîşin yoğsa ruğ-i zülfüñden
Günü rüşen gicesi zülf-i siyāhuñ kimi tār
- 96b 4. Gice gündüz bir olup fāş idir il bayramını
Ten düşür zülf özüñe her güne bir ‘ıyduñ var
5. ‘Arızuñ gündi senüñ zülf-i siyāhuñdı gice
Bu sebebdür kim olur dehrde hem leyl ü nehār⁵¹⁴
6. Rind düzgün diyülüp Nevberî mey-hāneçiye
Gör ne pür-fendi virüp meylere eczā-yı humār

322

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Başımda zevk-i vişālüñ hayālî çoğ görünür
Cünün olmağımın ihtimālî çoğ görünür
2. Nihāyetin ne bilüm miñnet ü melāl ü gamın
Şikeste göñlümün āhir melālî çoğ görünür
3. Esüpdî şarşar-ı hicrān ümîd gül-şenine
Bahār-ı ‘ömrümün ey gül zevālî çoğ görünür

⁵¹² kafdan: kafıdan N1

⁵¹³ reşkden: reşkiden N1

⁵¹⁴ dehrde: dehrde N1

4. Yaḥamdan el götümez oldı rind-i mey-ḥāne
‘Azīz dutmaluyam ‘ömr sālī çoḡ görünür
5. Her aybaşında olur bir hilāl-i çarḥ-ı felek
Nazar-gehimde nigārın hilālī çoḡ görünür
6. Ber-ā-ber eylemeyün Qays ile benim ḡamımı
Niçün ki Nevberin ondan melālī çoḡ görünür

323

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Cānāndan zamāndı ki virdür şabā ḡaber⁵¹⁵
Göndermüyor niçün bize ol dil-rübā ḡaber
- 97a 2. Hem-sāyelerde zāra gelüp āh u zārdan⁵¹⁶
Munca fiḡāndan niye yetmez saña ḡaber
3. Zülfün ḡayālī dar eylüyor dehri başıma
Başuñdan almuşam başıma bir kara ḡaber
4. Ney şavtını kulaka dutanlar biler ḡamım
Çün onda var gönülde olan pür-belā ḡaber
5. Cānān sözünden ayrı maña lāf söyleme
Ḥācet degüldür ‘aşıka ondan sivā ḡaber
6. Pervāne yandı şem‘e diyorlar ṭavāfda⁵¹⁷
Bu bir işāredür olup ondan maña ḡaber
7. Nevber inanma yārdan aḡyār söz dise⁵¹⁸
Yārin dilince çoḡ diyorlar iftirā ḡaber

324

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Dil delür sīnemi bir şūret-i zībādan ötür
Dögünür şubḡa kimi ol ḡadi ra‘nādan ötür
2. Girmüşem mey-kedeye men de ḡarābātī kimi
Yār la‘linde olan bāde-i şahbādan ötür

⁵¹⁵ cānāndan: cānānıdan N1

⁵¹⁶ zārdan: zārıdan// fiḡāndan: fiḡāmıdan N1

⁵¹⁷ ṭavāfda: ṭavāfıda N1

⁵¹⁸ yārdan: yārıdan N1

3. Salmuşam gerdenine ‘aşkda bir tavk-ı cünün⁵¹⁹
 4. Qays olam men de gerek şüret-i Leylâdan ötür
 4. Âhımı salsam eger dağlara tâbın getümez
 5. Almam ‘aşkı koyup başıma dünyâ gamını
 6. Yârdan el götümem bir bile dünyâdan ötür⁵²⁰
 6. Cânımın fikri nedür terk eylemür cism ü teni
 7. Saḥluyor yoḥsa uzun örtülü sudan ötür
 7. Virmerem cânımı ger gelse de min bār melek
 O da hem gelmeyecek bile muḳavvâdan ötür
 97b 8. Terk-i inşâf eylüyor Nevbere zâhid didi kim
 8. Terk-i dîn eyleme sen zülf-i çelîpâdan ötür

325

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

1. Libâs-ı köhnesi faḳrın özine dîbâdur
 Ne ḡuşsa eylesün âḥir hemîn müheyyâdur
 2. Nedür bu dehr lüzümü ki ‘ömrü beş gündür
 Onun da her gününün iḳtizâsı ḡavḡâdur
 3. Ne aḡniyâsı ḡanîdür ne kâsibi dervîş
 Ne kûri derk edebilmez ne gözlü bînâdur
 4. Ne nefis-i sâlimi yoḥdur ne şarf-ı şeytânı
 Ne zâhirinden eṣer var ne ‘aynı rü’yâdur
 5. Muḡammem olma sen ey dil degül müdâm ḡayât
 Nefesden ayrı düşen cism bir muḳavvâdur
 6. Zevâl-i ism yoḥuñdur cihânda ey Nevber
 Hemîşe bu eṣerüñ dehrde hüveydâdur⁵²¹

326

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Virdi fermân gözlerüñ zülfünde dil olsun eṣîr
 Göñlümün taḳşîrine bilmem ne oldı münḡaşır

⁵¹⁹ ‘aşkda: ‘aşkıda N1

⁵²⁰ Yârdan: Yârıdan N1

⁵²¹ dehrde: dehrde N1

2. Ğamze bir gün sehv idüp tīrin bize itdi güzeşt
Hük̄m ile her gün urup tā koymasun bir gün kesīr
3. H̄ayli feryāda gelüp kūyuñda itdim āh u zār
Bir kulaka dutmadun sen raḥm-dil sen ya cebir
- 98a 4. Eyle ser-mestem mey-i gülgün-dudağ-ı yārdan⁵²²
Durmağa yoḥ tākātım çalsa ger İsrāfīl nefīr
5. Ger niḳāb açsañ saña men cānı ḳurbān eylerem
Ka'beden örtüñ açan bir nezr ḳurbānın kesir
6. Bil seḥīdūr Nevberī dil-dārınun dut dāmenin
Boş yola salmaz eger sultān görürse bir faḳīr

327

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Gözyaşını tükendirüp āḥırde dil gider
Şu çeşmeden ḳutarsa mu'ayyendi gil gider
2. Yağmaya virdi varını dil rāh-ı 'aşḳda⁵²³
Bu ḥāneye bir uğru gelirse ḥacīl gider
3. Ağyārdan ne bāk durup reh-güzārda⁵²⁴
Yetmez murādına yolu kim bī-delīl gider
4. Yā Rab tükenmez oldı niçün sā'at-ı firāk
Anuñ mürūr-ı sā'ati güyā bir il gider
5. Olsaydı vaşla rāzī nihāyet ḳoyup ğama
Ref'-i rücū'a şevḳ ile cānım kefīl gider
6. Ğamgīn yüz ile kūyına gelmekde var ğaraz⁵²⁵
'Alī bināya ḥādım olanlar zelīl gider
7. Zülfüñ mişāli bil ki perişāndı ḥātırım⁵²⁶
Bā'ış budur ki eşk-i terim mişl-i Nīl gider
- 98b 8. Bād-ı şabāya olmagılan tünd-ḥū niçün
Nevber ḫarafdan ol ḳapuya bir vekīl gider

⁵²² yārdan: yārıdan N1

⁵²³ 'aşḳda: 'aşḳıda N1

⁵²⁴ ağyārdan: ağyārıdan// reh-güzārda: reh-güzārıda N1

⁵²⁵ ğaraz: ḳaraz N1

⁵²⁶ ḥātırım: ḥātırım N1

328

Mef'ûlû Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Vaşluñ hayâli gön'lüme her laḫza kâmdur
Hicrâna şabr eylemegim ihtirâmdur
2. Göz ḫasret ile dil ğam ile âşinâlanup
'İşret dilime ḫ'âb gözime ḫarâmdur
3. Her bir ḫadeng-i ğamze dile yir-be-ir yetür
Sînem bu zaḫma bir ḫedef-i istiḫâmdur
4. Mey-ḫânelerde gün giçirüp nüş-ı mey kılup
Elde müdâm nergis-i bādāmî câmdur
5. Bād-ı şabânı çoḫ sevürem küydan gelir
Gîsüya degse nükhet-i zülfüñ meşâmdur
6. Ḥülyâ-yı salṫanat nedi başa salum onu
Külḫen maḫal-i emndür 'âlî-maḫâmdur
7. Şâm ile şubḫ farkını men bilmedim henüz
Şâmım bir oldı rüz ile rüzım da şâmdur
8. Cânân ğamın tamâmını teslîm idüp maña
Nevber dilinde miḫnet ile ğam tamâmdur

329

Mef'ûlû Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

1. Bir dil ki güzeller özine ḫâne kılurlar
Bâ'ış ne olur kim onu vîrâne kılurlar
2. Bu Leylî-şıfatlar niye bir Ḳaysı görende
Mecnûn eyleyüp dehrde dîvâne kılurlar⁵²⁷
3. Mey-gün dudakın bâdesine mâil idirler
Mey mey didirüp dâḫil-i mey-ḫâne kılurlar
- 99a 4. Şem'eden götürüp 'arıza yandıрмаḫ uşûlin⁵²⁸
Ruḫsâr odına 'aşığı pervâne kılurlar
5. Âsüde dili va'de-i vaşl ile duturlar
Ğam dolduruban anı da ğam-ḫâne kılurlar

⁵²⁷ dehrde: dehrde N1⁵²⁸ şem'eden: şemden N1

6. Nevber ne disün qarşudadır h̄ile tuzakı
Zülfi tor idüp h̄ali ona dāne kıllurlar

330

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

1. Mey merāmım neş'e-i la'l-i leb-i dil-dārdur
Söyledim aḥmer ona qaşdıım 'izār-ı yārdur
2. Rāz-ı pinhānım gide kabre özümle rāzīyem
Çünkü bu ehl-i cihān bir kāşif-i esrārdur
3. Men kimem menden şora ehl-i cihān añlar meni
Sīne saķfı dūr ilen memlū olup pūr-bārdur
4. Çoḡ telāṭumla giçür baḥr-ı dilimden mevcler⁵²⁹
Qorḥulu tūfāndan cān u dilim bīzārdur
5. Geçdi Mecnūn devresi Ferhādlar efsānesi⁵³⁰
İmdi de adım benim her vaķtde izkārdur
6. Bu ḥabābın cism ile saḥt-ı havāya tāb[ı] yoḡ⁵³¹
Bilürem zāl-ı felek teslīme kuvvetdārdur
7. Terk-i cān it Nevberī tā kim yetüş cānānuña
Bir bile hicrān çeken dil cāndan bīzārdur⁵³²

331

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Dolupdur mihr-i yār ile göñül baḥr-ı leṭāfetdūr⁵³³
Dürr-i sīr-āb-ı gözyaşı hamu ḥalka kifāyetdūr
- 99b 2. Ciger kan ile gözyaşı döküpdür la'l-i ḥamrāya
Tükenmez genc var onda cevāhir bī-nihāyetdūr
3. Virür yağmaya cān naḡdin nigārın nergis-i mesti
Nigāhı qaşd-ı cān eyler bu yirde ḡatlı gāretdūr
4. Gözüm bir bile yaş tōkme bahār eyyāmı bārān tek
Kanā'at eyle kim eşküñ şeb-i hicrāna ḥācetdūr

⁵²⁹ telāṭumla: telāṭumla// baḥr: bahr// mevcler: mevciler// tūfāndan: tūfānıdan N1

⁵³⁰ Ferhādlar: Ferhādılar// vaķtde: vaķtde N1

⁵³¹ [ı]: - N1

⁵³² cāndan: cānıdan N1

⁵³³ baḥr: bahr N1

5. Menim reng-i ruḥum hicrân melâli reng reng eyler
Diyorlar bu cünûnluḡdan olan resmî ‘alâmetdür
6. Çıḡup pergâle-i dilden tenimde devr ider ḡanım
Hemîşe cānı ḡıfz eyler bilür yâre emânetdür
7. Ḳıyâmet doğrudur ana benim de i‘tikâdım var
Şeb-i hicrânı ‘uşşâḡın ‘ilâve bir ḡıyâmetdür
8. Gül üzlü yârdan munca cefânı kim çeker Nevber⁵³⁴
Biḡamdillâhi ve’l-minne hele cānım selâmetdür

332

Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün

1. Bî-çâre gönül ḡasret-i yâr ile ḡam eyler
Bî-hüde çeküp ḡuşşanı cāna sitem eyler
2. Dil ḡanı gelür cūşa daḡı firḡat odıyla
Ter başa çıḡar şuya döner gözde nem eyler
3. Ebrûlarını gökde ḡamer nişbeti bilmek
‘Aşḡıkları bu fikr-i gümân mişli ḡam eyler
4. Gül-zâr-ı melâḡatda olan çehre-i ali
Dil bülbülünün naḡmesini zeyl-i bem eyler
5. Feryâd u fiḡân keşreti bülbüllere zaḡmet
Gül ḡâra virür vaşlını ana kerem eyler
6. Men la‘l-i leb-i yâre heves salmuşam ammâ
Çoḡlar heves-i bâde-i cām ile cem eyler
7. Dil derdini izḡâr idebilmez ki nigâra
Cānânını âḡâḡ-ı ḡamından ḡalem eyler
- 100a 8. Nevbere olan mihr ü şadâḡat ona besdür⁵³⁵
Sâkit dayanup du[r]maḡ onu muḡterem eyler

333

Mef‘ülü Fâ‘ilâtün Mef‘ülü Fâ‘ilâtün

1. Âhüda bu gözün tek süzgün nigâḡ yoḡdur
Taḡḡiki ḡayli düzgün bir iştibâḡ yoḡdur

⁵³⁴ yârdan: yâridan N1

⁵³⁵ [r]: - N1

2. Müjgān şufūfı dutmuş göz devrini ser-ā-ser
Fağfūr-ı Ç̄inde manzūm bile sipāh yoğdur⁵³⁶
3. ‘Aşk ‘āleminde men tek üftāde bir gedā yoğ
Bez̄l-i sehāda sen tek dünyāda şāh yoğdur⁵³⁷
4. Muḥkem dime ḥiṣār-ı zūlf-i siyāhı rūya
Şubḥun nesīmi sākıt sīnemde āh yoğdur
5. Ḥālim görüp perīṣān hoş-ḥāldür raqībim
Bir melce-i ümīdim bir ḥayr-ḥāh yoğdur⁵³⁸
6. Eyler raqīb ḳalbim Nevber mükedder ammā
Ağyāra yār öñünde cāy-ı penāh yoğdur

334

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Mey ḥayālinden geçür yārin mey-i şahbāsıdur
Ārzūsı göñlümün mey-gün leb-i ḥamrāsıdur
2. Secde ḳılam men nihān yārin kemān ebrūsına
Zāhide āvāzesi ṭā‘at riyā da‘vāsıdur
3. Jeng dutmuş ḳan tōken yārin muḳavves ḳaşları
Çünki göz cellādınun bu ḥancer-i bürrāsıdur
- 100b 4. Şekve ḳıldım yardıma müjgān oğundan söyledi
Men bu işden bī-ḥaber şāyed gözün fetvāsıdur
5. Vesmedür ḳaşuñdaki şordım nigārım söyledi
Raḥmdār itmiş seni ebrūdaki ḳan pasıdur
6. Müstebid sultānlarun fikri ğalaṭ fi‘li ğalīz
Fikri sālīm birce bu ‘āşıḳlarun ḥülyāsıdur
7. Ḥil‘at-i şāhānenin rencine degmez zilleti
Çün libās-ı āfiyet dervīşler kirbāsıdur
8. Dil ki feryād eylüyor bī-hūde bilme nālesin
O daḥı bir gül-ruḥun meftūnı hem şeydāsıdur
9. Ney şadāsın gūşe dut mey-ḥāneden şām u seḥer
Bir ḥaber dut rindden gör hansı ‘āşıḳ yasıdur⁵³⁹

⁵³⁶ fağfūr: faḥfūr N1

⁵³⁷ bezl: bezl N1

⁵³⁸ melce: melce[‘] N1

⁵³⁹ rindden: rindiden N1

10. Gitdi Mecnûn dehrden hem Kûhken Ferhād ile⁵⁴⁰
İmdi de bu Nevberin gavgāsınun gūyāsıdur

335

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

- 101a 1. Yavaş tohün ser-i zülfe sen ey nesīm-i seher
Edeb ri‘āyet eyle nāz ile yatup dil-ber
2. Hārīr pīrāhen içre beyāz sīm endām
Laṭīf sīne-i mermer mukaşşereyn memeler
3. Yeten zamānda huzūr-i nigāra ta‘zīm it
Şağın otağına girme icāzesiz hodsar
4. Qabaqca izn-i duhūla dil ricā eyle
Selām-ı taḥiyatın zıkrını eyle ezber
5. Emāndı gāflet idüp serserī tohünma ona
Müzeyyir itme onu inciyür melek manzar
6. Uyat liyākat ile ol mihr-i gül endāmı
Dilimce söyle selāmı müzekker ol hoş-ter
7. Nigāra ‘arz eyle bu derdimi ‘ilāc itsün
Di kim gözüm yaşına kat olupdı hūn-i ciger
8. Melāl ü miḥnetine söyle intihā virsün
Cefā [vü] cevre dayanmur firāqda Nevber⁵⁴¹

336

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün

1. Ğam-ı yāri dil-i bīmārdan şor⁵⁴²
‘ilāc-ı derd-i ‘aşkı yārdan şor
2. Qara günler çekür ‘aşık gamuñda
Bunu ol turre-i tarrārdan şor⁵⁴³
3. Nefes gitse qalür şüret-i vücūdım
Şebīhim şüret-i dīvārdan şor⁵⁴⁴

⁵⁴⁰ dehrden: dehriden N1

⁵⁴¹ [vü]: -yı// firāqda: firāqıda N1

⁵⁴² bīmārdan: bīmārıdan// yārdan: yārıdan N1

⁵⁴³ tarrārdan: tarrārıdan N1

⁵⁴⁴ şebīhim: şebīhim// dīvārdan: dīvārıdan N1

4. Alar lezzet yüzünden hāl-i hindū
Yatan gül bütesinde hārdan şor⁵⁴⁵
5. Sücüdüm her seher kaç u kemāna
Onun terkin kılan küffārdan şor⁵⁴⁶
- 101b 6. Dudağım degmüyüp cām u şarāba
Harābım nergis-i humārdan şor⁵⁴⁷
7. Ne dīnim var ne īmānım riyādan
Riyānı ‘ābid-i dīn-dārdan şor⁵⁴⁸
8. Göñül şeydālanup zevk-i ruhuñdan
Bu zevki bülbül-i gül-zārdan şor⁵⁴⁹
9. Çeküpdür gam çekenler çıhdı gitdi
Ġamuñ kimdür çeken Nevbārdan şor⁵⁵⁰

337

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Fikr ü hüşim her zamān bir māh-rū dil-berdedür
Ortamızda hāil-i maşşūd olan bir perdedür
2. Gün kimi rüyın açup eyler münevver göñlümü
Bağmasam bir gün eger ruhsāra dil pejmürdedür
3. Göñlümü bend eyelüyen zülf-i siyāhuñdur senüñ
Eyleme inkār onu ger sende yoğdur nirdedür
4. Berg-i gül gördim düşüp bir cüy-bār-ı gül-şene
Beñziyor ol şüret-i yāre ki çeşm-i terdedür
5. Bī-sütümü her yeten yıhmaz ki olsun nām-dār
Kühken Ferhād olar anuñ eli dil-berdedür
6. Mihr-i cānān dildedür sākin müdām u muttaşıl
Her şeb-i hicrānda hülyāsı menle serdedür⁵⁵¹
7. Vā‘ižin va‘zı riyā hem bī-şemerdür sözleri
Herze vü hedyānlar bir mescid ü minberdedür⁵⁵²

⁵⁴⁵ hārdan: hārıdan N1

⁵⁴⁶ küffārdan: küffārıdan N1

⁵⁴⁷ humārdan: humārıdan N1

⁵⁴⁸ dīn-dārdan: dīn-dārıdan N1

⁵⁴⁹ gül-zārdan: gül-zārıdan N1

⁵⁵⁰ Nevbārdan: Nevbārıdan N1

⁵⁵¹ hicrānda: hicrānıda N1

8. Her zamân bir ‘âşıkı ser-geşte bir meh-rû kılar
İmdi de ser-geştelik devrânı bu Nevberdedür

338

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

- 102a 1. Gönlüm melâl ü miḥnet ü ğam pāymāludur⁵⁵³
Cānım ‘azāb-ı hicrde başım belāludur
2. Āhım şerārı oldu benim cānımı yaḥan
Ḥākisterim henüz bir āteş hevāludur
3. Feryādım ‘arşa yetdi yetişmez nigārım
Gönlüm nevāsı şavt-ı ceresden nevāludur
4. Vaşl-ı nigāra cānımı virsem rızā mıdur
Yoḥsa vişāl kıymeti cāndan bahāludur
5. Hicrānı ile ğam dilimi mesken eylüyor
Girmez yatağa ğamze oḥundan yaraludur
6. Ülfet ğam ile dutdı dilim ğam dil ile hem
Nirden bular ‘aceb budı kim āşınāludur
7. Ğamdur yıḥan vücūdımı şām-ı firākda⁵⁵⁴
Ğuşşam nihāl-i gül-şen-i ‘ömrüm zevāludur
8. Zāhid dime ki Nevberî mest ü ḥarābdur
Men içdigim şarāb-ı ṭahūrin ḥelālیدür

339

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Nergis-i mestin ḥumārından başım ḥammārdur
Ser-ḥoşam bu bādeden fikrimde vaşl-ı yārdur
2. Āh çeksem Bī-sütün pāmāl olar bir anıda
Tīşe urmaḳ ‘âşık-ı bī-āha muṭlaḳ ‘ārdur
3. Vaşl-ı yāri ibtidā dutdum ḥesāba sehl men
Şoñra gördim kām-ı dil ‘âşıqlara düşvārdur
4. Āteşi cennet kılar maḥbūb ḳalbine ḥabīb
Bu meşel İbrāhime gül-zār olan bir nārdur

⁵⁵² herze: ḥerze// hedyānlar: hedyānılar N1

⁵⁵³ hicrde: hicride N1

⁵⁵⁴ firākda: firākıda N1

- 102b 5. Dāğ-ı hicrān sīneden olmur rızā gitsün göñül
Ey hoş ʿāşık onun göñlünde hicrān vardur
6. Ța'ne daşından çeküp eṭrāfıma dutdum ḥiṣār
Şu'le-i āhımla bu menzil maña envārdur
7. Her zamān ʿaşq ehli var bir ḥüb-rū vardur diyü
Māil-i ruḥsār olan bu devrede Nevbārdur

340

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

1. Zāhid şanur vücūdın ṭāhir özini dīn-dār
Pinhānı ma'şiyetden aşla degül ḥaber-dār
2. Mest eyleseydi her-gāh her bir ḥarām mey tek
Ma'lūm olardı onda dünyāda kimdi hūş-yār
3. Zāhid ḥesāb idir kim mey-ḥāne mestiyem men
Nūş itdi kim mey içre pinhāndı ḥayli esrār
4. Pā-beste dürd-i mey tek ḥumun tehinde ḳalmaq
Eydür neinki olmaq dünyāda merdüm-āzār
5. Meyden ki men el özüm mey-ḥāne menzylimdür
La'l-i leb-i nigārım cām içre nāb-ı gül-nār
6. Gül-şen gülün görende dutgun dile feraḥdur
Bā'is budur ki her gün seyrengehimdi gül-zār
7. Nevber çıḥup şikāra bir ṭurfe āhū dutsun
Nā-geh özi ḥabersiz dāma olup giriftār

341

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Göñlümün ḥ'āhiş idir manzar-ı ruḥsār-ı nigār
Gözümün ḥasretidür ʿarız-ı gül-nār-ı nigār
2. Def'alarla dimüşem zāhide şürbī degülem
Meni medḥūş eyleyüp nergis-i ḥumār-ı nigār
103a 3. Çürüyüp ḥāke döne zāhire virmez ebedā
Topraḳım şayı eger olsa da esrār-ı nigār
4. Virdi tālāna göñül mülkünü hicrān gicesi
Yāda düşdükce siyeh ṭurre-i ṭarrār-ı nigār
5. Murğ-i rūḥımdı gören dāne-i ḥāl-i siyehi
Zülf-i dāmına düşüp oldı giriftār-i nigār

6. Gördi āgūş eylüyüp hārımı gül gül-şende
Hāl-i hindūnı ʿivaż itdi yüze hār-ı nigār
7. Ne olardı göresen bir defʿa gül faşında
Bādeni elde duta şevk ile Nevbār-ı nigār

342

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

1. Vaʿde-i vaşluñ ile ğamlı gönül hurrem olur
Feraħından gine göz girye kıılır pür-nem olur
2. Geh idir hātırımı şād u feraħnāk vişāl⁵⁵⁵
Firḳati yāda salur bûṭe-i dilde ğam olur
3. Gāhî düzgün danuşur şoħbet-i cānānı dilim
Geh görüsen ki çasır söylediği sersem olur
4. Göz tesellīsin alur gül-şen-ārā güllerden
Yāda düşdükce yüzüñ dilde gine mātem olur
5. Hıyali rāħatdı beden ʿālem-i hayretde niçün
Gerdiş-i hūn-ı dilim cismde ol dem kem olur⁵⁵⁶
6. Dile her oħ ki yeter ğamze-i hūn-h̄āruñdan
Bitişir birbirine yaraları muħkem olur
7. Ğarḳa gözyaşı virür Nevberî hicrān gicesi
Mūra tūfāndur eger hānesine şeb-nem olur

343

Mefʿülü Fāʿilātü Mefʿülü Fāʿilün

1. Ol serv-i kāmetin bize her laħza nāzı var
ʿAşıklarun bu nāza şamīmî niyāzı var
- 103b 2. Faħr eylesün nigār gerek serv-i ḳaddine
Ḳāmet boyu ayaḳına zülf-i dırāzı var
3. Mihrin dilimde besledigim menden olmuyup
Her bir işin huşuşî olan kārsāzı var
4. Vaşl-ı nigārı sehl hesāp itme ey gönül
Bāzār-ı ʿaşḳ-ı yārda hem cān-güzārı var⁵⁵⁷

⁵⁵⁵ hātırımı: h̄ātırımı N1⁵⁵⁶ cismde: cismide N1⁵⁵⁷ yārda: yārıda N1

5. Şâne saçuñda şubḥ gezüp sayḳal eylüyor
Bī-çāre göñlümün buna çoḡ iḥtirāzı var
6. Dil lāl olur görende seni nuṭḳdan düşer⁵⁵⁸
Ḥoş-baḥt odur ki dil-berine dil-firāzı var
7. Nevber ğamın açup diyebilmür ḥalāyıḳa
Dil-dāra ‘arz ider ne ki ḳalbinde zārı var

344

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ey ḥoş ol ‘aşıḳa ḥayretde olup yāri görür
Göz yumar dehrden ol yār-i vefādārı görür⁵⁵⁹
2. Muttaşıl fāriğ olar dehr-i denī fikrinden
Çeşm-i maḥmūrı ile nergis-i ḥammārı görür
3. Dil-berin silsile-i zülfüne bağlar dilini
Yoḡ ider varını öz cānı olan varı görür
4. Her kemān ḳaşı biraḡ ḡamzeden atdıḳça dile
Sīnesin ḳarşı dutar çünki kemān-dārı görür
5. Dūzahı vaşf eylüyor zāhid elem menba‘ıdur
Gitmerem orda gözüm ‘ābid-i dīn-dārı görür
6. Mescide yoḡ hevesim çünki riyālar yiridür
Kim onun va‘zına meyl artusa ol nārı görür
7. Diḳkat ile nazārın celb eylüyen sözlerime
Rū-be-rū şanki durup şüret-i Nevbārı görür

345

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

- 104a
1. Ne ğam ey māh-rū sen tek nigār-ı meh cebīnim var
Enīsim mūnisim cānım vefālı hem-nişīnim var
 2. Muḳavves ṭāḳ-ı ebrūya sücūd eyler dil-i ‘aşıḳ
Sa‘ādet rāhına yetdim buna ‘ayne’l-yaḳīnim var
 3. Elimde dāmen-i himmet faraḥnākam dilim mesrūr
Saña yetcek diyü bildim benim dünyā vü dīnim var

⁵⁵⁸ nuṭḳdan: nuṭḳıdan N1

⁵⁵⁹ dehrden: dehriden N1

4. Ser-i kûyında bend aldım olup rāhat dil ü cānim
Göze karşı duran sen tek cemāl-i nāzenīnim var
5. Eger cān naqdi hem virsem vişāle hayli mes‘ūdam
Menim var ondan evlāter ki cān-ı kem-terīnim var
6. Yüzüñ menden nihān dutma degül bed merdüm-i çeşmim
Emīn ol ey şanem ondan ki çeşm-i pāk-bīnim var
7. Kara günden çeküp dışra meni Nevber iden sensen
Özüñ tek bil meni cānān ne buğz ile ne kīnim var

346

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Kırtarar ğamdan dili gül-nār mey dil-şād ider
Yār mihrin dutmağa cān u dili mu‘tād ider
2. Zehr tökse cāmıma cānān eger nūş eylerem
Zehre çāk olsam meni cānān eli āzād ider
3. Cān bahāsın sahluyor bir nev‘ ilen fikr-i vişāl
Āh kim firqat onu ğamlandırup ber-bād ider
4. Yādına salmur meni cānān ta‘accüb bundadur
Derd ü ğam göndermegi h‘āhiş iden dem yād ider
5. Yaşımı gözden eger āhım kurutsa yoğ ‘aceb
Kān ile dolmuş dilim gözyaşına imdād ider
- 104b 6. Gül ‘arūsı ‘ayş için gül-gün giyüp gül-zārda⁵⁶⁰
Ad olupdur bülbül-i bī-çāreni dāmād ider
7. Nevberā her kim vire gül mişli hāra vaşlını
Ol zamān bil kim o hem bī-mihrlükden ad ider

347

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ma‘den-i dilden sözüm bir lü‘lü-yi şehvār olur
La‘l ü gevher sengdür söz dürr-i kıymetdār olur
2. Cevr ü qahruñ çoğ dise luţfuñdur onlardan ziyād
Merħametlidür özüñ kim qābil-i dīdār olur
3. Geh gözüñ fikrin çekür hayrān olur göz merdümi
Artırur gāhī tama‘ göz māl-i ruhsār olur

⁵⁶⁰ gül-zārda: gül-zārıda N1

4. Ğam-güsārım yoĥ diyim ĥadden füzündür ğamlarım
Herçi pinhān eylesem ruĥsārdan izhār olur⁵⁶¹
5. Bāde-i ğaflet idüp ser-mest ehl-i ‘ālemi
Bāde-i la‘l-i lebi nūş eylügen hūş-yār olur
6. Her şanem vālih idir büt-ĥānede bir ‘āşıkı
Men tapan zībā-şanem cān kātili ĥūn-ĥ‘ār olur
7. Nevberī ğamdan ĥazer itmez ki vardur ğam-güsār
Cevrini çekmiş onun cānān ona ğam-ĥ‘ār olur

348

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Şeĥer-dem zülfünün ‘ıtrı maña bād-ı şabādandur
Biĥamdillāh ki bu himmet nigār-ı meh-liķādandur
2. ‘İlāc-ı derdim it menden teraĥĥum kıl nażar kesme
Hirās it ĥalk söylerler nigārı bī-vefādandur
- 105a 3. Göz açdım bu cihān içre seni gördüm dutup mihrin
Aramızdan geçen sevdā ezel kālū belādandur
4. Ķabūli telĥ-i dermānın degül ĥ‘āhiş mizācımda
‘İlāc-ı derd-i dil sende olan şīrīn devādandur
5. Güle beñzer didim rūyuñ lebüñ ğonca güle lākin
Özümde i‘tirāf itdim ki bu sözler ĥaĥādandur
6. Ne ķadri ğam çeküp sensiz şeb-i hicrānda yansam⁵⁶²
Sezā-yı cism-i cānımda niçün kim āşinādandur
7. Günehdür eylesem ta‘cīl vişāle şabr terkiyle
Vuşūli ‘āşıkın yāre muķadder bir Ĥudādandur
8. Disem bī-mihrdür cānān ğalaĥ sözdür ĥaĥādur bu⁵⁶³
Bu ķasem sözler ey Nevber tamāmen iftirādandur

349

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Her zamān kim ‘ārīzuñ maĥzūn dile manżūr olur
Şu‘lesinden tīrelik ğamġīn dilimden dūr olur

⁵⁶¹ ruĥsārdan: ruĥsārıdan N1

⁵⁶² hicrānda: hicrānıda N1

⁵⁶³ bī-mihrdür: bī-mihridür N1

- 105b 2. Rāḥat-efzādur dile hicrān ũebi fikr-i viũāl
Fırķat-i yāre salan demde gōñül rencūr olur
3. Çāk-ı dāmen olmuũam çāk-ı girībānuñ gōrüp
Buḥl iden ḥāsid gözü buḥl-i ḥasedden kūr olur
4. Bir melekdür evveli İblīs āḥirde recīm
Ṭā‘ata gerden ḳoyan Ādem melek meũhūr olur
5. Cem‘ ḳılmaḳ isteseñ ğamdan perīũān gōñlümü
Ṭālī‘-i baḥtım hemān cem‘iyyete me‘mūr olur
6. Ḥāũıl oldu maṭlebim men ũubḥ-dem itdim du‘ā
Ṭā‘atimün ecridür kim kām-ı dil maḳdūr olur
7. Olmuyup birden bire dīvāne Mecnūn ‘aũḳda⁵⁶⁴
Laḥza laḥza ‘aḳldan dīvānelik maḩhūr olur
8. Yār ucundan Nevberī her ḳadri çekse derd ü ğam
Kāma yetse ũübhe yoḫ dil dāimā mağrūr olur

350

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. ‘Ārız-ı gül-nārdan bir dem nikābı it kenār⁵⁶⁵
Ser bürehne gün kimi bī-‘ayb sen çıḫ āũıkār
2. Tār-ı ğīsūdur olan bağrımda cānım rīũtesi
Kim nesīm-i ũubḥdan titre[r] tenim çün sīm-i tār⁵⁶⁶
3. Tīredür gōñlüm ivi görmez diyü ruḩsāruñı
Ne olar ey māh-rū leyl-i dilim itsen nehār
4. Ten düşür ruḩsāruña her gün siyeh ğīsūlaruñ
Gice gündüz bir olan vaḳte olur ‘ıyd-ı bahār
5. Telḫ-i mey nūũ virir sensiz kerāhet gōñlüme
Bāde-i ũīrīn senüñ la‘l-i ũeker-bāruñda var
6. Ney dilimden ün dutup maḩzūn dil eyler ‘ālemi
O da men tek ğamlanup dād ile eyler āḩ u zār
- 106a 7. Nevberī terk eylemez kūy-i serüñ bir ũāniye
Pāsbān-ı dergeḩ it illerde olsun baḥtiyār

⁵⁶⁴ ‘aũḳda: ‘aũḳıda// ‘aḳldan: ‘aḳlıdan N1

⁵⁶⁵ gül-nārdan: gül-nārıdan N1

⁵⁶⁶ ũubḥdan: ũubḩıdan// [r]: - N1

351

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Serv reşkin kâmet-i serv-i hırāmānuñ biler
Hānde güller şermini gül-rüy-ı hāndānuñ biler
2. Gül açılmaz çehrene nişbet ola gül-zārda⁵⁶⁷
Bunu ancak pertev-i la'l-i Bedaḥşānın biler
3. Mısr çāhı Yūsufa aşk-ı Züleyhā dāmıdur
Ḥabsgāh gönlümü çāh-ı zenaḥdānuñ biler
4. Dil şikāruñdur olup tır-i müjeñle zaḥm-dār
Bu nā-ḥaḳ kanı hemān peykān-ı müjgānuñ biler
5. Māh u mihrin gerdişi itmez münevver göñlümü
Onu raḥşān eylemek ruḥsār-ı tābānuñ biler
6. Ejdehā sākin olar her yirde olsa defn-i genc
Bu sözün taşdıḳını zülf-i perişānın biler
7. Nevberā her gül-şenün bir bülbül-i şeydāsı var
Gül kimi yārin yüzün dād ile efgānuñ biler

352

Mef'ülü Fā'ilātü Mef'ülü Fā'ilün

1. Şimşād elinde yārimizin meyle cām var
Hadden ziyāde bizde ona ihtirām var
2. Almış eline cām-ı şarābı niğārımız
Bizde heves bu nev'i şarāba müdām var
3. Minberde vā'izin yiri hoşdur velī bize
Mey-ḥāne içre ḥayli şerefli maḳām var
4. Cān u dil ile dutmaluyuk mey piyālesin
Ondan ğalīz şeyḥde fi'l-i ḥarām var⁵⁶⁸
- 106b 5. Cevr ü cefāya tāb idelim şabr-ı firḳate
Çünkü cefā-yı dil-bere āḥirde kām var
6. Zāhidlerin riyālıdı zühd ile ṭā'atı
Onlar da her ḥalāyıka bir cūr kelām var

⁵⁶⁷ gül-zārda: gül-zārıda N1

⁵⁶⁸ şeyḥde: şeyḥide N1

7. Hümme dayaq olupdı vücüdım ne ğam maña
Hün-ı dilim mişâli hem onda kıvâm var
8. Mey-hânelede men görürem rüy-ı dil-beri
‘İrfân içinde Nevbere bir nîk nâm var

353

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Qaradur müşg-i Hotan rüyüñda hâlün gösterir
Āftāb āyinedür halka cemālün gösterir
2. Öldümezdür makşaduñ ‘uşşākı ya raḥm eylemek
Hansı birin maşlahat fikr ü hayālün gösterir
3. Berg-i gül humrālîkı gül-berg-i rüyüñdan dutup
Görmüyen ruhsāruñı halka mişālün gösterir
4. Şabr bir dervāzedür ey gül yatağ-ı vaşluña
Kim taḥammül eylese ana vişālün gösterir
5. Virmüyen cān naḳdini çeksün vişālünden elin
Gözleründen bellidür bu ḫālî hâlün gösterir
6. Nevberā kimdür saña ta‘lîm iden bu sözleri
Yoḫsa bu ilhāmdur zevk-i kemālün gösterir⁵⁶⁹

354

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

1. Niğār seyr-i çemenden elinde lāle gelür
Mişāl idüp onu yoḫsa ‘izār-ı ale gelür
2. Bilüpdi ğuşşa vü ğamlar mekân-ı ‘unvānım
Qatar ilen düzülüp üstüme ḫavāle gelür
3. Diyorla birbire ‘ālem ki ‘aşqdur marāzı
Odur ki ḫālî onun gün-be-gün maḫāle gelür
- 107a 4. ‘İlācı yoḫdı bunun çāresi degül mümkün
Niğārı yanına gelse olar ki ḫāle gelür
5. Melāmetin yiri yoḫdı marîz-i ‘aşka niçün
Bu töhmet ondan ‘ivaż yār-i gül-cemāle gelür
6. Görüpdi gül yüzüñi ter dutan zamānda meger
Senüñle bahşe durupdur yüzinde jāle gelür

⁵⁶⁹ ilhāmdur: ilḫāmıdur N1

7. Heves meni aparur mey-kede ayağına
Yavaş yavaş diyesen Nevberī kemāle gelür

355

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Açıldı şubḥ nigārın elinde şānesi var
Baḥupdı şüretine gözgüde terānesi var⁵⁷⁰
2. Āmāndı perçem-i zülfe toḥunma ey şāne
Kıl ihtiyāṭ kim onda dil āşiyānesi var
3. Vişāle ḥ'āhi ne ḥ'āhi mu'ayyen itdi bir il
Yetişdi vaḳt-i mu'ayyen gine bahānesi var
4. Gelüp i'ādet idenler marīz-i ḥāletini
Nihānı birbire dirler ölüm nişānesi var
5. Mükedder olma dilim yoḥ seni salan yāre
Yeter zamāna saña herkesin zamānesi var
6. Açıkdı mültemisin rüyına du'ā ḳapusu
Hemīn bu 'ālem-i 'aşḳın bir āsitānesi var
7. Şu'ā-yı şem' ile cānın yaḥarsa pervāne
Dilin firāḳda Nevber daḥı zebānesi var⁵⁷¹

356

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Egerçi hicr odına yanmaḳım cefā görünür
Size cefā görünürse maña şafā görünür
- 107b 2. Firāḳı zan eyleme cānıma virür zaḥmet
Nigārın 'āşıḳa cevri nice vefā görünür
3. Açıkdı bāb-ı teraḥḥum ricāya el götürün
Bu bābdan hamunun ḥāceti revā görünür⁵⁷²
4. Ḥadeng-i ḡamzeni atmaz nigār her yetene
Atar o 'āşıḳa kim onda iştihā görünür
5. Marīz-i 'aşḳ-ı nigāram devāya ḥācet yoḥ
'ilāc-ı derdime cānān lebi devā görünür

⁵⁷⁰ terānesi: terānesi N1

⁵⁷¹ firāḳda: firāḳıda N1

⁵⁷² bābdan: bābıdan N1

6. Yataķımı döşüyün mey-kede bucaķında
Bu ‘aşķ mestine meyden gine şifā görünür
7. Nigāra ‘arz eyledim dildeki nihān derdi
Tamāmi düzgün olup şayı cā-be-cā görünür
8. Ne ķadri olsa nigārın dilinde ķahr u ğazab
Müdām Nevberīden cān u dil fedā görünür

357

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Hāyāl-i çeşmdür yoħsa duran ķarşımda yārimdür
Meni ser-ħoş iden meydür veyā çeşm-i ħumārımdur
2. Göñülde ārzü gözde müdāmın ħasret-i ruħsār
Mürū[r]-ı ‘ömrüme anım gözümde intizārımdur⁵⁷³
3. Firāķ-ı hicr-i cānāna dayandım dağ kimi durdım
Cefā [vü] cevre şabr itmek şübüt-ı cism-i zārımdur⁵⁷⁴
4. Ser-i kūyında cān virmek ezel günden merāķımdur
Rızā virse buna yārim benim bile ķarārımdur
5. Eger mey-ħāneden gelse ķulaķına şadā-yı ney
O yirde dād iden neyler dilimle dil-figārımdur
6. Saña dil virdiğim günden elimde ihtiyārım yoħ
Velī birce nefes dutmaķ hevādan ihtiyārımdur
- 108a 7. Düyorlar vaşl-ı cānāna bahādur ‘āşıķın cānı
Onun yanındadır cānım nice söylüm ki varımdur
8. Dıraħt-ı ‘aşķımı Nevber yetürdim şāhdār itdim
Şüküfemdür ğam u ğuşsa melāmet daşı bārımdur

358

Mefūlü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Göñlüm zebān-ı ħāl ile cānānı dindirür
Dil sīnede ħesāba dutup cānı dindirür
2. Āħım hevāsı baħra telāţum virür benim⁵⁷⁵
Virmiş sükūta ‘ālem-i ‘ummānı dindirür

⁵⁷³ [r]: - N1⁵⁷⁴ [vü]: -yı N1⁵⁷⁵ baħra: bahra// telāţum: ţelāţum N1

3. Bülbül güle teraḥḥum ile nağmeler oḥur
Öz nālesiyle nev-gül-i ḥandānı dindirür
4. Belķīsdēn ḥaber getirür Hüdḥüd-i şabā⁵⁷⁶
Şaḥrā tıyūrı ḳalb-i Süleymānı dindirür
5. Göñlüm bu ḳadri kim eylüyor vaşluña telāş
Ḳanın alıpdur ağızına öz ḳanı dindirür
6. Bir kelme yāre söz dimüşem ilde söylenür
Ḥādīm ne cür'et itdi ki sulṫānı dindirür
7. Bāğ içre serv her ṫarafa baş egir niçün
Bilmiş dilim o serv-i ḥırāmānı dindirür
8. Nevber düşüp ḥayāle nigārın danışdıra
Eş'arı ile ol şeh-i ḥübānı dindirür

359

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

1. Mey-ḥānelerde rinde maḥşüş ḥidmetim var⁵⁷⁷
Bu faḥrdur tükenmez māl ile devletim var
2. Ol māh-rūya meylim ḥadden füzündi çünkim
Naḳdiyyāten elimde cān kimi şervetim var
- 108b 3. Ağyārdan ḥabersiz gelsün diyün nigāra⁵⁷⁸
Olsun emīn ki cā-yı maḥşüş-i ḥalvetim var
4. Ḳoysun ḳadem göz üste öpsün gözüm ayakın
Bu nezr-i evvelimdür kerrāta niyyetim var
5. Ğamdur dutan yaḥamdan hicrān gününde güyā
Cāna şerīk olupdur ğamla şerāketim var
6. Dām-ı belādı zülfü ey dil ona dolanma
Baḥ gör saña ne yahşı menfī naşīḥatim var
7. 'Arz eylüyün nigāra gelsin bizim diyāra
Ey Nevberī onuñla ḥodmānī şoḥbetim var

360

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

⁵⁷⁶ Belķīsdēn: Belķīsiden N1

⁵⁷⁷ maḥşüş: maḥşüşı N1

⁵⁷⁸ Ağyārdan: Ağyārdan N1

1. Açıl ey gonça gül ol bülbülü feryāda getir
Eyle feryād ile bu gönümümü hem dāda getir
2. Ey çemen yahşî bezen al yaşıl elvān giyünüp
Bülbülü nāleye sal min bir iki dāda getir
3. Nergis-i mest-i humār ile çemen güllerine
Kadeh-i lāle ilen surh-i mey-i bāde getir
4. Ser-nigün eylegilen ğamda benefşe kadini
Koy hacāletde onu yārime üftāde getir
5. Bāğ-ı zār-ı çemeni nāz ile gezsün gül-rū
Tālî ü bahtın onun taht-ı Süreyyāda getir⁵⁷⁹
6. Bāğ-bān fahr eylesin dahı serv-i çemene
O hırāmān ki degül az dilüni şāda getir
7. Olma mağrūr sen ey Nevberî bu şîrlere⁵⁸⁰
Hakk-i işlāhını bir māhir üstāda getir

361

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Açdı cānān yahāsın bāb-ı necātım görünür
Mihribān saldı nazar vaşla sebātım görünür
- 109a 2. Geldi güftāra dilim tūṭî-maḳāl oldı zebān
Şekker-i la'l-i lebi kand-i nebātım görünür
3. Göz götürmek dilemür merdümekin yārinden
Gözde bir zevk ü feraḫ dilde neşātım görünür
4. Giçdi ğam devri gelüp ka[r]şuya eyyām-ı sürür⁵⁸¹
Şādem ondan ki benim şānlu ḫayātım görünür
5. İtr-ı hoş dutdı şabā zülfün açan demde nigār
Getürüp İtrı maña vaşla berātım görünür
6. Pertev-i rüyı dil-i tārīkime nūr virür
Ki ḫabīb āl-i ḫabībe şalavātım görünür
7. Nevberî rūḫ vedā eylemek ister tenimi
Gelse cānānım eger tāze ḫayātım görünür

⁵⁷⁹ Süreyyāda: Süreyyāda N1

⁵⁸⁰ şîrlere: şîrilere N1

⁵⁸¹ [r]: - N1

362

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Rumūz-i leblerinün gönça gülde pinhāndur
Odur ki bağı onun dopdolu kızıl kandur
2. Ne kadri vaşfuñı yazdım tükenmez oldı sözüm
Göñül midür bu veyā söz dolu bir ‘ummāndur
3. ‘İlāc-ı derdime dermān viren degül ki tabīb
Lebüñde ancağ onun çāresi nümāyāndur
4. Ne emr sen idesen hükümüñe muṭī‘ oluram
Negin ki sendedür ol hātem-i Süleymāndur
5. Vefāña yoğ dise bir bāver itmerem ebedā
Bu söz benimce cefādur haķuñda pinhāndur
6. Başımda yoğdı ne hūşım ne fehm ü idrākım
Cünün-ı ‘aşğ olanun meskeni beyābāndur
7. Mezīd-i meşreb-i zühhād olan dilime bağun
Ki imdi şürbi olup hābgāhı mey-hāndur
8. Niçün vişālini yārim koyupdı ferdāya
Ne sehv eyledi Nevber o hem peşimāndur

363

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

- 109b
1. Şarāb-ı ‘aşğ-ı nigārı göñül helāl bilür
Sözüm hılāf degül şāhib-i kemāl bilür
 2. Mezāk-ı nergis-i mesti değışme bāde ilen
Bu bāde zevķini ancağ bir ehl-i hāl bilür
 3. Terennümi diledür ‘andelīb nağmesinün
Mezākı yoğlar onu başka ķıl ü ķāl bilür
 4. Açup zebān tesellī diyorlar şabr eyle
Göñül bu ‘aşğ odunun şönmegin maḥāl bilür
 5. Yüzüñde hāl-i siyāhuñ olup ciger dāğı
Veremli göñlüm onu cānıma zevāl bilür
 6. Kōnupdı murğ-i dilim serv-ķad buṭaķına
Egerçi rişesi bilmez onu nihāl bilür
 7. Bir ay koyupdı kararın vişāle yār velī
Giçüpdi vakt-i mu‘ayyen bu ay sāl bilür

8. Taḥayyür ‘ālemine Nevberî heves yetürür
Bu ḥayret ‘ālemin o bir de gül-cemāl bilür

364

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Meni bu ḥāle salan miḥnet ü melālüñdür
Tenimi ḥasta kılan ḥasret-i cemālüñdür
2. Melālüñ ile gönül az ḳalup verem getüre
Ne dem nihāyet-i firḳat ne dem vişālüñdür
3. Melāl ü ḡuşşa yetüp yārdan saña ey dil⁵⁸²
Ġamın ziyādı senüñ şevket ü celālüñdür
4. Sücüdün eyledi zāhid bir egri mihrāba
Menim de secde-i ṭā‘at-gehim hilālüñdür
5. Mükedder olma meni öldüren zamānda niçün
Bu cān senindür ‘azīzim ḳanım ḥelālüñdür
- 110a 6. Meni hemîşe taḥayyür çekür vişāle ṭaraf
Dilimi menden alan cezbe-i vişālüñdür
7. Te’essüf eyleme Nevber cefāya düşmegile
Cefā [vü] cevri nigārın ḥuşuşî mālūñdur⁵⁸³

365

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Her ‘āşıkın ki sen kimi āhū balası var
Ne ḡuşşa ḡam dilinde ne başda belāsı var
2. Terk eyleyüp mi yār gören cevri ü zulmini
Ya kim onun bir ayrı cefā ihtirāsı var
3. Sulṭān-ı ḡam menem ki dutup dehri şöhretim
Başım üzerinde cevri ü cefānın livāsı var
4. Cānāndan ne ḳadri yete ‘āşıka cefā⁵⁸⁴
‘Uşşāḳına bu cevri ü cefānın şafāsı var
5. Cān bir ṭarafdı miḥnet ü ḡamlar da bir ṭaraf
Bî-çāre gönlümün ne ḳadar müdde‘āsı var

⁵⁸² yārdan: yārıdan N1

⁵⁸³ [vü]: -yı N1

⁵⁸⁴ cānāndan: cānānıdan N1

6. Dest-i ricā ne vaqte dutar luṭf-i dāmenin
Bu maṭlebin yaqīn ki seḥergeh du‘āsı var
7. Nevber dilinde mihr-i muḥabbet müdāmdur
İṣbātına elinde müdellel esāsı var

366

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Göñül ğam itme ki derd ü ğamında çāresi var
Nigār-ı hoş-nazarından murād işāresi var
- 110b 2. Menimle baḥş eylese ḥaqlıdur semāda felek
Kaşuña nişbet onun egri māh-pāresi var
3. Dilin maḥalli tükenmez muḥīṭdür ‘aşqa
Tamām-ı kılzüm-i dehrin tehī kenāresi var
4. Egerçi meh dimüşem kara kaşa sehv degül
Kara gün içre ilünde ayunda karası var
5. Bu kadr derd ü belāya dūçār kılma meni
Hirās eyle göñül āhınun şerāresi var
6. Ne men ğamuñdan el üzmem ne ğam elin menden
Menim ğam ile ğamın da benimle arası var
7. Ne şekve Nevberī ğamdan nigārdandı saña⁵⁸⁵
Onun da men ṭarafa marḥamet nezāresi var

367

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ne ider hasta göñül onda ki kuvvet yoḥdur
Ona bu cevri iden kesde mürüvvet yoḥdur
2. Mihribānım maña çoḥ ‘işve vü nāz ile baḥur
Kim bu inzāra diyor onda muḥabbet yoḥdur
3. Yüz ḥicāb ile tapar ‘işmeti pür-kıymet olar
‘Afuvvet ‘işmeti yoḥlar da bir ‘işmet yoḥdur
4. Cānımı cevr ile ya luṭf ile talṭif eyleseñ
Cān senüñdür bilesen tā bize minnet yoḥdur
5. Bādenün men de ḥarām olduḡuna mu‘terifem
Bāde-i ‘aşkda bir şerr ü şerāret yoḥdur⁵⁸⁶

⁵⁸⁵ nigārdandı: nigāridandı N1

6. Virme her nâ-kese dil gözle şadâkat yolunu
Bâver itme ona kim onda şadâkat yoĥdur
7. Dîni dünyâya virür zâhid onu men de bilür
Kim kime söyle disün sende diyânet yoĥdur
8. Nevberî genc-i dilüñ dürr ile gevherle dolup
Şarf itseñ ne kadar onda nihâyet yoĥdur

368

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 111a
1. Bu kadar cevri ü cefânın bekâsı yoĥdı meger
Melâl ü miĥnetün intihâsı yoĥdı meger
 2. Heder gider mi benim munca dâd u feryâdım⁵⁸⁷
Bu 'aşk 'âleminün ked-ĥudâsı yoĥdı meger
 3. Niçün kabûle geçürmez ricâ vü mültemisi
Onun dilinde gamın ilticâsı yoĥdı meger
 4. Vefâlî bildim onu bilmedi rüsüm-ı vefâ
Vefâlî olmaĥa elde esâsı yoĥdı meger
 5. Didim ki rüşen olar tîre-dil cemâlinden
Bu âftâb-ı zamânın zıyâsı yoĥdı meger
 6. Livâ-yı merĥameti sâye bân ider başıma
Ĥaşemli pâdişehin bir livâsı yoĥdı meger
 7. Didim vişâline cânân rızâ-yı dil virsün
Dilinde Nevberî lafz-ı rızâsı yoĥdı meger

369

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Her semte göz baĥur ona dil-dâr görsenür
Gönlümde var feraĥ kim ona yâr görsenür
2. Ney nâlesi hemîşe dili gam-güsâr ider
Çün kim dilinde âh-ı dil-i zâr görsenür
3. Bâzâr-ı 'aşka koydı nigârım metâ'-ı ĥüsn
Çoĥdur gelen bu sevke ĥarîdâr görsenür

⁵⁸⁶ 'aşkda: 'aşkıda N1

⁵⁸⁷ heder: ĥeder N1

4. Gül bergine bahanda düşür hâtıra yüzün⁵⁸⁸
Zann eylerem ki dîdeme ruhsâr görsenür
5. Ser-mest idir vücüdımı meysiz piyâlesiz
Bâdemi cām-ı nergis-i hammâr görsenür
- 111b 6. Bî-gâneler diyorlar nigârın vefâsı yoḡ
Onlara yoḡdı lîk maña var görsenür
7. Āsüde itmişem dilimi kayd-ı dehrden⁵⁸⁹
Göñlüm siyâh zülfe giriftâr görsenür
8. Faşl-ı bahâr gül açular bâğ-ı dehrde⁵⁹⁰
Dünyâ tamâm-ı halka çemen-zâr görsenür
9. Dehrin hemîşe devrine ‘âşık gereklidür
İmdi zamâne ‘âşıkı Nevbâr görsenür

370

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Olma gâfil ey göñül faşl-ı bahâr elden gider
Turfе gül-şen gonça gül hem lāle-zâr elden gider
2. Şād u hurrem dut nefes vir göñlüne zevk ü feraḡ
Ġam talâkın vir daḡı bu rüzgâr elden gider
3. Sārbānuñ Qaysdur bağlan қаtar-ı ‘aşkına
Ġâfil olmaḡ ‘aybdur kim bu қаtar elden gider
4. Ser-ḡoş ol bir dem mey-i gül-fām-ı la‘l-i yâr ilen
Fā‘il-i muḡtâr isen bu iḡtiyâr elden gider
5. İmdi ki sen ey göñül düşdüñ cününluḡ meşḡine
Leyliden el çekme kim ol gül-‘izâr elden gider
6. Çoḡ uzundur bu şeb-i hicrân hāzer kıl Nevberî
Şubḡa dek gözden yuḡu dilden qarâr elden gider

371

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ey şabâ luḡfa gelüp ‘ıtr-ı der-i yâri getür
Apar endüh u ḡamı müjde-i dil-dârı getür

⁵⁸⁸ hâtıra: ḡâtıra N1

⁵⁸⁹ dehrden: dehriden N1

⁵⁹⁰ dehrde: dehrde N1

2. Maḥfil-i yâri gezüp ḥalveti bir zülfe toḥun
Nefes-i yârdaki nûkhet-i Tâtârı getür⁵⁹¹
- 112a 3. Ḥayli müddetdi gözüm görmedi cānān yüzini
Çek ḥayāl-i gözüme gül kimi ruḥsârı getür
4. Resmi dîvāneligün kaydı ne ḥācetdi maña
Boynuma silsile-i ṭurre-i ṭarrârı getür
5. Ey çemen bülbülü sen şükr eyle āsüdelige
Bu esîr-i kâfese müjde-i gül-zârı getür
6. Sāde-dil olmasıdır şîvesi cān-bāzların⁵⁹²
Sa‘y idüpsen ḥaber-i dil-ber-i ‘ayyârı getür
7. Seyr idende acıdur ‘āşîka hicrānda şabr⁵⁹³
Şekker ü la‘l-i leb-i yâr-i şeker-bârı getür
8. Dehre dîvāne gerekdür diseler söyle belî
Zülfüne bend eylüyüpsen daḥı Nevbârı getür

372

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Āhı dilden çekürem demle yire ğam tükülür
Ġam degül tek tükülen derd ile bā-hem tükülür
2. Āteş-i hicr dilim yandıdı ḥuşk oldı gözüm
Bu sebebdendi yaşım ‘arıza kem kem tükülür
3. Ġam ğubârı qarışup yaşına giryān gözümün
Gile döndürmiş onun kaṭreleri kem tükülür
4. Yāduñ ile güle gözyaşını her dem sepürem
İl şanur kim gice gül bergine şeb-nem tükülür
5. Āteş-i āhım ilen dîg-i dilim cūşa gelür
O buḥār ile benim gözlerime nem tükülür
6. Oldı dîvāne meger Nevberî Mecnūna mişāl
Ki onu başına hem kûçede ādem tükülür

373

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

⁵⁹¹ yârdaki: yârıdaki N1

⁵⁹² cān-bāzların: cān-bāzılının N1

⁵⁹³ hicrānda: hicrānıda N1

1. Merdüm-i çeşmim benim dilden gelen kan içredür
Şanki cānım zevraķı bir kanlu ‘ummān içredür
- 112b 2. Kanlu gözyaşım virür rengin gül-i hamrāların
Lāleni gül-gūn idüp şahn-ı gülistān içredür
3. Neyde yoķ şavt-ı hazīn göñlümden almışdur onu
Ol şadā kim neyde var bu kalb-i vīrān içredür
4. Derdimin dermānını bilmez tabībān-ı cihān
Çāre-i derd-i dilim çāk-ı girībān içredür
5. Ey kemān-ebrū nişān peykāna dutma sīnemi
Göñlümü ahtarma kim zūlf-i perīşān içredür
6. Vaşfa gelmez şüretüñ ta‘rīfine çatmaz beyān
Vaşf-ı ruhsāruñ senüñ min cild dīvān içredür
7. Salmusan bu Nevberī sen bir belā şahrāsına
O da bir Mecnūn olup deşt ü beyābān içredür

374

Mefūlü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Göñlüm o şem‘-i rūyuña pervāne görsenür
Yandıрмаğa vücūdını merdāne görsenür
2. İdrākını itirdi görüp Qays Leylīni
Sen tek nigāra men kimi dīvāne görsenür
3. Rıdvān yüzinde hāli nigārın “kemā-hüve”
Cennetde Ādemin gözüne dāne görsenür
4. Kalbinde mihri olmasa ‘uşşāka dil-berin
Firķat yoluyla her biri bir yane görsenür
5. Fikr ü hayāl-i yār ile ‘aşıķ kucar dizin
Her naħl sāyesi ona bir hāne görsenür
6. Külhenler içre ‘ömr ferāgat giçür diyü
Dervīş-dil olanlara kāşāne görsenür
7. Dutgun olur hemīşe fuādım seher demi
Cānān elinde zülfe degen şāne görsenür
- 113a 8. ‘Aşıķların memātı hemān demdi Nevberī
Cānān yanında ‘arız-ı bī-gāne görsenür

375

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Ne zîbâdur bu cān yâ Rab hamu hûbāndan hoş-ter⁵⁹⁴
Harîm-i kûy-ı cennetdür yüzi gılmāndan hoş-ter
2. Ona cān virmek āsāndur müyesser olsa ‘uşşāka
Bahā-yı vaşlı cānānın olupdur cāndan hoş-ter⁵⁹⁵
3. Leb-i ‘ināb-ı hamrāsı dil-i ‘uşşāka kuvvedür
Marîz-i ‘aşqına olmaz bile dermāndan hoş-ter⁵⁹⁶
4. Muqaddem hük-m-i cānāndur maña hük-m-i selāṭinden
Nice bir hük-m olur āyā dile Qur’āndan hoş-ter⁵⁹⁷
5. O hūrîler ki cennetde gezer sensiz çemen-zârı
Ne cennetdür ki hūrîsi olar insāndan hoş-ter⁵⁹⁸
6. Cihānın cümle evrākın degişmem târ-ı gîsūya
Saçuñ ‘ıtrı maña hoşdur gül ü reyhāndan hoş-ter⁵⁹⁹
7. Dil açdı Nevberî yâ-hû diyüp dilden seni dutdı
Olar mı gayr bir meh-rû ona cāndan hoş-ter⁶⁰⁰

376

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Sebze-püş oldı çemen nev-gül-i handān açulur
Gül temāşāsına bir ‘arîz-ı cānān açulur
2. Bülbülün zemzemesi yâre terennüm yetürür
Bāğda ma‘reke-i bülbüle destān açulur⁶⁰¹
3. Dil eser nāle kimi lerzeye düşmüş bedenim
Ter dutar yārin üzün çāk-ı giribān açulur
- 113b 4. Zülf-i müşgîni açup bāğda ruhsāra töker⁶⁰²
Perçem-i zülfi nice deste-i reyhān açulur
5. Her tekellüm ki ider gonça dudak ile nigār
Tengdür ağız niçe piste-i Demğan açulur

⁵⁹⁴ hûbāndan: hûbānıdan// gılmāndan: gılmānıdan N1

⁵⁹⁵ cāndan: cānıdan N1

⁵⁹⁶ dermāndan: dermānıdan N1

⁵⁹⁷ Qur’āndan: Qur’anıdan N1

⁵⁹⁸ insāndan: insānıdan N1

⁵⁹⁹ reyhāndan: reyhānıdan N1

⁶⁰⁰ cāndan: cānıdan N1

⁶⁰¹ bāğda: bāğıda N1

⁶⁰² bāğda: bāğıda N1

6. Vādī-yi ʿaşkda var ʿāşıkā her nev^c-i maḥal⁶⁰³
Kūhken dağa düşer ʔaysa beyābān açulur
7. Ḥüsn-i Yūsuf getirür renc-i Züleyhā başına
Yūsufin bahtına da Mışrda sultān açulur⁶⁰⁴
8. Örtülü saḥlagilen Nevberī derd-i dilüni
Salma dilden dile kim fāş olu her yan açulur

377

Mefʿülü Fāʿilātü Mefāʿilü Fāʿilün

1. Göz gö[r]meseydi ʿarız-ı cānānı her seḥer⁶⁰⁵
Kimden alardı cismine bu cānı her seḥer
2. Her bir nefes ki ʿāşık alur yāridür viren
Ey hoş dili ki buldı mesīḥānı her seḥer
3. Zūlmāt-i zūlf-i yārdan ol tapdı ʿākibet⁶⁰⁶
La^c-i leb-i nigārda ḥayvānı her seḥer
4. Mūsāya Ṭūr ḥācet olur yāri görmege
ʿAşık ḥaḳīkī gözle görür anı her seḥer
5. Vīrān idüpdi gönlümü ol zūlf şānesi
Daḡun idünce zūlf-i perīşānı her seḥer
6. Bülbül fiḡānı virdi şeb āhenge şāmlar⁶⁰⁷
Gül-zār saldı nāle vü fiḡānı her seḥer
7. Nevber gice şabāḥa kimi hicr-i yār ilen
Doldurdu yaşa dīde-i giryānı her seḥer

378

Mefʿülü Fāʿilātü Mefāʿilü Fāʿilün

1. Ney tek fiḡān idende göñül yāre hoş gelür
Dād u fiḡānı ʿāşığın aḡyāra hoş gelür
- 114a 2. Bülbül fiḡānı şāḥe-i güllerde her zamān
Āḡüş-i gülde hūşa giden ḥāra hoş gelür

⁶⁰³ ʿaşkda: ʿaşkıda N1

⁶⁰⁴ Mışrda: Mışrıda N1

⁶⁰⁵ [r]: - N1

⁶⁰⁶ yārdan: yāridan// nigārda: nigārıda N1

⁶⁰⁷ şāmlar: şāmılar N1

3. Yād eyledikçe vaşluñı her şām-ı hicrde⁶⁰⁸
Ġam bisterinde bu dil-i bīmāra hoş gelür
4. Ser-hoş olup türāb-ı mezelletde kalduğum
‘Arım da gitse nergis-i humāra hoş gelür
5. Her dem batup qaraya kalem elde ğam yazar
Dimez durup da şafha-yı tūmāra hoş gelür
6. Ney koydı ğam gününde dudakın dudakıma
Maḥzūn dilin nevāsı da ol zāra hoş gelür
7. Dil cismde dayanmadı naql-i mekân idir⁶⁰⁹
Menzillerün tebeddüli züvvāra hoş gelür
8. Nevber dili hemîşe perîşāna meyl ider
Efsürde ḥālî turre-i tarrāra hoş gelür

379

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Neylürem cānı eger yāri maña virmeseler
Şoḥbete lafz-ı şeker-bārı maña virmeseler
2. Didiler ğamze oḥun çek giri gönder yāre
Çekmerem tā o kemān-dārı maña virmeseler
3. Şūret-i yārime her günde nazar salmaluyam
Ḥācetim gül döğü ruḥsārı maña virmeseler
4. Dil naşîḥat götümür hem ne de olmur ārām
Tā kim ol āhū-yı Tātārı maña virmeseler
5. Urmaram gerdenime silsile dīvāne kimi
Zülf-i tarrārdaki tārı maña virmeseler⁶¹⁰
6. Mest-i mey olmamuşam olmaram aşlā daḥı men
Bāde-i nergis-i humārı maña virmeseler
- 114b 7. Dilimi menden alup Nevberî dil-dār aparup
Rāḥat olmam o dil-i zārı maña virmeseler

380

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

⁶⁰⁸ hicrde: hicride N1

⁶⁰⁹ cismde: cismide N1

⁶¹⁰ tarrārdaki: tarrārıdaki N1

1. Ey dil seninle zindelige ğam şerīkdür
Hicrān şebinde gözlerine nem şerīkdür
2. Sīne maḥall-i süknet-i ğamdur melāl ilen
Ġuşşa dil ile süknete bā-hem şerīkdür
3. Kaş u gözün ne teşne diler kıanım içmege
İmzā virüple birbire muḥkem şerīkdür
4. Men yāre cān virende dutup reşk-i Hâtemin
Güyā ki menle cānıma Hâtem şerīkdür
5. Gözyaşımın serābı tükenmez muḥītdür
Girye zamānı dildeki kıulzüm şerīkdür
6. Āyīne-i dilimde muşavverdi şüreti
Cānānım oldu cisme mücessem şerīkdür
7. Mecnūn gidende ‘aşk-ı dilin virdi Nevbere
Bu cān ilen o zāt mu‘azzam şerīkdür

381

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün

1. Derd ü melāl ü ğuşşa yanuñda her kıadar var
‘Unvānım ile gönder ana menem ḥarīdār
2. Dil kıanı la‘le döndi gözyaşı dürr-i nāba
Meşhūr olup ‘umūma tapdı revāc-ı bāzār
3. Mecnūn ğam u melālin tapşırđı men fakīre
Bildi ki men yetürem ser-menzile girān-bār
4. Görseydi şüretüñi Çinde nigār-ı çini
Ḥayret onu iderdi mānend-i şekl-i dīvār
- 115a 5. Görse seni Züleyḥā Yūsufdan el çekerde
Bī-iḥtiyār ‘aşkın senle iderdi izḥār
6. Dutġun dile ne ḥācet mihr ile meh ḫulū‘ı
Rüşen iderdi bu mülkü pür-nūr sende ruḥsār
7. Mecnūn gidüp kıoyupdur ‘aşk āteşin cihānda
İmdi firāk odına vāriş kıalupdı Nevbār

382

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Mey mizācım ḫalebi nergis-i mestānuñadur
Cām-ı maḫşūd-ı dilim ol leb-i ḥandānuñadur

2. Ğamze peykānı tapur göñlümü sīnemde nidem
Dil penāhı gine ol zūlf-i perīṣānuñadur
3. Ne belā çekse başım bā'ışı gözdür ki görüp
Dilimi māil idüp fikri senüñ yanuñadur
4. Başıma cem^c eyelüyem hūṣ ile idrākı maḥāl
Ḥayreti her birinün nergis-i ḥayrānuñadur
5. Çoḥ salur her ṭarafa göz naẓar-ı diḳḳatini
Naẓarı men bilürem çāk-ı girībānuñadur
6. Göñül İskender olup zulmet-i gīsūda gezir
Ğaraẓı zindelige çeşme-i ḥayvānuñadur
7. Bir ṭabībe dimedi Nevberī derd-i dilini
Şihḥat-ı ümīdi ona la'ide dermānuñadur⁶¹¹

383

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Nükhet-i zūlfüñ nesīm-i şubḥdan cān tāzeler⁶¹²
Şād olup gölüm ciger pergālesin ḳan tāzeler
2. Rāzīyem kūy-i serüñ olsun müdāmın meskenim
Bu perīṣān göñlümü ol rüy-ı ḥandān tāzeler
- 115b 3. Dil perīṣāndur gözüm ḥasret ḳalup ruḥsāruña
Dil ḡamın göz ḥasretin çāk-ı girībān tāzeler
4. İstürem merhem ḳoya sensiz mu'ālic yarama
Çāreme 'āciz ḳalup her günde dermān tāzeler
5. Dil maḥall-i ḡam dise ḡuşṣañ ne ister bilmürem
Yoḥsa mihmān-ḥānedür her günde mihmān tāzeler
6. Sen gelende gül-şene bülbül çekir gülden naẓar
Min cüre dād eyelüyor min nev'ı efḡān tāzeler
7. Sözlerim bir la'ldür sorsa nigārım söyleyün
Genc-i dilden Nevberī la'l-i Bedaḥşān tāzeler

384

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

⁶¹¹ la'ide: la'lide N1

⁶¹² şubḥdan: şubḥıdan N1

1. Ey hoş ol göz ki ider ʿarız-ı cānāna nazar
Ġonça gül tek dudağa nergis-i ħumāra nazar
2. Şubĥ-dem şevĥ ile dut dil-berün reh-güzārın
Eyle göñlüñ kimi ol zülf-i perīşāna nazar
3. Göñlüñe virme heder ħüzn ile onda miĥen⁶¹³
Güşe-i çeşm ile kıl çāk-ı girībāna nazar
4. Leblerinde nazar it āb-ı ħayāt dilüñe
Diĥkat-i tām yetür ondaki dermāna nazar
5. Mesken it kūy-i serin cānuña rāĥat bulasan
Salma āşüblü bir ħāne-i şāhāna nazar⁶¹⁴
6. Nevberī bulsa eger āb-ı ħayāt-ı lebüñi
Eylemez Ĥızr iĥen çeşme-i ħayvāna nazar

385

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Olma ey dil şemʿ tek ħürşid yüzden bī-ĥaber
Sen nesīm-i şubĥ tek hem-rāĥ-ı mihr ol her seĥer
- 116a 2. Zāĥir eyle derdüñi cānāna ĥandān-gül kimi
Ġonça tek ağzuñ yumup olma onun tek ĥün ciger
3. Dil bināsın şabr ile müstaĥkem it hicrānda⁶¹⁵
Şabrdur miftāĥ iden beyt-i vişāl-i yāre der
4. Ķoyma ĥam yaĥmasını girsün göñül emlākına
Derd elinden cānuñı itme cihānda der-be-der
5. Göñlüñü bir māĥ-rū dil-dāra vir mihrin dutup
Ķoy disünler yoĥdı bu dünyāda sen tek baĥtver
6. Bülbül-i şeydā kimi feryāda gel gül-zārda⁶¹⁶
Kim ola bir ĥonça tek bŷy-i muĥabbetden eşer
7. Dutma cām-ı mey ele tā bilmesen şahbā nedür
Görmüyüpdür Nevberī ʿaşĥın meyinden bir ĥaĥar

386

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

⁶¹³ heder: ĥeder// miĥen: mihen N1

⁶¹⁴ āşüblü: āşüblü N1

⁶¹⁵ hicrānda: hicrānda N1

⁶¹⁶ gül-zārda: gül-zārda N1

1. Her zamân kim nazarım ‘arız-ı cānāna düşer
Şerer-i āh-ı dilim şu‘lesi her yana düşer
2. Menim āh-ı dilime bā‘iş olur lāle-‘izār
Bülbülün nālesi bir nev-gül-i ḥandāna düşer
3. Geldi cānān çemene servi ḥacīl itdi ḳadı
Serv ayakına onun ḥayli ḥacīlāne düşer
4. Şüretimde ne görüp il maña dīvāne diyor
Resmi dīvāne olan deşt ü beyābāna düşer
5. Men de feryād idirem yār ser-i kūyında
Bülbülün gülden öter dādı gülistāna düşer
6. Deheni yāda salup gonçaya saldım nazarım
Bilmedim gonça kimi bûṭe-i dil ḳana düşer
7. Nevberî tāze ilün tāze vü ter meyvesidür
Bil ḡanīmet bunu kim bu ele bir dāne düşer

387

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

- 116b
1. Hemīşe şām u seḥer dilde yār şoḥbetidür
Bu ḳanlı gönlüm onun menzil-i muḥabbetidür
 2. Egerçi ravza-yı rıḍvān degüldi mücrim için
Menim dilimdeki cennet nigār raḥmetidür
 3. Piyāle meyle ber-ā-ber nigār destinde
Muḥabbet ‘āleminün zīnet-i laṭāfetidür
 4. Nedür menāl-i cihān ḡaşb ide ḥayāl-i gözüm
Ḥayāl-i dehr-i ma‘īšet dilin nedāmetidür
 5. Cünün o kesdi ki söyler cihānda cānım var
Bu cism yār-i ‘azīzün ‘azīz emānetidür
 6. Ne sūd yetmedi el dāmen-i vişāle henüz
Yetüpdü başa ecel ‘ömrümün nihāyetidür
 7. Kifāyet eylemerem cānımı virem yāre
Bu mende Ḥāṭem-i Ṭāyi dilin seḥāvetidür
 8. Ne sūd Nevberî yoḡ müşterî bu gevherime
Ḥarīd iden onu kimdür kimün ne ḥācetidür

388

Mefūlü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Maḥmūr çeşm-i yārem sākī şarāb vir
Bir cām-ı meyle gözlerime zevk-i ḥāb vir
2. Sekr it feza-yı aşkdaki mihr-i tevsenün⁶¹⁷
Leng itme dil kemīnine darb-ı rikāb vir
3. Gül-şende ağla ıtr-ı gülü yaşa kat kıl
Dil şīşesinde bezm-i nigāra gül-āb vir
4. Āsūde kıl izaruñı tāb-ı niķābıdan⁶¹⁸
Çoḡ germdür havā özüñe refc-i tāb vir
- 117a 5. Munca fiğān u nāleme tāb itmedüñ n'ola
Bu derdmend aşkuña bir hoş ḥāb vir
6. Nevberden alma feyz-i nazar gül cemālūñe
Ağyāra zemm ü töhmet ü renc ü itāb vir

389

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Gözüm revākı senüñ dāim āşiyāneñdür
Şerefle koy kademüñ ol yire ki ḥāneñdür
2. Vişāl-i gül saña ey bülbül-i sitem-dīde
Naşīb olar o senüñ yār-i āşıkāneñdür
3. Muķaşşıram ne idüm özrime bahānem yoḡ
Ḥalāş-ı cānım iden ḥāk-i āsitāneñdür
4. Ne çāre itmeyecekdir bu çarḡ-ı şu'bede-bāz
Naşīb-i vişālūñi āḡir senüñ bahāneñdür
5. Bütün şanemlere dil virmek ādetimde degül
Bu mihri genc-i dile sen koyan nişāneñdür
6. Diyorla Nevberī ḡasret göçürdi dünyādan
Onu bu ḡāle salan şüret-i yegāneñdür

390

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Meylimiz her şāniye zevk-i ruḡ-ı cānānedür
Cānımız şemc-i ruḡa şavt eylügen pervānedür

⁶¹⁷ aşkdaki: aşkıdaki N1

⁶¹⁸ germdür: germidür N1

2. Gönlümüz olmuş bizim mey-gün dudak üftâdesi
Virdimiz pîr-i muğândur şuglımız mey-ḥānedür
3. Kaṭre kaṭre gözyaşı bî-cā degül ruḥsârda⁶¹⁹
Baḥrda nisyāndan bünyād olan dūr-dānedür
- 117b 4. Cennetin ḥilḳatdeki icādını bilme ‘abeş
‘Aḳibet hem bu yirün bir kışmeti insānedür
5. Dil midür cismimdeki ya kana dolmuş bir ḳadeḥ
Bu muḥabbet kālesi cānān dutan peymānedür
6. Dehrden yüz döndürüp ey dil yetiş cānānuña⁶²⁰
Yārdan ğayrı hamu zevḳ-i cihān efsānedür
7. Nevberî cānānsız dehrin saña ḥayrı nedür
Bil ki bu kāşāneler āḥir hamu vîrānedür

391

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Her zamān kim ‘arız-ı cānān dile manzūr olur
Rūḥ cismimden çıḥur idrāk başdan dūr olur
2. Lāl idir ḥayret meni yāda düşende şüreti
Nuṭḳsız bir şüret-i dīvārdan mezkūr olur⁶²¹
3. Bir nefesde çekmege cānımda imkān ḳalmuyor
Dilime bir kelme söz icādı nā-maḳdūr olur
4. Serserîlikden sevür gönlüm beyābān seyrini
‘Aḳl başımdan çıḥur dīvānelik meşhūr olur
5. Mihr-i cānān cismden çıḥmaz velākin cān çıḥar⁶²²
Biri nā-mümkin olar ammā biri maḳdūr olur
6. Nevbere zāhid ider ta‘rîfini ḥūrîlerün
Dil sevün yār ‘āşıḳa ra‘nāterîn bir ḥūr olur

392

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ḥayli müddetdi ki büt secdesi āyînimdür
Kāfirem ya ki müselmān bu benim dînimdür

⁶¹⁹ ruḥsârda: ruḥsârıda// baḥrda: bahrıda// nisyāndan: nisyānıdan N1

⁶²⁰ dehrden: dehriden// yārdan: yārıdan N1

⁶²¹ dīvārdan: dīvārıdan N1

⁶²² cismden: cismiden N1

2. Yüzüni görmege her ‘uzv-ı tenim bir göz olur
Bu nazar birce benim çeşm-i cihān-bīnimdür
3. Mihr-i cānān bu sözü ‘aşıka ta‘līm eyelüyor
Şoḥbet-i ehl-i cihān ‘izzet-i taḥsīnimdür
- 118a 4. Faḫrlik devletini almaya menden virenim
İki dünyāda benim çünki bu te’mīnimdür
5. Faḫrım oldur ki özüm şāh-ı cihān olmamuşam
Taḫt ile sulṭānım bu dil-i miskīnimdür
6. Yüzi kıblemdi benim egri kaşı mihrābım
Ma‘bedim ṭā‘at için ṭurresi çīn çīnimdür
7. Derdimi yāre didim emr eyledi saḫla nihān
Bu ‘ināyetdi saña sīret-i muḥsinimdür⁶²³
8. Şanmuyun ḫatm eyledi Nevberī gül kimi sözün
İbtidādur hele bu evvel gül-i çīnimdür

393

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Merāmuñız nedi vā‘iz bu ḫadri dād nedür
Degülse ‘aşkı nigārın bu dāda ad nedür
2. Yetürmüyüpdü dudaḫ kāmına meni ney tek
Bu ḡamlı dil hele bilmür ki ‘ömr-i şād nedür
3. Ḥarābe yirde ne var girme bu ḫarābe dile
Ḥarābe yir ne biler zīnet-i fütād nedür
4. Ḥarīm-i kūyında küllḫen nigār virse yirim
Taşavvur eylemerem taḫt-ı Keyḫubād nedür
5. Dilimi yārim ile ḫayli mütteḫid bilürem
Su’āl eyleseler bilmem ittiḫād nedür
6. Vücūdı ḫilḫatimün āb u āteş ü gildür
Hevāsı ‘aşḫ degülse vücūda bād nedür
7. Vişāl-i yār egerçi merām-ı göñlümdür
Ne dildi hansıdı cānān dile murād nedür
8. Melāl-i Nevberī dilde ba‘īrler yüküdür
Ne şübhe var buna bir ḡayr-ı i‘tiḫād nedür

⁶²³ sīret: şīret N1

394

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 118b 1. Hüdûd-ı gayzuña koy dil saña 'itâb eyelüyor
 'Udül itme ki senden gönül şitâb eyelüyor
 2. Götürme mihr ü muhabbet seni seven dilden
 Bu ayrılık işini yüzdeki niķâb eyelüyor
 3. Seni şeh eylemişem mülk-i dil tapa revnaķ
 'Adâleti yoķ olan mülkünü ĥarâb eyelüyor
 4. Maķâm-ı sulţanuñ re'yi zulme döndürseñ
 Muţî'-i bargehi ehl-i inķilâb eyelüyor
 5. Güzel yüzini hemîşe ĥabîbe dutmalıdur⁶²⁴
 Bu ecre ĥacca muķâbil olan şevâb eyelüyor
 6. Güzelde raķm u mürüvvet olarsa ĥayli güzel
 Onu hemîşe cihân ehli intiķâb eyelüyor
 7. Dutan naşîĥatimi cânıma koyar minnet
 O minnet ecrini Nevber yazup kitâb eyelüyor

395

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1. Şu'â-yı şu'le-i rüyuñ niķâbdan tøkülür⁶²⁵
 O zerredür ki yire âftâbdan tøkülür
 2. Ciger yanar tøkülür ķan ile gözüm yaşı
 Od üzre ķaţre-i ĥündur kebâbdan tøkülür⁶²⁶
 3. Dutuldı dil ki tõe 'ârıza gözüm yaşın
 Çemende güllere şeb-nem seĥâbdan tøkülür⁶²⁷
 4. Açık yüzün ne ĥayâsı raķîbden çekine⁶²⁸
 Yüze ĥayâ ile 'işmet niķâbıdan tøkülür
 5. Ŧarâvetin ne lüzümü bu ĥüsn-i ruĥsâra
 Leţâfet 'ârıza ĥüsnü'l-meâbdan tøkülür⁶²⁹

⁶²⁴ şevâb: şevâb N1

⁶²⁵ niķâbdan niķâbıdan// âftâbdan: âftâbıdan N1

⁶²⁶ kebâbdan: kebâbıdan N1

⁶²⁷ seĥâbdan: seĥâbıdan N1

⁶²⁸ raķîbden: raķîbiden N1

⁶²⁹ meâbdan: meâbıdan N1

6. Marîz-i ʿaşkuñ olan ʿaşıka tarahhum kıl
Şifā necātı marîze bu bābdan tōkülür⁶³⁰
- 119a 7. Maḥall-i miḥnet ü ğamdur fezā-yı ʿaşqda dil⁶³¹
Söz ile Nevberî derdim kitābdan tōkülür

396

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Gönlünü dāim ḥayāl-i dil-ber-i meh-rūda gör
Boynuña dīvānelik zincirini ğisūda gör
2. Girye kıl gözyaşını ruhsāra her dem kıl nişār
Şüret-i cānānuñı gözden gelen bu şuda gör
3. Sen nesīm-i şubḥdan eyle temennā ʿıtr-ı yār⁶³²
Müşg-i āhū ʿıtrını zülfündeki bir mūda gör
4. İstiyorsan görmege mende ciger dāğın eger
Mişlini rüyuñdaki ḥāl-i siyeh hindūda gör
5. Ḥʿāhiş itseñ bilmege çeşm-i ḥumārın ḥayretin
Git Ḥotan şahrāsına bir muhtaşar āhūda gör
6. Rāḥat olmursan niçün ey dil zamîr-i sîne
Rāḥatı sen çekdigün şubḥ u mesā yā-hūda gör
7. Çoḥ telesme yār üzün görmekden ötri ey gözüm
Bir demi ḥʿāba gidüp cānānuñı uyguda gör
8. Nevberā hicrānda āsūde bilme ḥālünü⁶³³
Ṭaʿne-i aġyārdan cān u dili ġayguda gör

397

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

1. Ey şabā bir güzer it bŷy-i der-i yāri getir
Apar endŷh u ğamı müjde-i dil-dārı getir
2. Nişbet āhŷya onun gözlerini virseñ eger
Şübheden çıḥmak için āhŷ-yi Tātārı getir
3. Maña mecnŷn dimŷsen ḥāzır eyle silsilemi
Müşg-bŷ zülfüdeki ṭurre-i ṭarrārı getir

⁶³⁰ bābdan: bābıdan N1

⁶³¹ ʿaşqda: ʿaşkıda// kitābdan: kitābıdan N1

⁶³² şubḥdan: şubḥıdan N1

⁶³³ hicrānda: hicrānıda// aġyārdan: aġyārıdan N1

- 119b 4. Nişbetin virme güle çehreñi beñzetme güle
Git gülistāna özüñ nev-gül-i handānı getür
5. Bāde-i la'l-i lebi dutma ber-ā-ber mey ile
Sözüme şāhid olan nergis-i mestānı getür
6. Nirdedür mihr ü muḥabbet onu göz derk eylemez
Ḥāhişüñ görmek ise Ḳays-ı dil-figārı getür
7. Gülde olsaydı vefā bülbüle itmezdi cefā
Buna münkirsen eger gülde yatan ḥārı getür
8. Bir vefā ehlini tap şora mene göster onu
Nevberin yanına bir yār-i vefādārı getür

398

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Pertev-i ruḥsār-ı cānānım niḳāb altındadır
Ḳurş-ı māh-ı āsumān gūyā seḫāb altındadır
2. 'Arızı bir ḥande-gül müşgīn saçı reyḥān-ı bāğ
'Arızında ter durup ez bes ki tāb altındadır
3. Gün kimi erzān degül ruḥsārı ehl-i manzara
Manzārı kıymetlidür çünkim niḳāb altındadır
4. Maḥrem-i rāzı olup ağıyāra dil virem n'ola
Ġamlı dil ağıyārdan bī-ḥadd 'itāb altındadır⁶³⁴
5. Başa çıkmış bādeden ser-ḥoşlanupdur sözlerim
Dürr ü gevher sīnede 'ālī-cenāb altındadır
6. Lāyık-ı zerdür sözüm her yan yazılsun kıt'alar
Kıymeti nā-yābdur çünkim kitāb altındadır⁶³⁵
7. Serserīlikden dime tuğyān idüpdür Nevberī
Baḫ sözün elfāzına gör kim ḥesāb altındadır

399

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Munca kim 'aşḳ āteşi hicrānda cānımdadır⁶³⁶
Şübhesi yoḫdur onun ḥāmūşı cānānımdadır

⁶³⁴ ağıyārdan: ağıyārıdan N1

⁶³⁵ nā-yābdur: nā-yābıdur N1

⁶³⁶ hicrānda: hicrānıda N1

- 120a 2. İstemem terk eylesün cānım dili vardur sebab
Çünkü cānānın gamı bu alb-i vīrānımdadır
3. Merdüm-i eşmim töker ruhsāra eşk-i lāle-gün
Gözümün taşiri yo dilden gelen anımdadır
4. ana ar olmuş dilim nirdendi an ile arīs
Bā‘işi an yudmağun bī-rahm-ı sultānımdadır
5. Mevclenmiş şuya ba şavın salanda āftāb
Ana nişbet ‘ārīzuñ bu eşm-i giryānımdadır
6. Hūş başımdan gidüp idrākı terk itsem n’ola
İhtiyārı onların bāde-fürūşānımdadır
7. Terk-i ‘aş itmek dile ey Nevberī düşvārdur
Terk-i cān itmek velī her laza imkānımdadır

400

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Perde perde dilimin rāz-ı nihānı vardur
La‘l tek sözlerimün ıymeti kānı vardur
2. eşmesin bu gözümün ey gül-i andān itime
‘ārīzuñ gül-şenine āb-ı revānı vardur
3. Bil anīmet gözümün yaşını ey serv-i revān
Amasa gül-şenüñe ayli ziyānı vardur
4. aşlarıñ kim o atur ayli mahāret yetürüp
Sındısun söyle kimün elde kemānı vardur
5. Dile oş geldi sözüm sen ki abūl itdüñ onu
Sen bilürsen sözümün remz-i nihānı vardur
6. ‘aş rāhı hilelik açmadı bir kimseye rāz
Herenün albde bir ann ü gümānı vardur⁶³⁷
7. ırkası örtmüyecek ulmini ālim olanun
Şübhe yo Nevber onun dād-sitānı vardur

401

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

⁶³⁷ albde: albide N1

- 120b 1. Dil şeb-i hicrānda bi'l-merre ārām olmuyor⁶³⁸
Min firīb ü mekr idem murğ-i dilim rām olmuyor
2. Herkese bir kām-ı dil oldı müyesser 'ömrde⁶³⁹
Vaşl-ı cānānım dil-i maḥzūnıma kām olmuyor
3. Terk-i cān mümkün degül her vaḫt imkān eylemek
Bir ümīd-i vaşl içün terkine imzām olmuyor⁶⁴⁰
4. 'Āşık öz cānānına olduḫca ikrām eyllüyor
'Āşıkā cānāndan bir luṫf u ikrām olmuyor⁶⁴¹
5. Derd-i bī-pāyānımun cānān ḫesābın bilmüyor
Vezni yoḫ mīzānda yazdıḫca itmām olmuyor⁶⁴²
6. Āh ile efsūs kim cān virmese 'uşşāḫlar⁶⁴³
Zindelikle onlara bir şöhret-i nām olmuyor
7. Beng-i ḫāl ile düşüp Nevber ayakdan lāmdur
Kim şübüt eyler ki bengī beng artup lām olmuyor

402

Fe'ılātün Fe'ılātün Fe'ılātün Fe'ılün

1. 'Āḫıbet müşkil iş āsān olu sāmāna gelir
Mürde-dil zinde olup bir de daḫı cāna gelir
2. Ey şabā bir ḫaber it girye kılan Ya'kūba
Yūsuf-ı Mışr gine 'izz ile Ken'āna gelir
3. Firḫat-i Yūsufa hem şabr-ı Züleyḫā eylesün
Çāhdan dışra çıḫar ḫizmet-i cānāna gelir⁶⁴⁴
4. İtmesün faşl-ı ḫazān bülbülün efsürde dilin
Faşl-ı gül nevbeti hem bāḡ-ı gülistāna gelir
5. Cānda hicr āteşinün āşībi mādām degül⁶⁴⁵
Āfet-i āh-ı şerer bir daḫı hicrāna gelir

⁶³⁸ hicrānda: hicrānıda N1

⁶³⁹ 'ömrde: 'ömrüde N1

⁶⁴⁰ imzām: imzām N1

⁶⁴¹ cānāndan: cānānıdan N1

⁶⁴² mīzānda: mīzānıda N1

⁶⁴³ 'uşşāḫlar: 'uşşāḫılar N1

⁶⁴⁴ çāhdan: çāhıdan N1

⁶⁴⁵ āşībi: āsībi N1

- 121a 6. Gül kimi ʿıtrlıdur laʿl kimi pür-ķıymet⁶⁴⁶
Sözümün rāyihası meşām-ı ʿirfāna geler
7. Nevberī bahşē duran kimdi bu eşʿaruñ ile
Bir Fuzūlī eşeri sendeki dīvāna geler

403

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Yārsız bāğ u bahār u sāğar u şahbā nedür⁶⁴⁷
Olmasa cānān eger bu ʿişret-i dünyā nedür
2. Bāde-i laʿl-i leb-i cānān müyesser olmasa
Hakk-i hürmet eylügen ol bāde-i hamrā nedür
3. Terk-i mey kıl söylüyor zāhid özidür mürtekib
Bu heder teklīfden onda ġaraz ʿamda nedür⁶⁴⁸
4. Adımı eyler çekür rüsvālık ile birbire
Müddeʿiler sorun kim maʿnī-yi rüsvā nedür
5. Göz yumup ʿaksin dutar yārin hayālim veh ʿaceb
Bilmürem gözden sivā yāri gören bīnā nedür
6. ʿAşķı yoğlar deriden inkār-ı ʿaşķın ʿālemin
Bes benim başımdaki bu ʿālem-i kübrā nedür
7. Kaysa Leyliden danış Ferhāda Şīrīn şöhetin
Kıyda dünyānı burah bu şöhet-i bīcā nedür
121b 8. Yāri virsünler maña emlāk-i dehri neylürem
Ondan ayru bilmürem bu ʿişret-i dünyā nedür
9. Nevberā fahr eyleme yoğdur senüñ tek dād iden
Gül-şen içre dād iden bes bülbül-i şeydā nedür

404

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Bu fenā devrāndan bī-ħad kelāmım vardur⁶⁴⁹
ġuşşa vü endühdan dutğun dilim bīzārdur
2. Eyle vīrāndur gönül taʿmīrine yoğdur ʿilāc
Ya Süleymāndan kalan vīrāneye āşārdur

⁶⁴⁶ ʿıtrlıdur: ʿıtrlıdur N1

⁶⁴⁷ yārsız: yārsız N1

⁶⁴⁸ heder: heder// teklīfden: teklīfiden// ġaraz: ġaraz N1

⁶⁴⁹ devrāndan: devrāndan// endühdan: endühıdan N1

3. Şeyhlerden gözleme ey dil diyânet dînine
Tapgilan Şan'ânı gör boynundaki zünnârdur
4. Mest şanma 'âşıkı ser-hoş degül hâne harâb
Nergis-i mestândan bî-hüş olup hammârdur⁶⁵⁰
5. Bağluyupdur gerdenin zülf-i siyâhın târına
Hayli muhkemdür bu bir aşlâ kırılmaz târdur
6. Hâr gül bergindedür hâl-i siyâh ruhsârda⁶⁵¹
'Âşıkâ gam hâldür bülbüllere gam hârdur
7. Nevberin eş'ârını nazm-ı 'acâyib kıl kıyâş
Señ özüñ inşâf ile gör kim ne kıymetdârdur

405

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Göz kabağında gine şüret-i zîbâ dolanur
Hüş u idrâkım itir başıma dünyâ dolanur
2. Şiddet-i gamla gine âhı cigerden çekürem
Kec-nigâh ile baður nergis-i şehlä dolanur
- 122a 3. Ferağ-efzâdı bu gün 'arız-ı cânân ile mey
Câm-ı zerrîn pür olup sâğar-ı şahbâ dolanur
4. İhtiyârî degülem dil meye saldı hevesin
Mey hubâbında göze şüret-i ra'nâ dolanur
5. Servi hayretde koyup bir kadem olsun yirimiz
Çünkü bâğ içre bu gün serv-i dil-ârâ dolanur
6. Saz ile 'âşık oğur bezmde cânân sözünü⁶⁵²
Ney-zeni şür dutup saz ile hemtâ dolanur
7. Dem-be-dem artuğ olur neyde terennümlü şadâ
Gâlibâ bezmde bir bülbül-i şeydâ dolanur⁶⁵³
8. Nevberî bilme dağı hâtırı efsürde ola⁶⁵⁴
Hem onun gözlerine nür-i tecellâ dolanur

⁶⁵⁰ mestândan: mestânıdan N1⁶⁵¹ ruhsârda: ruhsârıda// hâldür: hâlidür N1⁶⁵² bezmde: bezmide N1⁶⁵³ bezmde: bezmide N1⁶⁵⁴ hâtırı: h'âtırı N1

406

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Ey saçuñ sünbül yüzüñ gül-şen gülünden hübter
Tāk-ı ebrū-yi hamuñ mihrāb ile mehden eşer
2. Dün seher mey-hāneden geldi kulağa şavt-ı ney
Bāde baḥş itmiş leb-i mey-gün ile dutdum haber
3. Cām gelmiş faḥre kim cānān ona koymuş lebin
Nüş idünce ol melek-sīmādan olmuş behrever
4. Men de sensiz dil-berim dīvānelik fikrindeyem
‘Aşķ olar dünyālara dīvānelikden münteşer
5. ‘Arızuñdan dūr eyle müşgīn saçın kullābını
Görmesün hūrşīd-veş ruḥsār-ı zulmetden ḥaḫar
6. ‘Aşķ-ı bī-çārenün bī-hūde bilme nālesin
Nāle-i şebden şağın dutgun dil āhından seher
7. Göñlüm oldı miḫnet ü endūh u ğam leşkergehi
Kāl‘adur cānım ğam u endūhuña sīnem siper
- 122b 8. Ğam gubārıdur dutan ey Nevberī ruḥsārımı
Korḫuram hicrān çeken cānım gide āḫir heder⁶⁵⁵

407

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Vaşl-ı yār ile dilim bir laḫza şād olmaķ diler
Yār dil endūhını ḥadden ziyād olmaķ diler
2. Nār-ı hicrān cānımı yandıрмаķ ister muttaşıl
Āh bu cān riştesin kırmağa bād olmaķ diler
3. Yār menden el çeküp hicrāna tapşurmuş meni
Ḥāhenim yüz dönderüp aḫvām yād olmaķ diler
4. Tek-be-tek ol ğamze-i ḥūn-ḥāra cān teslīmine
Bend bend a‘zālarım cisme fu‘ād olmaķ diler
5. Ta‘nelerden başıma azdur cihānun daşları
Saḫt olup topraķlar her yan cemād olmaķ diler⁶⁵⁶

⁶⁵⁵ heder: ḫeder N1

⁶⁵⁶ topraķlar: topraķılar N1

6. Ey felek devr itme sen nâ-ḥaḳ murādım ʿaksine
Çekme zaḥmet gönlümüz tâ nâ-murād olmaḳ diler
7. Āteş-i hicrāndan şekve ne ḥacet Nevberî⁶⁵⁷
Zer mişāli dil yanup āḫir fütād olmaḳ diler

408

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Gül-şen-i dünyādan öt ey dil melāmet bāğıdur
Diḳḳat eyle sal naḫar gör kim fenā toprağıdur
2. Lālenün bağırındaki ḥāl-i siyāha ḳıl naḫar
Ḥāl-i hindūdan yeten ḳalbe nedāmet dāğıdur
3. Bağılama ümmīdüñi her gün nesīm-i şubḫa kim
Her gice dilden çıḫan hicr āhınun yıḡnağıdur
4. Kārvān-ı ḡam gider feryād ider her dem ceres
Pūç olan bu rāhda cism ile cān evrāğıdur⁶⁵⁸
- 123a 5. Ol tikanlar kim gülün şāḫında bittmiş bil yaḳın
Sīne yırtan hicrde ʿāşıḳların dırnağıdur⁶⁵⁹
6. Saçıla ʿummāndan mecmūʿ olan kefdür dime⁶⁶⁰
Göz bulağından yüze memzūc olan göz yağıdur
7. Zülf şevḳim arturur ruḫsāra her gün Nevberî
Bil ki zülfün aşl adı mihr ü muḫabbet bāğıdur

409

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

1. Başdan idrākımı ol şūret-i zībā aparur
Cānımın ḫākatini ḳāmet-i raʿnā aparur
2. Āh u zārı dilimin dil-berime ḫoş görünür
Lezzet ü zevḳ-i gülü bülbül-i şeydā aparur
3. Meni teşvīḳ eylüyor bāḡa fiḡān-ı bülbül
Nālemi yaḫşı görüp dādına hemtā aparur
4. Dilden almaz ḡam ile derdi ḫayālāt-ı vişāl
Onu dirler ki ḡamı bāde-i ḫamrā aparur

⁶⁵⁷ hicrāndan: hicrānıdan N1

⁶⁵⁸ rāhda: rāhıda N1

⁶⁵⁹ hicrde: hicride N1

⁶⁶⁰ ʿummāndan: ʿummānıdan N1

5. Lezzet-i şî'ri yakīn fehm idebilmez nā-dān
Ondaki ḥaẓẓı daḥı 'ārif-i dānā aparur⁶⁶¹
6. Yūsuf öz cānını bir çāha burahmaz ebedā
Çāhdan Mıṣra onu 'aşk-ı Züleyhā aparur⁶⁶²
7. Nevberī zāl-ı felek ḥāk ile yeksān eylese
Dehr durduḡca onu zinde bu imzā aparur

410

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. 'Aşk-ı yār ile dolan naḥl-i dilimde bār var
Açmuyan her düğmede min örtülü esrār var
- 123b 2. Deşt ile şahrā gezen ser-geşte bir dīvāneyem
Bu fezā-yı 'aşkda gönlüm seven dil-dār var⁶⁶³
3. Genc-i sīnemden hele bir kimse āgāh olmuyup
Dürr ü gevher inciler min la'l-i kıymetdār var
4. Derd ü miḥnet guşşalar ḥüzn ü melāl hemm ü ḡam
Her birinden isteseñ gönlümde min ḥalvār var
5. 'Uhdeme aldım ḡam u hicrānuñı şevḡ ile men
Vir nihāyet hicrūñe ginden baḡan āgyār var
6. Şal-i tırme vā'ize tezvīr ü mekr ü ḥiledür
Pīneli elbāsda min 'āşık-ı dīn-dār var⁶⁶⁴
7. Āteş-i hicrāna dil yanmaḡa çoḡ eyler heves
Şem' odı pervāneye Nevbār için ruḡsār var

411

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Ğamla dil memlū olup yā Rab ona hem-dem yetür
Bu dil-i mecrūḡıma cānāndan merhem yetür⁶⁶⁵
2. Yārimiz da'vet idir bezmine şādān dilleri
Ḳalb-i şād ile meni ol meclise bā-hem yetür

⁶⁶¹ ḥaẓẓı: ḥaẓẓı N1

⁶⁶² çāhdan: çāhıdan N1

⁶⁶³ 'aşkda: 'aşkıda N1

⁶⁶⁴ elbāsda: elbāsıda N1

⁶⁶⁵ cānāndan: cānānıdan N1

3. Sünbülü kat eylüyor deste gül ile bāğ-bān
Sen de gül ruhsāruña müşgîn saçın perçem yetür
4. Zülf-i kullābın seher şāne perîşān eyledi
Saykalına gözümün yaşıyla nem her dem yetür
5. Öldümeç çoğ sehdür her bir kesi cānān eger⁶⁶⁶
Kādir iseñ mürde-dil cismine cān vir dem yetür
6. İstifāde eylemek lāzımdı her evkāt⁶⁶⁷
Yetmege ser-menzil-i maqşūduña her dem yetür
7. Dime kim Nevber bağur bî-izn gül ruhsārıma
Göz muqaşşırdu onu taqşîrlendir zem yetür

412

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 124a
1. 'Aşk 'ālemini tā ki dilim kıldı musağğar
İdrākim ona gālib olup oldu muzaffer
 2. Göz hîrelenür gün kimi ruhsāruña qarşu
Düşvār olu göz görmege hürşîd-i münevver
 3. Rûyuñda senüñ çoğdı melāhāt çekebilmez
Bādāmî gözün hayretini hîç muşavver
 4. Qoydı meni āvāre gözün qaşdını bil hem
Rağm ile bağur men tarafa yoğsa muqahher
 5. Taqdîr kazādandı maña munca melāmet
Kim kâdir olar eylüye tebdîl-i muqadder
 6. Şarrāf-ı suhen olsa eger kıymetim artar
Men sözlerimi eylemüsem la'le muţavver⁶⁶⁸
 7. Menden kabağa Qays düşüp 'aşqda Nevber⁶⁶⁹
İl döndi giri pîş-i kaţār oldu muahğher

413

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Tāk-ı ebrū-yi hamuñ secde-i tāt'at yiridür
Bu ne mihrāb güzel yağşı 'ibādet yiridür

⁶⁶⁶ sehdür: sehlidür N1

⁶⁶⁷ evkāt⁶⁶⁷: evkātıdan N1

⁶⁶⁸ muţavver: kuţavver N1

⁶⁶⁹ 'aşqda: 'aşkıda N1

2. Āsitānuñda olan cümle du‘ālardı kabūl
İltimās ehline bu dergeh-i hācet yiridür
3. Ey gözüm şarf eyleme yaşuñı her şām u seher
Vaşl vaqtine kemī saħla kanā‘at yiridür
4. Hicr ile vācib olup cāna müdārā eylemek
Firqati tākātine dilde diyānet yiridür
5. ‘Aşk ğavġāsı olan başda ne mümkindi yuva
Kays bu merhalede hayli melāmet yiridür
- 124b 6. Yār vaşlın dilüyen ‘aşkda Hātem-dil olar⁶⁷⁰
Terk-i cān itmelüyüm çünkü sehvāvet yiridür
7. Vaşla tālībdi dilim olsa eger cān talebi
Müşterī Nevberīdür yaħşı ticāret yiridür

414

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Āyīnede baħ şüretüñe dut meni ma‘zūr
Mümkin döġü göz şāniyecek senden ola dūr
2. Gül-şende saña men baħuram güllere bülbül
Men şūr oħuram senden öter o güle māhūr
3. Yoħdur şemeri gönlüme sensiz nedi hācet
Ne mülk-i Süleymān ne de devlet-i Faġfūr⁶⁷¹
4. Töhmet yiri var Kaysa niçün çöllere düşdi
İrādına men müşterikem olsa da rencūr
5. Ma‘şūkasını terk eylüyüp deşti dolandı
Bir bile haṭā şāhibini kim dutu ma‘zūr
6. Sındırma gönül şişesini hayli çetindür
Ta‘mīr eylemez kimse onu ger ola maḫşūr
7. Hicrūñ meni bir hāle salup ‘āleme fāšem
‘Aşk ile olup Nevberī Mecnūn kimi meşhūr

415

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

⁶⁷⁰ ‘aşkda: ‘aşkıda N1

⁶⁷¹ Faġfūr: Faħfūr N1

1. H̄ayāl-i vaşl ile göñlüm feraḥla şādlanmışdur
Firāk-ı yār yādı ile gine nā-şādlanmışdur
2. Uçurmuşdı ğamuñ cānım bināsın seyl-i eşk ile
Daḥı ta‘mīre yoḥ çārem göñül ber-bādlanmışdur
- 125a 3. Lebūñ şehdine ḳat olmuş kelāmuñ her tekellümde
Sözüñ şekker kimi şīrīn lebinden dadlanmışdur
4. Füzündür raĝbetim yāre ta‘aşşuḳ ondan efzūnter
Saña ey şūret-i şīrīn dilim Ferhādlanmışdur
5. H̄ayālūñden degül ḥālī başım ḳuşlar yuva dutsun
Bu nāme Ḳays māludur ‘aceb īrādlanmışdur
6. Seni ey dil virüp Nevber vefālı nāzlu dil-dāra
Edā itmekde öz farzın cihānda adlanmışdur

416

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Mey ne lāzımdur maña göñlüm benim mey-ḥānedür
Derd ü ğam pāymāliyam maḥzūn dilim ğam-ḥānedür
2. Çekmürem dünyā ğamın tā raĝbetim yoḥdur ona
Terk-i idrāk eylüyüp Mecnūn kimi dīvānedür
3. Bir daşı la‘l eylüyor tederīc ile şevḳ-i güneş
‘Arız-ı cānān dilim la‘l eylemiş bir dānedür
4. Dil teni terk eylüyüp imdi senūñ yanūdadur
Oldu mu‘tāduñ daḥı cān mülküne bī-gānedür
- 125b 5. Sen serīr-i salṭanat taḥtında ḥübān şāhısın
Ḥüb-rūlar ṭā‘ati sen tek güzel sulṭānadur
6. Dīn ü īmān besliyor zāhid riyādan cennete
Ḳıymet-i cennet meger zāhiddeki īmānadur
7. Cān u dilden ğul gerek olsun muṭī‘-i bārgēh⁶⁷²
Muḥlişin ḥālīş dili bir raḥm-dil sulṭānadur
8. Pāk yir bulmaḳ gerek tā lāyık-ı ta‘zīm ola
Kūy-i cānān Nevbere ṭāhir ‘ibādet-ḥānedür

417

*Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün*⁶⁷² muḥlişin: muḥluşin N1

1. Açup müşgīn saçuñ cānān şabāya virme hoş-būlar
Ḥotan deştinde her günde şabānı gözler āhūlar
2. Nihān saḥla gözün sih̄rin onu seh̄hāra örgetme⁶⁷³
Ḥarāb eyler cihān mülkün onu örgense cādūlar
3. Esen evkāt̄da şubḥun nesīmi gül yüze tizden⁶⁷⁴
Ġurāb-āsā geler rakşa yüzüñ devrūñde gīsūlar
4. Seni gördim güz̄er-gehde nihānī bir naz̄ar saldım
Müjeñ tīrini ḳahr eyle kemāna dutdı ebrūlar
5. Seni sulṭān-ı ḥüsn itdi cihānun cümle ḥübānı
Kenīz-i āsitāneñdür siyeh gīsūlı meh-rūlar
- 126a 6. Şeb-i hicrānlar göñlüm çeker tā şubḥa dek yā-hū⁶⁷⁵
Yaḳın itmiş mücerrebdür seḥer vaḳtinde āhūlar
7. Meni ser-ḥoş iden meydür leb-i mey-gūn ḥayāliyle
Gidüp mey-ḥāneye başın itirmiş cām-ı mey-cūlar
8. Ne bühtān söz diyüp bilmem dilimden yāre aḡyārım
Yoḥ olsunlar görüm Nevber cihānda cümle bed-gūlar

418

Fe'īlātün Fe'īlātün Fe'īlātün Fe'īlün

1. Yār özi gül-şen-ārā tāze gül-i ter kimidür
Nergisin manzarası çeşm-i muḥammer kimidür
2. Çırpınur göñlüm ile gitmege cānān ṭarafa
Uçmaḡa zevḳe gelen bāl-i kebūter kimidür
3. Ḥayli şādem ki dilim doldıdı peykān-ı müjeñ
Genc-i dil gevherinün devrine mi'cer kimidür
4. Göz çanaḳı dime kim dürrlerin şandūḳı⁶⁷⁶
Ḳan içünde yüregim ḳırmızı gevher kimidür
5. Şavt ider şem'ci ruḥuñ devrine pervāne-i dil
Yandı yoḥ yirde gülü bāl-i semender kimidür⁶⁷⁷

⁶⁷³ sih̄rin: sih̄rin// seh̄hāra: seh̄hāra N1

⁶⁷⁴ evkāt̄da: evkāt̄ıda N1

⁶⁷⁵ hicrānlar: hicrānılar N1

⁶⁷⁶ dürrlerin: dürrilerin N1

⁶⁷⁷ semender: şemender N1

- 126b 6. Berg-i gül tek dutalım nâzik olur perde-i dil
Sırruñı sahlamağa sedd-i Skender kimidür⁶⁷⁸
7. Yandırıp dur dilimi âteş-i hicrân bu sebeb
Sözümün râyihası ‘ud ile ‘anber kimidür
8. Çoğ ta‘accübli degül Kays ki dîvâne olup
O da rüsvâ-yı cihân olmada Nevber kimidür

419

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. İmdi ki bî-raḥm olup menden idirsen vaşlı dūr
Kāni‘em ancak senüñ fikrüñ ide dilden ‘ubūr
2. Mihr-i yâri sahlamağ mümkün degül dilde nihân
Evvel āḥir ol daḥı öz ḡaybetin eyler zuhūr
3. ‘Aşk-ı Mecnûn ‘aşkımanın yanında bile görsenür
Bir kavî heykel filün yanında durmuş za‘f mūr
4. Göze karşı yâr üzün men görmesem ‘aybım degül
Bâ‘iş oldur eylüyüp ḡayret meni mânend-i kūr
5. Āftâb-ı ḡusn ile ḡam zulmetin dilden götür
Resmdür rüşen ider târik olan zulmâḡı nūr
6. Vādî-yi eyemen ḡayâl itme diyâr-ı ḡusñüni
Kârvân-ı ḡam ider ḡavf ile bu yirden ‘ubūr
7. Nevberîden pend alan imdi oña nâşih olup
İ‘tirâf eyler özi başında yoḡ ‘aql u şu‘ür

420

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Fe‘ülün

- 127a 1. ‘Îlâc-ı derd-i cânım yârdandur⁶⁷⁹
Bu derdin çâresi dil-dârdandur
2. Ḥazîn şavt ile feryâd u fiḡânım
İşitse kim diyor bîmârdandur⁶⁸⁰
3. Yıhıldım mest toprağa ne meyden
Ḥarâbem nergis-i ḡammârdandur⁶⁸¹

⁶⁷⁸ sedd: şedd N1

⁶⁷⁹ yârdandur: yârıdandur// dil-dârdandur: dil-dârıdandur N1

⁶⁸⁰ bîmârdandur: bîmârıdandur N1

⁶⁸¹ ḡammârdandur: ḡammârıdandur] N1

4. Siyeh hālī yüze noqşān diyorlar
Yatan āgūş-i gülde hārdandur⁶⁸²
5. Niçün perçem düşür zülfün ‘izāra
Bu ‘ādet zülfüne şeh-mārdandur⁶⁸³
6. Metā‘-ı hüsnüñe çoğdur hārīdār
Revācı her şeyün bāzārdandur⁶⁸⁴
7. Menim dādım senüñ vaşluñ hayāli
Fiğānı bülbülün gül-zārdandur⁶⁸⁵
8. Yüzüñde hāl-i hindūdan şikāyet
Melāmet göñlüme ağıyārdandur⁶⁸⁶
9. Fuzūlī Nevbere oldı mu‘allim
Onun ta‘līmi hem Nevbārdandur⁶⁸⁷

421

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ğamzeden yaralı dil zülfüñ-ārā daldanur
Sāye-i merḥamet zülf ile göñlüm dolanur
2. Bir ğalaṭ noqṭa düşüp kāğıza beñzer yüzüñe
Noqṭa her yirde ğalaṭ olsa dil ile yalanur
- 127b 3. Şeb-i hicrānı seḥer itmegi āsān dimüyün
Cānıma ol gice şubḥa kimi od kalanur
4. Bilürem merḥametüñ yoğdı senüñ ağıyāra
Onu yanında gören vaqṭde göñlüm bulanur⁶⁸⁸
5. Ter virür isti havā ‘ārıza gül şeb-nemi tek
Yoğsa gül-zār-ı melāmet bu ter ile şulanur
6. Gül-şeni seyr eylüyen demde görüp bülbül-i zār
Güle baḥdıķca ona gül tek özüñ duygulanur
7. H̄āce ḥasretde gözüm Nevberī hicrān gicesi
Zülfüden ‘ıtr dutan demde seḥer uyķulanur

⁶⁸² hārdandur: hārīdandur N1

⁶⁸³ şeh-mārdandur: şeh-mārīdandur N1

⁶⁸⁴ bāzārdandur: bāzārīdandur N1

⁶⁸⁵ gül-zārdandur: gül-zārīdandur N1

⁶⁸⁶ ağıyārdandur: ağıyārīdandur N1

⁶⁸⁷ Nevbārdandur: Nevbārīdandur N1

⁶⁸⁸ vaqṭde: vaqṭide N1

422

Mef'ûlû Fâ'ilâtün Mef'ûlû Fâ'ilâtün

1. Pergāle-i dilimde min guşşa vü elem var
Mim cevr ü miḥnet ü ğam aġyārdan sitem var⁶⁸⁹
2. Ğam-ḥānedür vücūdım baḥr-ı belādı ḳalbim⁶⁹⁰
Sultān-ı berr ü baḥrem çevremde fevc-i ğam var
3. Girdim fezā-yı 'aşka ümmīd-i vaşluñ ile
Hīç bilmedim bu yirde 'aşḳ ehline sitem var
4. Gül-şen güline baḥdım rüyuñ mişāli olmaz
Beyt-i Ḥudāda sen tek ḥāşā ki bir şanem var
5. Mey-gün dudak öñünde mey-ḥāneler ḳapansun
La'lüñdeki şarāba mey-ḥāne yoḡ ne Cem var
6. Fetvā virüpdi ḳaşa müjgān oḡun götürsün
Cān almaġa gözüñ tek bir mu'teber ḥakem var
7. Men cān viren zamānda gel başım üste bārī
Bīmār-ı 'aşka sende dirler ki ḥoş ḳadem var
- 128a 8. Aḥtarmuyun cihānı Nevber daḡı tapulmaz
Ancaḳ nişāne ondan manzūm olan raḳam var

423

Mef'ûlû Fâ'ilâtü Mef'â'ilü Fâ'ilün

1. Dil şavt-ı ḥüsn-i yārime pervāne görsenür
Āşüfte ḥāli 'aşḳda dīvāne görsenür⁶⁹¹
2. Mescid degül 'aḳīdeme uyğun vüṣūḳ-ı dil
Ondan şerefli 'aşıḳa mey-ḥāne görsenür
3. Dil yārdan sivāyisini imtināc ḳılır⁶⁹²
Cānāna cānı virmege merdāne görsenür
4. Şūretidür vücūdımı ḥayret seḫer demi
Cānān elinde zülfe degen şāne görsenür
5. Ḥālin görende dilde hirāsım ziyād olur
Rıḍvān yüzinde gözlerime dāne görsenür

⁶⁸⁹ aġyārdan: aġyārıdan N1

⁶⁹⁰ baḥr: bahr// baḥrem: bahrem N1

⁶⁹¹ 'aşḳda: 'aşḳıda N1

⁶⁹² yārdan: yārıdan N1

6. Cān titrüyor görende onu lāl olur dilim
Cādū gözün mehābeti bu cāna görsenür
7. Cān gelmeyüp cihāna ola derde mübtelā
Bu imtiḥāndı Nevberī cānāna görsenür

424

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

1. Kadem ḳoysañ gözüm üste 'azīzim cāna minnetdür
Ġubārı merdüm-i çeşme güzer itse ganīmetdür
2. Keremdür gönlüme gözden müjeñ peykānı geldikçe
Veremden ḳan aḳup gitse dil-i bīmāra şıḫḫatdür
3. Dil-ārādırsa sulṭāna serīr-i salṭanat taḫtı
Ġanī dervīşe bir külhen ḫayātında kifāyetdür
4. Gözüm ḫasret çekir görsün seni ey nev-gül-i gül-şen
Teraḫḫum ḳıl yüzüñ görsün seni görmez ne müddetdür
- 128b 5. Nedür bākim eger virsem yolunda cān vişālünçün
Mu'ayyendür ki cān naḳdi vişāl-i yāre ḳıymetdür
6. ḫarām oldu şarāb-ı telḫ lebüñ şehdi olan yirde
Ki hicrān-ı telḫ kāmınun 'ilācı şehd-i şīrīndür
7. Açılmaz gözlerim hergiz raḳībin ṭa'ne daşından
Bu ḫālīm ḫoş mıdur söyle ne inşāf [ne] mürüvvetdür⁶⁹³
8. Niḡārın dāmenin Nevber dutup derdüñi izḫār it
Maḳām-ı ilticā yetmiş elüñde vaḳt-i fırsatdur

425

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Meni rüsvā eyelüyen dehrde cānān ḡamıdur⁶⁹⁴
Āşikārā eyelüyen ḡamlarımı göz nemidür
2. Eyle ālüde olup ḡamlara dil el götümez
Giceler şubḫa kimi ḡuşsa vü ḡam hem-demdür
3. Baḫr-ı dilden tükenen bilme gözüm ḳaṭrelerin⁶⁹⁵
Göz bulaḳına gönül seyl-i belā ḳulzümüdür

⁶⁹³ [ne]: - N1

⁶⁹⁴ dehrde: dehrde N1

⁶⁹⁵ baḫr: bahr N1

4. Hârî āgūşa çeken gülleri bülbül kimi gör
Fikr vir nağmesine nālesi gül mātemidür
5. Ney şadāsın işidüp yād eyle ğamgīn dilimi
Ki onun nālesi de ğamlı dilim hem-demidür
6. Şabr itdikce göñül artuğ olur ğuşsa vü ğam
Ġama kim tab eylese s̄ābiti dil muḥkemidür
7. Cānī cānāna virüp Nevberî cānın kıtarup
Cümle ‘uşşāklarun dehrde bu Hātēmidür⁶⁹⁶

426

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 129a
1. Munca kim miḥnet durur göñlüm meger deryā mıdur
Ġam yemekden doymuyor murğ-i dilim ‘anķā mıdur
 2. Kıyd-ı vaşl-i yārdur her laḥza fikrimden gečen⁶⁹⁷
Munca efkār eylüyen göñlüm benim dünyā mıdur
 3. Dün ser-i kūyında min dād eyledim feryād ilen
Bilmedim göñlümdi ya bir bülbül-i şeydā mıdur
 4. Bāde-i la‘l-i lebün zevki meni rüsvā idüp
Men miyem rüsvā meni ser-ḥoş iden rüsvā mıdur
 5. Gözyaşındur dildeki pinhān ğamı fāş eylüyen
Bilmürem derd-i dilim dil-dārıma peydā mıdur
 6. Ġamzedden bir oḥ vurar her gün de cānān s̄ineme
Sehv idir mi dil-berim ya itdigi ‘amdā mıdur
 7. Söyledim cānāna kıl vaşluñ müyesser söyledi
Sehv itme Nevberî vaşlım meger ḥelvā mıdur

427

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün

1. Ey ‘aşkıdan ḥabersiz Kıysa dime cünündür⁶⁹⁸
Mürşid-i ‘aşkıdur o bī-rāha reh-nümündür
2. Leylī onun gözünde bir nūr ider münevver
Cānān yüz ile ḥaḳkı zāhir iden ‘uyündür

⁶⁹⁶ ‘uşşāklarun: ‘uşşākılurun// dehrde: dehrde N

⁶⁹⁷ yārdur: yārıdur N1

⁶⁹⁸ ‘aşkıdan: ‘aşkıdan N1

3. Terk-i cihān idüpdür şahrā dolanmağ ile
Bildi fenā bu dārı uhrāsı feyekündür
4. Sen ‘āşıkın bilürsen kadrüñ nedür yanında
Dil-ber kime diyorlar ‘āşık kime yağundur
5. Dut yārdan muḥabbet olsun senüñ mu‘īnüñ⁶⁹⁹
Ger bulmasañ nigārı bir dā[d]-res yoğundur
- 129b 6. Dut būte-i dilüñde ‘aşk ile istiḳanı
Pergāle-i dilüñde bil kim bu hūn ne hūndur

428

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ne revādur gül yüze ḥasret ḳala dīvāneler
‘Ārıż-ı gül-nārınun ḥazzın ala bī-gāneler⁷⁰⁰
2. Hīlenün dāmı olup zülf-i siyāhuñ ‘āşıḳa
Hāl-i hindüdür olan tezvīr-i dāma dāneler
3. Ārzū-yı zülf iden göñlüm hele ḥasret çekür
Her seḫer sayḳal virür zülf-i siyāha şāneler
4. Bezm-i ‘işretgāhda mezkūr olur cānān lebi⁷⁰¹
Sındırup peymāneni bağlandı çoğ mey-hāneler
5. Hıerce gitmez vā‘izin pend riyāsı yoğdı ğam
Ney şadāsıyla dolup gül-gün meye peymāneler
6. Zīneti meşşāḫalar maşrūf ider çirkinlere
Ġāza ile sürmesiz hoşdur güzel cānāneler
7. İstirāḫat-gāhlar maḫşūşdur sultānlara⁷⁰²
Men kimi dervīş diller menzili külhānelerdür
8. Ahd u peymān itmüsen Nevberle ‘işret-gāhda⁷⁰³
İzn vir baḫsun yüze bu nergis-i mestāneler

429

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

⁶⁹⁹ yārdan: yārıdan// [d]: - N1

⁷⁰⁰ ḥazzın: ḥazzın N1

⁷⁰¹ ‘işret-gāhda: ‘işret-gāhıda N1

⁷⁰² istirāḫat-gāhlar: istirāḫat-gāhılar N1

⁷⁰³ ‘işret-gāhda: ‘işret-gāhıda N1

1. Dil-i zārımda endūh u melālūñ bî-nihāyetdür
Ġama mūnis olan göñlüm hayāl itmege rāhatdur
2. Hayāl-i ‘arīzuñ dilde zamīr-i sīnede fikrūñ
Muhabbet beslenür dilde dahı cānım ferāgatdür
3. Harīm-i kūy-i yārimde müyesser olsa bir külhen
Ber-ā-ber ravza-yı rıdvān dilimçün istirāhatdur
- 130a 4. Raķībın ta‘ne daşıyla yeten renc ile zahmetdür
Dilim āsūdedür tende dime başım selāmetdür
5. Belāya rāzīdür göñlüm eger cānāndan gelse⁷⁰⁴
Onu[n] renci dil-i zāra yetişdikce beşāşetdür
6. Seher-dem gamze peykānı cigerde kūt-i cānımdur⁷⁰⁵
Gelerse gamzeden her gün peyāmı cāna minnetdür
7. Kadem kıoysañ gözüm üste ğubārı tütüyādur kim
Şifā-yı derd-i çeşmimdür bu türbet yahşı türbetdür
8. Gidek ey Nevberî pinhān harīm-i kūy-i cānāna
Demī bu yirde eglenmek dile hayli ğanīmetdür

430

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Kıldı ol ğonça-dehen seyr-i ğülistān seher
Ġoncalardan ğül açup oldıla handān seher
2. Lālenün baĝrına dāĝ kıoydı leb-i mey-ĝünü
Bülbül-i ğam-zedeni eyledi nālān seher
3. Sebzyātı çemenün oldu onun pā-būsi
Nergis-i mesti kılup nergis-i hayrān seher
4. Müşĝ-bū turrezinün dutdı şabā rāyihasın
Hotana doĝru olup hayli şitābān seher
5. Dime şeb-nemdi düşen ğüllere hasret yahıdur
Ġözlerimden kim olup ğül-şene ceryān seher
6. Gice bir nev^c ile dil zülfde pinhān oldu⁷⁰⁶
Ahtarup şāne onu tapdı perīşān seher

⁷⁰⁴ cānāndan: cānānıdan// [n]: - N1⁷⁰⁵ kūt: ğüt N1⁷⁰⁶ zülfde: zülfüde N1

7. Nevberî saḥlar idi guşşasını dilde nihān
İtmeseydi gözünün yaşı nümāyān seher

431

Mefʿülü Fāʿilātü Mefāʿilü Fāʿilün

1. Her berg-i gül mişāl-i ruḥ-i yār görsenür
Gonça çemende çün leb-i dil-dār görsenür
- 130b 2. Cānāndan sivāyine meyl eylemez göñül⁷⁰⁷
Mihrim şübütü dildeki ikrār görsenür
3. Dervīş-dil menem ki ḡanīler ḡanīsiyem
Ḥülyā-yı salṭanat maña düşvār görsenür
4. Dār-ı cihānı mū ḡadarı bilmedim niçün
Ondan ʿazīz ṭurre-i ṭarrār görsenür
5. Reşk-i raḡībim artuḡ olur şabrımı görüp
Maḡlūb olan bu kārda aḡyār görsenür⁷⁰⁸
6. Cān u dilim gözüm dudakım yār söylüyor
Aʿzālarım nigāra ḡarīdār görsenür
7. Fikrim vişāl-i yārdür ey Nevberî henüz⁷⁰⁹
Ḡamḡin dilimde āh-ı şerer-bār görsenür

432

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

1. Cünūnluk ḡālī rūyumdan hamu ḡalka nümāyāndur
Ḥayālim seyr-i şahrā vü ḡarābāt u beyābāndur
2. Libās-ı faḡrı dervīşin gözünde raḡt-ı şāhāne
Ferāḡat küncü ʿuşşāka ber-ā-ber ṭaḡ-ı eyvāndur
3. Belādur başa sultānlıḡ mürūr-ı ʿömrü beş gündür
Ḥarīm-i kūy-i dil-berde olan ʿuşşāḡ sultāndur
4. Ser-ā-ser cism ü cān içre muḡabbet beslemek eydür
Niçün kim ʿāfiyet cāna ḡayāl-i rūy-i cānāndur
5. Rumūzāt-ı leb-i yāri yumuḡ bir gonçadan şordım
Didi bāḡ içre güllere hele bu sırr-ı pinhāndur

⁷⁰⁷ cānāndan: cānānıdan N1

⁷⁰⁸ kārda: kārıda N1

⁷⁰⁹ yārdür: yārıdır N1

6. Hübâb-ı eşk-i menfûhım çeker yirden göge cismim
Havâdan pür olan cânın göge mi‘râcı âsândur
7. Nigârım güldi gül-şende açıldı her taraf güller
Kelâm-ı Nevberî her yan dağıldı hazz-ı ‘irfândur⁷¹⁰

433

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 131a 1. Nigârın dâmeninden dut gönül meh-rûya çoğ yalvar
Dil-i maḥzûnuñı maḥbûs iden gîsûya çoğ yalvar
2. Ḥayâl-i ḥâṭırı dilden gice gözyaşu pāk eyler⁷¹¹
Aḥan gül-zâra güllerçün zülâlîn şuya çoğ yalvar
3. Gözüñ siḥriyle dil murgı düşüp gîsûya bend oldı⁷¹²
Ḥalâşın ḥ‘âhiş eylersen gözü cādûya çoğ yalvar
4. Ne müddetdür naşîbüñ yoğ gönül müjgân ḥadenginden
Ricâ kıl nergis-i meste kemân-ebrûya çoğ yalvar
5. Mebādâ âh-ı nâlûñden ola dil-teng hem-sâye
Ṭarîḳ-i âsumân ile gönül yâ-hûya çoğ yalvar
6. Şîrâṭ-ı cenneti naşîb virürler ince bir mûya
Düşen eṭrâf-ı ruḥsâra selâsil mûya çoğ yalvar
7. Sitem peykânına tâḳat getürdüñ merḥabâ Nevber
Dayan şabr eyle başuñda olan ğayğuya çoğ yalvar

434

Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün

- 131b 1. Mecnûn olup itdim seni Leylâya ber-â-ber
Salduñ meni Mecnûn ile şahrâya ber-â-ber
2. Târ oldu gözüm zülf-i siyâhuñ kimi şâmım
Dutğunluğudur bir şeb-i yeldâya ber-â-ber
3. Açsañ yüzüñü gündüzüme mihr-i dirahşân
Çıḥsañ giceler rûyuñ olar aya ber-â-ber
4. Serve ḳadüñi oḥşadabilmem ki revândur
Serv olumu bu ḳadd-i dil-ârâya ber-â-ber

⁷¹⁰ hazz: hazz N1⁷¹¹ ḥâṭır: ḥ‘âṭır N1⁷¹² siḥriyle: siḥriyle N1

5. Gül rüyile nergis gözüne muhtaşar oğşar
Sünbül ki degül zülf-i muṭarrāya ber-ā-ber
6. Gonça dehenüñ bahtına durmuş ki yumuḥdur
Gül-şen gülüdür ‘arız-ı ḥamrāya ber-ā-ber
7. Yoḥ Kūhkenün āhı benim āh-ı dilim tek
Nevber özini itmez o rüsvāya ber-ā-ber

435

Mef’ülü Fā’ilātün Mef’ülü Fā’ilātün

1. Her kimsenün benim tek gül-rū nigārı vardur
Gönlüm kimi onun da min āh u zārı vardur
2. Āh-ı dil-i derünüm yandırdı daḡı daşı
Her kūhsāra baḥsañ āhım şerārı vardur
3. Derdime çāre itmür ol māh-rū nigārım
Dermān virer mi bilmem her ihtiyārı vardur
4. Cānān firāķı ile ey dil mükedder olma
Her ilde bir zemistān şora bahārı vardur
5. Ger tökseler melālīm baḥr-ı muḥīṭe sıḡmaz⁷¹³
Gönlüm maḥall-i ḡamdur muḥkem ḥişārı vardur
6. Ey dil ne ḡam çekürsen ḡam da yeter tamāma
Ḡam-keşlerinde āḥir bir ḡam-güsārı vardur
- 132a 7. Ol serv-i ḡad nigārı bī-bār bilme Nevber
Mermer döşünde anın bir çift enārı vardur

436

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

1. Gird-i rāhuñ tütüyā-yı çeşm-i bīmārım durur
Derd-i çeşmim var ise dermānı hem varım durur
2. Men seni ey māh-rū ḡālū belādan sevmüşem
Cān u dildendür sözüm ol gün ki ikrārım durur
3. Şavtını mey-ḥānede maḥzūn dile ḥüzn arturur
Ondaki şavt-ı ḥazīn dād-ı dil-i zārım durur
4. Başımı ser-ḥoş görüp zann eyleme meydendi bu
Bā’işī ol nergis-i şehlā-yı ḥumārım durur

⁷¹³ baḥr: bahr N1

5. Hasret-i rûyuñ meni gündüz perîşân eyelüyor
Zulmet-i zülf-i siyeh ‘ömre şeb-i târım durur
6. Rûy-i cânân gül-şenim reyḥân u süsen turreler
Ḳadd-i servim çehresi bir gül-i gül-zârım durur
7. Bend-i târ-ı zülf idüp murğ-i dilim itdi esîr
İftihâr ile didi Nevber giriftârım durur

437

Mefûlû Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

1. Müddetdi virmez oldu şabâ yârdan ḥaber⁷¹⁴
Maḥmûr-ı meste nergis-ı ḥumârdan ḥaber
2. Āteş içinde ḳaldı tenim şâm-ı hicrde⁷¹⁵
Yoḥdur viren nigârıma bu nârdan ḥaber
3. Yetmür nigâra dâd u fiğânım çi fâ’ide
Dutmur nigâr âh-ı dil-i zârdan ḥaber⁷¹⁶
- 132b 4. Gelmür ṭabîb derd-i dilim başım üstüne
Yoḥdur viren nigâra bu bîmârdan ḥaber⁷¹⁷
5. Bülbül baḥup çemende güle nâle eyelüyor
Nâlân menen ki yoḥ maña ruḥsârdan ḥaber⁷¹⁸
6. Zincîri Ḳays tapdı cünûnluḳ ‘ilâcına
Men dutmuşam o turre-i ṭarrârdan ḥaber⁷¹⁹
7. Maḥrûm olan zamânede didâr-ı yârdan⁷²⁰
Dutsun ‘azâb ḥasreti Nevbârdan ḥaber

438

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

1. Şafâ-yı lezzeti dehrin dil-i ‘irfâna ağudur
Çemen-zârı gülistânı ser-â-ser mekr-i cādûdur
2. Degül bülbüllerin şavtı feraḥ-efzâ dil-i zâra
Fiğân kim eyelüyor bülbül gül ile ḥâra bed-gûdur

⁷¹⁴ yârdan: yârıdan// ḥumârdan: ḥumârıdan N1⁷¹⁵ hicrde: hicride// nârdan: nârıdan N1⁷¹⁶ zârdan: zârıdan N1⁷¹⁷ bîmârdan: bîmârıdan N1⁷¹⁸ ruḥsârdan: ruḥsârıdan N1⁷¹⁹ ṭarrârdan: ṭarrârıdan N1⁷²⁰ yârdan: yârıdan// Nevbârdan: Nevbârıdan N1

3. Tarîk-i ʿaşqdan ğayrı tarîki dutma ey zāhid⁷²¹
Gözünde ʿārifün dünyā taşavvur kıl ki bir mūdūr
4. Didüñ cennet didim doğru şırāṭa iʿtirāf itdim
Yüzi cennetdi cānānın şırāṭım mū-yi ğīsūdūr
5. Ḥayāt-ı Hızır dutmuşdur bināsın āb-ı ḥayvāndan
Müdāmın ʿömrüme ḥayyım leb-i cānāndan şudūr⁷²²
6. Buraḥ gitsün bu ḥülyānı ki dūzaḥda ʿazāb olmaz
Olar kim yāre māildür dilinde zıkr-i yā-hūdūr
7. Cihān terkin kıl ey Nevber dayan dil-dār-ı meh-rūya
Saña imdād iden āḥir görürsen yār-i meh-rūdūr

439

Mefʿülü Fāʿilätü Mefāʿilü Fāʿilün

1. Eṭrāfımız tamām çemen-i lāle-zārdur⁷²³
Cānānsız velī dilimiz ğam-ğüsārdur
- 133a 2. Bir cām-ı mey mişālidi her lāle erguvan
Nergis-mişāl nergis-i cānān ḥumārdur
3. Sākī dutup elinde ḳadeḥ līk sīnemiz
Laʿl-i lebin meyinden o ter dāĝ-dārdur
4. Bülbül fiĝānı çulḳayup eṭrāf-ı gül-şeni
Gül büṭesinde ḥāba giden mest-i ḥārdur
5. Bād-ı şabā esünce pozup nazm-ı sünbülü
Pejmürde zülf-i yār kimi tārmardur
6. Gül-ĝün yanaḳı yoḥsa benefşe görüp diyü
Başın dutup aşāḳa o hem şermsārdur
7. Bārın zuhūra virdi bahār açdı yāsemen
Bāruñ senüñ de Nevberī bu āh u zārdur

440

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

1. Ruḥ üzre noḳṭa ḳoymuşlar ʿibādet yüzde ḥālüñdür
Meh ü ḥürşiddiden enver senüñ tābān cemālüñdür⁷²⁴

⁷²¹ ʿaşqdan: ʿaşkıdan N1

⁷²² cānāndan: cānānıdan N1

⁷²³ lāle-zārdur: lāle-zārıdur N1

⁷²⁴ ḥürşiddiden: ḥürşididen N1

2. Ciger āhın bilüpdür ney şadāsı sūznāk olmuş
Onun cān-sūz olan dādı dile yetmiş melālūñdür
3. Benefşe ser-nigūn nergis muḥammerdür gözüñ mişli
Dağıtmış bergini güller çemende pāyimālūñdür
4. Dudaḳuñ sırrını bilmiş çemen-zār içre her gōnça
Dimez bülbüllere rāzın olup dil-beste lālūñdür
- 133b 5. Yañaḳuñ surḫ reşkinden beyābāna kaçup lāle
Onu şahrāda ser-gerdān koyan gül-reng alūñdür
6. Yüzüñe sehv idüp Nevber dise güldür ḫaṭā bilme
Ona rencīde-dil olma senin vizr ü vebālūñdür

441

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

1. Eşk-i terimi dilde görüp ḳan dimesünler
Ḥāl-i dil-i maḥzūnıma cān cān dimesünler
2. Baḥsunlar açup dilde olan baḥr-ı muḥīṭe⁷²⁵
Dünyādaki deryālara 'ummān dimesünler
3. Görsünle benim çāk-ı girībānımı iller
Mecnūna daḫı çāk-ı girībān dimesünler
4. Billsünle ṭabībān-ı cihān 'āşık-ı zārım
Bī-cā yire bu derdime dermān dimesünler
5. Men eylemüşem secdeni ebrū-yi nigāra
Ḳoy ḫalk men-i zāra müselmān dimesünler
6. Alsun nazar-i diḳḳate şi'rim 'urefālar
Remzini bilüp şi'rime hedyān dimesünler
7. Hicrān odı koy Nevberī dünyāda kül itsün
Yandırdı onu āteş-i nīrān dimesünler

442

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

1. Bir ses gelür semādan gūyā ki cān fenādur
Cānım virür cevābın cümle cihān fenādur
- 134a 2. İns ile cinn yekser enfās-keş-i nebābāt
Ḥürşīd ü māh u encüm hep āsumān fenādur

⁷²⁵ baḥr: bahr N1

3. Faşl-ı bahār vaḳti dut ḥātıra ḥazānı
Bil kim giçer bahāruñ her gülsitān fenādur
4. Bülbül-mişāl ‘ömr it bāğ içre şāḥ-ı gülde
Fahır itme ḥānevāde hem āşiyān fenādur
5. Şād ol cihānda ey dil çekme ğam-ı zamānı
Feryāda gelme hergiz āh u fiġān fenādur
6. Bir nāzenīn nigārın vaşlına meylin olsun
‘Āşık olandı zinde bī-‘aşk olan fenādur
7. Ma‘şūkadan yetişmir ‘āşıklara nedāmet
Cānānsız cihānda sūd u ziyān fenādur
8. Takrīr yoḫ dilimde izhār-ı derdim itsün
Yāre disün ki sensiz bu zindeġān fenādur
9. Nevber olup cihānda Mecnūn mişālī meşhūr
‘Āşıkdı dehre bākī ġayr-ı nişān fenādur

443

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Dil benimdür dil-berüme şüretin ḳurbānıdır
Göz hemīşe ḥasret-i ruḥsārınun giryānıdır
2. ‘Aks-i ruḥsārı viren gözdür zamīr-i sīneye
‘Aḳldur ser-geştesi idrāk onun ḥayrānıdır
3. Bāde-i la‘l-i leb-i-mey-ġün şarābımdur benim
Ḥāl-i hindū dānesi derd-i dilim dermānıdır
4. Bülbülün feryādını dutdum ḳulaġa bāġda⁷²⁶
Gördim ol hem men kimi bir nev-ġülün nālānıdır
5. Cenneti bildim ser-i kūyında rıdvāndur adı
Āteş-i dūzaḫ onun ‘uşşāḳınun hicrānıdır
6. Rūd-ı Ceyḫun ġālībā dutmuş gözümde bir serāb
Bu tükenmez yaşımın dil menba‘-ı ceryānıdır
- 134b 7. Nevberā sen bilme bu dünyānı gözde mū ḳadar
Şāhidüñ elde Süleymān mülkүнün vīrānıdır

444

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

⁷²⁶ bāġda: bāġıda N1

1. Mâil-i hüsnüñ olup dil saña dil-ber didiler
Onu medhüş eylüyen zülfüñe ‘anber didiler
2. Yād-ı ruhsāruñ ile güllere saldım nazarım
Onda kim ‘arızuña berg-i gül-i ter didiler
3. Müşgin āhū-yi Hotan çöllere tökdi bu sebab
‘İtr-ı gīsūnı ona hayli mu‘aṭṭar didiler
4. Vesmeli kara kaşuñ hañçer-i bürrāna dönüp
Kan töken jeng dutan tîge ber-ā-ber didiler
5. Gözlerimden tökülen hicrde bu kanlu yaşa
Surh reng olduğuna gevher-i aḡmer didiler
6. ‘Urefālardı bilen remzini bu şi‘rlerün⁷²⁷
Baḡdılar kıymetine dürr ile gevher didiler
7. Kıdrimi artuḡ idüp dehrde var itdi meni⁷²⁸
Tāzedür şi‘rlerim adıma Nevber didiler

445

Mefūlü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Vaşl-ı nigār āşık-ı zāra hayāldür
Āsān ḡasāb eylesün çoḡ muḡāldür
2. Ümmīd-i vaşl olupdı ki şād eylesün dili
Reng-i ruḡı firāḡda efsürde ḡāldür
3. ḡoşdur çemende ‘āşıḡa āvāz-ı ‘andelīb
Mazmūn naḡme zıkr ü senā zü’l-celāldür
4. La‘lūñ meyine var hevesim sāde-dil menem
Mey-ḡāne-i dilimde bu bāde ḡelāldür
5. Giryān gözümde aḡdı yüze dürr tek yaşıım
Sensiz aḡan ‘izārıma eşk-i zülāldür
- 135a 6. Zülfüñ düşüpdür ‘arızā ebr-i siyāḡ tek
Saḡḡ-ı semāda pelmeye dāḡil hilāldür
7. Zāhid diler ki terk eylüyem ‘aşḡ-ı yārımı
Başdan hevā-yı ‘aşḡ ḡurūcı muḡāldür

⁷²⁷ şi‘rlerün: şi‘rilerün N1⁷²⁸ dehrde: dehrde// şi‘rlerim: şi‘rilerim N1

8. Pergāle-i nefes-gehi āh ile dolduran
Ağyārdan yeten dile ta^ˆn u melāldür⁷²⁹
9. Ağyār senle h̄ār ile gül hem-nişīn ola
Nevberle ˆandelīb hemān vaqt lāldür

446

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Bir perī-veş şūretin h̄ülyāsı başımdan giçer
Ol perīnün k̄āmet-i Ṭübāsı başımdan giçer
2. ˆAşq sevdāsındayam fikrim vişāl-i yārdur⁷³⁰
Vādī-yi ˆaşkın hamu dünyāsı başımdan giçer
3. İbtidādan men der-i mey-hāneyi terk itmüşem⁷³¹
Dil-berin mey-gün leb-i h̄umrāsı başımdan giçer
4. Hırka-yı şāhāneye gönlümde vardur imtinā^ˆ
ˆAriyet elbāsınun kirbāsı başımdan giçer
5. Günde gördim yārımı ümmīdvārım hem gice
Raht-ı h̄ˆāb-ı hicrde rü’yāsı başımdan giçer⁷³²
6. Munca āh u nāleden manzūr kalbim yardır
Ol perīnün şūret-i ˆalāsı başımdan giçer
7. ˆAşık-ı dünyāları bir k̄afleye cem^ˆ itseler
Ser-kaṭāra Nevberin imzāsı başımdan giçer

447

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Her ilün tāze bahārında gül ü gül-şeni var
Bülbülünde güle min nağme ile şīveni var
- 135b 2. Dimüyün Qays maña ol kimi rāḫat degülem
Çünkü şahrāda onun rāḫat olan meskeni var
3. Göz olupdur bu kadar guşsa melālin sebebi
Dilime fāş eyledi dil-berimin gül-şeni var
4. Aparum harda gören başımı toprağa çeküm
Cānımın harda gören ˆāqibetin medfeni var

⁷²⁹ Ağyārdan: Ağyārıdan N1

⁷³⁰ yārdur: yārıdur N1

⁷³¹ mey-hāneyi: mey-hānı N1

⁷³² hicrde: hicride N1

5. Zülfe bend eylüyecek gönlümü dil-dār yaķın
Cān kırtarmazdur onun gözlerinün min feni var
6. İlticāya dil açup Nevberî vaşluñ dilüyor
O yaķın eyledi kim sende ricā dāmeni var

448

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

1. Şem^c-veş ruhsāruña şavt eylesün pervāneler
Hasretin çeksün onun koy men kimi dīvāneler
2. Tök yüzüñ eṭrāfuña gīsū-yı ^canber-fāmuñı
^cıtrını dutsun şabā zülfüñ açan dem şāneler
3. Müskirātı bāde-i la^l-i lebüñ itdi ḥarām
Ser-nigündür cāmlar bağlu ıalup mey-ḥāneler⁷³³
4. Ḥāl-i hindū eylüyüp meftün meni ruhsāruña
Rām ider şahrā kuşun dām u tuzaķa dāneler
5. Yār öñünde meskenim bir külhēn olsa rāzīyem
Neme lāzımdur benim sulṭān-nişīn kāşāneler
6. Ğam derin ğam-ḥāne kuçdım melāl ü ḥüzn ile
Yāda düşdükce giçen bezm ile ^cişret-ḥāneler
7. Dāmen-i imdādını dutdum nigārın Nevberî
Var ola feryādıma imdād iden cānāneler

449

Fe'īlātün Fe'īlātün Fe'īlātün Fe'īlün

1. Hasretüñden giceler ḥasta dilim dād eylüyor
Ün çeker şubḥa kimi dād ile feryād eylüyor
- 136a 2. Gözyaşındur eylüyen ḥālī ğamuñdan dilimi
Girye ğamdan kıtarup ğuşşadan āzād eylüyor
3. Dil-firīb ile durur sīne-i zārımda hele
Vaşl ümīdi onu bu ḥālete mu^tād eylüyor
4. Dün güzer-gehde maña luṭf ile saldı nazārın
Manzarı cāna diyor yār seni yād eylüyor
5. Kıruyan gözlerime āḥ çeken demde dilim
Merḥametdür ki ona kıan ile imdād eylüyor

⁷³³ cāmlar: cāmılar N1

6. Gül yüzün hasretidür Nevberi şeydā-dil iden
Bülbül-i bāğ kimi her gice feryād eyelüyor

450

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Girye itmekden gözüm merdümleri kıan içredür
Ser-nigün kıaşım hemān bir kıanlı 'ummān içredür
2. Ele bir şey gelmedi cānımdan ahtardım dili
Hātif-i ğaybım diyor zülf-i perişān içredür
3. Çāresiz zann itdiler derdim tabībān-ı cihān
Bilmiyorlar çāresi çāk-ı girībān içredür
4. Ol peri-şüret maña dil-ber olupdur kıudsiden
İmdiki bu devrde ol şüh insān içredür⁷³⁴
5. Mihrini mümkün degül başdan çıkarmağ yārimün
Bu muhabbet rīşesi dilde olan kıan içredür
6. Her zamān bir 'āşıkın adı düşer dilden dile
Nevberin de 'aşkı bu hāzırkı devrān içredür

451

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

1. Sāķī dur ayak üste bize bāde dolandır
Ser-mest eyelüyüp bezmde üftāde dolandır⁷³⁵
- 136b 2. Doldur maña bir cām onun la'l-i lebinden
Şīrīne onu hem meni Ferhāda dolandır
3. Zülf-i siyehin eyle benim boynuma zincīr
Mecnūn kimi bir deşt ile şahrāda dolandır
4. Çek bir tarafa turre-i tarrārı yüzünden
Şimşād elüñi 'arız-ı hamrāda dolandır
5. Zāhid bu degül kıble ki sen secde idirsen
Men secde iden kıbleye seccāde dolandır
6. Tahtü'l-ħanekin tölıca doğru 'amelin var
Nevber kimi sen nefsinı üftāde dolandır

⁷³⁴ devrde: devride N1

⁷³⁵ bezmde: bezmide N1

452

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

1. Her zamân kim yüzüñe zülf-i perîşân tøkülür
Yüregimden cigerim gūşesine kan tøkülür
2. Ebr-veş zülf düşen vaqtde raḥşân yüzüñe⁷³⁶
Gözümün yaşı benim 'arîza her yan tøkülür
3. Aç kulak baḥr kimi sâhile eşk-i terim⁷³⁷
Ġaflet itme gözümün yaşı çü nisân tøkülür
4. Ġonça-veşler leblerini Ġonça görüp gül-şende
Ferahından açılıp yaprağı ḥandân tøkülür
5. Ġamımı tøksem eger deşt ü beyâbâna dolar
Ġaderi yoḥdur onun ḥayli ferâvân tøkülür
6. Ġays eger gelse benim yanîma Ġamnâk demî
Nâleli dilden onun başına efĠân tøkülür
7. Nevberî yâri burah fîrḳate tâbuñ yoḥ ise
Ġıl ḥazer başına min âteş-i hicrân tøkülür

453

Mef'ûlü Mef'â'îlü Mef'â'îlü Fe'ûlün

1. Sal boynuma Ġisûları dîvâne disünler
Ruḥsâruña yandır dile pervâne disünler
- 137a 2. MüjĠân oḥuna sînemi her laḥza nişân dut
Şân şân eyle koy göñlüme bir şâne disünler
3. Fâş eyle cihân ehline bu dâĠ-ı nihânım
İller danışup birbire her yana disünler
4. MüjĠân oḥuna vâhimesiz sînemi açdım
Tâ kim maña bu 'aşḳda merdâne disünler⁷³⁸
5. Artır dil-i maḥzûnîma min Ġuşsa vü Ġamlar
Ġoy bir def'alık göñlüme vîrâne disünler
6. Nevber Ġamına Ġays Ġamın dutma muḳâbil
Lâyıḳdur ona dehrde efsâne disünler⁷³⁹

⁷³⁶ vaqtde: vaktide N1

⁷³⁷ baḥr: bahr N1

⁷³⁸ 'aşḳda: 'aşḳıda N1

⁷³⁹ dehrde: dehrde N1

454

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Şöhret-i aşkım dutup dünyanı gün tek aşikâr
Görmüyen dünyâda yoĥ hürşid uzun vaĥt-i nehâr
2. Nâlemi saldı ceres şeb tâ seher şahrâlara
Nâke-i pür-bâr tek gönlüm çekir bir renc-i bâr
3. Bir ser-i mûdan dutup gönlüm mişâl-i 'ankebûd
İstiyor kim eylesün zülf-i siyâh içre qarâr
4. Ağlamakdur 'âdetim her dem şeb-i hicrânda⁷⁴⁰
Gözlerimdür gül-şen-i rûy-i nigâra cûy-bâr
5. Tâli'ime bed diyüp âĥir müneccim söyledi
Bundan efzûnter hele başında ġavġâ ĥayli var
6. Nevberâ şabr eyleyüp tâ yetgilen kâm-ı dile
Her kesi ta'cîl ide fi'linde muĥlak şermsâr

455

Mef'ûlü Mef'ûlü Mef'ûlü Fe'ûlün

1. Sûz-i dilimi gör ki benim neyde ses eyler
Feryâd u fiġânım tenimi bî-nefes eyler
- 137b 2. Dutma dilimin nâlesine nâle-i Qays
Feryâd-ı dil-i zârımı nâlân-ı ceres eyler
3. Yâd eylüyerem her gice ruĥsâr-ı nigârı
Pervâne nice şu'le-i şem'e heves eyler
4. Rûyuñ getürür bülbülü bâġ içre fiġâna
Yâda saluban gül yüzüñi dâd-res eyler
5. Bilmiş ki görür 'ârızuñı bülbül-i nâlân
Müştäkuñ olup ol daĥı meyl-i kafes eyler
6. Cânân bu kadar renc ü melâlin 'ivazında
Bir bûse bile ġam-keşe elbette bes eyler
7. Bed baĥtların tâli'i itmekde teraĥķi⁷⁴¹
Baĥtım da benim Nevberî her günde ne[h]s eyler

⁷⁴⁰ hicrânda: hicrânıda N1

⁷⁴¹ baĥtların: baĥtılarn// [h]: - N1

456

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Gül yüzüñ devrine zülfün tökülüp çîn çîn[dür]⁷⁴²
Meh yüzün ebr dutan vaqte cihân müşğindür
2. Gözlerüñ nergise rüyuñ güle benzer dehenüñ
Ġonçaya ey güzelim gör ne güzel gül-çindür
3. Tāk-ı ebrü-yi hamı terk eyleyüpdür zāhid⁷⁴³
Egri mihrāba ider secde seni bī-dindür
4. Nāfin āhū-yi Hotan tökdi beyābān çölüne
Zülfünün‘ıtrını o bildi ki çoḡ müşğindür
5. Kāfi mīzāna benim derdim için koyma niçün
Veznde derd-i dilim nişbet ona sengindür⁷⁴⁴
6. Bilmürem men ne sebep Nevberî bu hūbların⁷⁴⁵
Luṭfi yoḡ ‘āşıkına ‘ādeti buğz u kīndür

457

Fā‘ilâtün Fā‘ilâtün Fā‘ilâtün Fā‘ilün

- 138a 1. Her ḡabāb-ı eşkde bir şüretim dutmuş qarār⁷⁴⁶
Derd ü ḡam sulṭānıyam kudretli fevcim bī-şümār
2. Şu‘le-ver āh-ı dilim başımda zerrīn tādur
Cāy-ı rāḡat külhenim hem bārgāhım kūy-i yār
3. Hūb-rū cānānımun mey-gūn dudakıdur meyim
Nūş iden munca meyi dünyāda olmaz hūş-yār
4. Dil sövir mesken duta dāyim diyār-ı vaḡdeti
Göz kaḡaḡına gelüp tā cilvelensün ḡüsn-i yār
5. Tāk-ı ebrü-yi hamı cāy-ı ‘ibādetdür maña
Başını zāhid döger mihrābda dīvāne-vār⁷⁴⁷
6. Çeşm-i ‘āşıkdur gören bu manzarı gül-zārda⁷⁴⁸
Ġonçalar aḡzın yumup oldı benefşe şermsār

⁷⁴² [dür]: - N1⁷⁴³ eyleyüpdür: eylüpdür N1⁷⁴⁴ veznde: veznide N1⁷⁴⁵ hūbların: hūbıların N1⁷⁴⁶ eşkde: eşkide N1⁷⁴⁷ mihrābda: mihrābıda N1⁷⁴⁸ gül-zārda: gül-zārıda N1

7. Mihr-i rüyuñdur sebeb zülf-i siyāhuñ bā-hemi
Halk olupdur gerdiş-i devrāna bu leyl ü nehār
8. Göz görüp ruhsāruñı mihrin virüpdür göñlüme
Bu muḥabbet Nevbere gözden yetüp bī-iḥtiyār

458

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

1. Göñül bu şām-ı hicrānın elinden āh u zār eyler
Olur bed-ḥ̄āb göklerde gice encüm-şümār eyler
2. Giceler dūd-ı āhımla sirişk-i ḥasretim gözden
Töker gül-şenlere şeb-nem güle her yan nişār eyler
3. Ne ğafletdür ki 'aṭṭārān unutmuş 'ıṭr-ı gīsūnı
Şabā tizden gelüp ondan mükemmel 'ıṭr-bār eyler
4. Gezende yār gül-şende görüp gül ḥāl-i hindūnı
Onuñla baḥş idüp ḥārı özine iḥtiyār eyler
- 138b 5. Niçün faḥr eyelüyor diḥkān dıraḥt-ı serv-i bī-bāra
Görürse ḳaddūñi servin ḥıyābāndan kenār eyler
6. İşit señ Nevberin dādın 'azīzim olma rencīde
Gülistān içre bülbüller müsellemdür fiğān eyler

459

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Mihr-i rüyuñ ey şanem göñlümde hem cānımdadır
Ġayrıdan şorma onu çünkim benim yanımdadır
2. Dutmuşam 'aks-i ruḥuñ giryān olan dem göñlüme
Şu içinde şüretüñ bu çeşm-i giryānımdadır
3. Şād olup faḥr itgilen ey dil-ber-i meh-rū niçün
Kim senüñ vaşf-ı ruḥuñ meşhūr dīvānımdadır
4. Nāle-i neyden yeten ğamdur mükedder ḥāṭıra⁷⁴⁹
Nālesi dilde olan feryād u efğānımdadır
5. Yārdan dutdum ḥaber virsün dil-i maḥzūndan⁷⁵⁰
Söyledi ḳorḥma dilin zülf-i perişānımdadır

⁷⁴⁹ ḥāṭıra: ḥ̄āṭıra N1

⁷⁵⁰ yārdan: yāridan// maḥzūndan: maḥzūndan N1

6. Āh çeksem Bî-sütûn tâbın getürmez āhımın
Dağı yıhmağ āh ile ancak benim şānımdadır
7. Göz götürdim dehr ile dünyādaki emlakdan⁷⁵¹
Birce ey Nevber gözüm ruhsār-ı cānānımdadır

460

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

1. Bahmuşam mülk-i dile onda hele ğam yiri var
Her kadar ağlasa göz men bilürem nem yiri var
2. Dotalım dil doludur miḥnet-i hicrānuñ ile
Gine gönder ğamını sīnede kılzüm yiri var
- 139a 3. Dil temennāsına baḡ buse diler dil-berden
İtürüpdür başını ḡayli ona zemmi yiri var
4. Şāne çoḡ gezdi tapa gönlümü zülf içre velî
Tapa bilmez dilimi turrede muḡkem yiri var
5. Derdimi nāya didim 'āleme fāş itdi onu
Onda bildim başımın 'aşḡda sersem yiri var⁷⁵²
6. 'Ālemin ḡîlesine Nevberî çoḡ mu'terizem
Görmüşem onları ol yirde ki dirhem yiri var

461

Mef'ûlü Fā'îlâtü Mef'ûlü Fā'îlün

1. Cevr ü cefānı cānıma cānān revā görür
Rencide olmuram ki onu āşinā görür
2. Peykān-ı ğamze yetse sa'ādetdi gönlüme
Gitdikce kan vermeli dil ondan şafā görür
3. 'Aşḡ-ı nigārı dutdı göñül cisme cān kimi
Vaşlına nāil olmadı ondan belā görür
4. Nāşîḡ viren naşîḡata men gūş dutmaram
Ehl-i başîret onları ehl-i riyā görür
5. Cān naḡdini nigāra viren yetdi maḡlebe
'Āşîḡ zamāne Ḥātemini bî-seḡā görür

⁷⁵¹ emlakdan: emlakıdan N1⁷⁵² 'aşḡda: 'aşḡıda N1

6. ‘Aks-i murādım oldı felek vaşl-ı yārda⁷⁵³
Nā-çārdur ḥayālî gönül iktifā görür
7. Mescid maḥall-i tefriḳa mey-ḥāne cāy-ı emn
Pīr-i muḡānı orda gözüm bī-riyā görür
8. Cānāna vāşıl olmasa dūnyānı neylüyor
Nevber tamām-ı ḥilḳati onsuz fenā görür

462

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

- 139b
1. Seḫerim eşki ciger dāḡı içün merhemdür
Eyle kim şubḫ düşen berg-i güle şeb-nemdür
 2. Günüzüm āh u fiḡān u ḡam u endūh-i nigār
‘Arızuñ fikr ü dilim şoḫbetine hem-demdür
 3. Göz bulakından aḫan ‘arıza bu eşk-i terim
Rūd-ı Ceyḫundı veyā mevce gelen ḳulzümdür
 4. Ğamze peykānı dile luḡf idi şevḳ ile onu
Cān kimi beslemege cismde bu sīnemdür⁷⁵⁴
 5. Dil-i maḫzūnı özüm ḡamlaruña tuş eyledim
Ona her ḳadri sitem yetse gine ḥurremdür
 6. Nevberī yāre özüñ virmelüsen cān naḳdin
Bir mu‘ayyen günü var vaḳti onun mübhemdür

463

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mef‘ülü Fā‘ilün

1. Cānān lebinde ‘aşıḳa ṭāhir şarāb var⁷⁵⁵
Nūşında ḳatre şayınca ana şevāb var
2. Ḥūrşīd ü meh ṭulū‘ına yoḫ mende ihtiyāc
Yanımda māha reşk viren āftāb var
3. Ağyārdan niḳāba dutan demde ‘arızın⁷⁵⁶
Mihrin yüzinde eyle taşavvur seḫāb var
4. Vaşf-ı nigārı men degülem ilde vaşf iden
Bu bārede yazılmış olan min kitāb var

⁷⁵³ yārda: yārıda N1

⁷⁵⁴ cismde: cismide N1

⁷⁵⁵ şevāb: şevāb N1

⁷⁵⁶ Ağyārdan: Ağyārıdan N1

5. Servi muķābil eylemedim ķadd ü ķāmete
Ra' nā ķaddūne ĥaşr olunan intiķāb var
6. Dil çoķ sevür süķūneti zulmāt-ı zülfüde
Bilmiş ĥayātı ĥayy eylügen onda āb var
- 140a 7. Zāhid güneh bilürse şarābın şurūbını
Nevberde anı sākit iden bir cevāb var

464

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Dil mükedder dāde giryān reng-i rüyüm ĥam-güsār
Harda olsa meskenim eķrāfı çulķar āh u zār
2. Kārvān-ı ĥam giçür şahrā-yı dilden her gice
Dil ceres tek eylüyor şahrāda feryād u nizār
3. Sensiz oldu menzirim mātem-serā-yı ĥüzn ivi
Eşķ-i seylābı aķar ruĥsārıma bī-iĥtiyār
4. Bülbülün feryādına güldür sebep lākin benim
Her gice feryādıma bā'ış olur bir gül-'izār
5. Töĥmet-i aĥyār olur rencür iden cān u dili
Ta'ne daşıdur çeken eķrāfıma muĥkem ĥişār
6. Genc-i gizlin tāhire çıķdı zamīr-i sīneden
Dildeki pinhān ĥamı ruĥsārım itdi āşikār
7. Men zaĥīre itdigim dürrin açıldı ma'deni
Kaķre kaķre eşķden dürrler oldu nişār⁷⁵⁷
8. Gözyaşı oldu viren ümmīdimün naĥline şu
Töĥmet-i aĥyār olup ey Nevberī başımda bār

465

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

1. Cān-süz ney mişāli göñlümde min enīn var
Dilde ĥayāl-i vaşl u meh-rüya nāzenīn var
2. Dil-ber didim dilimi aldı apardı menden
Mende didi maĥall-i ĥisū-yı çīn-be-çīn var
- 140b 3. Ey māh ĥurrelenme sen tiz çıķup batursan
Karşımda gün devāmı meh-rüya meh-cebīn var

⁷⁵⁷ eşķden: eşķiden// dürrler: dürriler N1

4. Ağyāra izn virme kūy-i serin dolansun
Çoy men gelim ki mende ne buğz var ne kīn var
5. Rūyuñdı kıble kaşuñ mihrāb-ı secdegāhım
Zāhiddür ondan ikrāh onda ne rāh [ne] dīn var⁷⁵⁸
6. Nevber hesāb itme āsāndı yār vaşlı
Bu rāh-ı pür-ḥaṭardur bu yolda çoḥ çetin var

466

Mefūlü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Zūlf-i siyāhın 'ārıza tökdükce yārimiz
Dil teng olur qaraya batur rüzgārımız
2. Mey-ḥane mesti 'āşıka töhmet ider niçün
Ser-mest idüpdi bizleri çeşm-i ḥumārımız
3. Tāb ü tüvān firḳate yoḥ hicrine devām
Şabr eylesün ne nev' ile bu cism-i zārımız
4. Zūlfi öper ayakını hem şāne ellerin
Yoḥdur yanında mū kadarı i'tibārımız
5. Gül bütesinde ḥār olur reşk-i 'andelīb
Ḥāl-i siyāh dānesi gül yüzde ḥārımız
6. Dil micmerinde od koyup cism-i 'āşıka
Āhın yeliyle şu'le çekür munca nārımız
7. Cān ḳalmuyupdı cismde hem elde vāridāt⁷⁵⁹
Cānān yolunda şarf olunup cümle varımız
8. Ğam-ḥāne oldı hicrde bu Nevberin dili⁷⁶⁰
'işret maḥalli ile daḥı yoḥdı kārımız

467

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 141a
1. Bulmadı senden devā bu derd-i bī-dermānımız
Ey şeh-i ḥübān nedür ḥükmüñdeki fermānımız
 2. Va'de-i vaşluñ bize düşvār id[i] ey māh-rū⁷⁶¹
Saḥt olupdur bes niçün bu sehl olan āsānımız

⁷⁵⁸ [ne]: var N1

⁷⁵⁹ cismde: cismide N1

⁷⁶⁰ hicrde: hicride N1

⁷⁶¹ [i]: - N1

3. Çāk-ı sīnemdür olan bu āh-ı āteş-bār ilen
Göklere yetdi bizim bu āh ile figānımız
4. Gitdi Mecnūn bir menem ‘ālemdeki rüsvā-yı ‘aşk
Bu fezā-yı ‘aşkda boş qalmuyor devrānımız⁷⁶²
5. ‘Aşk bāğında olan naḥl-ı vefā-perver bizik
Serv-i qadde şu virir bu dīde-i giryānımız
6. Dergeh-i vaşl-ı nigāra el açan miskīn mişāl
Evvel āḥir şarf olur vaşl-ı nigāra cānımız
7. ‘Aşıkı ma‘şūkası öldürse ondan şād olar
Faḥr ider Nevber ki maḥbūl oldı bu qurbānımız

468

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Sensiz hevesim bāğda cānān güle düşmez⁷⁶³
Ruḥsāruña beñzer gül-i ḥamrā ele düşmez
2. Gül şevki degül bülbülün efgānına bā‘iş
Güldürse niçün şāḥe-i gülden güle düşmez
3. Gönlüm giceler sīnede ağlar saña pinhān
Āhim qurudar eşkimi gözden gile düşmez
4. Boynumdaki zincīr degül tār-ı tilūndür
Dünyā delisi men kimi dilden dile düşmez
5. Ğamzeñ ne qadar atdıysa peykān gözüm aldı
Müjgān oḥunun zaḥmına nevbet dile düşmez
- 141b 6. Bir baḥr-ı muḥīṭ oldı maña ‘aşk maḥalli⁷⁶⁴
‘Aşık ne qadar baḥsa gözü sāḥile düşmez
7. Dünyānı alar başına mīzānda derdim⁷⁶⁵
Bir zerre qadar vezn ü terāzū meyle düşmez
8. Mecnūndan al Nevberī ta‘līm-i cünūnı⁷⁶⁶
Kim gitse bu rāh ile delīlsiz çöle düşmez

⁷⁶² ‘aşkda: ‘aşkıda N1⁷⁶³ bāğda: bāğıda N1⁷⁶⁴ baḥr: bahr N1⁷⁶⁵ mīzānda: mīzānda N1⁷⁶⁶ Mecnūndan: Mecnūndan N1

469

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Çek kıanım Kıays adına defter-i ‘aşka meni yaz
Leylünün a[d]ını poz server-i hūbān seni yaz⁷⁶⁷
2. Būlbūlün nālesine gül-şen-ārā dutma kulağ
Halkı hayretde kıoyan mendeki bu şīveni yaz
3. Diseler öldi senūñ rūyuña hasret kıalanuñ
Kefen olsun ona kıoy cismde pīrāheni yaz⁷⁶⁸
4. Kim dözer söylemeler munca firākın odına
Mendeki şabrı diyüp sen de dil ü āhını yaz
5. Güle şeb-nem yüze ter kimdi viren söylemeler
Şeb-i hicrānda yeten göñlüme sensiz çeni yaz
6. Murg-i dil dāma düşür perçem-i gīsūda niçün
Gül kimi yüzde olan hāl-i siyehden dahı yaz
7. Kim çeküp nazma bu eş‘arı nişān Nevberī vir
Munca dürr ü gühere dilde olan ma‘deni yaz

470

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Nefes almak dilemür cismde cānım sensiz⁷⁶⁹
Terk-i cān itmelidir rūh-i revānım sensiz
- 142a 2. Kesmek olmaz ki benim dād eşiginden sesimi
Deşt ü şahrānı dutup āh u fiğānım sensiz
3. Zūlfünün ‘ıtrı olur şubh meni zinde iden
Yoğsa kıalmaz ki benim nām u nişānım sensiz
4. Dime sensiz açuram şubhını hicrān şebinün
Fikr-i vaşluñdur olan vird-i zebānım sensiz
5. Cismi hālī görürem harda[d]ı bes rūh-i revān⁷⁷⁰
Bir yire gitmesine yoğdı gümānım sensiz

⁷⁶⁷ [d]: - N1

⁷⁶⁸ cismde: cismide N1

⁷⁶⁹ cismde: cismide N1

⁷⁷⁰ [d]: - N1

6. Hâne-i dehrde yoḡ cāy-ı nişîmen dilime⁷⁷¹
Deşt ü şahrâda olan imdi mekânım sensiz
7. Āh-ı pey-der-pey ile dildeki qanım qurudî
Ölsem efsûsım odur giçdi zamânım sensiz
8. Ta'ne daşıdı benim başıma ilden tökülen
Nevberin dâdına yet yoḡdur emânım sensiz

471

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Göñül meh-rûların mihrin zamîrinden kenâr itmez
Özün topraqa yâr eyler velâkin terk-i yâr itmez
2. Maña muṭrible sâkînün hadîşin söyle ey zâhid
Hayâlim gayrı bir naqşî dilimde bir qarâr itmez
3. Nigârım mişli hūrî var diyüp sen iddi'â itme
Ki 'aqlım bile bî-ma'nî kelâma i'tibâr itmez
4. Göñül murḡun dutup cānân muḡammer çeşm-i mestiyle
Ki her şayyâd öz şaydın bu nev' ile şikâr itmez
5. Terahḡum kıl dil-i zâra ki müştâq-ı vişâlüñdür
Qapuñdan gayrı dergâha ricâlanmaz güzâr itmez
6. Firâquñ şâmına söyle bu qadri olmasun maḡrûr
O hansı tûl-i şebdür kim onu ḡâlîq nehâr itmez
- 142b 7. Ta'accüb yoḡ zemistânda açılsa bestenî güller
Ḥaḡîqat gül-şenün Nevber bile bir gül bahâr itmez

472

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1. Sen tek güzelim dehrde bir cān olabiliriz⁷⁷²
Bir gonça leb-i 'arîzî ḡandân olabiliriz
2. Āhū gözü bu sendeki göz tek güzel olmaz
Gül-gün dudaxın rengi de mercân olabiliriz
3. Ḥayret meni ḡayrân eylüyor zülfe baḡanda
Ḥâlîm kimi ol zülf-i perişân olabiliriz

⁷⁷¹ dehrde: dehrde N1⁷⁷² dehrde: dehrde N1

4. Nālīm götürür gül-şeni men dāda gelende
Gül-şende bile bülbül-i nālān olabilmez
5. Eṭrāf-ı ser-i kūyuñı ser-geşte dolannam
Āvāre kalan men kimi insān olabilmez
6. Şahrāya düşüp Qays gezir kühda Ferhād⁷⁷³
Men sākın olan kūh u beyābān olabilmez
7. Çohlardı yazan derdini kāğızlara Nevber
Ġam çekme maẓmūnda dīvān olabilmez⁷⁷⁴

473

Mef'ülü Mefā'ılı Mefā'ılı Fe'ülün

1. Hicrān gicesi men çekürem āh-ı ciger-süz
Qan ağluyoram ḥasret-i ruḥsār ile her rüz
2. Olsaydı eger mümkin ola 'āşıka vaşlı
Ruḥsārı olar bezmime bir şem'ı şeb-efrüz
- 143a 3. Hem-ḥ'ābım olur her giceler fikr-i vişāli
Zann eylesün kim gidirem uyguya yalkuz
4. Bir def'a olur ilde cihān ḥalkınun 'ıydı
Tendür yüzüne zülfi maña göndedi nevrüz
5. Titre[r] dilimün perdesi ol meh-veşi görcek⁷⁷⁵
Bir bād-ı ḥonekden nice kim çeşmede yarpuz
6. Redd eyledi cān terki ile ğamları Mecnūn
Āsüdedür o mende kalur ğuşşay-ı cān-süz
7. Remz ile didim derdimi o bilmedi Nevber
Olmupdı hele remzde o tecrübe-āmüz⁷⁷⁶

474

Mef'ülü Mefā'ılı Mefā'ılı Fe'ülün

1. Sensiz güzelim ğamlı göñül şād olabilmez
Sen gelmeseñ o ğuşşadan āzād olabilmez
2. Vā'ız maña ta'rīf eylüyor ḥürını lākin
Sen ḥüsnde bir ḥür-i perī-zād olabilmez⁷⁷⁷

⁷⁷³ kühda: kühıda N1

⁷⁷⁴ maẓmūnda: maẓmūnıda N1

⁷⁷⁵ [r]: - N

⁷⁷⁶ remzde: remzide N1

3. İmdādıma yet teng-dil itdi meni hicrān
Sensiz maña bir kimseden imdād olabilmez
4. Hübān-ı cihān dursa hamu göz kabaķında
Dil senden ötüp onlara mu‘tād olabilmez
5. ‘Aksüñdi düşen āyine-i hāṭıra ey gül⁷⁷⁸
Gül-şen gülü bu hāṭıra bünyād olabilmez
6. Feryādımı gül-şende duta gūşına bülbül
Taşdıķ eylüyor kim bile feryād olabilmez
7. ‘İrfān eline yetse eger bezmde şi‘rim⁷⁷⁹
Diķkatle baḥan kimsene ĩrād olabilmez
8. Cevr ü sitemi Nevberüñe görme revā kim
Zālīm olanun hānesi ābād olabilmez

475

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

- 143b
1. Göñül bu cism-i zārımda şeb-i hicrān qarār itmez
Vişālüñ olmasa mümkin bu ḥālī ihtiyār itmez
 2. Gözüm sensiz tökür yaşın dilimde āteş-i hicrān
Ĝamım tuĝyānı olmazsa gözüm yaşın nişār itmez
 3. Göñüldür saḥlıyan pinhān hamu ilden nihān derdim
Hoşam ondan ki bu ḥālī raķibe āşikār itmez
 4. Gicem tārīk-i zülfüñden günüm kara firāķuñdan
Muķarrer bile tārīki cihāna rüzgār itmez
 5. Eser bād-ı şabā her gün deger ol müşg-bü zülfe
Mu‘aṭṭar dehri zülfüñ tek yaķın müşg-i Tatār itmez
 6. Maña aĝyārdan yetse cefālar incinir göñlüm⁷⁸⁰
Hevesden göñlümü salmaz meni senden kenār itmez
 7. Seni ey Nevberī cānān dime nā-mihribān bilmiş
Saña gösterdigi cevri raķibe i‘tibār itmez

476

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün⁷⁷⁷ ḥüsnde: ḥüsñude N1⁷⁷⁸ hāṭıra: ḥāṭıra N1⁷⁷⁹ bezmde: bezmide N1⁷⁸⁰ aĝyārdan: aĝyāridan N1

1. Yüz dutup mey-ḥāneye ey nev-civānān pīrimiz
Cem^c olun tā kim görek imdi nedür tedbīrimiz
2. Biz olaḡ mey-ḥānede pīr-i muḡān hem-şoḡbeti
Bile yazılmış bizim rūz-i ezel taḡdīrimiz
3. Biz nice yüz döndürek zāhid kimi rū Ka^cbeye
Yüz dutun cānān ṡaraf tā olmasun te³ḥīrimiz
4. ‘Aḡl eger bilseydi kim rāḡatlanur dil zūlfde⁷⁸¹
Ḥoş gelerdi ‘aḡla bu dīvānelik zincīrimiz
5. Ḥūb-rūsan neylüyem dildür saña meylin salan
Ortalıḡda senle dil nolmuş bizim taḡşīrimiz
- 144a 6. Ḥūb-rūlar Nevberī zāhir idir Ḥaḡḡ ḡudretin
Elde vardur bu söz[e] bir āyeden tefsīrimiz⁷⁸²

477

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Cihānda kūy-i cānān tek olan ‘ālī-maḡām olmaz
Dutar lāyıḡ dili mihri o her bir ḡalbe rām olmaz
2. Şehīd-i ‘aşḡ olan kimse degül ṡālib ‘ivaż-ı ḡūna
Bile maḡtūla dūnyāda kifāyet intīḡām olmaz
3. Ḥam olmazdı ḡad-i ‘āşıḡ mişāl-i ḡarf-i ḡaf-ı ‘aşḡ
Cünün ḡarfinde nun egri vü ne Leylīde lām olmaz
4. Cünün tā olmasam ‘āşıḡ geze şaḡrāda Mecnūn tek
Ona illerde bir şöhret ne nām u ihtirām olmaz
5. Ne sākīsın lebüñ bāde onun peymānesi çeşmüñ
Lebüñ rengüñde bir bāde gözüñ mişlinde cām olmaz
- 144b 6. Ne baḡşım var şerī‘atla ki mey ḡalka ḡarām oldı
Maña cānān dudaḡında olan bāde ḡarām oldı
7. Gerek Mecnūn kimi Nevber ola şaḡrā-yı dīvāne
Bu şüret olmasa onda cünün ḡāliyle nām olmaz

478

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

⁷⁸¹ zūlfde: zūlfüde N1

⁷⁸² [e]: - N1

1. Zamândur merdüm-i çeşme gül üzlü yâr görseñmez
Niķāb altında pinhāndur göze ruhsār görseñmez
2. Şeb-i hicrān hayālîme düşür ‘aks-i ruḥı şādem
Bu tenhālîk zamānında bize aġyār görseñmez
3. Yüzini bāġda görsem güle salmam nażar aşla⁷⁸³
Gül üzlü yār olan yirde göze gül-zār görseñmez
4. Güli tenhā göre bülbül olar sākîti dili şādān
Gözüme bûṭe-i gülde siyeh bir ḥār görseñmez
5. Şemer serve nedür bilmem ki tavşîfe olar lâyıķ
Menim serv-i revānım tek düşünde tār görseñmez
6. Kim itdi nergise nişbet nigārın nergis-i mestin
Ġalaṭdur çeşm-i cānān tek o hem ḥammār görseñmez
7. Ne reyḥān zülfe beñzerdür ne gül ruhsār-ı cānāna
O gül-zār ile gül-şende bile ‘aṭṭār görseñmez
8. Nigārın dām-ı zülfünde gönül bir mûya bend oldı
Ne maḥbûsa bile zindān ne bile dār görseñmez

479

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Āh kim çarḥ-ı felek re’yimce devrān eylemez
Olşa inşāfı onun gönülüm perîşān eylemez
- 145a 2. ‘Aşkdur derdim benim ḥikmetde yoḥdur çāresi⁷⁸⁴
İtmese cānān eger bir çāre Loḳmān eylemez
3. Ḥasta-ḥāl olmuş dilim ‘aşka düşen günden beri
Bu ‘aceb bīmārdur kim meyl-i dermān eylemez
4. Ḥārı bülbül görmüyüp olsa gül ile hem-nişin
Munca feryāda gelüp gül-şende efġān eylemez
5. Ey ‘abesden ḳan töken bil kim seni bu ḳan dutar
Cānının ḳadrin bilen nā-ḥaḳ yire ḳan eylemez
6. Nevberî ‘āşıklarun ḳaydı vişāl-i yār olur
Vaşl-ı cānān olmasa raġbet dil ü cān eylemez

⁷⁸³ bāġda: bāġıda N1⁷⁸⁴ ‘Aşkdur: ‘Aşkıdur N1

480

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Dil merāmın kalmadı cānāndan hāşıl henüz⁷⁸⁵
Olmadı kūy-i ser-i dil-dārına vāşıl henüz
2. Pendimi il kaytarup imdi virürler kendime
‘Āqıl-i dünyā iken men olmuşam cāhil henüz
3. Cān virüpler yārine Kays ile bā-hem Kūhken
Men hele bu sāhada cān virmege gāfil henüz
4. Dil temennāsın didim dervīş tek terk eylüyem
Ṭālib-i vaşl-ı nigāram olmuşam sāil henüz
5. Gökleri seyr eylüyor seyr-i sülükum her zamān
Bir ḥabābım veznde mişkālden yüngül henüz⁷⁸⁶
6. Gülde bitmez ‘ārīzuñ timşāline gül-zārda⁷⁸⁷
Olmuyup rüyuñ kimi gül-şende aşlā gül henüz
7. Yāri görcek Nevberī durdı yanında lāl tek
Derd-i dil izhārına ağzında yoḥdur dil henüz

481

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Olmasun cānān ḥayāliyle perişān göñlümüz
Ġuşşa vü ğamdan ‘abeş tā yudmasun kan göñlümüz
- 145b 2. İtmesin onsuz göñül tā raġbet-i bāġ u çemen
Gül görende itmesün yād ile efgān göñlümüz
3. Baġrımız şahrāda bir lāle görüp dāġlanmasun
İtmesün pinhān ğamın ḥalka nümāyān göñlümüz
4. ‘Āşık ister yār ile āsüdelensün dehrde⁷⁸⁸
İstemür bir müstebid sultān ne zindān göñlümüz
5. Vaşlı şād eyler dilim hicrānı yārin ğam-güsār
Gāh olur bir ğamlı gul gāhī de sultān göñlümüz
6. Çāremiz bir vaşldur yoḥ ğayrı bir kesden ‘ilāc
Ḥāhiş itmez kimseden derdine dermān göñlümüz

⁷⁸⁵ cānāndan: cānānıdan N1

⁷⁸⁶ veznde: veznide// mişkālden: mişkāliden N1

⁷⁸⁷ gül-zārda: gül-zārıda N1

⁷⁸⁸ dehrde: dehrde N1

7. Nevberî sa‘y eylüyüp yâre yetiş âsûde ol
Bu cihân mülkûn bilür âhirde vîrân gönümüz

482

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Her muşavvir şüret-i cānānı taşvîr eylemez
Pîçtâb-ı zülfünü yüzde girihgîr eylemez
2. Tek-be-tek ruhsârına âsân degül düzmek tilin
Halka halka gerden-i mināya zincîr eylemez
3. Dikkat itse her kadar çeksün muqavves kaşların
Ol kemān ebrūsına müjgānını tîr eylemez
4. Tîge nişbet eylese ebrūnı şu müşkil vire
Nāzîrânın kalbine bi’l-merre te’sîr eylemez
5. Dursa Mānî kabrden dutsa nigārdan meded⁷⁸⁹
Hîç birinün şan‘atı halkı nazargîr eylemez
6. Çāresi yoğdur dilin ey Nevberî dil-dārsız⁷⁹⁰
Kimse bu ber-bād olan vîrānı ta‘mîr eylemez

483

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Dāğ-ı dil-i maḥzūnımı Loḫmān bile bilmez
Hikmet ne kadar bilse de dermān bile bilmez
- 146a 2. Fehm itmeyecek nabzdan āşār-ı muḥabbet⁷⁹¹
Gezdirse elin cānıma her yan bile bilmez
3. Fikrin ne kadar virse dil ü cāna ser-ā-ser
Pergāle-i dil dāğ idi hicrān bile bilmez
4. Kāğızla kalem olmasa ger guşşa şerîki
Derdimi cihân içre bir insān bile bilmez
5. Bir gönçalı yār ağzını gönça dehenüñ tek
Bu ‘işveni her nev-gül-i ḥandān bile bilmez
6. Dil yanıgu bir daşda olan āteşe beñzer
Şöndürmek onu Nevberî ‘ummān bile bilmez

⁷⁸⁹ kabrden: kabriden// nigārdan: nigārıdan N1

⁷⁹⁰ dil-dārsız: dil-dārısız N1

⁷⁹¹ nabzdan: nabzıdan N1

484

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Öyle za'fem şüretim 'akkās taşvîr eylemez
Şüreti her 'aşıkın men kimi tağyîr eylemez
2. Kimse çekmez men çeken derd ü melâl ü miḥneti
Bilmürem āhım niçün cānāna te'şîr eylemez
3. Miḥnetim ḥadden füzün derd-i dilim ondan ziyād
Dil daḥı bu ḥālimi cānāna taḫrîr eylemez
4. Eyle bendem zülfde bir mûya ayrılmaz kimi⁷⁹²
Her yeten dīvāneye bu ḥükmi zincîr eylemez
5. Āh u nālem giceler dil-teng idir hem-sāyemi
Şükr kim nālem dil-i cānānı dil-gîr eylemez
6. Min kitāb-ı ğam yatur bir gūşesinde göñlümün
Kātībān-ı dehr onun cildini tefsîr eylemez⁷⁹³
7. Kūhken tek Nevberî pāmāl idersem Bî-sütün
Ḥāk-i pāy-i yār tek göz merdümin sîr eylemez

485

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Doymadı ğamzeñ ḥadenginden dil-i şad pāremiz
Merhem-i dermānın bitmez sağalmaz yāremiz
- 146b 2. Cānımız rencîdedür bu baḥt-ı nā-mes'üddan⁷⁹⁴
Yoḥsa burc-ı 'aḳrebe dāḥil olup seyyāremiz
3. El götürmez derd ü ğam bilmem niçün bu cāndan⁷⁹⁵
Yoḥdı bir derd ehli kim ondan bulunsun çāremiz
4. Göz revān eyler yaşın görcek sitem peykānını
Ḥün-ı dildür baş viren bu yāreden fevvāremiz
5. Ḥāl-i hindū nişbeti baḥt-ı zebūnımdur siyāh
Ağ olur mu ey felek söyle bu baḥt-ı ḳaramız
6. Dil temennāsın bilür cānān vişālîdür onun
Çāre yoḥ ey Nevberî bî-raḥımdur meh-pāremiz⁷⁹⁶

⁷⁹² zülfde: zülfüde N1

⁷⁹³ tefsîr: tefsîr N1

⁷⁹⁴ nā-mes'üddan: nā-mes'üdidan N1

⁷⁹⁵ cāndan: cānıdan N1

486

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1. Açulmasun seher-i şubḥ yâri görmese göz
Cihâna bahmasun ašlâ nigârî görmese göz
2. Çemende gül görüben yâr üzün idende ḥayâl
Olardı ḥayli güzel gülde ḥârî görmese göz
3. Ne mey piyâleye dolsun ne cām gerdişden
Egerçi nergis-i mest-i ḥumârî görmese göz
4. Dilinde şabırî tükendi firâḳ-ı rûyî ile
Nolurdu hicrde bu intizârî görmese göz⁷⁹⁷
5. Yüzüñi görmüşem ey gül niḳâba yoḥdı lüzüm
Nihânî derk eylemez âşikârî görmese göz
6. Çek âftâb yüzüñden kenâra ṭurreleri
Düşer ḳaranḡulu leyle nehârî görmese göz
7. Ne sūd manzara-yı ḡayrdan saña Nevber⁷⁹⁸
Gezende gül-şen-ârâ gül-izârî görmese göz

487

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Ey şabâ menden yetür ol mâhir ü cānâna söz
'Arızı gül gözleri nergis saçı reyḥâna söz
- 147a 2. Kîmyâ-yı aşldur insâna 'aşkı dil-berin
Sîm ü zer dürr ü cevâhir her biri bir dâne söz
3. 'Aşığı yirden çeker ma'şûḳası mi'râcına
Çıḡmasun burdan kenâra düşmesün her yana söz
4. İddi'â-yı 'örf iden muṭlaḳ gerek fâhim ola
Ḥükmdür ḥikmet midür âyândur Ḳur'âna söz
5. Secdeden insân kaçur İblîs tek dergâhdan⁷⁹⁹
Añlamazdur neylüyem kim 'arz idir subḥâne söz
6. Ḥaḳkı inkâr itmedi cildin Nesîmîn soydular
Gitse de başı çıḡar merdânedan merdâne söz

⁷⁹⁶ bî-raḥmdur: bî-raḥmıdur N1⁷⁹⁷ hicrde: hicride N1⁷⁹⁸ ḡayrdan: ḡayrıdan N1⁷⁹⁹ dergâhdan: dergâhdan N1

7. Nevberī āyīne-i ƣalbūñde her şūret ki var
Yārūñ oldur dem-be-dem tā sen de söyle ana söz

488

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

1. Gözüm min yol göre ruhsāruñı dīdārdan doymaz⁸⁰⁰
Ĥarīş-i cīfe-i dünyā olan tek vardan doymaz
2. Şu'ā-yı ĥüsnüñe göñlüm özün min bār yandırır
Gine kerrāt şavt eyler şemender nārdan doymaz⁸⁰¹
3. Güle 'āşık olan bülbül çeker elbette gül cevrin
Ne gül-şenden ayak çekmez ne renc-i ĥārdan doymaz⁸⁰²
4. Şeb-i hicrānda ney tek nevālansa şınık göñlüm⁸⁰³
Nefes teng olsa da cānım figān u zārdan doymaz
- 147b 5. Gezende şāne zülfüñde üzüldi rīşte-i cānım
Darağ ister rehā kılsun dilim ol tārdan doymaz⁸⁰⁴
6. Ne türbetdür ser-i küyuñ dil-i 'uşşākı cezb eyler
Ne 'āşık ondan el çekmez ne o züvvārdan doymaz⁸⁰⁵
7. Götürmüş māyemi ģamdan melek-ĥilkāt zamānımda
Budur kim Nevberī göñlüm figān u zārdan doymaz⁸⁰⁶

489

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Ƣurtarmaz oldu yār saçından ģilayemiz
Ammā ƣurtardı cismde cān tende māyemiz⁸⁰⁷
2. Cānım gider firāk-ı ruĥ-i reng-i al ilen
Yir üzre tā görünmüyecek bir de sāyemiz
3. Taĥmīrimiz dutuldu ezel ĥāk-i 'aşğdan⁸⁰⁸
Şīr ü muĥabbet ile emzidirdi dāyemiz

⁸⁰⁰ dīdārdan: dīdārıdan// vārdan: vārıdan N1

⁸⁰¹ nārdan: nārıdan N1

⁸⁰² ĥārdan: ĥārıdan N1

⁸⁰³ hicrānda: hicrānıda// zārdan: zārıdan N1

⁸⁰⁴ tārdan: tārıdan N1

⁸⁰⁵ züvvārdan: züvvārıdan N1

⁸⁰⁶ zārdan: zārıdan N1

⁸⁰⁷ cismde: cismide N1

⁸⁰⁸ 'aşğdan: 'aşğıdan N1

4. Dünyāya mihr salmamuşuḡ varına ne ğam
Biz ‘aşıḡız ki bir kes ile yoḡ kināyemiz
5. Mest ü ḡarāb-ı nergis-i mest olmuşuḡ ezel
Mey-ḡāneler bucaḡıdı dārü’l-ḡimāyemiz
6. Ey Nevberî ne ğam bize emlāk-ı dehrden⁸⁰⁹
Zevḡ ehliyüḡ oḡundı şerāfetle āyemiz

490

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Perişānluḡ nedür cānān siyeh zülfünde çīn bilmez
Senüñ tek bir melek-manzar onu düzmek çetin bilmez
- 148a 2. Reyāḡinlerde çoḡ gezdim ḡotan deştinden āġāham
Mu‘atḡar zülfünün ‘ıtrın ḡotanda nāf-i çīn bilmez
3. Baḡursan mihrībān ġāḡi ġeḡi ġayḡ ile bir gözden
Bu dostdur ya ki düşmendür bir ‘aşıḡ niyyetin bilmez
4. Gözüñ öñündedür nālem ruḡ-i alüñ ḡayāliyle
Yaḡīn mestāneliḡdendür ki ‘aşıḡ ḡasretin bilmez
5. Meni mey-ḡāneden dıḡra çeker ma‘bed ġeḡi zāhid
Nice ġāfildi gör ḡaḡdan ḡarīḡ-i rāḡ-ı dīn bilmez
6. Müjeñ peykānının zaḡmı yüzüñ zevḡiyle lezzetdür
Olar kim zevḡi yoḡlardı bu zaḡmın lezzetin bilmez
7. Seni ey Nevberî maḡfî aparsa kūyına cānān
Emīn olsun ki bu sırrı ne bir insān ne cinn bilmez⁸¹⁰

491

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Yārimün ruḡsārına dünyāda şüret beñzemez
Ḳudret-i şüret budur kim ana şan‘at beñzemez
- 148b 2. Dotalım kim çekdiler zülf-i siyāhın perçemin
Bu yaḡındur ‘aksa bir zīb ü ḡarāvet beñzemez
3. Ḥurfe çekse yārimin āḡūya benzer gözlerin
Hiç şehlä bir göze şüretde ḡayret beñzemez

⁸⁰⁹ dehrden: dehriden N1

⁸¹⁰ ne cinn: ne bir cinn N1

4. Yağşı diğkat eylese mihrāb-ı ebrū-yi ħama
İ'tirāf eyler oña ıāk-ı 'imāret beñzemez
5. Āteş-i hicrān meni yandırsa odsız yoğ 'aceb
Bu ile āteşdi kim ana ħarāret beñzemez
6. Eşk-i çeşminden hevā sirkat idüp çekmiş göge
Kaıresin itmiş şadef bārāna kıymet beñzemez
7. Zāhidān eskik bilür hicr āteşin nīrāndan⁸¹¹
Ĥağğa kim münkir ola ana şadākat beñzemez
8. Nevberī munca ġamın şerħine münşī neylesün
Bu tükenmez ġuşşadur ana kitābet beñzemez

492

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Āh kim cānān dil-i mağzūnımı şād eylemez
Munca feryādım görür bir lağza imdād eylemez
2. Rük-n-i cān vīrān olup hicrān elinden neylüyem
Bu nice sulıāndur öz mülkün ābād eylemez
3. Her perī-veş şūreti mağzūn dile zevğ artımaz
Her yeten şeydālanup tā men kimi dād eylemez
4. Kūhken 'āciz ħalup āħirde dutdı tīşeden
Āhı olsaydı ona āh ehli īrād eylemez
5. Virdi cānān mihrini dutdum onu cānım kimi
Çığmasa cānım onu göñlümnden āzād eylemez
6. Men ki mest oldum dağı bir nergis-i mestāneden
Mey dilim iğvā idüp şūrbına mu'tād eylemez
7. Söylüyün cānānıma göñlüm perīşān itmesün
Bile ħoş manzar binā illerce ābād eylemez
- 149a 8. Duydı senden Nevberī dūnyā yetüp vağt-i sefer
Olmuyan 'āşık cihān mülkünde bir ad eylemez

493

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Gözyaşın tökmese dil ġuşşadan āzād olmaz
Ğamlı dil ağlamasa soñra dili şād olmaz

⁸¹¹ nīrāndan: nīrānıdan N1

2. Hüz̄n ile nâle iden vaḡtde görmüş dilimi⁸¹²
Yoḡsa kim neyde bile hüz̄nlü feryād olmaz
3. Pertev-i hüs̄n-i ruḡuñ oldı göñül cāzibes̄i
Bir bile cāzibede kuvveli fülād olmaz
4. Çekdi il menden elin başımı sevdālî görüp
Bildiler ‘aşḡa düşen ‘āşıḡa imdād olmaz
5. ‘Aşḡ bāzārına min cān koyular naḡd-i metā‘
Müşterî çohdur onun sevḡine kāsād olmaz
6. Dām-ı zülfe dolanan bilme ki cānın ḡutarar
Kim ki bu dāma düşer ḡayddan āzād olmaz⁸¹³
7. Ğayza gelmiş gözünün üste ḡılinc mişli ḡaşuñ
Bir bile ḡan tökücü ūlkede cellād olmaz
8. Dün biḡüpdür tenime ‘aşḡda ḡayyāt-ı cihān⁸¹⁴
ḡaddimin ḡadarıca tā bile üstād olmaz
9. Dil-i vîrānımı kim gördi didi Nevberî bu
Öz bināsından uçup bir daḡı ābād olmaz

494

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Düşdüm ḡayāl-i vaşluña ḡaldım ‘ilācsız
Men pādişāh-ı mülk-i ḡamem taḡt u tācsız
2. ‘Aşḡ ‘ālemin musahḡar idüp faḡr-ı ḡāletim
Kūy-i ser-i nigārdayım iḡtiyācsız⁸¹⁵
- 149b 3. Nālim ceresdi bār-ı ba‘īrim metā‘ı ḡam
Āhım şerārı şu‘le-i āhım sirācsız
4. Şıḡḡat mizācı ‘aşḡ marīzinde yoḡ nidim
Bî-fā‘ide devānı ne itsün mirācsız
5. Hicrān deminde vir maña cānān necāt elin
Çıḡmaz şabāḡa yoḡsa dil-i zār nācsız
6. Zehr-i firāḡı ḡoşlamıyan neylüyor vişāli
Olmaz cihānda Nevberî şîrînler acısız

⁸¹² vaḡtde: vaḡtde// hüz̄nlü: hüz̄nülü N1

⁸¹³ ḡayddan: ḡaydıdan N1

⁸¹⁴ ‘aşḡda: ‘aşḡıda N1

⁸¹⁵ nigārdayım: nigārıdayım N1

495

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Eyle pejmürdedi dil bir de dağı şād olmaz
Hicr-i cānānı çeken guşşadan āzād olmaz
2. Hansı mi‘mār uçuk gönlüme bağıdıysa didi
Bu binā senden uçup bir dağı ābād olmaz
3. Gül gören demde yüzüñ yāda salup dād eyledim
Bülbül-i bāğda hem bir bile feryād olmaz⁸¹⁶
4. Māh-rūlar meni tā bend-i ruḡ-i al eylemez
Onların ḡüsnüne dil māil-i mu‘tād olmaz
5. Seni müstaḡsin idüp ḡūblar içre ḡālīk⁸¹⁷
Bile ḡudretlü olan ‘ālem-i üstād olmaz
6. Sen beşersen mi veyā cennet-ārā bir ḡūrī
Bu leḡāfetde dağı ḡūr-i perīzād olmaz
7. Ecel ancak götürür dād işiginden sesimi
Nālemi kesmek için ḡayrı bir imdād olmaz
8. Nāşihin pendisi benim ḡuşıma yetmez ebedā
Vā‘izün va‘zı dağı Nevbere irşād olmaz

496

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Oldı mesken dil-i dīvāneye şahrā sensiz
Çāresiz derdi dilim eyledi peydā sensiz
- 150a 2. Seyr-i gül-şende meger gördi seni bülbül-i zār
Şekveler itdi güle bülbül-i şeydā sensiz
3. Vaşl ümīdiyle didim ḡuşımı bir cem‘ iderem
Firḡatüñ ‘aḡlım alup eyledi rüsvā sensiz
4. Men de dīvāne olup çöllere düşsem ne ‘aceb
Dehr bir ḡaysı ider derdine peydā sensiz
5. Şüretüñ çeke dile besdi ḡayālīm nidirem
Göze ḡarşu dura min şüreti zībā sensiz

⁸¹⁶ bāğda: bāğıda N1

⁸¹⁷ ḡūblar: ḡūbılar N1

6. Yiri var ki başıma seng-i melāmet töküle
Gezirem dağı daşı çölleri tenhā sensiz
7. Saña māildi gönül vaşluña varın yoḡ ider
Onu meftūn eylemez her gözü şehlā sensiz
8. Nevberā sen dilüñi guşşadan āzād eyle
Başa yetmez bu kadar dehrde ğavgā sensiz⁸¹⁸

497

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Neyde nālem kimi bir sūzılı āvāz olmaz
Dilimin nālesine nālesi dem-sāz olmaz
2. Ne terennüm yetürür nāleme āvāze-i tār
Ne de hemtā men ilen dāda gelen sāz olmaz
3. Dilimin dil-beri tā olmasa ney sāz ile tār
‘Aşqda sırr-ı dilim dādına hem-rāz olmaz⁸¹⁹
4. Āhı gönlümden alup gitmeseler gül-zāra
Ġoncalardan gül açup bergleri bāz olmaz
5. ‘Andelībün gözüne ḡār görünmez ger ola
Bāğdan ‘ömrü boyu dışraya pervāne olmaz⁸²⁰
6. Söyle cānānuña ey Nevberī nāz eylesün
Māh-rūlarda bile ‘işve ile nāz olmaz

498

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 150b 1. Ol perī-şüret men-i maḡzūn dili yād eylemez
Hicrde ber-bād olan cān mülkün ābād eylemez⁸²¹
2. ‘Arızın bülbül görüp feryāda gelmişdir meger
Berg-i gülçün bir bile dād ile feryād eylemez
3. Āh-ı serdim Bī-sütūn dağın yıḡar bir ānda⁸²²
Özini gönülüm benim bī-āh Ferhād eylemez

⁸¹⁸ dehrde: dehrde N1⁸¹⁹ ‘Aşqda: ‘Aşkıda N1⁸²⁰ Bāğdan: Bāğıdan N1⁸²¹ hicrde: hicride N1⁸²² ānda: ānıda N1

4. Kaysa bu ĩrāddur kuşlar başın dutmuş yuva
Mübtelā-yı ʿaşk olan Mecnūna ĩrād eylemez
5. Hıyli şādem zūlfünü cānān virüp mesken dile
Bu yakīnimdür onu zūlfünden āzād eylemez
6. Nazmunun noşşānına olma mükedder Nevberī
Her yeten nāzım bile eşʿarı bünyād eylemez

499

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

1. Şeb-i hicrānda cānān çeküp başım neler sensiz⁸²³
Hābersiz olmusan şāmı nice itdim seher sensiz
2. Gözüm hāsetre kılup başım melāmet daşına yetdi
İdüpdür hāsetre-i rüyūñ meni hūnīn-ciger sensiz
3. Ğamuñdan serv tek kaddim egildi bār-ı miñnetden
Müsellemdür ki ʿuşşākın kadin miñnet bükere sensiz
4. Hıyālim gözgüsü her dem dutar ʿaks-i ruḥ-i alin
Zamīrim şūret-i hūsnūñ dile her dem çeker sensiz
5. Ne ʿömr-i Hızra meylim var ne şāhın taht u tācına
Cihān terk itmege şādem hıyāt itsem eger sensiz
6. Dime Mecnūn olup tenhā gezen deşt ü beyābānı
Onun mişlinde hem Nevber olupdur der-be-der sensiz

500

Mefāʿilün Feʿilātün Mefāʿilün Feʿilün

- 151a
1. Göñül egerçi vişāl-i nigārına yetmez
ʿUdül idüp daḥı ondan kenāra hem gitmez
 2. Gözün hemīşe tiker reh-güzār-ı cānāna
ʿİlāve hūbların rüyına nazar itmez⁸²⁴
 3. ʿİlāc-ı derd-i dili yārdan olar hāşıl⁸²⁵
Bu yara merhem ü ğayrı tabīb ile bitmez
 4. Koya vücūdını hattā menāl ü devletini
Vişāl-i yārine cānın fedā kıla yetmez

⁸²³ hicrānda: hicrāmıda N1

⁸²⁴ hūbların: hūbıların N1

⁸²⁵ yārdan: yārıdan N1

5. Maḥall-i kūy-i ser-i dil-beri olur manzūr
Olarsa cebr ile ğayrı ʧarīḳden ötmez⁸²⁶
6. Faḳīrlar de ğanīden tefāvüt oldu bu kim
Olar da mişl-i ğanīler faḳrı incitmez
7. Hümāya kuşlar içinde şerāfet ondandur
Sümük tenāvül ider Nevberī kuş incitmez

501

Mefāʿilün Feʿilātün Mefāʿilün Feʿilün

1. Fiġān ki dāġ-ı dil-i zāra çāre ḳılmadıñız
Ne ğuş nāleme ne āh u zāre ḳılmadıñız
2. Muʿayyen olmadı vaḳt-i vişāl rāḫat olam
Bu ḫaḳda ʿāşık-ı zāra işāre ḳılmadıñız
3. Müneccim istemüyor baḫtına disün mesʿūd
Melāl ü miḫneti dilden kenāre ḳılmadıñız
4. Ne fāl-ı ḫayra inandin ne reml ü remmāla
Kitāba bāver idüp istiḫāre ḳılmadıñız
5. Unutduñuz ki yeter faşl-ı nev-bahāre ḫazān
Teşekkür ile tefāḫür bahāre ḳılmadıñız
- 151b 6. Ğurūr-ı ḫüsn-i cemāl oldunuz ʿināyetsiz
Bu ğamlı Nevbere bir dem nezāre ḳılmadıñız

502

Mefʿülü Mefāʿilü Mefāʿilü Feʿülün

1. Feryāduña ey bülbül-i dil dād-res olmaz
Bu nālede nāḳūs ü ne bir ceres olmaz
2. Ney çübına ger ḳoyma[sa] dil ʿāşık-ı nālān⁸²⁷
Cān yandıran ol çübdan iḫrāc-ı ses olmaz
3. Hicrān eridüp cān u dilim öyle zaʿīfem
Mīzānda vezn olsun ona bir meges olmaz⁸²⁸
4. ḫasret ḳurudup cānımı ḫam-ḳadd eylüyüpdür
Şaḫrāda ona beñzer olan ḫār u ḫas olmaz

⁸²⁶ ʧarīḳden: ʧarīḳiden N1

⁸²⁷ [sa]: -// çübdan: çübıdan N1

⁸²⁸ Mīzānda: Mīzānıda N1

5. Her günde dile ğamze bir oğ urmasa mutlak
Kem olsa biri sīne-i mecrūha bes olmaz
6. Bulmuş o perī çehreye dutmaz men ilen hū
Ünsiyle meger hūrī olan hem-nefes olmaz
7. Düşdiyse eger Nevberiden Qays muqaddem
Bu kâfilede yol gidene pīş ü pes olmaz

503

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Kalmuşam men vādī-yi 'aşk içre ser-gerdān henüz
Qays tek geşt eylerem şahrāları her yan henüz
2. Āyīne feyz-i nazar dutdı ruḥ-i cānāndan⁸²⁹
Mendedür ḥasret kalan bu dīde-i giryān henüz
3. Münḥaşırdur gönlümün rāḥatlığı bir luḥfuna
Rāḥat olmak gönlüme onsuz degül imkān henüz
4. 'Arz iden öz derdini cānānına buldı devā
Bulmadım men bu nihān derd-i dile dermān henüz
- 152a 5. Derdini Nevber yazur şām u seḥer kāğızlara
Parça parça saḥlıyor yoḥ elde bir dīvān henüz

504

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Pīrlikten bu cihān bir de meni şāb eylemez
Firḫat-i hicrāna bu cān ile dil tāb eylemez
2. Göz yumanda yatmuram āġuş idür 'aksün ḥayāli
Yoḥsa kim sensiz gözüm hicrān şebi ḥ'āb eylemez
3. Şüretüñdür küt-i dil āyīneye her şubḥ-dem⁸³⁰
Yoḥsa bir şīşe senün ruḥsāruña tāb eylemez
4. Olmasa dilden meded hicründe göz seylābına
Göz zülālin kaṭreni kan ile hūn-āb eylemez
5. Men ezel zann eyledim kim āteşi şu şöndürür
Āteş-i hicrānı ḥāmūş itmegi āb eylemez

⁸²⁹ cānāndan: cānānıdan N1

⁸³⁰ küt: güt N1

6. Zevk-i vaşluñdur iden rûşen dil-i târîkimi
Tîre-i pinhâni rûşen bu meh-tâb eylemez
7. Maḥv olup gitsem benim dünyâda âsarım qalar⁸³¹
Bu eşerler Nevberî dünyâda nâ-yâb eylemez

505

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

1. Hicrân gicesi âḥire yetmez seḥer olmaz
Her qadri nigeḥ maşrıqa kıllam eşer olmaz
2. Yoḥsa töküḫ 'arızına zülf-i nigârın
Meh-tâbı seḥâb alsa şafaqdan ḫaber olmaz
3. Cân mülkünü vîrâne qoyup ḫasret-i rûyı
Âbâd eylesün mülkünü bile şehir olmaz
- 152b 4. Ebrû-yi ḫamı mâh-ı cebîninde müsâvî
Nâ-fehm diyor mu'ciz-i şakku'l-ḫamer olmaz
5. Gevherlere ger feyz-i nazâr virmese la'li
Bâzâra düşüp kıymeti çoḫ mu'teber olmaz
6. Âdem atamız firqate kılsaydı taḫammül
Onda bize de firqat odından ḫazer olmaz
7. Gösterse eger 'aşıka ma'sûqa şadâqat
Ağyardan 'uşşâka nihâyet ḫaḫar olmaz⁸³²
8. Nevberdi senüñ 'aşkuñ ile dehre müsâ'id
Nişbet ona bir şâh-ı cihân baḫtver olmaz

506

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

1. Gül-zârda ruḥsâruña benzer gül açılmaz⁸³³
Gîsû-yı siyeh-fâm kimi sünbül açılmaz
2. Dil ḫ'âhiş idir derdini izḫâr ide yâr
Görcek yüzini olsa bend ağzım dil açılmaz
3. Bir ḫorḫulu deryâdı dile 'aşk muḫîḫi
Kim düşse bu deryâya ona sâḫil açılmaz

⁸³¹ Maḥv: Mahv N1

⁸³² Ağyardan: Ağyarıdan N1

⁸³³ Gül-zârda: Gül-zârıda N1

4. Menzilleri gitdikce ceres dādı kesilmez
Ser-menzile ger yetmese bu maħmil açılmaz
5. Zindān-ı belādan yetüşür taħt-ı selāṭīn
Kim baħt eylüyor Yūsufa bu müşkil açılmaz
6. Mecnūna cünün söylemek ey Nevberī kecdür
Bu kayddan elbette olan ‘āķil açılmaz⁸³⁴

507

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Dādım ne sebep bilmürem ol yāre yetişmez
Feryād u fiğān sevgilü dil-dāra yetişmez
- 153a 2. Mañşür kimi men de didim yāre ene'l-Ḥaķ
Başım neye bes zülfde bir tāra yetişmez⁸³⁵
3. Men de görürem ‘ayn-ı zamān sırr-ı nihānı
Her kişverin eli bir bile esrāra yetişmez
4. ‘Aşķın odına kim yana dünyāda benim tek
‘Uķbāda onun cismi daħı nāra yetişmez
5. Her şubħ nigārı şoruram bād-ı şabādan
Anuñ ħaberi bu dil-i nā-çāra yetişmez
6. Ney kimi delüp sīnemi müjgān oħu Nevber
Āsībi niçün bu dil-i bīmāra yetişmez

508

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Kūyuñda bir ħademde dayanmur ayaķımız
Hicrānuñ ile dilde gider ħabre dāğımız
2. Düşdük fezā-yı ‘aşķa muķayyed vişālüñe
Bā‘iş nedür sorulmaz olupdur soraķımız
3. Hicrān bizimle itmedi bir dem muşālaħa
Tā maħfilüñde ħoş görüne ittifāķımız
4. Şöhret tapup zamānede ‘aşķ ile adımız
Men görmedim dudakuña degsün dudakımız

⁸³⁴ kayddan: kaydıdan N1

⁸³⁵ zülfde: zülfüde N1

5. ‘Aşka düşende şöndi bilüpler çerāğımı
Hağdan yanupdı rüz-i ezelden çerākımız
6. Nevber firākı dutdı muḳaddem vişālden⁸³⁶
Hicrānuña çoḡ oldu bizim iştiyākımız

509

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. ‘Aşka düşenün dādına kimse yeten olmaz
Her yara biter ‘aşq yarası biten olmaz
- 153b 2. Dutdum bu seher ‘ıtrunı men bād-ı şabādan
Bildim ki bile ‘ıtrda nāf-i Ḥotan olmaz⁸³⁷
3. Qoy vaşf eylesün hūrini zāhid nedi baḥşim
Her ḳadri laṭif olsa gine bile ten olmaz
4. Sūzān dilimin nālesidür neydeki feryād
Bu ğamlı şadānı yetüren bir çeten olmaz
5. Bir büseni cānān bize luṭf itse yüzünden
Bu merḫametin eciri nihāyet iten olmaz
6. Nevber neye taḳdīr ḳazādan sıḫulursan
Şabr eyle yeter vaşla göñül ğafleten olmaz

510

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Kim ḫayāt üzre olan dehr-i fenānı bilmez
O yaḳın sehvedür ḫükm-i Ḥudānı bilmez⁸³⁸
2. Müstebid şāhların saltanatı tiz pozular
Kim ki maḡrūrdur ol renc-i gedānı bilmez
3. Şi‘rler kim yazılır baṭındadır ma‘nāsı⁸³⁹
Ġayrılar onda olan remz-i nihānı bilmez
4. ‘Aşq ḫaḳdur ki ona māil olur ehl-i mezāk
‘Aşqa ālūde olan ḳayd-ı cihānı bilmez
5. Menim efḡānıma sen bülbüle bā‘iş güldür
Sen kimi bāḡda gül āh u fiḡānı bilmez⁸⁴⁰

⁸³⁶ vişālden: vişāliden N1

⁸³⁷ ‘ıtrda: ‘ıtrda N1

⁸³⁸ sehvedür: sehvedür N1

⁸³⁹ Şi‘rler: Şi‘riler N1

6. Lāle mişlinde açık olmadı dāğı dilimün
Yār özü koyduğu bu dāğa nişāne bilmez
7. Nevberin göñlüne min oḡ toḡunupdur gözden
Çan dutup yār gözün tökdüğü çanı bilmez

511

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Dil-i mecrūḡıma dermān nigār eyler ṡabīb itmez
O hem kem luṡf olup bizden bu dermānı naşīb itmez
- 154a 2. ṡabīb^catda yaḡın vardur mizāc-ı telḡ-i şehdiyyet
Ne zehri bir şeker itmez necībī nā-necīb itmez
3. Ne çadri sa‘y ide ‘ālim yetürmez ‘ilme nā-dānı
Ne ‘ālim bī-‘ulüm olmaz ne mechūli edīb olmaz⁸⁴¹
4. Dolanduçca cihān çarḡı özün pīr eylüyor lākin
Kūhen-sāl ile pīrānı şuyūḡı bir de şāb itmez
5. Cihāna cān gelüp Nevber virülsün yār-i meh-rūya
Onu cānānına ‘aşık virür mekr ü firīb itmez

512

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün

1. Dili dil-ber çamından şād kılmaz
Melāl ü çuşşadan āzād kılmaz
2. Ne çadri ney delinse sīne yarsa
Dil-i zārım kimi feryād kılmaz
3. Cihānda ḡüb-rūlar yoḡ gözümde
Meni ruḡsārına mu‘tād kılmaz
4. Naçar-gāḡımda min min ḡūr dursa
Göñül minden birinde yād kılmaz
5. Meni düz yoldan egmez pend-i zāhid
Düzi egri yola irşād kılmaz
6. Yıḡar min Bī-sütünü āh-ı sīnem
Bu zū[r]i tişe-i Ferhād kılmaz⁸⁴²

⁸⁴⁰ bāğda: bāğıda N1

⁸⁴¹ mechūli: mechūli N1

⁸⁴² [r]: - N1

7. Dilimden dutmasa neyler nevâsın
Hâzîn şavt ile onlar dād kılmaz
8. Şağalmaz dâğ-ı dil Nevber cihānda
Eger dil-ber ‘ilâcın yād kılmaz

513

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Salduñız ‘aşıklarî ‘aşka ola qurbānuñız
Oldular qurbān dahı imdi nedür fermānuñız
- 154b 2. Min belāya tuş olup çekdirdüñiz cevr ü cefā
Derdüñiz çoğdur dil-i ‘uşşāka yoğ dermānuñız
3. Şübhesizdür men senüñ rencür olan bīmāruñam
Āh ola kim hālîmi şormağa yoğ imkānuñız
4. Açmuyor sensiz dil-i gamgīnîmî gül-şen gülü
Ārzūmendim naşīb olsun leb-i hāndānuñız
5. Ebr-veş müşgīn saçuñ tārîk idir ruhsāruñı
Çek kenāra zūlfüñi çıhsun meh-i tābānuñız
6. Nevberî zāl-ı felek yihmazdı āhir yihdı gam
Āteşe yağdı onu şeb tā seher hicrānuñız

514

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Olabilmez maña bir kimsene cānāndan ‘azîz
Cānımı virdim ona tā ne olar cāndān ‘azîz
2. Giderem bir gice mihmān ona Allāha penāh
Hürmet eyler kim olar dehrde mihmāndan ‘azîz⁸⁴³
3. Yūsufāsā düşerem çāh-ı zenağdānına men
Olaram men de ona Yūsuf-i Ken‘āndan ‘azîz
4. Virerem dāmenîmî men de Züleyhā eline
Giderem habse nedür ‘aşqda zindāndan ‘azîz⁸⁴⁴
5. H̄āhişimdür ki qanım gamze oğūyla tōküle
Ne olar ey güzelim cismdeki qandan ‘azîz⁸⁴⁵

⁸⁴³ dehrde: dehrde N1

⁸⁴⁴ ‘aşqda: ‘aşkıda N1

⁸⁴⁵ cismdeki: cismideki N1

6. Nevberā dāğ-ı dilim merheme t̄alib dögü çoğ
Yaranı hoş dutaram cānıma dermāndan ‘azīz

515

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Hürdür gönlüm anuñçün meni sulṭān sevümez
Men cemiyet gūluyam gūl olanı ḥān sevümez
- 155a 2. Şüretim birdi gözüm doğru baḥar devletime
İkiyüzlü olanı ḥākim-i devrān sevümez
3. Müstebid ḳalb yoḥumudur degülem ḳan içici
Vaḥṣī ḥayvān eylügen ‘ādeti insān sevümez
4. Bülbülem ḥāzır idüp şāḥede gūl meskenimi
Zāğ olsam meni de bāğ-ı gülistān sevümez
5. Ma‘rifet pāyesidür salṭanatı ‘irfānın
Cāhili bī-edībi dehrde ‘irfān sevümez⁸⁴⁶
6. Nevberī sen de cihān mülkünü terk itmelüsen
Resmdür kim bu cihān dāimī bir cān sevümez⁸⁴⁷

516

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ḥasretüñden Ḳays tek şahrā seven dīvāneyiz
Āteşin ruḥsāruña şavt eylügen pervāneyiz
2. Rindler bezmin seven pīr-i muğānın muḥlişi⁸⁴⁸
Terk-i mescid eylügen mey-ḥāneye hem-ḥāneyiz
3. Bāde-i la‘l-i leb-i cānānı t̄ahir bilmüşüz
Ṭalib-i cām-ı leb-ā-leb māl-i mey-ḥāneyiz
4. ‘Aşık-ı rüsvā bizik cānān yanında müttehim
Meyl-i dünyā bizde yoḥ digere ne şāḥib-ḥāneyiz
5. Raḥt-ı dünyādan bize bir pīrehendür iktifā
Muḥtaşar āsībden ber-bād olan kāşāneyiz⁸⁴⁹
6. Virmüşik dil-dāra dil bī-gānelerden bī-ḥaber
Zinde ḥālā Nevberī tā bilmürem ferdā neyiz

⁸⁴⁶ dehrde: dehrde N1

⁸⁴⁷ Resmdür: Resmidür N1

⁸⁴⁸ rindler: rindiler N1

⁸⁴⁹ āsībden: āsībiden N1

517

Mef'ûlû Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Yoḥdur 'ilâc derd-i dil-i zâra yârsız⁸⁵⁰
İtmez tabîb 'âşîka bir çâre yârsız
- 155b 2. Nâşîḥ ne kâdri virse naşîḥat kabûli yoḥ
Yetmez kulaḫa söylese min bâre yârsız⁸⁵¹
3. Her gün gider güzer-geh-i cânânı gözlüyor
Ağyârdan yeter ona min yara yârsız⁸⁵²
4. Her bir nefesde âh çeker kan yudar dili
Gözden töker sirişkini ruḥsâra yârsız⁸⁵³
5. Baḫmaz gözü cihâna yoḥ ister vücûdını
Meyl eylemez ne gül-şen ü gül-zâra yârsız⁸⁵⁴
6. Ney tek nefes virende geler âh u nâleye
Dâdın salandı kûçe vü bâzâra yârsız⁸⁵⁵
7. Dîvânedür mi Nevberî kim gamların yazur
Min min raḫamla şafḫa-yı tûmâra yârsız⁸⁵⁶

518

Mef'ûlû Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

1. 'Ârif seni on dört gicelik aya deḡişmez
Min ḫürîleri sen kimi ra'nâya deḡişmez
2. Maḫmûr gözüñ mesti olan hûşa geler mi
Mey-gün lebüñ bâde-i ḫamrâya deḡişmez
3. Ruḥsâruñ 'âşîḫ eylemez güllere nişbet
Ra'nâ kadüñi kâmet-i Tûbâya deḡişmez
4. Reyḫân ile sünbül olumu zülfüñe timşâl
'Âşîḫ oları zülf-i semensâya deḡişmez

⁸⁵⁰ yârsız: yârisız N1⁸⁵¹ yârsız: yârisız N1⁸⁵² Ağyârdan: Ağyârıdan// yârsız: yârisız N1⁸⁵³ yârsız: yârisız N1⁸⁵⁴ yârsız: yârisız N1⁸⁵⁵ yârsız: yârisız N1⁸⁵⁶ yârsız: yârisız N1

5. Bu resmdi ḳurbān kesüler kūh-i Mīnāda⁸⁵⁷
Dil ḳāmetüñi min bile mīnāya deġişmez
6. Mey-gün lebüñi Nevber ider her zamān ārzū
Şehd-i lebüñi şekker-i ḥārāya deġişmez

519

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

1. Dāġ-ı dil-i mecrūḥıma bir çāre tapulmaz
Dünyāda ciger yarası tek yara tapulmaz
- 156a 2. Dermān diledim derdime āh itdi ṭabībim
Pinhān didi bir çāre bu bīmāra tapulmaz
3. Zülfün doladım boynuma ḳıvrıldı sarıldı⁸⁵⁸
Efsün didiler bir bile şeh-māra tapulmaz
4. Mecnūn gine bir bādiyeni eyledi menzil
Sirişkte olan men kimi āvāre tapulmaz
5. Ḥülyā-yı ser-i zülfüñ ile ḳara gün oldum
Men tek gicesi gündüzi hem ḳara tapulmaz
6. Şordım olu mu bir bile gül-çehre cihānda
Her yan didiler bir bile meh-pāre tapulmaz
7. Baḥtım yine bed-burca özün eyledi dāḥil
Yoḥsa ona ḥoş-burcda seyyāre tapulmaz⁸⁵⁹
8. Ḳalbüñ o ḳadar Nevberī dil-dāra yaḥundur
Kim senle ona fāşıla bir ara tapulmaz

520

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. İtmedi sākit sirişkin dāde-i pür-nem henüz
Ḳılmadı cān ġam u endüḥı dilden kem henüz
2. 'Ālem-i ervāḥdan ālūde oldum 'aşḳuñā⁸⁶⁰
Olmadan dünyādaki bu ḥilḳat-i Ādem henüz
3. İbtidā viridi maña sāḳī lebüñ peymānesini
Dutmamiş Cemşid ü Cem destinde meyle cām henüz

⁸⁵⁷ resmdi: resmidi N1

⁸⁵⁸ doladım: dolandım N1

⁸⁵⁹ burcda: burcıda N1

⁸⁶⁰ ervāḥdan: ervāḥıdan N1

4. Gönlüm oldı hicrde mâtem-serâ-yı miḥnetün⁸⁶¹
Olmamış ehl-i cihân bezminde bir mâtem henüz
5. Dil dutupdur mihrüni ol dem ki aşlâ cismimin
Üstüh⁸⁶²ânı olmuyup bā-hem diger muḥkem henüz⁸⁶²
6. Ğamlı dilden ün çeküp feryâda gitdim neyleri
Perde-i müsiḳârda yoḥken şadâ-yı bem henüz⁸⁶³
7. Naḳd-i cānın Nevberî teslîm idüpdür yârine
Bezî ü baḥşî bilmeden dünyâdaki Ḥâtem henüz⁸⁶⁴

521

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 156b
1. Vaḳt-i taḳdîrde bir şāniye te‘ḥîr olmaz⁸⁶⁵
Bir kesin fikri ile def‘ine tedbîr olmaz
 2. Bu binâlar hamusı muṭlaḳ olar vîrâne
Bir ‘imâret ebedî dehrde ta‘mîr olmaz⁸⁶⁶
 3. Ḥilḳat-i nev‘-i beşer tekve idüpdür ölüme
Vaḳt geldikde gider şāniyecek dîr olmaz
 4. Dehr-i devr ile civân ‘ömr-i ‘azîzin itürür
Yaḥşılıḳdur ebedî tâze civân pîr olmaz
 5. Salṭanat fikrin iden sehv ḥayâlin düşüner
Ebedî kimse fenâ dehre cihāngîr olmaz
 6. İtmüyün ḳalbünüzi şîre-i ḥamr ile necîs
Ki du‘â vaḳti hemân nefside te‘şîr olmaz⁸⁶⁷
 7. Ḳoymuyun gerdeni bu dehr-i denî fikrine çoḥ
‘Uḳalâ gerdenine dehrde zincîr olmaz⁸⁶⁸
 8. Aç gözü seyr eylüyor Nevberî topraḳ-ı mezâr
Toḥ olar mi‘de velî ins gözü sîr olmaz

⁸⁶¹ hicrde: hicride N1

⁸⁶² üstüh⁸⁶²ânı: üstühânı N1

⁸⁶³ müsiḳârda: müsiḳârıda N1

⁸⁶⁴ Bezî: Bezl N1

⁸⁶⁵ taḳdîrde: taḳdîride N1

⁸⁶⁶ dehrde: dehrde N1

⁸⁶⁷ nefside: nefside N1

⁸⁶⁸ dehrde: dehrde N1

522

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

1. Gönlümde min gamım var töksem cihāna şıgmaz
Şerh eylesem dil ile guşşam beyāna şıgmaz
2. Dāğ-ı dil-i nihānım meşūrdur dilimde⁸⁶⁹
Şeydā-yı dil figānı bir gülsitāna şıgmaz
3. Hadden ziyāde derdim dermān tabīb virmez
Hayrettedür mu'ālic zann ü gümāna şıgmaz
4. Düşdüm tarīk-i 'aşka Mecnūneyem muḳallid
Dīvāne-i zamānem derdim zebāna şıgmaz
- 157a 5. Şekker kimi sözümdür baldan şīrīn kelāmım
Ötkümdi ḫalviyetden bu şehd şāna şıgmaz
6. Ğamze virüp ḫadengi ebrū-yi cān-sitāna
Dil ḫanını töken oḫ gayrı kemāna şıgmaz
7. Bir bād-ı tünd-i berrem geşt eylerem cihānı
Bir tevsenem ki ser-ḫoş başım 'ināna şıgmaz
8. Gönlümde gam ğubārı mānend-i rīk-i şahrā
Baḫr-ı muḫīṭ-i sīnem nehr-i revāna şıgmaz⁸⁷⁰
9. Geldim cihānda Nevber gūşeye şıgındım
Ger ḫoysalar cihānı bu cism-i cāna şıgmaz

523

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

1. Ḥayālūñle ğanī gönlüm murād u kāma gam ḫılmaz
Ğamın pinhān dutar ilden onu şerḫ-i raḫam ḫılmaz
2. Raḫībın ta'ne daşıyla melāmet itdügündendür
Yüzine ḫatre-i çeşmin töker bir laḫza kem ḫılmaz
3. Dilimden her ḫadar bühtān dise dil-dāra aġyārım
Özün bī-ḫadr ider yārin yanında muḫterem ḫılmaz
4. Cefā [vü] cevri cānānın dem-ā-dem cāna minnetdür⁸⁷¹
Ne dil bu ḫamdan incinmez ne bu cānım verem ḫılmaz

⁸⁶⁹ meşūrdur: meşūrıdur N1

⁸⁷⁰ Baḫr: Bahr N1

⁸⁷¹ [vü]: -yı N1

5. Ne gelse başıma āhîr muḳadder bu ḳazādandır
Rızā-yı gönlüm olmuşdur maña cānān sitem ḳılmaz
6. Durupdur ter ḥacāletden çemende berg-i güllerde
Ne vācibdür onu şeb-nem seḥergāhında nem ḳılmaz
7. Gözüñ müjgān oḥun her dem virir ḥūn-ḥ̄ār-ı ebrūya
Yarar pergāle-i gönlüm cerāḥat yoḥdı dem ḳılmaz
8. Fezā-yı ‘aşḳa Nevberdür şehihşeh ḡam sipāhıyla
Hemişe ḳal‘a-i ‘aşḳı bu sultān bī-ḥaşem ḳılmaz

524

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 157b
1. Sūdi yoḥdur ‘āşıḳa ‘ömr eylemek cānānsız
Bir muḳavvā mişlidür sākîḱ dayanmış cānsız
 2. Dāmen-i yāri dutup fāş eyle pinhān derdini
İltimās it ḳalmasun derd-i dilüñ dermānsız⁸⁷²
 3. Bülbül-i şeydā-dil ol gül-şende bir ḥandān güle
Nāleye gelme ‘abeş bir nev-gül-i ḥandānsız⁸⁷³
 4. Aç başāretden gözüñ gör ‘ārız-ı cānānuñı
Gözlerüñ ma‘yūbdur ol şüret-i cānānsız⁸⁷⁴
 5. Ḥükm-i yāri bil nedür icrā eyle fermānını
Nāḳış-ı fermān olan giçmez yaḳīn dīvānsız⁸⁷⁵
 6. ‘Ārife nā-dānların ĩrādı ‘ayb itmez niçün
Dār-ı dünyā olmuyup ‘irfān ile nā-dānsız⁸⁷⁶
 7. Görmüyenler Nevberī baḥsun rumūz-ı şî‘rine
‘Afv-ı noḳşān eylesün bir kimse yoḥ noḳşānsız

525

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün

1. Zülfüñ kimi çemende ḥoş-büy-i sünbül olmaz
Rūyuñ leṭāfetinde gül-zārda gül olmaz⁸⁷⁷

⁸⁷² dermānsız: dermānsız N1

⁸⁷³ ḥandānsız: ḥandānsız N1

⁸⁷⁴ cānānsız: cānānsız N1

⁸⁷⁵ dīvānsız: dīvānsız N1

⁸⁷⁶ nā-dānsız: nā-dānsız N1

⁸⁷⁷ gül-zārda: gül-zārda N1

2. Kūyuñda dāda geldim bülbül kimi dil açdım
Nālem mişāli maḥzūn feryād-ı bülbül olmaz
3. Pervāne yetdi şem'e yandı kül oldı cānı
Ruḥsār odına yandım cānım niçün kül olmaz
4. Gitdi havāya āhım yirden vücūd-ı za'fım
Vezn-i ḥabāb men tek mīzāna yüngül olmaz
5. Vaḫt-i vişāli koydı inşāf idüp bir aya
Bu ay tükenmez oldı bu ḫadr tül olmaz
- 158a 6. Ruḥsār-ı yāre ḫalvet bir gūşeden baḫurdım
Pinhān baḫanda yāre 'uşşāḫda dil olmaz
7. Müşkil gününde Nevber dut dāmen-i nigārı
Yārūñ kimi cihānda ḫallāl-i müşkil olmaz

526

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Gül açdı bāğda bülbül bahārdan giçmez⁸⁷⁸
Çiçeklemiş çemen-i lāle-zārdan giçmez
2. Dutuşdı bāğ-ı çemen bülbülān nağmesine
Çemen bu dād ile gül-şen bu zārdan giçmez⁸⁷⁹
3. Gelüpdi raḫşa gurābān bu ṭāḫ-ı güllerde
Siyāh ṭurre-i cānān 'izārdan giçmez⁸⁸⁰
4. O ḫadri gül güle sünbül dayandı sünbüle kim
Ḥesāba gelmüyüp onlar şümārdan giçmez⁸⁸¹
5. Sirişk-i çeşmimi gözden ḫurutdı āh-ı ciger
Ġubār-ı dil bu şuşuz cūy-bārdan giçmez⁸⁸²
6. Diyār-ı 'aşḫda yoḫ 'āşıḫa hirās niçün⁸⁸³
Giçer ḫayātdan ammā nigārdan giçmez
7. Şarāb-ı la'l-i nigāra heveslidür Nevber
Mezāḫ-ı nergis-i mest ḫumārdan giçmez⁸⁸⁴

⁸⁷⁸ bāğda: bāğıda// bahārdan: bahārıdan// lāle-zārdan: lāle-zārıdan N1

⁸⁷⁹ zārdan: zārıdan N1

⁸⁸⁰ 'izārdan: 'izārıdan N1

⁸⁸¹ şümārdan: şümārıdan N1

⁸⁸² cūy-bārdan: cūy-bārıdan N1

⁸⁸³ 'aşḫda: 'aşḫıda// nigārdan: nigārıdan N1

⁸⁸⁴ ḫumārdan: ḫumārıdan N1

527

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Ne zamân kim saña feryâd u fiğânım gelmez
Onda bil kim nefes-i cāna gümānım gelmez
2. Yandırarken tenimi hicrde āhım şereri⁸⁸⁵
Kurudar gözyaşını eşk-i revānım gelmez
- 158b 3. Men gören demde seni hayret alur lāl oluram
Derdimi söylemege nuṭka beyānım gelmez
4. Müje peykānı deler bağrımı kim görse diyir
Ne cerāhat yiri var hem ne de kanım gelmez
5. Cān bahāsıyla senüñ vaşluñı alsaydım ele
Māye-i cism ü dil ü cāna ziyānım gelmez
6. Virmüşem yāre özüm ‘aşkda cān ile dili⁸⁸⁶
Dutup ünsiyyet ona bir daḥı cānım gelmez
7. Hele ey Nevberî men reh-güzere-i yārdayam⁸⁸⁷
Yetmese yāre elim nām u nişānım gelmez

528

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Nice gangîn giçür ḥālīm onu cānān gümān itmez
Hoşam ondan ki bu ḥüzni özinde imtiḥān itmez
2. Dilim takrîre ‘ācizdür qalem neşr eylemez ḥālīm
Melāl ü guşşamı hergiz qalemle dil beyān itmez
3. Melāl ü miḥnet ü guşşañ salup tenge dil-i zārım
Menim tek bülbül-i şeydā gelüp şūra fiğān itmez
4. Gice tā şubḥa dek hicrān seḥerden şāma dek firqat
Çeken ‘āşık meger gözden töküp başın revān itmez
5. Göñül murğı hirās eyler üzün devrinde zülfünden
Ḥaṭā zanna gelen yirden mürürın kār vān itmez
6. Nigāra miḥribān oldı hemîşe Nevberî çünkim
Vefāsız olduğun zannen göze dutmaz gümān itmez

⁸⁸⁵ hicrde: hicride N1

⁸⁸⁶ ‘aşkda: ‘aşkıda N1

⁸⁸⁷ yārdayam: yārıdayam N1

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

1. Terk eylemez vücūdın 'aşıq fenāya virmez
Dehr-i fenānun 'ayşın zıkr ü şenāya virmez
- 159a 2. Meh-rüyeler yüzine mihr ü muḥabbet artar
Bed-rüya nāzır olmaz manzûrı zāye virmez
3. Kûy-i ser-i nigārın cennet bilüp ezelden
Bu türbet-i 'azîzi saḥ-ı semāya virmez
4. 'Uḳbāda bāğ-ı cennet cennetdi öz yirinde
Kerbübelānı gönlüm min bile cāya virmez
5. Zāhidlerün yanında beytü'l-Ḥudādı Ka'be
'Aşıq maḥall-i yāri bile sarāya virmez
6. Sındırma ḳalbi çünkim beytü'l-Ḥudā bu yirdür
Dil rāzîdür bu ḳula ḡayrı rızāya virmez
7. Bāṭıl bilüpdi Nevber münkirler iddi'āsın
Her 'uzv ola ḳulaḳı bile şadāya virmez

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. 'Aşq şahrāsına kim düşse nihāyet bulmaz
Ġamina miḥnetine hicrine ḡāyet bulmaz
2. Ne ḳadar görse cefā yār-i vefādārından
Cānına cevr ü ḡam-ı yāri kifāyet bulmaz
3. Dil temennā eylese mesken ide zülfün eger
'Ömrü olduḳca yaḳın dilde beşāşet bulmaz
4. Secde-i sehvedür fikri namāz eylügenün⁸⁸⁸
Ḳaşa baş egmeseler aşl-ı 'ibādet bulmaz
5. 'Aşıḳun düşse dili 'aşḳda hicrān eline⁸⁸⁹
Kec-ḡayāl eylemeyün cānını rāḡat bulmaz
- 159b 6. 'Aşḳda virmese kim yāre şadāḳat elini⁸⁹⁰
Yārdan hem özi de mihr ü şadāḳat bulmaz

⁸⁸⁸ sehvedür: sehvededür N1

⁸⁸⁹ 'aşḳda: 'aşḳıda N1

⁸⁹⁰ 'Aşḳda: 'Aşḳıda// yārdan: yāridan N1

7. Rûy-i cānānı göre ‘āşıkı hayret götürür
Her kadar sa‘y eylese dilde feşāhat bulmaz
8. ‘Aşk deryāsına cān zevrağını salma şağın
Varṭalı baḫra düşen cānı selāmet bulmaz⁸⁹¹
9. Cānı cānān dilüyor Nevber emānet bil onu
Yārüñe virseñ onu sende ḫıyānet bulmaz

531

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Cihānın varını ‘āşık gözünde mū kadar bilmez
Hamu ḫübān-ı dünyānı gönül meh-rū kadar bilmez
2. Sücüdün eyelüyor her dem kemān ebrū-yi cānāna
Şavāb-ı ṭāk-ı mihrābı kemān-ebrū kadar bilmez
3. Nedür reftārı ol servin ki tavşife ola lāyık
Gönül min serv-i bālānı kad-i dil-cū kadar bilmez
4. Ne güldür beş gün ‘ömr eyler ki meftūnı olup bülbül
Dilim zevk-i gülü hergiz ruḫ-i gül-rū kadar bilmez
5. Ber-ā-ber mi olar müşg-i Ḥotan gīsū-yı cānāna
Onu gīsūdaki muzmer olan ḫoş-bū kadar bilmez
6. Gözüñ siḫriyle murğ-i dil giriftār oldı gīsūda⁸⁹²
Bu seḫḫārı dilim şābık geçen cādū kadar bilmez
7. Ḥarīk-i āteş-i āhım cihān baḫrını ḫuşk eyler⁸⁹³
Firākuñda olan cārī gözünden şu kadar bilmez
8. Ṭabībān-ı cihān yazsa marīz-i ‘aşka min nüşḫa
Onu Nevber daḫı sende olan dārū kadar bilmez

532

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Buraḫ ey cism-i cān murğun ona senden kafes çıḫmaz
Giriftār itmüsen anı düşüp tenge nefes çıḫmaz
- 160a 2. Meni bāzār-ı ruḫsāra nigārım pasbān dutmuş
Bilür menden sivā kesden bu bāzāra ‘ases çıḫmaz

⁸⁹¹ baḫra: bahra N1

⁸⁹² siḫriyle: sihiyle// seḫḫārı: sehḫārı// şābık: şābık N1

⁸⁹³ baḫrını: bahrını N1

3. Hesāb itme gözüm yaşın küçük bir nehr-i cārīden
Ber-ā-ber dutma Ceyhuna muqābilde Aras çıkmaz
4. Hesābātın bilür cānān dilimde tīr-i müjgānın
Ferāmūş eylemez anı yādından bir ‘ades çıkmaz
5. Göñül ta‘cīlden el çek düşüben vādī-yi ‘aşka⁸⁹⁴
Tekāpūdur nefes tenği bu menzilden feres çıkmaz
6. Fiğān ile diyor bülbül ki hārı dūr iden gülden
Hezār efsūs bu dāda ona bir dād-res çıkmaz
7. Cefā [vü] cevre ey Nevber dayandı sen kimi Mecnūn⁸⁹⁵
Nigārın imtiḥānından selāmet ğayrı kes çıkmaz

533

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Giceler vaşluñ ḥayāliyle giçer evkātımız
Bu olur kām-ı dile yetmeklige işbātımız
2. ‘Aşk şahrāsında biz ḥayrān-ı ser-gerdān olup
Yetmedik ser-menzile yolda yoruldu atımız
3. He kadar renc ü belā geldi göñül faḥr eyledi
Cāna minnetdür niçün ‘ālī-neşebdür zātımız
4. Hicr-i yāre ḥilḳat-i evvelde biz olduk rızā
İbtidādan ḥayrdur tā intihā ḥayrātımız
5. Dil ki virdik bir melek-sīmāya bizden gitdi dil
Anı giri almağa olmaz daḥı kerrātımız
6. Egnimizde pīrehen ‘aşk āleminde sākiniz
Ehl-i ‘aşkın ḳaddine biçmiş onu ḥayyātımız
- 160b 7. Ḳadrimiz ḥadden füzūn olmak içündür Nevberī
Ḥayli ‘ālī-kardür cānān yanında zātımız⁸⁹⁶

534

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Olmasa yār ğamı cānıma dil ğam getümez
Munṭazır olmasa göz ‘arızıma nem getümez

⁸⁹⁴ ta‘cīlden: ta‘cīliden N1

⁸⁹⁵ [vü]: -yı N1

⁸⁹⁶ kardür: kadridür N1

2. Hâl-i hindûdur olan cennet-i ruhsâra firîb
Tâkat u şabrını bu dânenün Âdem getümez
3. Menle Mecnûnı eger kıoyısa mîzân gözüne
‘Aşkım ondan özini mü kadarı kem getümez
4. Neydeki şavt-ı hazîn gönlümün âvâzesidür
Yoıhsa ney kâdir olup hüzn viren dem getümez
5. Ğam u endüh ile bir nev‘i giçer evkâtım
Ğam senüñdür ki dilim guşsa çeküp hemm getümez
6. Ta‘n-ı ‘ağyâr iledür guşşası endühi dilin
Ğayrılardan bu kadar giryeli mâtem getümez
7. Cânidur ‘aşıkınun vaşluña hilkatde bahâ
Nevberî sehv kılup sevķüñe dirhem getümez

535

Mef‘ülü Mef‘ilü Mef‘ilü Fe‘ülün

1. Gül-şen gülü rüyuñ kimi handân olabilmez
Ğonça dehenüñ mişli açılkan olabilmez
2. Zülfüñ yüzüñe şubh düşen demde perîşân
Gönlüm kimi ol zülf-i perîşân olabilmez
- 161a 3. Dîvâne dilimdür ki idüp vaşla cesâret
Bilmişdi ki dîvâneye dîvân olabilmez
4. Sünbül özini zülfe ber-â-ber nice dutsun
Zülfüñ kimi o rāyiha-efşân olabilmez
5. Rāhat olumu cismiyle cān dil vire menden
Dil yarasına tıbbda dermān olabilmez⁸⁹⁷
6. Ğonça dehenüñ sünbül-i ter zülf-i mu‘aţtar
Rüyuñ kimi bir şahn-ı gülistān olabilmez
7. Gül handelenir gül dehenüñ hande idende
Ağzuñ kimi bir piste-i Demğan olabilmez
8. Oldı senüñ endüh u ğamuñ Nevbere kısmet
Nişbet ona ğam-dîde bir insān olabilmez

⁸⁹⁷ tıbbda: tıbbıda N1

536

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

1. Gözüm yaşı kimi Ceyhun zülāl aḥmar revān gitmez
Onuñ mişlinde gözyaşı hemīşe mişl-i ḳan gitmez
2. Fiḡānı terk ḳıl ey dil ceresvār olma şahrāda
Ḥarāmīler yatan yoldan şadālı kārவān gitmez
3. Melāl ü miḥneti ilden nihān dutmaḳ degül mümkin
Gözümden eşk-i ter dilden şadā-yı el-amān gitmez
4. Fezā-yı 'aşḳdan ey dil saña mümkin degül ḳaçmaḳ⁸⁹⁸
Ayakuñdan tükenmez yir başdan āsumān gitmez
5. Marīz-i 'aşḳuñam cānān 'ināyetle teraḥḥum ḳıl
İki dostun arasında bu ḳadar imtiḥān gitmez
6. Temennā-yı dilim ḥāşıl olar kūyuñda cān virsem
Ne menden incimez rūḥım ne senden bed-gümān gitmez
7. Gül ile ḥārı bir yirde görende dād ider bülbül
Raḳībın yār ile Nevber görende şadmān gitmez

537

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 161b 1. Göñül bir māh-ruḥsārı ḥayālinden kenār itmez
Ġamın pinhān dutar dilde raḳībe āşikār itmez
2. Naşīḥatdan nedür ḥāşıl olupdur 'aşḳ ile başım
Hevā-yı 'aşḳ olan yirde naşīḥatlar ḳarār itmez
3. Meni da'vet idir zāhid riyā-yı ṭāḳ-ı mihrāba
O bilmez mi ki 'aşḳ ehli riyānı iḥtiyār itmez
4. Düşende yāda ruḥsārı taḥayyur lāl idir nuṭḳım
Dilim ārām olan demde gözüm yaşın revān itmez
5. Yanında yārimün ḥadden ziyāde i'tibārım var
Melāl ü miḥneti menden sivāya i'tibār itmez
6. Göñül şayyādıdur lākin baḥar ginden şikārgāha
Bir āhū-yi Ḥotan ister her āhūnı şikār itmez
7. Eger ḥār olmasa gülde mişāl-i ḥāl-i cānān tek
Ne Nevber reşkin arturmaz ne bülbül āh u zār itmez

⁸⁹⁸ 'aşḳdan: 'aşḳıdan N1

538

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

1. Hoş geler cāna cefā olsa rızā dil-berimiz
Şekve itmez ebedā bu dil-i ğam-perverimiz
2. Neylemek çāre nedür yoĥdı kaẓā tebdīli
İbtidādan yazılup ğuşşa ilen defterimiz
3. Bülbülü nāleye gül salmadı ĥār oldı sebeb
Bizi de derde salup dil-ber-i gül-peykerimiz
4. Bir mezemmet yiri yoĥ 'āşık ile zincīre
Hoş görür boynumuza anı cünündür serimiz
5. Terk-i 'aşk eylemegi siz sehl ĥesāb eylemün
Perveriş anuñ ile tapdı et ile derimiz
- 162a 6. Tek ü tenhā giçürür 'āşık-ı hicrān gicesin
Yoĥ tesellī virenim hem-çü ne bir yāverimiz
7. Yāri yāda saluruĥ Nevberī dil kana dönür
Tökülür şubĥa kimi 'ārıza eşk-i terimiz

539

Mef'ülü Mef'ülü Mef'ülü Fe'ülün

1. Efsūs elim dāmen-i dil-dāra yetişmez
Ġisū kimi ol 'ārız-ı gül-nāra yetişmez
2. Ser-hoş meni ẓann eylüyen āġāh degüldür
Kim 'aşk meyi tālib-i mey-ĥāra yetişmez
3. Bülbül dil açup gül-şen-ārā geldi figāna
Feryādı onun dād-ı dil-i zāra yetişmez
4. Ceyĥun nedi ya rūd-i Aras şöhreti olsun
Onlar daĥı bu dīde-i ĥün-bāra yetişmez
5. Şīrīndi şeker Hind ile Çīn kand-ı nebātı
Yārimde olan lafz-ı şeker-bāra yetişmez
6. Cān naĥdi ile 'āşık olur yāre ĥarīdār
Bu tīġ daĥı dirhem ü bāzāra yetişmez
7. Rüs vā-yı cihān oldı dutup tīşeni Ferhād
Āh-ı dili yoĥ 'aşkda Nevbāra yetişmez⁸⁹⁹

⁸⁹⁹ 'aşkda: 'aşkıda N1

540

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

1. Ne müddetdür kim ol meh-rū bizim semte güzer kılmaz
Neden rencide-hātırdur bu eṭrāfa nazar kılmaz⁹⁰⁰
2. Gözüm yaşı yumaz ğayzın dilinden māh-rū yārin
Nice bir seng-i hārādur ona yaşım eşer kılmaz
- 162b 3. Vücūdım şem' tek yandı tükendi rişte-i cānım
Nesīm-i şubḥ hālinden nigāri bā-ḥaber kılmaz
4. Nişāne dutdı peykāna dil-i mecrūḥımı cānān
Bu nā-ḥoş hālیدür gönülüm ona sīnem siper kılmaz
5. Beyābān seyrini Mecnūn götürdi Kūhken dağı
Felek bir 'aşığı men tek cihānda der-be-der kılmaz
6. Özündür firḳatin şāmı siyeh gīsū-yı cānān tek
Gözüm rāḥat yuḥu görmez ne şāmı ḥoş seḥer kılmaz
7. Çeküp āh-ı ciger Nevber figān itdise de cānān
Figāna i'tinā itmez ne āhımdan ḥazer kılmaz

541

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

1. Eger bilsem ki cānānım yüzün menden dolandırmaz
Ümīd ollam vişāline dili hicrānı yandırmaz
2. Zamāndur kevkeb-i baḥtım dayanmış burc-i 'aḳrebde
Felek çarḥı sönlüp yoḥsa ki bu devri dolandırmaz
3. Şabādan iltimās itdim disün cānāna dil derdin
O da ḥāl-i dil-i zārım ṭabīb-i derde ḳandırmaz
4. Nigārın ğamze peykānı idüpdür sīnemi şān şān
Şikārın nīm-cān itmiş gine tīrin dayandırmaz
5. Yüzüm mey-ḥāneye dönmez şarāb-ı telḥe meylim yoḥ
Meni cānān dudāḳınun şarābından uşandırmaz
6. Ğubār-ı ḥātırım mesken dutupdur gūşe-i dilde⁹⁰¹
Aḥan vaktinde ruḥsāra gözüm yaşın bulandırmaz

⁹⁰⁰ ḥātırdur: ḥ'ātırdur N1

⁹⁰¹ ḥātırım: ḥ'ātırım N1

7. Bu qadri dādım ey Nevber bu qadri āh u feryādım
Sübüt-ı ʿaşqım olmaz mı niçün yāri inandırmaz

542

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

1. Qara gözlülerin fikri hayālimden kenār olmaz
Ne zulmetdür şeb-i yeldā dilim mişlinde tār olmaz
- 163a 2. Men örgendim ezel günden cihānda rindler kārın⁹⁰²
Ne itsem nengden ʿürem ne kılsam hiç ʿār olmaz
3. Muḥāsibden suāl itme melāl ü guşşamın qadrin
Semā saḥındaki yılduz ḥesābātı şümār olmaz
4. Gelirsem kūyuña bî-ḥod nigārım olma rencide
Saña gönlün viren şahşın elinde ihtiyār olmaz
5. Şabādan şorgilen ḥālim nice sensiz şabāḥ itdim
Nihāndur derd sīnemde açulmaz āşikār olmaz
6. Çemende arturur bülbül fiğān u nālesin men tek
Güle gül-rūlara söyler ki güyā iʿtibār olmaz
7. Vişāl-i yāre meylüñ var firāqa şabr kıl Nevber
Firāqa dözmüyen hergiz vişāle kāmkar olmaz

543

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Mescidi mey-ḥāneye itdi mübeddel pīrimiz
Sehl olup imdi bizim müşkil olan tedbīrimiz
2. Āşikārā nüş idek mey-ḥāne içre meyleri
Bile yazılmış bizim rüz-i ezel taqdirimiz
3. Kaʿbe-i ruḥsārına karşı durup yāri görek
Görmesek yārin yüzün işbāt olar taşşīrimiz
4. Şükr ola yoḥdur gören bir mescid içre bizleri
Çekilüp mey-ḥāneler dīvārına taşvīrimiz
5. Yārimiz keşf eylesün āyāt-ı ʿaşkın sırrını
Tā bizim de ḥayr ola bu āyeden tefsīrimiz
6. Mest olup meyle salaḥ bir māh-rū dil-dāra şevḳ
Bilmezik dünyā ḡamın ʿaşḳ iledür taḥmīrimiz

⁹⁰² rindler: rindiler// nengden: nengiden N1

- 163b 7. ‘Aql itirsin merkez-i idrākı şevk u zevkden⁹⁰³
Gerden-i rüsvāyadur zülf-i siyeh zincirimiz
8. Āhımız sensiz giçer eflākdan eyle hāzer⁹⁰⁴
Virmesün āfet size āteşli āh-ı tīrimiz
9. Nevberā şanma kesüp cānān bizden iltifāt
Ana yetmez mi bizim bu nāle-i şebgīrimiz

544

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Āh kim çarh-ı felek re’yimce devrān eylemez
Ağladar şādānları giryānı şādān eylemez
2. Yār ilen bir gūşeni hālvet iden hoş-bahtlar
Men kimi gāmnāk olup hālin perīşān eylemez
3. Tīşe-i āh ile kırmaz cismden cān rīştesin⁹⁰⁵
Dil bināsın guşşadan tālān u vīrān eylemez
4. Āteş-i hicrāna yol virmez mükedder hātırā⁹⁰⁶
Cān ivin şeb tā seher hicrinde sūzān eylemez
5. Tökme nā-hağ kanımı hük-m-i kaderden kıl hāzer
Hansı kātildür kader kanına galṭān eylemez
6. ‘Andelībün bāğdan gelür şadāsı gālibā⁹⁰⁷
Niçe gündür dil-berim seyr-i gülistān eylemez
7. Olma sen ey Nevberī cānāndan rencīde-dil⁹⁰⁸
Gelmese ma‘zūr dut vaḳt ile imkān eylemez

545

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Degül manzūrımız cānān cihān içre bu cān sensiz
Dağılsın pāy-māl olsun bu cān ile cihān sensiz
- 164a 2. Ne kadri men nefes çeksem ümīd-i vaşl bā‘ışdür
Yaḳīndür iştiyākım yoḫ ḫayāta bir zamān sensiz

⁹⁰³ zevkden: zevkiden N1

⁹⁰⁴ eflākdan: eflākıdan N1

⁹⁰⁵ cismden: cismiden N1

⁹⁰⁶ hātırā: hātırā N1

⁹⁰⁷ bāğdan: bāğıdan N1

⁹⁰⁸ cānāndan: cānānıdan N1

3. Ser-i kûyuñ dolanmağdan seni görmekdi manzûrım
Gözümde yoğdı bir gül-şen ne bāğ u bûstân sensiz
4. Dutup ülfet vuhûş ile tûyûra beslerem ragbet
Gelüp kuşlar binā kılsun başımda āşiyân sensiz
5. Düşüp deşt ile şahrâya cünûn-ı ‘aşk olan Qaysam
Qazânın kâtibi yazmış meni bî-ğānmân sensiz
6. Gözüm her yan töker yaşın saraldı reng-i ruhsârım
Sirişkim rûd-i Ceyhûn tek ‘izârıma revân sensiz
7. Ser-i kûyuñda bir külhen benimçün salţanat tahtı
Ne hâcetdür olup sulţân dutam ‘ālî-mekân sensiz
8. Gice gündüz senüñçündür figân u nâleye zârım
Dime her kûçede Nevber çeker âh u figân sensiz

546

Mef’ülü Fā’ilâtü Mefā’ilü Fā’ilün

1. Gül-şende gül piyâlede mey elde tārımız
Giçsün hemîşe yâr ile bu rûzgārımız
2. Bülbül gelüpdi şâhe-i güllerde nâleye
Elden gidüpdi nağmesine ihtiyārımız
3. Kû kû idir çemende kumārân dem-be-dem
Cām-ı şarâbı elde dutup gül-‘izârımız
4. Yoğ guşşamız nigâr iledür fikr ü hûşımız
Hicrânı itdi vaşla mübeddel nigārımız
5. Sûsen susup benefşe sükût üzre muttaşıl
Açmış yañağ-ı surhını ol zülf-i tārımız
6. Hâyet dutupdı nergisi görcek nigârımı
Hayrân bahanda nergis-i mest ü humārımız
- 164b 7. Yâ Rab dolandı gün kadarın il devâmına
Çünkü gelüpdi yanımıza nâzlu yârımız
8. Nevber ne hoşdı yâr ile ülfet bahârda⁹⁰⁹
Dutmuş karar tende dil-i bî-karārımız

547

Fe’ilâtün Fe’ilâtün Fe’ilâtün Fe’ilün

⁹⁰⁹ bahârda: bahârıda N1

1. Dil firâkın odunun tākāt-ı tābın getümez
Āferin göñlümedür şekve ‘itābın getümez
2. Dil yanup dinmeyecek āteşe pervāne kimi
Yansa min bār gine ğayra hesābın getümez
3. Bilürem bād-ı şabā yāre selāmım yetürür
Kahr idüp yār meger redd-i cevābın getümez
4. Vādī-yi ‘aşkda leng itdi murādım kuşuni⁹¹⁰
Bā‘iş-i ‘aşkım olan dānesin ābın getümez
5. Görse ‘aṭṭār eger yüzde mu‘aṭṭar terüñi
Daḥı bāzāra çeküp ‘ıṭr-ı gül-ābın getümez
6. Cānımı aldı vire ‘āşıkā cānın ‘ıvazın
Haḫka beddür diyesen haḫk hesābın getümez
7. Yine Nevber ğamını birbebir izhār eylüyor
Ne ‘aceb cem‘ eylüyüp ğuşşa kitābın getümez

548

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Ol gün ki düşdi yār eline ihtiyārımız
Dilden kesildi tākāt u şabr u qarārımız
2. Aḫtarmuyun metā‘-ı ğamı sevḫ-i dehrden⁹¹¹
Dolmuş melāl ü ğuşşa vü ğamla kenārımız
3. Qoymaz ki ğam zamāneye bir laḫza göz açam
Tār oldu zülf-i yār kimi rüzġarımız
- 165a 4. İl içre ögdü ḥürmetimi mey piyālesi
Virmür şarāb nergis-i mest ü ḥumārımız
5. Fikr ü ḥayāle kāni‘ olup eyledim süküt
Şahrāya düşmek istedim yoḫumu ‘arımız
6. Ağ gün dilerken oldu kara Nevberin günü
Netmek ki bile ḥ‘āhiş idüpdür nigārımız

549

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

⁹¹⁰ ‘aşkda: ‘aşkıda N1

⁹¹¹ dehrden: dehriden N1

1. Kemend-i zülfden cânân dil-i zârım kenâr itmez⁹¹²
Ne itsün bilmüyor hâlin esîre i'tibâr itmez
2. Tuzak-ı zülfe ruhsârı siyah hâlin koyup dâne
Ki her şayyâd olan kesler bile âsân şikâr olmaz
3. Göñül la'l-i Bedağşânı dutup pergâle-i dilde
Yeten hûbâna bu la'li vişâl için nişâr itmez
4. İlün devr-i mürûrında şeb-i yeldâsı bir gündür
Velâkin yâr özün terk-i siyâh u zülf-i târ itmez
5. İder cân terkini 'âşık düşende 'aşk-ı cânâna
Vişâl-i yâre cân virmek her 'âşık ihtiyâr itmez
6. Ne kadri gam gelir cânâna ona ağıyârdur bâ'is
Bu cevri 'âşıkâ menden yakın itdim ki yâr itmez
7. Diyorlar Nevbere şabr it olur kâm-ı dilüñ hâşıl
Firâk-ı yâre bu cânım ne şabr u ne karâr itmez

550

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Qat olup göñlüm kanı gözyaşına gül-gündü göz
Keşret-i hûn-âbeden rûd-hâne-i Ceyhündü göz
- 165b 2. Kaş egilmiş üstüne göz merdümüdür noktası
Kelme-i Mecnûndan âhir yazılmış nündü göz⁹¹³
3. Dil temennâ eylüyor gözden göre cânân yüzün
Bilmürem nirden dile bu bârede medyündü göz
4. Bu temennânı gözüm mümkün degül icrâ ide
Hacletinden neylesün şermendedür mağzündü göz
5. Neylesün cânân eger bî-rahm olup dutsa niqâb
Âh-ı hasretdür ona kanın kıtan pür-hündü göz
6. Dil gine ısrâr ider bir nev'î görsün yârini
Virmiş isti'fâ dile bu emrden me'zündü göz⁹¹⁴
7. Nevberî göz hem göñül cânânıma müştâkdur
Düz getürmür sözleri dil enderün biründü göz

⁹¹² zülfden: zülfüden N1⁹¹³ Mecnûndan: Mecnûndan N1⁹¹⁴ emrden: emriden// me'zündü: me'zündü N1

551

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Dil virmüşem nigārıma men ihtiyārsız⁹¹⁵
İnşāfdur mı imdi kalam vaşl-ı yārsız
2. Bülbül mişāli bir güle şeydā-dil olmuşam
Gül-zār-ı 'aşkı seyr idirem gül-izārsız⁹¹⁶
3. Pergāle-i dilim diliyor tār-ı zülfünü
Çıhmaz şadāsı çenglerün olsa tārsız⁹¹⁷
4. Bāğ-ı bahār-ı 'ömre tohındı hazān yili
Naḥl-ı ümīd şāhesini kıldı bārsız⁹¹⁸
5. Mey-ḥāneler bucaķı maḥall-i sükūnetim
Hüşim başımda kalmadı çeşm-i ḥumārsız⁹¹⁹
6. Bir def'a koy elim eylesün şāneni 'ivaż
Olmam rızā ki zülfüñi kılsun tīmārsız⁹²⁰
- 166a 7. Şāhem belā-yı 'aşķda fevcim sipāh-ı ğam⁹²¹
Olmaz diyār-ı 'aşķ yakın şehir-i yārsız
8. Kūy-i serüñde nāle-i Nevberden incime
'Aşķın marīzi olmayacaķ āh u zārsız⁹²²

552

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Bir bülbül-i sitem-zedeyem āşiyānesiz
Şahrā-yı 'aşķ-ı yārda bir Qays-ı ḥānesiz
2. Giryān göz ile kūy-i ser-i yāre gelmişem
Mümkin degül bu sāhaya gelmek bahānesiz
3. Olsun gerek başımda benim Qays tek yuva
Dīvāne-i zamāne olar mı nişānesiz

⁹¹⁵ ihtiyārsız: ihtiyārsız// yārsız: yārsız N1

⁹¹⁶ gül-izārsız: gül-izārsız N1

⁹¹⁷ tārsız: tārsız N1

⁹¹⁸ bārsız: bārsız N1

⁹¹⁹ ḥumārsız: ḥumārsız N1

⁹²⁰ tīmārsız: tīmārsız N1

⁹²¹ 'aşķda: 'aşķıda// yārsız: yārsız N1

⁹²² zārsız: zārsız N1

4. Murğ-i dilim yüzünde görüp hâl-i dânesin
İnşâf kıl ki kuş kıla bilmez ki dânesiz
5. Bir günde koy elimle idüm zülf-i saykâlin
Revnağ virendi zülfe elim ıtr u şânesiz
6. Āh-ı dilimden eyle hâzer şubhlar demi⁹²³
Kaldırsun şikâyet elin âsumânesiz
7. Ğamzeñ hadengi koyma dil-i Nevbere yete
Virmün rızâ tökülmege nâ-ħağ bu kıane siz

553*

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

1. Nefes almak dilemür cismde cânım sensiz⁹²⁴
Tökülür 'arızıma eşk-i revânım sensiz
2. Bu kıadar dâd eyledim olmadı feryâda yeten
Gelmedi dâd-res ü ğayra gümânım sensiz
3. Terk-i işretle sükün eylemişem hüzn ivini
Sâkit olmaz dağı bu âh u fiğânım sensiz
4. Hevesin zülfe salup cismden ayrıldı gönül⁹²⁵
Durmadı tende dağı rûh-i revânım sensiz
5. Dilim ağzım dudakım şâm u seher yâr diyor
Giçmemişdir hele bu 'ömrde anım sensiz⁹²⁶
6. Râziyem külhen ola menzile bā-hem sen ilen
Olmuya salţanatım tâc u nişânım sensiz
7. Nevberî Kıays kimi âhiri mecnün eyledüñ
Deşt ü şahrâlar olup imdi mekânım sensiz

554

Mef'ûlü Fâ'îlâtü Mef'â'îlü Fâ'îlün

- 166b 1. Bir buse gerçi 'aşıkâ cânân esirgemez
'Aşık onun muķâbiline cân esirgemez

⁹²³ şubhlar: şubhılar N1

* Bu şiirin 3, 4, 5, 6 ve 7. beyitleri, 166a ve 166b nolu varaklarda yer almayıp birinci cilt kapağının iç tarafına yapıştırılan bir kâğıt üzerine yazılmıştır.

⁹²⁴ cismde: cismide N1

⁹²⁵ cismden: cismiden N1

⁹²⁶ 'ömrde: 'ömrüde N1

2. Gül tek yüzün görende dilim geldi nāleye
Gül den figānı bülbül-i nālān esirgemez
3. Derdim ʿilācı sendedür ey māh-rū ṭabīb
Bīmār-ı ʿaşka dil-beri dermān esirgemez
4. Mest-i ḥumār-ı nergis mestüñ men olmuşam
Mey-ḥāra sākī bir dolu peymān esirgemez
5. Gül-bergter yüzüñdeki ḥālī görüp de gül
Ḥāra vişāli bir gül-i ḥandān esirgemez
6. Cānāndan men eylemişem vaşlını ṭaleb⁹²⁷
Dutmuş murādım ʿaksini hicrān esirgemez
7. Gözden şikāyet eylemese ḥaklıdur göñül
Ondan hemīşe gānzesi peykān esirgemez
8. Ebnā-yı rüzgāra güzel şiʿrler yazup⁹²⁸
Bezm-i edībe Nevberī dīvān esirgemez

555

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Çāk-ı sīnem göñlümü tīr-i cefādan saḥlamaz
Fānūs-ı bī-pīrehen şemʿi havādan saḥlamaz
2. Gizledüp ruḥsāruñı aḡyārdan göster maña⁹²⁹
Ehl-i ʿişmet rüyını şāḥib-ḥayādan saḥlamaz
3. İktifā bir busedür ʿaşk ehline dil-dārdan⁹³⁰
Pādişāh-ı ḥüsn olan luṭfun gedādan saḥlamaz
4. Men senüñ bīmāruñam söyle muʿālic neylesün
Mümkin olsa şihḥate derdim devādan saḥlamaz
- 167a 5. Merdüm-i çeşmim dime ḥün-ābını terk eylüyor
Dil ki ḡamḡındür onu hicrān bükādan saḥlamaz
6. İzn vir cānān ḡam-ı pinhānımı fāş eylüyüm
Āşinā sırr-ı nihānın āşinādan saḥlamaz
7. Cān bahā-yı vaşldur ey Nevberī cānān dise
Ṭālib-i vaşl-ı metāʿın bu bahādan saḥlamaz

⁹²⁷ Cānāndan: Cānānıdan N1

⁹²⁸ şiʿrler: şiʿriler N1

⁹²⁹ aḡyārdan: aḡyārıdan N1

⁹³⁰ dil-dārdan: dil-dārıdan N1

556

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

1. Her hûb-rû vefâda Leylî-mişâl olmaz
Da'vâ-yı 'aşk idenler Mecnûn-hışâl olmaz
2. Sâkindi çâh-ı dilde şâf u zülâl-i mihrûñ
Cezb eylügen anuñ tek gökde hilâl olmaz⁹³¹
3. Kaş egridür nihâyet cezzâb-ı cân dildür⁹³²
Cezb eylügen anuñ tek gökde hilâl olmaz
4. Kâmildi Qays bildi doğru tarîk-i 'aşkı
'Aşık degülse onda bile kemâl olmaz
5. Naql-i mekân eyler 'aşık cihânda ölmez
Cismi gider velâkin isme zevâl olmaz
6. Min sâldan ziyâde elden gidüpdi Mecnûn⁹³³
Kimdür cihânda 'aşık bilmek muhâl olmaz
7. 'Aşıklarun hesâbı maşşerde bî-htaşardur
Dünyâ tecemmülâtı ondan suâl olmaz
8. Nevber nigâra cānuñ teslîm eyle vefâda
Aşsentu bu hayâle bile hayâl olmaz

557

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 167b
1. Vesmedâr ebrûlaruñ saldı dil-i zâra hirâs
Oşşayor ol tîge kim kanlar töküp dutmuşla pas
 2. Ney kimi maşzûn dilim feryâda gelmiş gâlibâ
Vaşldan maşrûm olan dildür dutup sînemde yas⁹³⁴
 3. Penbe-i dâğ-ı cünûn endāmım örtüp ser-be-ser
Qabr ivine bir kefen dünyâ hayâtıma libâs
 4. Busedür cānāndan dermānı pinhān derdimün⁹³⁵
Qahr itmez mi eger men ondan itsem iltimâs

⁹³¹ cezb: cezb N1⁹³² cezzâb: cezzâb// cezb: cezb N1⁹³³ sâldan: sâlıdan N1⁹³⁴ Vaşldan: Vaşlıdan N1⁹³⁵ cānāndan: cānānıdan N1

5. Kısmet itsem derdimün ehl-i cihāna zerresin
Derdsiz kalmaz hemān dünyāda merdüm ü ünās⁹³⁶
6. Ta'ne-i ağıyārdan tenge gelüp itdim sükūt⁹³⁷
Çün vefā resminde yoḥ senden elimde bir esās
7. Nevberī cānın koyup yārin bahā-yı vaşlına
Sīm ü zer lāyık degül onlardan erzel esginas

558

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. İtdim ne kadri kām-ı dili senden iltimās
Sen itmedüñ bu āh-ı dil-i zārdan hirās
2. Pinhāndı dilde ḥayli zamāndur nihān sözüm
Dil büttesinde kaldı nihān dutdı anı pas
3. Zer tek saraldı reng-i ruḥum ḥasretim zamān
Firkat odıyla sen onu itdüñ nice nuḥās
4. Netdim saña nedür günehim söyle rü-be-rü
Ma'lüm olur ki yoḥdı cihān içre ḥaḫ-şinās
- 168a 5. Müjgān oḥı ile oldu ser-ā-ser yaralu ten
Oḥ keşretiyle egnime giydim diyor libās
6. Mey-ḥāne içre çeng ü ney ü def şadālanur
Nevber 'azāsı ordadı onlar dutupla yas

559

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Dil guşşalandı tā kim olup neyle hem-nefes
Maḥzün idüpdi dilleri nālān olan bu ses
2. Doldurdu bezm-i 'işreti dil-süz nālesi
Efsūs ola tapulmadı bu zāra dād-res
3. Şahrāya düşdi Qays ne şāhib-kemāl imiş
Māni' olan ḥayāline yoḥ orda ḡayrı kes
4. Leylī sevürdi 'aşıḳı Mecnün figānını
Bağlatdı nākenün başına ol sebep ceres

⁹³⁶ Derdsiz: Derdisiz N1

⁹³⁷ ağıyārdan: ağıarıdan N1

5. Pervâz idüpdi murğ-i dilim boş alup beden
Ölse bir andelîb yain boş alar afes
6. İlden nihân dutardı dilim dāğı sînede
Fâş eyledi cihāna onu keşret-i heves
7. Nevber ayāl itmez idi bend olar dili
Bağlandı yār zülfüne mānend-i bir meges

560

Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlün

1. Salduñ ey dil hicrde feryād ile her yana ses⁹³⁸
ayf ola kim yetmedi bu dād iden cānāna ses
2. aysa men dād eyledim feryādıma ses virdi ays
Resmdür virsün gerek dîvāneye dîvāne ses⁹³⁹
- 168b 3. Yo sadāsı neylerün men virmesem ana nefes
Nāle-i dād-ı dil-i zārım virüpdür ana ses
4. Men seni yād eylüyüm gül-zārda bülbül gülü
Men gelende nāleye bülbül virür efgāna ses
5. aşdur cānımdaki dermāna yodur itiyāc
Yārime derdi disün tā yetmesün Lomāna ses
6. H̄āba gitmez gözlerim hicrān şebinde şuba dek
Fikrñ ile arpunur göñlüm düşürdür cāna ses
7. Āh-ı dilden Nevberî mevce gelür bar-ı dilim⁹⁴⁰
Düşdi men ara giden deryāda her bir yana ses

561

Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlün

1. Çün işitdi nāle-i cān-süzımı alb-i ceres
ayli mazün şavt ile şarālara doldurdu ses
2. Nālesinden bellidür güyā diyor yā ays ays
Bu şadāsıyla virür aşıqlara ta'îm-i ders
3. Ser-aarından gelür āvāz-ı Leylî ālibā
Nāle-i aysa olur şavt-ı ceresler dād-res

⁹³⁸ hicrde: hicride N1

⁹³⁹ Resmdür: Resmidür N1

⁹⁴⁰ bar: bahr N1

4. Nāḳeye Leylī diyüp pinhānī bir söz remz ile
Raḥm it ey nāḳe meni Mecnūn ile kıl hem-nefes
5. Olma rāzī Leylīni ol zār u nālān görmüye
Bī-nevādur vaşlıma çoḫdan olupdur mültemes
6. Gör nice bī-ḫāl idüp hicrān onu Nevber kimi
Bir meges ḳadrince bil raḥm eyle kim cāndur meges

562

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Zülf-i müşgünden ider gerden-i mīnāya heves
Mende efzūnter olur zülf-i semensāya heves
- 169a 2. ‘İṭrı bār itdi şabā sen dariyan demde saçuñ
Ḥotana dutdı yüzün saldı o şahrāya heves
3. Ḥüb-rūsan ki senüñ çehreñe benzer gül açur
Hem virür ṭurfe yüzün bülbül-i şeydāya heves
4. Süd viren demde ḳatup ḳandı süde dāye yaḳīn
Dili şīrīn olasan eyledi ol dāye heves
5. Terk-i dīn itmelüyem bir tüke ĩmānı şalup
‘İṭr-ı zülfüñdi viren bu dil-i rüsvāya heves
6. Cānı cānānına vir Nevberī fırsat var iken
Tācire çünki virir naḳd ola sermāye heves

563

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ney degül ḳābil vücūdından ola iḫrāc ses
Olmasa bir nāleli dil anuñ ile hem-nefes
2. Ārzü eyler gönül şīrīn dudaḳın şehdini
Resmdür kim şīrīne müştāḳ olar miskīn meges⁹⁴¹
3. Nālesinden teng-dil tā olmasun hem-sāyeler
Dādını şahrālara salmaḳa dil eyler heves
4. Terk-i feryād eylemez vaşl-ı nigāra yetmese
Yol giderse muttaşıl düşmez şadāsından ceres
5. ‘Aşıḳ ol bir Leylī-veş dil-dāra ey dil Ḳays tek
Āşinādan el götür aḳvāmdan peyvendi kes⁹⁴²

⁹⁴¹ Resmdür: Resmidür N1

6. Virme dil bî-mihr olan yâr ile olma âşinâ
Vir gönül ol yâre kim müşkilde olsun dâd-res
7. Nevberî kimdür iden muhtâcî müşkilden hâlâş
Hâtef-i gaybım diyor ol hîç kesdür hîç kes

564

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

1. Bilmedi hâl-i dil-i zârımı cânân efsûs
Bildise bes ne için itmedi dermân efsûs
- 169b 2. Koymadı bu cigerim dâğına merhem ne için
Özü bu dâğı koyup sîneme her yan efsûs
3. Düşdi şahrâlara ün dâd-ı dil-i zârımdan
Bildi ney dâd-ı dil-i zârımı nâlân efsûs
4. 'Andelîbe niye gül itmedi teslîm-i vişâl
Bilmemiş mi ki olur âhîri handân efsûs
5. Reh-güzerinde meni yıldı süründirdi nigâr
Olmadı râzî olam bir gice mihmân efsûs
6. Meni ruhsâr odına yandıdı pervâne kimi
Bir def'a söylemedi hayf idi bu cân efsûs
7. Gözlerim nûrı gidüp keşret-i eşk-i ter ile
Görme ki 'arızını olmadı imkân efsûs
8. Tökdi her şâm u seher Nevberî gözden yaşını
Bilmedi yâri onu dîdesi giryân efsûs

565

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Vişâlün şâd ider gönülüm firâkuñ hâtırım me'yûs⁹⁴²
Biri handân ider lâkin biri nâlân nice nâkûs
2. Güle hasret kalur bülbül çekür ağûşa gül hârı
Biri feryâda mâildür biri dil-dârına me'nûs
3. Yañaçuñdan öper hâlün ayakuña düşer gîsû
Biri maşdar-nişin olmuş biri efsürde-dil me'yûs

⁹⁴² aqvâmdan: aqvâmıdan N1

⁹⁴³ hâtırım: hâtırım N1

4. Gözüñ ğayzına tábım yoĥ lebüñ şehdi dile dermān
Biri ĥadden füzün ĥün-rīz biri ĥikmetde Cālīnus
5. Ĥayāl-i vaşl ider şādān firāk eyler dili ğamġīn
Biri rüşen ħalar ğün tek bir[i] menfūĥ çün fānūs⁹⁴⁴
6. Ğanī ĥüsünüñ ħalar ğöñlüm perīşān eylüyor zülfüñ
Biri Ĥātem sehāvetde biri zālīm çü Daġyānus
- 170a 7. Ser-i kūyuñda yir virseñ ħuru topraĥa ĥoşnūdam
Degüldür Nevbere ĥācet ne taĥt u tāc-ı Keykāvus

566

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Göz degüldürse maĥall-i ĥayme-i cānān ne bes
Ĥarası āteş yiri kiprikler onda ĥār u ĥas
2. Ğöñlümü dışra çeküp feryādsız koyduñ meni⁹⁴⁵
Bir de dād itmez daĥı ğöñlün viren ĥālī ceres
3. Ĥüsni bāzārın maña tāpşurdu cānān dād idem
Resmdür salsun gerek bāzāra feryādın 'ases⁹⁴⁶
4. Dil fiġānından düşüp ğülden cüdā bülbül kimi
Nuĥqdan maĥrūm olar hicrān çeken evĥāt kes⁹⁴⁷
5. Al gözüme merdümlerin koy bu cihāna baĥmasun
Yaĥşıdur sensiz gözüme merdümlerinden bir 'ades
6. Cān viren vaĥte ğelüp ābına dutsañ aġzıma
Şādlu ĥomadān salmaram āyīne aşlā nefes
7. Ğül-ruĥum sākıt durup ğül şāĥesinde ğül kimi
Bülbül-i şeydā-dile ğül-zārda ğülden ne ses⁹⁴⁸
8. Ğöñlüme düşvārdur zülfüñden ayrılısun neçün
Bir ĥörümcek torını müşkil ĥıra 'āciz meges
9. Bir ĥaĥār-ı nāĥeye bār eylerem endühımı
Yetümez ser-menzile bu bārı her lāġar feres

⁹⁴⁴ [i]: - N1

⁹⁴⁵ feryādsız: feryādsız N1

⁹⁴⁶ Resmdür: Resmidür N1

⁹⁴⁷ Nuĥqdan: Nuĥkıdan N1

⁹⁴⁸ ğül-zārda: ğül-zārıda N1

10. İbtidâ ‘aşîk menem menden şora Ferhâd u Qays⁹⁴⁹
Çarhî dönmüş dehrden dünyâya geldik pîş ü pes
11. Tîz-per-i şehbâzdur neyden hâzer itmez dilim
Tuş idüpdür yârimün müjgânına anı heves
12. Sen terâzûya ayak dehr ile qoyma Nevberî
Kim dayandırmaz onu bu gerdişinden hiç kes

567

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 170b 1. Ey perî-veş kûyuña gönlüm salar her dem heves
Qahr iderseñ istemez cânım çeke sensiz nefes
2. Nuṭṭdan salmış meni hayret ‘azîzim eyle kim⁹⁵⁰
Quru cismim gâlibâ bülbülsiz olmuş bir kafes
3. Çoḡ uzun deryâdı bu ‘aşkın görünmez sâhili
Cism-i ‘aşîkdur olan bu baḡrda ser-geşte ḡas⁹⁵¹
4. Ḥoş degül cânânsız gül-şen tikandur gülleri⁹⁵²
‘Aşîka cânânıdur bülbüllere gül dâd-res
5. Bûy-i zülfüñden yetüp gül-şende reyḡân sūsene
İñlese her kim onu aṣlâ dimez meşşâma bes
6. Ğamlı dilden virmüşem şavt-ı ḡazîni neylere
Doldurup dünyâları cân-süz olan bu Ğamlı ses
7. İtmese cânân eger bir çâre öz bîmârına
Nevberâ itmez onun derdine dermân hiç kes

568

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Yetmese ser-menzile düşmez şadâsından ceres
Vaşluñ için gönlümüz feryâd ider tâ var nefes
2. Ḥ‘âba gitmez gözlerim bâzâr-ı ‘aşk-ı yârda⁹⁵³
Ḥüsnünün maḡfûzıdur ey mâh-rû gönlüm ‘ases

⁹⁴⁹ dehrden: dehriden N1

⁹⁵⁰ Nuṭṭdan: Nuṭṭıdan N1

⁹⁵¹ baḡrda: bahırda N1

⁹⁵² cânânsız: cânânısız N1

⁹⁵³ yârda: yârıda N1

3. Vaşl-ı kaydından meni cānānım āzād itmese
Ġayrlardan dādıma müşkildür olsun dād-res⁹⁵⁴
4. Tīşe-i ğamdur kesen hicründe ‘ömrüm rīşesin
Vaşluñı h̄āṭırlıyup sevdāña salduķca heves⁹⁵⁵
5. Bilmedim hicrān odı h̄ākister eyler cānımı
Cism-i cāna bulmaram hicrānda rāḥat nefes⁹⁵⁶
- 171a 6. Nevbere dil-dārdan yetse ne ķadri hemm ü ğam⁹⁵⁷
Ondan artuķ miḥnete dil-dārdandur mültemes

569

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Şanma ki şubḥdur uyanup dād idir ḥoros
Āheng ile fiġānıma imdād idir ḥoros
2. Bilmiş ki yāre idirem şekve hicrden⁹⁵⁸
Feryādımun muķābili feryād idir ḥoros
3. Her gün seḥer nigārım açur zülf-i müşg-bū
Ḥoş-büy ilen hemīşe dilin şād idir ḥoros
4. ‘Āşıķlarun müezzınidür kim ḥaber virür
Ebrū-yi yār secdesini yād idir ḥoros
5. Sesler niyāz-ı dil-bere āvāz-ı ‘āl ilen
Ġafletde h̄‘āb idenleri bī-dār idir ḥoros
6. Her dem çalar ķanaṭlarını darb-ı tām ilen
‘Āşıķları uyatmaġa imdād idir ḥoros
7. Nevber daḥı kifāyet ider ġaflet uyġusu
Bil kim seni ḥaķıķata irşād idir ḥoros

570

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Dād u feryādın salur şaḥrāya ġöñlüm tek ceres
Nāķeler menzil kesüp bu şavta eylerler heves

⁹⁵⁴ Ġayrlardan: Ġayrılardan N1

⁹⁵⁵ h̄āṭırlıyup: h̄‘āṭırlıyup N1

⁹⁵⁶ hicrānda: hicrāmıda N1

⁹⁵⁷ dil-dārdan: dil-dārıdan// dil-dārdandur: dil-dārıdandur N1

⁹⁵⁸ hicrden: hicriden N1

2. Cismden çıhmaq diler rûh-i revân yârin görüp⁹⁵⁹
Gül gören bülbül kimi tâ ihtiyâr itmez kafes
- 171b 3. Yüz koyup şahrâlara âhirde Mecnûn bildigim
Leyliden ğayrı ona bir kimse olmaz dâd-res
4. Âh yirden cismimi şahrâya saldı kâh tek
Tünd-bâdın tâbını müşkil getürsün hâr u has
5. Her qadem şavtı gelür pervâz idir gönlüm kuşu
Eyle zann eyler gelür cānān ayakından bu ses
6. Dil dutulmuş perçem-i ğisûya nālāndur nice
‘Ankebûdın târına şan kim düşüp ‘âciz meges
7. Rûhıma mülhâk idüp rûhın Fuzûlî ğālibā
‘Ālem-i ervāhdan itmiş maña ta‘līm-i ders⁹⁶⁰
8. Nevberî ney tek fiğān eyler der-i mey-ĥānede
İstiyor pîr-i muğān feryāda olsun dâd-res

571

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ey göñül sen bu fenā dünyāya salma çoĥ heves
Bî-bekādur sa‘y eyle bu dehrden peyvendi kes⁹⁶¹
2. Dār-ı dünyādan saña bir şey gerekmezdir yaĥîn
Yaĥşı baĥ gör ey gözüm âhir fenādur zî-nefes
3. ‘Āşık-ı şeydā-dil ol bir māh-rû cānānı tap
Murĝ-i rûĥa beş güne bu cism-i zāruñdur kafes
4. Baĝla bār u bendüñi eyle tedārik düş yola
Mihr-i cānānuñ saña olsa müyesser besdi bes
5. Hûş u ğuşuña kulaĥ vir mûsikî ālātına⁹⁶²
Qışsa-yı cānāndur onlarda nālān şavt u ses
6. Tār bend bend olup sîmin dutupdur turrenden
Nālesinden bellidür ğüyā düşüp târa meges
7. Her gören söyler maña Nevber nedür bu gözyaşın
Rûd-i Ceyĥundur meger ya rûd-i Nîl veyā Aras

⁹⁵⁹ Cismden: Cismiden N1⁹⁶⁰ ervāhdan: ervāhıdan N1⁹⁶¹ dehrden: dehriden N1⁹⁶² cānāndur: cānānidur N1

572

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 172a 1. Ey dil dimüsen 'aşkda cānāna muḳaddes⁹⁶³
Cānān da diyor sende olan cāna muḳaddes
2. Şem'in ışığı nūrlıdur pāk u muḫahhar
Dönsün başına şevḳ ile pervāne muḳaddes
3. Mey-ḫāneden 'uşşāka olur dil-beri zāhir
Zāhidlere mescid bize mey-ḫāne muḳaddes
4. İbrāhimi od yandımadı bu ne ta'accüb
Bī-vāhimedür söyledi Sübhāna muḳaddes
5. Yandırsa eger 'aşıḳı hicrānı kül itmez
Cānānına cān virmek olur ana muḳaddes
6. Ger ḳanımızı ḡamze oḡu tökse şehīdiz
Çünkim dimüşik şāh-ı şehīdāna muḳaddes
7. Ḳuds 'āleminün 'ahdına inkār ne ḫācet
Ordan diyülüp 'ahd ile peymāna muḳaddes
8. Çehreñ kimi bir gül ki leḫāfetde bulundu
Her gülden odur bāḡda dihḳāna muḳaddes⁹⁶⁴
9. Nevber gözüne gerd-i rehūñ ḫāk-i şifādur
Bildi bu tozu dīde-i giryāna muḳaddes

573

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Her şeb-i hicrān maña tā şubḫa dek ḡamdur enīs
Gözlerimden tökülen ruḡsārıma nemdür enīs
2. Derd ü miḫnet dildedür gözde ḫayāl-i 'arızuñ
Şanma kim tenhā giçür vaḳtim maña kemdür enīs
- 172b 3. Āteş-i hicrān meni yandırdı tā kim şubḫa dek
Şu'le-i şem'e yanan pervāne bā-hemdür enīs
4. Men sürünem mār tek kūy-i ser-i cānānıma
Pīç pīç olmaḳıma ol zülf-i perçemdür enīs

⁹⁶³ 'aşkda: 'aşkıda N1

⁹⁶⁴ bāḡda: bāḡıda N1

5. Şubha dek hicrân şebi cân-süz olan feryādıma
Neydeki şavt-ı hazîn āvāze-i bemdür enīs
6. Bir nazarda virmüşem cānāna dilden cānımı
Bu sehāvetde maña şöhretli Hātemdür enīs
7. Çeşm-i hūn-efşānıma rūd-ḡāneler olmaz kıyāş
Ancaḡ ancaḡ birce bu seyl-āba ḡulzūmdür enīs
8. Bezm-i ‘ayşı dil-berin sensiz giçer mi Nevberî
Maḡfilinde yādımın men tek yanan şem‘dür enīs

574

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Raḡm kılsun ‘āşıḡa cānāndandur iltimās⁹⁶⁵
Ol şeh-i hūbāna nālāndandur iltimās
2. Nāle vü zār itmesem ol māh-rū salmur nazār
Ol melek-manzar meh-i tābāndandur iltimās⁹⁶⁶
3. Yoḡdur ‘āşıḡ derdine ‘ilm-i ṡabābetde ‘ilāc
‘Ārız-ı ḡamrādaki dermāndandur iltimās⁹⁶⁷
4. Yandı cānım yaḡmadı cānān murādım şem‘ini
Server-i hūbān olan sulṡāndandur iltimās⁹⁶⁸
5. Ol şehindür mülk-i dil öz mülkün ābād eylesün
Bu temennā ol şeh-i hūbāndandur iltimās⁹⁶⁹
6. Derdini cānānına yazsun gerek ṡümār ilen
Yāre izhār eylesün Nevbārdandur iltimās⁹⁷⁰

575

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

- 173a
1. Dil ki ser-geşte-i ‘aşḡ-ı ruḡ-i cānān olmuş
ḡasretinde o mehin laḡtalanup ḡan olmuş
 2. Yaḡa yırtup eyledim sīnemi hicrūñde ḡırāş
Didiler kim bu da bir ḡays-ı beyābān olmuş

⁹⁶⁵ cānāndandur: cānānıdandur// nālāndandur: nālānıdandur N1

⁹⁶⁶ tābāndandur: tābānıdandur N1

⁹⁶⁷ dermāndandur: dermānıdandur N1

⁹⁶⁸ sulṡāndandur: sulṡāmıdandur N1

⁹⁶⁹ hūbāndandur: hūbānıdandur N1

⁹⁷⁰ Nevbārdandur: Nevbārıdandur N1

3. Āh-ı dildür urudan gzdeki asret nemini
Şām-ı hicrānda dil āh ile sūzān olmuş⁹⁷¹
4. Gl-şen-i arızua mur-i dil oldu şeydā
Dād u feryāda gelp blbl-i nālān olmuş
5. Fikrim ile aluram her gice āua seni
ayra dşvār olan gnlme āsān olmuş
6. ays sākıt dayanup virdi serin mura mekān
Rām olmaz ki maa dilde min efgān olmuş
7. Nevberī derd-i dilim baa yetimez ki benim
O adar yazdım onu āiri dīvān olmuş

576

Mefā‘iln Mefā‘iln Mefā‘iln Mefā‘iln

1. Mje peykānını eşmn kemān ebrlara dzmş
Onun şaydı olan gnlm ayātından elin zmş
2. Gzeller genc-i nigāh ile alır min āşın cānın
Ona men dil viren gnden yaın itdim bu sz dzmş
- 173b 3. Gtr r-bendi ryundan dise her kim raībndr
ayānı işmeti zayı‘ iden r-bendsiz yzmş
4. Gnldr al‘a-i mukem muabbet dilde sākındr
Tereddd rāhı bu şehre olan dervāzeler gzmş
5. Ne Mecnndur ki Leylni oyup şahrā-neverd oldu
Ser-i ky-i nigārımda dayandım men olar szmş
6. Gnl şahrāsına sensiz dşr min kār vān-ı am
Bu şahrāyı gnl Nevber ne vs‘atlı olan dzmş

577

Fe‘ilātn Fe‘ilātn Fe‘ilātn Fe‘iln

1. Eyle bir derde dil-i zār giriftār olmuş
Ki onun āresi bu dehrde dşvār olmuş⁹⁷²
2. Gicemn nālesine virdi şeb-āheng şadā
Blbl-i bā-ı seer nāleme hemzār olmuş

⁹⁷¹ hicrānda: hicrānıda N1

⁹⁷² dehrde: dehrde N1

3. Hâl-i hindûsı olup mekr ü firîbi dilimin
Bend iden gerdenimi turre-i tarrâr olmuş
4. Maña ağıyırım olup cevr eyelüyen bülbüle hâr
Bu iki bahtı kara şöhre-i bazar olmuş
5. ‘Aşk ser-mesti olan hûşa gelir mi ebedâ
Onu ser-mest eyelüyen nergis-i hammâr olmuş
- 174a 6. Kays tek istemürem deşt ü beyâbân dolanam
Meskenim şubh u mesâ reh-güzer-i yâr olmuş
7. Âh-ı zâr-ı dilimi yâre haber yoğdı viren
‘Aşıkı yâre diyin yoğdı ki bîmâr olmuş
8. Meni rüsvâ-yı cihân Nevberî cânânım idüp
Başıma munca vesî^c dâr-ı cihân dar olmuş

578

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

1. Kemend-i zülfiyle cânân gönül murgun şikâr itmiş
‘Aceb şayyâd mâhirdür mahâret aşikâr itmiş
2. Giçen gün gafleten gördi nigârın mâh-ı ruhsârın
Şeb-i târîki hicrânın dile rüşen nehâr itmiş
3. Reh-i mey-hâneni dutdum leb-i mey-gün yâdıyla
Menim tek ehl-i taqvânı şarâb-ı nâb h’âr itmiş
4. Nigâra nağd-i cân virdim hayâl-i hâm idüp çoğlar
Açupdur kîse nağdiyye zer ü sîmin nişâr itmiş
5. Ne çoğ mağrûr olur Leylî ki bir Kaysı cünün itdi
Menim tek minleri yârim cünün-ı rûzgâr itmiş
6. Onun vaşlına çoğlardur düşen bî-câ temennâya
‘Abeş onlar dil-i zârın bu yolda bî-karâr itmiş
- 174b 7. Düşerdi çöllere Nevber beyâbân-gerd Mecnûn tek
O şanmış töhmet-i ilden hayâ kılmış hem ‘âr itmiş

579

Mefûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

1. Bîmâr-ı derd-i ‘aşka nigârın devâsı hoş
Âhû bahışlu gözlerinin i‘tinâsı hoş
2. Vaş-ı ruh-i nigâr ile gül görse göz eger
Bülbül kimi figâna gelirse nevâsı hoş

3. Cānāndan gelirse cefā hoşdur ‘āşıkā⁹⁷³
İtmek ricā raķībden anuñ cefāsı hoş
4. Dilden kesen ümīd-i vişālin ‘alākasın
Ser-geşteler vücūdına cānın fenāsı hoş
5. Ol penbeler ki dāğ-ı cünūn üzre kim durup
Oldı cünūn-ı ‘aşka ta‘aşşuk libāsı hoş
6. Her kārın ibtidāsı ki çoğ renc olur dile
Rencīde olma çünkim olur intihāsı hoş
7. Yād-ı ruḥ ile gül yetürür göñlüme feraḥ
Ġamnāka bāğ u gül-şen ü şahrā havāsı hoş
8. Nevber ne salṭanatdı bu ne taḥt u tācdur⁹⁷⁴
‘Aşıklarun başında cünūnluḥ livāsı hoş

580

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Eşk-i çeşmim itmedi hicrān odın dilden hamūş
Āteş-i dildür viren giryān gözün şuyına cūş
2. Ülfetin ma‘nāsını dünyāda bir Ḳays añladı
Durdı sākıt tā onun ünsiyetin dutdı vuḥūş⁹⁷⁵
- 175a 3. Bāde-i gül-fāmı dut sākī elinden şevḳmend
Fırşatı fevt eylemez eyyām-ı gülde bāde-nūş
4. Bāde-i nābı dutan hūş-yārdur kim nūş idir
Ser-hoş oldur kim onu nūş itmüyüp eyler fürüş
5. Nāle-i bülbül degül bī-cā yire gül-zārda⁹⁷⁶
Nālesinden bildirür kim gül olupdur ḥāra tuş
6. Sākıt ol Mecnūn kimi ey dil diyār-ı ‘aşkda⁹⁷⁷
Tā seni rāḥat görüp dutsun yuva başuñda ḳuş
7. Doldırup ey Nevberī dād-ı dilüñ şahrāları
Raḥmsız cānān senüñ feryāduña dutmaz mı gūş

⁹⁷³ Cānāndan: Cānānıdan// raķībden: raķībiden N1

⁹⁷⁴ tācdur: tācıdur N1

⁹⁷⁵ vuḥūş: vuhūş N1

⁹⁷⁶ gül-zārda: gül-zārıda N1

⁹⁷⁷ ‘aşkda: ‘aşkıda N1

581

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Senüñ 'aşkuñla bu göñlüm ezel günden kaderlenmiş
Mükedder hâtırım ğamla dolup sensiz kederlenmiş⁹⁷⁸
2. Cünün zincirine gerden viren dünyâda Qays oldu
Düşüp şahrâlara men tek cünündür der-be-derlenmiş
3. Vefâ gösterdi Leylîsi çarîk-i 'aşkda Qaysa⁹⁷⁹
Hamu hûbân-ı dünyâya vefâda tâc serlenmiş
4. Mükedder hâtırımdan el götürmezdir ğubâr-ı ğam⁹⁸⁰
Murâdım nahli bâr üste gelüp ğamla şemerlenmiş
5. Meger lâle dilim dâğın görüpdür bâğ-ı gül-şende
Cefâlar çekdigim görmüş o da hünîn cigerlenmiş
- 175b 6. Fezâ-yı 'aşkı her 'aşık dolanmaz sen kimi Nevber
Bu yolda hayli 'aşıklar harâmîden hâterlenmiş

582

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ülün

1. Göñül hicrân elinden kana dönmüş
Binâsından uçan vîrâne dönmüş
2. Yüzüñ devrindeki zülf-i mu'attar
Gül ile kat olan reyhâna dönmüş
3. Âhir gözyaşı şanma katre katre
Serâbı hicrden 'ummâna dönmüş⁹⁸¹
4. Gözüm yaşım töker her yan ber-â-ber
'Ayârı göñlümün mîzâna dönmüş
5. Döner eṭrâfuña pervâne-i dil
'İzâruñ şu'ledür şem'dâna dönmüş
6. Ne şüretdür teâl-allâh ne zîbâ
Bu şüret şüret-i hürâna dönmüş
7. Dem-â-dem dâd ile feryâd iden dil
Çemende bülbül-i nâlâna dönmüş

⁹⁷⁸ hâtırım: h'âtırım N1

⁹⁷⁹ 'aşkda: 'aşkıda N1

⁹⁸⁰ hâtırımdan: h'âtırımdan N1

⁹⁸¹ hicrden: hicriden N1

8. Gözüñ devrindeki müjgān şufūfı
Muḳavves ḳaşı da peykāna dönmüş
9. Yanar gönülüm firāḳa çāre çāre
Hırāsetden gönül büryāna dönmüş⁹⁸²
10. Hālāş olmur dilim zülf-i siyehden
Zenaḥdānuñ chehi zindāna dönmüş
11. Yazupdur ğamların Nevber kitāba
Mükemmel muntaḳam dīvāna dönmüş

583

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

- 176a 1. Hılḳat-i insān için şīrīn olan bir cān imiş
Cāna şīrīn-ter olan bir hūb-rū cānān imiş
2. Mū kimi nāzik bilür zāhid şırāṭ-ı cenneti
Ṭurre-i dil-berdi mū kūy-i seri rıdvān imiş
3. Bu cihān mülkü fenā eyvānına bir bābdur
Cism-i insān beş güne bu dārda mihmān imiş⁹⁸³
4. Rūy-i cānān Ka'bemiz örtük ona yüzde niḳāb
Cān viren 'āşık ona maḳbūl olan ḳurbān imiş
5. Mūnkir olmam cennete iḳrār itdim var cahīm
'Arızı rıdvāndur dūzaḥ daḥı hicrān imiş
6. Rindler bezmindedür lāyık itā'at Nevberi⁹⁸⁴
Mescidi vā'izlerin va'zı riyā hedyān imiş

584

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Çemende gül açup bülbül ona feryādın artırmış
Seni yād eylüyen gönülüm onuñ tek dādın artırmış
- 176b 2. Şadā-yı neyle muṭribler gelüp raḳşa hevālandı
Bu hāle el çalup sāḳī muḡannī dādın artırmış
3. Meni bend eylüyüp gīsū velākin Ḳays dīvāne
Cünün zincirine gerden virüp irādın artırmış

⁹⁸² Hırāsetden: Hırāsetden N1

⁹⁸³ dārda: dārıda N1

⁹⁸⁴ Rindler: Rindiler N1

4. Nebât-ı kanddan şîrîn-terîndür lehçe-i dil-ber⁹⁸⁵
Lebi güftâra geldikce tekellüm dâdın artırmış
5. Görüp te'sîri yoĥ âhın dutupdur tîşeden Ferhâd
Özine güldürüp ĥalkı 'aceb îrâdın artırmış
6. Göñül ġamġîndür sensiz firâķ-ı şâm-ı hicrûnde
Şabâ hoş-büy-i zülf ile damaġın dadın artırmış
7. Gözüm yaşı yuyup dilden ġubâr-ı ġamlarım Nevber
Olup âsûde çünkim bu dilin âzâdın artırmış

585

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1. Ne müddetdür göñül senden yüzün cānān dolandırmış
Seni şâm-ı firâķında ruĥ-i ġül-nāra yandırmış
- 177a 2. Çekünce āh-ı pey-der-pey ħurutduñ eşkimi gözden
Melāl ü miĥnet-i hicrān onu bir de şulandırmış
3. Dil-i bîmārıma dermān sitem tîrin diyüp cānān
Urupdur sîneme peykān dilime ġam ħalandırmış
4. Nîġārım ġüşe-i gözden maña pinhānî remz ile
Vişāl-i vaktini luţfen dil-i maĥzûna ħandırmış
5. Meşāma şubĥ-dem dutdum şabādan 'ıtr-ı ġîsûnı
Meni mihrine ol meh-rû bu 'ıtr ile inandırmış
6. Şarāb-ı la'l-i mey-ġûnı dile şer'en ħelāl oldu
Bunu bilmek daĥı Nevber meyın cāmın calandırmış

586

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Geldi nāleñ ey göñül ol māh-rû cānāna hoş
Sen de çoĥ feryāda gel çünkim gelüpdür ana hoş
2. Sal ceres tek nāleñi şām u seĥer şaĥrālara
Çün gider kār vāndan şavt-ı ceres her yana hoş⁹⁸⁶
3. Ney çalan dem bezmden ser-ĥoşları dūr itmüyün⁹⁸⁷
Ney şadāsıyla olur ser-ĥoşlara mey-ĥāne hoş

⁹⁸⁵ kanddan: kandıdan N1

⁹⁸⁶ kār vāndan: kār vānıdan N1

⁹⁸⁷ bezmden: bezmiden N1

- 177b 4. Şem^c-veş ruhsāruña yandı şemender tek dilim
Şem^c geler pervāneye şem^e geler pervāne hoş
5. Şāh-ı hūbān hükümüne ey dil hemīşe ol muṭī^c
Ġul itā^cat eylese muṭlak geler sulṭāna hoş
6. Hāl-i hindūnı dile dermān diyüpler şād olup
Şıḥhate ümmīdvār olmuş baḥur dermāna hoş
7. Gülsitān içre seni Nevber hemīşe yād ider
Şāḥe-i gülde baḥar her nev-gül-i ḥandāna hoş

587

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

1. Ezel gündən dilim yāre olup ḳurbān fedālanmış
Cefā [vü] cevrine rāzī firāḳına rızālanmış⁹⁸⁸
2. Ser-i kūyında feryādın ceres tek arturar her dem
Nevā-yı nāleni ney tek salup her yan nevālanmış
3. Şeb-i hicrān tā bile şabādan merḥamet gözler
Bilür zülf-i nigār ile o çoḥdan āşinālanmış
4. Dilimle sen müdārā it olupdur mūnisüñ cānān
Düşende ‘aşḳ-ı cānāna göñül tenden cüdālanmış
5. Bilüpdür serv kim anı virürler ḳaddüñe nişbet
Feraḥdan büy çeküp āḥir gurūrından hevālanmış
6. Dime bī-hūdedür nālem ‘abeşdür dād u feryādım
Dem-ā-dem şām-ı hicrūñde gelüp derde nevālanmış
7. Fezā-yı ‘aşḳda Nevber özü ḥürmetlü sulṭāndur⁹⁸⁹
Senüñ yanuñda miskīndür vişālüñçün gedālanmış

588

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

1. O ḥāl-i hindū-veş gül-gün yanaḳuñ üzre yan düşmüş
Cigerde ḥālüñe nişbet ḳaradan bir nişān düşmüş
178a 2. Güle gül-şende gül-rūya nazār salduḳ men ü bülbül
Nigārımdan maña nāle ona gülden fiḡān düşmüş

⁹⁸⁸ [vü]: -yı N1

⁹⁸⁹ ‘aşḳda: ‘aşḳıda N1

3. Ezelden mihribân olmuş kemân-ebrû ile gönlüm
Nedendür bilmedim âhîr ki ortaya bu kan düşmüş
4. Uzundur menzili ‘aşkın gamı hâdden füzûn yârin
Melâl ü miḥnet ü gamdan dile bir kârvân düşmüş
5. Qabûl itmez niçün bilmem şanemler secdesin zâhid
Menim ḥayrımdı bu t̄a‘at ona ḥayli ziyân düşmüş
6. Fezâ-yı ‘aşkda ‘âdet olupdur renc-i ‘uşşâka⁹⁹⁰
Ne çâre eylemek âhîr ki bile imtiḥân düşmüş
7. Ne yirden Nevberî tapdı bu ‘âlî rütbeni bilmem
Ona cānân-ı meh-rûyî nihâyet mihribân düşmüş

589

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtün Mef‘ûlü Fâ‘ilâtün

1. Derd ü gam u melâlüñ pâyâna yetmez olmuş
Senden niçün teraḥḥum bu cāna yetmez olmuş
2. Feryâd keşretinden hem-sâyem oldı dil-teng
Men neylüyüm ki dādım cānâna yetmez olmuş
3. Şöhretlenüp cihânda la‘l-i lebüñ şarâbı
Bu söz nedendi rind-i mey-ḥâne yetmez olmuş
4. Âhım odı kurutdı gözyaşını gözümden
Eşkim benim anuñçün ‘ummâna yetmez olmuş
5. Çoḥdan kesüp şadâsın gül-zârdan şeb-âheng⁹⁹¹
Feryâd u âh u zârım hem ana yetmez olmuş
6. Ol mâh-rûya Nevber bir gül-ı kem-terîndür
Efsûs ola bu niyyet sulṭâna yetmez olmuş

590

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtün Mef‘ûlü Fâ‘ilâtün

- 178b
1. Mey-ḥâne içre ‘âşık başa ayak çekmiş
Meyle dolu ayağı ser-ḥoş sayak çekmiş
 2. Durmuş nigâr önünde yüzde niqâb mâil
Tâze gelin mişâli başa dudak çekmiş

⁹⁹⁰ ‘aşkda: ‘aşkıda N1⁹⁹¹ gül-zârdan: gül-zâridan N1

3. Levhe kalem meh ile bir çekdi kara kaşı
Kaşın siyāh rengin māh üzre ağ çekmiş
4. Gönlüm dem-i seherde oldı harāb dutgun
Bildim ki yār durmuş zülfe darak çekmiş
5. Derdi ğamı nigārın mihmāndı gönlüm içre
Dil onlara tevāzu‘ āhın çerāk çekmiş
6. Mecnūna ğayzım artur idrākini itirmiş
Bir tıfıdan mezār-ı yāre sorak çekmiş⁹⁹²
7. Nevber diyorla mi‘mār mihrābı düz tiküpdür
Ebrū-yi yāri görmüş mihrāba tāk çekmiş

591

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Ğam-ı cānān ile gönlüm özini āşinā kılmış
Bu cāna hayli minnetdür ki cānāna vefā kılmış
2. Dil-i mecrūhıma cānān urar min ğamze peykānın
Bu hem minnet olur cāna ki cānānı sehā kılmış
3. Lebüñ geldikce güftāra dil-i maḥzūmı şād eyler
Vişālin vaktine şabr u taḥammül den devā kılmış
4. Göñül rāzī degül çeksün sitem peykānını dilden
Göz aydunluk virür cāna ki hoş gelmiş şafā kılmış
5. Ğamuñ tenhā degül dilde çıhup bīzār olup gitsün
Melāli ğuşşayı derdi özine aḳrabā kılmış
6. Nigārın vaşlına ‘āşık gerekdür naḳd-i cān virsün
Temennāsın bilüp yārin merāmın cā-be-cā kılmış
- 179a 7. Ta‘accüb itmüyün gönlüm dutup ārām sīnemde
Tesellīsi tevekküldür hayāle iktifā kılmış
8. Münācāt-ı dil ey Nevber kabūl olmuş seher-demde
Hulūş-i kalb ile cānım nigārıma ricā kılmış

592

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün

1. Ğamuñdan ğamlı gönlüm ḳana dönmüş
Yanup hicründe dil büryāna dönmüş

⁹⁹² tıfıdan: tıfıdan N1

2. Uçurdup dil binâsın seyl-i eşkim
Göñül ber-bād olan vîrâna dönmüş
3. Dayanmur dil ten-i zârımda sensiz
Gidir ta'cîl iden mihmâna dönmüş
4. Yüzüñ zevki hayâlîme düşüpdür
Dilim bir bülbül-i nâlâna dönmüş
5. Yeten peykâna bir cân virdi cânım
Müjeñ şayınca cismim cânâ dönmüş
6. Dilim zülfüñ sevür ruhsârı cânım
Biri küfre biri îmâna dönmüş
7. Gelüpdür Nevberî göñlüm figâna
Gül üste bülbül-i nâlâna dönmüş

593

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1. Ne kadri sen meni kılsañ melâl ü miñnete tuş⁹⁹³
Muhabbet âteşini dilden eylemez hāmüş
2. Dime havāya gider men çeken ciger āhı
O yildi kim tohunup dîg-i qalbe eyler cüş
3. Siyāh turrelerüñden çöker dile zulmet
Kederledir dilimi hātırım ider mağşüş⁹⁹⁴
- 179b 4. Hūmār-ı nergis-i mestüñ müdebbir oldı dile
Gerekdi bāde dutup dāimā olam mey nüş
5. Dili mükedder iden güldi şāhe-i gülde
Kenāre bülbül idüp hārı eyelüyüp āgüş
6. Sücūd-ı kâmet-i ham birle tāk-ı ebrūya
Olupdı vācib ona dem-be-dem idem künuş
7. Taşavvur eylediler mest-i hāletim lākin
Kelām-ı gayr-ı kese vir müyüpdî Nevberî güş

594

Fā'ilâtün Fā'ilâtün Fā'ilâtün Fā'ilün

⁹⁹³ hāmüş: h'āmüş N1

⁹⁹⁴ hātırım: h'ātırım// mağşüş: mağşüş N1

1. Oldu cānım ğamze-i hūn-ḥ̣ārdan oḥlara tuş⁹⁹⁵
Nāvek-i müjgāndan oldı dile min yara tuş
2. Kūyuña feryād ile gelsem nigārım ḥaḳluyam
Bülbül-i şeydā olar feryād ile gül-zāra tuş
3. Nergis-i mestüñ meni ser-mest-i maḥmūr eylüyor
Olmuşam mey-ḥāne-i ‘aşkuñda bir mey-ḥ̣āra tuş
4. Gözyaşım seylābına ğarḳ oldı cānım ser-be-ser
Mihr-i dildendür olan gözyaşına fevvāre tuş
5. Ne revādur bülbül-i bī-çāre feryād eylesün
Şāhesinde gül daḥı olsun siyeh bir ḥāre tuş
6. Men baḥum ginden senüñ gül-berg-i alüñ çehreñe
Ḥāl-i hindū hār-veş olsun o gül-i ruḥsāra tuş
7. ‘Āşkuñ kan ağlasun şubḥ u mesā hicrānda⁹⁹⁶
Vaşluñ olsun ğafleten ginden gelen aġyāra tuş
8. Gerdiş-i çarḥ-ı felek bir ‘aksdür ‘āşıklara⁹⁹⁷
Āfet-i cānı onun olsun dil-i Nevbāra tuş

595

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Şubḥ-dem ‘arızuñı görmek için çıḥdı güneş
Görmüyüp gül yüzüñi vaḳt-i ğurūb eyledi geş
- 180a 2. Āsümān māhı olup baḥşüñ için çarḥa revān
İncelüp yaya dönüp oldı kemān ḳaşuña veş
3. Ḥayretim gözgüsidür gözde dutan şüretüñi
Bu leṯāfetle onu çekmeyecek şüret-keş
4. Daraḳ ister dilimi zülfüden āzād eylüye
Bu sebebdür ki düşüp o[r]talıḳa keş-hā-keş
5. ‘İtr sep tilleri düzmek için vaḳt-i seḥer
Darıyan vaḳte onu dutmuya tā şāne ‘aṯeş
6. İstedim daşa çalum āhımı yoḥ yoḥ didiler
Alışar cismüñ alar daşından āhınuñ āteş

⁹⁹⁵ hūn-ḥ̣ārdan: hūn-ḥ̣āridan// müjgāndan: müjgānıdan N1

⁹⁹⁶ hicrānda: hicrānıda N1

⁹⁹⁷ ‘aksdür: ‘aksidür N1

7. Öldüseñ bir def^çalık cānıma minnetdi bu kim
 ʿAşıkā luṭf eylüyor öldüse anı meh-veş
8. Ğul ḳabūl eylegilen Nevberî bu [r]esm idi kim⁹⁹⁸
 Māh-rū dil-ber için ḥārım olar ḳara Ḥabeş

596

Mefʿülü Mefāʿilü Mefāʿilü Feʿülün

1. Mestāne gözüñ mestine mey-ḥāneye ser-ḥoş
 Mesrūr eyleyen göñlümü peymāneye ser-ḥoş
2. Men her giceler dāda gelüm zülfün elinden
 Āsūde onu sayḳal iden şānıma ser-ḥoş
3. Ğīsūda meni bend eyledüñ bir tüke muḥkem
 Zincīre viren boynumu dīvāneye ser-ḥoş
4. Ḥübān-ı cihān içre daḥı yoḥdı bu şūret
 Nāz ile onu reste iden āyīne ser-ḥoş
5. Görsem seni men dindimesem ʿaşḳ ile mestem
 Müşkildi ki maʿşūkasını tanıya ser-ḥoş
6. Ey Nevberî ḥoşdur saña bu künc-i ḥarābāt
 Rāḥat eyleyen cānımı külhāneye ser-ḥoş

597

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

- 180b 1. Men göreydim bir daḥı ol māh-rū cānānı kāş
 Ḳaydim olmaz ger onun ḥükmüne maḥkūm olsa baş
2. Ḥāhişi oldur çıḥa dil-teng olupdur sīnede
 Hovlnāk eyler elim sīnem bu ḥāliyle ḥırāş
3. Göz ḳurup mīzān benim hicrān gününde yaşıma
 Eskik ḳaṭresi ger dutsalar mīzāna baş
4. ʿAzm-ı bāğ itdüñ saña gül-bergin ḳıldı nişār
 Başuña yüz min çiçek her şāḥeden oldu şābāş
5. Bī-sütün pāmāl olar āḥ çeksem sīneden
 Kūhken netmiş hüner fülād ile çapdıysa daş
6. İstedim şāḥrāların seyrin idem dīvāne-vār
 İtmedim ʿaşḳım niçün olsun benim ʿālemde fāş

⁹⁹⁸ [r]: - N1

7. Āteş-i āhuñ yaħar ey Nevberī ħuşk u teri
Olma rāzī kim yana nā-ħağ kuru yanında yaş

598

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

1. Şabādan gül yüzünde zülf-i müşgīn bī-ķarār olmuş
Dolanup gerden-i mīnāya bir dehşetli mār olmuş
2. Yüzünde müşg-bū zülfüñ günün devrinde ebr-āsā
Perīşāndur dilim tende gözümde eşk-bār olmuş
3. Seni menden kenār itmek raķībe ğayr-i mümkindür
‘Adāvetle çıħup bir söz özü senden kenār olmuş
4. Yüzünde dāne-i ħālūñ ħarāc-ı mülk-i Fağfūrī⁹⁹⁹
Yañaķuñ surħ-i la‘l ile Bedaħşān la‘li var olmuş
5. Ħayālim gizli dutmaķdur dilimde ‘aşķ-ı cānānı
Ne çāre ğamlı ħālimden ‘umūma āşikār olmuş
- 181a 6. Bilür ehl-i cihān yekser ser-i zülfünde pā-bendim
Yüzünde ħāl-i hindūya göñül murğı şikār olmuş
7. Nesīm-i şubħ zülf ‘ıtrın seħer tizden maña virdi
Hemān bu ‘ıtr ile Nevber cihānda baħtiyār olmuş

599

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

1. Şabā bir yār-i meh-rūdan dil-i zāra ħaber virmiş
Perīşān eylüyüp zülfün dile bir derd-i ser virmiş
2. Göñül bī-vāhıma olmur nigārın egri ķaşından
Bu bed nāmı ona dirler semā üzre ķamer virmiş
3. Döner bāğ içre men gördim gezende nergisi ħayrān
Ona çeşmüñ bu ta‘līmi diyorlar muħtaşar virmiş
4. Yüzüñ devrindeki terden ta‘accüble ħayāl itdim
Gice şeb-nem dutup gül-şen seħer gül-berg-i ter virmiş
5. Menim mi‘rācıma yetmez ezel menden geçen ‘aşķ
Maña cānānım ‘aşķında ‘acāyib bāl ü per virmiş
6. Dilim rāzī degül menden onu hicrāna yandırdım
Ezelden bu muķadderdür ķazā yazmış ķader virmiş

⁹⁹⁹ Fağfūrī: Fağfūrī N1

7. Gine ey Nevberî şabr it yetersen vaşl-ı cānāna
Ne itmek kim senüñ bahtın dırahtı bile ber virmiş

600

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

1. Ğālibā ḫalim şabā iẓhār-ı cānān eylemiş
Zülfünü ḫālim kimi yārim perīşān eylemiş
2. Tīr-i müjgāndur töken hicrān gününde ḫanıımı
Mülk-i cānı ḫasret-i ruḫsārı vīrān eylemiş
- 181b 3. Āh kim devr-i felek 'aksine devrān eyledi
Min menin tek 'āşıkın bağrın yarup ḫan eylemiş
4. Aldı başımdan benim ol māh-rū idrākımı
'Ālemi bu ḫālīme mebhūt u ḫayrān eylemiş
5. Ğonça gül tek ağızınun sırrı nihān ḫalmaz daḫı
Şubḫ-dem bād-ı şabā min ḫonça ḫandān eylemiş
6. 'Āşık ol ey dil eger āsüdelik fikrindesen
'Aşk her bir 'āşıkı mülkünde sultān eylemiş
7. Nevberî dil virme her bī-mihr olan meh-rūlara
Hansı 'āşık derdine bī-mihri dermān eylemiş

601

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

1. İl maña mecnūn diyor eṭfāl atır başıma daş
Zann idirler ağırmaz dīvānenün cisminde baş
2. Dil yanar ruḫsārıma her laḫza gözyaşın töker
Çüb-i terdür bir başı yansa berinden geli yaş
3. Şāne çekdüñ zülfüñe terindi cānım rīştesi
Eylüyordu rūḫımı zülfe toḫundukca ḫırāş
4. Ğamlarımdan bir varaḫ Mecnūna göstersem eger
Ḳahr idüp öz ḫamların şahrālara eyler şābāş
5. Tāk-ı ebrū-yi ḫamuñ altında devr eyler gözüñ
Çarḫa virmiş ḫālibā elmāsı göz eyler tıraş
6. Olmasaydı māili gönülüm leb-i mey-gününun
Eylemezdi Nevberî mey-ḫānede ferşin firāş

602

Mefā'īlün Fe'īlātün Mefā'īlün Fe'īlün

1. Göñül melāl ü ğam u miḥnete mekân olmuş
Ḥarīṣ-i ğamdı neçün bilmürem bu kıan olmuş
- 182a 2. Vücüdım eyile za'if eylüyüp ğam u miḥnet
Tenim gözünde cihān ehlinün nihān olmuş
3. Yüzünde ğazā degül kıandı gül yañaķuñda
Ḥayādan 'arızınun rengi erğuvan olmuş
4. Nihān derdini dil saḥlayardur sīnem-ārā
'Umūma zāhir iden derdimi fiĝān olmuş
5. Şadā-yı nāle-i neydir dilimde özü hem
O bend bend olup menle hem-zebān olmuş
7. Ğam ile miḥnete tālīb cihānda az tapular
Dilimi nerm görüp menle mihribān olmuş
8. Dimün ki çarḥ-ı felek devrin eyler 'aşıksız
Mişāl-i Nevberī 'aşıķ zamān zamān olmuş

603

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Dāĝ-ı hicrān görmüyüp göñlüm eger kıan olsa hoş
Ğam yetünce cānıma cān mülkü vīrān olsa hoş
2. Görmüyüp dil-dārını aĝyār ile bir perde göz
Raḥt-ı ḥ'āb-ı hicrde tā şubḥ giryān olsa hoş¹⁰⁰⁰
3. Mümkin olmazsa eger cānāna yetmek aşıķa
Kays tek Mecnūn olup çāk-ı girībān olsa hoş
4. Min ili nā-kām olup kıabr içre yatmaķdan velī
Bir gice 'aşıķ senüñ yanuñda mihmān olsa hoş
5. Sūdı yoḥdur 'aşıķa sensiz sulṭānın taḥtınun
Sen olan mevķi'e bir āsūde külḥen olsa hoş
- 182b 6. Şūr olar adın demek cānāna gizlin dil ğamın
Kaş ile gözden eger bir remz-i pinhān olsa hoş
7. Nevberī ikrāhdur hem şoḥbet-i nā-ehliden
Hem-nişīn-i bezm ona bir ehl-i 'irfān olsa hoş

604

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

¹⁰⁰⁰ hicrde: hicride N1

1. Gözüm yaşın firākuñda tüküp sensiz revān itmiş
Ġamuñ cānımda yir dutmuş özine bir mekân itmiş
2. Vişāl-i ğayr-ı maḳdūsı ‘ıvaż itdüm ḥayālāta
Tökülmüş üstüme derd ü melālūñ ḳaşd-ı cān itmiş
3. Nesīm-i şubḥa dil derdin diyüp ‘acz ile yalvardı
Saña izḥār-ı ğam ḳılsun ona ḥālın beyān itmiş
4. Çıḥup ilden kenār oldum dolandım deşt ü şahrānı
Meni ser-geştelik ḥālî ‘umūma bā-nişān itmiş
5. Gezir fikrim semāvātı vücūdım ḥākda ḥayrān¹⁰⁰¹
Niçün men bilmürem fikrim ṭarīḳ-i āsumān itmiş
6. Gözüm yaşına ḳat oldu firākuñda ciger ḳanı
Revāk-ı çeşmimi ḥasret çeken vaktinde ḳan itmiş
7. Dem-ā-dem ğamze peykānın burahmış nergis-i mestin
Belā-keş Nevbere peykān toḥunmuş şān şān itmiş

605

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Ceres tek göñlümün āvāzesi dünyāya ses salmış
Ḳaṭār-ı ğam bile şavta ḳulak dutmuş heves salmış
2. Göñül virdi özün zevḳ-i ruḥuñdan dām-ı ğisūya
Hörümçekler kemendine ḳazā güyā meges salmış
- 183a 3. Yüzüñ bir gül görüp bülbül gülistānı gezen demde
Seni görüp diyor rāzî olup meyl-i ḳafes salmış
4. Ḥalāş olmaz dilim murġı senüñ ṭarrār zülfüñden
Fiġān u dād iden göñlüm harayı dāda ses salmış
5. Dutupdur çevremi her yan ğamuñdan mevc-i tuġyānı
Götürmüş cismimi güyā havā deryāya ḥas salmış
6. Temennā eylüyüp Mecnūn fūnūn-ı ‘aşḳı Nevberden
Onun da ḳalbine Nevber be-ḳadri bir ‘ades salmış

606

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Yandı göñlüm gözlerim her yan töker ruḥsāra yaş
Raḥm itmez dādıma aşlā benim ol baġrı daş

¹⁰⁰¹ ḥākda: ḥākıda N1

2. Merhem itme sīnemün dāğına hergiz bitmesün
Koy gelüp cerrāhlar bu yararı itsün hırās¹⁰⁰²
3. Cān bahā-yı vaşldur kem virseler itme kabūl
Bu ḥasāretdür eger la^{le} degişseñ başa baş¹⁰⁰³
4. Göz muқаşşırdur ona töhmet virer her dem göñül
Salmusan sen bunlarun ortasına bir iḥtişāş
5. Dün çemen seyrinde gül rüyuñdan oldı şermsār
Reşkten yaprakların gül-zārda itdi şābāş¹⁰⁰⁴
6. Min şanem zülfi siyeh imzā koyup ḥaṭ yazdılar
Her biri bir nevede қаpuñda dursun қarabaş
7. Yārsız cānā degül ḥācet ḥayāt-ı dünyevī¹⁰⁰⁵
Bir tapaydım Hızrı men töhmet vireydim ana kāş
8. Şīşe қadrin artımaz bir dürr-i ebyaz tek eger¹⁰⁰⁶
Çarḥdan çarḥa giçüp min bār eger olsa tıraş
9. Nevberā cānānsız sen bu ḥayātı isteme
Maḥfil-i cānānda sa^y eyle kıl raḥtuñ firāş¹⁰⁰⁷

607

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 183b
1. Şeb-i hicrānın āhından dil-i zārım hevā dutmuş
Kadem şavtı işitdikce ḥayālin bir saña dutmuş
 2. Muḥammer gözlerüñ gördim dolu bir cām-ı mey güyā
Şarāb-ı la^l-ı mey-günü muḥammer göz baña dutmuş
 3. Giçen gün işretüñ bezmi neyi feryāda mindirdi
Onu bildim diyü derdim açup ağızın saña dutmuş
 4. Rikābuñdan öpüp olsam hevesle bir cilvegīrūñ
Diyorlar bu şehinşāhın licāmından gedā dutmuş
 5. Қаşuñ ṭāķı olan yirde ne ḥācet secde mihrāba
Onun her semtiden göñlüm sücüdün iktifā dutmuş

¹⁰⁰² cerrāhlar: cerrāhılar N1

¹⁰⁰³ ḥasāretdür: ḥasāretdür

¹⁰⁰⁴ Reşkten: Reşkiden// gül-zārda: gül-zārıda N1

¹⁰⁰⁵ yārsız: yārısız N1

¹⁰⁰⁶ Çarḥdan: Çarḥıdan N1

¹⁰⁰⁷ cānānda: cānānıda N1

6. Sirişk-i ābımı gözden töküp başımdan aşurdım
Bu derdin keşretindendür dilimden furtına dutmuş
7. Töküp şahrâlara Mecnûn ğamın dîvâne-serlikden
Tapup cem^c eyledim onlar gönül mülkün binâ dutmuş
8. Çıharmışdur meger Mecnûn hevâ-yı aşkı başından
Onu hālî görüp kuşlar gelüp orda yuva dutmuş
- 184a 9. Koyupdur Leylîni Mecnûn olup vahşîlere mûnis
Bu kâfidür cünûnluğdan vuḥûşî āşinâ dutmuş¹⁰⁰⁸
10. Menim de Nevberî gönlüm melâl-i yâr ilen dolmuş
Ġam u derdine yir virmiş tamāmım cā-be-cā dutmuş

608

Mefûlû Fā'ilâtü Mefā'ilû Fā'ilün

1. Dirler figân u nâlemi dil-dâr bilmemiş
Bu aşıkı cefāya giriftâr bilmemiş
2. Virmiş şabāya turredeki ıtr-ı anberi
Gönderdi dil devāsını aġyâr bilmemiş
3. Feyz-i ruḫiyle şubḫ-dem āyîne cân tapur
İsâ demî ḫayâtta güftâr bilmemiş¹⁰⁰⁹
4. Āyîne-i dilimde olup ḫakk şüreti
Ressâmlar bu sâḫada bir kâr bilmemiş¹⁰¹⁰
5. Dil bezmine tevāzu^c olup gönça lebleri
Gül berginün nezâketini ḫâr bilmemiş
6. Cân tazeler nesîm-i seḫer ıtr-ı zülfüden
Nâf-i Ḥotan anberini Tâtâr bilmemiş
7. Fettân gözün ḫumârı meni mest idüp hele
Ney neş'esini mürşid-i mey-ḫâr bilmemiş
8. Men ibtidâdan olmuşam ol yâre müşteri
Sûd-i ziyânı tâcir-i bāzâr bilmemiş
9. Virdim felek demine gice āhın âteşin
Ehl-i cihân muḫerriqat-i nârı bilmemiş

¹⁰⁰⁸ vuḥûşî: vuhûşî N1¹⁰⁰⁹ ḫayâtta: ḫayâtida N1¹⁰¹⁰ Ressâmlar: Ressâmilar N1

- 184b 10. Saldım nevā-yı nālemi etrāf-ı gül-şene
Dād u figānı bülbül-i gül-zār bilmemiş
11. Koydum kadem diyār-ı cünūna merāk ilen
Dīvānelik ʔarīķini deyyār bilmemiş
12. Çoğ hoşladım cünūnluķu bildim kemāl nedür
Bir kimse onda bu şıfatı var bilmemiş
13. İtdim nişāne gönlümü müjgān hadengine
Taʔlīm-i tīri dehr-i kemān-dārı bilmemiş
14. Oldum fedāsı Nevberī dīnārı dengesiz
Tüccār ķadr-i dirhem ü dīnār bilmemiş

609

Fāʔilātün Fāʔilātün Fāʔilātün Fāʔilün

1. Āh çeksem sīnemi dırnaķ ile itsem hırāş
Men emīnem durmasun dünyāda bir daş üste daş
2. Olsa min cānım birin cānāndan itmem dirīg¹⁰¹¹
Her ser-i müyım ķadar cismimde her-gāh olsa baş
3. Baħr tek tuġyān idir derd ile ğamlar sīnede¹⁰¹²
Zevraķ-ı cismim atur gāhī ayakın gāhī baş
4. Kıymetin taʔyīnine olsaydı bir munşıf eger
Her müjeñ peykānına bir cān dise ķurbān baş
5. Yoħdı min cānı olan men tek vişāle müşterī
Tā vire cānın saña ey māh-rū bī-iħtişāş
6. H̄āhiş itdim yārdan bir buse dil terpetmedi¹⁰¹³
Bilmedim ne añluyam göz tullayup terpetdi ķaş
7. Yandı cānım Nevberī şeb tā seher hicrānda¹⁰¹⁴
Şem^c tek cānım yanar gözden gelir ruhsāra yaş

610

Mefāʔilün Mefāʔilün Mefāʔilün Mefāʔilün

- 185a 1. Perīşān zülf-ārā rūħ-i revānım āşiyān dutmuş
Özü pejmürdedür onçün perīşānı mekān dutmuş

¹⁰¹¹ cānāndan: cānānıdan N1

¹⁰¹² Baħr: Bahr N1

¹⁰¹³ yārdan: yārıdan N1

¹⁰¹⁴ hicrānda: hicrānıda N1

2. Dil-i şad-pāremi cānān cem‘ eyler gözlerin yumsa
Onun her pāresin müjgān ḥadengi yanbayan dutmuş
3. Cihān kaydın çekenlerden ‘abeşdür şormuyun ḥālim
Ki ‘āşıklar ğam u derdin o keslerden nihān dutmuş
4. Kemān ebrūsı tek men de ḥam oldum ğuşşa vü ğamdan
Menim ğam çekmüyen yārim ḳad-i servin revān dutmuş
5. Yañaḳuñ surḥuna güller şebāhet itdi yapraḳın¹⁰¹⁵
Dili şūrīde bülbüller hevā-yı gülsitān dutmuş
6. Gice tā şubḥa dek nālem degül bī-hūde gül-şende
Meni öz gülsitānına nigārim pāsbān dutmuş
7. Ğamım tuġyānını Nevber görüpdür Kūhken yoḥsa
Hirāsından ḳaçup daġa penāhgāha mekān dutmuş

611

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

- 185b
1. Penbe-i dāġ-ı cünün itdi nihān derdimi fāş
Kūçelerden atılır başıma min ta‘neli daş
 2. Gözyaşım şöndümedi dildeki hicrān odını
Çoḥ ta‘accübdi bu kim şöndümesin āteşi yaş
 3. Aḥtarur dil yüzüñi gülleri zenbūr kimi
Şīre-i şehd-i lebi dutmaġa eyler o telāş
 4. Göz devādiyle müjem ḥāmesi ‘aksüñi çekür
Meni ḥayretde ḳoyur bir bile māhir naḳḳāş
 5. Dutmaduñ ḥidmet idem çāker ayakında meni
Az mıdur men kimiler devrüberünde karabaş
 6. Şāḥe-i gülde tiken bilme ki dırnaḳlarıdır
Yüzüñi görcek ider bergini anuñla ḥırāş
 7. Vaşl-ı fikri ile dilüñ Nevberî şād eylegilen
Kām-ı dilçün bu ḳadar eyleme bī-hūde telāş

612

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Çeşm-i zamāne sen kimi bir cānı görmemiş
Ğam gūşesinde men kimi nālānı görmemiş

¹⁰¹⁵ şebāhet: şebāhet N1

2. Dirler ki gül açanda olur kūr ‘andelīb
Bu söz ğalaṭdı dād eylemez anı görmemiş
3. Nergis-mişāl nergis-i cānān ḥumārdur
Ne mey içüp ne sāğar-ı şahbānı görmemiş
4. Seylāb-ı eşk virdi fenāya vücūdımı
‘Ummāna düşmüyüp ne de ṭūfānı görmemiş
5. Dīvāne söylüyor maña ehl-i cihān velī
Zincīr ilen bu gerden-i rüsvānı görmemiş
- 186a 6. Bülbül niçün fiğānına mağrūr olur gören
Nevber dilinde nāle vü efgānı görmemiş

613

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Vaşl-ı cānāna zamān olduğu mübhem qalmış
Cānıma āteş-i hicrān gözüme nem qalmış
2. ‘Aşqdan başa neler geldigini añlamuram¹⁰¹⁶
Başda sevdā-yı ruḥ-i yār ile sersem qalmış
3. Cānımı alsa onun kaydına ğamgīn degülem
Şākir ollam ki dilim yār ile bā-hem qalmış
4. Munca kim ğamzeñ ruḥu sīnemi şān şān eyleyüp
Merḥabālar dilime kim hele muḥkem qalmış
5. Ğamımı kışmet idüp ehl-i cihānı arasañ
Ḥalka yeten bir neferi bilme ki bī-ğam qalmış
6. Ğam dünyānı yıgup tökdüle bir deryāya
Qaysa bir kāse düşüp göñlüme qulzüm qalmış
7. Cān temennā ola ger vaşlına ḥāzırdı bu cān
Nevberī bezlde çün vāriş-i Ḥātem qalmış¹⁰¹⁷

614

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Vaşluñ dilimde şūr başımda ḥayāl imiş
Dilden giçen ḥayāl-i vişālüñ muḥāl imiş

¹⁰¹⁶ ‘Aşqdan: ‘Aşkıdan N1

¹⁰¹⁷ bezlde: bezlide N1

2. Gül-şende sen gezende yüzüñ görmüş ‘andelîb
Gül şöhetinden ayrı olan kıl ü kâl imiş
3. Dürrin bahâsın artırar öz âb-ı cilvesi
Kıymetli gözyaşımı ki âb-ı zülâl imiş
- 186b 4. Sâkî gözünüñdi cām lebüñ mey mezāk ruh¹⁰¹⁸
Mey-hâne bezmüñ ‘işret ü ‘ayşuñ helâl imiş
5. Āsān hesāb idirdi göñül vaşla yetmegi
İşbāt idüpdi hicrūñ onu çoḥ muḥāl imiş
6. Nevber niçün nihān ğamuñı itdüñ āşikār
Kışmet saña kazā vü kaderden bu ḥāl imiş

615

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Niķāb-ı ‘işmeti dutmuş yüzine ol meh-veş
Taşavvurımda budur kim şehāba girdi güneş
2. Sırıski gözlerimün şöndümez dil āteşini¹⁰¹⁹
Gerekdi şu tökülen sāḥada şöne āteş
3. Ğamıma karşı ğamın Qays koysa mizāna
Muķābilinde olar vezn daşı bir ḥaşḥaş
4. Nigāra cān virürem kām-ı dil vişāle ‘ivaż
Ne şöhet artudı Ḥātem ki oldı dirhem-baḥş
5. Revān yaşıım meni ğarķ-i muḥiṭ-i ğam kılmaz
Batar mı Nevberî ‘ummān yüzündeki ḥas u ḥaş

616

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Faşl-ı güldür zevķ-i dil hem-şoḥbet-i cānāndı ḥoş
Gül olan gül-zārda evķāt-ı mey nüşāndı ḥoş¹⁰²⁰
2. Bir feraḥdur her zamān bād-ı şabādan ‘āşıķa
Zülf-i cānān müşg-bū hem nükhet-i reyḥāndı ḥoş
3. Ğonçalardan gül açup yüzden götürmüş perdeni
Şāḥ-ı gülde bülbülün gülden dili şādāndı ḥoş

¹⁰¹⁸ mezāk: mezāk N1¹⁰¹⁹ sāḥada: şāḥada N1¹⁰²⁰ gül-zārda: gül-zārıda N1

4. ‘Aşk bīmārı olan dermāna raġbet beslemez
Şekker-i la‘l-i leb-i cānān dile dermāndı hoş
- 187a 5. Eylüyüp yārin gözü gül-şende hayrān nergisi
Çünkü cānānın gözü anuñ kimi hayrāndı hoş
6. Şahn-ı gül-şen gül açā mātem-serādur bülbüle
Berg-i gülde h̄‘āb-ı hāra gül-i handāndı hoş
7. Ger temennā eyleseñ görmek meni baĥ şî‘rime
Gör nice bu Nevberī tertīb iden dīvāndı hoş

617

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Göñül vaşluñ hayāliyle tenimde derdmend olmuş
Hadeng-i ġamzeden ney tek delinmiş bend bend olmuş
2. Zebān açdıķca güftāra mezāk-ı şūh u nāz ile
Lebüñ şehdi halāvetden mükerrer şehd ü kand olmuş
3. Güle baĥdun gülümsündüñ açıldı şāhede güller
Yüzüñe karşı gül bergi ‘umūma riş-hand olmuş
4. Kadüñ yanında yoĥ servin liyākı hıç tavşife
Seni görcek çeküp kıddin nihāyet ser-bülend olmuş
5. Vişālüñ Bī-sütün daġı anuñcün tişe dırnaķım
Düşüpdür ‘aşķ-ı Şīrine mişāl-i Kūhkend olmuş
6. Meni bir māh-rū dil-ber dutup ġisūya bend itdi
Degül zincir boynumda siyeh zülfü kemend olmuş
7. Şeb-i hicrān yataķıma kıoyupdur micmer-i āteş
Bu āteşle yanup Nevber vücūdı bir sipend olmuş

618

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Her-çend göñül vaşl-ı temennāsına düşmüş
Bu hayli muĥāl işdi ki hülyāsına düşmüş
2. Görmek dilemür gökde māhı gözüm onçün
Bir māh-veşin şūret-i zibāsına düşmüş
- 187b 3. Bāġ içre olan serv nazar salmazam aşlā
Ol serv-kādin kāmēt-i ra‘nāsına düşmüş
4. Maĥbūbına kıuds ‘ālemi göñlün viren ‘āşık
Ĥilkatde onun olduķu dünyāsına düşmüş

5. Göñlümde bu gün tañtanalı zevk ü ferah var
H̄'āb içre dilin dil-beri rü'yāsına düşmüş
6. Koymuş sehere Nevberî dil-dār vişālin
Her bir gününün va'cesi ferdāsına düşmüş

619

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

1. Müjgānuñ ilen sīneme min yara dayanmış
Sīnemden ötüp bu dil-i bīmāra dayanmış
2. Dün hayret ile durmuş idim reh-güzerüñde
Her yan didiler burda bir āvāre dayanmış
3. Cān naqđini dil elde idüp vaşl-ı bahāsı
Bu maṭlab için kūy-i ser-i yāre dayanmış
4. Yoḥ derd ü ğamın keşretine dilde hirāsım
İhrāc-ı ğama göz teki fevvāre dayanmış
5. Maḥzūndı neyün nālesine itme ta'accüb
Anuñ dili göñlüm kimi bir zāra dayanmış
6. Hülyāsını başdan giçirüp zülf-i siyāhın
İkbālimün iklīmine bir kara dayanmış
7. Şordım didiler şönmeyecek āteş-i hicrān
Dil 'aşqda bir yandırıcı nāra dayanmış¹⁰²¹
8. Dil zülfe penāh eyledi hūn-h'ār gözünden
Muḥkemdi yiri ṭurre-i ṭarrāra dayanmış
9. Şan'ānı dolandır naẓar-ı kalbüñe zāhid
Taḥtū'l-ḥanekin āhiri zūnnāra dayanmış
10. Yandırma meni āteş-i hicrāna ḥazer kıl
Vehm eyle dilim āh-ı şerer-bāra dayanmış
- 188a 11. Ser-ḥoş meni zann etme ki men ḥumma dayakam
Mestāne dilim nergis-i mestāne dayanmış
12. Ğam kāfilesi her dem ider bir yiri menzil
Min kafile-i ğam bu dil-i Nevbāra dayanmış

620

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

¹⁰²¹ 'aşqda: 'aşkıda N1

1. Bā'is-i āh-ı dilim 'arız-ı gül-nār olmuş
Şāhidim hāl-i dilimdür ki bile zār olmuş
2. Ney dilim nālesini aldı dilimden diline
Dimüyün nāle-i ney öz özüne var olmuş
3. Perçem-i zülfde men gönlümü pinhān eyledim¹⁰²²
Menzilimden diyeseñ gamze haber-dār olmuş
4. Dām-ı gīsūya düşüp dil sebebi dāne-i hāl
Murğ-i dil hīle tuzakına giriftār olmuş
5. Hüb-rūlar nazarın men' eylüyen zāhide bağ
Egri bir yoldadı bu bes yine dīn-dār olmuş
6. Dil şikār itmek için dutdı nigārın güzerin
Özü de dāma düşüp zülfe giriftār olmuş
7. Hamu 'irfāna virün müjde edībāne haber
Zīnet-i bezmleri defter-i Nevbār olmuş

621

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Ol zamān kim eyledim cām-ı mey-i cānānı nüş
'Aklıdan dūr olmuşam terk eyledim idrāk u hüş¹⁰²³
2. Sevğ-i 'aşka bāde-i la'l-i lebi virmiş revāc
Eli koyunda ıalup mey-hānelerde mey-fürüş
3. Āteş-i hicrān dil ü cānım yağup kıldı tılā
Çün muhabbet āteşi itdi dil ü cānımda cüş
- 188b 4. Nāşihā 'aşkın sözün söyle benim tek 'aşıka
Ġayr bir söz söyleyüp herze danışma ol hamüş
5. Dil sevür cānānını cān tek ġamın āğüş idir
Baht-ver bil 'aşıkı olsa eger min derde tuş
6. Mihr-i cānānı gönül pinhān idüp dut sīnede
Yārdan bühtān diyen ağıyāra aşlā itme güş¹⁰²⁴
7. Nevberā sen fikrünü cānāna eyle münhaşır
Külhen-i küy-i ser-i cānānda ol hırka-püş¹⁰²⁵

¹⁰²² zülfde: zülfüde N1

¹⁰²³ 'Aklıdan: 'Aklıdan N1

¹⁰²⁴ Yārdan: Yāridan N1

¹⁰²⁵ cānānda: cānānıda N1

622

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Firāk ile duta qaddim kemān-ebrū hūmuñ kılmış
Onuñla ittifāk itmiş selāsil perçemüñ kılmış
2. Lebüñ sırrın bilen yoğdur rumūzından olan āgeh
Bi-ḥamdillāh meni 'aşkuñ bu ḥāle maḥremüñ kılmış
3. Dudaquñ baḥşine ğonça şabānı tünd-ḥūlatdı
Onun ḥandān idüp bergin nişār-ı maqdemüñ kılmış
4. Melāmet daşına başım degür her laḥza her sâ'at
Raķîbin ta'ni bā'ışdür senüñ luḥf-ı kemüñ kılmış
5. Meni āhım ḥabāb-āsā götürse yirden eflāke
Ta'accüb itme ey dil-ber bunu nefḥ-i demüñ kılmış
6. Mebādā bilsün aġyārım ki luḥfuñdan naşîbim yoğ
Onun dil-şād olmağın senüñ ḥāṭircem'üñ kılmış¹⁰²⁶
7. Tarîk-i 'aşk-ı cānāndur kemāl-i ma'rifet Nevber
Seni rāġıb hemîn rāh bu ḳalb-i muḥkemüñ kılmış

623

Mütefā'îlün Fe'ülün Mütefā'îlün Fe'ülün

1. Maña secde-i nigārım şeb ü rüz vācib olmuş
Bu sücūda dil ciger ḳan feraḥıyla rāġıb olmuş
- 189a 2. Göñül arturur merāḳın duta dil-berin sorāğın
Ona ḳaysdan bu ḥālin ḥarekātı cāzib olmuş¹⁰²⁷
3. Ne ḳadar cefāñı çeksem seni çoğ vefālî billem
Ġam u miḥnet ü melālüñ dil ü cāna şāḥib olmuş
4. Gice gündüzüm ber-ā-ber ola ger ta'accüb itme
Gözüme 'izār-ı mihrüñ niçe gündi ġāyib olmuş
5. Gün ü gün olur füzünter dil-i zārda ta'aşşuḳ¹⁰²⁸
Ki onun hevāsı zevḳi dilime bir āsîb olmuş
6. Dime Nevberî uşandı ġam u derd keşretinden
Bu ḳadar cefā ḥağında o vişāle ṭālib olmuş

¹⁰²⁶ ḥāṭircem'üñ: ḥ'āṭircemüñ N1¹⁰²⁷ ḳaysdan: ḳaysıdan N1¹⁰²⁸ zārda: zārıda N1

624

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

1. Gözüm her gün töküp yaşın ruḥ-i zerdimi ter kılmış
Firāk-ı ḥasret-i rüyuñ meni ḥünin-ciger kılmış
2. Ḥayāl-i vaşl-ı nā-maḳdūr olupdur bā'ış-i kerim
Melālüñ çöllere salmış soraḳuñ der-be-der kılmış
3. Ğubār-ı ḥāṭırım dutmuş göñül āyīnesin ğamdan¹⁰²⁹
Raḳıbin ṭa'nesi sensiz dil-i zāra keder kılmış
4. Hemīşe ṭa'neler daşı atıldı başıma sensiz
Maña her ğuşşadan artuḳ melāmiler eşer kılmış
5. Ḥaṭāsından degül bahtım düşüpdür neḥs olan birce
Murādım naḥlini şarşar semümü bī-şemer kılmış
6. Şabā 'anber yükün dutmuş çekende zülfüne şāne
Zihī inşāfı yoḥdur kim marizüñ bī-ḥaber kılmış
7. Yavuḳdur egnime men de giyem dīvāne elbāsın
Meni Mecnün kimi 'aşḳuñ daḥı dīvāneler kılmış
8. Niçün ey Nevberī durdım fenā bu dehr mülkünde
Ḥoş ol Ḳays ile Ferhāda ezel menden sefer kılmış

625

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 189b
1. Yüzüñ görsün gözüm cānān zamāndur ārzūlanmış
Gidüpdür ḥasret eyyāmı senüñle rü-be-rūlanmış
 2. Perişān olmaḳı zülfün yaḳın bād-ı şabādandur
Gice zülfe eli yetmez seḥer-dem tünd-ḥūlanmış
 3. Saraldup 'ömrümün bergin şerār-ı āteş-i hicrān
Ona gözyaşını sepdim gögermiş bir de şulanmış
 4. Saçuñ 'ıtrın şabā dutdı Ḥotan semtine 'azm itdi
Hemān şahrāda āhūlar tamāmen müşg-būlanmış
 5. Sücüdüm ṭāḳ-ı ebrūya müdāmındur dilim ṭāhir
Şeb-i hicrān sirişkiyle tenim yekser vuzūlanmış
 6. Müjeñ peykānı zaḥmından göñül şad-pāredür cānān
Hirās itme daḳılmaz bu ḥadeng ile rufūlanmış

¹⁰²⁹ ḥāṭırım: ḥāṭırım N1

7. Ne müddetdür ki hasretle alupdur Nevberî sensiz
Gice h̄'āb ire rü'yāda senüñle güft ü gūlanmıř

626

Mefā'îlün Mefā'îlün Mefā'îlün Mefā'îlün

1. Maña ol māh-rū dil-ber firāında sitem kılmıř
Gözüm yařın tōküp göñlüm ona malūt dem kılmıř
2. Urar her gün bir o cānān dil-i mazūn u mecrūa
Ferāmūř itmüyor řādem bize luf-ı kerem kılmıř
3. Hayālim dutdı rusārın oyup göz merdümün hayrān
Muavvā eylüyüp cānān meni zībā şanem kılmış
4. Figān u nālemi dilden dutup ney geldi feryāda
řādāmı bezm-i 'irfāna ıarup zeyl-i bem kılmış
5. řabādan rāzī olsun mı göñül ya eylesün şekve
Dağıdup turre-i yāri yüzüne am-be-am kılmış
6. Rızālandı gelem kūya velī ayārdan pinhān¹⁰³⁰
Yazup bir nāmeni pinhān ona bile raam kılmış
- 190a 7. Viřāl-i yāre māildür göñül ey Nevberî řād ol
Meni dünyāda cānānım 'azīz ü muterem kılmış

627

Mefā'îlün Mefā'îlün Mefā'îlün Mefā'îlün

1. şeb-i hicrānda şulım figān u āh u zār olmuř¹⁰³¹
amuñdan cān gelüp tenge melālim bī-řümār olmuş
2. Müyesser olmuyor hergiz ğamı ilden nihān dutmaq
Aup giryān gözüm derdim 'umūma āřikār olmuř
3. Dime sensiz giür řām u nehārım yekke vü tenhā
Hayālün ey melek-sīmā men-i nā-āra yār olmuş
4. Günüz hayretde ser-gerdān gice sūzān hicrūñde
Semālarda alup sensiz gözüm encüm-řümār olmuş
5. Saralmış reng-i rusārım sirişkim keşretindendür
O adri yař gidir gözden bulaqı cūy-bār olmuř

¹⁰³⁰ ayārdan: ayārıdan N1¹⁰³¹ hicrānda: hicrānıda N1

6. Ser-i kūyuñdan el çekmem düşüp şahrāya Mecnūn tek
Onun geçmişdeki hāli benimçün imdi ‘ār olmuş
7. Fiğān u dādım ey Nevber idüp hem-sāyemi dil-teng
Gice gündüzde feryādım hemīşe ber-ķarār olmuş

628

Mefā‘ilūn Mefā‘ilūn Mefā‘ilūn Mefā‘ilūn

1. Gelüp dāda göñül ney tek firāķuñda nevālanmış
Saña meylin salan günden ğamıyla āşınālanmış
2. Hişār-ı muhkem itmişdir özine ta‘ne daşından
Muhabbet ķal‘ası dilde hişār ile binālanmış
3. Zebān-ı ilticā göñlüm açupdur māh-rū yāre
Şeh-i hūbān bilüp yāri ona ğul tek ricālanmış
- 190b 4. Muhabbet cāmını dutmuş leb-ā-leb dest-i yārinden
Çeküp ser-ħoş olan başa hemān meyden hevālanmış
5. Çemen seyrinde cānānı gözüm görmüş elinde ğul
İtirmiş hūş u idrākın ona cānım fedālanmış
6. Muķaşşır gözdi kim gördi nigārı dil düşüp derde
Özi hayretde rāhatdur göñül ğamdan cefālanmış
7. Mükedder olmaram ğamdan ne çünkim yārdan gelmiş¹⁰³²
Ķazādan bu muķadder ona göñülüm rızālanmış
8. Dime Nevber gelüp tenge cihānda keşret-i ğamdan
Ħayātın istemür sensiz anuñçün āhvalanmış

629

Fe‘ilātūn Fe‘ilātūn Fe‘ilātūn Fe‘ilūn

1. Baħr-ı ‘aşķ içre düşen olmalıdır bir ğavvāş¹⁰³³
Varķa-yı ğamdan ide cānını bir nev‘i ħalāş
- 191a 2. Tīr-i müjġān ile gel eyleme mecrūħ dili
Yārdan kim alacaķ bu tōk[ül]en ķana ķışāş¹⁰³⁴
3. Yanmasa ‘aşķ odına zer kimi pergāle-i dil
‘Āşıķun cān u dili olmayacaķ hāliš u hāş

¹⁰³² yārdan: yārıdan N1

¹⁰³³ Baħr: Bahr N1

¹⁰³⁴ Yārdan: Yārıdan// [ül]: - N1

4. Yandım hicr odına cânımı pervâne kimi
Bu işim oldu benim yâre nihâyet ihlâş
5. Āteş-i aşk dilim hicrde yandırdığıçün¹⁰³⁵
Dūd-i dil ivec eyleyüp oldu havâda rakqâş
6. Kîmiyâ oldu beden çünki yanup hicr odına
Zer mişâlinedür o kalmadı bir kal u raşâş
7. Dürre kıymet viremez câhil ü nâ-dân u avâm
Onu ta'yîn eylüyor kimde ki var fehmü'l-hâş
8. Nevberî zann eyleme hâlünü bilmür cânân
Seni cânân özine yaşı bilür hâdim-i hâş

630

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün

1. Dilim cânım olup dil-dâra maşşüş
Hamu varyyetim ol yâre maşşüş
2. Menim feryâd u zârım yâr içündür
Figânı bülbülün gül-zâra maşşüş
3. Muhabbet menba'ı pergâle-i dil
Gözümde her nazar dil-dâra maşşüş
4. Cünün zincîridür zülf-i semensây
Bu gerden turre-i tarrâra maşşüş
5. Ziyâsı şem'den efzündü rüyün¹⁰³⁶
Göñül pervânedür bu nâra maşşüş
6. Kemân-ebrüyadur aşık sücüdî
Mehârib âbid ü dîn-dâra maşşüş
- 191b 7. Harîdârı olur efzün metâ'ın
Mu'ayyen kıymeti bâzâra maşşüş
8. Muhabbet lezzetin bilmez ki ser-hoş
Bu lezzet aşık-ı hüş-yâra maşşüş
9. Nesîmî Hâk diyüp başın itirdi
Ene'l-Hâk söylüyenler dâra maşşüş

¹⁰³⁵ hicrde: hicride N1¹⁰³⁶ şem'den: şem'iden N1

10. Dime her nā-kese zār-ı nihānı
Hesāb eyle onu esrāra maḥşūş
11. Açulma gonça gül tek olma ḥandān
Olarsan gül kimi bir ḥāra maḥşūş
12. Ciger dāğın açup gösterme ḥalka
Görürler onda var bir ḳara maḥşūş
13. Giçürmiş devrini Ferhād ile Ḳays
Cünūnluk devridür Nevbāra maḥşūş

631

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

1. Ḳoymadı hicrān ola endūh u ḡamdan cān ḥalāş
Belki cān terk eyleye cismi ola ondan ḥalāş
2. Arturar feryādını bülbül çemende gül göre
Dād u feryād eylemez olsa gülistāndan ḥalāş
3. Dil esīr olmaḳ diler zülfünde lākin hem esīr
Bir de zindān istemez olduḳda zindāndan ḥalāş
4. Derd ü ḡam deryāsına kim düşse görmez sāḥilin
Ona çoḡ düşvārdur olmaḳ bu ṫūfāndan ḥalāş¹⁰³⁷
5. Ildırım tek başıma salduñ şua'ı-ı 'aşḳuñı
'Aşık olmaz bile bir ra'd-ı dirahşāndan ḥalāş
6. Neẓr idüpdür Nevberī cānın vire cānānına
Görüm onu olmasun bu neẓr ḳurbāndan ḥalāş

632

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ülün

- 192a
1. Göñül eyle hemīşe yāre ihlāş
Bize vācibdür ol dil-dāra ihlāş
 2. Temennā eyleseñ mey-gū dudakı
Eyle ol nergis-i ḥammāra ihlāş
 3. Heves itseñ figān u āh u zāra
Eyle bir bülbül-i gül-zāra ihlāş
 4. Güle ginden nazār salmaḳ güzeldür
Neinki eylemek bir ḥāra ihlāş

¹⁰³⁷ düşvārdur: düşvāridur N1

5. Gerek ‘aşîk ola hicrinde şābir
Velākin itmeye aġyāra ihlāş
6. Marīzin şihhati āsān bir işdür
Ṭabīb itse eger bīmāra ihlāş
7. Mu‘āşırda olarsa zevk-i şi‘re
Olar hem eylüyor Nevbāra ihlāş

633

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Bülbül alaydı gülde olan hārdan kışāş¹⁰³⁸
‘Aşîk firāk-ı yārda aġyārdan kışāş
2. Cān naġdini nişār eyleyüp hāk-i pāyını
Almağ bu nev‘i mümkin olar yārdan kışāş¹⁰³⁹
3. Göz nūrdan ‘alākasını kesmek istemez¹⁰⁴⁰
Tā almasa nezāre-i ruhsārdan kışāş
4. Bilmiş ki dutdurup dilimi zülfe dil-berim
Aldı darağ ṭurre-i ṭarrārdan kışāş¹⁰⁴¹
5. Faşl-ı bahār gül-şeni çoğ ġurrelendirir
Tā bilmüyor hazān ali gül-zārdan kışāş¹⁰⁴²
- 192b 6. Ney tek gelüp nevāya göñül Nevberî uşan
Aldı fiğān u nāle dil-i zārdan kışāş¹⁰⁴³

634

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Olmadı ġamnāk dil hicrānda ġamdan ḡalāş¹⁰⁴⁴
Aġluyan göz olmadı şubḡ u mesā nemden ḡalāş
2. Seyl-i eşkimdür viren ṭūfāna cism ü cānımı
Cān olur mı bir bile dehşetli ḡulzümde ḡalāş
3. Nāle terkin kıldı ney sākitdür ol mey-ḡānede
Olmadı kūy-i serüñ feryād-ı nālemden ḡalāş

¹⁰³⁸ hārdan: hārıdan// yārda: yārıda// aġyārdan: aġyārıdan N1

¹⁰³⁹ yārdan: yārıdan N1

¹⁰⁴⁰ nūrdan: nūrıdan// ruhsārdan: ruhsārıdan N1

¹⁰⁴¹ ṭarrārdan: ṭarrārıdan N1

¹⁰⁴² gül-zārdan: gül-zārıdan N1

¹⁰⁴³ zārdan: zārıdan N1

¹⁰⁴⁴ hicrānda: hicrānıda N1

4. Sehv kıldım onda kim terk eyledim rūḥ ʿālemin
Bes haçan cānım olar bu devre-i ḥamdan ḥalāş
5. Bir meges tek bend olup dil ṭurre-i ṭarrārda¹⁰⁴⁵
Veh zihī düşvārdur olmaķı perçemden ḥalāş
6. Terk-i cān itsem n'ola ümmīd vişālūñden kesüp
Şādem ondan cān olar feryād u mātemden ḥalāş
7. Nevberā ğam eyleme āḫir yeterseñ yārūñe
Çünkü çoḫ maḥbūs olup zindān-ı muḥkemden ḥalāş

635

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Cismden bir nev^c ilen olsaydı her-gāḥ cān ḥalāş¹⁰⁴⁶
Āḥ u zār u nāleden ol vaķt olar cānān ḥalāş
2. Keşti-yi cānım fenā deryāsına olsaydı ğarķ
Dūd-ı āḥ-ı sīneden bī-şek olar devrān ḥalāş
3. Nāle-i bülbül eger maķṭū^c ola gül-zārdan¹⁰⁴⁷
Töhmet-i ilden olar ol dem gül-i ḥandān ḥalāş
4. Bir de görsem yār üzün rāḥat olardı gözlerim
Ḥasret-i ruḥsārdan bu dīde-i giryān ḥalāş¹⁰⁴⁸
- 193a 5. Dāmen-i cānānı ger ʿacz ile dutsa Nevberī
Firķat-i hicrāndan cānım ider āsān ḥalāş¹⁰⁴⁹

636

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Şüret-i ḥāl-i dilim pozķun ḳafesden ḳıl ḳıyāş
Cism-i cānım terkibin miskīn megesden ḳıl ḳıyāş
2. Dād u feryādım düşer şubḫ u mesā şaḥrālara
Nāķeler boynundaki nālān-ı ceresden ḳıl ḳıyāş
3. Yetmedüñ imdādıma her-çend kim dād eyledim
Dāda yetmek resmini feryād-resenden ḳıl ḳıyāş

¹⁰⁴⁵ ṭarrārda: ṭarrārıda N1

¹⁰⁴⁶ Cismden: Cismiden N1

¹⁰⁴⁷ gül-zārdan: gül-zārıdan N1

¹⁰⁴⁸ ruḥsārdan: ruḥsārıdan N1

¹⁰⁴⁹ hicrāndan: hicrānıdan N1

4. Munca rağbet besledim ašlā meni yād itmedüñ
Bî-vefālîk rağbetin bir ğayrı kesden kıl kıyāş
5. Cānı ħurbān eyledim mihrüñ dutan günden beri
Bu kimi ħurbānı sen zevk ü hevesden kıl kıyāş
6. Salţanat tahtındayam çāh-ı zenaĥdān içre men
Rütbe-i sulţānluĥu bālānı pesden kıl kıyāş
7. Gūşuña ney nālesin mey-ĥāneden hūş ile dut
Dil dudaĥımdan çıĥan cān-sūz sesden kıl kıyāş
8. Vaşluñı ‘āciz dilim ‘acz ile eyler iltimās
Emr bilme ĥāhişin bir mültemisden kıl kıyāş
9. ‘Ālem-i ervāĥdan Nevber virüp göñlün saña¹⁰⁵⁰
İddi‘ā-yı ‘aşĥını t̥āhir nefesden kıl kıyāş

637

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ğuşşadan ğamdan eger olsa idi cān ĥalāş
Dād-ı dilden olunar bir dem-i cānān ĥalāş
- 193b 2. Bister-i ğamda olan ĥayli zamān bīmārın
Cānı çıĥsun ki ola nüşĥa-yı dermān ĥalāş
3. Ğam dilimden yapuşup ğuşşa girībānımdan
Kāşki ğamdan ola çāk-ı girībān ĥalāş
4. Āhımun şiddet idir baĥrlara mevc viren¹⁰⁵¹
Sākit itsem olacaĥ mevcden ‘ummān ĥalāş
5. Ĥuşk ider āhım odı deşt ü beyābān çölünü
Āhı terk ile olar deşt ü beyābān ĥalāş
6. Nevberî oldı ‘aceb ğuşşa vü ğam pāmālî
Onu bu ğamdan ider sevgilü cānān ĥalāş

638

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mef‘ülü Fā‘ilün

1. Gül-şende ğonça la‘l-i leb-i yāredür ‘ivaż
Gül berg-i terde çehre-i dil-dāredür ‘ivaż

¹⁰⁵⁰ ervāĥdan: ervāĥıdan N1

¹⁰⁵¹ baĥrlara: bahrlara// mevcden: mevciden N1

2. Āgūş-ı gülde hār siyeh hāl nişbeti
Cānān yüzünde hāl hemān hāredür ‘ivaż
3. Şeh-mār-ı bāğ u gül-şen ü gül-zār-ı hūsnde¹⁰⁵²
Devr-i ruhuñda turre-i tarrāredür ‘ivaż
4. Bāzār-ı ‘aşqa girme ki var cān hasāreti
Cānuñ bahā-yı vaşlına dīnāredür ‘ivaż
5. Yārimle bir nefes çeker olsam nedür gamım
Ol sâ‘atin hayâtı iki dāredür ‘ivaż
6. Seyl-i revān sirişkime beñzer şelāleler
Tuğyān iden zamānda fevvāredür ‘ivaż¹⁰⁵³
- 194a 7. Ey Nevberī senüñ de dutar dehri şöhretüñ
Giçmiş Fuzūlī imdiki Nevbāredür ‘ivaż

639

Müfte‘ilün Mefā‘ilün Müfte‘ilün Mefā‘ilün

1. İtdi seher şabā yili hālimi ol nigāra ‘arz
Rāz-ı dil-i derūnımı söyledi aşikāre ‘arz
2. Güldeki hāra gösterüp hāl-i siyāhı dil-berim
Eyledi zevk ü lezzet hāl-i siyāhı hāra ‘arz
3. Yārūñe söyle derdi ki def‘ine çāre eylesün
Çünkü ‘abeşden eylemek derd-i dili kenāre ‘arz
4. Şubh-ı nesīm dāmenin ‘acz ile dut daḥīl düş
Zülfe disün kara günüñ zaḥmet-i şāmı yāre ‘arz
5. Saḥla zamīr-i sīnede sırruñı ğayra söyleme
Koy seni firkat öldüsün eyle onu mezāra ‘arz
6. Āb-ı hayātı Hızra vir saḥla elinde bādeni
‘Aşk meyın mezākını eyleme hūş-yāra ‘arz
7. ‘Aşk nedendür ‘aşıķı bī-ḥod idir düşen kimi
Kimdi bu sırrdan iden Nevbere bir işāre ‘arz¹⁰⁵⁴

640

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

¹⁰⁵² hūsnde: hūsñüde N1

¹⁰⁵³ zamānda: zamāñıda N1

¹⁰⁵⁴ sırrdan: sırrıdan N1

1. Gönlümün munca gamı ey gül vişālūndür ğaraż¹⁰⁵⁵
Gözde bu hasret ki var hüsni cemālūndür ğaraż
2. Şevk-i hüsniñdür iden her gün münevver gönlümü
Tār olan evkātıma hindū-yi hālūndür ğaraż¹⁰⁵⁶
3. Beñzemezdür küllihim dünyāda bir şüret saña¹⁰⁵⁷
Şüret-i zībā olan ʿaql-i kemālūndür ğaraż
- 194b 4. Şāne-veş sīnemde var bī-ħadd sitem peykānları
Her oħa bir cān virem kanım ħelālūndür ğaraż
5. Cismden cānım çıhup zülfünde dutmuş āşiyān¹⁰⁵⁸
Naħd-i cānım ʿaşkda maħşūş mālūndür ğaraż
6. Düşdi fırşat dün gece yād eyledim ruhsāruñı
Virmedi firķat emān dilde ħayālūndür ğaraż¹⁰⁵⁹
7. Nevberīden merħamet kem itme kim bīmārdur¹⁰⁶⁰
Ondaki manzūr-i dil ruhsār-ı alūndür ğaraż

641

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Cānı vir cānānuña bir buse dut ondan ʿivaż
Kem dise ʿafvv eylesün öz luḫfuna cānān ʿivaż
2. Gözyaşı hicrānda her gün aħar ruhsārıma¹⁰⁶¹
Bu tükenmez yaşım itmez ki bir ʿummān ʿivaż
3. Tuħfedür pā-yı meleħ sultāna bir mürçeden
Sen de cānın tuħfe kıl tā kim vire sultān ʿivaż
4. Cān daħı bir gün gider gelmez cihānın mülküne
İtmesün ʿākil gerek uħrāsına devrān ʿivaż
5. Hind ile Çīn mülküne yārin deġişme hālını
Devlet-i Çīn eylemez hāl ü ħaṭ-ı cānān ʿivaż
6. Gözyaşın ruhsāra tøk koy doldusun dāmānuñı
Kim bu dürri eylemez bir gevher-i ġalṭān ʿivaż

¹⁰⁵⁵ ğaraż: ħaraż N1¹⁰⁵⁶ ğaraż: ħaraż N1¹⁰⁵⁷ ğaraż: ħaraż N1¹⁰⁵⁸ Cismden: Cismiden// ʿaşkda: ʿaşkıda// maħşūş: maħşūşı// ğaraż: ħaraż N1¹⁰⁵⁹ ğaraż: ħaraż N1¹⁰⁶⁰ bīmārdur: bīmārıdur// ğaraż: ħaraż N1¹⁰⁶¹ hicrānda: hicrānda N1

- 195a 7. Salṭanat ḥülyāsına ey Nevberī virme göñül
Şehlerin kāşānesin eyler saña külḥen ʿivaz

642

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Qaldı ḥasret gözlerim ruḥsāruña cānım marīz
Muntazırdur rüyuña bu çeşm-i giryānım marīz
2. Hūşım alduñ fikrimi celb eyledüñ ruḥsāruña
Serserīlikdendi bu göñlümdeki ḳanım marīz
3. Terk-i mescid eyledim minnet ḳoyup mey-ḥāneye
Eylüyor zāhid maña işbāt īmānım marīz
4. Görmedim bir sāniyem zevḳ ü farah virsün dile
Hicr elindendür olan her sāʿatım anım marīz
5. Āh-ı dildendür dime ḥuşk oldu göz ḥün-ābesi
Dil marīz-i ʿaşḳdur hem çeşm-i ceryānım marīz¹⁰⁶²
6. Berg-i gül mişli solup rüyım melāl ü hicrden¹⁰⁶³
Revnaḳından gül düşüp bāğ-ı gülistānım marīz
7. Yazdım ey Nevber ḡamı hicrānı derdi kāğıza
Olmasun dünyāda bir şiʿr-i ḡazel-ḥʿānım marīz

643

Müfteʿilün Mefāʿilün Müfteʿilün Mefāʿilün

1. Ḥüsn-i cemāli yārimün dutdı cihānı ṭül-i ʿarz
İtdi ḥacīl gök günün şaʿşaʿalı bu māh u arz
2. Olmaz onun ber-ā-beri ḥüsnüne nūr-i āftāb
Alsa da nūrı aydan nūrına āftāb ḳarz¹⁰⁶⁴
3. Herkesin ārzūsı var baḥmağa ḥüb-şürete
Dergeh-i yār secdesi şāh u gedā oldu farz
- 195b 4. Gelse ṭabīb ḳoymuyun çāre-i derdim eylesün
Şıḥḥata uyğun olmuyor dilde olan nihān maraz
5. Ḳan eylüyüpdı bāgrımı miḥneti şām-ı hicrde¹⁰⁶⁵
Eylemerem ḳışāş eger buse vire nigār ʿivaz

¹⁰⁶² ʿaşḳdur: ʿaşḳıdur N1

¹⁰⁶³ hicrden: hicriden N1

¹⁰⁶⁴ aydan: ayıdan N1

¹⁰⁶⁵ hicrde: hicride N1

6. Ay dimüşem ‘izārına müdde‘īye haber virün
Eylüyerem şübüt ona olsa ‘inād-ı mu‘teriz
7. Men öperem ayakını Nevberî yār-i meh-veşin
Rāzî olar eger bunu eylügen olsa yāre ‘arz

644

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Gül-berg-i ter çemende ruḥ-i yāredür ‘ivaz
Bülbüllerin fiğānı dil-i zāradur ‘ivaz
2. Gül-gün yañaḳ üzere siyeh ḥāl dānesi
Āğüş-ı gülde mest yatan ḥāradur ‘ivaz
3. Ney nālesi müeşşir olur dād-ı dildür o
Şavt-ı ḥazānı nāle-i bīmāradur ‘ivaz
4. Manzūr-ı çeşm serv-i revān ḳadd-i yārdür
Ra‘nā ḳadiyle ḳāmet-i dil-dāradur ‘ivaz
5. Cānım fedā-yı yār eylesem yoḥ ḥasāretim
Gīsū-yı müşg-būdaki bir tāratur ‘ivaz
6. Āyīne ḥākı yanmaḡa virdi rızā-yı dil
Renc-i ḥarīḳi manzar-ı ruḥsāradur ‘ivaz
7. Mey-ḥār olma Nevberî var onda min maraz
Bilme o neş’e nergis-i ḥammāradur ‘ivaz

645

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

- 196a 1. Dün itdiler nigār ile bāremden iḥtilāḫ
Söylendi çoḥ müzākere çāremden iḥtilāḫ
2. Ḥall etmekde oldusa dāḡ-ı derūnımı
Ṭülānī giçdi dildeki yaremde iḥtilāḫ
3. Ölmek nişānı oldı yekūn ḥall-i meşele
Ḳaş u göz ile oldu işāremden iḥtilāḫ
4. Taşdıḳ idildi ‘aşḳ ile cānım marīzdür
Cān-süz dilde āh-ı şerāremden iḥtilāḫ
5. Ta‘yīn olundu defnime tābūt-ı reng-i sūd¹⁰⁶⁶
Āşār-ı baḫt nām-ı sitāremden iḥtilāḫ

¹⁰⁶⁶ tābūt: ḫābūt N1

6. Hakk eylesünle baş daşıma ‘aşk-ı Nevberī
Olsun cihānda dildeki yaremden iḥtilāṭ

646

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Kām-ı dil olar ‘aşkda cānāna musallaṭ¹⁰⁶⁷
Hicrān odı firḳat vire mi cāna musallaṭ
2. Mescidleri vir zāhide mey-ḥāne bizimdür
Āḥirde olar mescide mey-ḥāne musallaṭ
3. Min derd ü belā geldi göñül çıḥdı kabaḳa
Anlar dile ḡālibdi dilim ana musallaṭ
4. Ḥārı alır āḡūşına gül-şen gül açanda
Feryādı olur bülbül-i nālāna musallaṭ
5. Şīrīne virür sūreti Leylīye melāḥat
Ferhādı daḡa Ḳaysı beyābāna musallaṭ
- 196b 6. Geh göreni teshīr eylüyor ḥükm-i Süleymān
Nevber geh olur mūr Süleymāna musallaṭ

647

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. ‘Āşık-ı nālān için bir mihribān cānāndı şarṭ
Cān u dilden birbirin dutmaḡa evvel ḳandı şarṭ
2. Bir def‘a geldimse bu dünyānı min yol görmüşem
Bilme ki ünsiyyetin ādābını insāndı şarṭ
3. ‘Aşksız nirden biler bīmār-ı ‘aşkın rencini¹⁰⁶⁸
Nabzdan fehm eylemek derd-i dili Loḳmāndı şarṭ
4. Olmasa dermān eger bīmārına netsün ṭabīb
Her marīzün şihḥat-i emrāzına dermāndı şarṭ
5. İbtidādan Nevberī sen bir gedā-yı nefssen
Şāh ile dervīşler erzāḳına bir nāndı şarṭ¹⁰⁶⁹

648

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

¹⁰⁶⁷ ‘aşkda: ‘aşkıda N1

¹⁰⁶⁸ ‘Aşksız: ‘Aşksız// nabzdan: nabzıdan N1

¹⁰⁶⁹ dervīşler: dervīşiler N1

1. Ol zamân kim eylüyüp cân u dili dil-dâr zabt
Miḥnet-i hicrân ile derdin idüp bîmâr zabt
2. Zevk-i gül bülbülleri şeydâ idir gül-zârda¹⁰⁷⁰
‘İtrını ancak idir gül bûtesinde ḥâr zabt
3. Bend idüpdür gönlümü bir mûy ile tarrâr-ı zülf
Naqd-i cân sermâyesin hem eylüyüp ruḥsâr zabt
4. Cismden cânım çıḥup zülfünde düşmüşdür qarâr¹⁰⁷¹
Eylüyüpdür gönlümün iḳlîmini ol yâr zabt
5. İl meni ḥayrân görüp ser-ḥoş ḥesâb eyler meni
‘Aḳl u ḥuṣîm eylüyüp ol nergis-i ḥammâr zabt
- 197a 6. ‘Aḳl hem-râhım ola olmazdım aṣlâ men cünûn
Ḥuṣîmı itdi mey-i la‘l-i leb-i gül-nâr zabt
7. Şükr kim Nevber virüp ol mâh-rû cânâna cân
Ḥaḳḳı vardur yârinün vaşlın ide Nevbâr zabt

649

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

1. Olupdur yârimün mihri dilimde ḳan ilen maḥlût
Dolanup reg-be-reg ḳanım olupdur cân ilen maḥlût
2. Meni ser-ḥoş bilen meyden ḥaṭâ eyler niçündür kim
Şu‘ûrimdur olan mey-gün leb-i cânân ilen maḥlût
3. Ber-â-berdür gece gündüz maña hicrân-ı yâr eyler
Nehârım târ-ı zülfi tek gicem hicrân ilen maḥlût
4. Diyirler genc-i vîrâne sevündür i‘tirâf itdim
Olupdur dürr gözyaşım dil-i vîrâne ilen maḥlût
5. Soruşdum yârdan söyle lebün şîrîndi ya şekker¹⁰⁷²
Didi şekker olup men söz diyende şan ilen maḥlût
- 197b 6. Gözüm yaşın görüp gül-gün ta‘accüb itme Nevber
Olup bu ḳatre cânânın ḡamında ḳan ilen maḥlût

650

Mefûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün¹⁰⁷⁰ gül-zârda: gül-zârıda N1¹⁰⁷¹ Cismden: Cismiden N1¹⁰⁷² yârdan: yâridan N1

1. ‘Aşk-ı nigār mülk-i dil ü cānı kıldı zabt
Cān ile dilde t̄ā‘at-ı cānānı kıldı zabt
2. ‘Aşk ‘ālemin musahh̄ar idüp dutdı ser-be-ser
Nāmım tamām illeri dünyānı kıldı zabt
3. Gül tek yüzüñ hayālime dutduķca murğ-i dil
Nālem tamām şahın-ı gülistānı kıldı zabt
4. Feryād u āh u zār-ı dilim dutdı gül-şeni
Dādım fiğānı bülbül-i şeydānı kıldı zabt
5. Aldım nigīn-i ‘aşk-ı nigārı taşarrufa
‘Aşkım cihānda mülk-i Süleymānı kıldı zabt
6. Gözyaşımın yolun dutabilmez gubār-ı ğam
Her dem tükünce yaşımı dāmānı kıldı zabt
7. Ğam dizlerin kucaķladı Nevber melāl ilen
Şām u seherde āteş-i hicrānı kıldı zabt

651

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Her taraf efvāc-ı ğam kıldı dil ile cānı zabt
Cān gelüp fāik ona itdi ğam-ı cānānı zabt
2. Gül-şen-i ruhsarda menzil dutup zülf-i siyāh¹⁰⁷³
Kara guldur ecrine kim eylüyüp rıdvānı zabt
- 198a 3. Zevki yoĥlar eylemez hicrān şebinde nāleler
Gönlümün zevķine baĥ kim eylüyüp hicrānı zabt
4. Yārsız mümkün degül ‘aşıklara ‘ayş u sürür¹⁰⁷⁴
Eylüyüpler ibtidā cān u dile efgānı zabt
5. ‘Aşık-ı cānān olan muṭlaķ özin rüsvā ider
Şöhreti tā kim ider bu küre-i dünyānı zabt
6. Gevheri la‘li ber-ā-ber dutmuyun eş‘ārıma
Tek-be-tek şi‘rim ider min gevher-i ğaltānı zabt
7. Gözyaşımın Nevberī baĥr-ı muḥīṭ eyler ĥazer¹⁰⁷⁵
Seyl-i eşkimdür iden hicrānda ‘ummānı zabt

¹⁰⁷³ ruhsarda: ruhsarıda N1

¹⁰⁷⁴ Yārsız: Yārisız N1

¹⁰⁷⁵ baĥr: bahr// hicrānda: hicrānıda N1

652

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Her belâdan eylesün Hıllâk-ı 'âlem yâri hıfz
Āfet-i devrândan ol mâh-rû dil-dârı hıfz¹⁰⁷⁶
2. Düşmesün zülf-i siyeh cānānımın ruhsârına
Tîre-i zulmâtdan itsün o gül ruhsârı hıfz¹⁰⁷⁷
3. Bülbül-i şeydâ kimi küyında dād itsem n'ola
Hâtırım ister ide ol nergis-i hammârı hıfz¹⁰⁷⁸
4. Zülfde pinhân olar nev^c ile bîmâr-ı dil¹⁰⁷⁹
Târım itsün zülfde pinhân olan bîmârı hıfz
5. Bulmasunlar egriler bir yol metâ^c-ı hüsnüne
Bir 'ases tek eylerem şayha çeküp bāzârı hıfz
6. Bâde-i la'l-i lebi der-best idüp mey-hāneni
Sākî-i dildür iden ser-mest bu mey-h'ārı hıfz
7. Eyle mestem Nevberî hıfz u hirâsı bilmürem
Çünkü cānānım ider bu mest olan Nevbârı hıfz

653

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 198b
1. Şöhret-i 'aşkıım olup cümle cihān içre şuā^c
Mihr-i cānāndur olan dildeki kan içre şuā^c
 2. Gözyaşımdu eylüyen 'aşkıımı maḥlūka 'ayān
Dilde pinhân ğamı eşk-i revān içre şuā^c
 3. Bildi şehlä gözinün hayretin āhū-yi Hotan
Örgenüp senden onu oldı cihān içre şuā^c
 4. Şüret-i yār düşüp nehr-i gülistāna yakın
Berg-i gül reng dutup oldı zamān içre şuā^c
 5. Reşk idüp müşg-i Hotan turre-i 'anber-fāma
Nāf salmış kim ola 'ıtr-feşān içre şuā^c
 6. Halk-ārā şöbet olup birbire Mecnūn şābık
Nevberî imdi olup cān cihān içre şuā^c

¹⁰⁷⁶ devrândan: devrānıdan N1

¹⁰⁷⁷ zulmâtdan: zulmâtıdan N1

¹⁰⁷⁸ Hâtırım: H'âtırım N1

¹⁰⁷⁹ Zülfde: Zülfüde N1

654

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Āteş-i dāğ-ı dil-i zāruñı kıl yāre rücū‘
Tökülen eşk-i ter-i dīdeni ruhsāra rücū‘
2. Gözü yağma eylüyor cānuñı zūlf-i ĩmānı
Onların cürmünü kıl turre-i tarrāra rücū‘
3. Müje peykānı olup zaħm eylüyen cān u dili
Cānının derdini it sen dil-i bīmāra rücū‘
4. Dilime salmagilen hāl-i siyāhın ğamını
Bu ğamı eylegilen gülde yatan hāra rücū‘
- 199a 5. Meni görmek dilüyen hayret alan demde meni
Eylesün celb-i nazār şüret-i dīvāra rücū‘
6. Koydı hicrān bu kadar ğamları ‘aşıķ diline
Ne sebep itmedi bu ğamları ağyāra rücū‘
7. Āhını dağa niçün salmadı Ferhād görün
Onu men eylüyerem āh-ı şerer-bāra rücū‘
8. Tākāt u tāb eylüyor Nevberī her nev‘i ğama
Eyle derd ü ğamuñı ğuşşañı Nevbāra rücū‘

655

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Gözlerimden yüzüme aħdı firāķuñda dumū‘
Ĥam olan ķāmetimin secdesidür yāre rücū‘
2. İtmerem nāle niçün karşıda durmuş ağyār
Tāk-ı ebrūlaruñı eylüyerem maħfī ĥuzū‘
3. Olmuşam teng-nefes dāda çağırduķca seni
Ses dutulmuş görünür şavt u şadām içre ĥuşū‘
4. Didiler yār benim cānımı almaķ dileyor
‘Aybı yoħdur ger onun virse rızāsın marzū‘
5. Keşret-i āh u figān saldı nefesden dilimi¹⁰⁸⁰
Dil-i maħzūndadır ğuşşa vü ğamlar mecmū‘
6. Zıkr-i yār ile gerek āħire yetsün nefesim
Şāni‘i zıkr eylüyor şubħ u mesāda maşnū‘

¹⁰⁸⁰ maħzūndadır: maħzūnidadır N1

7. Nevberî açdı bu gün yârine ğam defterini
Pâre pâre dilini itmedi cānânı rûfû^c

656

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. İtme ey dil bu kadar firqat-i yâr ile nizâ^c
Çoruğuram hasret ile eylüyesen cānı vedâ^c
- 199b 2. Her kadar şabr eyleseñ sende taḥammül yiri var
Tünd-ḥû olmagilen bed giçünende evzâ^c
3. Ebr-i nisân kimi tök ‘arîza gözden yaşını
Gül-şen-i ‘arîz-ı yâre ola tā kim neffâ^c
4. Nefes almak dilemür cismde cānım sensiz¹⁰⁸¹
Vaşluñ ümmîdi diyor eyle memât ile vedâ^c
5. Ğamlı dilden ğamımı şordılar inkâr eyledim
Vehm itdim ki olar ilde dilim derdi şuâ^c
6. Serve baḥdıqda göze oldu qadüñ medd-i nazâr
Ḥâşâlillah ki ola qaddüñe nişbet o şücâ^c
7. Dâmen-i yârüñi dut Nevberî eller vār iken
Derdini yâre diyüp çâresini eyle ricâ^c

657

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Maḥfilüñ rüşen ider her gice ruḥsâr ile şem^c
Müdde‘î zülf ile rû oldu şeb-i târ ile şem^c
2. Hicr odıyla alışup yandı cānım döndi küle
Rîşte-i cān eridüp o gice bu nâr ile şem^c
3. Āh-ı fânüs kimi şöndidi vaşlın ışığın
Şönecekdir bu gice āh-ı şerer-bâr ile şem^c
4. Dilime od qalanup yandırur elde qalemi
Ellerimden od alar defter-i tûmâr ile şem^c
5. Yandırupdur dilimi âteş-i hicrân giceler
Rû-be-rûda dayanup dîde-i ḥûn-bâr ile şem^c
6. Oldı pîçide dilim yüzde siyeh ḥâli görüp
Qıvrular cismde cān âteş-ārâ mâr ile şem^{c1082}

¹⁰⁸¹ cismde: cismide N1

7. Yandukun birbirine fāş eyledi şem^c ile dil
Derd-i dil söylediler birbire Nevbār ile şem^c

658

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

- 200a 1. Menle bā-hem şubha dek yaşın töker ağlar şem^c
Menden efzūnter ider nezāre-i ruhsār şem^c
2. Yandı cānım āteş-i hicrāna cānım şubha dek
Āh çekdikce olup āhımdan āteş-bār şem^c
3. Koymadı tenhā meni bir dem şeb-i hicrānda¹⁰⁸³
Salmadı gözden meni olsun hemīşe var şem^c
4. Şem^c göz tek yaşını men tek töker dāmānına
Ġālibā dilden dutup yanmağına bir nār şem^c
5. Dil ucundan odlanup pā-bestedür şem^cdānına
Men de bendem zülfde āteş maña ruhsār şem^{c1084}
6. Āteş-i hicrān yaħar şeb tā seħer cān rīştesin
Bir de var olsun onu oldı maña ğam-ħ̄ār şem^c
7. Şu'le-i ruhsārı men pervāne şavt eyler şem^{c1085}
Cān fedā itmekdedür pervāne hem Nevbār şem^c

659

Mef'ülü Fā'īlātü Mef'ülü Fā'īlün

1. Olsaydı sende dār-ı fenā şavtı istimā^c
Men tek iderdüñ anuñ ile ülfet inķıṭā^c
2. Yoħ salṭanat ħayāli başımda ne mülk ü māl
Bildim binā-yı salṭanatın rüknidür nizā^c
200b 3. Olma ħarīş mülke ne māl ü ne devlete
Ĥasretle sen idersen onu 'ākıbet vedā^c
4. Bezl-i nigār eylegilen nağd-i cānuñı¹⁰⁸⁶
Düşmez kesāda vaḳt-i revācı yeten metā^c

¹⁰⁸² cismde: cismide N1

¹⁰⁸³ hicrānda: hicrānıda N1

¹⁰⁸⁴ zülfde: zülfüde N1

¹⁰⁸⁵ şem^ci: şemi N1

¹⁰⁸⁶ Bezl: Bezl N1

5. Ğam tîşesiyle rîşte-i cān üzme cismden¹⁰⁸⁷
İtmek gerekdi cisme ğam u ğuşşadan defā^c
6. Cān-ı nigāra Nevberî vaşlın taleb idüp
Mecnūn kimi zamānede it nāmuñı şua^c

660

Mef'ülü Mefā'ülü Mefā'ülü Fe'ülün

1. Dil hicrde cevr ü sitem-i yāredi kâni^{c1088}
Cevr ü sitemin ecrine dil-dāredi kâni^c
2. Ruşsār odına men yanuram her şeb-i hicrān
Pervāne dili şem^cdeki nāredi kâni^{c1089}
3. Şönmez cigerim āteşi deryā da tōkülse
Eflāke yeten āh-ı şerer-bāredi kâni^c
4. Kūyuña gelüp incime her günde dolansam
Göz merdüminün manzarı dīdāredi kâni^c
5. Gül reşk eyledi hām-ı siyeh-fāmuñı görcek
Āġūşa alup nāz ile bir hāredi kâni^c
6. Ümmīd-i vişāl ile giçür 'āşıkun 'ömrü
Senle çekülen adına bī-çāredi kâni^c
7. Cān naqdini Nevber getürüp sevķ-i vişāle
Bilmiş bunu kim vaşl bile vāredi kâni^c

661

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Āh çekdikce olur dilde olan kan zāyi^c
Bu kara kanla olur 'āķibetin cān zāyi^c
- 201a 2. 'Aşķ derdini niçün bilmedi Loķmān Hekim
Vaşldur çāre ona itmeye dermān zāyi^c
3. Maña ser-hoş diyülüp zāhidedür vird-i zebān
İftirā söylüyüben eyledi ĩmān zāyi^c
4. Hārī āġūşda gül eyledi ser-mest-i hūmār¹⁰⁹⁰
Bülbülün dādı hāzer itdigi efgān zāyi^c

¹⁰⁸⁷ cismden: cismiden N1

¹⁰⁸⁸ hicrde: hicride N1

¹⁰⁸⁹ şem^cdeki: şem^cideki N1

¹⁰⁹⁰ āġūşda: āġūşıda N1

5. Hoşdur ey dil saña bir külhen-i āsūde niçün
Hem Süleymān olu hem mülk-i Süleymān zāyi^c
6. Dime ey dil ki seni ḥabse salup sīne-i teng
Şabr kııl çünkim bir günü zindān zāyi^c
7. Hoş giçer kūy-i ser-i yārda menzil eylemek¹⁰⁹¹
Onda Nevberden olar ḥāl-i perişān zāyi^c

662

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Yetişdi başa ecel gelmedi nigār dirīğ
Gider mezāra gözümde bu intizār dirīğ
2. Firāk-ı şāmını men şubḥ kıılmadım rāḥat
Karışdı birbirine şām ile nehār dirīğ
3. Ecel piyālesine zehri doldurup viridi
Fenāya viridi ḥayātım firāk-ı yār dirīğ
4. Ğubār-ı reh-güzerin virmedi koyam kefene
Ki belki kabır meni itmüye feşār dirīğ
5. Fiğān-ı bülbülü görcek gelir fiğāna dilim
Gül üzlü yāre men itmem fiğān u zār dirīğ
6. Cenāzemi giçürün reh-güzār-ı yārimden
Görende söylesün ol nergis-i ḥumār dirīğ
- 201b 7. İcāze virdür öpem zülf tek ayakından
Yanında mü kadarı yoḥdur i'tibār dirīğ
8. Ḥayāl-i vaşlı olupdur hemīşe faḥr-ı dilim
Ne sūd yetmedi başa bu iftiḥār dirīğ
9. Raķīb ta'nesine tāb itmedi Nevber
Bu ḥāle eyler olup ḥayli bī-şümār dirīğ

663

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Olma rencīde eger sensiz men itsem seyr-i bāğ
Gülü görcek çehreñi yād eylerem ey gül yañağ
2. Kec-nigāhuñdur koyan her laḥza min dāğı dile
Çoḥ ta'accübdür durur bir bu kadar dāğ üste dāğ

¹⁰⁹¹ yārda: yārıda N1

3. Her gören zannetmesün bu hâl ile ihyâ meni
Bî-cerâhat mürdeyem cismimde her endâm şağ
4. Bâverim yoğ sen kimi dünyâda sîmîn-cân ola
Görmüyen ruhsârûnî menden gelüp dutsun sorağ
5. Ateşîn ruhsârûña yanmağdur ‘âdet ‘aşîka
Yandırar görse özin pervâne her yirde çerâğ
6. Derd bî-şâhib kalup âhîrde tapdı gönülümü
Boş görüp gamlar onu itdi özine bir yatağ
7. El götürme Nevberî cānāndan virseñ de cān¹⁰⁹²
Feth-i iklîm-i vişâl-i yârûñe cāndur yarağ

664

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. İtmese bir būseni menden eger cānān dirîğ
Men de ondan itmezem büse ‘ivağdan cān dirîğ
2. Yir yüzünde bir nefer nā-dān tapulmazdı eger
İtmeseydi terbiye nā-dāndan ‘irfān dirîğ¹⁰⁹³
- 202a 3. ‘Aşğda Mecnūn kimi kim nefsin ıslāh eylese¹⁰⁹⁴
Anuñ ile eylemez ünsiyyeti hayvān dirîğ
4. Bağr her gün sâhile açsa kulağ dutmaz ki dürr¹⁰⁹⁵
Eylese bir kaçre şu ondan eger nisān dirîğ
5. Fağr qalmazdı yaqîn dünyâda aqlā bir nefer
İtmese çirk-âb el fağr ehline sultān dirîğ
6. Secde itmek Ādeme oldı melekçün vācibāt
Bed giçüp hāli idüp bu secdeni şeytān dirîğ
7. Ol şeh-i hūbān seni salmaz nazardan Nevberî
İtmez āhîr vaşlını senden şeh-i hūbān dirîğ

665

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Qoydı cānān dilime zevk-i ruğundan bir dāğ
Tārîk olmuş ivini rüşen idüp koydı çerâğ

¹⁰⁹² cānāndan: cānānıdan N1

¹⁰⁹³ nā-dāndan: nā-dānıdan N1

¹⁰⁹⁴ ‘Aşğda: ‘Aşğıda N1

¹⁰⁹⁵ Bağr: Bahr N1

2. Ham kaşı oldu benim ‘ömrümü gāret eylügen
Sūd olmaz ki yakīn egri olanda ortağ
3. Zülfini dām eyledi ‘aşığına fitne gözü
Dānedür hāl-i siyeh ‘arıza gīsüsü tūzağ
4. Menzirim kūy-i seri oldu dil efgānehine
Bülbül-i ğam-zedenün nāle-gehi gül-şen ü bāğ
5. Gözlerimden tökülür dürr dilimden gevher
Yārime boy bağıdur rīşte-i cānım ona bağ
6. Yār kūyında gerek cismimi toprağ eylüyem
Nevberī cān vire ger bu kapudan çekmez ayağ

666

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Soldı gül-şen zerd olup her şāhelerde berg-i bāğ
Bāğ revnağdan düşüp pāmāl olundu cümle t̄ağ
- 202b 2. Döndi bir vīrāneye elvān yaşıl giymiş çemen
Ġālibā bir hānmān vīrānedür sönmüş çerāğ
3. Yas kırmuşlar kimi bāğ içre durmuş bāğ-bān
Tünd-bād-ı şarşarı sındırdı güllerden buṭağ
4. Bir nişāne kalmadı bāğ içre gülden bülbüle
Mesken itdi gül-şen ü gül-zārlarda sūd zāğ¹⁰⁹⁶
5. Nevberī gül-şende gül açmağa lāzımdur bahār
Bir havā-yı mu‘tedil olmak hemānā bād-ı şağ

667

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Koydı hāl-i siyehüñ lāle kimi bağırıma dāğ
Şu‘le-i āhım olup tīre dil-i zāra çerāğ
2. Seyr-i gülistānda faraḥ yoḥdı eger sensiz ola
Gül yüzüñsüz ne çemen zevk virir ḳalbe ne bāğ
3. Serv bāğ içre ḳadüñ mişli hırāmān yirimiz
Bed nazardan ḥazerim çohdı yaman gözden ırağ
4. Bile şīrīn dudağa men dahı Ferhād olaram
Āhım ile yaḥaram ḳarşıma gelse min dağ

¹⁰⁹⁶ gül-zārlarda: gül-zārılarda N1

5. Yandı cânım giceler firkat-i hicrân oduna
Kurulup micmere-i sîne de şönmez bu ocağ
6. Mest-i hâlet gezürem nergis-i hammâruñ için
Bile ser-hoşluk ile kimden idüm anı şorağ
7. Miñnet ü guşsa vü gam bildiler ‘unvân-ı dilim
Onlarun hayli ne bu sâhada dil oldı yatağ
8. Dâne-i hâle idüp murğ-i dilim zevk ü heves
Âh kim bilmedi bu dâneye gîsûnı tuzağ
9. Serserî ger diseler Nevbere el-ħağ yiri var
Keşret-i ğamdur iden munca onu ğabı-ı dimağ

668

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 203a
1. Duttum ey dil-ber senüñ ahvâlünü gülden sorağ
‘İtr-ı zülfün müşğ ile reyħân ü sünbülde sorağ
 2. Bilmüyenler nâlemin cân-süz olan aşvâtını
Eylesünler gülsitân şeydâsı bülbülde sorağ
 3. Emr-i müşkildür maña bu hâl ile kâm-ı dilim
Ey gönül sen dut bunu ğellâl-i müşkilden sorağ
 4. Tünd-i şarşardan gönül hâl-i nigârı sorma kim
Dut onun ahvâlini bir şubħ hoş dilden sorağ
 5. Ğummlar mey-ħânede ser-ħoş idebilmez meni¹⁰⁹⁷
Neş’eyi la‘l ile dut bir câm-ı yüngülde sorağ
 6. Nevberî kim bilnese dutsun nigârından ğaber
İtmesün bî-câ yire bî-ğayd olan ilden sorağ

669

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

1. Ğadem ğadem gidirem mâh-rû nigâra ğaraf
Yüzimi dutmuşam ol yâr-i gül-‘izâra ğaraf
2. Ne müddet oldu ki men olmadım şarâb ile mest
Dûrum gidüm diyoram nergis-i ğumâra ğaraf
3. Hoşam ki düşmemüşem bu cihân tuzağına
Gerekdür imdi gidem dâm-ı zülf-i yâra ğaraf

¹⁰⁹⁷ ğummlar: ğummlar N1

4. Cünūnlukun eşeri fāş ider ʿizārımdan
Biraz ƙalup ki gidem Ƙays olan diyāra ʕaraf
- 203b 5. Raƙībī yoħdı gözüm görmege ser-i kūyda
Çevirsin anuñ üzün Hālīkım mezāra ʕaraf
6. Feraħla bülbül oħur şāħ-ı gülde nağmeleri
Sūkūta rağbeti artur baħanda ħāra ʕaraf
7. Hirās ƙalbe yetür pīçtāb-ı ğīsūdan
Bu resmdür hamu ƙorħar gidende māra ʕaraf¹⁰⁹⁸
8. Ħarāret-i bedenim oldı āteşin yüzden
Muƙarrer oldı gidem Nevberī bu nāra ʕaraf

670

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

1. Ħasret-i laʿl-i lebüñ itdi dil-i zāri zaʿīf
Āteş-i āhım idir bu ten-i bīmārı zaʿīf
2. Ħam ƙadim bāişidür ʕāƙ-ı kemān-ebrūlar
Keşret secde ider ʿābid ü dīn-dārı zaʿīf
3. Ğamze peykānı töker ƙanını maħzūn dilimin
Ne şübüt ile bilüm bile kemān-dārı zaʿīf
4. Māh-rū manzarını zāhid idir ʿaşıƙa menʿ
Ƙavli bāṭıldur onun fiʿli bed efkārı zaʿīf
5. Doludur dürr ile bu sīnede perĝāle-i dil
Āşikār eylüyerem olmasa bāzārı zaʿīf
6. Dām-ı ğīsūda dutup göñlümü ħabs itdi nigār
Ğurrelendi kim idüp bile giriftārı zaʿīf
7. Şāmlar hicr odına Nevberī ʕāƙat getürüp¹⁰⁹⁹
Vāhıma eylemedi bildi bile nārı zaʿīf

671

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

1. Zāhid ister ki meni celb ide ĩmāna ʕaraf
Gine dutdum yüzümü men reh-i mey-ħāna ʕaraf

¹⁰⁹⁸ resmdür: resmidür N1

¹⁰⁹⁹ Şāmlar: Şāmılar N1

- 204a 2. Āteş-i dūzah ile viridi dil-i zāra hirās
Va‘de viridi apara cennete hūrāna taraf
3. Yandırıp dur meni çoḡ ateş-i hicrān didim
Yāre doḡru gidirem ol şeh-i hūbāna taraf
4. Ne naşîḡat yiridür ḡilḡaten Ādemdür atam
İbtidādān o dutup yüz reh-i şeyḡāna taraf
5. ‘Aşḡ çoḡ ‘ābid ile şeyḡi idüp ser-gerdān
Gūşe-i çeşmüñ ile baḡ daḡı Şan‘āna taraf
6. Terk idir dāneleri gülden öter bülbül-i zār
Gelür efgāna gidir şahn-ı gülistāna taraf
7. Gūş dutmam daḡı men zāhidin efsānesine
Giderem şevḡ ile men Nevberî cānāna taraf

672

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. ḡilḡat-i dünyā vü mā-fihāya insāndur şeref
Cānluya her vardan eşrefterīn cāndur şeref¹¹⁰⁰
2. Cismde bir dırnaḡun noḡşānı nāḡışdur velī¹¹⁰¹
Ondan evlāter olan cisme revān ḡandur şeref
3. Herkesin başında var bir nev‘ ilen fikr ü ḡayāl
‘Aşḡ ancaḡ Ḳaysdan dehre nümāyāndur şeref
4. Nāşîḡā ‘aşḡklarun fikrinde yoḡdur bir bedā
Çünki maḡşad onlara bir vaşl-ı cānāndur şeref
5. Şîşe ḡadrin artımaz min bār ger olsa tıraş
Dürrlerde āb ilen meşhūr olan kāndur şeref¹¹⁰²
6. Şāh odur kim tābi‘i āsūde-ḡāl olsun müdām
Müstebidler zıddına maḡbūsa zindāndur şeref
7. İtme ḡāric Nevberî inşāfuñı mīzāndan¹¹⁰³
Şāha bir ‘ādil şıfat tüccāra mīzāndur şeref

673

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

¹¹⁰⁰ vardan: varıdan N1

¹¹⁰¹ Cismde: Cismide N1

¹¹⁰² Dürrlerde: Dürrilerde N1

¹¹⁰³ mīzāndan: mīzānıdan N1

- 204b 1. Tapdı şöhet gözlerüñ devrinde müjgān muttaşif
İntizāmı leşkerün sulţānadur artıķ şeref
2. Hüsniñün bāzārı çoĥ meşhūr olupdur dehrde¹¹⁰⁴
Men de cānım rīştesin bāzāruña gitdim kelef
3. Eşķ-i seyl-ābım cihān deryāsına saldı ĥurūş
Tünd-ĥū emvācdan eţrāfına cem^c itdi kef¹¹⁰⁵
4. Olmaram Mecnūn kimi rüsvālanup zincīre bend
İstemem anuñ kimi dīvāneye olmaķ ĥalef
5. Her müselmānım diyen bir ismi kāfī bilmesin
O çalur bī-cā yire şeypürsüz bir ĥuşķ def
6. Kaţre kaţre yaşımı bī-hūde kerīm şanmuyun
Sāĥile māhī açup gūşın dutar ondan şadef
7. Zann itme Nevberī ol māh-rūnı bī-vefā
El götürme yārdan ger olsa da cānuñ telef¹¹⁰⁶

674

Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılün

1. Ehl-i tevĥīdem diyüp ey dil ^cabeşden urma lāf
Şıdķ-ı dil olsun gerek ecsāmda bir ĥalb-i şāf¹¹⁰⁷
2. Ğul ĥaţā itse eger külliyeten her kārda¹¹⁰⁸
Şübhe yoĥ sulţān onun taķşīrini itmez mu^cāf
3. Sehv-i nīsānın gine bir merkezi bir ĥaddi var
Şu düşende kürrden ondan geler būy muzāf
4. Bir ĥuru ism ile sen aşlā müselmān olmaduñ
Çünki bu ism eylemez dīn ü tarīķatdan kefāf
5. Dīni te'mīn eylüyen aĥkāma tābi^c olmasa
Ĥāne-i vīrānedür olmuş bināsından şikāf
6. Kimse görmez ^caksini bahsa muĥammer topraĥa
Tā kıvām ila ona ger virmese bir reng-i şāf

¹¹⁰⁴ dehrde: dehrde N1

¹¹⁰⁵ emvācdan: emvācīdan N1

¹¹⁰⁶ yārdan: yāridan N1

¹¹⁰⁷ ecsāmda: ecsāmıda N1

¹¹⁰⁸ kārda: kārıda N1

- 205a 7. Sâde dillerdür yeten ey Nevberî maqsûdına
Bu mükerrer söylenüp yoğdur sözümde ihtilâf

675

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Bâr-ı 'aşkı yükleseñ tâbın getürmez küh-i Qâf
Ham idüpdür qafını 'aşkın sözü yoğ ihtilâf
2. Ham kad oldum men dağı 'aşka düşen günden beri
Nehy itmekden bunu eydür qabül-i i'tirâf
3. Maḥfil-i cānānda bir şem^c tek yansam n'ola¹¹⁰⁹
Başıma cān yandıran pervāneler eyler tavāf
4. Tîr-i müjgān eyelüyüp zaḥm ile şān şān göñlümü
Gözlerüñ bî-raḥmdur kim cevrine itmez kefāf
5. Olma eymen qabrde feryāddan rāḥatlanam¹¹¹⁰
Qabrimün saḳfin ider dilden çıḳan āhım şikāf
6. 'Afvv itsün cürmümi cānānıma itdim du^ā
Bî-eşerdür her du^ā ger maḥrūma degse şefāf
7. 'Arz eyle cānānuña ey Nevberî derd-i dili
Sırr-ı dilden söyleme bî-gāneye bir kelme lāf

676

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Ğuşşa vü ğamdur iden hicrānda cānım za^{ıf}¹¹¹¹
Cānımı elden salup hicrān-ı cānānım za^{ıf}
2. Fikr-i ğisūdur benim ḫālim perîşān eyelüyen
Ol perîşān zülfüden ḫāl-i perîşānım za^{ıf}
3. Şubḫ-dem virmez dile ney tek hevādan düşmüşem
Bu sebeddendir olup kūyuñda efgānım za^{ıf}
4. Nuḫqdan qoydı meni ḫayret gelüĝir eyledi¹¹¹²
Nār-ı cān-süzüm idüp bu çeşm-i giryānım za^{ıf}

¹¹⁰⁹ cānānda: cānānda N1

¹¹¹⁰ qabrde: qabride// feryāddan: feryādıdan N1

¹¹¹¹ hicrānda: hicrānda N1

¹¹¹² Nuḫqdan: Nuḫqıdan N1

- 205b 5. Şādlanmak arturar kanı dil-i maḥzūnda¹¹¹³
Ğuşşadur pergāle-i dilden iden kanım za‘īf
6. Odludur gögsüm ona koyma tekebbürle ayak
Şöndürüpdür āteşin ḡannitme külḡānım za‘īf
7. Āhdan mevce gelür ey Nevberī deryā-yı dil¹¹¹⁴
Çekmüyende āh olur sīnemde ‘ummānım za‘īf

677

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Bār-ı ‘aşka tābı yoḡ kim ḡaddini ḡam ḡıldı ḡaf
Kelme-i ‘aşkı yazup baḡ kafına ḡıl i‘tirāf
2. Ġam yataḡıdur dilim derd ü belā şahrāsı cān
Mülk-i dil vüs‘atlıdur munca ḡama eyler kefāf
3. Eşk-i çeşmimdür yuyan dilden ḡubār-ı ḡamları
Şüret-i cānānımı aydın dutar bu ḡalb-i şaf
4. Mey-perestler bilmüyüp ser-ḡoş neden olmaḡ gerek
Cāmdur ḡül-ḡün lebi mey ondaki ḡamra şefāf
5. Vaşlı erzāndur onun ‘uşşāḡına cān naḡdine
Naḡd-i cānı vaşlçün her ‘āşık eyler inşirāf
6. Töhmet-i aḡyārdur dil-ḡir iden ‘āşıkları
ḡasret āhı tīşe-i dildür ne ḡacet ḡayrı lāf
7. Ma‘bedinden zāhidi da‘vet idün mey-ḡāneye
Söylesün inşāf ilen hansıdadur şer‘e ḡilāf
8. Nevberī terk eylemiş āḡir riyā-yı mescidi
Şāḡib-i mescid onun bu cürmüni itsün mu‘āf

678

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Derde düşdüm yetmedim ol māh-rū cānāna ḡayf
Yār ider mi bilmürem bīmār olan bu cāna ḡayf
- 206a 2. Çārem için gitdiler nā-ḡaḡ yire ehlim ḡabīb
Zaḡmet-i bī-cāsına hem yazdıḡı dermāna ḡayf

¹¹¹³ maḡzūnda: maḡzūnda N1

¹¹¹⁴ Āhdan: Āhdan N1

3. Āh u zārı gönlümün dil-teng idir hem-sâyemi
Yār işitmür her gice men çekdigim efgāna hayf
4. Āteş-i hicrān meni yandırdı şem^c pervāneni
Bir diyen yoḥdur men ü pervāne-i sūzāna hayf
5. Şām-ı hicrān şubḥa dek kan yaş ile ağlar gözüm
Mihribānım yoḥ disün bu dīde-i giryāna hayf
6. Aç kulak dut yaşımı giryān gözümden dürrdür
Eylüyorsun ol şadef māhīsi tek bārāna hayf
7. Dut ḡanīmet ḡüsniñün devriyle ‘āşık ḡadrini
Vaḡt olar ey gül diyirsen bülbül-i nālāna hayf
8. Nevber olmuş ‘āşikuñ ey māh-rū cānān senüñ
Derdini sensiz yazup cem^c itdigi dīvāna hayf

679

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ne zamāne kimi göz muntazır-ı yār olacak
Ne ḡadar dilde gören āh-ı şerār-bār olacak
2. Dil müdārā eylemür firḡat-i yār ile nidim
Hicrde nev^c-be-nev^c derde giriftār olacak¹¹¹⁵
3. Ney nefes dutmaḡ ile bezmde feryāda gelür¹¹¹⁶
Ne ḡadar var nefesim tende dilim zār olacak
4. Gül didim ‘arızına ḡāl-i siyeh-fāmına ḡār
Gül gelüp baḡse didi mende daḡı ḡār olacak
5. Leb-i mey-gūna didim arturaram zevḡ ü heves
Bu temennāda olan söyledi mey-ḡār olacak
- 206b 6. ḡafi mīzān ḡamıma vezn götürmek diledim
Meni ḡoysañ didi ḡam ḡayli girān-bār olacak
7. Dehr her-ḡend alup Nevberī sizden aparar
Zīnet-i bezm gine nazmda Nevbār olacak¹¹¹⁷

680

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün¹¹¹⁵ Hicrde: Hicride// nev^c: nev^ci N1¹¹¹⁶ bezmde: bezmide N1¹¹¹⁷ nazmda: nazmıda N1

1. Cānımdur olan ʿaşkda dil-dāra taʿalluḵ¹¹¹⁸
Her ʿuzv-ı tenim oldı hamu yāre taʿalluḵ
2. Āgūş-ı güle ḥārı virür çarḥ-ı cefā-cū
Ḥālî hem idir gül kimi ruhsāra taʿalluḵ
3. Ney betni dime ḥāric idir şavt-ı ḥazîni
Neylerde olan nāle dil-i zāra taʿalluḵ
4. Ebrū-yi ḥamın ṭāʿatı oldı maña vācib
Mihrāb-ı riyā ʿābid ü dîn-dāra taʿalluḵ
5. Dil sîneden ayrıldı dutup zülfde mesken¹¹¹⁹
İtdi özini ṭurre-i ṭarrāra taʿalluḵ
6. Gül yüzde görüp ḥālūñi gül artıdı reşkin
Āgūşını gül eyledi bir ḥāra taʿalluḵ
7. Feryād eyle Ḳaysın dolanup devr-i zamānı
ʿAşḵ ʿālemidür imdi de Nevbāra taʿalluḵ

681

Mefāʿilün Feʿilātün Mefāʿilün Feʿilün

1. Haçan bu ğamlı dilimden ğamuñ kenār olacaḵ
Ne vaḵte dek gözümün ḵaṭresi nişār olacaḵ
2. Düşüpdî ʿaḵrebe yoḥsa sitāre-i baḥtım
Ne ḵadri ğuşşalı dil sînede feşār olacaḵ
3. Maḥall itmeyi hardan bulum ki yoḥdı raḵîb
Yüzümde nūr-i beşāşet yanımda yār olacaḵ
- 207a 4. Kemîn-gehinde durup gözledim bir āhūnı
Ne dem bu āhū gelüp avçıya şikār olacaḵ
5. Bahār-ı ʿömrüme bilmem ḥazān müddetini
Dıraḥt-ı vaşla haçan faşl-ı nev-bahār olacaḵ
6. Tükenmez oldı sözüm ilde ḥaḵḵ-ı bed-ġūdan
Zuhūrı doğruluḵun kimden āşikār olacaḵ
7. Ḳıyāmete men ilen bir bu ğam gider dilde
Ki dehr ḥaḵḵı maña orda hem dūçār olacaḵ

¹¹¹⁸ ʿaşkda: ʿaşkıda N1

¹¹¹⁹ zülfde: zülfüde N1

8. Tüketme Nevberî hergiz tevekküli dilden¹¹²⁰
Yaķın ki naħl-ı sa‘adet şüküfe dār olacak

682

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Bi’smi’llāħ ibtidādan olupdur binā-yı ‘aşķ
Şabr u taħammül oldu göñülde devā-yı ‘aşķ
2. Virdim nigāra mesken ide dil bināsını
Cān u dil oldu sevgilü yāre serāy-ı ‘aşķ
3. Bülbül nevāsı gül-şen-ārā gül degül ğaraz¹¹²¹
Ma‘şūka zıkrıdır ki idir iddi‘ā-yı ‘aşķ
4. Neyden yeter ķalbe ħazın şavt ile şadā
Zāhir ider ‘umūm-ı cihāna şadā-yı ‘aşķ
5. ‘Aķlın yirine mihr ü muħabbet koyupdı Kays
Şanma cünündı Leylīde görmüş vefā-yı ‘aşķ
6. Elden gidüpdi Nevberî efsār-ı ihtiyār¹¹²²
Oydu nigār-ı meh-veşe virdi rızā-yı ‘aşķ

683

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Dil-berā aħvālimi her gün şabādan dut sorak
Gör nice maħzün giçür hicrũnde bed senden ırak
- 207b 2. Ğuşsa vü endüh u ğamdur cānımı elden salan
Serv tek ķadim büküp başım kılup gerdün ayak
3. Çoħ gezüp aħtarmuşam şāyed görem emşālũni
Her kime yetdim didi nā-ħak yire dutma sorak
4. Ğamze peykānın düzüp sīnemde manzūm eyledũ
Yan yana durmuş olup ol müşg-bū zülfe darak
5. Baħr-ı sīnemde gezür endüh u miħnet mevc ile¹¹²³
Göz töker ruħsārıma eşkin nice sızķın bulak
6. Dıŗra çekseñ göñlümü onda görürsün yāremi
Zaħm-dār olmuş nice müjġān oħıyla bī-yerak

¹¹²⁰ dilden: diliden N1¹¹²¹ ğaraz: ķaraz N1¹¹²² Elden: Elinden N1¹¹²³ Baħr: Bahr N1

7. Şem^c niy[e] lāzım maña ey Nevberī tā şubħa dek¹¹²⁴
Şu^cle-i āh-ı dilim hicrān şebi olmuş çerāk

684

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

1. Perişān zūlf-i cānān tek perişāndur dil-i 'uşşāk
Ezelden ğam türāb ile dutulmuşdur gil-i 'āşık
2. Yazılsa min kitāb-ı ğam benim şerħ eylemez hālim
Kıtarımdur bilinmezdir tükenmez nisgil-i 'āşık
3. Hayāl-i vaşl-i yār ile giçer min ğamlı şahrādan
Öter min kórħulu yirden dayanmaz maħmil-i 'āşık
4. Sirişk-i hūn-ı dil gözden töker her yan gice gündüz
Saralmışdur daħı bir de gögermez sünbül-i 'āşık
5. Beyābān seyrine meylin dem-ā-dem arturar göñlüm
Olar tūlānī her sā'at giçer güyā il-i 'āşık
6. Müneccimler olur kāzib inanma remline Nevber
Mu'ayyen vaħtı var vaşlın bunu bilmiş dil-i 'āşık

685

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Bağlanup sīnemde ħatm oldı benim dīvān-ı 'aşk
Ġarķa viridi cānımı bu dildeki tūfān-ı 'aşk
208a 2. Kūhken Ferhād olup Kays ile bā-hem 'uzv-i ğam
Hilķatimde ğuşşalı geldim cihāna cān-ı 'aşk
3. Vaşla ümmīd olmasa hicrāna tāb itmez göñül
Fāşdur şabr eylemek hicrānadur dermān-ı 'aşk¹¹²⁵
4. Mey merāmı göñlümün ruhsār-ı dil-berdür ğarāz¹¹²⁶
Şāhidim gül-gün lebi hem dil-ber-i mey-h'ān-ı 'aşk
5. Faķr-ıyinet bir gedā olmaķ güzeldür şāhdan¹¹²⁷
Pāsbān-ı dergehi cānāndur sultān-ı 'aşk
6. Olsa her ķadri ğamuñ gönder dil ile cānıma
İt dil-i maħzūnımı bir ķal'a-i vīrān-ı 'aşk

¹¹²⁴ [e]: - N1

¹¹²⁵ Fāşdur: Fāşıdur N1

¹¹²⁶ ğarāz: ķarāz N1

¹¹²⁷ şāhdan: şāhıdan// cānāndur: cānānıdur N1

7. ‘Aşk bâğından benim Nevber ne oldu hâşılım
Guşsa vü gam heyline cânım olupdur cân-ı ‘aşk

686

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Şöndüme hicr odını gönlümü dut âteşe yak¹¹²⁸
Resmdür kim koyular hâneye ortadan ocağ
2. Bilme eşkimi heder hemçü gubâr-ı dilimi¹¹²⁹
Gil ider göz müjeler zağmına salmağa suvağ
3. Çekecekdir kara gün kim ki saçuñdan yapuşur
Görmez ağ gün başına salsa gelin kara duvağ
4. Büyüyüp guşsañ ile ‘äleme sığmaz ki başım
Harman-i ‘aşkuña gil olmağa lâyığ bu çanağ
5. Sendedür mihri gönül dil-ber-i meh-peykerinün
Yoğ lüzümü onu sen gayrıdan itmekde sorak
6. Keşret-i eşk-i terim soldudı Nevber berimi
Bâğa artuğ şu viren dutdurabilmez ki calağ

687

Mef‘ülü Fā‘ilâtün Mef‘ülü Fā‘ilâtün

1. ‘Aşk ‘aleminde şehdür ‘ālî-mekândur ‘aşık
Mey-hâne hâdiminden pîr-i muğândur ‘aşık
208b 2. Bî-ğadr şanma Kaysı jülîde-mû cünündür
Bağ Leylî gözlerinden gör kim ne cândur ‘aşık
3. Āsân degül koparmak bir tîşe ile dağı
Ferhâdı kıl taşavvur dağlar çapandur ‘aşık
4. Min ilden artuğ oldı ahvâl-i Kays lâkin
Güyâ dünen doğulmuş tâze civândur ‘aşık
5. Vaşl-ı nigâra hicrân bir şedd-i muhkem oldı
Hicrâna tâb iderse vaşlı tapandur ‘aşık
6. Aşlı muhabbetinde şöhtlenen Keremdür
Pervâne tek od aldı gözden nihândur ‘aşık

¹¹²⁸ Resmdür: Resmidür N1

¹¹²⁹ heder: heder N1

7. Hicrāna tāb itdi vaşla muḳayyed oldı
Her gün şabāha ḳoydı vaḳte inandur ʿāşık
8. Ser-ḥoş görünce vāʿiz ʿuşşāka vaʿz itdi
Zan eyledi ki vaʿzın fehm itdi ḳandı ʿāşık
9. Gül-şen seyāhatından maḳşūd refʿ-i ḡamdur
Nevber taşavvur itme ḡamdan uşandı ʿāşık

688

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Ādem ü Ḥavvā olup evvel binā-yı derd-i ʿaşḳ
Bāʿiş oldur tā ebed yoḡ intihā-yı derd-i ʿaşḳ
2. Alma menden miḥneti ḥadden füzün it ḡuşşamı
Mümkin olsa her ḳadar gönder belā-yı derd-i ʿaşḳ
3. Ḥasta dilden eyleme eskik ḥadeng-i ḡamzeñi
Tīr-i müjgān ile it cānım fedā-yı derd-i ʿaşḳ
4. Sākit olmaḳ sehldür ḳannitmüyün şeydā-dile ¹¹³⁰
Doldurupdur cān ivin her yan nevā-yı derd-i ʿaşḳ
5. Ney ḳulaḳına nihān şavtıyla ḡuşşam söyledim
Ün çeküp feryād ile virdi şadā-yı derd-i ʿaşḳ
6. Ḳaydı yoḡlardur atan seng-i melāmet başıma
Yetdi onlardan dile bī-ḥadd cefā-yı derd-i ʿaşḳ
- 209a 7. Her ḫabībe söyledim dāḡ-ı dil-i maḫzūnımı
Söyledi ey Nevberī yoḡdur devā-yı derd-i ʿaşḳ

689

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Çāk-ı sīneñdür olan ḥācāt-ı dergāhım açık
Ellerim dergāhuña himmetlüsen şāhım açık
2. Çek kenāra zülfüñi ol māh-rū ruḫsārdan
Yetmüsen on dörde çılı eflāke ey māhım açık
3. Kūhkenler tīşesi daḡı delüp tökmez yire
İtmese imdād ona daḡlar yıḫan āhım açık
4. Zāhidin zūhdi ele almaz riyādan cenneti
Olmasa şāmil ona daʿvetde ıslāhım açık

¹¹³⁰ sehldür: sehldür N1

5. Bilmiş idi kim döner âteşgede bir gül-şene
Doğrunu od yandırmaz şāhidi İbrāhim açık
6. Genc-i Qārūn dengidür bezlimde Hātem gönlüme
Hayli efzūn Nevberî ondan benim cāhım açık

690

Mefā'îlün Mefā'îlün Mefā'îlün Mefā'îlün

1. Zihî düşvārdur ey dil muhabbet 'ālemin bulmağ
Düşüp bu rāh ile gitmek güzergāhı emīn bulmağ
2. Fezā-yı 'aşqdur gül-şen ser-ā-ser gonçalar güller
Ġanīmetdür bu şahrānun nefesgāha demin bulmağ
3. İtirmiş şanmuyun Mecnūn başından hūş u idrākı
Zihî düşvārdur 'aşqa düşüp anuñ çemin bulmağ
4. Muḥīṭ-i 'aşqa tā düşdüñ el üz bi'l-merre sāhilden
Çetindür bile deryādan çıhup bir de zemīn bulmağ
- 209b 5. Çeküp serv-i revān qaddin dur müjgān oḡun qaşa
Ne ġam var bile şayyāda ne hācetdür kemīn bulmağ
6. Saña müşkildür ey Nevber ḡaḡīḡī āşinā tapmağ
Vefā resmiyle üns itmek şadāqat hem-demin bulmağ

691

Fe'îlātün Fe'îlātün Fe'îlātün Fe'îlün

1. Doldu[r]updur mey ile sākī dutup elde ayak¹¹³¹
Rū-be-rūda dayanup yār yaman gözden ırak
2. Ḥal-i hindūsı ġalaṭ düşdi lebün devrinde
Noḡta her yirde ġalaṭ düşse gerekdür yalamağ
3. Müje peykānı gelüp eyledi mecrūḡ dilim
Şūbheli olsañ eger dışra çeküp gönlüme bağ
4. İl meni 'ūr görüp söylemesün dīvāne
Ādem evvelde gelüp dār-ı cihāna çıplağ
5. Dil özün silsile-i zūlfde pā-bend eyledi¹¹³²
Emr-i müşkil pozula rābıṭalı bile tifağ

¹¹³¹ [r]: - N1¹¹³² zūlfde: zūlfüde N1

6. Kayş şahrāya düşüp men gezirem bāğ u çemen
Men de dīvāne o hem her birimiz başka siyāk
7. Kaşuña ger meh-i nev söylese Nevber ne ‘aceb
Keşret-i girye ona zāhir idir qararı aq

692

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Hānde itseñ şād olar ğamlı dilim ey gül yanak
Göñlümü maḥzūn idüp acıtma sen kaş u kabak
2. Hātırım āyīnesi gözden dutupdur ‘aksüñi¹¹³³
Almağa kâdir degül ‘aks-i ruḥuñ dilden firāk
- 210a 3. Şişe-i göñlüm durur ḥüsnüñ ziyāsın arturan
Yaḥşı saḥla şişeden nūr arturar her dem çeraq
4. Aç lebüñ ruḥsāruñı dönder açılkan bir güle
Menle sen şirīn danış koyma dudak üste dudak
5. Tökmüsen hicrān odın bī-çāre ‘aşık üstüne
Şiddetinden az kalup cānımla odlansun yataq
6. İmtihān itdüñ meni hicr ile kılduñ nīm cān
Kalbi giçmiş kuş kimi min bār dutduñ baş ayak
7. Harman-ı ḥüsnüñdeki ol ḥāl-i hindū dānesi
Göñlümü anbar idüp ser kāsesin kılmış çanak
8. Göz dayandırmaz yaşın Nevber şeb-i hicrānda¹¹³⁴
Ḥasretüñ eyler onu bu giryeden bi’l-merre aq

693

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. ‘Aks-i devrān eyledi rāyımla çarḥ-ı kec-revaq
Bükderüp bu rīsmān cānımı itdi yumaq
2. Kara gündür eylügen mū-yı ser ü rüyım sefid
Guşsa-yı cānāndan yetdi dile āḥir bucaq¹¹³⁵
3. Her nefes onsuz maña bir mevt-i dildür hicrde¹¹³⁶
Saḥluyor ancaq meni ümmīd-i zevk-i iştiyāk

¹¹³³ Hātırım: Hātırım N1

¹¹³⁴ hicrānda: hicrānıda N1

¹¹³⁵ cānāndan: cānānıdan N1

¹¹³⁶ hicrde: hicride N1

- 210b
4. Pây-mâl olsam n'ola cānān yolunda dürd tek
Mey başa çılmaz eger tā görmese renc-i ayak
 5. Bāğ-ı gül-şendür maña ruhsāruñı yād itdiren
Gül degül manzūr-ı dil dolsa gül ile her buṭaḳ
 6. Bî-sütünü Kūhken bir tişe ile yılmadı
Ḳuvvet-i bāzūlara āh-ı dilin virdi dayaḳ
 7. Vur müjeñ peykānını her gün dil-i maḥzūnıma
Bu işe dil rāzîdür tā zūlfüñe olsun daraḳ
 8. Şem' tek cānım yanup ḥākisterimden yoḥ eşer
Sen bile odlanmaḳı pervānelerden dut sorak
 9. Ḥam ḳaşın ḥülyāsıdur bu Nevberin ḳaddın büken
İḳtibās ondan idüp hem urdılar mihrāba ṭaḳ

694

Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün

1. Olup dil-bend bir dil-dāra 'āşık
Tapabilmür buna bir çāre 'āşık
2. Dirîğ itmez nigārından vücūdın
Ezel günden virüp dil yāre 'āşık
3. Devāsın istemür hergiz ṭabībin
Özün oḥşatmuyor bīmāra 'āşık
4. Şeb-i hicrānda dil-teng olupdur¹¹³⁷
Yazur derd-i dilin ṭümāra 'āşık
5. Nigārı görme ki aḡyārı māni'
Baḥar ginden der ü dīvāra 'āşık
6. Atarlar başına seng-i melāmet
Çıḥanda kūçe vü bāzāra 'āşık
7. Gezer şaḥrāda sevmez ḥānmānı
Heves eyler düşe daḡlara 'āşık
8. İtirdi 'aḳlını ser-ḥoş mişāli
Diyorlar İmdi de Nevbāra 'āşık

695

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

¹¹³⁷ hicrānda: hicrānda N1

- 211a 1. Arturar her dem gönül ol mäh-rū dil-dāra zevk
Vaşl ümīdiyle ider ḥadden füzūn ol yāra zevk
2. Tāk-ı ebrūya baḥup mihrāb-ı tākın kurdular
Ḥoşlanur ta‘mīrine her dem virir mi‘māra zevk
3. Gün yüzüñ görsün çıḥar her şubḥ-dem bām üstüne
Kūyuña yüz sürmege eyler der ü dīvāra zevk
4. Zīr-i pāy-ı türbetüñ gönder devā-yı derd-i çeşm
Bir bile türbet virir gözden olan bīmāra zevk
5. Āsitān-ı dergehüñ bir menba‘-ı dāru’l-şifā
Ḥadden artuḥ renc ola bu yol virir züvvāra zevk
6. Vaşldan ‘aşıklara eyler kifāyet bir ḥayāl¹¹³⁸
Bu ḥayāl ile yeter rūḥa feraḥ efkāra zevk
7. Gül virir zevk ü feraḥ feryād iden bülbüllere
Mäh-ı ruḥsāruñ virir hicrān çeken Nevbāra zevk

696

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Arturdı dil şuā‘-ı ruḥ-ı yāra iştıyāk
Pervāneler mişālī ider nāra iştıyāk
2. Mey-nüşlar ne zevk görüpler şarābda¹¹³⁹
Onlarda yoḥdı nergis-i ḥammāra iştıyāk
3. Ney nālesin dilimdür iden bezm zīneti
Anuñ şadāsı virdi dil ü zāra iştıyāk
4. Şatdım libās-ı nengimi erzān nigārıma
Yārim feraḥla itdi bu bāzāra iştıyāk
5. Gözdür salan görünce senüñ mihrüñi dile
Gönlüm odur ki eyledi ruḥsāra iştıyāk
211b 6. Kūy-i serüñde nālemi efzūnter eyledim
Bülbülde saldı gül-şen ü gül-zārda iştıyāk
7. Vaşl-ı nigāra Nevberī cān vir ki resmdür¹¹⁴⁰
Kurbān virir her ‘ıydda dil-dāra iştıyāk

¹¹³⁸ Vaşldan: Vaşlıdan N1

¹¹³⁹ Mey-nüşlar: Mey-nüşlar// şarābda: şarābıda N1

¹¹⁴⁰ resmdür: resmidür// ‘ıydda: ‘ıydıda N1

697

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1. Dolupdı ğamla dilim bir vefâlı hem-dem yok
Veremlidir cigerim çâresine merhem yok
2. Fezâ-yı aşğda Qays iddi'âlî bir aşık¹¹⁴¹
Onun da var ğamı lâkin ğamıyla bā-hem yok
3. Ğamını ehl-i cihânın koyun terâzûya
Melâlim ol ğama nişbet 'âyârda kem yok¹¹⁴²
4. 'Arağ durupdı yüzünde niķâb-ı tâbımdan
Çemende gül varakında bu nev' şeb-nem yok
5. Mişâl-i şüret idüpdür vücüdümü hayret
Menim kimi ğam u miñnet çeken bir âdem yok
6. Gözüm yaşın kurudar ħasretünde âh-ı dilim
Ne kadri ağlıyorum gözde görsenen nem yok
7. Oturmuşam ğam ivinde mükedder ey Nevber
Gören kim olsa diyor ħüzn ivinde mâtem yok

698

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Artır ey dil her zamân ol mâh-rû dil-dâra şevķ
Merdüm-i çeşmüñdedür nezzâre-i ruhsâra şevķ
2. Terk-i mey kıl tâ seni cānān gözünden salmasun
Dem-be-demler artuķ it ol nergis-i ħammâra şevķ
- 212a 3. Yâre teslîm itgilen mihrin dutan dem cānuñı
'Aşķ bāzârında yok sîm ü zer ü dînâra şevķ
4. Vaşla ümmîd olgilen ruhsârûña gül-nâr kıl
Artuma hicrânda cān yandıran odlara şevķ¹¹⁴³
5. Şem'-veş ruhsârınun eyle tavâfin her gice
Murğ-i dil pervânedür koy eylesün bu nâra şevķ
6. Zâir-i kûy-i seri ol mâh-rû bir dil-berin
Râh-ı maķşaddur viren her laħza bu züvvâra şevķ

¹¹⁴¹ aşğda: aşkıda N1¹¹⁴² 'âyârda: 'âyârıda N1¹¹⁴³ hicrânda: hicrânıda N1

7. Tāk-ı ebrū-yi hamından oldu mihrāb ihtirām
Secdesi her dem virir bir zāhid ü dīn-dāra şevk
8. Aldı gönlün ‘ankebūd-āsā saçuñdan Nevberī
İbtidādan artırup zülfüñdeki bir tāra şevk

699

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 212b 1. Tā ki düşdi başıma bir Leylīden sevdā-yı ‘aşk
Olmuşam Mecnūn kimi dünyāda men rüsvā-yı ‘aşk
2. Bile dirler bādeni dāgun idendür guşşanı
Derd ü ğam cem‘ eylüyor men dutduğum mīnā-yı ‘aşk
3. Şāhlar ğavgāsı bir iklīm içündür beş güne¹¹⁴⁴
Bī-temennā ‘āşıkun başında var ğavgā-yı ‘aşk
4. Baħr u ‘ummān-ı cihān āhir dayanmış sāhile¹¹⁴⁵
Yoħ kenārı men düşen pür-mevc olan deryā-yı ‘aşk
5. Düşme ey dil Kays [tek] bu ħorħulu şahrālara¹¹⁴⁶
Cān fenāsıdur hemān ‘aşk ‘ālemi şahrā-yı ‘aşk
6. Her yeten ‘āşık çekebilmez bu ‘aşkın yayını
Saħtdur fülāddan Mecnūn çeken bu yay-ı ‘aşk¹¹⁴⁷
- 213a 7. Nevberī faħr itgilen [hem] sen de ‘aşka [dut] heves¹¹⁴⁸
Leylī-sīmā yārdan maħşüş olan bir pāy-ı ‘aşk

700

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Herçi fikr eylüyoram olmağa kūyuñdan uzak
‘Aşk koymur ki gidem senden ırağa bir ayak
2. Dām-ı zülfüñde göñül murġını bend eylemüsen
Şanma āsān açula çoħ dolaşuğdur bu tuzak
3. Bed nazardan ħazer it her kese gösterme yüzüñ
Vehm idüp ey güzelim saħla yaman gözden ırak

¹¹⁴⁴ Şāhlar: Şāhılar N1

¹¹⁴⁵ Baħr: Bahr N1

¹¹⁴⁶ [tek]: - N1

¹¹⁴⁷ Saħtdur: Saħtıdur// fülāddan: fülādıdan N1

¹¹⁴⁸ [hem]: -// [dut]: -// yārdan: yārdan N1

4. Dil temennâsı budur zülfüñi el saykal ide
Bir seher-dem ne olar urmasañ ol zülfe darağ
5. Şem^c-i ruhsāruñ olan maḥfile zulmet ne ider
Ötme bu manzaradan ḥayli güzeldür bu yatağ
6. İstedim vaşluñı yoḥ söyleyüp açduñ lebüñi
Sen belî söyle yete tā ki dudak üste dudak
7. Çāresiz derde salup Nevberî ḥülyā-yı vişāl
Şedd-i muḥkemdür olan ortada hicrān u firāk

701

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 213b
1. Qays tek şahrāları men de dolannam hovlnāk
Baş açık jülīde-mū zincīr-bend u sīne çāk
 2. Nergis-i ḥammārınun mey neş'esi başımdadur
Rāğb-ı mey-ḥāneni koy nūş itsün āb-ı tāk
 3. Qaysı Leylīdür salan dīvāne deşt-i vaḥdete
‘Aşq şahrāsında men ser-geşte ondan derdnāk
 4. Dün ser-i kūyında men gizlin baḥurdım yārime
Baḥdı cānān men taraf dutğun yüz ile ḥışmnāk
 5. El götürmür cāndan bilmem neydi bu derd ü gam¹¹⁴⁹
Yā idüpler cism ile ḥilkatde onlar iştıyāk
 6. Nevberīden cān taleb itse nigārı vaşlçün
Bu talebden eylemez gerden çeküp bi'l-merre bāk

702

Mef'ülü Fā'ilātü Mef'ülü Fā'ilün

1. Ref^c-i melāl itme ki bāğ u çemen gerek
Yād-ı meşām-ı zülfüñ için yāsemen gerek
2. Cevr-i nigāra incimerem merḥametlidür
Gül büttesinde ḥār şaḥında tiken gerek
3. Ayrılmaz olmuşuk dem-i ḥilkat senüñle men
Ünsiyeti ber-ā-ber iden iki ten gerek
4. Peymāne-i lebüñde leb-ā-lebdi surḥ meyi
Ol bāde-i muḥabbeti men tek için gerek

¹¹⁴⁹ cāndan: cānıdan N1

- 214a 5. Düşdüm belā-yı ‘aşkuña ey mäh-rū emān
Bu ‘aşıqun harayına sen tek yeten gerek
6. Vaşl-ı nigārı her yetüren sehl bilmesin
Hicrāna tāb eylemege Ehrimen gerek
7. Dil istese vişāl-i nigāra yetişmegi
Fāl-ı hümā-yı tālī‘i hoş encümen gerek
8. Cānān ilen tekellüme Nevber gelen degül
Anuñla rü-bu-rü suhene gül dehen gerek

703

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Hemīn bu dārda devr-i zamān gidir gidecek¹¹⁵⁰
Bu çeşmedür ki bir āb-ı revān gidir gidecek
2. Tūlū‘-ı mihr eylüyüp şarqdan döner ğarba¹¹⁵¹
Bu hālet ile meh-i āsumān gidir gidecek
3. Gül üste hārı görüp bülbülü taşavvur kıl
Bu gül-i bāğda dād u fiğān gidir gidecek¹¹⁵²
4. Kim aldı dehrde ‘ömrün ele kabālesini¹¹⁵³
Türābdandı türāba bu cān gidir gidecek
5. Felek kemāna koyup her nüfusa tīr-i ecel
Onun eliyle bu rüh-ı revān gidir gidecek
6. Misāfir-i sefer olmuş tamām-ı ehl-i nefis
Bekā diyārına bu kār vān gidir gidecek
7. Ceres şadāsı gelür ser-kaṭār-ı kāfileden
Bu kār vān ile pīr ü civān gidir gidecek
8. Unutma Nevberī kim fānīdür fenā cānuñ
Mu‘āşuruñda olan ins ü cān gidir gidecek

704

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ādemi ‘ālī-maḳām eyler hemīşe sādellik
Bir güzel haşlet olur insānlara üftādelik

¹¹⁵⁰ dārda: dārıda N1

¹¹⁵¹ şarqdan: şarqıdan N1

¹¹⁵² bāğda: bāğıda N1

¹¹⁵³ dehrde: dehrde// Türābdandı: Türābıdandı N1

- 214b 2. Gurrenden düş ey gönül ‘ālî-makām ol halk-ārā
Nefsüñi üftāde dut ondan yeter āzādelik
3. Ehl-i gayzın harşıdur cāna belā-yı nāgihān
Kem zebān it başuñi tā olmasun kıllādelik
4. Vaşşilerden eylemek her şahşa vācibdür hāzer
Bu şıfatdan dūrdur hilkatde ādem-zādelik
5. Ol ʔarīki dut ki yet ser-menzil-i maqşūduña
Seni maqşad[d]an koyar ser-geşte vü bīcādelik¹¹⁵⁴
6. Sen bilürsen kim seni Nevber melek mağlūb ider
Hāzır ol kim yaşşıdur her bir kese āmādelik

705

Müfte‘ilün Mefā‘ilün Müfte‘ilün Mefā‘ilün

1. Lāle çemende baş açup mey dolu bir piyāle tek
Bāde çıhup yañaķuñda surhlanupdı lāle tek
2. Hāset-i gül-‘izār olup bā‘is-i çeşm-i hūn-feşān
Çeşme-i çeşmi ‘āşıkın yaşa dutup şelāle tek
3. Ney kuru çūpdur özi virmesem ana men nefes¹¹⁵⁵
Dādi onun dilimdedür hicr şebinde nāle tek
- 215a 4. Dāire-i ruħuñ dudur gözde hayāl-i hayretim
Devre-i māhı dūr iden şām zamānı hāle tek
5. Dil ki ba‘ır-i ‘aşkdur bār-ı melāl ü miħnete
Vir ona bār-ı sīneñi bel‘ eylesün nevāle tek
6. Gerçi raķībler çekür derdüñi men çeken kimi¹¹⁵⁶
Müşterek olmuşam ğama derdüñe hem vişāle tek
7. Öldüme ğasta Nevberī derdine bir ‘ilāc kı
Söyle benimle dil-be-dil fikrüñi bu suāle tek

706

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Āteş-i ruħsār-ı cānān nārdandur sūznāk¹¹⁵⁷
Dil daħı merdānedür yandūķca itmez hiç bāk

¹¹⁵⁴ [d]; - N1¹¹⁵⁵ çūpdur: çūpidur N1¹¹⁵⁶ raķībler: raķībiler N1¹¹⁵⁷ nārdandur: nāridandur N1

2. Çāk-ı sīnem ‘illeti ašlā degül ilden nihān
Raht-ı h̄āb-ı nāzdan cānān durupdı sīne-çāk¹¹⁵⁸
3. Reh-güzārın terk idem müşkildi mecbūram velī
İtmüşem bir sehv ile ol māh-rūnı hışmnāk
- 215b 4. Toprak olsa peykerim pā-būsı ollam yārimin¹¹⁵⁹
Hilkatimdür h̄ākden pākım ne olsam bir de h̄āk
5. Cān hele t̄ākatlidür bu keşret-i derd ü gama
Gözde hasret kaçresi hicrāndan dil derdnāk¹¹⁶⁰
6. Koy dolansun başuña pervāneye dönmüş dilim
Āteşīn ruhsār ile yandır onu olsun helāk
7. Nāleli dilden neye ün virmeseydi Nevberī
Virmez idi bir çetin bir bile şavt-ı sūznāk

707

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ğayra dil virsem gerek ağzımda lāl olsun gerek
‘Ahde şābit olmasam ‘ömre zevāl olsun gerek
2. Lālenün bağındadır hicrāndan bir kanlu dāğ¹¹⁶¹
Ana nişbet yārimin rüyında h̄āl olsun gerek
3. Her yeten Mecnūn kimi zincīre bend itmez özün
Bu işe gerden koyan ehl-i kemāl olsun gerek
- 216a 4. Derdime her kimseden dermān temennā eyledim
Āh çekdi söyledi çāre muḥāl olsun gerek
5. Ebr-veş gīsū yüze noḫşān yetürmez eyle kim
Her günün adınca bir tīre leyāl olsun gerek
6. T̄āk-ı ebrū-yi ḥamuñ zīnet virür ruhsāruña
Her ayun başında bir tāze hilāl olsun gerek
7. Dutgilan şimşād ele pervāz idendür murğ-i dil
Bülbül-i şeydā-dile mesken nihāl olsun gerek
8. Bir mu‘ayyen vaqt koy maḫzūn dil olmuş Nevbere
‘Āşıka ma‘şūkadan vaqt-i vişāl olsun gerek

¹¹⁵⁸ nāzdan: nāzıdan N1

¹¹⁵⁹ h̄ākden: h̄ākiden N1

¹¹⁶⁰ hicrāndan: hicrānıdan N1

¹¹⁶¹ hicrāndan: hicrānıdan N1

708

Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlün

1. Vesme dutmağdan degül maqşûdı ebrûdan qaşınıñ
Bildirür 'aşk ehline kim kan töküp dutmuşla jeng
- 216b 2. Qaşa kim kiprik yeter çoğ da ta'accüb itmüyün
Şayd iden şayyâdlar muṭlaḳ dutar yaya ḥadeng¹¹⁶²
3. Kec-nigāhın gözde yoğ taqşîri öz bahtımdı bu
Āşinâlardan olar ba'zan teraḥḥum ba'zı ceng
4. 'Aşq şahrâsı degül vâsi' ne yoğdur vüs'atı
Ger maḥall-i 'aşk ola 'âlem hamu dil onda teng
5. İtme ki ruḥsârûñı ta'rîfe yoğdur ihtiyâc
'Arızın güldür gözüñ nergis yañaḳuñ lâle reng
6. Devr-i rüyuñda olan gîsû salur ḳalbe hirâs
Anı kim görse diyor gül-zârda yatmış peleng¹¹⁶³
7. Râzî olsañ cânımı dîdâra ḳurbân eylerem
Tuḥfedür mürçeden sulṭâna pâ-yı mür-ı leng¹¹⁶⁴
- 217a 8. Dâne-i ḥâl-i siyâhuñ Nevberî bî-hüş idüp
Neş'e virmez ol kimi esrâr u tiryâk ile beng

709

Mef'ûlü Fā'îlâtü Mef'â'îlü Fā'îlün

1. Çekmiş zebâna şu'le-i âhım çeraḳ tek
Bandım firâḳa rîşte-i şem' üzre yağ tek
2. Eşkim yolun dutupdı gubâr-ı dilim gelir
Topraḳ ile dutulmuş olan bir bulaḳ tek
3. Zülfüñde mû-be-mû dolanar şâne her seḫer
Yoğ ḥâṭırım yanuñda senüñ bir daraḳ tek¹¹⁶⁵
4. Nâz ile ḥam ḳalanda ḳadüñ bile görsenür
Gül keşret ile ḳaddüñi egmiş bu ṭâḳ tek
5. Yandırdı yağdı cânımı hicrânuñ âteşi
Olmaz cihânun âteşi süzân firâḳ tek

¹¹⁶² şayyâdlar: şayyâdılar N1

¹¹⁶³ gül-zârda: gül-zârıda N1

¹¹⁶⁴ mürçeden: mürîçeden N1

¹¹⁶⁵ ḥâṭırım: ḥ'âṭırım N1

6. Senden meni kenār eyleyüp ṭālī^c-i zebūn
Bed giçmemişdi Nevbere devrān bu çāk tek

710

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Didiler yār gelüp derdime dermān idecek
Ġamımı ref^c eylüyüp göñlümü şādān idecek
2. Gülsitān içre gezüp bir gül-i ḥandānı derüp
Nergisi gözlerinün mestine ḥayrān idecek
- 217b 3. Ġonçadan gül açular o leb-i ḥandānı görüp
Bülbülü gül yüzünün zevķine nālān idecek
4. Gülü dağun eyleyüp bāğda şermende ider¹¹⁶⁶
Gösterüp serve kadın bāğda lertzān idecek
5. Lāleye gösterecek dāne-i ḥāl-i siyehi
‘Āşıkın bağı kimi bağıın onun kan idecek
6. Sünbüle gösterecek perçem-i zülf-i siyehi
Ona riş-ḥand eyleyüp töhmet-i reyḥān idecek
7. Gögsünün bendin açar bāğda esdikce nesīm¹¹⁶⁷
Reşk iden gonçaları çāk-ı girībān idecek
8. Nevbere raḥm eyleyüp gösterecek ‘ārızını
Āḥiret ḥayrı için ‘āşıka iḥsān idecek

711

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 218a 1. Resmdür meh-rūlara zülfün perīşān eylemek
‘Āşık-ı bī-çāreler kalbin sıḥup kan eylemek
2. Bir ḥadeng-i ğamzedür vīrān iden cān mülkünü
‘Ādet olmuş onlara ābādı vīrān eylemek
3. Yüzü güldür yārimün gonca lebi nergis gözü
Bes ne ḥacetdür bize seyr-i gülistān eylemek
4. Gösterüp ruḥsārını şermende eyler gülleri
Vācib olmuş gülleri ḥāk ile yeksān eylemek

¹¹⁶⁶ bāğda: bāğıda N1

¹¹⁶⁷ bāğda: bāğıda N1

5. Sünbüle virmek nişân ‘anber-feşâni turesin
Ser-nigün başın idüp bāğ içre lerzân eylemek
6. Gözlerinden nergisi hayret dutup Nevber kimi
Hasret-i ruhsâr idüp gül-şende giryân eylemek

712

Mef‘ülü Fā‘ilâtü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Zülfün düşüpdür ‘arıza müşgîn gurâb tek
Çek bir kenâra zülfüni çih âftâb tek
- 218b 2. Dutğun dile toğundi gine âhım âteşi
Görsendi şüretün göze berķ-i seḥâb tek
3. Vîrâne kıldı gönlümü hicrân şebinde ğam
Oldı ḥarâb aṣl-ı binâdan ḥarâb tek
4. Mey doldurup dudakuña ruhsâr-ı lāle-gün
Sākî elinde cām leb-â-leb şarâb tek
5. Titrer müjeñ şufûfını görcek göñül nice
Baḥrın yüzünde mevce düşen bir ḥabâb tek¹¹⁶⁸
6. Pîr-i muġâna ḥürmet iden Nevberî kimi
İkrâm idün hemîşe ona şeyḥe şâb tek

713

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Cihân kaydın unut ey dil hemîşe yâr kaydın çek
Dil-i tenhâya hem-dem bul ona dil-dâr kaydın çek
2. Metâ‘-ı cânuñı şarf it hemân bâzâr-ı ‘aşķ içre
Cihânda igne tek ‘ür ol velî bir târ kaydın çek
3. Ne şâh ol mülk-i dünyâya vü ne sulṭâna muḥtâc ol
Ne Ḷârûn gencini cem‘ it ne bir dînâr kaydın çek
4. Olup ser-ḥoş daḥı bilme nedür dünyâ vü mâ-fihâ
Yanaş mey-ḥâne-i ‘aşķa gözü ḥammâr kaydın çek
- 219a 5. Libâs-ı fakrdan birce kifâyet pîrehendür kim¹¹⁶⁹
Ona sa‘y eyleyüp her dem ölede var kaydın çek

¹¹⁶⁸ Baḥrın: Baḥrın N1¹¹⁶⁹ fakrdan: fakrıdan N1

6. Gülistān seyrine gitme yanuñda olmasa cānān
Ne gül gör yād-ı ruḥsār it ne ḥāl ü ḥār kaydın çek
7. Ṭabībān-ı cihān bilmez ciger dāğına bir merhem
Ten-i mecrūḥda Nevber dil-i bīmāra kaydın çek¹¹⁷⁰

714

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Göñül bu ḳadri ḡam-ı āh u zārdan el çek¹¹⁷¹
Kūyuñı ḳara iden zūlf-i tārdan el çek
2. Enīs-i miḥnet olup olma mūnis-i hicrān
Niḡāra yetmek için cümle vardan el çek¹¹⁷²
3. Başıñda saḡlama hergiz vişāl ḥūlyāsın
Muḥāl ü müşkil olan vaşl-ı yārdan el çek¹¹⁷³
4. Cünūn reh-beri Ḳaysı hemīşe yād eyle
Bu ḥavfnāk ḥaṭarlı diyārdan el çek¹¹⁷⁴
5. Gice şabāḥa kimi olma ḥ'ābdan maḥrūm¹¹⁷⁵
Bu çeşm-i ḥasret-i encüm-şümārdan el çek
6. Nişāne sīneñi itme ḥadeng-i müjgāna
Emāndı Nevberī bu sehv kārdan el çek¹¹⁷⁶

715

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 219b
1. Meyl-i cānān itse dil terk-i cihān itsün gerek
Hem cihān terkiyle bu cism ile cān itsün gerek
 2. Ṭa'ne-i aḡyāra dil tāb eylemez bārīkdür
Toprak altında özün ilden nihān itsün gerek
 3. Ḳan dime pergāle-i göñlümde devrān eylüyor
Dil muḥabbet ābını cisme revān itsün gerek
 4. Bülbül-i şeydā gerek gül-zāra pervāz eylesün
Şāḡ-ı gülde dil açup dād u fiḡān itsün gerek

¹¹⁷⁰ mecrūḥda: mecrūḥıda N1

¹¹⁷¹ zārdan: zārıdan// tārdan: tārıdan N1

¹¹⁷² vardan: varıdan N1

¹¹⁷³ yārdan: yārıdan N1

¹¹⁷⁴ diyārdan: diyārıdan N1

¹¹⁷⁵ ḥ'ābdan: ḥ'ābıdan// şümārdan: şümārıdan N1

¹¹⁷⁶ kārdan: kārıdan N1

5. ‘Aşıkı derde salan ma‘şūkaya lâzım gelür
Hasret-i ruhsâr idüp bir imtiḥân itsün gerek
6. Hicr ivinde Nevbere âḥir kifâyetdür sükün
Râḥat-efzâ bir yire naql-i mekân itsün gerek

716

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Var mıdur bir derd kim rencür ol hicrân tek
Hansı bir şeydi yana hicrân odiyla cân tek
2. Derd-i ‘aşkın çâresin bilmez ṭabîbân-ı cihân
Çoḥ mu‘âlicler gidüp bu dehrden Loḡmân tek¹¹⁷⁷
3. Ebr-veş zülf-i siyeh târîk idüpdür göñlümü
Ḥiddetinden gözlerim ḥamrâlî yanmış ḡan tek
- 220a 4. Her ḥabâb üstünde bir şûret salupdur peykerim
Çevremi leşker dutup ceng eylügen sultân tek
5. Çâre bulmaz derdime dünyâda aşlâ bir ḥekîm
Başım üste gelmese ol mâh-rû tâbân tek
6. Nevberâ ser-ḥoş ki sen mest-i ruḡ-i cânânsen
Şöhret-i ‘aşkın dutar dünyâ yüzün Şan‘ân tek

717

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Ṭa‘n-ı aḡyâr ḡacer şîşe kimi dil nâzik
Ebrîşim mişli göñül perdesi yüngül nâzik
2. Seyr-i gül-zârda men eylemüsem nezzâre¹¹⁷⁸
Oḡşadupdur özini zülfüne sünbül nâzik
3. Râzîdür kim çeküle igne ile rîştelere
Dolana tâ ki senüñ gerdenüñe hil nâzik
4. Asılup devr-i ruḡ-i alüñe zülf-i siyehüñ
Sarılup boynuña çün mâr-ı selâsil nâzik
5. Kec-nigâḥ ile benim baḡrımı ḡan eylemüsen
Ḥoş baḡup yaḡşı danış birce def‘a gül nâzik

¹¹⁷⁷ dehrden: dehriden N1

¹¹⁷⁸ gül-zârda: gül-zârıda N1

6. Ey dil āheste fiġān eyle ki yār incimesün
Gör nice nāle idir şāhede bülbül nāzik
7. Nevberin cennetidür kūy-i nigārı zāhid
Sen diyen cennete var qorhulu bir pol nāzik

718

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

1. Ğonça gül tek perdeni ey māh-rū ruhsāra çek
Qoyma aġyārım göre ruhsāruña bir çāre çek
2. Baġla gül-şen qapusun ey dil-ber-i ra'nā qadim
Gül kimi rüyuñ açup bu bülbül-i gül-zāra çek
- 220b 3. Yandıma cān u dilim pervāne-veş ruhsāruña
Az meni hasret qoyup ruhsāruñ üzre nāza çek
4. 'Aşqda Manşūr tek men de ene'l-Ħağ söyledim¹¹⁷⁹
Bu güneh-kārı dutup ġīsūya baġla dāda çek
5. Baġla boynum zülf ile rüsvā-yı 'ālem kıll meni
Qays tek şahrāya sal hem kūçe vü bāzāra çek
6. Bülbül-i şeydā-dil it Nevber dilin gül-rüyuña
Dād u feryāda getir şeydā-dilin bāġlara çek

719

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Gözümde qadri dünyānın degül zülfünde bir mücek
Qarārı yoġdı çeşmimde sirişkin bir aġar şucek
2. Meni fettān gözüñ dutdı siyeh zülf içre bend itdi
Degül her sāhirün siġri bu efsün bu cādücek
3. Mühendis tāk-ı ebrūnı qaşuñ tākına beñzetdi
Onun bātıldı bu fikri o kecdür nişbet ebrücek
4. Görüp Qaysın başın rāhat gelüp kuşlar yuva dutdı
Degülmüş ondaki ġayġu benim başımda ġayġucek
5. Niçün fülād ile daġı çapurmuş Kūhken yoġsa
Eşer yoġmuş mı āhında dilimde zıkr-i yā-hücek
- 221a 6. Ğamım taqsīm ola Nevber cihān ehline kāfidür
Tökülse dehre yir qalmaz ġamımdan ġālī bir mücek

¹¹⁷⁹ 'Aşqda: 'Aşkıda N1

720

Mef'ûlû Fâ'ilâtü Mef'â'ilü Fâ'ilün

1. Ey dil dahı cihānda kifāyetdi zindelik
Cānānsız bu yirde ne hācetdi zindelik¹¹⁸⁰
2. Terk it cihānı onda olan māl u devleti
Cānānı tap ki ondan 'ibāretdi zindelik
3. Giçdi mürür-ı 'ömrüñe devrān melāl ile
Endūh u ğamla cāna hıyānetdi zindelik
4. Ağyardan degir başuña ta'ne daşları¹¹⁸¹
'Aşk 'āleminde bil ki felāketdi zindelik
5. Bülbül mişāli bir gül-i gül-zāra meyl kııl
Bu mümkün olsa hayli sa'adetdi zindelik
6. Her kim civān giderse cihāndan 'aziz odur
Bizār ehlüñ olsa nedāmetdi zindelik
7. Cānān elinde olsa elüñ Nevberî eger
Min ilde 'ömrüñ olsa beşāşetdi zindelik

721

Mef'ûlû Fâ'ilâtü Mef'â'ilü Fâ'ilün

1. İtdüñ men-i sitem-zedeni hār ey felek
Kıldıñ ğam u belāya giriftār ey felek
2. Cevr ü cefā-yı yār ile gün virmedüñ maña¹¹⁸²
Yoħsa benimle bir ğarazuñ var ey felek
- 221b 3. 'Aşk 'āleminde zindeligi rāħat añladım
Ol yirde hem tapuldı bir ağyar ey felek
4. Efsürde eylemekde 'acebdür mahāretüñ
'Aşk ehline revā mı bu reftār ey felek
5. Re'yimce bir dolandımaduñ devr-i çarħuñı
Bir laħza olmaduñ maña ğam-h'ār ey felek
6. Boynumdan açmaduñ girihin bār-ı miħnetin
Bār üste artuduñ dahı min bār ey felek

¹¹⁸⁰ Cānānsız: Cānānsız N1

¹¹⁸¹ Ağyardan: Ağyarıdan N1

¹¹⁸² ğarazuñ: ğarazuñ N1

7. Salduñ melāl ü miḥnet ü endūha Nevberi
Koyduñ hemīşe sen onu ağlar ey felek

722

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ğarķ idüpdür tenimi keşret-i seyl-āb-1 sirişk
Bu kadar aḥsa meger tende koyar tāb-1 sirişk
2. Gice gündüzde olur eşk-i revān ‘arızıma
Haçan olmuş men ile bilmürem aḥbāb-1 sirişk
3. H‘ābı yoḥdur giceler gündüze açmaz gözümü
Bir karar ile aḥar şām u seḥer āb-1 sirişk
4. Bir emān virmedi göz açmağa yārin yüzüne
Şiddetinden özini eyledi hūn-āb-1 sirişk
5. Yaḥamı virdi benim her gice hicrān eline
Olmadı rāzī gele gözlerime h‘āb-1 sirişk
6. Ne günüm gün ne gicem giçmedi rāḥat ne seḥer
Koymadı günde görem gün gice meh-tāb-1 sirişk
7. Dürr mişlinde olup Nevberī geh la‘l kimi
Gehī rengin değişür eylüyor ‘ināb-1 sirişk

723

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Müjde ey dil ki daḥı miḥnet ü ğam gelmeyecek
Mihribān oldu saña yār-i sitem gelmeyecek
- 222a 2. Luḥfunı şāmil idüp açdı murādım kapusun
Gözüm aydın gözüme bir daḥı nem gelmeyecek
3. Merḥamet itdi saña yār bugün saldı nazar
İltifātı daḥı bu ‘aşıķa kem gelmeyecek
4. Oda yandırmayacaķ cānuñı pervāne kimi
Āteş-i hicri dile mişl-i Kerem gelmeyecek
5. Şeh-i hūbān virecek ‘aşıķa himmet elini
Şulḥ idir ma‘reke-i ‘aşķa ḥaşem gelmeyecek
6. Ğadeğan eylüyecek kūy-i serin ğayrılara
Yār olan bezme olar birce kadem gelmeyecek
7. Nevberī olmayacaķ bir daḥı giryān ü melül
Gözünün yaşına kat olmağa dem gelmeyecek

724

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1. 'Aşk şahrâsın gezen âhir cünün olsun gerek
'İlm-i 'aşka sînesi dâru'l-fünün olsun gerek
2. Serv-i kâmet dil-berin her kim düşe hülyâsına
Kaş tek ham kad olup mânend-i nün olsun gerek
3. Ta'ne daşın dem-be-dem agyârdan itsün kabûl¹¹⁸³
İl gözünde hâr olup kadri zebûn olsun gerek
4. Dem-be-dem çeksün ciger âhın firâk-ı yârda¹¹⁸⁴
Muttaşıl pergâle-i kalbinde hün olsun gerek
5. Mest olup tâ bilmesün dünyâ [vü] mâ-fihâ nedür¹¹⁸⁵
Yârdan gayrı olan eşhâşa dün olsun gerek
6. 'Âbide nâşih olup zühhâdı teblîğ eylesün
Fırka-yı güm-râh için bir reh-nümün olsun gerek
7. Terk-i 'işret eyleyüp sâkin ola gam-hânedede
Miḥnet ü derd ü gamı ḥadden füzün olsun gerek
- 222b 8. Ezber olsun dillere Nevber kimi bu dehrde¹¹⁸⁶
'Âleme meşhûr olup ḥayyu'l-kurûn olsun gerek

725

Mef'ûlü Fâ'îlâtü Mef'îlü Fâ'îlün

1. Dutdı murâdım 'aksini kec olan felek
Yaşın revâne eyledi ruhsâra merdümek
2. Gözyaşını revâne idir mişl-i Zinderûd
Ḥübân-ı İşfahân apararlar senek senek
3. 'Aşk âteşiyle yandı benim kâl kalmadı
Ḥâliş olan tılâya ne lâzım durur mihenk
4. Ḥayretde koydı gözlerimi şüh gözleri
Ḥakkâk-i çeşm eyledi ruhsârı dilde ḥakk¹¹⁸⁷

¹¹⁸³ agyârdan: agyârıdan N1¹¹⁸⁴ yârda: yârıda N1¹¹⁸⁵ [vü]: -y1// yârdan: yârıdan N1¹¹⁸⁶ dehrde: dehrde N1¹¹⁸⁷ Ḥakkâk: Hakkâk// ḥakk: hakk N1

5. Āyīne-i dilimde muşavverdi şüreti
Ādem şıfatda līk melāhatda bir melek
6. Dil mesken itdi perçem-i gīsū-yı ‘anberi
Gönlüm senüñdi sen de onun yoğdı bunda şekk
7. Pīr-i muğān dutupdı meger mātemim benim
Mey-ḥāneden kulağa yetür şavt-ı nāy-ı cenk
8. Hoş-hulk bildi māil olupdur dilim saña
Müjgān şafında bilmedi hūn-rīz var ḥadenk
9. Ḥadden ziyāde oldı gamuñ baḥr-ı sīnede¹¹⁸⁸
Gönlüm olupdı Nevberī bu gamlara nehenk

726

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Nuṭṭdan düşsün dilim bi’l-merre lāl olsun gerek¹¹⁸⁹
Şüretim nāzırlara şüret ḥayāl olsun gerek
2. Ehl-i zevke sözlerim ma‘nāda virsün ḥayreti
Söylesünler nāzımı ehl-i kemāl olsun gerek
- 223a 3. Vaşlı āsān bilmüşem düşvārdan düşvār imiş¹¹⁹⁰
İtdüğüm bu ārzū ḥayli muḥāl olsun gerek
4. Derd ü gamdan olmadım āsūde olsun mümkinim
Kūyuña gelmeklige mende mecāl olsun gerek
5. Şüret-i tağyīrimi gördükde olma bed-gümān
Reng-i ‘āşık hicrde tağyīr-i ḥāl olsun gerek¹¹⁹¹
6. Terk-i mey itdüm dime bildim onun eşrārını
La‘lden nūş itdigim meyer ḥelāl olsun gerek¹¹⁹²
7. Nevberī itme ḥazer başuñda çoğdur kıl ü kāl
Resmdür hem ‘āşıkā kıl ü kāl olsun gerek¹¹⁹³

727

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

¹¹⁸⁸ baḥr: bahr N1

¹¹⁸⁹ Nuṭṭdan: Nuṭṭıdan N1

¹¹⁹⁰ düşvārdan: düşvārıdan N1

¹¹⁹¹ hicrde: hicride N1

¹¹⁹² La‘lden: La‘liden N1

¹¹⁹³ Resmdür: Resmidür N1

- 223b
1. Dil hayâlâtını bir kâmet-i dil-cûya virek
Hûn-ı dil mecra'ını gözden ahan şuya virek
 2. Cigere cānda gerek dāğlana bir dāğ çeküle
Bu dāğın nişbetin ol dāne-i hindûya virek
 3. Sīneni tenge salan miḥnet-i cānāndı yaqīn
Bir siper mişli onu kan tōken ebrûya virek
 4. Dil perîşānluḡuna çāre tapulmaz ne idek
Aparaḡ biz de onu perçem-i gīsûya virek
 5. Dām-ı gīsûda olan mişl-i kebûter dilimiz
Ebedî ḡükmünü ol nergis-i cādûya virek
 6. İncelen mûya dönen Nevberî cān ile dili
Ṭurre-i yārda bir bārîk olan mûya virek¹¹⁹⁴

728

Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlün

1. Bu vesîc dünyānı sen itdüñ benim başıma tenk
Lāzım olmuşdur çekem devrān-ı kec-rūdan etek
2. Vir nihāyet cevrüñe gözden sitem peykānına
Ne tükenmezdir gözün devrinde müjgān-ı ḡadenk
3. 'Arız-ı gül-nāruña mey arturup saldım heves
Bilmedim ruḡsārda ḡullāb-ı zülfüñdür pelenk¹¹⁹⁵
4. Dil murādın itmedi dil-dārdan ḡaşıl henüz¹¹⁹⁶
Ḥ'āhişim 'aksinedür bu çarḡ-ı kec-devr-i felek
5. Mümkün olmur giryeden sākıt idem göz merdümin
Tā naşîḡat dutmuyor kör olsun eyle merdümek
6. İstemem dutsun ḡulaḡ feryādıma bî-ḡaydlar¹¹⁹⁷
Onlara kār eylemez nāḡūsdan da gelse henk
7. Nevberî dāğ-ı dilim bu şî'rden ma'lūmdur¹¹⁹⁸
Sözlerim mergüb hem maẓmūnda nazmım ḡaşenk

¹¹⁹⁴ yārda: yārıda N1¹¹⁹⁵ ruḡsārda: ruḡsārıda N1¹¹⁹⁶ dil-dārdan: dil-dārıdan N1¹¹⁹⁷ bî-ḡaydlar: bî-ḡaydılar// nāḡūsdan: nāḡūsıdan N1¹¹⁹⁸ şî'rden: şî'riden// maẓmūnda: maẓmūnıda N1

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

1. Oldı cānım āteş-i hicrāna sūzān şem^c tek
Olmuşam hem-şoḥbet-i pīrān ü rindān şem^c tek
- 224a 2. Āteş-i hicrān yaḥur āh ile cānım rīştesin
Gözlerim yaşın töker dāmāna her yan şem^c tek
3. Olmadı ḥāşıl benim senden murād-ı maḳşadım
Pāye-i 'aşkıım olup yanuñda noḳşān şem^c tek
4. Kesdi şabrım rīştesin hicrānda mikrāz-ı ğam¹¹⁹⁹
İtmek için bezmüñi her şām-ı nūrān şem^c tek
5. Yaşını ruḥsāra göz tökmezdi hicrān yaḥmasa
Āşikār olmazdı hem bu rāz u pinhān şem^c tek
6. Gice gündüz fikrden uyguya gitmez gözlerim¹²⁰⁰
Oldı bīmār dilim hicrūñde giryān şem^c tek
7. Söylemezdim var ğamım aşlā tamām-ı 'ömrde¹²⁰¹
Yārimün ruḥsārına olsam nigeḥbān şem^c tek
8. Qalmuyup dilde daḥı sensiz qarār-ı tākātım
Maḥrem-i bezm itgilen Nevberī cānān şem^c tek

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

1. Neş'esidür başımın ḥāl-i siyāhuñ beng beng
Qismetim ol ḥālden ey kāş olaydı deng deng¹²⁰²
2. Tuş idüpler başımı sensiz melāmet daşına
Qaydı yoḥlardır atan her bir tarafından seng seng
3. Çarḥ-ı kec urmuş düğün bu baḥt-ı nā-mes'ūdıma
Bu düğünler bağlanup aġyār eliyle teng teng
4. Mihribān bildim gözüñ ümīdvār oldum ona
O benimle eylüyor müjgān oḥula ceng ceng
5. Ta'neler daşın yıġup eṭrāfıma dutdım ḥişār
'Aşkuña bir ḳal'adur muḥkem ḥişārı seng seng

¹¹⁹⁹ hicrānda: hicrānıda N1

¹²⁰⁰ fikrden: fikriden N1

¹²⁰¹ 'ömrde: 'ömrüde N1

¹²⁰² ḥālden: ḥāliden N1

6. Vesmelenmiş kaşlaruñ ‘uşşāka remzin kandırur
Tîğlerdür kim dutup kanlar dutuplar jeng jeng
- 224b 7. Qaysdur şahrâ gezen Ferhâd dağlar dâmenin¹²⁰³
Men ser-i kûyındayam onlarda yoğdur neng neng
8. Zî- nefesden hâlî bir şahrâ gidende kârvân
Kâfile-sâlâradur hem-dem şadâ-yı zeng zeng
9. Menzil-i maqşûdına yetmez ki her ta‘cîl iden
Nâil-i maqşad olar Nevber giderse leng leng

731

Mefûlû Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

1. Salma ‘izâr-ı alüñe zülfüñ niqâb tek
Bî-‘ayb sen cihânı dolan âftâb tek
2. Gül-berg-i ter yüzüñde durup kaçre kaçre ter
Gülden çekilmiş ‘itr-ı mu‘aţtar gül-âb tek
3. Mey-hânedede ayakı dutup başa çekmüşem
Yoğ lezzeti şarâb-ı mey-i la‘l-i nâb tek
4. Tâbın getürdi derd ü gamın kalb-i muhkemim
Guşşa idüpdi cism-i za‘îfim habâb tek
5. Dil defterinde oldı musaţtar tamâm-ı gam
Sînem dutupdur üstünü cild-i kitâb tek
6. Her-çend pîrlik maña zulm itdi Nevberî
Hiss eylerem vücüdımı men bir şebâb tek

732

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Ğarğ-ı deryâ-yı gamım bir gevher-i galţân tek
Genc-i dil memlûdur dürr ile bir ‘ummân tek
2. Nağl-i ümmîdim çiçek vaktinde bārından düşüp
Eşk-i çeşmimdür onu hoş-âb iden bārân tek
- 225a 3. Geh yüzüñ meşûr olur mâvi niqâba gonça-veş
Geh görürsen açılır bir nev-gül-i handân tek
4. Kat idüp zehri dilim dermânına virseñ eger
Nüş kılam cânıma nâfi‘ olan dermân tek

¹²⁰³ Qaysdur: Qaysıdur N1

5. Ğafleten gül-zārda olsam senüñle rū-be-rū¹²⁰⁴
Ĥavf idersen avçıya karşı gelen cīrān tek
6. Va‘de-i vaşluñ maña aşlā mu‘ayyen olmadı
İtmedüñ ĥürmet maña bī-vaqt gelen mihmān tek
7. Nevbere her kıadri ğam senden yete memnūndur
Pīşvāz eyler ğamı bī-rūĥ cisme cān tek

733

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Cān bahā-yı vaşldur vaşlın bahāsı cān gerek¹²⁰⁵
Ğam çekir tenhā göñül hem-dem ona cānān gerek
2. Derd ĥoşdur yārdan gelsin ne kim aġyārdan¹²⁰⁶
Derd çeken derdi viren bilsün ona dermān gerek
- 225b 3. Şem‘-veş ruĥsāruñı her laĥza devr eyler göñül
Şem‘e bir cān yandıran pervāne-i sūzān gerek
4. Menzil-i tenhā senüñ eyler mükedder ĥāṭıruñ¹²⁰⁷
Bezm-i ‘işretinde saña bir şād-rū mihmān gerek
5. Kim diyor rıdvān olar mesken müdāmın ĥürīye
Onların hem-şoĥbeti rıdvānda insān gerek¹²⁰⁸
6. Dürr ü gevher sengdür inzārda parlaĥ-nümā¹²⁰⁹
Baṭnı pür-ma‘nā olan söz gevher-i ğalṭān gerek
7. Yāri kıoyma Nevberī tenhā otursun ğam çeker
Hem-demi bir sen kimi ĥoş-ṭab‘ u ĥoş-elĥān gerek

734

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ey beşer şüret senüñ fermān-berüñ ĥür u melek
Cān fedā itmek için āmādedürler tek-be-tek
2. Dutmuyor ārām-ı dil tenden çıĥup gitmek diler
Zevĥ-i vaşluñ bu vesī‘ dünyānı itmiş başa tenk

¹²⁰⁴ gül-zārda: gül-zārıda N1

¹²⁰⁵ vaşldur: vaşlıdur N1

¹²⁰⁶ yārdan: yārıdan// aġyārdan: aġyārıdan N1

¹²⁰⁷ ĥāṭıruñ: ĥ‘āṭıruñ N1

¹²⁰⁸ rıdvānda: rıdvānıda N1

¹²⁰⁹ sengdür: sengidür// inzārda: inzārıda N1

- 226a 3. Dil misâfirdür senüñ hilkat deminden kūyuña
Bâ'îşi nolmuş idüp ta'ciline tebdîl-i lenk
4. Pâre pâre gönlümü cem^c eylemek âsândur¹²¹⁰
Birbire peyvest ider gönderse gamzeñ min hadenk
5. Dil diler kim gözlerim taqşîrin alsun boynuma
İ'tirâf itmür gözüm öz cürmine bir vezn-i denk
6. Yâri görcek gözlerim kurbân virüp merdümlerin
İki kurbândan şora eyler gine cânımla cenk
7. Gül-şen-i ruhsârûñî hâlî buraḥmaz murğ-i dil
Bülbül-i şeydâ kimi kūyuñda eyler dâd u henk
8. Mest-i çeşmüñdür çeküp mey-ḥâneden Nevber ayak
Yas dolup pîr-i muḡân âvâze gelmiş nây u çenk

735

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 226b 1. Dehre Mecnûn olanun şüret-i Leylâsı gerek
Leylî-veş bir şanemün 'âşîk-ı rüsvâsı gerek
2. Dehri zâhid buraḥur 'aqlın itirmiş mi meger
Añlamur ins olanun her iki dünyâsı gerek
3. Yâri ay yüzlü olup zülf-i siyâh ile güzel
Ḥâver-i ḥüsn olanun bir şeb-i yeldâsı gerek
4. Meni engür meyi mest eylemez la'l kimi
Mest kıлмақа lebin şehd-i muşaffâsı gerek
5. Zînet olmaz yüze bir gâze-i meşâṭṭe ilen
Ḥilkatinden güzelün şüret-i zîbâsı gerek
6. Qaddine faḥr eylese serv onun vecdi nedür
Bir ḥurâmân yirişi kâmet-i ra'nâsı gerek
7. Nevberin baḥr-ı dili dürr ile gevher yiridür¹²¹¹
Devleti çoḡ olanun ḥaylice ḥülyâsı gerek

736

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

¹²¹⁰ âsândur: âsânıdur N1

¹²¹¹ baḥr: bahr N1

1. İndi ki oldu ğamuñ dilde olan ana Őerik
Sen de gel menle ola cismde bu cana Őerik¹²¹²
2. Baqladı zulf-i siyeh trına tahir dilimi
Getürüp küfri özi eyledi imana Őerik
3. Ciger öz anını gözyaşına at itdi diyü
Fahra geldi ki olup dide-i giryana Őerik
4. Huriler öz başına cenneti neylür dolana
dem er onlar ile olmasa rıdvana Őerik
5. Dinimi ğaret idüp zülfi gözü imanım
ikisi el bir olup oldula talana Őerik
- 227a 6. Yüzde hal-i siyehi derdime dermn didiler
Şerbet-i lalün özün itdi bu dermana Őerik
7. ‘AŞ Őahrasına men oymuŐam evvelce adem
ays hardan özünü itdi bu nalana Őerik
8. Őahlar tekye ider taht-ı seltine veli¹²¹³
Faqlrardur men ile menzil-i külana Őerik
9. Blblün nalesine güldi sebep Nevbere sen
O gelüp hardan olup dildeki efgana Őerik

737

Fe‘iltn Fe‘iltn Fe‘iltn Fe‘iln

1. DŐmenim haddsiz olup itse mana aŐd-ı helk
Sen mana dost olan vate nedür dŐmene bk
2. VaŐluñ ümmdi olup gönlümü mesrür eylüyen
Yosa hicrn eylüyor gönlümü hakister ü hak
3. Her seer ‘ıtr sauñ bd-ı Őabadan ki yeter
Yduñ [ile] iderem onda girbnımı ak¹²¹⁴
4. Dime kim hab iderem bir gice rat sensiz
Yuu gelsün gözüme ey gül inanma haŐk
5. Sen uran zam-ı dile hoşdur ‘abeş merhemden
Zehri virseñ ierem ğayrıdan almam tiryk

¹²¹² cismde: cismide N1

¹²¹³ Őahlar: Őahlar// Faqlrardur: Faqlrardur N1

¹²¹⁴ [ile]: - N1

- 227b 6. Bâde-i la'lüñ ile başımı mest eylemişem
Neme lâzımdı benim Nevberî âb-ı mey-i tâk

738

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. 'Aşk 'āleminde 'āşıka zevk u heves gerek
Feryād u āh u nālesine dād-res gerek
2. Yārin firākı elden alur táb u tākati
Renc-i firākı ref' eylüyen hem-nefes gerek
3. Gül şāhesinde görmese gül 'andelīb eger
Feryād u āh u zārına künc-i kafes gerek
4. Gögsün açup nigār eylüyor seyr-i gül-şeni
Bāb-ı ricā açıkdur ona mültemis gerek
5. Men tek figān u nāleye yoğ tábı bir kesin
Bārı girān olanda ba'ire ceres gerek
6. Ža'f-ı tenim ne hāceti var vezn itmege
Mizānda vezn Nevbere tek bir meges gerek

739

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Şām-ı hicrān guşşadan dil olmasaydı derdnāk
Āh-ı dilden şubḥ-dem olmazdı gül tek sīne çāk
 2. Seyl-i eşkimdür yuyan gerd-i gubār-ı rāhuñı
Gezdigüñ yirler gerek olsun qademgāhuñda pāk
 3. Ğam dile şāhib olup bes guşşalar nirden gelüp
Qarışup Ğam hülyana itmişler onlar iştirāk
 4. Hoş nigāhuñdur açan Ğamdan dutulmuş göñlümü
Vāy dil aḥvāline ger baḥsañ ana hışmnāk
 5. Āşinādur göñlümüz derd ü Ğam ile hicrde¹²¹⁵
Gelse Ğamlar fevc ile dil eylemez bi'l-merre bāk
- 228a 6. Hicrüne yansam töküp gözyaşını ruhsārıma
'Aşk terkin itmerem olsam da bu yolda helāk
7. Ney dilimden ün dutup feryādımı aldı dile
Dem götürdi sīneden virdi şadā-yı derdnāk

¹²¹⁵ hicrde: hicride N1

8. Āh kıoymaz kabrimin ta‘mīr dursun ber-karār
Eylüyor Nevber onu āhım Őerārı āk āk

740

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Ey dil bu kıadar āh-ı dil-i zārdan el ek¹²¹⁶
Cān kıātilidür āh-ı Şerer-bārdan el ek
2. Ğam ğuşŞaya bu cānımı elbette tanıtma
Ĥülyāda olan yandırıcı nārdan el ek¹²¹⁷
3. Cān tīŐesidür dilde olan āh-ı ciger-süz
Hicrānda bu dīde-i ĥün-bārdan el ek¹²¹⁸
4. Cān u dile mūnis eyleme miĥneti ebsem
Kān kıaralıyan ğuşŞalı efkārdan el ek¹²¹⁹
5. Cān naĥdini Şarf eyleme bu fikr-i cihāna
Bir hem-demi tap munca fenā dārdan el ek¹²²⁰
6. Mey-ĥāneye git bāde dutup nāya kıulaĥ vir
A‘mālī riyā ‘ābid u dīn-dārdan el ek¹²²¹
7. Cān gelmeyecek Nevberī bir de bu cihāna
Ferĥunde-dil ol dīde-i ĥün-bārdan el ek¹²²²

741

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Ğīsūnı açup zūlf-i siyāhuñ yūze tōkdüñ
Āhū-yi Ĥotan sīnemi müŐĝüñ düze tōkdüñ¹²²³
228b 2. Bildüñ kı gözüm nūrın alup keŐret-i giryem
Gerd-i rehüñi ĥāk-i Őifādur göze tōkdüñ
3. Hicrān ğicesi hemm ü ğamı miĥneti derdi
Yıĝdun hamusun ğayz ile üstümüze tōkdüñ

¹²¹⁶ zārdan: zārıdan// Şerer-bārdan: Şerer-bārıdan N1

¹²¹⁷ nārdan: nārıdan N1

¹²¹⁸ Hicrānda: Hicrānıda// ĥün-bārdan: ĥün-bārıdan N1

¹²¹⁹ efkārdan: efkārıdan N1

¹²²⁰ dārdan: dārıdan N1

¹²²¹ dīn-dārdan: dīn-dārıdan N1

¹²²² ĥün-bārdan: ĥün-bārıdan N1

¹²²³ sīnemi: sīnemi kı N1

4. Ref^c eylemedüñ dilde olan hemm ü melâli
Başımdan aşurduñ gamuñı tã düze tökdüñ
5. Bir raḥma gelüp göñlümü alsañ ne olardı
Manzûr ile bir kãse şuya bir kûze tökdüñ
6. Derd-i dilüñi Nevberî kãğızlara yazduñ
Sîneñdeki hicrân odını kãğıza tökdüñ

742

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Fiğân kim bilmedüñ cãnân senüñ kimdür ḥarîdâruñ
Dutup cãn naḳdini elde gezen çãrsû-yı bãzãruñ
2. Der-i mey-ḥãnededen dürem ḥesãb itme ki mey-ḥ^ÿãrem
Meni ser-mest iden olmuş siyeh gün çeşm-i ḥammãruñ
3. Saña göñlün viren şaḥşa ne ḥãcetdür cihân kaydı
Onun manzûrîdur ancak göre bir def^a ruḥsãruñ
4. Naşîḥat virse min zãhid ki 'ãşîk terk-i 'aşḳ itsün
Naşîḥatdan ona ḥoşdur senüñ şîrîn güftãruñ
5. İnandı va^cde-i vaşla dözer âsîb-i hicrãna
Eger olsa senüñ düzgün mu'ayyen va^cde ikrãruñ
6. Metã^c-ı nengden 'arî beyãbãn-gerd Mecnün tek¹²²⁴
Girîbãn çãk ider 'ãşîk olupdur 'aşḳ-ı bîmãruñ
7. Dutam ilden nihân derdim zihî müşkildi meşhûrem
Olapdur fãş 'ãlemde 'umûma derd[i] Nevbãruñ¹²²⁵

743

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

- 229a
1. Min ḥayãlãta salur fikrimi bir mû-yi serüñ
Meni ḥayretde ḳoyur mû kimi ince kemerüñ
 2. Raḥt-ı ḥ^ÿãb içre yatup ḥ^ÿãb-ı ferãgatda gice
Bir dimür sen ki görüm hardadı bu der-be-derüñ
 3. Her zamãn fikre salur şüretüñi gözde ḥayãl
Bã-hemimsen giceler yoḥdur özüñden ḥaberüñ

¹²²⁴ nengden: nengiden N1

¹²²⁵ [i]: - N1

4. Sen meleksen dimürem hasret-i rüyuñdı melek
Sehv idüp kimse melek söylemesün yoğdı perüñ
5. Gerçi bî-hūşa maķāv̄vī olu hikmetde gül-āb¹²²⁶
Neye ayırdı meni hūşdan ʿarızda terüñ
6. Nevberiden haberüñ yoğdı ki min dād eyelüyor
Tuţuşup nālesine şām u seher devrüberüñ

744

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

1. Meni ey Leylî-veş yārin salup ʿaşka cünün kılduñ
Elif tek kıddimi egdüñ mişāl-i harf-i nün kıldın
2. Teraħhum itmedüñ aşlā ne kadri iltimās itdim
Göñül pergālesin maħzūn idüp hicründe hūn kılduñ
3. Firāk-ı hicr-i şāmında çeküp her dem ciger āhın
Sezā-yı riş-ħand oldum celī kadrim zebün kılduñ
4. Bilürsen kim temennādur şarāb-ı laʿl-i gül-fāmuñ
Maña göstermedüñ cāmın ğamım ħadden füzün kılduñ
- 229b 5. Maña yüz gösteren sensen iden meftün ruhsāruñ
Maķşürim noldı men bilmem men-i nā-çarı dün kılduñ
6. Bu ʿaşkı ibtidāsından saña cānın virüp Nevber
Bu sevdānı kabül itdüñ koyup imzā yekün kılduñ

745

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Ey perî-şüret meni hicrān odıyla yandıduñ
Kaşa müjgān oħların dutduñ dilim oħlandıduñ
2. Bezm-i vaşluñdan meni maħrūm idüp kılduñ kenār
Bister-i ğamda dilim tā şubħa dek odlandıduñ
3. Olmaduñ rāzī gelüp kūy-i seründe dād idem
Bülbül-āsā göñlümü gül-şende şeydālandıduñ
4. Göñlümü salduñ ʿaceb sevdā-yı vaşluñ ʿaşkına
Gūşe-i çeşmüñle sen ʿaşkın rumūzın kıandıduñ
5. İmdi nolmuş netmüšem taķşîr-i ħükmüñ ʿaksine
Cānımı yağma iden ğam hūlyāna tālāndıduñ¹²²⁷

¹²²⁶ hūşdan: hūşıdan N1

- 230a 6. Tâ'ata gerden koyan bir gul kimi emre muṭî'
 Āteşin ruhsāruña pervāne tek firlandıduñ
 7. Nevber oldum men saña sen bilmedüñ bārim nedür
 Hicrde rüsvā idüp dünyālara adlandıduñ¹²²⁸

746

İtāb-nāme

Mef'ülü Fā'ilätü Mef'ülü Fā'ilün

1. Dilden tükendi keşret-i zevk-i muḥabbetüñ
Zehre dolandı dilde olan şehd ü şerbetüñ
2. Naḥl-i ümīd-i bāğ-ı dilim virmedi şemer
Efsürde kıldı bergini bād-ı semiyetüñ
3. Hoş günde sen feraḥla baḥarduñ 'izārıma
Pejmürde dil olanda kenār oldu himmetüñ
4. Kec bir nazarla sındımusan kalb şışesin
Ezfünter oldı başıma ta'n u melāmetüñ
5. Şādān günümde başıma pervānevār idüñ
Kem ṭāli'im zamānı kem oldı 'ināyetüñ
6. Tazyıq-i dehr beş günedür tāb itmedüñ
Geldi zuhūra dilde mecāzı muḥabbetüñ
7. Olsa ne ḳadri cevr ü cefā [vü] sitemle ğam¹²²⁹
Te'ḥīre salma 'āşıka aqşam ni'metüñ
8. Nevber seg ile ülfet eyle kim vefālıdur
Kes bī-vefā nigārdan elbette ülfetüñ¹²³⁰

747

Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilün

- 230b 1. Cānımun ḥülyāsı bir fikr-i vişālüñdür senüñ
Hicr odına yandımaq 'umde ḥayālüñdür senüñ
2. 'Aşq-ı yār ile dolan başımda yoḥ dünyā ğamı
Tīrelik gön'lümde bir hemm ü melālüñdür senüñ

¹²²⁷ ḥülyāna: ḥülyana N1¹²²⁸ Hicrde: Hicride N1¹²²⁹ [vü]: -yı N1¹²³⁰ nigārdan: nigāridan N1

3. Cān-nümā āyīnede gördim selāmetdür ciger
Gūşesinde lekke var taşvīr-i hālūñdür senüñ
4. Men hayāl itdim olar vaqt-i vişālūñ ‘anķarīb
Her günüm bir ay kadar her māh sāluñdur senüñ
5. Şāh-ı mülk-i miḥnetim fevc-i melālim bī-şümār
Ġam sipāhı çevreme cāḥ-ı ḥelālūñdür senüñ
6. Bir riyādur secde-i mihrāb-ı ḥam ey Nevberī
Secdegāh-ı tã‘atim tãķ-ı hilālūñdür senüñ

748

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Her zamān pergāle-i gönümde sākındür ğamuñ
Dürr-i eşkimdür olan gözden nişār-ı maķdemüñ
2. Ġamze peykānın dirīĝ itme dil-i mecrūḥdan¹²³¹
Koy dilim derdine bu peykānlar olsun merhemüñ
3. Āfet-i cān u dilüñ olsun maña senden naşīb
Olmasun dünyāda bir endūh u miḥnet hem-demüñ
4. Şarşar-ı bād-ı ḥazān gül-zār ile yol bulmasun
Revnaķından düşmesün bāĝ-ı hayāt üzre demüñ
5. ‘Arızuñ eṭrāfını zülf-i siyāh itsün ḥişār
Muḥkem olsun ḥüsnüñe dāim ḥişār-ı muḥkemüñ
6. Yād itdükce seni gözden tutur ‘aksüñ hayāl
Düşmüyor dilden senüñ ey māh ism-i a‘zamuñ
7. ‘Ayş u ‘işretdür dile yārin hayāli Nevberī
Yāduña firķat düşen demdür senüñ de mātemüñ

749

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

- 231a 1. Ruḥ üzre olan noķtadur ol yüzdeki hālūñ
Bu ḥāle senüñ olmasun ey yār melālūñ
2. Koymur meni bir rāḥat olam şām u seḥer
Ḥasret gözü ḥayretde koyur ḳalbi hayālūñ
3. Gül-gündı donuñ çeḥrāyı göynek gülü çārķat
Odlara meni yandıdı bu kisvet-i hālūñ

¹²³¹ mecrūḥdan: mecrūḥıdan N1

4. Saldım başıma vaşl-ı hayālâtını lākin
Başa yetüşen olmadı bu fikr-i muḥālūñ
5. Min yara yetüp göñlüme ḥūn-ḥ̄ār gözūñden
Bā'ış kim olup oldu senūñ menle cidālūñ
6. Her laḥza teşekkür idirem pîr-i muḡāna
Kim viridi maña cām-ı leb-i la'lı-i ḥelālūñ
7. Ğam fevci gelüp eyledi bu göñlümü mesken
Küçük dilime sıgđı ḳavî cāh u celālūñ
8. Şükr eyle sen ey Nevberî cānāna el açduñ
‘Aḡyārlara olmadı ḥācāta suālūñ¹²³²

750

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

1. Sem maña ey māh-rū dil-ber vefā göstermedūñ
Derde salduñ cānımı derde devā göstermedūñ
2. Bülbül-i şeydā-dili ruḥsāruña ḥasret ḳoyup
Harda feryād eylesün mātem-serā göstermedūñ
3. Tökmüsen ḡīsūları ḥūrşīd-i ḥāver ḥüsnüñe
Tār olan bu göñlüme rüşen ziyā göstermedūñ
4. Ey göñül dād eyledūñ āheste cānān bilmedi
Ney kimi feryād idüp ḡamḡīn şadā göstermedūñ
- 231b 5. Dil temennāsınca oḡ ḥūn-ḥ̄ār gözden urmaduñ
Bu dil-i mecrūḥıma muḥkem binā göstermedūñ
6. Dāmen-i himmet çeküp senden kenār itdūñ meni
‘Āşık-ı nālānuña bābü'r-ricā göstermedūñ
7. Nevbere ḥadden füzūn atduñ sitem peykānını
O teşekkürle didi cevr ü cefā göstermedūñ

751

Mef'ülü Mefā'ülü Mefā'ülü Fe'ülün

1. İmdi ki senūñ menle degül fikr ü hayālūñ
Cānımda nedür munca olan renc ü melālūñ
2. Başım burahup cümle ḳuyūdāt-ı cihānı
Ser-kāsesine doldumusan fikr-i vişālūñ

¹²³² ‘Aḡyārlara: ‘Aḡyārlara N1

3. ‘Aksüñi tutur āyīne-i alb gözümden
Dilden amımı h̄āric ider ev-i cemālũñ
4. Lāle cigerim dāını dutdı dile basdı
Gül ehre yañaq ūzre gören vaqtde h̄ālũñ¹²³³
5. H̄ũbān-ı cihān ire benim bir szũm olmaz
Tā dũşmese ortaya senũñ āl u maālũñ
6. Dur arşıma or zev-i ruh-i alũñi menden
Gz görmese dil virmeyecek sor u suālũñ
7. Nevber bu adar itdi fiān dād iiginden
Bir dem dimedũñ kim nicedũr hicrde h̄ālũñ¹²³⁴

752

Mef‘ũlũ Fā‘ilātũ Mefā‘ilũ Fā‘ilũn

1. Ey dil nigāra derdimi tarĩr ılmaduñ
Ey h̄āme sen de amları tarĩr ılmaduñ
2. Efsũs kim bu adri fiānım iitmedũñ
Bĩ-mihrsen ki derdime tedbĩr ılmaduñ
- 232a 3. Asen gñũl bu adri am u āh u zār ilen
Hem-sāyemi fiān ile dil-gĩr ılmaduñ
4. Dĩvāne eyledũñ meni ey yār bes niũn
Boynuma zũlf-i tārını zincĩr ılmaduñ
5. Őũret-keş olmusan benim ey nāşĩ gözlerim
Ruhsār-ı yāri gñlũme taşvĩr ılmaduñ
6. Ey dil cefānı yār saña virdi merabā
Rencĩde itmedũñ onu taşĩr ılmaduñ
7. Cān eyledi aleb ona virdũñ rızā-yı dil
Mes‘ũdsen ki Nevberĩ te’hĩr ılmaduñ

753

Mef‘ũlũ Fā‘ilātũn Mef‘ũlũ Fā‘ilātũn

1. Zũlf-i siyāhı rũya mũşgĩn niāb salduñ
Bir sāye-i teraum h̄ũrşide bāb salduñ

¹²³³ vaqtde: vaqtide N1

¹²³⁴ hicrde: hicride N1

2. Ser-mest-i la^llüñ oldum redd itme tã^çatimi¹²³⁵
Ser-hoş meni bu hãle itdũñ şevãb salduñ
3. Rũ-bend harãretinden yüzden niķãbı götdũñ
Bãzãr-ı çãşka tãze bir inķilãb salduñ
4. Bir nev^ç ilen durardı dil s̄inem içre rãhat
Ġayz ile baħduñ ana bir ıztırãb salduñ
5. Bir micmer-i pür-ãteş hicrãnuñ itdi hãzır
Bu ãteş üzre her gün dilden kebãb salduñ
6. La^l-i lebũñ şarãbın yãd eyledikce her gün
Mey-hãneye yöñeldim yãda şarãb salduñ
7. Peymãneni leb-ã-leb çãşkuñda başa çekdim
Ser-hoş ki ehl-i zevķi mest-i harãb salduñ
8. Nevber yüzün dutupdur kũy-i ser-i nigãra
Ġavf u ħařardan anı bĩ-ictinãb salduñ

754

Fe^çilãtũn Fe^çilãtũn Fe^çilãtũn Fe^çilũn

- 232b
1. Ne sitemkãr olup çãşıķa ħũn-ħ^çãr gözũñ
Ġaberũñ var mı dil-i zãrımı oħlar gözũñ
 2. Senden ızñ aldı mı bu s̄inemi dutsun ħedefe
Yoħsa kim eyler özi bu işi tekrãr gözũñ
 3. Hara terpendi göñũl bir oħa ķurbãn oldu
Zũlfũne gitdi peneh oldu ħaber-dãr gözũñ
 4. Ķoymadı rãhat ola s̄inede bir şãneye dil
Ona bu vũs^çati gin dehri ķılup dar gözũñ
 5. Artırup şöhretini dehrde ãhũ-yi Ġotan¹²³⁶
Manzara hoş görünür ãhũya oħşar gözũñ
 6. Perçem-i zũlf-i siyãhuñdı olan dil yataķı
Dilimi birce tüke itdi giriftãr gözũñ
 7. Giceler şubħa kimi Nevberĩ feryãd eyledi
Bir def^ça söylemedũñ kim neye aĸlar gözũñ

¹²³⁵ şevãb: şevãb N1

¹²³⁶ dehrde: dehrde N1

755

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Şān şān idüpdi sīnemi müjgān gözlerüñ
Tīr-i müjeñle қаşı kemān-dār gözlerüñ
2. Sağ yir dilimde қalmadı peykān gānzeden
Olsun hemīşe söylüyoram var gözlerüñ
3. Başım olardı mālīk-i idrāk hūşına
Mest ü hārāb itmese hāmmār gözlerüñ
4. Munca oḡun ḡesābını bilmez kemān қаşuñ
Şayın diyor mı söyle ḡesābdār gözlerüñ
5. Ser-ḡoş idüpdi başımı bir beng ḡāl ilen
Heyhāt bir de eylūye hūş-yār gözlerüñ
6. Bir yirde ber-қarār degül zār olan göñül
İtmiş kemend zülfe giriftār gözlerüñ
- 233a 7. Cānān bilürse gözyaşını Nevberī 'aceb
Şormaz nedendi bir bile aḡlar gözlerüñ

756

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Cezbeli ḡüsnüñ ile 'āşıkı mestān eyledüñ
Kime dutduñ yüzüñi vālīh ü ḡayrān eyledüñ
2. Güle ruḡsāruñ açup bāḡda leb-ḡonça güle¹²³⁷
ḡonçanı gül kimi sen çāk-ı girībān eyledüñ
3. İçdigim meydi disem bil ki lebüñ bādesidür
Söz diyende çaşuram başımı sekrān eyledüñ
4. Fikrüñ ile gicemi şād u şabāḡ eylüyoram
Vaşluñ ümmīdini bu fikrime mihmān eyledüñ
5. Derdimi añlamusan şoḡbet-i şīrīndi devā
ḡoş-dānişsen bilerem derdime dermān eyledüñ
6. Şormaduñ ḡāl-i dilim bile perīşāndı neden
Onu sen zülf-i ḡayāl ile perīşān eyledüñ
7. Men didim vaşlı virüp göñlümü ābād idesen
Tīşe-i ḡamla göñül mülkünü vīrān eyledüñ

¹²³⁷ bāḡda: bāḡıda N1

8. Çekdi Nevber ğamuñi dâimî hicrân gicesi
Âteş-i firkat ile cânını sūzân eyledüñ

757

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

1. Gönder bu cefâ-dîdeye peygâm-ı vişâlüñ
Ref' ile olan dildeki endüh ü melâlüñ
2. Maħrûm eyleme göñlümü luţf-ı nazaruñdan
Başımda benim olmalıdur sâye-i bâlüñ
3. Göñlümü alup hoş-dil ile bir meni dindir
Şîrîndi şekerden de senüñ turfe maķâlüñ
- 233b 4. Mey-gün yañaķın rengini berg-i güle virdüñ
Ğonça güle ħamrâlıkı virdi leb-i alüñ
5. Bādâm-ı muķaşşer kimi endâm-ı laţîfüñ
Dil Ka'besi rüyuñdı Ħacer Esvedî ħâlüñ
6. Hicrânuñ ile 'ömrümü gel virme fenâya
Ref' eylegilen cânda olan renc ü melâlüñ
7. Baĥdım yüzüñe kipriği göz ķaşuña virdi
Menle ne için oldı bile cenk ü cidâlüñ
8. Bir söz dimedüñ göñlüme olsun da tesellî
Bâremde nedür söyle görüm fikr ü ħayâlüñ
9. Mey-ħânedan ikrâh meni la'lüñ idüpdür
Ondan meni dūr eyledi şaĥbâ-yı ħelâlüñ
10. Cânândan ey Nevberî çoh itme gilaye¹²³⁸
Çünküñ ona hoş görseñür efsürde bu ħâlüñ

758

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

1. Bilme kim açar yüzde olan bend-i niķâbuñ
Ķısmet kimedür söyle görüm nâzlı ħ'âbuñ¹²³⁹
2. Sen ħürî misen yoĥsa ki ğilmân-ı behişî
Eklüñ ne olur 'ayşâ nedür şerbete âbuñ

¹²³⁸ Cânândan: Cânânıdan N1

¹²³⁹ nâzlı: nâzılı N1

3. ‘Āşık dilini tapşumusan nergis-i meste
Bu şīve ile artumusan kadr-i şarābuñ
4. Min oñ dilime ğamze urup itmedi pervā¹²⁴⁰
Bī-çāre dil-i zāra bu mu oldı şevābuñ
5. Dutmaz kulaķuñ nāle vü feryādımı hergiz
Ma‘lūm olunur kim ucadur ‘ālī-cenābuñ
6. Ey dil çoñ uzak yirdedi ser-çeşme-i maķşad
Şarf itme heder āhuñ ile kuvvet ü tābuñ¹²⁴¹
7. Hicrān odı var Nevberī bu ‘aşķ ocaķunda
Cān yandır ona kalmaya tā bākī hesābuñ

759

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

- 234a
1. Terpetdi şabā şubħ demi zülfde tābuñ¹²⁴²
Gül-şende güle yāsemene yetdi şevābuñ
 2. Uyĝu gözüme gelmedi ki anuñ içündür
Ĥ‘ābına kimin şirket ider nāzlı ĥ‘ābuñ¹²⁴³
 3. Mestāne gözüñ mesti alup hūşı başımdan
Ma‘lūm olunur neş’e gider gözde şarābuñ
 4. Bu bādiyenün ĥayli uzundur ser-i tūlı
Vehm ile göñül zāyi‘ olar sa‘y u şitābuñ
 5. İnşāf ile bir söyle mürüvvetlü nigārim
Müddet ne ķadar ‘āşıkadur ğayz u ‘itābuñ
 6. Hātifden işitdim didi ey Nevberī aĥsen
‘Āriflere ĥoş geldi bu manzūm kitābuñ

760

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Nedür ey dil di görüm ‘aşķda ĥülyā-yı serin¹²⁴⁴
Cān ĥalāş itme ki bu ğamdan olar mı teherüñ

¹²⁴⁰ şevāb: şevāb N1

¹²⁴¹ heder: ĥeder N1

¹²⁴² zülfde: zülfüde// şevāb: şevāb N1

¹²⁴³ nāzlı: nāzılı N1

¹²⁴⁴ ‘aşķda: ‘aşķıda N1

2. Tuş olduñ bu kadar ta‘n u melāmet daşına
Bir hişār eylemüsen seng ile bu devrüberüñ
3. ‘Aşķ bāğında biten naħl-ı ümīdüñ ķurudı
Keşret-i āh u figān ondan olupdur şemerüñ
4. Zülmet-i zülfüden içmek diledüñ āb-ı hayāt
Çoħ emīn olmagilen ķorħuludur bu seferüñ
5. Görmedim şād seni vaşl-ı nigār ile gönül
Onu gördim tökülür ‘arızuña eşk-i terüñ
6. Aħter-i baħt niçün olmadı hoş birce revān
Kaldı ‘akrebde ne çoħ tālī‘-i bedde ķamerüñ
7. Seng-dil yāre niçün olmadı āhın eşeri
Ne sebep olmadı bu āh-ı cigerde eşerüñ
- 234b 8. Dime ey Nevberī kim derdüñi bilmür dil-dār
Özidür derde salan yoħ mudur ondan ħaberüñ

761

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ğamlı dilden ey güzel aşlā ħaber-dār olmaduñ
Bilmedüñ aħvālimi āğāh-ı bīmār olmaduñ
2. Cānımı koydum senüñ cānān metā‘-ı vaşluña
Bu metā‘a müşterī müştāk-ı bāzār olmaduñ
3. Ey gönül müştākısan cān virmege cānānuña
Merħabā meşşāta-yı dehre giriftār olmaduñ
4. Ķan yudup şabr eyledün yārin şeb-i hicrānına
Tāb-ı miħnet eyledüñ riş-ħand-ı ağyār olmaduñ
5. Dürdan gördüñ gözüm cānānımın ruħsārını¹²⁴⁵
Şükrilillah sen daħı maħrüm-ı dīdār olmaduñ
6. Sen ki bī-ħod olmusan ol nergis-i mestāneden
Faħra gel kim mest olup nā-fehm bī-dār olmaduñ
7. Vehm itdüñ yārimün rıdvan yüzünde ħālden¹²⁴⁶
El urup bu dāneye Ādem kimi ħār olmaduñ

¹²⁴⁵ dūrdan: dūrıdan N1¹²⁴⁶ ħālden: ħāliden N1

8. Hayret aldı şüret-i yâri görende Nevberî
Raḥm u inşâf itmedüñ ana hevādār olmaduñ

762

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Dil bināsın 'aşqda ey şūḥ ma' mūr itmedüñ¹²⁴⁷
Miḥnet-i hicrāndan endūhdan dūr itmedüñ
2. Gülsitān-ı ḥüsnüñe lāzım gelirken bāğ-bān
Sen meni bu gül-şen-i ruḥsāra me' mūr itmedüñ
3. Munca kim gözyaşını hicrānda itdim revān¹²⁴⁸
Keşret-i feryādımı yanūnda manzūr itmedüñ
- 235a 4. Başı üzre salmaduñ ol serv-ḳaddın sāyesin
Sen meni aḡyārımın yanında maḡrūr itmedüñ
5. Bir zamān göz açmadım endūh u miḥnetden nidim
Bu dil-i maḡzūnımı şādān u mesrūr itmedüñ
6. Şāh-ı mülk-i miḥnetüñ oldum fezā-yı 'aşqda¹²⁴⁹
Kām-ı dil göstermüyüp 'aşḳ üzre Mansūr itmedüñ
7. Munca kim yaşın töker ruḥsāra gözden Nevberî
Şevḳ-i vaşl ile gözün bir laḡza pūr-nūr itmedüñ

763

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Dün ḡayālūñle yatup uyguda gördim şüretüñ
Bir açılmış gül kimi fermūde gördim şüretüñ
2. Ol ḳadar gözyaşını tökdüm ki raḡt-ı ḡ'ābıma
Ġarḳ olup gözyaşına ol şuda gördim şüretüñ
3. Ḳarşu durduñ 'ālem-i rü'yāda bu ḡasret-keşe
Şükr ola kim bir zamān āsūde gördim şüretüñ
4. Her yire baḡdım seni gördim neye saldım naḡar
Her der ü dīvārda her sūda gördim şüretüñ¹²⁵⁰
5. Dil ḡubārından yapup āyīneni āyīne-sāz
Dil tozu maḡlūḡ olan ḳorḳuda gördim şüretüñ

¹²⁴⁷ 'aşqda: 'aşqıda// hicrāndan: hicrānıdan// endūhdan: endūhıdan N1

¹²⁴⁸ hicrānda: hicrānıda N1

¹²⁴⁹ 'aşqda: 'aşqıda N1

¹²⁵⁰ dīvārda: dīvārıda N1

- 235b 6. Men Hotan şahrâsını seyr eyledim ey Nevberî
Nergis-i maḥmûr olan âhûda gördim şüretüñ

764

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Salma gözgüye seher cezbeli feyz-i nazaruñ
Maña aḡyârdur ol yoḡ mudur ondan ḡaberüñ
 2. Men-i ser-geşteni sen eylemüsen âvâre
Bir soraḡ eyle de gör harda ḡalup der-be-derüñ
 3. Yandıduñ cânımı sen her gice hicrân odına
Şaḡluk ile açula üstüñe her gün seherüñ
 4. Ḳaşuña meh didiler mihr-i dirahşân yüzüñe
Nice gün sen ki durup yüzde muḡâbil ḡamerüñ
 5. Mâh-veş ‘arızınun devrine gîsû tökülüp
Dutulup mâh-şifat ebrlere devrüberüñ¹²⁵¹
 6. Nergis oḡşar gözüñe ḡonçaya nişbetdi dehen
Şeb-nem-i gül kimidür ‘arızuñ üstünde terüñ
- 236a 7. Nevbere ‘aybı nedür âteş-i hicrâna yana
‘Aḡibet meskenidür ḡuld-i berîn küy-i serüñ

765

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Şâdem ondan ki baḡursan maña ḡandândı lebüñ
Güle mi yoḡsa çatur ḡilkaten aşl u neşebüñ
2. Ser-ḡoşam söyleseler doḡrudı mest itdi gözüñ
Raḡs-ı dîvâneligim ḡâḡır-ı bezm-i ḡarabuñ¹²⁵²
3. Ḳalma ḡayretde niçün ḡab‘-ı revânım ḡoşdur
Naẓm uşûline meni ḡıldı munazzım edebüñ
4. Dâne-i ḡâli ḡoyur ḡîle ḡuzakına gözüñ
Dâm-ı gîsûya meni dutdudı zülf-i ‘arebüñ
5. Saña insân mı diyüm yoḡsa ki bir cism-i laḡîf
Ḥür u ḡilmândı meger ḡilkat-ârâ ümm ü ebüñ

¹²⁵¹ ebrlere: ebrilere N1

¹²⁵² ḡâḡır: ḡâḡır N1

6. Ten durup zülf-i siyeh gün kimi rahşān yüzüñe
‘Yddur çünki ber-ā-ber görünür rüz u şebīñ
236b 7. Bu leṭāfetdeki sen nāz ile ten-perversen
Ne olur mezra‘a-i dehrden ekl ü şerebüñ¹²⁵³
8. Nevberī şanma ki ‘aşkın odına şöndürür āh
Bile āsānluḡ ile ref‘ ola renc-i ṭa‘abuñ

766

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Lāl idir ḡayret meni her dem görende şüretüñ
Cismimi bī-rūḡ idir yāda düşende firḡatüñ
2. Cāna minnetdür müjeñ peykānı sīnemden giçe
Eyleme menden dirīḡ anı çoḡ olsun himmetüñ
3. Pūç itmez cānımı devrān firāḡuñ olmasa
Öldürür ancak meni ey māh-ı tābān ḡasretüñ
4. Düşmese ger sāye-i zülfüñ ölen de başıma
Maḡşere menle gider aḡyārlardan tōhmetüñ¹²⁵⁴
5. Şekker-i la‘l-i lebüñ meşrūbdur ḡadden lezīz¹²⁵⁵
Menden özge kim bilir ey şehd-i ḡāra kıymetüñ
237a 6. Vaḡşī bir āhū kimi aşlā maña rām olmaduñ
Ey ḡotan gözlüm senüñ bes kimledür ünsiyyetüñ
7. Nevberī hicrān seni yandırdı yaḡdı bilmedüñ
Rū-be-rū āyīne dursan görünmez şüretüñ

767

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. ‘Andelīb göñlümü ey gonça şeydālandıduñ
Nāleye gitdüñ onu ‘ālemde rüsvālandıduñ
2. Saṭr-ı evvel defter-i ‘aşḡa yüzüñ bi’smi’llāḡı
ḡaḡḡ adıyla ‘aşḡımı dünyāda esmālandıduñ
3. Şāḡmār-ı zülfüñe sīnemde efsūn ‘ilmi var
Sen bu siḡri fāş idüp aḡyārı pervālandıduñ¹²⁵⁶

¹²⁵³ dehrden: dehriden N1

¹²⁵⁴ aḡyārlardan: aḡyārılardan N1

¹²⁵⁵ meşrūbdur: meşrūbidur N1

¹²⁵⁶ siḡri: siḡri N1

4. Şubḥ-dem gîsû açup ḥayli uzatduñ derdimi
Çîn-be-çîn itdüñ onu bir kadar kışşālandıduñ
5. Keşret-i feryāddan hem-sāye yir virdür maña¹²⁵⁷
Luḫfa geldüñ kim meni kūyuñda me`vālandıduñ
6. Bilmez idim ağzınun sırrın muḥabbet bilmemiş
Mübtelā-yı ‘aşq idüp bu sırra dānālandıduñ
7. Nevberî adım koyup çekdüñ kara günden meni
Nāil-i vaşl eyleyüp Nevberle imzālandıduñ

768

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

- 237b
1. ‘Arız-ı ale meni bülbül-i nālān itdüñ
Cigerim gūşesine dāğ koyup ḳan itdüñ
 2. Gözğüye karşı durup şāne çekirdüñ tilüñe
Meni görcek yüzüñe zülfi perişān itdüñ
 3. Dile dermān didiler şehd ü şeker tek lebüñi
‘İvazında dilime zehri nümāyān itdüñ
 4. Nev-bahār oldu gidüp seyr-i gülistān eyledüñ
Ġonçanı bir gül idüp gülleri ḥandān itdüñ
 5. Ḳāmetüñ servi ḥacil eyledi boy çekmegine
Gösterüp ḳāmetüñi servi peşīmān itdüñ
 6. Gördi bülbül yüzüñi baḫmadı gül-şen gülüne
Onu da dāda salup men kimi nālān itdüñ
 7. Mümkün olmur gözümün yaşını ārām eylüyüm
Ġamlu dil nālesini ḥayli ferāvān itdüñ
 8. Nevber elbette seni cān kimi āğūşa çeker
Vaşl va‘diyle onun göñlünü şādān itdüñ

769

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Yüzüñ devrin dutup cānān siyeh gîsū-yı pür-çinüñ
Ḳara gullar kimi dutmuş serāyın devlet-i Çinüñ
2. Ḥotan āhūsı reşkinden tökür nāfin beyābāna
Şabādan deşti doldurmuş mu‘aḫḫar zülf-i müşgīnüñ

¹²⁵⁷ feryāddan: feryādıdan N1

- 238a
3. Meni da‘vet idir zāhid sücūda egri mihrāba
Didim yā-hū degül doğru senüñ bu dīn ü āyīnüñ
 4. Süküt-ı kalb-i ‘uşşāka ne hācet tã‘atin fahrı
Ne sūd ondan yeter halka ki vardur çeşm-i hod-bīnüñ
 5. Deli dīvāneye munca naşihat virme ey zāhid
Diyir mi ‘aklı başında ki vardur ‘aklı Mecnūnuñ
 6. Açık sīnem hadeng ile olupdur revzen ü revzen
Nedür taqşīrūñ ey Nevber ne imiş kalb-i maḥzūnuñ

770

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Niçün dağun idir cānān açan demde şabā zülfüñ
Perişān olduğum yoḥsa şübüt eyler saña zülfüñ
2. Düşür ruḥsāruña gīsū günün devrinde ebr-āsā
Kara günlük virir çīn çīn töküldükce maña zülfüñ
3. Mürür-ı ‘ömrüme devrān siyeh giçmezdi bir sã‘at
O olupdur kat hūlyāma şeb-i hicrān kara zülfüñ
4. Yaḥup yandırdı hicrānın vücūdım būte-i ğamla
Çıḥardan kalı mı dilden olupdur kīmiyā zülfüñ
- 238b 5. Cünūnluḡ ḥālını menden ḥaber virmiş saña gūyā
Görüpdür tavḡ-ı zincīrin cünūnıma revā zülfüñ
6. Dutupdur zülf ile göñlüm şamīmiyyetle ünsiyyet
Yaḡīn ḥilḡatden olmuşdur benimle āşinā zülfüñ
7. Tükenmez fikrdür Nevber ḥayāl-i turre-i dil-ber¹²⁵⁸
Zihī müşkil bir işdür bu idersem iddi‘ā zülfüñ

771

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Şimşād ele dut şāneni til til darar zülfüñ
Koy vursun eyle göñlümüz[e] min yara zülfüñ¹²⁵⁹
2. Giçsün gicemiz ğuşşañ ile kara bu bir ğam
Bir ğamda bu kim gündüzüm eyler kara zülfüñ

¹²⁵⁸ fikrdür: fikridür N1

¹²⁵⁹ [e]: - N1

3. Hûlyāsını saldım başıma hayli uzundur
Bilmem aparar başımı āhir hara zülfüñ
4. Başım büyüyüp gördigün ‘älemlere sıgmur
Cānımı sıhup çekdi қaranluk dara zülfüñ
5. Dün geldi şabā yanıma ‘ıtr almadım ondan
Yoḥsa ki yıḡur ‘anberini anbāra zülfüñ
6. Göñlüm dileseñ mende degül sendedi cānān
Yoḥ yoḥ dime bir yaḥşı baḡ aḡtar ara zülfüñ
7. Min yara yetüp Nevbere peykān müjeñden
Hükümünü virüp göz kimi bir serdāra zülfüñ

772

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

- 239a
1. ‘Abeşdür salma ey gāfil cihān gavgāsına başuñ
Degül bu kec revā kıla senüñ hem-re’y yoldaşuñ
 2. Metā‘-ı dehrden el çek libās-ı ‘ārdan ‘ūr ol¹²⁶⁰
Ne şāh-ı muḥteşem olma ki olsun ḡul u ferrāşuñ
 3. Qadem koy vādī-yi ‘aşқа disünler tā mübārek bād
Kitāb-ı ‘aşqda olsun senüñ ser-ḡaḡḡ u naḡḡāşuñ¹²⁶¹
 4. Olup dīvāne çıḡ ilden koy iller derdüñi çeksün
Terāzū-yı muḡabbetde nigāra koygilen daşuñ
 5. Revāḡ-ı salḡanat zevḡin ‘imāret şevḡini terk it
Misāfir ol reh-i yāre bu yolda aḡrımaz başımız
 6. Zāmīr-i sīnede Nevber nihān dut ‘aşḡ esrārın
Niçün hem sırr olan yoḡdur şamīmī ḡalb yoldaşuñ

773

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. ‘Aceb şayyāddur cānān senüñ bu ‘aşḡ şāhīnūñ¹²⁶²
Ḳonan dem sīneme naşīb eyledi dırnaḡ temkīnūñ
2. Gerekmez şayd iden demde saña ālāt-ı şaydiyye
Kemān ḡaşa müjeñ peykān kemendüñ zülf-i pür-çīnūñ

¹²⁶⁰ dehrden: dehriden// ‘ārdan: ‘ārıdan N1

¹²⁶¹ ‘aşqda: ‘aşkıda N1

¹²⁶² şayyāddur: şayyādıdur N1

3. Saçuñ pür-piç ü tábından seher-dem ‘anberīn-fāmem
Sen ey cānān kesād itdüñ metā‘ın nāfe-i Çīnūñ
- 239b 4. Saña tersā diyen gümreh meger görmez yüzü kaşuñ
Biri Ka‘be biri kıble bu āyīnūñ bu hem dīnūñ
5. Gözüñden min def‘a gelse sitem peykān incinmem
Menim mihr arturar kalbim senūñ artarsa da kīnūñ
6. Bu kadrı reh-güzāruñda durup Nevber çekür hasret
Niçün hayretde kalmışdur dimürsen çeşm-i gamgīnūñ

774

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Sen maña yüz gösterüp ey māh-rū şād itmedüñ
Munca kim dād eyledim feryāda imdād itmedüñ
2. Perçem-i gīsūya bend itdüñ dil-i mecrūhımı
Habsden bīmār olan maħbūsı āzād itmedüñ¹²⁶³
3. Bir ziyāfet virmüsen bayram günü şādān dil
Bes niçün aşlā men-i bī-çāreni yād itmedüñ
4. Sen qarār itdüñ duta mülk-i dili ‘aşkuñ vağan
Hayf ola ta‘mīr idüp bu mülkü ābād itmedüñ
5. Ğam ğam üsten gönderüp feryāda getdüñ göñlümü
Dādıma gūş itmedüñ dirsən ki feryād itmedüñ
- 240a 6. Dil bināsın rüknden hūn-ābeli eşkim yudı¹²⁶⁴
Sen ona luṭf eyleyüp ta‘mīrini yād itmedüñ
7. Göñlümü derdin bilüp anuñ devāsın virmedüñ
Bister-i ğamda yatan bīmāra imdād itmedüñ
8. Bār-ı ğamdur Nevberī arħañdaki cismūñ za‘īf
Bu girān bārı çeküp dād ile feryād itmedüñ

775

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mef‘ülü Fā‘ilün

1. Ey meh men-i sitem-zedeni şād kılmaduñ
Zülf içre bend olan dilim āzād kılmaduñ

¹²⁶³ Habsden: Habsiden N1

¹²⁶⁴ rüknden: rükñiden N1

2. Bir qoymaduñ ki rāhat olam şād qalb ilen
Vîrâne mülk-i cānımı ābād kılmaduñ
3. Kūy-i serüñde bir bu qadar itdim āh u zār
Raḥm itmedüñ fiğānıma imdād kılmaduñ
4. Āhū baḥışlı gözlerüñe itdim iştıyāk
Şayd olmaduñ ne sen meni şayyād kılmaduñ
5. Bir tār-ı zülfe bağlamaduñ bu cününüñi
Meşhūr-ı dehr eylügen ad kılmaduñ
6. Bir şāmı şubḥa qoymaduñ āsūde ḥāl olam
İşbāt eyle bir gice feryād kılmaduñ
7. Meşhūr-ı dehre Nevberî itdüñ çi fāide
Hoş-ḥāl onu raqībini nā-şād kılmaduñ

776

Mef'ülü Fā'ilätü Mef'ülü Fā'ilün

- 240b
1. Ey gül-ı'izār vālih ü ḥayrānuñam senüñ¹²⁶⁵
Bu serv-ḳadd ü ḳāmete ḳurbānuñam senüñ
 2. Mecnūna ı'aşḳı Leylî virüp gül yüzüñ maña
Bir çāre eyle çāk-ı girībānuñam senüñ
 3. Sen bāğ-ı ı'ömr-i ı'aşıḳa bir ḥande gül mişāl
Men pür-şikeste bülbül-i nālānuñam senüñ
 4. ı'Aşḳuñ olupdı cānıma bir nāgihān belā
Muḥtāc-ı derd-i ı'aşḳıma dermānuñam senüñ
 5. Dut bir nazarda men eylügen āh u nāleni
Ḥasret olan ı'izāruña giryānuñam senüñ
 6. Ḥübān-ı dehr içinde sen olduñ şehenşehim
Muḥliş gulām ḥabīb-i derbānuñam senüñ
 7. Sen bezm-i ı'ayşımın görelî rüḥ-i cān-fezā
Men Nevberem bu bezme ğazel-ḥ'ānuñam senüñ¹²⁶⁶

777

Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilün

¹²⁶⁵ vālih: vāliḥ N1

¹²⁶⁶ ğazel-ḥ'ānuñam: ğazel-ḥānuñam N1

1. Mâil-i vaşluñ menem ey mäh-rū cānān senüñ
Cānı teslīm eyledim olsun dağı bu cān senüñ
2. Göz götürdim dehr ile onda olan emlākdan¹²⁶⁷
Yaş töken hicrānda bu dīde-i giryān senüñ
3. Gül işitmez nālesin gül-zārda bülbüllerin¹²⁶⁸
Sen işit feryādımı bu bülbül-i nālān senüñ
4. Gözyaşım sīr-āb ider ruhsārınun gül-zārını
Berg-i gül tek ‘arīzuñ sīr-āb iden dihkān senüñ
5. Şem‘-veş ruhsāruña şem‘dür muķābil her gice
Āteş-i ḥasret yaḥan bu ‘aşıķ-ı sūzān senüñ
- 241a 6. Cür’etim yoḥdur gelem bī-izn menzilgāhuña
İzn ḥāşıl itmege bu bārede fermān senüñ
7. El çeküpdür neylüyüm menden ṭabībim gelmüyor
Cāna ‘aşkuñ derd olup vaşluñ ona dermān senüñ
8. Terk-i cān itmek yakīn olmuş muķadder herkese
Nevber ölse ‘aşqdan ‘ālem diyor bu ḳan senüñ¹²⁶⁹

778

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Göñül hoş-ḥāldür senden ona her ḳadri ḡam virseñ
Olar rencīde ey gül-ruh ḳaderden ḳadri kem virseñ
2. Ḳurutmuş yaşımı gözden cigerden ḥasretim āhı
Zihī mesrūr olar göñlüm müjeñ tiriyle dem virseñ
3. Göñül sulṭānı maḡlūbuñ olupdur çoḡ za‘īf olmuş
N’olar müjgān şufūfından ona tāze ḥaşem virseñ
4. Elimde dutmaram cān şarābını sen yakīn eyle
Velī nüş eylerem şimşād elüñ birlikde sem virseñ
5. Olar āsūde dil tende vişālüñ vaḳtini bilse
Mu‘ayyen ana ḥaṭṭıyla yazılmış bir raḳam virseñ
6. Eger sensiz ecel peyki delüp sīnem dilim yarsa
Dirillem bir de sen gelseñ nefesgāhıma dem virseñ

¹²⁶⁷ emlākdan: emlākıdan// hicrānda: hicrānıda N1

¹²⁶⁸ gül-zārda: gül-zārıda N1

¹²⁶⁹ ‘aşqdan: ‘aşkıdan N1

- 241b 7. Vişālũne emīn ollam suāl itdikde men senden
Olar ferhunde dil Nevber cevābına ne‘am virseñ

779

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Şabr kıl hicrāna ey dil vaşl-ı cānān isteseñ
Nā-ümīd ol vaşldan dünyāda ger cān isteseñ¹²⁷⁰
 2. Derdsiz bir cān için dermān ne lāzımdur ṭabīb
Dermend ol şıḥḥat-i derdüne dermān isteseñ
 3. Mülk-i vīrān olmasa ābād itmezler onu
‘Āşık ol her-gāh dil-i ābādı vīrān isteseñ
 4. Bülbül-i şeydā-dil ol ahtar gül üzlü bir nigār
Dād u feryād itgilen gül-şen gülistān isteseñ
 5. Zülfi zulmetdür lebi cānānımun āb-ı ḥayāt
Git bile zulmāta sen ger āb-ı ḥayvān isteseñ
 6. Dil perīşān olmasa elbette olmaz şādmān
İt perīşān göñlüñü ger anı şādān isteseñ
- 242a 7. Açgilen her şubḥ-dem ey şūḥ sīneñ bendini
Nevberî Mecnūn kimi çāk-ı girībān isteseñ

780

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Mest idüpdür başımı ol çeşm-i ḥammāruñ senüñ
Bend idüpdür göñlümü gīsūda bir tāruñ senüñ
2. Ḥāl-i hindū dānesin men‘ eyledin murğ-i dile
Bu midur ḥabs itdügün murğ ile reftāruñ senüñ
3. Sīnemün zaḥmına koy merhem mebādā çıḥmasun
Revzeninden yaramın bīrūna āzāruñ senüñ
4. Eyle maḥv ol ey göñül ḥayretde bi‘l-merre ki tā¹²⁷¹
Qalmasun bu dehrde bir nām-ı āşāruñ senüñ
5. Ey dilim derdi seni cānāna müşkildür dimek
Çoḡ çetindür māh-rū dil-dāra izḥāruñ senüñ

¹²⁷⁰ vaşldan: vaşlıdan N1

¹²⁷¹ maḥv: mahv// dehrde: dehrde N1

6. Faḥra gelme Nevberī dil-dārsız ne zindelik¹²⁷²
Yoḥluḳ eydür olmasa bir mihrībān yārūñ senūñ

781

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

- 242b 1. Bu beş gün ‘ömri göñül ‘ayş için ḡanīmet bil
Elüñde var iken ‘işret maḳāmı fırşat bil
2. Ḥasīs olma uzaḳ [dur] ḥasīs dünyādan¹²⁷³
Uzat faḳīr elüñ virmegi seḥāvet bil
3. Hevesle aç ḳapusun ‘ārifān-ı dünyānın
Edīb ü ārife lāyık ‘ayārı ḳıymet bil
4. Dime ki dāimīdür sīm ü zer tükenmeyecek
Elüñe düşdüğü günden ona nihāyet bil
5. Faḳīre zūlm eylüyen zālīme şerīk olma
Naşīhat itmegi vācib ona naşīhat bil
6. Eḳall-i ‘ömrde men görmüşem ḥarābını çoḥ¹²⁷⁴
Bu dār cümle fenādur onu kifāyet bil
7. Düş ‘aşḳ-ı yārūñe ol Nevberī sen āsūde
Ṭarīḳ-i ‘aşḳa ṭaraf da‘vet-i hidāyet bil

782

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Gel ey nigār bizim meclisi münevver ḳıl
Dimāḡım ‘ıṭr-ı ruḥ-i al ile mu‘aṭṭar ḳıl
2. Şarāb-ı la‘l-i lebūñ ser-ḥoşı ayulmayacak
Ḥumār-ı çeşmūñ ile başımı muḥammer ḳıl
3. Ḥarīm-i kūyuña da‘vet hemīşe eyle meni
Raḳībi ḳoyma gele bezmūñe mükedder ḳıl
4. Vefālı kimdi saña cān-feşānı yaḥşı tanı
Nazarda dut bunu sen ḳayd-ı sīne-defter ḳıl
243a 5. Kime düşe nazaruñ mihr ile dolan dilden
Onuñla ḳal‘a-i mihr-i dili münevver ḳıl

¹²⁷² dil-dārsız: dil-dārısız N1

¹²⁷³ [dur]: - N1

¹²⁷⁴ ‘ömrde: ‘ömrüde N1

6. Suâl olunsa eger mihrîbân saña kimdür
Nezâre-i gûşe-i çeşm ü işâre Nevber kıl

783

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Uygu gelmez gözüme ‘aksüni dutduğda hayâl
Basaram şüretüni bağıma âyîne mişâl
2. ‘Arızuñ üzre kara hâldür işbât eylüyen
Hasretüñ koydı ciger gûşesine bir kara hâl
3. Mey harâm oldı onu men dahı taşdıķ idirem
Bâde-i la‘l-i lebüñ ‘aşıkâ her demde helâl
4. Taparam küy-i serüñ rāhını gellem yanuña
‘Aql hem-rāhım olup guşsa dile virse mecâl
5. O muķavves kaşuña oğşadabilmez özini
Her ayun başı üzün göstere maħlūķa hilâl
6. Görse bu şüretüni Mışr Züleyhāsı eger
İder iķrār ki yoħ Yūsuf-ı Ken‘ānda cemâl
7. Kim mezemmet eylese Nevbere var haķķı onun
‘Ālem-i ‘aşķda o terk eyleyüp ‘aql-ı kemâl¹²⁷⁵

784

Mef‘ülü Fā‘ilâtü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Ğamgîn olar firāķda bu ķan olan göñül¹²⁷⁶
Ābād olar mı bir de bu vîrān olan göñül
2. Düşvārdur ki bir de tapar biker hāletin
Müjgān oħıyla sīnede şān şān olan göñül
3. Sākit olar mı gül kimi yüzün kenār olan
Bülbül-mişāl rāğıb-ı efgān olan göñül
- 243b 4. Yād eyledikce zülf-i perîşānı şubħ-dem
Sāmān olar mı hāli perîşān olan göñül
5. Hūşa geler mi Leylî-şifatdan kenār olan
Ser-geşte-i diyār u beyābān olan göñül

¹²⁷⁵ ‘aşķda: ‘aşķıda N1

¹²⁷⁶ firāķda: firāķıda N1

6. Haset alup viŖāle peŖīmān degül midür
Hicrũnde am sipāhına ‘unvān olan gōñül
7. Mecbūr ider sũkũta umārān-ı gül-Ŗeni
Gül-berg-i ter ‘izāruña nālān olan gōñül
8. Nevber devāsı yodı marĩz-i muabbetin
Ŗiat tapar mı derdi ferāvān olan gōñül

785

Fe‘ilātũn Fe‘ilātũn Fe‘ilātũn Fe‘ilũn

1. ĀteŖ-i hicrũñ ile Ŗuba kimi yandı gōñül
Āh-ı dilden od alup āiri odlandı gōñül
2. Tĩg-i ebrũ-yi amuñ paraladı dil cigerim
Mũje oları ile sĩnede olandı gōñül
3. Gizlenũp perem-i gĩsũda Ŗzin itdi nihān
Zũlfe gitdi penehin urre-i pinhāndı gōñül
4. Dinebilmez ki onun ayret alup devrũberĩn
Göz taayyũrde alup ayli perĩŖāndı gōñül
5. İlde rũsvā eylũyen munca fiān oldu maña
Bũlbũl-i bāg kimi bir gũle nālāndı gōñül
6. Tenge hem-sāyelerim geldi fiānımla gice
İtdiler Ŗekve gũnũz nālesini dandı gōñül
7. VaŖlına yār eger Nevberĩ cān itse aleb
Cān ile bā-hem onun vaŖlına urbāndı gōñül

786

Mef‘ũlũ Fā‘ilātũ Mefā‘ilũ Fā‘ilũn

1. Mey-gũn lebin Ŗarābı olup itiyāc-ı dil
Mey-āneler dolanmadadır nā-‘ilāc-ı dil
- 244a 2. Virmũn abĩbe ārem iũn zameti ‘abeŖ
Onda yaĩn tapulmayacadur ‘ilāc-ı dil
3. Yodur abĩb virdigi dermāna rabetim
Dermān olar mı ‘āŖıa Ŗiat-mizāc-ı dil
4. Yandırmuyun erāgı giirdin Ŗu‘āsını
Āh-ı dilim olupdı tenimde sirāc-ı dil
5. Ğamdur Ŗerĩk cānıma uŖŖañ Ŗerĩk-i ten
Hicrān Ŗebinde cān virũp onlara bāc-ı dil

6. Hicr âteşiyle yandı cānım şām u şubḥa dek
Sīnem olupdı âteş-i hicrāna sāc-ı dil
7. Mağlūb olupdı Nevberî dil ḥüsn şāhına
Mecbūrdur ki virsün ona cān ḥarāc-ı dil

787

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

1. Ey gönça dehen gel maña sen mūnis-i cān ol
Pergāle-i göñlümde olan kırmızı kan ol
2. Vir bādeni mest eyle mahmūr gözünden
Çıḥ başıma mey mişli özüñ 'ālī-mekān ol
3. Mihrāb-ı 'ibādet serime egri kaşuñdur
Ḥükm eyle ki baş secdeye koy mişl-i kemān ol
4. Mesken maña bir külḥeni vir kūy-i serüñde
Men bende-i fermān-ber özüñ şāh-ı cihān ol
5. Ğayz itmegilen kūy-i serüñ gerdişin itsem
Ağyārıma bu bārede sen tünd-zebān ol
6. 'Aşkuñ meni rüsvā-yı cihān itdigi besdür
İl töhmetine karşı maña beytü'l-emān ol
7. Nevber seni cānından 'azīz istedi cānān
Sen luṭfa gel ol mürde dilin cismine cān ol

788

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 244b
1. Dimün ki gülden ötr[i] eylüyor fiğān bülbül¹²⁷⁷
O olupdı vaşf-ı ruḥ-i yāre tercümān bülbül
 2. Görüp leṭāfet-i nüzhet yüzinde dil-berimin
Virür terennüm ile güllere nişān bülbül
 3. Bilür ki yār gelür şubḥ-dem gülistāna
Odur ki mesken ider bāğ u gülistān bülbül
 4. Çeküpdi naqş-ı ruḥ-i yāri yoḥsa berg-i güle
Ki görcek anı olur ḥayli şādmān bülbül
 5. Saçın nizāmını görmüş nizām-ı sünbülde
Diyirdi sünbüle beh beh zamān zamān bülbül

¹²⁷⁷ [i]: - N1

6. Nevā-yi nağmeye dutmuş tamām-ı gül-zārı
Açupdı gül-şen-ārā tāze dāsītān bülbül
7. Fiğāna Nevberī gitdi firākı bülbül tek
Olupdı Nevber ile dāda hem-zebān bülbül

789

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Şādān olar mı hicrde ğam-h'ār olan göñül¹²⁷⁸
Şıḥhat tapar mı 'aşq ile bīmār olan göñül
2. Meyl eylemez devā-yı ṭabībe ne merheme
Mecrūḥ-i tīr-i ğamze-i ḥūn-h'ār olan göñül
3. İtmez ṭabībe derdini iẓhār cān vire
Zevk-i vişāl-i yāre giriftār olan göñül
4. Müşkildi cān rehā eylemek tār-ı zülfüden
Pā-bend-i dām-ı ṭurre-i ṭarrār olan göñül
5. Hūşa gelir mi cem' ide idrākı başına
Mest-i ḥarāb-ı nergis-i ḥammār olan göñül
6. Gözyaşı ile derdini fāş eyler 'āleme
Şandūk-ı sırr ü menba'-ı esrār olan göñül
- 245a 7. Ney tek gelüp nevāya sızıldar fiğān ilen
Renc-i firāk-ı yār ile zinhār olan göñül
8. 'Acizligin bürūza virüp yāre yalvarur
Dil-teng-i ṭa'n u töhmet-i 'ağyār olan göñül
9. Ālūde-i mey eyledi endām ü ḥırkanı
Zāhid gözünde ṭāhir ü dīn-dār olan göñül
10. İẓhār derdin eyledi giryān olan gözü
Nevber ne çāre itmeli nā-çār olan göñül

790

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Çekdüñ firāk-ı yārda cevır ü cefā göñül¹²⁷⁹
Göstermüsen nigāruña resm-i vefā göñül

¹²⁷⁸ hicrde: hicride N1

¹²⁷⁹ yārda: yārıda N1

2. Bildirmedüñ raķîbe onun dāğ-ı hicrine
Aḥsentu elf merre ola merḥabā göñül
3. Şubḥ eyledün firāķ-ı şebîn āḥ u zār ilen
İtdüñ firāķ-ı yārda ney tek nevā göñül¹²⁸⁰
4. Min cevr min sitem yetüp ondan saña henüz
Sen olmaduñ şikāyet ile müdde‘ā göñül
5. Qan ağladuñ şabaḥa kimi şām-ı hicrde¹²⁸¹
Bir görmedüñ vişāl ile zevķ ü şafā göñül
6. Cānān seni çoḥ eyledi hicrinde imtiḥān
Şabr itdüñ itmedüñ ona sen bed-du‘ā göñül
7. Saldı seni ta‘aşşuķ-ı zevķ-i vişāline
Ḥasret qoyup ‘izārına şubḥ u mesā göñül
8. Bir şormadı ne nev‘i giçür ḥāl-i Nevberî
Ḥoşdur bu ḥālden olasan sen fenā göñül¹²⁸²

791

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Gül oldı yār yanında besî ḥarāb u ḥacîl
Mezāķ-ı la‘l-i lebinden olup şarāb ḥacîl
- 245b 2. Başını dutsun aşāķa benefşeler yiri var
İdüpdür onları yārin yüzünde tāb ḥacîl
3. Ciger yanur tōkülür qan ilen gözüm yaşı
Bu qanlı qatrelerimden olur kebāb ḥacîl
4. Keremlidür ki suāl itmez ‘āşıķın günehin
Suāle ‘özr tapulmaz olar cevāb ḥacîl
5. Görür mi yār üzünü ḥ‘āba gitse merdüm-i çeşm
Görünmez olsa olar göz yanında ḥ‘āb ḥacîl
6. Dönüpdü gözyaşı dürre revāķ-ı çeşmimde
Onu görürse olar dürr-i la‘l-i nāb ḥacîl
7. Ḥicāba dutdı yüzün artırıpdı kıymetini
Semāda başı açık oldı āftāb ḥacîl

¹²⁸⁰ yārda: yārıda N1¹²⁸¹ hicrde: hicride N1¹²⁸² ḥālden: ḥāliden N1

8. Bu vaşf-ı Nevberīden rak̄şa geldi elde kalem
Sükūta virdi özün oldı hem kitāb hac̄il

792

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Mükemmel oldı cemālūñ mişāl-i bedr-i kemāl
Nazar-gehimde dūr olsun rak̄ibe reşk ü melāl
2. Dilimden ayrı dili bende urma gīsūda
Diyorlar onda saña şehr içinde bir dellāl
3. Rak̄ibi koy ki hased bağrını delüp yarsun
Yetürdi kām-ı dile gönlümü göz ile hayāl
4. Ne çoḥ diyüp danuşurlar nigār şöhetini
Maña yetüpdi vişāl-i nigārdan aḥvāl¹²⁸³
5. Melāl ü miḥnet-i cānān hayāl-i guşşa vü gam
Tamāmısı yetüşüp Kaysdan maña el-ḥāl¹²⁸⁴
6. Nigār olupdı benim men nigāra kurbānem
Nedür ḥalāyık içinde bu kadar kāl u maḳāl
7. Bu cān benimdi disem yārda olan kimdür¹²⁸⁵
Nigārdan gerek olsun bu ḥaḳda doğru suāl
- 246a 8. Eger benim gamıma şerḥ virmek isteseler
Dolar tamām-ı mekātib cihānda māl-ā-māl
9. Cünün-ı aşka ne lāzım naşīḥat-ı uḳalā
Tesellīdür diline Nevberin hayāl-i vişāl

793

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Yād eyledikce vaşluñı şādān olur göñül
Hicrān düşende ḥāṭıra al ḳan olur göñül¹²⁸⁶
2. Ta'mīr idir şikeste dili va'de-i vişāl
Nevmīd-i vaşl-ı yār ile vīrān olur göñül

¹²⁸³ nigārdan: nigārıdan N1

¹²⁸⁴ Kaysdan: Kaysıdan N1

¹²⁸⁵ yārda: yārıda// Nigārdan: Nigārıdan N1

¹²⁸⁶ ḥāṭıra: ḥ'āṭıra N1

3. Gonça görende leblerüñi hâṭıra salur¹²⁸⁷
Güldür yüzüñ şebâheti ḥandân olur gönül
4. Kûy-i serüñ raḳîbime mesdûd olan zamân
Ginden ḥarîm-i kûya nigeḥbân olur gönül
5. Gül-şende gül görende yüzüñ yâd olur dile
Ḥasret ḳalanda bülbül-i nâlân olur gönül
6. Ḥande tebessüm ile görende dudakuñi
Şehd-i lebüñi doldumağa şân olur gönül
7. Nevber firâḳ-ı yârda her şâm tâ seḥer¹²⁸⁸
Ġam bisterinde nâr ile sûzân olur gönül

794

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1. Vaşldan birce ḥayâle iktifâ eyler gönül¹²⁸⁹
Gird-i rāḥın çeşmime ḥâk-i şifâ eyler gönül
2. Sâye-veş yirden gider her bir ḳadem gütdükce yâr
Geh ayakından öper gâḥî ricâ eyler gönül
- 246b 3. Ḳaṭre ḳaṭre yaşını dāmâna tökdi şem^ç tek
Yandırar pervâne tek cānın fenâ eyler gönül
4. Ża^f-ḥâlet cānını dil gördiḡiçün hicrde¹²⁹⁰
Özini hicrândan bir dem cüdâ eyler gönül
5. Ḳoydı ḥayretde meni şeydâ-yı bülbül nâlesi
‘Âḳibet bilmiş o da zıkr ü şenâ eyler gönül
6. Çırpunar bir ḳuş kimi gördikde ḥâlin dānesin
Bu ṭuzâḳa bend ola cānın fedâ eyler gönül
7. Yârime yalvarmuşam ey Nevberî şâm u seḥer
Vaşlına yetmeklige çoḡ ilticâ eyler gönül

795

Mef'ülü Fâ'îlâtün Mef'ülü Fâ'îlâtün

1. Cānım didim senüñdür cānân didi yemîn ḳıl
Cismim senüñ tenüñdür and iç didi emîn ḳıl

¹²⁸⁷ ḥâṭıra: ḥ'âṭıra// şebâheti: şebâheti N1

¹²⁸⁸ yârda: yârıda N1

¹²⁸⁹ Vaşldan: Vaşlıdan N1

¹²⁹⁰ hicrde: hicride// hicrândan: hicrânıdan N1

2. Men eyledim ҡasem yād cānānım oldu dil-şād
‘Arz eyledim nigāra dil-ḥāhişin hemīn ҡıl
3. Oldı rızā merāma virdi icāze kāma
Emr itdi ҡoyma şāma gel būs-i meh-cebīn ҡıl
4. Ґoy başuñı diz üste bir baḡ bu çeşm-i meste
Zülfimi eyle deste ruḥsāra çīn-be-çīn ҡıl
5. Açdı dilim yaresin tā istüyem devāsın
Çāk eyledi yaḥasın gösterdi merhemın ҡıl
6. Ey Nevberī nigārın öp nergis-i ḥumārın
Dut elde zülf-i tārın ruḥsārına kemīn ҡıl

796

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Her zamān ol dil-ber-i meh-rūnı yād eyler göñül
Sünbül-i ter müşg-bū gīsūnı yād eyler göñül
- 247a 2. Ğam ğam üsten yārdan gelse muḥabbet beslerem¹²⁹¹
Rağbetin cānānına ḥadden ziyād eyler göñül
3. Düşmüşem şahrālara bir Leylī-veş dil-dārçün
Қays tek şöretlenüp dünyāda ad eyler göñül
4. Her firībe allanup mekrine bāver itmüşem
Vaşl-ı nā-maḥdūrına çoḡ i‘timād eyler göñül
5. Bezm-i vaşlı yād olur her dem dil-i nā-şādıma
Ney kimi her dem nefes çekdikce dād eyler göñül
6. Şubḡ-dem Nevber dutup bād-ı şabādan ‘ıtrını
Ğurresinden ḥātırın her laḡza şād eyler göñül¹²⁹²

797

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Nāle [vü] feryād ile sensiz nevālanmış göñül¹²⁹³
Derd-i bī-dermān ilen hem āşınālanmış göñül
2. Gördi min cevır ü cefā bu dehr-i kec-reftārdan¹²⁹⁴
Rağbetin dāim saña salmış vefālanmış göñül

¹²⁹¹ yārdan: yārıdan N1

¹²⁹² ḥātırın: ḥātırın N1

¹²⁹³ [vü]: -i N1

¹²⁹⁴ reftārdan: reftārıdan N1

3. Kec-nigāhuñdan dutup cāna sitem peykānını
Cān fedā itmekde hem hayli sehālanmış göñül
4. Giceler tā şubha dek encüm-şümār eyler gözüm
Āh-ı pey-der-pey çeküp sensiz hevālanmış göñül
5. Dürd-i mey tek zîr-i pā olmuş der-i mey-ḥānede
Mey kimi peymānede gün tek ziyālanmış göñül
6. ‘Āşık oldı bir leb-i ḥandāna maḥzūn ḳalb ile
Nevberā fahra gelüp hem iddi‘ālanmış göñül

798

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Vaşla yetsem ḳorḫuram kim dutmuya ārām dil
Şādluḳumdan gözyaşı ruḥsārıma olsun sebīl
- 247b 2. Ğam ḡubārı eşkime maḥlūṭ olup dutsun yolun
Eylesün her dem tereşşuḥ gözlerimden āb u gil
3. Ḥayret alsun nuṭḳımı düşsün dilim taḳrîrden
Derdimin izḥārına aḡzımda dil olsun ḥacīl
4. Ḥasret ile ḳan olan göñlüm görende yārımı
Şevḳden bî-ḥiss olup düşsün ayakına daḡıl¹²⁹⁵
5. Ḳoymasun dil-dārıma izḥār idem dil derdini
Nice kim a‘yāna derdin söylüeybilmez zelīl
6. Gelmesün hūşa baḡam ol nergis-i mestānene
Mest itsün başımı bengî-perest tek muttaşıl
7. Nevberî cānāna sen dāim senā zıkrinde ol
Gün-be-gün sâ‘at-be-sâ‘at ay-be-ay il-be-il

799

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Pîçtāb-ı zülfüñ aç tā olmasun vîrāne dil
Eylemez ta‘mîr onu mi‘mār-ı dünyālar yüz il
2. Nîm rû dutma yüzüñ gizlin niḳāb altında sen
Gösterüp ruḥsāruñı it meh ile mihri ḥacīl
3. Dil nice eylesün bilmem ki zehr-i hicrūñe
Zehre döner ḳaṭresin görse onun deryā-yı Nîl

¹²⁹⁵ Şevḳden: Şevḳiden N1

4. Reh-güzāruñ gerdeni bir āh-ı serdim pāk ider
Kūçeni ter itmege gözyaşını eyler sebīl
5. Hār görmez ‘arızuñ çespīdedür gül bergine
Doğru sözdür söylemiş merdüm ağarmazdur baḥīl
6. Yoḥ rızāsı göñlümün şāne toḥunsun zülfüñe
Onu kim ĩcād idüp olsun eli dünyāda şil
7. Cānı vir cānānuña mes‘ūd olarsan Nevberī
Cānını cānāndan artuḫ seven kesdür rezīl¹²⁹⁶

800

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 248a
1. Aç niḫābuñ dil-berim meh-rūları eyle ḥacīl
Olmasunlar qarşuña geldikde çoḥ mağrūr-ı dil
 2. Şāne çek ruḥsāruña tök çin-be-çin gīsūları
Ḥüb-rūlar zülfüñi görsünle zülfünden tehvīl¹²⁹⁷
 3. Ṭāḫ-ı ebrū-yi ḥamuñ görmekten ötri māh-ı nev
Men kimi ser-geştedür çarḥ-ı felekde muttaşıl
 4. Cism tāb itmezdür yaḫīn munca fiḡān u nāleye
Her şeb-i hicrānadur dilde olan şabr-ı kefīl
 5. İsterem her gün görem ey māh-rū görmek seni
Āh göñlüm ḥ‘āhişi müşkildi çoḥ āsān degül
 6. ‘Aşḫ şahrāsında men [hiç] cā-yı rāḫat görmedim¹²⁹⁸
Ḳaysdur bu rāḫda men tek olan düşkün ‘alīl
 7. ‘Aşḫ-ı cānān sehldür Nevber firāḫı olmasa
Tāb-ı hicrān eylemez olsa demirden bir göñül

801

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Gül kimi ruḥsārınun devrindedür hindū-yı ḥāl
Göñlüme ondan yetür min guşşa vü renc ü melāl
2. Dil senüñle dilleşir sensiz şeb-i hicrānlar¹²⁹⁹
Bu ta‘accübdür olur görcek seni ağzımda lāl

¹²⁹⁶ cānāndan: cānānıdan// rezīl: rezīl N1

¹²⁹⁷ tehvīl: taḥvīl N1

¹²⁹⁸ [hiç]: -// Ḳaysdur: Ḳaysıdur// rāḫda: rāḫıda N1

¹²⁹⁹ hicrānlar: hicrānılar N1

3. Cem^c olar gön̄lüm eger zülfüñ perîşân olmasa
Dil perîşândur sebab zülfüñ virir hüsne zevâl
4. Lâle bağrın görmüşem bağrın benim bağrım kimi
Men kimi hün̄n-ciger olmağına var ihtimâl
5. Koyma gelsün bezmüñe ağıyarımı ey gonça gül
Olma handân tâ ola hâra müyesser hem-vişâl
- 248b 6. Ger şabîbe Nevberî izhâr-ı ğam kılsa yakîn
Satr-i evvel nüshada kayd eyelüyor dermân muhâl

802

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Virme ey ğâfil şağın bî-mihr olan dünyāya dil
Dehr fânîdür ona cānuñ saña elde delîl
2. Faqr mülkünde tapup şöhret olasan şâh eger
Müstebid olsañ olar illerde bu nāmuñ rezîl¹³⁰⁰
3. Görmesün sultân gerek zülmü revâ faqr ehline
Kim olarsa faqr ile nāmı olar ilde 'adîl
4. Cîfe-i dünyānı sen elden faķîre şarf eyle
Yığma Ķārūn tek onu gencîneye urma kufl
5. Göz götürme faqrđan dehr-i denîden çek etek¹³⁰¹
Faqr için Hâlîķ seni itmiş özünden bir vekîl
6. Ğaflet ile göz yumup muhtâcdan kesme nazar¹³⁰²
Bil 'alîlün Ķadrini tâ olmamış sen de 'alîl
7. Cism fânîdür burağ dehr-i fenānı Nevberî
'Aķibet toprağsan olsa eger 'ömrüñ yüz il

803

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Çoğ dolandım görmedim bir sen kimi ra'nā güzel
Eyle bil dünyāda yoğ senden sivā aşlā güzel
2. Gözüñi oğşatdılar nā-ħağ Hotan āhūsına
Olmaz āhūlar gözü süzgün bile şehlā güzel

¹³⁰⁰ rezîl: rezîl N1

¹³⁰¹ faqrđan: faqrđan N1

¹³⁰² muhtâcdan: muhtâcdan N1

3. ‘Ārız-ı ḥamrāya gül bergin nice teşbīh idim¹³⁰³
Gülde yoḥdur hem bile bir çehre-i ḥamrā güzel
- 249a 4. ‘Ayb itme kerīme ḥadden füzūn hicrānda¹³⁰⁴
Miḥnet ü endūhdan sīnemde var deryā güzel
5. Rağbetim Ḳaysa olur günden güne ḥadden ziyād
O benimçün söylüyor seyr itmege şahrā güzel
6. Müdde‘iden iltimās itdim dutaḳ inşāfa yol
Rū-be-rū dursa saña min ḥūb-rū rūsivā güzel
7. Bī-ḥaber senden olan ey Nevberī bilmez ḡamuñ
Ḡamları virmiş saña ol māh-rū ‘amda güzel

804

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Bir zamān ḡuşşa vü ḡamdan ḡöñül āsūde degül
Men kimi kimse yaḳīn bir bile ḡayḡuda degül
2. Başıımı dutdı hevā hara mi‘rāc eyledim
Bedenim yirde vü ne gökde vü şuda degül
3. Pāre pāre cigerim ḡamze oḥundandı yaḳīn
Göz muḳaşşırdu ona bu güneḥ ebrūda degül
4. Zāhidin gözleri yoḥ söyleme vardur güzelim
Nazarı çünkim onun sen kimi meh-rūda degül
5. ‘İtr-i ḥoş gitdi şabā zülfüñ açan demde seḡer
Bile ḥoş ‘ıtr yaḳīn Çīndeki āhūda degül
6. Āşiyān virdi başın ḡuşlara Mecnūn ne ‘aceb
Ki onun başı yaḳīn men kimi ḡayḡuda degül
7. Dil-i bīmārım için çāreye ḡayrāndı ḡabīb
Bu nice ḡastadı kim gözleri dārūda degül
8. Mū-be-mū şāne gezüp zülfüñi tā virdi ḡaber
Tapmadı eyle bilür ḡöñlümü ḡīsūda degül
9. Şabr ḳıl Nevberī bir vaḳt ide belki cānān
İmdi aḡyār durup ḡarşuda āsūde degül

¹³⁰³ teşbīh: teşbīḡ N1

¹³⁰⁴ hicrānda: hicrānda// endūhdan: endūhdan N1

805

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 249b 1. Olma rāzî dil-berim hicrānda yansun göñül¹³⁰⁵
Raht-ı h̄'āb-ı hicrde od dutsun odlansun göñül
2. Miḥnet-i gül bülbüle zevki onun ḥāra naşib
Bunu bir yol ḥiss idüp koy añlasun ḳansun göñül
3. Müşg-bū gīsūları ruḥsārına itmiş kemīn
İstiyor kim ṭurre-i ṭarrāra tālānsun göñül
4. Tīr-i müjgānın virer her gün kemān-ebrūlara
Eyleyüp cānān ḳasem her günde oḥlansun göñül
5. Cevrden cānānıma āḥir şikāyet eyledim¹³⁰⁶
İller meşhūrdur ondan nice dansun göñül
6. Nevberā cānāndan min cevr ola şabr itgilen¹³⁰⁷
Cān gelüp dünyāda bir cānāna saḥlansun göñül

806

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Vaşl ümīdi olmasa ger 'āşıḳa manzūr-i dil
Āteş-i hicrān onun cānın yaḥup eylerdi kül
2. Bir ḥaber virseydi ger zülf-i siyāhından şabā
Men düşerdim her gice şubḥın ayāḳına daḥīl
3. Düşmeseydi cilve-i ḥüsni dil-i tārīkime
Gün ziyāsiyla göñül olmazdı rüşen bu ḳabīl
4. Māh üzün nişbet virür ruḥsāruña nergis göze
Māh-ı tābānı yüzüñ göz nergisi eyler ḥacīl
5. Āteş-i hicrān meni ḥākister eyler yandırıp
Vaşl ümīdi olmasa her-gāḥ dil-i zāra kefil
6. Her sözi bir dürr olur aḡzın açanda Nevberī
Eyle bir gence dūḳār olmuş tükenmezdür yüz il

807

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

¹³⁰⁵ hicrānda: hicrānıda// hicrde: hicride N1

¹³⁰⁶ Cevrden: Cevriden N1

¹³⁰⁷ cānāndan: cānānıdan N1

- 250a 1. Men yakīnlik eyledim zāhid senüñdür ihtimāl
Sende var buhl-i ḥased mende olan zevk-i vişāl
2. Fikr ü zikrüñdür riyā bir cübbe vü destār için
Yoḥla evvel başuñı şoñra ona destār sal
3. Bağlayup rıdvān derin fi‘lūñle ümmīd olma kim
Bu riyāyı t̄ā‘ata almaḡ onu müşkil maḥāl
4. Şıdk-ı dilden kāfīdür bir dem nigārın secdesi
İl-nümā olmaḡ için t̄ā‘at ne lāzım māh u sāl
5. Reh-beridür ‘āşıkun öz dil-beri doḡru yola
Bu ṭarīk ile giden ‘āşıklara yoḥdur zevāl
6. Nevberī çekdim cefā her-çend rāh-ı ‘aşḡda¹³⁰⁸
‘Āķibet dil-dārdan dutdum dile kām-ı vişāl

808

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Yüzüñ güldür lebüñ ḡonça gözüñ nergis saçuñ sünbül
Ṭarāvet birledür her yan yüzüñ devrinde tāb-ı mül
2. Nevā-yı naḡme-i bülbül eger güldür bi’smi’llāh
Açupdur şāḡda güller hemān gül-zārda bülbül¹³⁰⁹
3. Temennā-yı vişāl itdim ‘ivaż cān istedüñ menden
Nedür fikrüñ bu sevdāda çoḡ eylersen ağır yüngül
4. Gice tā şubḡa dek oldı nigeḡbānuñ şem‘-i sūzān
Yanur tā şubḡ cānım tek ḡalır şem‘dānda bir kül¹³¹⁰
5. Saña cān vir müyen ‘āşık ne sūdī iddi‘āsında
Çetin sevdādı bu sevdā bu bāzārın yolu müşkil
250b 6. Düzülmüş kār vān-ı ḡam dolupdur deşt ü şahrālar
Hara baḡsañ ḡaṭār ile gidir ḡam bār ile maḡmil
7. Ḥayāl itme çekür Nevber cihānda salṭanat ḡaydın
Libās-ı ḡüsrevān sengīn libās-ı faḡrdur yüngül

809

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

¹³⁰⁸ ‘aşḡda: ‘aşḡıda// dil-dārdan: dil-dārıdan N1

¹³⁰⁹ şāḡda: şāḡıda// gül-zārda: gül-zārıda N1

¹³¹⁰ şem‘dānda: şem‘dānıda N1

1. Getdi ‘aşkuñ başıma min guşsa vü renc ü melâl
Eyle za‘f itdi tenim dutmaz onu gözden hayâl
2. Harda olsañ menle señ çeşmimdedür ‘aks-i ruhuñ
Sen benim yanımdasan her yirde olsañ mäh u sâl
3. Hakkdür ‘aksüñ benim levh-i dilimde ey şanem
Hakk olan bir şürete gerdün virebilmez zevâl
4. Mest idüpsen başımı la‘l-i leb-i mey-gündan¹³¹¹
Bu şarābı ‘āşıkā hāzık tabīb itdi helâl
5. Çeşm-i hasretdür töken ruhsārıma hün-ābeni
Senle şādān günleri itdikce dil cezb-i hayâl
6. Hayli müşkildür zihî düşvār Nevber şabr ide
Havf ider kim koymasun firqat gele vaqt-i vişâl

810

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Bülbülün dādını gül-zārda menden haber al¹³¹²
Gülü de bülbülü de hārı da menden haber al
- 251a 2. Cān metā‘ ile bu gün yāre harīdārem özüm
Cān viren yāre harīdāri de menden haber al
3. Şubha dek āh çeküp her gice yā-hū diyoram
Çekdigim yā-hūmı hem yāri de menden haber al
4. Tīr-i müjgānı virer kaşuña şayyād gözüñ
Bu oğu yayı kemān-dārı da menden haber al
5. Āh u zār-ı dilimi cānıma şıḥhat bilürem
Şıḥhat-i āh-ı dil-i zārı da menden haber al
6. Yoḥ iken varım olup varı yoḥ itsem ne ‘aceb
Bu fenā dārı yoḥu varı da menden haber al
7. Dām-ı gīsūya dil-i zārımı maḥbūs eylüyüp
Dām ile dāma giriftārı da menden haber al
8. Nevberī derd ü gamuñ hicrde bīmār eylüyüp¹³¹³
Bister-i gamdaki bīmārı da menden haber al

¹³¹¹ mey-gündan: mey-günıdan N1¹³¹² gül-zārda: gül-zārıda N1¹³¹³ hicrde: hicride N1

811

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Kim bilād-ı 'aşqda hüsn-i nigāra itse meyl¹³¹⁴
Añlasun kim vardur onda zenaḥdān çāhı veyl
2. Baḥr-ı 'aşkın sāḥilün görmek çetindür 'āşıqa¹³¹⁵
Muttaşıl ser-geştedür bu baḥrda ḥāşāk-i seyl
3. Mezra'ı bir mihrdür vaqt-i der-i kām-ı vişāl¹³¹⁶
Renc-i bī-pāyānına ser-kālesinden olsa keyl
4. Rezmğāhı gūşşadur gamlar şufūf ile ḥaşem¹³¹⁷
Her tarafından fevc-i ğam bī-ḥadd ferāvān ḥeyl ḥeyl
5. Vaşl ümmīdi virer teskīnligi maḥzūn dile
Giceye gündüz tesellī gündüzün teskīni leyl
- 251b 6. La'l ü gevherdür dilim cānān salup ana nażar
La'l idüp bir daşı ey Nevberī şevk-i Süheyl

812

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. O gün ki meyl-i vişāl-i nigār kıldı gönül
Cihān varını gözden kenār kıldı gönül
2. Apardı başını saldı muḥiṭ-i ḥülyāya
Sirişk-i çeşm ile kanın nişār kıldı gönül
3. Ḥayāl-i vaşl-i ruḥ-i yār ile olup rāḥat
Gice şabāḥa kimi iftiḥār kıldı gönül
4. Düşüp hevā-yı ser-i zülf-i 'anber-efşāna
Özin kemend-i nigāra şikār kıldı gönül
5. Buraḥdı cām-ı şarābı uşandı mey-kededen
Özini nergis-i mest-i ḥumār kıldı gönül
6. Mebādā kılmaya ḥalkı figānı nā-rāḥat
Sükūta Nevberī tā iḥtiyār kıldı gönül

813

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

¹³¹⁴ 'aşqda: 'aşkıda// vardur: varıdur N1

¹³¹⁵ Baḥr: Bahr// baḥrda: baḥrıda N1

¹³¹⁶ mihrdür: mihrdür N1

¹³¹⁷ gūşşadur: kuşşadur N1

1. Bâde-i la'l-i lebin neş'esini andı gönül
ana döndi o zamân imdi gine andı gönül
2. 'Aşkuñı âteş ile yazdıla dil bûtesine
Hicrden bir od alup şu'lelenüp yandı gönül¹³¹⁸
3. Didiler şabr iledür 'aşıa eyyâm-ı vişâl
Şabra tâb eylemedi bir de alavlandı gönül
4. Âh çekdikce nefes âteşi yandırdı teni
Per-i pervâne kimi şu'leye odlandı gönül
5. Yaşımı kırmızı bir reng ile gördikde didim
andımı söyledi yo öz anını dañdı gönül
- 252a 6. a'ne daşı o adar hicrde degdi başıma¹³¹⁹
Dil binâsından uçup imdi de vîrândı gönül
7. Eşkdür söylümüyün kim tökülür dâmenime¹³²⁰
Dürdür gözden aan la'l-i Bedaşandı gönül
8. Giryeni göz eylemür Nevberî sehv itmegilen
Göz bulaqıdur onun sînede giryândı gönül

814

Mef'ûlü Fâ'ilâtün Mef'ûlü Fâ'ilâtün

1. Olsaydı dilde zehr-i şabra eger taammül
Vaşl-ı niğâra yetmek olmazdı hiç müşkil
2. Göz tökmese sirişkin hicrân şebinde her geh
Bîmâr-ı 'aş olan dil şubı açardı yüngül
3. 'Aşıqlara çetindür dözmek firâ-ı yâre
Tâ olmasa vişâl-i cânâna bir tevekkül
4. Rencür olma cânân küyuñda dâda gelsem
Feryâd ider hemîşe gül şâhesinde bülbül
5. Yirden göge götürdi âhım habâb-ı eşkim
Âsân çıar semâya elbette vezni yüngül
6. Hicrân-ı yâre Nevber tâb ü diyânet eyle
Şabr eyleseñ firâa mümkün olar tevaşşul

¹³¹⁸ Hicrden: Hicriden N1¹³¹⁹ hicrde: hicride N1¹³²⁰ Eşkdür: Eşkidür// Dürdür: Dürridür N1

815

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 252b 1. Bu vesī^c dünyāda yoḥ men zār tek bir teng dil
Çünkü raḥm itmür dilim feryādına ol seng dil
2. Bağıma ḥāl-i siyeh naşb eylüyüp bir kanlu dāğ
Başımı ser-ḥoş idüp gūyā alupdur beng-i dil
3. Rūy-i zerdimdür tapan şöhret nice berg-i ḥazān
Kan yudup hicrāndan bir lāle-veşdür reng-i dil¹³²¹
4. Dil nice tāb eylesün munca firāk ü miḥnete
Hāy u hūyım başıma düşmüş fiğānım zeng-i dil
5. Nāle-i neydür dile hem nāle-i bülbül geḏā
Herkes eyler zevk ile bir nāleni āheng-i dil
6. Her yeten zībā şanem mu'tād itmez gönlümü
Kimse yoḥdur yār tek menle ola hem-reng-i dil
7. Tīre itme Nevberī āyīne-i idrākuñı
Sa'y kıl ondan gide nā-dānluḥ ile jeng-i dil

816

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Nāle kıldı bülbüle āgūşa çekdi ḥārı gül
Geh kızardı şāḥede geh ḥacletinden sarı gül
2. Bülbüle mesken virür güller tikanlu şāheni
Ḥāra gül bergin virür gül-zāra salmış zārı gül
3. Men de şeydā bülbülem feryādıma cānān sebep
Dāda gitdi gönlümü hicrānda ruḥsārı gül¹³²²
253a 4. İltimās itmiş yaḳīn bād-ı şabādan dil-berim
İtr-ı zülfünden duta bu gül-şen ü gül-zārı gül
5. Gonçalıkdan çatluyup gül olmaḳında fikri var
Göz açupdur görmege gül-şen gezende yārı gül
6. Gösterüpdür nergis-i meste muḥammer gözlerin
Bu sebebden nergisin adı olup ḥammārī gül

¹³²¹ hicrāndan: hicrānıdan N1

¹³²² hicrānda: hicrānda N1

7. Ğurresinden gül senüñ ruhsāruñ eyle baḥş idir
İşidüp kimden gören nā-mu‘teber güftarı gül
8. Nevberā izhār-ı gam itmekde manzūruñ nedür
Ğam kifāyetdür daḥı bir ḳadri sen de bārī gül

817

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Dil vişāl-i yāre vāşıldur daḥı maḥzūn degül
Giryeden sākitlenüp ceryānda Ceyḥun degül¹³²³
2. Her perī-şūret özün Leylāya nişbet virmesün
Her yeten jülīde-mū dīvāneler Mecnūn degül
- 253b 3. Genc-i gizlin durmuyup senden saña ey ḳalbi kör
Durmağa a‘mālara ḳarşu o hem medyūn degül
4. Eylüyüp cānān meni da‘vet ziyāfet bezmine
Ğuşşadur aḡyārıma bu meclise me’zūn degül
5. Ağniyā dervīşdür çünkim odur dilden ḡanī
Kim onun dil ḥ‘āhişi gencīne-i Ḳārūn degül
6. Bend idüpdür gerdenim cānān siyeh ḡīsūlara
Ḳadr-i Mecnūn ‘aşḳda menden daḥı eفزūn degül¹³²⁴
7. Ḳan olup ḡöñlüm benim Nevber firāḳ-ı yārda¹³²⁵
Ḳan ile dolmuş dile kim söylüyor gül-gūn degül

818

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ḥam ḳaşuñdur bedr-veş tābān yüzüñde bir hilāl
Mu‘ciz-i şaḳḳu’l-ḳamer bundan bilüp ehl-i kemāl
2. Ol siyeh ḡīsūları ḳoyma tökülsün ‘arıza
Rūzigār-ı ‘ömrümi tārīk idüp virsün zevāl
3. Sendedür meylim cihān ḥübānı min min beslese
Şāniye ḡiçsün benim sensiz ḥayālimdür muḥāl
- 254a 4. Harda olsañ dil-berim bil kim benim yanımdasın
Çünki çekmiş şūretüñ āyīne-i ḳalbe ḥayāl

¹³²³ ceryānda: ceryāmıda N1¹³²⁴ ‘aşḳda: ‘aşḳıda N1¹³²⁵ yārda: yārıda N1

5. Maḥv idüpdür miḥnetüñ ser-kāsesin idrākdan¹³²⁶
Bilmerem nāmım nedür ger eyleseñ menden suāl
6. Firqat ile dil yanar tā şubḥa dek hicrānda¹³²⁷
Ḥasretüñ bir gün daḥı rāḥat olam virmez mecāl
7. Ney kimi Nevber dilüñ feryādımı dünyāya sal
Tā yetişsün ‘āşıq-ı ‘ālemlere senden bu ḥāl

819

Mef’ülü Fā’ilātün Mef’ülü Fā’ilātün

1. Gözgülüye ‘aks virmez şüret olanda hāil
Baḥsañ ona görünmez ne şekl ne şemāil
2. Kim eylese temennā göz göre şüret olsun
Sa‘y eylesün ki olsun evvel o perde zāil
3. Hardan alur ziyānı göz zerremi bebekden
İdrākuñ derk it bir kesden olma sāil
4. Feyzin götürse fāiz göz nürdan düşerse¹³²⁸
Ezyāsına olar mı kādır hamu kabāil
5. Nevber bu niyyet ile āyīneye naḫar sal
Şekden çıḫup görersen aydın olar mesāil¹³²⁹

820

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

1. Ey yüzüñ Raḥmān sözüñ Qur’ān dilüñ Allāha dil
‘Arızuñ cennet terüñ ḥūrī dehānuñ selsebīl
2. Ḥāmil-i tevḥīd olan maḥlūka vaḥdet kāşifi
Ḳoymuşam bu dehrden ‘uqbāya dek ism-i cemīl¹³³⁰
- 254b 3. Meh yüzüñdendür olan dehre münevver gün münīr
Gice vü gündüz ışık ‘āşıklarun devrine il
4. Mihrini dutdum dile çün sendedür feyz-i beḳā
Zerre mihrüñ her kimün ḳalbindedür deryā-yı Nīl

¹³²⁶ Maḥv: Maḥv// miḥnetüñ: mihnetüñ// idrākdan: idrākıdan N1

¹³²⁷ hicrānda: hicrānda N1

¹³²⁸ nürdan: nürıdan N1

¹³²⁹ mesāil: meşāil N1

¹³³⁰ dehrden: dehrıden N1

5. Vaşfuña kâfî degül ger yazsalar min min kitâb
Münşiler nâşir olup mektûb iderse muttasıl
6. Dâmenüñden ‘acz ile Nevber dutupdur raḥm kı
Çünkü düşmüş ḥāk-i pāy-i dergeh-i şāha daḥîl

821

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ḥaḳḳın izhârı olup ‘arızuñ dil-ber-i dil
Şāhidim çoḥdı buna elde olan aya delîl
2. Oldı zāhir bize bu āyîne-i rûyuñdan
Dilde var oldı hemân vaḥdete bir zevḳ-i cemîl
3. Dil diler merḥametüñ göz ṭaleb eyler yüzüñi
Bu şorâḳ ile olup vaşluña onlar mâil
4. Şāh u a‘yân u gedā ḥükmüñe fermân-ber olup
Onlara senden olar ḥall-i maḥâl ü müşkil
5. Merḥabā göñlümüze oldı rızā tevḥîde
Dutmadı ortaya perde-i şirket mâil
6. Dözerem her ne kadar olsa melâl ile miḥen¹³³¹
Vaşçün dilde gerek dâim ola şabr-ı ṭavîl
7. Mihrüñi terk eylemez Nevberî cān terk eylese
Defn-gāhına onun olsa da ḥāzır maḥmil

822

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

- 255a 1. Çıḥmadı āhım ilen dışraya derd ü ḡam-ı dil
El çeke yārim eger derdi olar bā-hem-i dil
2. Göz zülâlin itirüp imdi gelür yaş ile ḳan
Gile dönmüş ḳuruyup hicrde bu ḳulzüm-ı dil¹³³²
3. Eriyüpdür bedenim şem‘-i ruḥuñ tâbından
Ḳaṭre ḳaṭre tōkülür dāmene gözden nem-i dil
4. Berg-i gülde gözümün ḳaṭresi inci kimidür
Eyle bil berg-i güle şubḥ düşüp şeb-nem-i dil

¹³³¹ miḥen: mihen N1¹³³² hicrde: hicride N1

5. Hicr daşın başıma urdı felek netmiş idim
İtdi mecrūḥ aḥup kalmadı ašlā dem-i dil
6. Koymadı şād görem gerdiş-i çarḥ-ı felegi
Ġamını miḥnetini yārin idüp bā-hem-i dil
7. Nevberin çekdigini ʿaşqda Mecnūn çekemez¹³³³
Yārinün ayruluḡu oldı ona mātem-i dil

823

Mefʿülü Fāʿilātü Mefāʿilü Fāʿilün

1. Eyler vişāle her gice gündüz şitāb-ı dil
Saldı bu ḥasta cānıma bir inḡilāb-ı dil
2. Gözyaşım ile dāmene dil ḡanı damluyor
Odsız olupdı ḡayli taʿaccüb kebāb-ı dil
3. Şordım ne çoḡ telāş eylüyor cism-i zaʿfda¹³³⁴
Ḥiddetlidür suālime virdür cevāb-ı dil
4. Mektüb idüpdi ḡamlarını levḥ-i sīnede
Derd ü ḡam u melāli yazup bir kitāb-ı dil
5. Fikr ü ḡayālim oldı onun ḡuşsa vü ḡamı
Ḥayli çetindi başa yete bu ḡesāb-ı dil
- 255b 6. Bārāna döndi seyl-i sirişkim firāḡda¹³³⁵
Āhım şerārı sīnede berḡ-i seḡāb-ı dil
7. Ceyḡuna hem firāḡda dönmezdi gözyaşı¹³³⁶
Seylābını dayandırabilseydi tāb-ı dil
8. Cām-ı mey ile buseleşüp içmedi şarāb
Mey-gūn dudakı yārimin oldı şarāb-ı dil
9. Terk eylemezdi kūy-i serüñ dil ne çāre kim
İster ki virmesün saña nālem ʿazāb-ı dil
10. Gül-zār-ı dilde gül tek açılmış göñül sözü
Söz cevherine Nevberī virmiş gülāb-ı dil

824

Mefʿülü Fāʿilātü Mefāʿilü Fāʿilün

¹³³³ ʿaşqda: ʿaşkıda N1

¹³³⁴ zaʿfda: zaʿfıda N1

¹³³⁵ firāḡda: firāḡkıda N1

¹³³⁶ firāḡda: firāḡkıda N1

1. Dîvâne eylüyor meni bu keşret-i hayāl
Mecnûn olanda eylemüyün bâ'ışın suāl
2. Sen bilmedüñ ne çekdi başım şām-ı hicrde¹³³⁷
Tā şubḥ olunca reng-i ruḥum oldu ḥāl ḥāl
3. Āhım şerārı yandıdı āḥir vücūdımı
Cān rîştesi tükendi ḥayāta virüp zevāl
4. Çıḥmaz olunca mihri dilimden nigārimun
Şükrā ki yoḥ gözümde cihān ile mülk ü māl
5. Şārī' şarāba ḥamr diyüp söyledi ḥarām
Viridi icāze la'l-i leb-i yāredür ḥelāl
6. Derd ü ğam-ı nigārimı cem' eyledim dile
Gönlümde oldu mihr-i nigārim ḥuşūşī māl
7. Nevber ne ḥācet oldu cihānın ğamı dile
Fikr-i vişāl-i yār kifāyetdi māh u sāl

825

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün

- 256a
1. İşbāt-ı mihr kıлмаğa çoḥ vardur delīl¹³³⁸
Ḳarşı gelende yār ile takrīre gelse dil
 2. Hicrān odiyla yanmağa dil eylemezdi tāb
Vaşluñ ümīdi olmasa her-gāh ona kefīl
 3. Yūsuf mişāli çāh-ı zenaḥdāna meyl kıl
Āḥir olar 'azīz olanun evveli zelīl
 4. Vaşl-i nigār şöndüri hicrān odın niçün
Gül-şen görüpdü ateş-i Nemrüdı hem Ḥalīl
 5. Yalvar nigāra 'acz ile izḥār-ı derd idüp
Elden buraḥma dāmen-i dil-dārı düş daḥīl
 6. Bu şi'rdür mi yoḥsa ki bu la'l-i sīnedür
Hātif yetürdi ḳalbime yainki Cebrā'īl¹³³⁹
 7. Ey Nevberī inanma disünler bu şi'rdür
Bir la'ldür ki baḥr-ı dilüñ eylüyüp sebīl¹³⁴⁰

¹³³⁷ hicrde: hicride N1¹³³⁸ vardur: varıdur N1¹³³⁹ Cebrā'īl: Cebra'īl¹³⁴⁰ baḥr: bahr N1

826

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Ser-i bāğ itdüñ olup ḥandān heme gül-zār-ı gül
Birbiriyle baḥş idir gül-zārda ruḥsār-ı gül¹³⁴¹
2. Şanma kim şeb-nem düşüp gül-zārda gül bergine¹³⁴²
Görmüyüp ruḥsāruñı tā şubḥa dek ağlar gül
3. Ḥālūñi güller görüp seyr eylüyende gül-şeni
Reşkden āgūş idüp ol ḥāle nişbet ḥār-ı gül¹³⁴³
4. Zülfe nişbet virdiler sünbülleri reyḥān ile
Ağzuña gül ḡonçası ruḥsāruña oḥşar gül
5. Bülbülün her nağmesi çoḡ hoş gelür 'āşıklara
Nālesinden bellidür kim söylüyor esrār gül
- 256b 6. Dün çemen seyrinde men ḥayretde gördim bir gülü
Koymuşam adın onun bir nergis-i ḥammār gül
7. 'Āşık ile bülbülün bir farkı yoḡdur Nevberī
Onlarun feryādına bā'is olan hemvār gül

827

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Koy dolansun başuña her gice pervāne göñül
Toḡuna şem'-i ruḥa od götürüp yana göñül
2. Meni şahrāya çeken oldı senüñ zevk-i ruḥuñ
Senden el çekmeyecek olsa da dīvāne göñül
3. Heves-i la'l-i lebüñ zevkimi arturdı meye
Terk-i taḡvādur olup ḡālib-i mey-ḥāne göñül
4. Ğamuñı miḡnetüñi ḡuşşaları karşıladı
Oldı aḡyāl-i ḡam ü ḡuşşaya ḡam-ḥāne göñül
5. Görebilmem daḡı bu dehrde şādān dilimi¹³⁴⁴
Toḡuyup çünki özün zülf-i perīşāna göñül
6. Dil-i mecrūḡıma kim sensiz 'ilāc eylüyecek
Kime gitsün güzelim derdine dermāna göñül

¹³⁴¹ gül-zārda: gül-zārıda N1

¹³⁴² gül-zārda: gül-zārıda N1

¹³⁴³ Reşkden: Reşkiden N1

¹³⁴⁴ dehrde: dehrde N1

7. Parça parça ola dil derdini aġyāra dimez
Sīneni saġf eylüyüp ondaki pinhāna göñül
8. Berg-i gül baġse durup ‘ārız-ı gül-nāruñ ile
Onu zem eyleme ki gitdi gülistāna göñül
9. Dutmusan ġamze oġun ġayz ile ebrūlaruña
Günde min yol toġunur ondaki peykāna göñül
10. Nevberdi viridi ġamuñ ‘aşġda hicrān eline¹³⁴⁵
Eriyüp tāb eylemez āteş-i hicrāna göñül

828

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

- 257a
1. Yārimin serve muġābil ġad-i ra‘nāsı güzel
Güle nişbet bire min ‘ārız-ı ġamrāsı güzel
 2. Berg-i gül mişli yüzü ser-be-ser endāmı laţif
Müşġ-i āhū-yı Ĥotan zülf-i semensāsı güzel
 3. ‘Avaşı şūġ-i dil-ārā deheni piste mişāl
Leb-i mey-ġündaki şehd-i muşaffāsı güzel
 4. ‘Āşık-ı zāra feraġ zevġ-i ruġı ġonġa lebi
Her birisinden olan buse temennāsı güzel
 5. ‘Aşġ şahrālarınun her tarafındandı ġaţar
Dile cānānımızun ġorġulu şahrāsı güzel
 6. Baġluyup şūfi bilin pūġ riyā tã‘atına
‘Āşıkın vaşl-i ruġ-i yār ile ġülyāsı güzel
 7. Defter-i ‘aşrda yoġ Ĥays ile Ferhādın adı¹³⁴⁶
İmdiki devremize Nevberin imzāsı güzel

829

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Her zamān kim şoġbete maġlūt olur lafz-ı vişāl
Dil tekellümden düşür ġüyā olur aġzımda lāl
2. Göz çekür levġ-i dile cānān yüzüñ taşvīrini
Her şeb-i hicrān durur yārin yüzün gözde ġayāl

¹³⁴⁵ ‘aşġda: ‘aşkıda N1

¹³⁴⁶ ‘aşrda: ‘aşrıda N1

3. ‘Aşıkı maḥv eylemez ölmek diyār-ı ‘aşqda¹³⁴⁷
Cān fenā olsa onun ismine virmez bir zevāl
4. Bir qara gün zūfūden çekse gönül gāmgīn degül
Rūzigārın tār idir digər taraf hindū-yi ḥāl
5. Dil özün bir nev‘ ilen saḥlardı saḥf-ı sīnede
Günde bir yol gāmzedən peykān geleydi lā-maḥāl
- 257b 6. Vaḥt ta‘yīn itmedi cānān gönül hicrānına
Qoymadı müddet ona bir vaḥt gün māh ile sāl
7. Şīre-i engürdan mey-ḥāneden çekdim ayak¹³⁴⁸
Bāde-i la‘l-i leb-i cānānımı bildim ḥelāl
8. Şevḳ ü zevḳim ‘āqibet rüsvā-yı dehr eyler meni
Cān zevālidür olan ey Nevberī renc ü melāl

830

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Mihrüni muḥkem dutup elden yire qoymaz gönül
Lezzet ü zevḳ-i ruḥ-i dīdārdan doymaz gönül¹³⁴⁹
2. Senden ayrı dil-bere göz merdümi salmaz naḥar
Her yeten sīmīn-tene müştāk olup uymaz gönül
3. Remz-i pinhānlar ki var çeşmünde ser-ḥoşdur başım
Bu nihāhı mest olan sā‘atde hem duymaz gönül
4. Mihrüñ ile doldurup gönlüm ciğer pergālesin
Terk-i cān itse gine bu perdeni soymaz gönül
5. Bir bir üstən naşb ola gānzeñ oḥu ḥoşdur dile
Düşse her-gāh birce oḥ dilden yire qoymaz gönül
6. Dutmasa ger şūretüñ gözden zamīr-i ḥāḥırım¹³⁵⁰
Giceler bir sā‘ati rāḥatlanup uyumaz gönül
7. Reşkden aḡyār eger min iftirālar söylese
Bāver itmez Nevberī cānāndan soyumaz gönül¹³⁵¹

¹³⁴⁷ maḥv: mahv// ‘aşqda: ‘aşkıda N1

¹³⁴⁸ engürdan: engürıdan N1

¹³⁴⁹ dīdārdan: dīdārıdan N1

¹³⁵⁰ ḥāḥırım: ḥāḥırım N1

¹³⁵¹ Reşkden: Reşkiden// cānāndan: cānānıdan N1

831

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Her zamân zevk artırup vaşl-ı nigâr ister göñül
Bu vişâli yârdan bî-ihtiyâr ister göñül¹³⁵²
- 258a 2. Zevk-i ruhsâr ile dil gül-zâra meylin arturar
Özini her gül-bün-i gül-şende var ister göñül
3. Şoḥbet-i cānān dil-i maḥzūnımı şād eyelüyor
Yâr ilen bā-hem giçen bir rûzigâr ister göñül
4. Bağrına āyîne-veş dutmuş nigârın şüretin
Levh-i dilde yârinün 'aksini var ister göñül
5. Bir ışık gün görmedi zülf-i siyâh-ı yârdan¹³⁵³
Meh yüzünden zulmet-i kâlbe nehâr ister göñül
6. Āfet-i devrāndan cānāna āfet yetmesün¹³⁵⁴
Özine ondan 'ivaz min āh u zâr ister göñül
7. Bülbülün manzûrı gül Nevber ḥayālinde nigâr
Dād u feryād eyelüyüp bir gül-'izâr ister göñül

832

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Gel ṭarîḳ-i 'aşkı dut rāh-ı sa'ādetdür bu yol
Bu yolu terk eyleme kim ḥayli rāḥatdur bu yol
2. Faḥrıdur 'aşıkların renc ü belā bu rāhda¹³⁵⁵
'Aşksızlarçün velî ḥayli melāmetdür bu yol
3. 'Aşk bir 'ālemdi kim dāim ferāgat gūşesi
'Aşık-ı şādıklara ḥayli selāmetdür bu yol
4. 'Aşk uşūlin bilmüyen çeksün ayakın bezmden¹³⁵⁶
Ḳaydsızlarçün daḥı dāim pür-āfetdür bu yol
5. Baḥtverdür bu yola şevk ile kim ḳoysa ayak
Görse min renc ü belā ana şerāfetdür bu yol

¹³⁵² yârdan: yârıdan N1¹³⁵³ yârdan: yârıdan N1¹³⁵⁴ devrāndan: devrānıdan N1¹³⁵⁵ rāhda: rāhıda// 'Aşksızlarçün: 'Aşksızlarçün N1¹³⁵⁶ bezmden: bezmiden// Ḳaydsızlarçün: Ḳaydsızlarçün N1

6. Vardur min cāddesi her cāddesinde min ʔarīk
Doğrusundan kim gide ʔayn-ı laʔāfetdür bu yol
7. Nevberā ser-ḥoş ki sen bildüñ bu rāhın sermedin
Kim vişāl-i yārdan āhir ʔibāretdür bu yol¹³⁵⁷

833

Feʔilātün Feʔilātün Feʔilātün Feʔilün

- 258b
1. Urma ey āfet-i cān zülf-i perīşānuña el
İtme vīrān dilimi yaḥşı degüldür bu ʔamel
2. Nergis-i mestdeki ğamzeye ruḥşat virme¹³⁵⁸
Dil ʔanın tökmegilen başa yetişmezden ecel
3. Āşinādur dile göz ğamzeñe eyle ğadeğan
Olmasun rāzī düşe o taya bu ceng ü cedel
4. Vaşla cān ʔālibisen onda sözüme yoḥdı benim
Men bu cānı idirem naḥd-i vişāl ile bedel
5. Ne ğarāzdur men ilen men ki ḥabīb-i dilüñem¹³⁵⁹
Yoḥsa aġyār eyleyüp reşk yūzi ile engel
6. Senden ayrı degülem zülf-i perīşānuña baḥ
Ḳoymuyorsan niye bu ʔāşık-ı nālāna maḥal
7. Derdi izḥār eyledim söylemedüñ ʔāresini
Sır sözüñ yāre diyün ḥalk dimiş bundan ezel
8. Āteş-i firḳatüñe Nevberī yandırmagilen
Sen ḥesāb itme onun cismini ʔüb u şendel

834

Fāʔilātün Fāʔilātün Fāʔilātün Fāʔilün

1. Yārdan ğayrı gözüm bir gül-ruḥa nāzır degül¹³⁶⁰
Ondan ayrı bir kesin ismine dil zākir degül
2. Merdüm-i ʔeşmim töker hicrinde ʔan yaş dāmene
Herçi dikḳat itseler bu ʔaḥresi zāhir degül
3. Murġ-i rūḥım bir ʔafes küncünde nālān ʔandelīb
Beste-per maḥbūsdur gūyā ki bu ʔāir degül

¹³⁵⁷ yārdan: yāridan N1

¹³⁵⁸ mestdeki: mestideki N1

¹³⁵⁹ ğarāzdur: ʔarāzdur N1

¹³⁶⁰ Yārdan: Yāridan N1

4. ‘Āşık-ı miskīn saña cān u dilin eyler nişār
‘Avf idüp ma‘zūr dut gayrı şeye kâdir degül
- 259a 5. ‘Āķibet bir gün yeter ol dāmen-i himmet ele
Bu temennāda dilin var himmeti kâşır degül
6. Men ezelden zülfüñi pür-piç görcek söyledim
Hālimin hāli perīşān olduķu āhir degül
7. Munca kim tāb eyledi Nevber ğam-ı hicrānuña
Şābit eylersen mi dil hicrānuña şābir degül

835

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Cānān maña sen raħm eyleyüp mūnis-i cān ol
Evvel kademüñ başıma koy şāh-ı cihān ol
2. Ey gönça dehen şoħbet ile k̄albimi şād it
Şekker sözüñe nişbet özüñ şehd-i revān ol
3. Ey dil ne dilersen ki nedür sende temennā
Bağ leblerine vāķıf-ı esrār-ı nihān ol
4. Cānāndı gelen dut eteginden eli būs it
Besdür daħı az t̄alib-i feryād ü figān ol
5. Dil-dār senüñ senden onun ‘ayş sizüñdür
Viridi saña öz vaşlını mağrūr-ı zamān ol
6. Şöhretti saña Nevberī bu iller içinde
Kām-ı dile yet mertebede ‘ālī-mekān ol

836

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Gice tā şubħa kimi dāda gelüp yatmadı dil
Eteğinden götürüp hicr daşın atmadı dil
2. Yārimin ‘aksini göz viridi ħayāl ile dile
Gine bu şüret ile hīç meni allatmadı dil
- 259b 3. Her k̄adar sa‘y eyledim ħ‘āba gidüp rāħat olam
Bu firībāne söze ħ‘āhişini şatmadı dil
4. Āteş-i āhım ile gözyaşı gözden k̄urudı
Tenimi eşk-i ter-i çeşm ile ışlatmadı dil
5. Çoħ telāş eyledi kim menzil-i maķşūda yete
Yorulup yolda k̄alup maķlebine çatmadı dil

6. Çoğ mezemmet yiri var Kaysa beyābān dolanup
Meni Mecnūna dağı yağşı ki oğşatmadı dil
7. ‘Aşğ sevdāsına çoğ şevk ile saldı hevesin
Dehr-i meşşātasına Nevberī uğratmadı dil

837

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. H̄asretüñden ey şanem bi'l-merre kan olmuş göñül
Ün dutup dilden hevā-yı sīneden dolmuş göñül
2. Zülf bend itdūñ onu inşāfa gel kıl i‘tirāf
Sende yoğdur mende yoğ söyle görüm olmuş göñül
3. Cān kütarmağ olmadı ol gāmze-i h̄ün-h̄‘ārdan¹³⁶¹
Zülfde mesken duta çoğ maşlahat bilmiş göñül
4. Gül diler sensiz benim bu h̄ālet-i maḥzūnıma
Hansı yirde bilmürem maḥzūnlara gülmüş göñül
5. Ğamlı sīnemdür viren dil kanının tazyīkını
Āh u zār-ı sīneden tenge dağı gelmiş göñül
6. ‘Aşğın öz kafın egüp ḥayli girāndur bār-ı gām
Bu kadar kim gām çekür Nevber meger kelmiş göñül

838

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mef‘ülü Fā‘ilün

1. Ey māh-rū niḳābı yüzüñden kenār kıl
Minnetti cāna gül yüzüñi āşikār kıl
- 260a 2. Koy bir kadar nezāre idüm māh-rūyuña
Yulduzlar içre faḥra gelüp iftiḥār kıl
3. Tapşurma sen vişālūñi kimdürse bī-şebāt
Hicrān şebin şabāḥ idene i‘tibār kıl
4. Koy reşkten raḳīb dili kan ilen dola¹³⁶²
Şād it meni raḳīb dilin pür-figār kıl
5. Dil meskeni ne yirdedi sen ḥālisen ona
Zülfüñdedür işāre virüp āşikār kıl

¹³⁶¹ h̄ün-h̄‘ārdan: h̄ün-h̄‘ārdan// Zülfde: Zülfide N1

¹³⁶² reşkten: reşkiden N1

6. Mey-ḥāneden üzül-di elim zevḳ-i la'î ile
Vir nûş idim cihānda meni baḥtiyār kı̄l
7. Rûsvā-yı dehr olmaḳı Nevber unuttılen
Mecnûn ḳabûl eyledi ondan sen 'ār kı̄l

839

Mef'ûlü Fā'ilâtü Mef'ûlü Fā'ilün

1. Ḥürşîd-i ḥüsne zülf-i siyāhuñ nikāb kı̄l
Ebre çekil tamām-ı cihānı ḥarāb kı̄l
2. Gül şāḥesinde güllere nāz ile kı̄l nazār
Nergis gülün ayak ile zîr-i türāb kı̄l
3. Gül-berg-i ter yüzüñde durup ḳaṭre ḳaṭre ter
Sen bu ter ile güllere şeb-nem gül-āb kı̄l
4. Zülf ile kı̄l muḳāyese 'ıṭr-ı benefşeni
Baḥşe durarsa ḥiddet ü ḳahr u 'itāb kı̄l
5. Ebrûlaruñdı ḳātil-i 'uşşāḳ ey şanem
Ḳanlar töküp ḳılincuñı ḳana ḥizāb kı̄l
6. 'Acz ile Nevberî diliyor ḥācet-i dilin
Sen de onun bu ḥācetini müstecāb kı̄l

840

Fā'ilâtün Fā'ilâtün Fā'ilâtün Fā'ilün

1. Ḥālimizden zāhid-i zāhir-perest āgeh degül
'Aşḳ rāhı doğrudur 'āşıḳları gümreh degül
- 260b 2. Yār üzün görmeklige 'uşşāḳa yoḥdur imtinā'
Bu ḳapu 'aşḳ ehline baḒlu olan dergeh degül
3. Bārgāh-ı 'aşḳda dervîş-diller şāhdur¹³⁶³
Şöhret-i dünyā seven perver-nümā-yı şeh degül
4. Her ḳadar renc ü belā vü miḥnet ü āsîb degül¹³⁶⁴
Nûş-i cāndur 'āşıḳa taḳdîrden ikreh degül
5. Cān ṭaleb itse eger cānına minnetdür daḥı
Cān virer cānânına 'āşıḳ eli kütāh degül

¹³⁶³ 'aşḳda: 'aşḳıda N1¹³⁶⁴ taḳdîrden: taḳdîriden N1

6. Nevberī ebrū-yi ḥam taʿzīmīne müştāk¹³⁶⁵
Secde-i mihrāb ona bir t̄āʿat-ı dil-ḥ̄āh degül

841

Mefʿülü Fāʿilātü Mefāʿilü Fāʿilün

1. Sākī seherdi cāmı leb-ā-leb şarāb kıl
Sīr-āb idüp kadehle bizi kām-yāb kıl
2. Bu ʿālemi ḥarābelige dönmeden ezel
Sen ḥālīmi şarāb-ı leb ile ḥarāb kıl
3. İtdi ṭulūʿ maşrıq-ı sāğardan āftāb
ʿİşret maḳāmı yetdi göñül terk-i ḥ̄āb kıl
4. Men tövbe itmedim ki daḥı tövbe sındıram
Sen cām-ı ʿaşkı meyle müdāmın pür-āb kıl
5. Ey dil göz aç kadehde meye bir ḥabāb tek
Bu gerdişin bināsını benzer ḥabāb kıl
6. Gül faşlı geldi cām-ı meye etgilen heves
Eyyām-ı ʿayş u ʿişrete dāim şitāb kıl
7. ʿAşk ʿāleminde incime ḥūn-ḥ̄ār ğamzeden
Fikrūñ vişāl-i yār ise hicrāna tāb kıl
8. Her bir nefesde Nevberī fikr-i nigār idüp
ʿÖmrūñ yetür tamāma bu nevʿi şerāb kıl

842

Mefʿülü Fāʿilātü Mefāʿilü Fāʿilün

- 261a 1. Ey dil hemīşe dil-berüñe ihtirām kıl
Her şām u şubḥ u zöhrde zıkr-i selām kıl¹³⁶⁶
2. Cānān virüpdı cān saña dut ḳadr ü ḥürmetin
Taʿzīm ana şubḥ u nehār ile şām kıl
3. Vaşl-ı nigār ḥaḳḳına vir naḳd-i cānuñı
Ḥātem-dil ol bu dehrde bir nīk nām kıl¹³⁶⁷
4. Cevr ü sitem degül yetüşen yārdan saña¹³⁶⁸
Bu luṭfdur firāḳına şabr it devām kıl

¹³⁶⁵ müştāk¹³⁶⁵: müştākıdur N1

¹³⁶⁶ zöhrde: zöhrıde N1

¹³⁶⁷ dehrde: dehrıde N1

¹³⁶⁸ yārdan: yārıdan N1

5. ‘Āriflere bu dehr-i fenā ‘ayşî zehrdür
Bu zehri nūş itmegi nefse ḥarām kı̄l
6. Kem kı̄lma hırş u nefis ile ‘ālî-ṭabî‘atun
‘İrfân içinde zātuñı ‘ālî-maḳām kı̄l
7. ‘Aşık olup hemîşe girân eyle rütbeñi
Ḥübân şehine kendüñi muḥliş gulām kı̄l
8. Mest ü ḥumār u nergis-i mest ol ki Nevberî
Terk-i şarāb ez mey-i ḥumm ile cām kı̄l

843

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Virdi mesken göz revākın şüret-i yāre ḥayāl
Dil muḥabbet terkini itsün maḥāl-ender-maḥāl
2. Merdüm-i çeşme gönül hicrân günü minnet koyar
Ḳanı maḥlūṭ eylemez yaşın töker şāf-i zülāl
3. Vācib olmuş doğruya egriden itmek ictināb
Ḥam ḳaşuñdur eylügen aḥvālîmi tağyîr-i ḥāl
- 261b 4. Gözlerün peykân virür her dem kemân ebrûlara
‘Ārız-ı gül-nāruña baḥmaḳa hem virmez mecāl
5. Ḥayli müşkil giryeden göz merdümin āzād idem
Ağluyor sensiz nice bir suda men kûdek mişāl
6. Men naşîḥat virdigim imdi maña nāşîḥ olup
Zann iderler ġālibā menden ‘udül itmiş kemāl
7. Şubḥa dek dil derdini izḥār-ı yār eyler velî
Rû-be-rû gelsem olar bi’l-merre dil ağzımda lāl
8. Bir ḥaṭādur eylemek bûse ṭaleb ruḥsārdan¹³⁶⁹
Kim ḥayāsından lebi eyler dem-â-dem ṭabḥ-ı ḥāl
9. Zinde ḳalmaz Nevberî bir şāniye dil-dārsız
Olmasa her-gāḥ dil-i zārında ümmîd-i vişāl

844

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Gül açar mı dilimi ‘ārızuñı dutsa ḥayāl
Gül ü gül-şendi viren yāduñ ḳalbe melāl

¹³⁶⁹ ruḥsārdan: ruḥsāridan N1

2. Ham kaşuñdan şerefin artıdı gökde meh-i nev
İki günlükdür onun dil feraḥı vaḫt-i hilāl
3. Seni bülbül güle min nev^c ile ta^crīf eylüyor
Gülde yoḥdur o diyor sendeki mertḫüb-ı cemāl¹³⁷⁰
4. Saçuñı sünbüle hem nergise söyler gözünü
Nālesinden götürüp bu sözi bir ehl-i kemāl
5. Ḳad-i şimşāduñ ile serve mezemmet yetürür
Var ise söz bu olar gül-şen-ārā ḳāl u maḳāl
6. Yād itdikce senüñ vaşluñı hicrān gicesi
Şiddet-i ḡamdur iden Nevberīñi ḫāl-be-ḫāl

845

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Piyāle dut ele gül faşlı bī-riyā ey dil
Nesīm-i şubḫla ol hem-dem-i şabā ey dil
- 262a 2. Dimem ki il boyu çek başa mest olup bāde
Şarāb-ı mevsim-i gül şoñra pārsā ey dil
3. Bu pīr-i sāluñ eyler seni ḫavāle meye
İçüp de munḫazır ol raḫmet-i Ḥudā ey dil
4. Dilersen er bilesen sırr-ı ḡaybı çün Cemşīd
Ol onda hem-dem-i cān-ı cihān-nümā ey dil
5. Egerçi kār-i cihān ḡonça mişli örtülüdür
Nesīm-i şubḫ kimi ol girih-küşā ey dil
6. Faḳīhe ḫā^cat idüp ḫāş dil mürīd olma
Özüñe eylegilen rindi āşinā ey dil
7. Vefālı yāre ümīd ol cihānda ey Nevberī
Niçün kim ondan olur ^cāşıḳa vefā ey dil

846

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

1. Gel ey güzelim sen de maña mūnis-i cān ol
Maḫrūm bu dil-i zārıma āḡāḫ u nihān ol
2. Doldur maña vir bir niçe peymāne leb-ā-leb
Şād eyle meni sen daḫı ḫoş nūr-i cihān ol

¹³⁷⁰ mertḫüb: mertüb N1

3. La^l-i leb-i mey-gündadur âb-ı hayâtım¹³⁷¹
Ey zindeligim âb-ı dil-i zâra revân ol
4. Ey dil özüñe mesken eyle zülf-i nigârı
Çıñ sîneden ey rûh-i revân naql-i mekân ol
5. Kân oldu gönül hasret-i la^l-i lebün ile
Ey dil bu muhabbetle ona mihr-nişân ol
6. Ey guşsa dili terk eyle sen bir niçe sâ^{at}
Cânân gelen vaktde bir yirde nihân ol¹³⁷²
7. Nevber burah endüh u gamı guşşanı derdi
Ârâm eyle öz kalbünü ‘irfân-ı zamân ol

847

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 262b
1. Faşl-ı gül ‘ömr-i civân ü sâgar u şahbâ güzel
Dil-ber-i sîmîn beden mînâ-ğad ü ra^{nâ} güzel
 2. Nâle-i neyde terennüm şavt-ı çeng ü nây ü def
Rağs iden rağğâşeler hem dil-ber-i ra^{nâ} güzel
 3. Nîm mest ü baş açuğ ellerde zerrîn câmlar¹³⁷³
Remzli göz kaçdan pinhân olan ma^{nâ} güzel
 4. Dilde min zevğ ü ferağ âvâz-ı ney kalbe sürür
Güllerin hânendesı bir bülbül-i şeydâ güzel
 5. Erguvânî gül açâ hem süsen ile nesterîn
Seyr iden bu gül-şeni bir kâmet-i Tübâ güzel
 6. Dâmen-i sebzın açâ gül-şen mu^{at}ttar güllere
Hayret-âver manzara her yan ferağ-efzâ güzel
 7. Zevğ ile Nevber yaza dil-dârına mihr-i dilin
Sevgilü cânânına gönderdigi tuğrâ güzel

848

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Dürd tek ey dil harâb-ı bâde ol
Mey kimi her zevkli me^{vâda} ol¹³⁷⁴

¹³⁷¹ mey-gündadur: mey-günıdadur N1

¹³⁷² vaktde: vaktide N1

¹³⁷³ câmlar: câmlar// Remzli: Remzili// kaçdan: kaçıdan N1

¹³⁷⁴ zevkli: zevkili N1

2. Sākī tek bezmi dolan elde ʔadeḥ
Pīr-i mey-ḥāne kimi ūftāde ol
3. Alma zīnet şūrete meşşāḥadan
Ḥilḳati bir şūret ile sāde ol
4. Ṭaʕneler daşından itme el-ḥazer
Cān u dilden yārūñe dil-dāde ol
5. Yār sırrın söyleme aḡyāruña
Merd olup merdāne merdüm-zāde ol
6. Her zamān taʕzīm ḳıl cānānuña
Dimürem ālāyiş-i seccāde ol
- 263a 7. Firḳat-āsā olma ehl-i tefriḳa
ʕAşḳ-ı cānān tek dil-i şeydāda ol
8. Ḥas kimi geşt eyleme deryāları
Laʕl tek zīr-i teh-i deryāda ol
9. Dutma istihzā yüzün bī-keslere
Dād-res imdād-res feryāda ol
10. Beng tek maḥlūḳa virme derd-i ser
Neşʔe-i mey tek mey-i şaḥbāda ol
11. Zāḡ tek ʕālemde olma zişt-rū
Ḥüsn tek bir şūret-i zībāda ol
12. Bezm-i ʕişretde dolan bir cām tek
ʕAşḳ tek sen de dil-i şeydā[da] ol¹³⁷⁵
13. Zehr virme mār u ʕaḳreb nīşi tek
Şehd şūret şekker ü ḥārāda ol
14. Ser-nigün ol cāmda mişl-i ḥabāb¹³⁷⁶
Mihir tek bir nergis-i şehlāda ol
15. Āstīn-i pīrehen tek elden öp
Pāy būs itmekde bir lebāde ol
16. Şāḥede olma tikān tek rencli¹³⁷⁷
ʕİtr tek berg-i gül-i ḥamrāda ol

¹³⁷⁵ [da]: - N1

¹³⁷⁶ cāmda: cāmıda N1

¹³⁷⁷ rencli: rencili N1

17. Nevberî tek hayr-ḥāh ol herkese
Nîk baht her iki dünyâda ol

849

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Göz görüp ruhsâruñı vaşla dil oldı nâil
Perde-i reşk-i raķīb ortadan oldı zâil
2. Hicr-i devrin giçürüp yetdi dile devr-i vişâl
Dil-i pejmürdemizin oldı murâdı ḥâşıl
- 263b 3. Āşiyân virdi kuşa başını Mecnûn ne ‘aceb
Cân fedâ eyler idi Leylîye olsa ‘âķil
4. ‘Aşk deryâsına cân zevraķını salmaluyam
Ĝarķ olar ya kim ona qarşu gelür bir sâhil
5. Bî-sütün tâb eylemez âh-ı şerer-bâr-ı dile
Eylemez neş’e seni olsa da başdan zâil
6. Tâķ-ı ebrû-yi ḥamın secdesi vâcibdi maña
Boş kayıtmaz el açu bu kapudan her sâil
7. Cânı cânâna virer Nevberî yoḥdur aparın
Viri mi yâre onu alsa eger ‘Azrâil

850

Mef‘ülü Fâ‘ilâtün Mef‘ülü Fâ‘ilâtün

1. Tâ gördi gül olupdur gül-şende ḥande bülbül
Feryâd u dâda geldi bâĝ-ı çemende bülbül
2. Men kimi nâle kıldı gül-şende ‘âşıkâne
Anuñ kimi dil açdım gül-rûya men de bülbül
3. Düşse eger güzâruñ gül-zâra bir nazâr kııl
Dut ḥâlimi nazarda feryâd idende bülbül
4. Göster güle cemâlün ḳahr ile yapraķın kır
Yansun gülün elünle bergin üzende bülbül
5. Āĝuş-i gülde ḥârın mestâne görse ḥâlin
İnşâf idün ḳalar mı dünyâda zinde bülbül
6. Nevber vefâlî yâri kimdür gören cihânda
Gördün mi ḥâr cevrin gülden çekende bülbül

851

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Vaşluña gönlüm ider her şāniye her an meyl
Gözlerim yaşın töker ruhsārıma mānend-i seyl
- 264a 2. La^l-gün ruhsārınun rengi degüldür gāzeden
Sen açan vaḳte yüzüñ ana düşüp şevḳ-i Süheyl
3. Derdimi vezn eylemez mīzān sengīndür zihī
Ölçmek olmaz āsumān saḥḥın iderse ana keyl
4. Dil perīşāndur senüñ zülf-i perīşānuñ kimi
‘Ömrüme gün ‘arızuñ zülf-i siyāhuñ tīre leyl
5. Ḥayret eyyāmında men ḡam gūşesin dutdum maḳām
Kārvān-ı ḡam giçür şahrā-yı dilden ḥeyl ḥeyl¹³⁷⁸
6. Gül görüp ruhsāruñı me^{vā} gözüñ zanbaḳ gülü
Gül tapup ḥamrālīḳı zanbaḳ alupdur reng-i Nīl
7. Nevberī sensiz heves salmaz gülistān seyrine
Yād-ı ruhsār eylügen demde ider gül-zāra meyl

852

Mefūlü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Ey dil hemīşe dil-ber-i meh-rūya māil ol
Devr-i ruḥunda perçem-i gīsūya māil ol
2. Ser-geşte olma ‘aşḳ maḥallinde kāmsız
Çoḥ teşnesen lebinde olan şuya māil ol
3. Seccāde salma mescide itme ‘ibādeti
Cānān yüzünde ṭāḳ olan ebrūya māil ol
4. Cādūgerin ṭılsımını sındır ‘itāb ilen
Sāḥir olan o nergis-i cādūya māil ol¹³⁷⁹
5. Gül ḥārlandı bülbüle bī-cādı cāh u ceh¹³⁸⁰
Sākit dayan ḳamārīde kū-kūya māil ol
6. Ḳaṭ^c eyleme ümīdüñi vaşl-ı nigārdan¹³⁸¹
Renc-i nigāra şabr ile yāḥūya māil ol
7. Mūdūr şırāṭ cennete Nevberā ḳıl i‘tirāf
Rıḍvān yüzünde dil-berinün mūya māil ol

¹³⁷⁸ şahrā: şahrā N1

¹³⁷⁹ Sāḥir: Sāḥir N1

¹³⁸⁰ ḥārlandı: ḥārlandı N1

¹³⁸¹ nigārdan: nigārdan N1

853

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 264b 1. Bir hayâl ile şeb-i hicrân şafalanmış gönül
Bu hayâle vaşldan tâ iktifalanmış gönül¹³⁸²
2. Ğamze peykâni dil-i nâlânı mecrûh eylüyor
Bend bend itmiş onı ney tek nevâlanmış gönül
3. Kârvân-ı ğam giçür şahrâ-yı gönülümde müdâm
Bir ceres tek yol giden demde şadalanmış gönül
4. Vādî-yi hayretde men dâim vişâle muntazır
İntizâr olmağına haddsiz rızalanmış gönül
5. Dâmen-i luṭfi meger yetmez eline 'aşıkun
Yoḥsa yâre yâd olup ya bî-vefalanmış gönül
6. Tâb-ı hicrân itmedi yandı firâkın nârına
Âteş-i hicrândan hem âh u vâhlanmış gönül¹³⁸³
7. Laḥza laḥza Nevberî meyl arturup cânânına
'Acz ile dâmen dutup her dem ricâlanmış gönül

854

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Vaşl-ı cânân ṭâlibi olduñ gönül pîrâhen ol
El ayağın öpmege sen âsitân-ı dâmen ol
2. Ža'f-ten olduñ 'aceb fikr ü hayâl u ğuşşadan
Vādî-yi hayretde dur şabr eyleyüp tâ kim men ol
3. 'Aşık-ı cânân olan çoḥdur ne men tek cân fedâ
Ârzümü eylüyen çoḥdur nigârım gel sen ol
- 265a 4. Hüb-rûlar ḳalbine âh-ı dilin te'sîri yoḥ
Dut dudak altında dil sâkit dayan bir süsen ol
5. Dürr ü gevher cem' eyle ḥoş leḥceli dil-dârdan¹³⁸⁴
Doldı dil şandukına zengin olan bir ma'den ol
6. Dâne dâne cem' idüp mürçe tek rızık-ı beḳâ¹³⁸⁵
Tâ sükûnet menzilüñ dolsun ki şâhib-ḥarman ol

¹³⁸² vaşldan: vaşlıdan N1¹³⁸³ hicrândan: hicrânıdan N1¹³⁸⁴ dil-dârdan: dil-dârıdan N1¹³⁸⁵ mürçe: mürîçe N1

7. Seyr-i deryā kıлмаğa ğavvāşdan olmaz hüner¹³⁸⁶
İstiyorsan fülkde deryā gezen bir yelken ol
8. Cānı vir cānānuña Hātem saña reşk eylesün
Ad koyup ʿālemde sen Nevber kimi müstaḥsen ol

855

Mefāʿilün Feʿilātün Mefāʿilün Feʿilün

1. Ne ğamlı ğuşşalıdur ey felek ne şād göñül
Ḥayāt-ı cānına hem itmür iʿtimād göñül
2. Tüvānı yoḥ giceler raḥt-ı ḥāb-ı hicrāna
Haçan müyesser olar bilmürem murād göñül
- 265b 3. Firāka ṭāḳati yoḥ hicrden olup bīzār¹³⁸⁷
İder şabāḥa kimi ḥasretünde dād göñül
4. Dutar mı yār eteginden suālin elden idir
İnanmuyup ona da itmür iʿtimād göñül
5. Nigār gelmedi ne virmedi bize ruḥşat
Ḳalupdı ortada bilmür ne ḳoysun ad göñül
6. Dilimde zıkr ü şenādur nigār-ı meh-rūya
Dimün ki dil-berine oldu bed-nihād göñül
7. Yazur nigāra ğamın Nevberī kitāb ile
Onuñla derdini eyler ona ğuşşād göñül

856

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Baḥt-ı nā-mesʿūd ile mümkin degül kām-ı vişāl
Baḥtı bed ʿāşıklara çāre ne itsün gül-cemāl
2. Mest idüpdür ḥārı gül ḥayli muʿaṭtar sīnede
Ḥayretinden şāḥede bülbül ḳalupdur nuṭḳı lāl
3. Yoḥ nihāyet ʿaşḳda ey dil melāl ü miḥnete¹³⁸⁸
Āteş-i hicrān daḥı itmez dilüñden intikāl
4. Ğam tozun maḥlūṭ idir göñlüm sirişk-i çeşmime
Ḳoymuyor giryān gözüm yaşın töke bir dem zülāl

¹³⁸⁶ ğavvāşdan: ğavvāşıdan// fülkde: fülkide N1

¹³⁸⁷ hicrden: hicriden N1

¹³⁸⁸ ʿaşḳda: ʿaşḳıda N1

5. Kec-nigāh ile dime ümmîdsiz koyduñ meni
Vaşl-ı cānāndan maña ancağ kifāyetdür hayāl
- 266a 6. Yād-ı ruhsār eylüyüp her gün güle sallam nazar
Bed giçer ancağ maña mağrib zamān ile hayāl
7. Ta'neler daşına yoğ tābı dil-i bīmārimun
Bile gitse ğuşşa merg eyler meni Nevber bu hāl

857

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Sākî getür piyāleni yetdi zamān-ı gül
Bir cām-ı meyle tövbemi sındır miyān-ı gül
2. Gül-reng-i 'arız ile ber-ā-ber piyāle dut
Tövbe dübāre itmeli faşl-ı hazān-ı gül
3. Gül-şende gül çiçekler açup sebdür çemen
'İtrın dağıtdı her tarafa gülsitān-ı gül
4. Āb-ı hayāt-ı Hızr bize āb-ı hoş-güvār
Virşün mey ile mürde dile tāze cān gül
5. Fırşatdı vir piyāleni terk eyle miḡneti
Olma rızā ki qalmaya nām u nişān-ı gül
6. Gül-gün yañağ-ı dil-beri gül görmüyüp meger
Nā-ḡağ yire özinden olup bed-gümān gül
7. Cān söylüyordı bülbüle gül Nevberî eger
Olsaydı min teşekkür iderdi zebān-ı gül

858

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Neyün nevāsın işit göñlümün nevāsını bil
Dudağ dudakıma koy derdimin devāsını bil
- 266b 2. Elüñi koy başıma ḡiss kıl ḡarāretini
Özüñ tefekkür idüp ḡāl-i mācerāsını bil
3. Özüñe 'āşık ararsan vefāya diğğat vir
Fedā-yı cān eylüyen 'āşıkın seḡāsını bil
4. Apar onun dilini saḡla dām-ı ġisūda
ḡağikāt 'āşıkıdur şıdkını riyāsız bil
5. Miḡenk-i ḡalbüñe çek 'āşıkın dilin muḡlağ
ḡilā-yı ḡālışını sīmîni reşāşını bil

6. Zāmīr-i sīnedür qalbler nihān yirde¹³⁸⁹
Ḥayālūñ āyīnesiyle o qalb pāsını bil
7. Ölerde Nevberī yād it dime ki bilmemüşem
Ne günde öldi vefātı ne günde yasını bil

859

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

1. Māhı görcek 'arīzuñ aldı yüzine ṭabḥ-ḥāl¹³⁹⁰
Çarḥda ser-geştedür āvāre qalmış māh u sāl
2. Cenge durmuş mu yüzüñ şevḳ ile nūr-i āftāb
Ref' için zerrātını tīr eylüyüp düşmen ḥıṣāl
3. Şubḥ tizden aḥtarur ruḥsāruñı gün şāma dek
Niyetin pūç eylüyor anuñ gurūb ile leyāl
4. Vaşluñı müşkil bilüp hicrānuña cān tapşıdım
Cānı düşmenden ḥalāş itmek maḥāl-ender-maḥāl
- 267a 5. Ğonçadan bir gül açup feryāda gitdi bülbülü
Dutdı şaḥn-ı gül-şeni āvāz-ı kŭ-kŭ ḳīl ũ ḳāl
6. Ğorḥuram aġyārdan bir mekr ide ya kim firīb¹³⁹¹
Vaşl kāmından qala bu göñlüme ancaḳ ḥayāl
7. Ğam ġubārın silmedi eşk-i revānım sīneden
Bu sebebden tökmüyor gözyaşını şāf u zülāl
8. Sīneme peykān urar ḳaş ile göz merdümleri
Ḳanım olmuş onlara māder ḥalībinden ḥelāl
9. Secde ḳılmaḳ egriye mihrāb tek düzgün degül
Ka'be-i ḥüsn-i nigārı düz bilür ehl-i kemāl
10. Pāk dilden Nevberī cānānına yā-hŭ diyir
İltimāsın müsteḥab eyler Ḥudā-yı zŭ'l-celāl

860

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

1. Hicr elinden bilme kim rencīdedür senden göñül
Dād ile feryād iden bizārdur menden göñül

¹³⁸⁹ qalbler: qalbiler N1

¹³⁹⁰ ṭabḥ: ṭabḥ// Çarḥda: Çarḥda N1

¹³⁹¹ aġyārdan: aġyārıdan N1

- 267b 2. Gül yüzüñ görmez ider gül-şenlere göñlüm heves
Yād-ı ruhsār eyelüyor gül-zār u gül-şenden göñül
3. Munca kim endūh u ğam miḥnet senüñ hicrūñde var
Tābına olsun gerek cān içre āhenden göñül
4. Vaḥşî kuş tek çırpunur sīnem kafesdür gūyiyā
İstiyor āzād olup çıḥsun daḥı tenden göñül
5. Va‘de-i vaşluñ virüp maḥzūn dile virrem firīb
Añluyupdur ḥīlemi çoḥdan çıḥup fenden göñül
6. Ḥāl-i hindū ḥāhişin eyler zamīr-i ḥāṭırım¹³⁹²
Cennet-i ruhsārda ḥavf eyelüyor denden göñül
7. ‘Alī bir kāşāneye Nevber daḥı salmaz heves
Zevk alar yanuñdaki āsūde külḥenden göñül

861

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Saldı ‘aşkuñ başıma zevk-i ruḥuñdan min ḥayāl
Fikr-i vaşluñdur iden ancak meni ferḥunde-ḥāl
2. Cān yetüpdür ağızıma endūh u ğamla ğuşşadan
Āh-ı pey-der-pey olup cān-ı ‘azīze bir zevāl
3. Ādemi rıḍvāndan iḥrāc iden bir dānedür¹³⁹³
Ḳorḥuram ol tek meni ruhsārdan men‘ide ḥāl
4. Gülde ḥārı görmüşem hem bülbülün feryādını
Kim meni āġāh ider itsem bu ḥāletden suāl
5. Tökdi Mecnūn derdini bilmiş ki imdi men varam
Göñlümü muḥkem görüp derdini itdi intikāl
6. Yād ider ey māh-r[ū] her şāniye Nevber seni¹³⁹⁴
Raḥm idüp āḥir ona ta‘yīn kıl vaḳt-i vişāl

862

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 268a 1. Menden ayrı durmuyor şām u seḥer fikr ü ḥayāl
Ġuşşa vü ğamdur viren reng-i ruḥa taġyīr-i ḥāl

¹³⁹² ḥāṭırım: ḥāṭırım// ruhsārda: ruhsārıda N1

¹³⁹³ rıḍvāndan: rıḍvānıdan// ruhsārdan: ruhsārıdan N1

¹³⁹⁴ [ū]: - N1

2. Kem başuñdan olmasun bir mū tamām-ı ‘ömrde¹³⁹⁵
Kaydım olmaz bu cihān sensiz olarsa pāy-māl
3. Hāl-i hindū reşk ider bağrında dāğı lālenün
Ol zamāndan kim görüp ruhsāruñ üzre kara hāl
4. Tünd-hū gördim seher bād-ı şabānı kūyında
Şarşarından yetmesün gīsū nizāmına zevāl
5. Ğuşşa vü ğamdur salan düşkün meni hicrānda¹³⁹⁶
Yoħsa devrān itmüyüp bu kıddimi kaşuñ mişāl
6. Her günüm bir ay giçer ayım bir il kadrincedür
Hicre gün bir ay olur ay müddeti hicrūñde sāl
7. Nevberā dāğ-ı dil-i maħzūnuñı cānāna di
Yoħla bir hoş sā‘ati yārūñ olanda şād-hāl

863

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Her gice kūy-i serūñde āh u zār itsün mi dil
Gözyaşın tā şubha dek her yan nişār itsün mi dil
2. İzn var mı söylesün ilden nihān derdin saña
Dāğ-ı pinhān-ı dilin tā āşikār itsün mi dil
3. Men‘ kıлма kūyuñı ya izn vir göç itmege
Hasetüñ dil teng idüp meyl-i mezār itsün mi dil
- 268b 4. Lāle-veş ruhsāruña ister nigāh itsün gözüm
Görmese kanın yüze gözden nişār itsün mi dil
5. Lem‘a lem‘a kan yudan göñlüm dilerse ‘arızuñ
Vaşluña bāver idüp ya i‘tibār itsün mi dil
6. Reh-güzāruñ hākini ter eylesün mi gözlerim
Kiprigim cārüb idüp pāk-i ğubār itsün mi dil
7. İzn var mı Nevberī mey-hāneden çeksün ayak
Rağbet-i la‘l-i leb ü çeşm-i humār itsün mi dil

864

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

¹³⁹⁵ ‘ömrde: ‘ömrüde N1

¹³⁹⁶ hicrānda: hicrānda N1

1. ‘Arîzuñ devrindeki zülf-i perîşānuñ güzel
Gonça gül tek leblerüñ gül-rüy-i handānuñ güzel
2. Telhdür lîmū onu pistāna nişbet virmerem
Şekker-i la‘l-i lebüñ çāh-ı zenaḥdānuñ güzel
3. Taḥt u tāc-ı salṭanat bir muḥtaşar devrāndur
‘Aşîka ancak ser-i kūyında külḥānuñ güzel
4. Ṭurfe güller yıḡmusan gül-zār tek endāmuña
Lāle-zār-ı dehrden güllü gülistānuñ güzel¹³⁹⁷
5. Derdimün dermānı dermān-ḥānede mümkin degül
Nüşa-yı rüyüñdaki meşhūr dermānuñ güzel
6. Pend-i zāhid bir şemer virmez ta‘aşşuk ehline
Cümlesinden Nevbere bir remz-i pinhānuñ güzel

865

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. ‘Aşk derdi dildedür kim çāresi mümkin degül
Merhem ile sağ ola dil yarası mümkin degül
2. Her yeten Mecnūn kimi şahrāya düşmez ‘aşkdan¹³⁹⁸
Olmasa bir Leylīnün āvāresi mümkin degül
- 269a 3. Karadur ebrūlaruñ ay nişbet olmaz kaşuña
Serserīler söylüyüp ay qarası mümkin degül
4. Şöndümez hicrān odın deryā tökülse göñlüme
Olmasa ḥāmūşına meh-pāresi mümkin degül¹³⁹⁹
5. ‘Arîzuñdan būsenu dil ḥ‘āhiş eyler dil-berim
Cānının ondan sivā keffāresi mümkin degül
6. Gözyaşındur gül-şen-i ruḥsārı sîr-āb eylüyen
Bāḡ-bānuñ olmasa fevwāresi mümkin degül
7. ‘Aşîk u ma‘şūkanun ḳalbi ber-ā-ber olmalı
Birbirinden fark ide ger āresi mümkin degül
8. Nevberî mest eylemez mey-ḥānelerde ḥummlar¹⁴⁰⁰
Olmasa ol nergis-i ḥammāresi mümkin degül

¹³⁹⁷ dehrden: dehriden N1¹³⁹⁸ ‘aşkdan: ‘aşkıdan N1¹³⁹⁹ ḥāmūşına: ḥ‘āmūşına N1¹⁴⁰⁰ ḥummlar: ḥummılar N1

866

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Dil-ber didüñ ne şekvedı dil-dârdan gönül¹⁴⁰¹
Dil 'aşıkā 'ibāret olar yârdan gönül
2. Mey-ḥāneden ne sūd maña mey ḥarāmdur¹⁴⁰²
Ser-ḥoş gerekdi nergis-i ḥumârdan gönül
3. Nâzikdi mû gırılmayacak rāh-ı 'aşkda¹⁴⁰³
Bağlan siyāh-ı zülfde bir târdan gönül
4. Gün tîz batar ziyāsına çoḥ itme i'ctibār
Nūrānî kıl zamîrünü ruhsârdan gönül¹⁴⁰⁴
5. Zāhid şanur ki secdesi ĩmāna rükndür
Düzgündi secde şıdk ile ikrârdan gönül¹⁴⁰⁵
6. Tā'at gerek ḥuṭūr ide dil tek maḥallden¹⁴⁰⁶
Olsun 'ayān sîne kimi ġârdan gönül
7. Cānānı tap ki cānın onundur senüñ degül
Örgen bu remzi sen daḥı Nevbârdan gönül¹⁴⁰⁷

867

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 269b
1. Getürmüyor ne idim hicr odına tāb gönül
Ciger yanup küle döndi olup kebāb gönül
 2. Ne itdi şabra taḥammül ne ṭākat-ı hicrān
Vişāle yetmek için eylüyor şitāb gönül
 3. İtirmedi özini ġamzeden gelende ḥadeng
Bu zaḥm-ı rencine aḥsen getürdi tāb gönül
 4. Töküpdı 'arızına zülf-i 'anber-efşānı
Gül üste şankim açup bāl ü per ġurāb gönül
 5. Varaḥ varaḥ ġamını neşr idüpdı ṭumāra
Sirişk-i çeşme olup hicrde serāb gönül¹⁴⁰⁸

¹⁴⁰¹ dil-dârdan: dil-dârıdan// yârdan: yârıdan N1

¹⁴⁰² sūd: sūdi// ḥumârdan: ḥumârıdan N1

¹⁴⁰³ 'aşkda: 'aşkıda// zülfde: zülfüde// târdan: târıdan N1

¹⁴⁰⁴ ruhsârdan: ruhsârıdan N1

¹⁴⁰⁵ ikrârdan: ikrârıdan N1

¹⁴⁰⁶ maḥallden: maḥalliden// ġârdan: ġârıdan N1

¹⁴⁰⁷ Nevbârdan: Nevbârıdan N1

6. Melâl ü derd ü gam u miḥnete rızâ viridi
Ne yaḥşî gayza gelüp itmedi ʿitâb göñül
7. Gezirdi Nevberî ser-ḥoş elinde peymâne
Lebüñden özge meyi bilmedi şarâb göñül

868

Mefʿülü Fāʿilâtü Mefāʿilü Fāʿilün

1. Devr-i ruḥuñ ṭavāfına pervānedür göñül
Tīmār-i zülf-i ʿanber için şānedür göñül¹⁴⁰⁹
2. Min cānım olsa ḡamzeñe tek tek fedâ olar
Men neyleyüm ki cismde bir dānedür göñül¹⁴¹⁰
3. Teklîf itme devlet ü cāh ile salṭanat
Fikri hemîşe zülf-i perîşānedür göñül
4. Genc-i dilimde gizlidi zengin ḥazîneler
Vîrānı genc ḥoş dutu vîrānedür göñül
5. İdrākımı başımdan alan fikr-i vaşldur
Terk eylüyüpdî hūşımı dîvānedür göñül
- 270a 6. Hicrān şebini bilme ki āsān idir şabāḥ
Titrer nice çemende esen nāledür göñül¹⁴¹¹
7. Bir yirde yoḥ ḡarārı dilin Nevberî nidim
Manzūr-ı çeşmi ʿarız-ı cānānadur göñül

869

Mefʿülü Fāʿilâtü Mefāʿilü Fāʿilün

1. Ḥoşdur nazarda gerçi dile bā-şafadı gül
Maʿzūr dutma bülbüle ehl-i cefādı gül
2. İnşāf ile baḡanda güle çoḥ cefādı bu
Bülbül kenār-ı ḥāre velî āşinādı gül
3. Bülbül fiḡānı çulḡayur eṭrāf-ı gül-şeni
Maʿlüm olur ki bülbül için müddeʿādı gül
4. Āḡūşa çekdi ḥārı onu kām-yāb idüp
Feryād u dād-ı bülbül-i zāra rızādı gül

¹⁴⁰⁸ hicrde: hicride N1¹⁴⁰⁹ Tīmār: Tīmār N1¹⁴¹⁰ neyleyüm: neylüm// cismde: cismide N1¹⁴¹¹ nāledür: nānedür N1

5. Gülden danışma söyle vefādār gonçadan
Yüz gösterür raķibe ‘aceb bī-ḥayādur gül
6. Cānān gerekdi gonça kimi perdedār ola
Bī-mihrlık nişān ile her yan şadādı gül
7. Nevber yanında kıymeti çoḥdur nigārınun
Gül-şen gülünde yoḥdı vefā bī-bahādı gül

870

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Kana dönsün guşşadan bir lāle-zār olsun mı dil
Göz hemīşe aḡluyup hem ḡam-güsār olsun mı dil
2. Raḡt-ı ḥ[˘]āb hicrde tā şubḡa dek ḡan aḡluyup¹⁴¹²
Āteşīn ruḡsār ilen hem dāḡ-dār olsun mı dil
- 270b 3. Mübtelā-yı derd olup olsun mı ḡamla āşīnā
Firḡat-i cānānda dil-tengvār olsun mı dil¹⁴¹³
4. Qoy dayansun zūlf-ārā bir nev^c ilen gözden nihān
Yoḡsa cān terk eylüyüp ondan kenār olsun mı dil
5. Şevḡ-i zevḡin arturup dil-dārına ḡadden füzün
Cismden ḡāric olup ḡurbān-ı yār olsun mı dil¹⁴¹⁴
6. Şayd ola şayyād iken düşsün zenaḡdān çāhına
Cān alan bir nergis-i meste dūçār olsun mı dil
7. Gözyaşın ruḡsārıma tökmekde taḡşīr eylese
ḡan ile bā-hem gelüp gözden nişār olsun mı dil
8. Her zamān dil-dārımın ruḡsārını yād eylüyüp
ḡasret-i ruḡsārdan bī-iḡtiyār olsun mı dil¹⁴¹⁵
9. Sen ki dil-bersen apar dilden ne ḡācet Nevbere¹⁴¹⁶
Rāzīsen mi dil-berim yanuñda var olsun mı dil

871

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

¹⁴¹² hicrde: hicride N1

¹⁴¹³ cānānda: cānānda N1

¹⁴¹⁴ Cismden: Cismiden N1

¹⁴¹⁵ ruḡsārdan: ruḡsārıdan N1

¹⁴¹⁶ apar: aparar N1

1. Vaşl zevk ile olup ‘aşk ile me’ mūr gönül
Oldı bir şîşe kimi hicrde maqşūr gönül¹⁴¹⁷
2. Bir melek manzara dil saldı şitâb ile heves
Ġalibâ gördi gözü cennet-ārâ hūr gönül
3. Leylî-veş bir şanemün ‘aşkını saldı başına
Qays tek itdi özün ‘āleme meşhūr gönül
4. Şağalan yāre degül dildeki ‘aşkın veremi
Belki cānān dudakın eylūye maqđūr gönül
5. Yārimi yāda salan vaqtde dil-şād oluram¹⁴¹⁸
Bu ferahdan gözüme hayli saçur nūr gönül
6. Her kadar çekse cefā ‘aşkda dil şādlanur¹⁴¹⁹
Kec-hayāl olma ola cevruñe rencūr gönül
7. Çāre yoğdur ki idir Nevberî kūyuñda fiğān
Bu fiğānı eylüyor her gice mecbūr gönül

872

Mefūlü Fā’ilātü Mefā’ilü Fā’ilün

- 271a
1. Qan ağluyor vişālūñe me’yūs olan gönül
Feryād idir firāqda nākūs olan gönül¹⁴²⁰
 2. Kām-ı vişāle yetmedi āsūde olmadı
Hicrān şebinde sīnede maħbūs olan gönül
 3. Feryādını yetürmedi gūş-i nigārına
Her günde reh-güzārda cāsūs olan gönül¹⁴²¹
 4. Bir dem müyesser itmedi cānān vişālını
Dāim makām-ı ‘acde pā-būs olan gönül¹⁴²²
 5. Ġamdan elin götürmez olup şām-ı hicrde¹⁴²³
Sensiz melāl ü miħnete me’nūs olan gönül
 6. Üftāde kıldı Nevberî ħalkın yanında çoğ
Mey-ħāne içre rind ile cālis olan gönül¹⁴²⁴

¹⁴¹⁷ hicrde: hicride N1¹⁴¹⁸ vaqtde: vaqtide N1¹⁴¹⁹ ‘aşkda: ‘aşkıda N1¹⁴²⁰ firāqda: firākıda N1¹⁴²¹ reh-güzārda: reh-güzārıda N1¹⁴²² ‘acde: ‘aczide N1¹⁴²³ hicrde: hicride N1

873

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. İtmese vaşlın eger ‘aşıka cānān müşkil
Olmaz ‘uşşāka fedā itmek ona cān müşkil
2. ‘Aşıkun derdine yoḥ ‘ilm-i ṭabābetde ‘ilāc
Şihḥate uygun ide ‘aşıkı dermān müşkil
3. Aḥmasa gözden eger kanlu yaşıḡm bahrlara¹⁴²⁵
Teh-i ‘ummān getüre ḥāşıla mercān müşkil
4. Va‘de-i vaşlın eger virmese ‘uşşāka nigār
Saḥlasun kaṭresini dīde-i giryān müşkil
5. Aḥmasa yār üzünü bāğda gül-şen gülüne¹⁴²⁶
Şāḥ-ı gül gonçasını eylūye ḥandān müşkil
- 271b 6. Mihr-i dil bağlamuyan vaşl-ı nigārı görmez
Mücrime kısmet ola ravza-yı rıdvān müşkil
7. Sen kimi bir güzeli māder-i gītī göremez
Çarḥ-ı devvār eylūye min def‘a devrān müşkil
8. Gül-şenün hardan olar sen kimi bir gonça güli
Zülfüne nişbet ola sünbül ü reyḥān müşkil
9. Vaşfuñı Nevber eger yārsa eger ‘ömrü boyu
Ḳurtara vaşf-ı ruḥuñ min bile dīvān müşkil

874

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Oldı sen tek bir gül-i ra‘nā yüze şeydā gönül
Hardan itdi bilmürem sen tek gülü peydā gönül
2. Ḥaḳlıdur başım çeküp ilden aparsun çöllere
Ḳays tek itsün meni bu sāḥada rüsvā gönül
3. Dāğlasun ḥasret çeküp ğamdan ciger pergālesin
Derd ü ğamla eylesün cān u dili imlā gönül
4. Āhı tīşe eylesün hicrān gününde cānı dağ
Ḳoygılan itsün özin Ferḥād ile hemtā gönül

¹⁴²⁴ cālis: cālus N1

¹⁴²⁵ bahrlara: bahrılara N1

¹⁴²⁶ bāğda: bāğıda N1

5. Reh-güzārında durup ḥasretle olsun bağrı an
an yudup cān mülküne olsun dağı a‘dā gönül
6. Zaḥmlansun amzeden min yara-yı ḥūn-rīz ile
Gül-en-i yāre özün itsün gül-i ra‘nā gönül
7. Tav-ı zincīr-i cūnūn Mecnūnadur öhret viren
oyma ister Nevberī bu öhrete imzā gönül

875

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Gönül bir Leylī-ve cānān amında ays tek ‘ūr ol
Dolan ser-gete aḥrāda ḥalāyıdan ıḥup dūr ol
- 272a 2. Ḥayāl-i val-ı cānān it cihān kaydın ıḥart badan
Ümīd-i val-ı yār ile hemīe ād u mesrūr ol
3. Ḥavāle itgilen āhuñ miāl-i Kūhken kūha
Dađıt Ferhād-ve kūhı mūdāmın dehre mehūr ol
4. Senūñ ‘auñı oy iller disünler birbire dāim
Düüp dilden dile sen de nice Mecnūn mezikūr ol
5. Götür göz bī-vefālardan vefālı yāre cān bezl it¹⁴²⁷
Gözün basun velī dilden cihān ḥübānına kūr ol
6. Cefāya abr idüp dāim nigāra ıl teekkürler
ebāt u abrda ey dil diyānet birle Maūr ol¹⁴²⁸
7. Mebādā Nevberī yāre ezıyyet virme āh ile
Fiđān u dādı gizlin dut dil-i zār ile rencūr ol

876

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Cānānımun viālını men bilmedim maḥāl
Hicrānı tül ekdi tükenmür bu māh u sāl
- 272b 2. Kām-ı dile viālını düşvār bilmedim
Anca viālden dile madūr olur ḥayāl¹⁴²⁹
3. Rıdvān yüzünde dāne-i ḥālın hirāsı var
Ādem miālī gönümü salmı hirāsa ḥāl

¹⁴²⁷ bezl: bezl N1¹⁴²⁸ abrda: abrıda N1¹⁴²⁹ viālden: viāliden N1

4. Şer^çen ḥarām herkesedür müskirāt-ı mey
La^ç-i lebüñ şarābına şāri^ç diyor ḥelāl
5. Cānān kapuñda izz-i duḥūl oldu ḥācetim
Efsūs kim buyurmadınız kelme-i te^çāl
6. Vaşl-ı nigāra Nevberī ḥāzırdı naḫd-i cān
Çün şevḳ-i ^çaşḳ-ı yārda dünyāda yoḫ suāl

877

Mef^çülü Fā^çilātü Mef^çā^çilü Fā^çilün

1. Yā Rabb maña vişāl-i nigārı naşīb kııl
Kām-ı dilin vişālını sen ^çanḳarīb kııl
2. Artır hemişe ḥüsn-i nigāra ḥelāveti
Renc-i firāḳa bu dil-i zārı şekīb kııl
3. Olma rızā yüzüm döne mey-ḥāne semtine
Gül-gün olan lebin meyine mürtekib kııl
4. Ādem burahdı dāne-i buḡdaya cenneti
Ḥāl-i siyāhı murḡ-i dile sen ḳarīb kııl
5. Dür itgilen hemişe meni nā-necībden¹⁴³⁰
Yā kim tamām-ı ehl-i cihānı necīb kııl
6. Müstaḥkem eyle ḳalb ivini rāh-ı ^çaşḳda¹⁴³¹
Aḡyārımı refīḳ ü raḳībi ḥabīb kııl
7. Dil mu^çtekiddi ^çaşḳda zünnār-ı yārine¹⁴³²
Hem-şoḥbet-i zamānemi ehl-i şalīb kııl
8. Nevber egerçi küfrden almaz ḫarīḳ-i dīn¹⁴³³
O dutduḳu ḫarīḳe nigārın ḳarīb kııl

878

Fe^çilātün Fe^çilātün Fe^çilātün Fe^çilün

- 273a
1. Mey ḥarām oldu lebüñ bādesi ^çuşşāḳa ḥelāl
Mundadur zevḳ ü feraḫ ondan olur ḳalbe melāl
 2. Terk-i mey eyledigim zāhide minnetdi niçün
Bāde-i la^ç-i lebüñ cāmı elimde meh ü sāl

¹⁴³⁰ nā-necībden: nā-necībiden N1

¹⁴³¹ ^çaşḳda: ^çaşḳıda N1

¹⁴³² ^çaşḳda: ^çaşḳıda N1

¹⁴³³ küfrden: küfriden N1

3. Zülf-i zulmâtım olup şehd-i lebüñ āb-ı hayāt
Bu şuya mâil olan cāna yetişmez ki zevāl
4. Yuğu yoğdur gözüme söyleme kim h̄'āb eyledüñ
Hayretimdür bu sükût eyledigim gözde hayāl
5. Āh kim bilmemüşem 'aşqda tedbîr nedür¹⁴³⁴
Gelmedi karşı maña gözledigim rûz-i vişāl
6. Gözlerüñden diledim merhamet 'aksin görürem
O da müjgānı virüp қаşa ider menle cidāl
7. Nevberî hūblarun mihrine allanma niçün¹⁴³⁵
Vaşl-ı Leylîdür olan 'aşqda Mecnūna maḥāl

879

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

1. Açup gül tek yüzün cānān görüp gül-rūya bend oldum
Gelüp bülbül kimi dāda fiğāna şevkmend oldum
2. Şadā-yı nālemi saldım ser-ā-ser bāğ u gül-zāra
Mişāl-i bülbül-i şeydā tanındım ser-bülend oldum
3. Delindi şafḥa-yı sīnem müjeñ peykānı zaḥm ile
Nevāya çüb-i neyler tek kesildim bend bend oldum
- 273b 4. Belāya başımı saldım düşende 'aşq-ı dil-dāra
Devāsız derde tuş oldum nihāyet derdmend oldum
5. Hayāl itdim ki bir nev'î gezem gül-zār-ı ruḥsārı
Tutuldum dām-ı gīsūya giriftār-ı kemend oldum
6. Naşīhat virdigim kesler maña oldı naşīhat-gū
Ḥiredmend olduğum ḥālda sezā-yı riş-ḥand oldum
7. Cefā vü cevr-i cānānım ziyād itdikce men Nevber
Ḥarīḳ-i hicre tāb itdüm belāya zevkmend oldum

880

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Göñülde vaşluña ey gül o қadri var heves
Dutupdı her ḫarafı 'andelīb-vār sesim

¹⁴³⁴ 'aşqda: 'aşkıda N1

¹⁴³⁵ hūblarun: hūbılarun// 'aşqda: 'aşkıda N1

2. ‘İlâc-ı derdime yoğdur tabībden çāre
Sen olmasañ kim olur ğamlı günde dād-resim
3. Marīz-i ‘aşka ne hācet tabīb dermānı
Yoğumdı yārdan özge ‘ilāca ğayrı kesim¹⁴³⁶
4. Diyār-ı ‘aşqda men bir ba‘īr-i ser-geşte¹⁴³⁷
Fezā-yı ‘aşqda her yan şadālanur ceresim
5. Çetindi terk eylesün dād ile figānı göñül
Bu mende dāimīdür her kadar ki var nefesim
6. Figānı terk eylemez ey gül ‘andelīb-i ruḥuñ
Megerki ḥālī kıala rūḥdan bu cān kıafesim¹⁴³⁸
7. Göñül ki dād eylüyor busedür temennāsı
Lebinde şīreye māil olupdı cān meskenim
8. Güzer-gehinde durardım yüzüñi görmek için
Mecāl Nevbere virmez raķīb-i nā-teresim

881

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

- 274a
1. Āh ey dil seni ‘aşq ile ğam-ḥ‘ār eyledim
Seni bir çāresi yoğ derde giriftār eyledim
 2. Māni‘ oldum giceler uyguya ḥasret kıalduñ
Fikr-i vaşl ile seni her gice bī-dār eyledim
 3. Maña görsendi ki sen olmalusan ğamla enīs
Ġama bu ḥālī diyüp anı ḥaber-dār eyledim
 4. Reh-i mey-ḥāne dutan şeyḥden ‘ibret götürüp¹⁴³⁹
Başımı mest-i leb-i nergis-i ḥammār eyledim
 5. Elimle almamuşam ser-ḥoş iden cām meyini
Lā‘ubālī bu yola düşmege men ‘ār eyledim
 6. Terk-i cān eylüyen Nevberī çıḥmam aradan
‘Aşq-i yār ile hemān yoğluķumu var eyledim

882

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

¹⁴³⁶ yārdan: yārıdan N1

¹⁴³⁷ ‘aşqda: ‘aşkıda N1

¹⁴³⁸ rūḥdan: rūḥıdan N1

¹⁴³⁹ şeyḥden: şeyḥiden N1

1. Vaşl-ı yâre yetmişem gönümde kāmımdur benim
Pādişāhān-ı cihān imdi gulāmımdur benim
2. Bezmime hācet degül mundan şora rüşen çerāk
Meclisim pür-nūr iden māh-ı tamāmımdur benim
3. Mey ne lāzımdur maña mey-hāneye yoḥ hācetim
Mey dolu cānān lebi memlū-yi cāmımdur benim
4. Şerbet-i la‘l-i leb-i cānānımı nüş eylerem
Bundan özge bādeler şer‘en ḥarāmımdur benim
5. Bezmime doldurmuyun nā-ḥaḳ yire ‘ūd ile dūd
Müşg-bū zülfi onun her gün meşāmımdur benim
6. Giçdi Mecnūn devri hem yāddan çıḥupdur Kūhken
Nevberî meşhūr olan dünyāda nāmımdur benim

883

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

- 274b
1. Ser-i kūyuñda durup bes ki fiğān eylemişem
Özümü ‘aşḳ ile rüsvā-yı cihān eylemişem
 2. Ğam elinden aparup Ḳays beyābāna başın
Külḥen-i kūy-i ser-i yāri mekān eylemişem
 3. Nām-dārān çekür başına ğavğāda siper
Müje peykānına men sīne-nişān eylemişem
 4. Şām-ı hicrānda men eylemişem bağrımı ḳan¹⁴⁴⁰
Ḳan dutup yoḥsa benim gönümü ḳan eylemişem
 5. Bāğ-ı ḥüsnünde olan serv-i revān ḳāmetine
Gözyaşın serv-ḳad-i yāre revān eylemişem
 6. Elimi cāndan üzen ṭül-i firāk oldu benim
Ğamuñı miḥnetüñi dilde nihān eylemişem
 7. Dime Mecnūndı gezen tekce beyābān çölünü
Nevberî men de hemān yirde mekān eylemişem

884

Mütefā‘ilün Fe‘ülün Mütefā‘ilün Fe‘ülün

1. Bu ne nāz u ğamzedür kim eylüyor nigār her dem
Ki bu ‘işve ile eyler meni dil-figār her dem

¹⁴⁴⁰ hicrānda: hicrānda N1

2. Meni mest idir o māh-rū gözünün humārı ile
Maña ğayz ider baḡanda o gözü humār her dem
3. Didim ol ğazālı bir nev^c özüme şikār kıllam
O maña firīb virdi eyledi şikār her dem
4. Yüzine idüp neẓāre ona diḡkat ile baḡdim
Didi baḡma sen bu semte bile āşikār her dem
5. Ḥaber aldı ol perīden niye kara günde ḡaldım
Didi çünki tār idüpdür onu zülf-i tār her dem
- 275a 6. Men-i zāra ḡıl taraḡḡum dimüşem o gül-‘izāra
Didi kim raḡīb olanda olaram kenār her dem
7. Elim açdım iltimāsa diledim vişāl-i yāre
Didi Nevberā gel itme meni şermsār her dem

885

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Şitāb itsem vişālūne olur artuḡ dile tābım
Ḥayālāt-ı vişālūndür dil-i maḡzūna aḡbābım
2. Dime sensiz dil ü cānım ferāḡatdur şeb-i hicrān
Döner bir zehre nūş itsem muḡallel ḡand-i şehd-ābım
3. Ne ḡoşdur devre-i ‘ömre ki olsun senle hem-zānū
Leb-i mey-gūndan olsa elimde bāde-i nāb¹⁴⁴¹
4. Fünün-ı ‘aşḡ dārında tapan şöhret müderris men
Belā dāḡın çeken Mecnūn benim e‘laḡı tūllābım
5. Ḥarām eyler maña hicrān ta‘ām-ı ḡūt-i lāhūti¹⁴⁴²
Ciger ḡanı olup eklim şurūbım gözde ḡūn-ābım
6. Raḡībın cevri ‘ādetdür nice ‘aḡrebde ḡarb-ı nīş
Bile bir zehrli nīşe gerek dilde ola tābım¹⁴⁴³
7. Menim dīvāne olmaḡım bu vech ile olur şābit
Gice hem-şoḡbetim aydur perīler dāḡil-i ḡ‘ābım
8. Ḥayāl itdim ki men Nevber diyim cānāna dil derdin
Ne çāre durmuyor başda heves ü fikr-i nā-yābım

¹⁴⁴¹ mey-gūndan: mey-gūndan N1

¹⁴⁴² ḡūt: ḡūt N1

¹⁴⁴³ zehrli: zehrili N1

886

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Servim revān qadũndi yüzũn tũrfe gül-şenim
Dil h̄asretũnde nāle iden bũlbũlũm benim
2. Eyle ferāmũş eylemũşem cism ü cānımı
Yoħdur yanan giyāh ile odlansa ħarmanım
- 275b 3. Yandı 'izār-ı alũne bir kimse bilmedi
Pervāne mişli çıħmadı bir yana şivenim
4. Ĥākistere dönerdi dilim gerçi daş ola
Hicrān odına tāb eyledi qalb-i āhenim
5. Āgāh iderdi derd-i dilimden nigārımı
Olsaydı ger bu sāħada bir doğru ħ'āhenim
6. Çoħ yandırur vücūdımı ol āftāb-rũ
Bir sāye salmuyor başıma zũlf-i sũsenim
7. Kũy-i serũnde olmasa nālem dime 'aceb
Pervāz iden kuşam ki benim yoħdı meskenim
8. Dāđ-ı cünũnım üzre duran penbe Nevberî
Ölsem benim kefenli olar qabrde benim¹⁴⁴⁴

887

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

1. Ĥayāl-i fikr-i yār ile dũşũp derde şadālandım
Gelũp feryāda hicrinde sınıq ney tek nevālandım
2. Ne ğam bilmezdi ne gönlũm ħarîķ-i āteş-i hicrān
Bu sevdāya dũşen gũnden ğam ile āşinālandım
3. En̄sim ğamlar olmuşdur maña mũnis ħayālātım
Belāya tuş olup cānım 'aceb zevķ ü şafālandım
4. Dũşende 'aşķa fikr itdim ger ollam hem-dem-i cānān
Olupdur 'aksine fikrim fũzũn ħadden belālandım
5. Ne ğam bilmezdi bu Nevber ne ħũlyā ğuşşā ne miħnet
Dũşũndũm 'aşķ-ı cānāna men 'işretten cũdālandım

888

Fā'ilātũn Fā'ilātũn Fā'ilātũn Fā'ilũn

¹⁴⁴⁴ qabrde: qabride N1

1. Hayret alur nuṭkımı ḥülyā olur hem-şoḥbetim
Ğuşşa vü ğamdan olur metrük ‘ayş u ‘işretim
- 276a 2. ‘Aks alur āyīne-i göñlümde cānān şüreti
Fikr-i yār ile olur şeb tā seḥer ünsiyyetim
3. Gözlerimdür şubḥa dek hicrānda encüm-şümār¹⁴⁴⁵
Ḥün-ı dil eklim olur ḥün-āb-ı ḥasret şerbetim
4. Reh-güzerden bir ḳadem dil istemür ḳoysun kenār
Deşt ü şahrāda gezen Mecnūna artır ḥayretim
5. Dil şitāb eyler çıḥup tenden gele pīşvāzuña
Baş ayakımı ‘ivaż ḳılmaġa artur sür‘atim
6. Ka‘bedür kūy-i serüñ ḳible yüzüñdür ‘āşıḳa
Rükñ-i ĩmānım budur gül-zār-ı ḥüsnüñ cennetim
7. Şavt itmek istiyor Nevber yüzüñ pervāne-vār
Ḳoy dolanum başuña icrā olunsun niyyetim

889

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün

1. Yād eylüyor nigārın her bir nefesde göñlüm
Mecnūndan artuḳ olmuş zevḳ ü hevesde göñlüm
2. Dutmuş ḳulaḳ her yan şeyḥe çeken feres-vār
Yār istiyor özine bu şavt u sesde göñlüm
3. Teng olmuş ana sīnem saḳfın deler ki çıḥsun
Şahrāyı ḳuş mişāli ḳalmıḡ ḳafesde göñlüm
4. Zülf-i siyāha salmıḡ göñlüm özün meges-vār
Oldı esīr-i ġisū bir mūya beste göñlüm
5. Bir şīşedür ki anı sındırdı ta‘ne daşı
Aġyār ta‘nesinden oldı şikeste göñlüm
6. Olduñ ‘aceb vefāsız bī-raḥm ü bī-mürüvvet
Efsūs tuş olundu bī-raḥm deste göñlüm
7. Ümmīd-i vaşl-ı yār ol ey Nevberī nihāyet
Şiḥḥat tapar nigārın vaşl ile ḥasta göñlüm

890

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mef‘ülü Fā‘ilün

¹⁴⁴⁵ hicrānda: hicrānda N1

- 276b 1. Ey gül-‘izār sende olan rûya mâilim
Çeşm-i humāra kan tōken ebrûya mâilim
2. Bāl ü per açdı murğ-i dilim dut şikāruñı
Pür-pîç ü táb-ı zülfüde bir mûya mâilim
3. Dutmaz dilimi dehrde sehhār sihr ile¹⁴⁴⁶
Cezzāb-ı çeşm-i nergis-i cādûya mâilim
4. Yetmez elim ne çāre saña koy Hotan gezüm
Āhū bahışlusan diyü āhûya mâilim
5. Hicrũnde şāmı şubh idirem vāşıtam budur
Tā şubh vird ü zıkr ile yā-hûya mâilim
6. Serve bahanda yāda düşür serv-ķāmetim
Hātır-cem^c ol ki ķāmet-i dil-cûya mâilim¹⁴⁴⁷
7. Nevber ‘ilāc derdime kılmaz benim heķīm
Şıhhat viren nigārda dārûya mâilim¹⁴⁴⁸

891

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Her lahza dönüp başuña pervāneye döndüm
Ser-geşte olup āhiri dīvāneye döndüm
2. Gezdim ser-i kūyuñda senüñ bir de kayıt dum
Ser-ħod degülem bir de giri tā niye döndüm
3. Sayķal iderem zülfüñi eyyām-ı ħayālāt
Til til dolanup zülfüñ-ārā şāneye döndüm
4. Şādān dili ħamgĩn eyledim ‘aşķa düşende
Doldu ħam ile cism ‘azā-ħāneye döndüm
5. Ser-mest eyledim başımı la‘lüñ meyi ile
Maħmūr olan ser-ħoş-i mey-ħāneye döndüm
- 277a 6. Geldim ser-i kūyuñda durup muntazır oldum
Şahrāda esen bād ile bir nāneye döndüm
7. Şevķ virdi saña yetmek için şevķ ile Nevber
Meşhūr-i cihān olmada merdāneye döndüm

¹⁴⁴⁶ dehrde: dehrde// sehhār: sehhār// sihr: sihr N1¹⁴⁴⁷ hātır: hātır N1¹⁴⁴⁸ nigārda: nigārda N1

892

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

1. Ra'nā yüzüñi nev-gül-i gül-zāra değişmem
Şehlā gözüñi nergis-i ħammāra değişmem
2. Sünbül diyenün zülf-i siyāha nedi fikri
Min sünbülü zülfüñdeki bir tāra değişmem
3. Sen ħurī maña kūy-i serüñ ravza-yı rıdvān
Cennet bālāsın sen kimi dil-dāra değişmem
4. Lāle saralar nergis olar ħāk ile yeksān
Gül-şen çiçegin 'arız-ı gül-nāra değişmem
5. Bu ülkelerin rāh-zeninden ne hirāsım
Mekrin olarun sen kimi 'ayyāra değişmem
6. Ĥübān-ı cihān lāyık olar olsa kenizüñ
Dırnaķuñı onlardaki ruĥsāra değişmem
7. Manzūm olunan ři'r cihān içre füzündür
Nā-ṭab^c-ı revān řā'iri Nevbāra değişmem

893

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Dilimde sensiz olar āh u zārı bilmemüşem
Yolunda bir bu kadar intizārı bilmemüşem
2. Günüm gicemle ber-ā-ber siyāh zülf kimi
Bu ħāle dek hele rüşen nehārı bilmemüşem
- 277b 3. Çemen dolanmuşam ey gül ħayāl-i rūyuñ ilen
Gözüme karşı duran lāle-zārı bilmemüşem
4. Dutupdı çevremi ħam guşşalar şaf-ender-şaf
Olan civār-ı tenimde ħişārı bilmemüşem
5. Ne mevtler kimi mevtlem ne ħayy tek iĥyā¹⁴⁴⁹
Nihānı derk eylüyüp āřikārı bilmemüşem
6. Şabāya neylemişem yārdan ħaber virmez¹⁴⁵⁰
Onun dilinde bu şabr u qarārı bilmemüşem

¹⁴⁴⁹ mevtler: mevtiler N1

¹⁴⁵⁰ yārdan: yāridan N1

7. Ne ser-hoşam ki ayılmaq hayâli yoĥ serimin
Ĥumâr ü nergis ü mest-i ĥumârı bilmemüşem
8. Firāk her ne maña eylese revâdı niçün
Yaķın ki ĥadr-i vişâl-i nigârı bilmemüşem
9. O bülbülem ki benim nuţķımı dutup ĥayret
Yetüpdî faşl-ı ĥazânım bahârı bilmemüşem
10. Giçüpdî nâle vü zârım çemende bî-hüde
Gülün düşünde yatan mest ĥârı bilmemüşem
11. Düşüpdî çöllere Nevber mişâl-i Ĥays nedim
Melâĥat-i ruĥ-i Leylî nigârı bilmemüşem

894

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Ĥübâna dönse ehl-i cihân yoĥdı raĥbetim
Bir mâh-rü nigâradur ancak muĥabbetim
- 278a 2. Kem ṭali'imdi ya göresen baĥtdur zebün
Ya kim vişâle yetmege yoĥdur liyâķatim
3. Bilmez ṭabîb dildeki dâĥ-ı muĥabbeti
Ger bilse hem şaĥalmaz olur dâĥ-ı ĥasretim
4. Nâşiĥ diyor ne çoĥdı güzel terk-i yâr kıl
Dönmür ne çâre mâh-liķâdan irâdetim
5. Men terk-i menlik eylemişem yâre dil virüp
Yoĥdur dilimde kibr ü ĥurür u meniyyetim
6. Munca firāk zaĥmetine eylüyor kefâf
Bir büse yâr üzünden eger olsa kısmetim
7. Ölmek maña ne ĥuşşadı ondan melül ola
Ey Nevberî hemîşe diyor ĥalk şoĥbetim

895

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Bir perî-veş sîm-ten ruĥsârı mâĥımdur benim
Ĥasret-i rüyındaki âhım güvâhımdur benim
2. Râzîyem bir külĥene ĥurb-ı civâr-ı yârda¹⁴⁵¹
Emrine ṭabî' ĥulâm ol pâdişâhımdur benim

¹⁴⁵¹ yârda: yârıda N1

3. Fevc-i ğamdur leşkerim endūh ü derd ile miḥen¹⁴⁵²
Rezmgāh-ı hicrime muḥkem sipāhımdur benim
4. Zülfi dağun olmağın bād-ı şabādan görmesün
Terpeden ol ṭurreni şiddetli āhımdur benim
5. Gün meni qorḥuzmasun öz lezzet-i tāb ile çoḥ
Zıll-ı serv-ḳadd-i yārim ḥ̣ābgāhımdur benim
6. Raḥt-ı ḥ̣āba ihtiyācım yoḥdı şām-ı firḳate
Reh-güzārı ḥiştī-ḥ̣āba tekyegāhımdur benim
7. Zāhidin fikrince men gümrāhem ey Nevber velī
‘Aşḳ-ı cānān bir sa‘adet-baḥş-i rāhımdur benim

896

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 278b
1. Besdür ey dil tā benim feryād u efgān itdigim¹⁴⁵³
Kāfidür hicrānda dil büttesin ḳan itdigim
 2. Gül görüp ruḥsārını yād eyledim gül-zārda¹⁴⁵⁴
Yeter ey dil dem-be-dem seyr-i gülistān itdigim
 3. Çoḥların imdādına yetdüm maḳam-ı ihtiyāc
Çāresiz ḳoydı meni derdine dermān itdigim
 4. Herkese mümkin ḳadar göstermüšem imkānını
İmdi menden dūr olur işkālın āsān itdigim
 5. Dād u feryād eyledim bir bülbül-i şeydā kimi
Tā kifāyetdür dil-i maḥzūnı nālān itdigim
 6. Pend-i nāşihden ḳulaḳ yumdum naşihāt almadım
Bī-şemerdür pendden ḥālīm perişān itdigim¹⁴⁵⁵
 7. Ne cevābım var benim ey Nevberī gözle dile
Birini ğamgīn birin ḥasretde giryān itdigim

897

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Çoḥ sevir feryādımı ol nāzlu cānānım benim
Yaḥşıdur kim incimür feryād iden cānım benim

¹⁴⁵² miḥen: mihen N1

¹⁴⁵³ hicrānda: hicrānıda N1

¹⁴⁵⁴ gül-zārda: gül-zārıda N1

¹⁴⁵⁵ pendden: pendiden N1

2. Hoş gelir gül-şende men dād eylesem bülbül fiğân
Güle bülbül nālesi gül-rūya efgānım benim
3. Nüşhama yazmış hekim la^l-i leb ile tohm-ı hāl
Yahşı bilmiş derdimi uygundu dermānım benim
4. Bister-i ğamdur meni hasret koyan kūy-i sere
Za^çfılığdan elde yoğ du[r]mağa imkānım benim¹⁴⁵⁶
5. Qaysdan devrān doyup çekdi türāb-ı zulmete¹⁴⁵⁷
Tā yetüp dīvānelik devrine devrānım benim
- 279a 6. Her seher āşüftedir zülfüñ ta^çaccüb eyleme
Saña izhār eylüyor hāl-i perīşānım benim
7. Aldı Mecnūn töhmet-i āgyār elinden dāmenin
Elde kalmışdur hele çāk-ı girībānım benim
8. Ka^çbe-i ruhsāruña qurbān didim cān naqdini
Ey hoş maqbül ola bu nezr-i qurbānım benim
9. Ehl-i derdi sözlerüñ ey Nevberî hayrān idir
‘Aleme meşhūr olar manzūm dīvānım benim

898

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Qoydı hasret gelmedi ruhsārına yārim benim
Rūšenālık bulmadı ondan şeb-i tārım benim
2. Neyle bā-hem koymuşuk ğamdan dudak üste dudak
Ün virür sūrāhlardan nāle vü zārım benim¹⁴⁵⁸
3. Gülsitān fahr eylesün gül mevsimi solğun güle
Hānedür hāndān lebi gül-rūy-i ruhsārım benim
4. Meyle ser-hoş olmaram nā-geh vire baş ağrısı
Başımı mest eylüyüp ol çeşm-i hammārım benim
5. Qalmayup yağmalara bir şey^ç ki gāret kıлмаğa
Aldı elden varımı ol turre-i tārım benim
6. Düşdi Mecnūn çöllere āgyār ta^çnından velī
Kūy-i cānān terk ider ey Nevberî ‘ārım benim

¹⁴⁵⁶ za^çfılığdan: za^çfılığdan// [r]: - N1¹⁴⁵⁷ Qaysdan: Qaysıdan N1¹⁴⁵⁸ sūrāhlardan: sūrāhılardan N1

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Ğam-ı zamāne[yi] men çekmegi girān görürem¹⁴⁵⁹
Bu āşikār idi halka dime nihān görürem
2. Çetindi p̄ir-i muġān şöhetini terk eylemek
Elinde cām onun āb-ı erguvan görürem
- 279b 3. Ğudāya bendeligi ehl-i 'aşkıdan bilürem¹⁴⁶⁰
Meşāyihānda men ġayrı bir nişān görürem
4. Ğumār-ı nergis-i mestem gidüpdür idrākım
Ruġ-i nigārı ġayālen zamān zamān görürem
5. Hevā-yı zevķ-i ruġ-i yārdan dolan başıma¹⁴⁶¹
Dile miyān-ı ser-i zülfüde mekān görürem
6. Çemende güllere baġcak düşür ġayāle yüzüñ
Dilimde Nevberī bā'ış budur fiġān görürem

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Başımdan aldı hūş ile idrākı dil-berim
Olmaz dübāre bir daġı onlar müyesserim
2. Oldum enīs-i fikr ü ġayāl-i nigār ilen
Burc-i sa'ādete yetüşüp imdi aġterim
3. Kūy-i serinde āh-ı ciger-süz u derdnāk
'Arş-ı felekde lem'alanur dūd-i aġgerim
4. Ğoş-ġālem ol ki olmamuşam şırf büt-perest
Sındırdı tökdi onları ġāke peyemberim
5. Lā söylüyende artudım Allāh adın ona
Bu kelme oldu pāk eylüyen cism-i eġherim
6. Her ġükim kim bize yetüşüpdür ilāhdan¹⁴⁶²
Sermāye-i vücūda ziyād oldu gevherim
7. Mihrin virüpdü göñlümüze görmemiş onu
Bāl u per açdı ana taraf dil kebüterim

¹⁴⁵⁹ [yi]: - N1

¹⁴⁶⁰ 'aşkıdan: 'aşkıdan// Meşāyihānda: Meşāyihāmıda N1

¹⁴⁶¹ yārdan: yāridan N1

¹⁴⁶² ilāhdan: ilāhıdan N1

8. Aḥkāmını yetürdi bize pāk bir vücūd
Bir hoş haber virüpdi maña ol süḥanverim
9. Doldurdi pîr-i mey-kede cāmım şarāb ilen
Şad şükr ola ki cāmda ṭāhirdi sāğarım¹⁴⁶³
- 280a 10. Cān virmek ol nigārıma bir sūd olur maña
Yārim olar makām-ı teḥâyüfde yāverim
11. Cibrîl egerçi bāl ile eflākı seyridir
Seyr-i sülük mendedi yoḥ bāl ü şeh-perim
12. Zūlmātdan necāt virüp itdi rüşenā¹⁴⁶⁴
Tîre olan ḥayālîmi ḥürşîd-i ḥāverim
13. Ḥamdā ki men ḳabûl eyledim dîn-i eṭheri
İslāma döndi ḳalbdeki şirk ü kāfirim¹⁴⁶⁵
14. Yoḥdur dilimde ğayrı hevā-yı muḥabbeti
Küy-i ser-i nigārda ferş oldı bisterim¹⁴⁶⁶
15. Mihr-i ruḥ-ı dilimdedi taşvîri çeşmde¹⁴⁶⁷
Doldı hevā-yı vaşlı ile kâse-i serim
16. Yol doğrudur ḥaḳîḳatı şādıḳdı gösteren
Oldı delîl-i rāh bize doğru reh-berim
17. Nevber muḥabbet artı resûl ile āline
Bāğ-ı muḥabbetinde virer şāḥeler berim

901

Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlün

1. Vaşl-ı cānānım ḥayāt-ı cāvidānımdur benim
Cānına ḳurbān olan her laḥza cānımdur benim
2. Yandısa hicrānına bir kesle itmem güft ü gü
Çünkü bu cānāndan sırr-ı nihānımdur benim¹⁴⁶⁸
3. Ayırı olsam cism ile fikren yanında ḥāzıram
Külḥen-i küy-i ser-i yārin mekānımdur benim

¹⁴⁶³ cāmda: cāmıda N1¹⁴⁶⁴ Zūlmātdan: Zūlmātıdan N1¹⁴⁶⁵ ḳalbdeki: ḳalbideki N1¹⁴⁶⁶ nigārda: nigārıda N1¹⁴⁶⁷ çeşmde: çeşmide N1¹⁴⁶⁸ cānāndan: cānānıdan N1

4. İbtidā dil-bend olup ol turre-i tarrārına
Murğ-i rūḥa müşg-bū zūlf āşiyānımdur benim
5. Bülbül-i şeydā-dilin bāğ içre görseñ dādını
Fi'l-meşel hicrānda dād u figānımdur benim¹⁴⁶⁹
- 280b 6. Güllü bir gül-zārda sensiz seyāḥat kılmaram¹⁴⁷⁰
Reh-güzār-ı maḳdemüñ bāğ-ı cinānımdur benim
7. Nevberī men neylürem mey-ḥānelerde bādeni
Bāde-i la'l-i lebi mümkin her anımdur benim

902

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Seyr-i gül-şen kılmamam ḡamlardan āzād olmaram
Şāḥede gül görmesem yāduñla men şād olmaram
2. Yād-i ruḥsār eylüyüp gül-şenleri seyr itmesem
Bülbül-i şeydā kimi feryāda mu'tād olmaram
3. Merdüm-i çeşmim virer seyl-āba cism ü cānımı
Rüknden vīrān olan vīrānem ābād olmaram¹⁴⁷¹
4. Düşmedim şahrālara Mecnün kimi ser-geşte ḥāl
Men onuñ tek lāyıkı töhmetle īrād olmaram
5. Dāne-i ḥāl-i siyāḥuñdur benim şabrım kesen
Çünkü Ādemdür atam men ki perīzād olmaram
6. 'Aşka zevḳ arturmayan zāhidlere ḥayfım gelür
Ḥayfıma efsūs idüp zühhāda irşād olmaram
7. Rütbe-i taḥt-ı selāṭīn ihtiyācında degül
Salṭanat taḥtı kimi āḥırde ber-bād olmaram
8. Men daḥı ey Nevberī topraḳa dönnem 'aḳıbet
Ḳadrimi 'irfān bilen vaḳtinde bünyād olmaram

903

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Egerçi dehrde sensiz melāl ilen gezirem¹⁴⁷²
Ḥarīm-i kūy-i serüñde ḥayāl ilen gezirem

¹⁴⁶⁹ hicrānda: hicrānıda N1

¹⁴⁷⁰ gül-zārda: gül-zārıda N1

¹⁴⁷¹ Rüknden: Rükniden N1

¹⁴⁷² dehrde: dehrde N1

- 281a 2. Düşende hâtıra qaşuñ kemān mişālinde¹⁴⁷³
Semā yüzünde bir egri hilāl ile gezirem
3. Dime ki bir demi durrām kıyām-ı rāhatda
Soraquñ ile senüñ māh u sāl ilen gezirem
4. Güzer-gehüñde dolannam yüzüñi görmek için
Gözüñ humārını bu ihtimāl ilen gezirem
5. Dutupdı ‘aksimi her қаtrede habāb-ı sirişk
Yanımda fevc-i girānım celāl ilen gezirem
6. Kime ki men yetürem şekve itmege sensiz
Gine sükūta gidüp nuḡk-ı lāl ilen gezirem
7. Mişāl-i Қays bürehne serem girībān-ı çāk
Harīm-i kūy-i serüñde bu hāl ilen gezirem
8. Çemen gezende gubār-ı dilim gidir dilden
Revaḡ-ı gözdeki eşk-i zülāl ilen gezirem
9. Egerçi ‘aşḡda Mecnūn itirdi resm-i rāhı¹⁴⁷⁴
Men ol diyārda Nevber kemāl ilen gezirem

904

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. ‘Aşḡdan cānımdadır bir nār-ı sūzān ey ḡekīm¹⁴⁷⁵
Āh-ı dildür eylügen derdim nümāyān ey ḡekīm
2. Dutma nabzım vehm kıl āteş dutarsan nabzdan¹⁴⁷⁶
Cānıma bir od salup hicrān-ı cānān ey ḡekīm
3. Yaḡa yırtmaḡdan dime dīvāneyem lākin elim
Yāre yetmez eylüyor çāk-ı girībān ey ḡekīm
4. Hāl-i hindūdan dilim şerbet temennāsındadır
Nüşḡa yazsañ yazmasan bir ḡayrı dermān ey ḡekīm
5. Nergis-i mest-i humārından serim maḡşüşdur¹⁴⁷⁷
Sehv ḡann itme serim meydendi sekrān ey ḡekīm

¹⁴⁷³ hâtıra: hâtıra N1¹⁴⁷⁴ ‘aşḡda: ‘aşḡıda// diyārda: diyārıda N1¹⁴⁷⁵ ‘Aşḡdan: ‘Aşḡıdan N1¹⁴⁷⁶ nabzdan: nabzıdan N1¹⁴⁷⁷ maḡşüşdur: maḡşüşdur N1

- 281b 6. Dil-berim bir mäh-peykerdür ki men meftūnıyam
Kim ona hizmet ider cennetde hūrān ey hekīm
7. Nevberī bīmār iden şanma ki gayrı derdidür
Çāresi bir vaşldur ger olsa imkān ey hekīm

905

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Nigār kūyı maḥall-i ziyāretimdi benim
Ṭavāf-ı hāne-i Ka'be ne ḥācetimdi benim
2. Ne rind-i mey-kede-bāzem ne bāde düşkünüyem
Şarāb-ı la'l-i nigārın kifāyetimdi benim
3. Maḥall-i murğ-i dilin pīçtāb-ı zülf-i nigār
Muḳayyed ol ki yanuñda emānetimdi benim¹⁴⁷⁸
4. Ne taht-ı salṭanatım yoḫ ḫayāl-i ğuşşam ola
Maḥall-i yārda mesken ferāğatımdı benim¹⁴⁷⁹
5. Ne ḥācetimdi benim zūlmet içre āb-ı ḫayāt
Ki bir içim şu lebūñden sa'ādetimdi benim
6. Müyesser olmasa Nevber vişāl-i yār eger
Raḳībden bu dem-ā-dem şemātetimdi benim¹⁴⁸⁰

906

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. 'Aşık oldum daḫı men terk-i cihān itmelüyem
Fikr-i vaşl-ı ruḫuñı mūnis-i cān itmelüyem
2. Dāmen-i vaşla elim yetmese ey Leylī-veşim
Men de şahrāda nice Ḳays mekān itmelüyem
3. Yüzüñi görmeye göz olmuya teskīn dilime
Dāğlanup lāle kimi bağrımı ḫan itmelüyem
- 282a 4. Görmesem gül yüzüñi men senüñ ey lāle 'izār
Bülbül-i bāğ kimi dād u fiğān itmelüyem
5. Şām-ı hicrūñde yanup men küle dönsem de gine
Ġamuñı miḫnetüñi dilde nihān itmelüyem

¹⁴⁷⁸ Muḳayyed: Muğayyed N1

¹⁴⁷⁹ yārda: yārıda N1

¹⁴⁸⁰ Raḳībden: Raḳībiden N1

6. Olmasa mümkün idem sâkit eger gözyaşımı
‘Aşkımı illere men onda ‘ayân itmelüyem
7. Görmesem serv-i revân kâmeti giryân göz ile
Serv ayakına kimi eşki revân itmelüyem
8. Şiddet-i ‘aşk ile men Nevberî Mecnûna dönüp
Vādî-yi ‘aşkda bir nâm u nişân itmelüyem¹⁴⁸¹

907

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Dehrin hamu emlākını cānāna deyişmem
Meh-rûlarını ol şeh-i hûbāna deyişmem
2. Gül-şen gülünü deste dutup göndere hergiz
Min deste gülü bir leb-i handāna deyişmem
3. Neyde dilimin nālesi cān-sûz enîndür
Dād-ı dilimi min ney-i nālāna deyişmem
4. Şahrāya düşen kâfileden şavt-ı ceresdür
Ġamgîn dilimin nālesini ana deyişmem
5. Öz dînini tersāya viren şeyh men olmam
Tâhir dilimin ‘aşkını Şan‘āna deyişmem
6. Hoş manzar olan cümle-i hûbân-ı cihānı
Bir manzara-yı çāk-ı girîbāna deyişmem
7. Kāşāne-i şāhānede min renc ü ezā var
Ahtātların rāhat-ı külhāna deyişmem¹⁴⁸²
8. Vā‘iz maña ta‘rîf eylüyor bāğ-ı cinānı
Kûy-i serüñi ravza-yı rıdvāna deyişmem
- 282b 9. Gözyaşı dilimden aparur gamlı gubārı
Bir kaçresini kulzüm ü ‘ummāna deyişmem
10. Elden sala ger cānımı hicrân ile firkat
Hicrûñde ölen cānımı min cāna deyişmem
11. Faḥr itme ki maqdûr degül Nevbere vaşluñ
Nā-mümkün olan vaşluñı devrāna deyişmem

¹⁴⁸¹ ‘aşkda: ‘aşkıda N1

¹⁴⁸² Ahtātların: Ahtatların N1

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

1. Bīmār-ı derd-i 'aşkam cānāndur 'ilācım
Yoğdur tabībe hācet dermāna ihtiyācım
2. Cür'et idüp tabībā el koyma sīnem üzre
Gönlümde od kalanmış kızmışdı sīne sacım
3. Sulţān-ı mülk-i 'aşkam ğam haylidür sipāhım
Artdıkca ğam dilimde efzūn olar harācım
4. Hoş manzaruñdı cānān 'uşşāka göz ziyāsı
Nūr-i muḥabbetüñdür dilde yanan sirācım
5. La'l-i lebüñ şarābı olsun dile güvārā
Özge meyin kabūlin itmez benim mizācım
6. Deryā-yı 'aşka düşdüm mevc-i belāya ğarkam
Bir sāhile çıhardım olsaydı yār nācım
7. Cānān ğamını Nevber dutdım dil ile cāna
İklīm-i 'aşkı teslīm itdim bu oldı bācım

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. İmdi ser-geşte-i devrān olan Mecnūn menem
Leylī-şüret dil-berin ruḥsārına meftūn menem
- 283a 2. Cān talebkārı olan vaşla 'ivaż meh-peykerin
Ortalukda koyduķu cān şartına medyūn menem
3. Güşe-i ğam-ḥānede şeb tā seher ğamgīn olan
Dem-be-dem kan yaş töken ruḥsārına maḥzūn menem
4. Cüy-bār-ı çeşm ile deryālara şu dolduran
Zinderūd ile Aras rūd-hāne-i Ceyḥūn menem
5. Ğamlı gönlümden viren mey-ḥānede nāya nefes
Dolduran mey-ḥāneye feryād ü dād ün menem
6. Bir terāzū olsa ger miqdār-ı 'aşkı vezn iden
Ḳaysın 'aşkıñdan olan miqdārda ötkün menem¹⁴⁸³
7. Dād u feryād eylüyen kūy-i ser-i cānānında
Nevberī yaşın töken ruḥsārına her gün menem

¹⁴⁸³ miqdārda: miqdārıda N1

910

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Tā fezā-yı 'aşqda dutdı hevā pīrāhenim¹⁴⁸⁴
Māh-şüret gün-be-gün bārīkter oldı tenim
2. İhtiyāt itmek gerek hākisterimden her zamān
Nāzdan hālī hesāb itme ki olsun külhenim¹⁴⁸⁵
3. Tā'ne daşın başıma yağdırdı her yandan raķīb
Seng-sār-ı tōhmetim memlū olupdur dāmenim
- 283b 4. Bülbül-i şūrīdeyem nuţkımda min min nağmeler
'Aşq bāğında açup gül nev-'arūs-ı gül-şenim
5. Savurup āhım yili pür-bār olan sünbülleri
Dāne-i ümmīd ile memlū olupdur hārmanım
6. Men de mecbūram olam Mecnūn kimi şahrā-nişīn
H̄'ābgāha olmadı yārin yanında meskenim
7. Āteş-i ruhsārına yansam eger pervāne tek
Küle dönsem cism ile çılmaz figān u şīvenim
8. Nevberī dil-dārımı 'işretde dāim isterem
Derd ü ğamla āteş-i hicrāna koy olsun benim

911

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Ğam ile miḥnetüñi dilde nihān saḥluyuram
Men de bu ḥālet ile dehrde cān saḥluyuram¹⁴⁸⁶
2. Bāğ-bān faḥr eylese servine yoḥdur yirişi
Feraḥ-efzā dilime serv-i revān saḥluyuram
3. Niye düşdüm diseler deşt ü beyābān çölüne¹⁴⁸⁷
Ḳaysdan bākī olan dehre nişān saḥluyuram
4. Bülbül-i ğam-zedenün dādını gül-şende görüp
Dilde gül-rūdan öter dād u figān saḥluyuram
5. Ğayzlanmış ḳaşınun ḳaşdını dilden soruram
Dilde müjgān oḥuna anı kemān saḥluyuram

¹⁴⁸⁴ 'aşqda: 'aşkıda N1¹⁴⁸⁵ Nāzdan: Nāzıdan N1¹⁴⁸⁶ dehrde: dehrde N1¹⁴⁸⁷ Ḳaysdan: Ḳaysıdan N1

6. Dimerem derd ü ğam u ğuşşamı cānāna diyün
Onların ekşerini dilde nihān sahluyuram
7. Hakk-ı Nevberde nedür fikrūñi söyle didiler
Didi koynumda olan yahşı mekān sahluyuram

912

Mef'ülü Fā'ilātü Mef'ülü Fā'ilün

1. Giçdi hayāl-i vaşl ile mesrūr olan demim
Hicrān şebinde āhım olup cāna hem-demim
- 284a 2. Tanbūr u çeng ü nāy ü defi hāzır itdiler
Mey-hāne içre pīr-i muġān dutdı mātemim
3. Tūfān dilimde olduġu gözden 'ayāndur¹⁴⁸⁸
Mevce gelüpdi sīnede deryā-yı kılzümim
4. Ney dādını dilimden alup bezmi dolduran
Sūzān dil ile men ona virdikce ğam demim
5. Tākāt dizimde kalmadı kūyuñda durmaġa
Şavt eylüyerdim ol yiri olsaydı her demim
6. Başım toġundı hicrde seng-i melāmete¹⁴⁸⁹
Hadden ziyāde eyledi il ta'nesi ğamım
7. 'Aşk 'ālemine şāh benim yāverim olar
Şahrāda Kays kūhda Ferhād ü ādemim¹⁴⁹⁰
8. Seyl-āba dehri yaşla virmiş olardım er
Eskilmeseydi āteş-i āh ile göz nemim
9. Men kara kaşa meh dimüşem doğrudur velī
Aġı kararı sıġmuyor idrāk-i sersemim
10. Dutmazdı Nevberī meni zāl-i felek nidim
Saldı meni kemendine ol zülf-i perçemim

913

Muhtereme Hānım Nātüvāne Nazīre

Mef'ülün Fe'ilātün Mef'ülün Fe'ilün

1. Yetişdi başa ecel gelmedi nigār ölürem
Gider dilimde mezāra bu āh u zār ölürem

¹⁴⁸⁸ 'ayāndur: 'ayānıdur N1

¹⁴⁸⁹ hicrde: hicride N1

¹⁴⁹⁰ kūhda: kūhıda N1

2. Tamām-ı halk bilüpler ki ʿaşk düşkünüyem
Bu şübhe mendedi bilmem bilür mi yār ölürem
3. Nigār gelmese ondan idüm mi kaç^c-ı naẓar
Gözümde yoħdı cihān bāğ-ı lāle-zār ölürem
- 284b 4. Melāl ü miħnet-i hicrān getürdi tenge meni
Mezāra gitmelidür gözde intizār ölürem
5. Cenāzemi bir ayak saħluyun ser-i kūda
Gine tesellīdi göñlüm dutar qarār ölürem
6. Qoyun ğubār-ı rehin koynuma kefen içre
Ki belki kabır meni itmesün feşār ölürem
7. Varağ varağ yazular kāğıza ğamım Nevber
Olar ʿumūma nihān derdim āşikār ölürem

914

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Bir def^ca açsañ yüzüñ ʿaşk ehline itseñ kerem
Şād olar qalbim daħı men bilmerem dünyāda ğam
2. Şorsalar menden niçün ğamġin dil olduñ neden
Söylerem bir māh-rū dil-dārdan gördim sitem¹⁴⁹¹
3. Eyle dutġundur dilim ğüyā ki zulmet-ħānedür
Döndürüp menden yüzün bir āftāb-ı muħterem
4. Şükr kim tenhā degül dil derdimün izhārına
Ġam şerīkimdür benim elde olan kāğız qalem
5. Ney dutupdur nālesin maħzūn dil-i nā-şāddan¹⁴⁹²
Bu sebebden zil olur āvāzı ğāhī ğāh bem
6. Hışk ider āh-ı dilim rūd-ħāne-i dünyāları
Bes niçün men bilmürem āh ile artur gözde nem
7. Qoy tökülsün Nevberī peykān ile ħün-ı dilüñ
Qanı gitse az olar mecrūħa āsīb-i verem

915

*Mefʿülü Fāʿilātün Mefʿülü Fāʿilātün*¹⁴⁹¹ dil-dārdan: dil-dārıdan N1¹⁴⁹² nā-şāddan: nā-şādıdan N1

1. Ey dehr hürmetim dut beş gün saña konaşam
Menden kıl istifade bir gün şönen çeraşam
- 285a 2. Oldu hemîşe kârûñ tezvîr ü mekr ü hîle
Çoñ itmişem tecrübe zann eyleme uşakam
3. Şordım ki var mı sende mihr ü vefâdan âsâr
Yoñ yoñ sözün işitdim hâlâ ki bî-soraşam
4. Menden şadâkat ister cânân kâsemeler olsun
Şadîkdur ana kalbim yanında rûyi aşam
5. Ham kaddim ile her gün ebrûya secde kıllam
Mihrâb tek oldum tã'at-gehinde tãkâm
6. Meşşâtası cihânun virdi cihâna zînet
Allanmaram emîn ol dil virmez irakam
7. Tâc-ı serimdür âhım kûy-i serüñ mekânım
Men şâh-ı mülk-i Çînem hem vâlî-yi 'Irâkâm
8. Dervîş-i bî-temennâ Hâtem-dilem sehâda
Cânın viren nigâra miñnet-keş-i firâkâm
9. Nevber yetişdi bârım oldu na'îm-i 'âlem
Başsunla sözlerime görsünle ne siyâkâm

916

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Göñlümü bir bâhir ü dil-dâra şeydâ kılmuşam
Dile hem-dem bir kad-i ra'nânı peydâ kılmuşam
2. Göñlümün âyînesin pâk eyledim jengârdan¹⁴⁹³
Üstüh'ân-ı kellemi 'aşk ile imlâ kılmuşam
3. Gözyaşıyla âh-ı dil yârin şeb-i hicrânına
Âh-ı dile gözyaşın gözde müheyyâ kılmuşam
4. Kalmuyup başımda yir bir noqtacek efsâneye
Mihribân cânânımın mihrine me'vâ kılmuşam
5. Kâinâtın bir kalem çekdim fenâ dünyâsına
Dünyeni 'aşıklarun yanında rüsvâ kılmuşam
- 285b 6. Fakr-înet olmağı rûhım kabûl itmiş ezel
Şöhret-i dünyâya men eñ ibtidâ kılmuşam

¹⁴⁹³ jengârdan: jengâridan// üstüh'ân: üstühân N1

7. Terk-i ‘aşk itmek maña ey Nevberî mümkün degül
Dest-i haţtımla ona mühr ile imzâ kılmuşam

917

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Çoğ dolandım sen kimi bir dil-ber-i meh-rū görem
Serv-ķāmet bir şanem hoş-ķilķat ü hoş-ķū görem
2. Gözlerüñden bir nişān virmez Hotan āhūları
Tay olar mı nergis-i şehlāya bir āhū görem
3. Ey kemān-ebrū dil-i ‘āşık şikāruñdur senüñ
Sāhir-i çeşmüñ kimi müşkildi bir cādū görem
4. Başımun ğavgāsını dünyāda bir sensen bilen
Rāzî olma bir dağı mundan şora ğayġu görem
5. Mendedür yārin ğamı dünyāya yoğdur ihtiyāc
Hoşdur ondan yārimün zülfünde müşġin mū görem
6. Gözyaşındur eyelüyen halka nümāyān derdimi
Huşk olar mı Nevberî giryan gözümdeñ şu görem

918

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mef‘ilü Fā‘ilün

1. Yetmez nigāra dād u fiġānım benim benim
Āhir çıhar firāk ile cānım benim benim
2. Dıtdı hevā-yı vaşl-ı nigārı dilim dilim
Cānānım oldu vird-i zebānım benim benim
3. Ser-geşteyem diyārda hayrān cünün cünün¹⁴⁹⁴
Meşhūr olupdı nām u nişānım benim benim
- 286a 4. Kaldım firāk-ı yārda āhir zebün zebün¹⁴⁹⁵
Āhir düşüpdı tenge bu cānım benim benim
5. Ğam koymadı nihān duta derdin ciger ciger
Zāhir olundu derd-i nihānım benim benim
6. Müşkildi Nevberî ki vişāle yetem yetem
Hicrāna yoğdı tāb ü tüvānım benim benim

¹⁴⁹⁴ diyārda: diyārıda N1

¹⁴⁹⁵ yārda: yārıda N1

919

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Olaydı kâş müyesser o yâri bir de görem
Ecel yetünce o çeşm-i humârı bir de görem
2. Bu hâl-i cân-küniş ü intizâr vaqtinde
Geler mi yanıma ol gül-izârı bir de görem
3. Yumulmamış dehenim derdimi diyem yâre
Ġamını ref^c eylüyen ğam-güsârı bir de görem
4. İdem şikâyet hicrân ü firâkdan şekve¹⁴⁹⁶
Çıhunca rûh bedenden nigârı bir de görem
5. Tenimde âteş olan zaĥmet-i şeb-i hicrân
İlâc-ı derdime ol tâcdârı bir de görem
6. Ne çâre itmelüyem Nevberî bu derd-i dile
İder mi şâd men-i dil-figârı bir de görem

920

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

1. Şâm u seher yoluñda kaldı gözüm hayâlim
İllerde başa töĥmet oldu bu ğamlu hâlim
2. Ağyârdan şemâtet aĥbâbdan mezemmet¹⁴⁹⁷
İnşâfdur mı âyâ giçün mi bile hâlim
- 286b 3. Virmür tabîb dermân yoĥdur ilâc-ı derdim
Berg-i ümîd solkun efsürdedür nihâlim
4. Bîmâr-ı aşk-ı yârem dermâna yoĥdı ĥâcet
Göstermese izârın ol yâr-i gül-cemâlim
5. Âh ile pûça virdim âĥir hayât-ı ömrü
Yoĥdur hayâta sensiz dünyâda ihtimâlim
6. Gül-şende gül görende yâdim olur izâruñ
Gül den murâd rûyuñ manzûridür hayâlim
7. Bir dâd-res yoĥumdur Nevber bu ğamlı günde
Âsân ola çetindür bu maĥşad-ı maĥâlim

¹⁴⁹⁶ firâkdan: firâkıdan N1

¹⁴⁹⁷ Ağyârdan: Ağyârıdan// aĥbâbdan: aĥbâbıdan N1

921

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Her yeten zîbâ şanem olmaz nigârım tek benim
Gül açılmaz bāğda bu gül-‘izârım tek benim¹⁴⁹⁸
2. Bülbül-i şeydâ yakîn şeydâ-dil olmaz men kimi
Nâlesi olmaz onun feryâd u zârım tek benim
3. Qays ile Ferhâd özün ‘âlemde rüsvâ itdiler
‘Arı yoğdur onların dünyâda ‘arım tek benim
4. İtmüyün nâ-ḥaḫ yire munca mezemmet ‘âşıka
İhtiyârı elde yoğ bu ihtiyârım tek benim
5. Yiri yoğ pîr-i muğân ta‘rîf itsün bâdesin
Neş’esi yoğ bâdenün çeşm-i humârım tek benim
6. Ta‘ne daşından dutup eṭrâfıma muḥkem ḥiṣâr
Sedd-i İskender degül muḥkem ḥiṣârım tek benim¹⁴⁹⁹
7. Bârsızdur Nevberî bāğ-ı serv-i bî-şemer¹⁵⁰⁰
Qaddi olmaz kâmet-i ra‘nâ-yı bârım tek benim

922

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Dilimi alduñ didüñ ey mâh-rû dil-dâruñam
Çâresin kıl bu dilin âḥir senüñ bîmâruñam
- 287a 2. İl cünün söyler maña boynumda bir zincîr yoğ
Men esîr-i perçem-i gîsü-yı ‘anber-bâruñam
3. Nâvek-i müjgânuña sînemde yir virmüş gönül
Ey perî-şüret-i kâtil nâvek-i ḥün-ḥ’âruñam¹⁵⁰¹
4. Rağbetim mey-ḥânedan dönderdi la‘lûñ bâdesi
Ser-ḥoşam lâkin ḥarâb-ı nergis-i ḥammâruñam
5. Seyr-i gül-şen itmegim cânân degül gülden murâd
Gül bahâne mâil-i gül-berg-ter-i ruḥsâruñam
6. Nâle-i neydür iden sâkit dilim feryâdını
Ney şadâsıyla diyor ğam eyleme ğam-ḥ’âruñam

¹⁴⁹⁸ bāğda: bāğıda N1¹⁴⁹⁹ Sedd: Şedd N1¹⁵⁰⁰ Bârsızdur: Bârisızdur N1¹⁵⁰¹ kâtil: katil N1

7. Uyku görmez gözlerim Nevber şeb-i hicrânlar¹⁵⁰²
Yâra izhâr eylerem şeb tâ seher bî-dâruñam

923

Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlün

1. Dün gice tâ şubha dek küyuñda feryād eyledim
Şubh ancak gönlümü gamlardan âzād eyledim
2. Günü gördüm 'arız-ı gül-nāruñ oldı hātırım¹⁵⁰³
Bu firīb ile dil-i nā-şādımı şād eyledim
3. Yatmaram tenhā gice mūnis hayālüñdür maña
Ġamdan uçmuş gönlümü fikrūñle ābād eyledim
4. Eşk-i çeşmim şöndümür gönlümdeki hicrân odın
Yaş ile doldu gözüm hicrānuñı yād eyledim
5. Mülk-i cānı virmüşem yağmaya ol günden ki men
Gönlümü hūsn-i ruḡ-i zībāya mu'tād eyledim
6. Kūhken dađı çapup bir tīşe ile līk men
Bī-sütün 'aşkuña dırnaķı fūlād eyledim
7. Giçdi Kaysun devresi Ferhādlar efsānesi¹⁵⁰⁴
İmdi men bu devrde ey Nevberī ad eyledim

924

Mef'ūlü Mef'ūlü Mef'ūlü Fe'ūlün

- 287b 1. Cānān giceler şem'-i şebistānuñ olaydım
Tā şubha kimi her gice mihmānuñ olaydım
2. Yanuñda durup gel gidene ḡidmet ideydim
Ġul kimi senüñ ḡādım-i derbānuñ olaydım
3. Ka'be yüzüñe ḡāl-i siyāhuñ ḡacerüñdür
Mīnā ḡad-i mevzūnuña ḡurbānuñ olaydım
4. Ey serv-i sehī kāmēt-i Tūbā ḡadi mermer
Ol bāđ-ı letāfetdeki diḡḡānuñ olaydım
5. Ser-ḡoş diseler doğrudı men mest-i ḡarābam
Pīrāhen-ārā çāk-ı girībānuñ olaydım

¹⁵⁰² hicrânlar: hicrānılar N1

¹⁵⁰³ hātırım: ḡātırım N1

¹⁵⁰⁴ Ferhādlar: Ferhādılar// devrde: devride N1

6. Sen tekye idüp bâlişe nâz ile baheydûñ
Men Nevberî tek şî'r-i ğazel-ĥ'ānuñ olaydım¹⁵⁰⁵

925

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Ey melek-manzar yüzüñ gördikde artur hayretim
Hayretimden şüret-i dîvāra beñzer şüretim
2. Dehr ĥübānı benim itmez muḳayyed göñlümi
Olabilmez her yeten gül-rūlar ile şoḥbetim
3. Men giriftār-ı ğamam bir māh-veş dîvānesi
Ḥayrı şerri menledür ğayrıya yoḥdur rağbetim
4. Dāmen-i dil-dāra el urmaḳ ḥasāretdür maña
Ḥ'āhiş-i dildür velî bu sâḥada yoḥ cür'etim
5. Yār mihrin göñlüme ḳālū belādan salmuşam
Ḥayli müddetdür benim cānān ile ünsiyyetim
- 288a 6. Ğam şerîk olmuş dile yoḥdur elimde ihtiyār
Eyle ikrāham ki öz cānıma yoḥdur rağbetim
7. Āteş-i hicrān ile cānım yanupdur ser-be-ser
Gün-be-gün artur dil-i zārımda derd ü miḥnetim
8. Defn-ġāhım zîr-i pāy-ı reh-güzāruñ olsa ger
Topraḳa dönse tenim peydā ider gül türbetim
9. Mey temennāsındadır mey-ḥāneden ser-ḥoş dilim
Nevberî kimdür bilen meyden merām u niyyetim

926

Mef'ülü Fā'ilātü Mef'ülü Fā'ilün

1. Kūy-i serüñde nāle vü feryād eyledim
Mecnūn mişāli men daḥı bir ad eyledim
2. Bildim maḥall-i 'aşḳda vāfîdi derd ü ğam¹⁵⁰⁶
Maḥzūn dilimi ğamlara mu'tād eyledim
3. Mey-ḥāneler bucaḳı ferāġat olur diyü
Şāhāne ḳaşrı fikri de ber-bād eyledim

¹⁵⁰⁵ ğazel-ĥ'ānuñ: ğazel-ḥānuñ N1

¹⁵⁰⁶ 'aşḳda: 'aşḳıda N1

4. Ney nālesin kulağa dutup dād çekmişem
Şām-ı firāka miḥnetüñi yād eyledim
5. Ferhād egerçi tīşe ile Bī-sütün yarup
Dırnaqımı bu sāhada fülād eyledim
6. Feryād idende Nevbere imdād itmedüñ
Bī-mihrsen ki men saña ĩrād eyledim

927

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Dutmuyor ārām dil seyr-i gülistān itmesem
Gül görüp yāduñla men çāk-ı girībān itmesem
2. Dād u feryād ile men dil-gır idüp bülbülleri
Onları göñlüm kimi gül-şende nālān itmesem
- 288b 3. Miḥnet-i hicrāndan bi'l-merre şād olmaz göñül¹⁵⁰⁷
Gözümün yaşın töküp ruḥsāra giryān itmesem
4. Virmesem cān naqđini yağmaya rāh-ı 'aşqda¹⁵⁰⁸
Rāzī olmam cānımı cānāna qurbān itmesem
5. Dehr ivi vīrānedür 'aşıqlara cānānsız
Cān fenādur men eger tā meyl-i cānān itmesem
6. Olaram ser-geşte-i sevdā-yı zülfi yārimün
Özümü Mecnūn kimi rüsvā-yı devrān itmesem
7. Nevberī dünyā nedür men bilmürem cānānsız
Doymaram cānānıma bu cānı qurbān itmesem

928

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Nāleden bülbülleri gül-şende nālān eyledim
Yāduñ ile gül görüp çāk-ı girībān eyledim
2. Qurudupdur āteş-i āh-ı dilim gözyaşını
Yalvarup pergāle-i dilden onu qan eyledim
3. Kec-nigāhuñ guşşasın şām u seher saldı dile¹⁵⁰⁹
Derdimi ağıyardan bu nev'ı pinhān eyledim

¹⁵⁰⁷ hicrāndan: hicrānıdan N1

¹⁵⁰⁸ 'aşqda: 'aşkıda N1

¹⁵⁰⁹ ağıyardan: ağıarıdan N1

4. Yiri vardur daş gele tāk-ı felekden başıma
Nüh revākın çünki men āhımla vîrān eyledim
5. Her gice tā şubha dek yandırdı hicrānuñ meni
Şubh olunca rahtımı bir odlu külhān eyledim
6. Her qadar cevr eyledüñ bu cānıma itdim qabūl
Tāb idüp ağıyārimun hālin perîşān eyledim
7. Yüz dutup vaqt-i seher cānāna yā-hū söyledim
Şākirem ey Nevberî kim zıkr-i cānān eyledim

929

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

1. Cünün-ı aşq sultānı menem fevcim belā-yı ğam
Serîr-i saltanat tahtım ğam-ı cānān ile bā-hem
- 289a 2. Libās-ı faqr egnimde melāmet daşı başımda
Hişārim ta'ne daşından dutupdur çevremi muhkem
3. Sirişkim keşreti gözden saraldup reng-i ruhsārim
Kurutmuş naḥl-i ümmîdim burūcın dîde-i pür-nem
4. Fiğānı bülbülün dādı degül bî-hüde gül-şende
Çeküp āğūşa gül hārı dutup bülbül güle mātem
5. Önermezdür ciger dāğın ṭabîbān-ı cihān yekser
Tapulmazdur ona dermān şağatmazdur onu merhem
6. Seni derd öldürür Nevber onu bî-derdler bilmez
Ne bilsün ğamlu dil derdin ḥayāl-i yārdan bî-ğam¹⁵¹⁰

930

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Göz ḥayāl ile dutur aksüñi ḥayrān oluram
Nefesim tenge düşür şüret-i bî-cān oluram
2. Raht-ı ḥābım od alur āh-ı şerer-bārimdan
Ḥasret-i rüyuñ ile her gice giryān oluram
3. Bāğ u gül-şen dolanup güllere sallam nazārim
Gül görüp yāduñ ile çāk-ı girîbān oluram
4. Bülbül-i ğam-zedenün dādını allam kulağa
Ondan efvūnter özüm bāğda nālān oluram¹⁵¹¹

¹⁵¹⁰ yārdan: yāridan N1

5. Tavḳ-ı zincîr-i cünûn aḥtaruram gerdenime
‘Aşḳ-ı rûyuñda senüñ Ḳays-ı beyâbân oluram
6. Öyle za‘f itdi tenim âyîne şüret dutamaz
Bir ḥabâb altda düşem mañzara pinhân oluram
7. Yüzüñe şubḥ düşer çünki perişân zülfüñ
O perişândı diyü men de perişân oluram
8. Meni rüsvâ-yı cihân eyledi endüh ü ğamuñ
Cân virende bilürem men kimi ḳurbân oluram
9. Nevberî dâd eylemez yârin elinden ebedâ
Cân virende bilürem men kimi ḳurbân oluram

931

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 289b
1. Nigâra yetmek için cism ü cāndan giçerem¹⁵¹²
Ḥayâtı istemerem bu cihāndan giçerem
 2. Cefânı cānıma ḳıllam ḳabûl hicrinde
Diyâr-ı deşti gezüp ḥānmāndan giçerem¹⁵¹³
 3. Ne ḥāşıl oldu maña bu ḥayât-ı fāniden
Ḥayât-ı ‘ömrüme sensiz her andan giçerem¹⁵¹⁴
 4. Bu ḥāle dek yoluña ḥasret ile göz dikdim
Mu‘ayyen olsa vişālüñ fiğāndan giçerem¹⁵¹⁵
 5. Saraldı berg-i ümidim dıraḥtı virmedi bār
Bahār-ı ‘ömrde faşl-ı ḥazāndan giçerem¹⁵¹⁶
 6. Degül nigār muḳaşşır zamāne düşkünüyem
Enîs-i ğamlar olup şādmāndan giçerem¹⁵¹⁷
 7. İdüpdı tekye fenāya ḥayātım ey Nevberî
Muvāḳḳati tikülen āşiyāndan giçerem¹⁵¹⁸

¹⁵¹¹ bāğda: bāğıda N1

¹⁵¹² cāndan: cānıdan// cihāndan: cihānıdan N1

¹⁵¹³ ḥānmāndan: ḥānmānıdan N1

¹⁵¹⁴ andan: anıdan N1

¹⁵¹⁵ fiğāndan: fiğānıdan N1

¹⁵¹⁶ ‘ömrde: ‘ömrüde// ḥazāndan: ḥazānıdan N1

¹⁵¹⁷ şādmāndan: şādmānıdan N1

¹⁵¹⁸ āşiyāndan: āşiyānıdan N1

932

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Men de hicründe senüñ miḥnet ü ğam düşkünüyem
Gelen ‘uṣṣâkların devrine bir ğam günüyem¹⁵¹⁹
2. Ney dutur nâlemi bu dilden alur şâm u seḥer
Men neyün dem vireni şavt u şadâsı ünüyem
3. Ğadeĝan itdi maña kûy-i serüñ reşk-i ‘adû
Men de zâlim olan raḥmsızun sürgünüyem
4. Çeşm-i ḥün-âbem ile gülleri sîr-âb idirem
Berg-i güllerde olan renglerin gül-günuyam
5. Ğafleten düşdi benim başıma sevdâ-yı vişâl
Bir kavî sâḥir olan çeşm-i Ḥotan vurĝunuyam¹⁵²⁰
- 290a 6. Nevber oldum yine men bārımı gizlinde dutum
Şi‘rim ile ‘urefâ meclisinün uyĝunuyam

933

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Ğam-ı ‘âlem kadarı dilde ĝamım var benim
Munca ĝam keşretine bir ‘ademim var benim
2. Men de rāzî degülem gelmege ‘işretgehüñe
Seni ĝamĝîn iderem bed kademim var benim
3. Zülmet-i şebde ser-i kûyuñı ĝün tek görerem
Âh tek şu‘le çeken dilde şem‘im var benim
4. Dil-be-dil ĝamlarımı söyliyebilmem özüñe
Şerḥ-i ĝam eylemege bir kalemim var benim
5. İstiyor kan vire dil gözyaşına istemürem
Seni var ol diyoram gözde nemim var benim
6. Fevc-i ĝamdur bürüyen çevremi hicrân gicesi
Korḥusuz pâdişehem çoḥ ḥaşemim var benim
7. Âsümân üzre olar Nevberî bir tâze hilâl
‘Arızı üzre iki mâh-ı ḥamım var benim

¹⁵¹⁹ ‘uṣṣâkların: ‘uṣṣâkılarn N1

¹⁵²⁰ sâḥir: sâḥir N1

934

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Kūy-i serüñde meskenim olsa şāhen-şehem
Dil-şād ollam onda yir ü 'arşa ahkahem
2. Şāhem didim ayāle getürme ki üküm idem
Ednā ulam apuñda olan türbet-i rehem
3. Göz yummam şabāa kimi şām-ı hicrde¹⁵²¹
oymaz bu çeşm-i merdümi kipriklerim behem
4. El dutmuşam du'āya ki sen hem-dem ol baa
Pāk nefesle men daı mabül-i dergehmem
- 290b 5. Ağyārdandı şekve ki men olmuşam ba'īd¹⁵²²
İtmiş meni yanuñda senüñ ayli müttehem
6. Şöhretlidür bu Nevberī enam-ı şı'rde¹⁵²³
Sa-ı semāya tāze ıan enverīn mehem

935

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Egeri hicrde men minet ile am çekürem¹⁵²⁴
Velī ayāl-i ru-ı alüñ ile dem çekürem
2. Raīb ta'nesidür eylügen meni dil-ır
Taşavvur eyle ki sensiz nice sitem çekürem
3. Göñülde men görürem derd ile amın ışmın¹⁵²⁵
ayāt-ı 'ömre Mesīī-nişān alem çekürem
4. adeng-i amzeñi def' eylemek degül mümkin
Dime ki avf idirem ya ki bir adem çekürem
5. Cigerden āhım olur göñlüme viren tayī
Siriş 'ivāz gözüme nem yirine dem çekürem
6. Egeri ays görüp min melāl Leylīden
ayāl itme men ondan melāli kem çekürem

¹⁵²¹ hicrde: hicride N1

¹⁵²² ağyārdandı: ağyārdıandı N1

¹⁵²³ şı'rde: şı'ride N1

¹⁵²⁴ hicrde: hicride N1

¹⁵²⁵ ışmın: ışmın N1

7. Ne şāh-ı muhteşemem Nevberî [ne] bir miskîn¹⁵²⁶
Ne t̄alibem zere ne kayd-ı bir direm çekürem

936

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Seher-dem āh-ı cigerden şabāya virmelüyem
Bu āh ilen haber ol meh-likāya virmelüyem
2. Melāl ü miḥnet ü ğamdan cānım kutarmayacak
Belālı başımı sensiz fenāya virmelüyem
- 291a 3. Selāmı bād-ı şabādan nigāra gönderürem
Selām ü tehniyeti āşināya virmelüyem
4. Dolupdı ğuşsa dile gözlerim sirişk ile
Özümü maḥzen-i beytü'l-⁶azāya virmelüyem
5. Taḥammül itmeli oldum ḥarīḳ-i hicrāna
Nigār cevrini dilden rızāya virmelüyem
6. Bahā-yı vaşlına cānān iderse cān talebi
Fezā-yı ⁶aşqda cān meh-likāya virmelüyem¹⁵²⁷
7. Nigāra hoş görünür çekdiğim cefā Nevber
Rızā-yı gönlümü cevr ü cefāya virmelüyem

937

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Men de feryād idirem ney kimi tā var nefesim
Çıhacaḳ dād-ı dilim sīneden oldukça sesim
2. Nāleni bülbül ider bir güle men gül-rūya
Güle bülbül kimi var ⁶arız-ı yāre hevesim
3. Bend-i ser-ḳafle idüp ḳāfile-sālār meni
Seslenür deşt ü beyābānda her yan ceresim¹⁵²⁸
4. Gicemün nālesine virdi şeb āheng şadā
İştirāk-ı ğam idüp oldu benim dād-resim
5. Zevḳ-i ⁶aşkuñ meni de saldı beyābān çölüne
Gitdi Mecnūn benim menzile yetmür feresim

¹⁵²⁶ [ne]: - N1

¹⁵²⁷ ⁶aşqda: ⁶aşkıda N1

¹⁵²⁸ beyābānda: beyābānıda N1

6. Kime izhār eylüyem munca ferāvān ğamımı
Yetüren yārime bu derd-i dili yoĥdı kesim
7. Hevesim artuĥ olur şehd-i muşaffā lebine
Ne ĥayāl eyledi gör Nevberī bu cān megesim

938

Mef'ülü Fā'ilātü Mef'ülü Fā'ilün

1. Zülf-i siyāh-ı yārime dünyāya virmerem
Ķadd-i nigārı serv-i dil-ārāya virmerem
- 291b 2. Feryādımın şadāsını neyden dutun soruĥ
Nālem figānı bülbül-i şeydāya virmerem
3. Mey-gün lebüñ şarābını dil ĥāhiş eylüyor
Gül-gün dudakı bāde-i ĥamrāya virmerem
4. Olsun elüñ elimde müyesser vişāl ilen
Sen tek nigārı min ruĥ-ı zībāya virmerem
5. Çoĥdur güzel melāḥati yoĥdur senüñ kimi
Ĥübān-ı dehri nergis-i şehlāya virmerem
6. Ehl-i ğarazdı ĥavş ĥaşuñ māha oĥşadan¹⁵²⁹
Ebrü-yi ĥam mezākını min aya virmerem
7. Nevber figān u nālemi bülbül eylemez
Mey-ḥāne içre dād-ı dilim nāya virmerem

939

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Dutdı her yan çevremi hicrān günü endūh u ğam
Şubḥa dek ruḥsārıma giryān gözümdeñ aĥdı ĥan
2. Müddeti sa'y eyledim dilden kenār olsun ğamuñ
Fikrimün 'aksin dutup gitmez kenāra bir ĥadem
3. Ķul ĥaḥāsız resmdür olmaz ĥuzūr-ı şāhda¹⁵³⁰
Şāhda lāzım gelür 'afv itmege olsun kerem
4. Secde itmek isterem ol Ka'be-i ruḥsāruña
Ķara gül tek her taraf zülf-i siyāhuñ onda ĥam

¹⁵²⁹ ğarazdı: ĥarazdı N1

¹⁵³⁰ resmdür: resmidür// şāhda: şāhıda N1

5. Hürmet arturmaz ten-i insāna libās-ı ḥarîr
Cismini herkes gerek ḥalk içre itsün muḥterem
6. Terk-i ‘aşk it Nevbere zāhid dise terk eylemez
‘Ālem-i ervāḥdan dil-dāra ‘arz itmiş ne‘am¹⁵³¹

940

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Der-i mey-hāneleri men de güşād istiyoram
Bāb-ı ḥācetdi bura ḳalbe murād istiyoram
- 292a 2. Yoḥ diyen dost deri döğmege rāzî degülem
Ḥāceti ḥāşıl iden bābda zād istiyoram¹⁵³²
3. Dil-i maḥzūnıma çoḥ renc virür firkat-i yār
Va‘de-i vaşlı ile göñlümü şād istiyoram
4. Hansı gündür göresen va‘de-i vaşlına ḳarār
Āşikārā eylesün ol güne ad istiyoram
5. Ḳalem aldım elime yazmağa derd-i dil için
Yārdan raḥımlı men-i zāra fuād istiyoram¹⁵³³
6. Gözümü ḳara iden zülfidür ol gonça lebin
Yüzini sîm kimi şāf fütād istiyoram
7. Nevber olmuş eylüyen hicrde feryād u fiğān¹⁵³⁴
Bülbül-āsā dilime nāle vü dād istiyoram

941

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Baḥuram gül yüzine ḥayli feraḥnāk oluram
Hüşımı başa yığup şāḥib-i idrāk oluram
2. Gözlerüñden tökülür şevḳ-i muḥabbet dilime
Vaşluña eymen olup hicrüne bî-bāk oluram
3. Dāğ-ı hicrānuñı bu ğamlu dilimden çıḥarup
Pā-yı būs eylemege men bir avıc ḥāk oluram
4. Feraḥımdan çıḥuram seyre semā-yı felege
Bu ḥayālāt ile men sāyir-i eflāk oluram

¹⁵³¹ ervāḥdan: ervāḥıdan N1¹⁵³² bābda: bābıda N1¹⁵³³ Yārdan: Yārıdan N1¹⁵³⁴ hicrde: hicride N1

5. Meni ser-mest görüp eyledi nefret zāhid
Zann idüp mürtekib-i şīre-i tiryāk oluram
6. Şubḥ olunca yanuram āteş-i hicrānuñ ile
Muttaşıl ol gice men dīdesi nemnāk oluram
7. Nevberī görmemüşem yārımı aġyārım ile
Görsem aġyārı ser-i kūyda ġamnāk oluram ¹⁵³⁵

942

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

- 292b
1. Rāzīsen mi güzelim bir gice mihmānuñ olam
‘Ömr boyunca senüñ ḥādim-i derbānuñ olam
 2. Dolanam şem^c-i ruḥ-i alüñe pervāne kimi
Āteş-i şem^c-i ruḥ-i alüñe sūzānuñ olam
 3. Açmusan gül yüzüñi tāze açan gonça kimi
İzn var mı saña men bülbül-i nālānuñ olam
 4. Qaysı Mecnūn eylügen Leylī olupdur meni sen
İsterem beste-dil ü zülf-i perīşānuñ olam
 5. Salmusan çöllere bu ‘āşık-ı rüsvāñı niçün
Qoymuyorsan dolanup başuña qurbānuñ olam
 6. Gözğü tek men de baḡam ‘arız-ı gül-nāra seḡer
Şubḡdan şāma kimi vālih ü ḡayrānuñ olam ¹⁵³⁶
 7. Nevber oldum saña men bāġ-ı muḡabbetde velī
Qoymaduñ bir gicelik şem^c-i şebistānuñ olam

943

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. ‘Aşq sultānı menem tāc u serīrim var benim
Sefer-i pür-ḡaḡara çoḡ hünerim var benim
2. Dime kim hicr yaḡar cānımı ḡākister ider
Şöndüren hicr odını eşk-i terim var benim
3. Zülmet-i zülf-i ḡayāl ile gicem tīre olur
Yād-ı ruḡsāruñ ile ḡoş seḡerim var benim

¹⁵³⁵ kūyda: kūyıda N1

¹⁵³⁶ Şubḡdan: Şubḡıdan N1

4. ‘Aşk bāğında benim şāhelidür naḥl-ı dilim
Şevk-i mihrim yetürüp çoḡ semerim var benim
5. Dāğ-ı hicrānı dil ü cānıma cān tek basaram
Ona yir virmek için dil cigerim var benim
- 293a 6. Bed-naẓardan ḥazer it koyma baḥa ‘arızuña
Meni maḥrūm eyleme ḥoş naẓarım var benim
7. Gice ayı güne gün var idi çarḥ-ı felegin
Yār üzünde güneşim hem kamerim var benim
8. Dime kim öldüdi ḡam Nevberî maḥv oldu teni¹⁵³⁷
İller aḡzından olan min eşerim var benim

944

Mef’ülü Fā’ilätü Mefā’ilü Fā’ilün

1. Zevk-i vişāl-i yār ile dilden feraḥliyam
Sākindi dilde nār-ı firākuñ ḡam ehliyam
2. Gönlüm tuzakı zülf-i siyāh oldu dāne ḥāl
Bend olmuşam bu dāmda çoḡdan celehliyam¹⁵³⁸
3. Nākḳāş-ı şun‘ şūretimi nakş iden kimi
Mehd-i gül üzlü yārime ondan belehliyam
4. Men şîr-i māder ister iken leblerin emüp
Ol demde başladım elim ile imehliyam
5. Āb-ı ḥayāt çeşmesine raḡbet itmedim
Gül-gün şarāb-ı la‘l-i leb ile ḳadeḥliyam
6. Züvvār-ı kūyuñ olmaḡa gönlüm heveslenür
A‘rāf kūh ‘aşkuña geldim ki lehliyam
7. Bildim ki ḥoş gelür saña feryādı gönlümün
Bülbül mişāli gül yüzüne cāh u cehliyam
8. Nevber gerekdi pā-yı nigāra koyam yüzüm
‘Acz ile derd-i dil diyüp anı etekliyam

945

*Mef’ülü Fā’ilätü Mefā’ilü Fā’ilün*¹⁵³⁷ maḥv: mahv N1¹⁵³⁸ dāmda: dāmıda N1

1. Dil-bend-i zevk-i ʿarız-ı yār oldum ey hekim
Sen bilmüyen belāya dūçār oldum ey hekim
- 293b 2. Naḥl-ı hayāt-ı ʿömrümü ḥam kıldı bār-ı ḡam
Tā bister-i firākda zār oldum ey hekim¹⁵³⁹
3. Bī-ḥisslik maḡāmına ḥayret salup meni
Maḥmūr-i mest-i çeşm-i ḥumār oldum ey hekim
4. Seng-i melāmet atdıla her yan raqībler¹⁵⁴⁰
İl taʿnesiyle dehrde ḥār oldum ey hekim
5. Dil virmüşem nigāra enīs-i ḡam olmuşam
Hicrān şebinde dāḥil-i nār oldum ey hekim
6. Nevber diyüp nigār benim dutdı bārımı
Men de dirāḥt-ı ʿaşqda bār oldum ey hekim¹⁵⁴¹

946

Mefʿülü Mefāʿilü Mefāʿilü Feʿülün

1. Çin çin düzülen tellerine şāne ne lāzım
Şemʿ-i ruḡa men dönmeli pervāne ne lāzım
2. Kūy-i ser-i cānānda külḥen yirim olsun¹⁵⁴²
ʿAşq ehline zer ḡurfeli kāşāne ne lāzım
3. Cānāna disün derd-i dil-i zārını ʿāşık
İzhār eylemek bu işi Loḡmāna ne lāzım
4. Gül-şen gülü her-çend dile zevk ü feraḥdur
Gül manzarı bu dīdesi giryāna ne lāzım
5. Zülf ıtrını āhū-yi Ḥotan müşgine göster
Göstermek onu sünbüle reyḥāna ne lāzım
6. Men eylemişem hırkamı zāhid meye ālūd
Ser-mest meni itmege mey-ḥāne ne lāzım
7. Sīr-āb eyelüyor Nevberī gözyaşıla bāḡuñ
Gül-zār-ı ruḡ-i alüñe rūd-ḥāne ne lāzım

947

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

¹⁵³⁹ firākda: firākıda N1

¹⁵⁴⁰ raqībler: raqībiler// dehrde: dehrde N1

¹⁵⁴¹ ʿaşqda: ʿaşkıda N1

¹⁵⁴² cānānda: cānānıda N1

1. Men de bir Leylî-veşin dehrde dîvānesiyem¹⁵⁴³
Şem^c-i ruhsârı tavâf itmede pervānesiyem
- 294a 2. Cān taleb itse onu vaşlına hâtırdı bu cān
Men de ‘aşk ‘āleminün Hâtem-i merdānesiyem
3. Cevr şabr eyleyüp firqate tâb itmelüyem
Bilmürem hicr odına ‘âkıbetin yanesiyem
4. Kec-nigāhında olan gizli rumūzātı¹⁵⁴⁴
Ġayra nā-mümkin olan maṭlebi men ḳanesiyem
5. Merdüm-i çeşmim-ārā ‘aksidi yanında dilim
Şanmuyun men o mehin siz kimi bî-gānesiyen
6. Ḳaysa hāl-i dilimi söylüyen olsa o diyer
‘Āşık ol Nevberîdür men ilün efsānesiyem

948

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ġuşşa vü ğamdur iden her dem dil-i zāra hücüm¹⁵⁴⁵
Āteş-i hicrān onu nerm eylüyüp mānend-i müm
2. Şem^c-i ruhsârın tavâf itmekdedür pervāne-dil
Āteşin ruhsârına yanmaḳ olupdur ārzüm
3. Men ser-i kūyında feryād itmürem vechi budur
Dimesün aġyār bu feryād idir mānend-i büm
4. Hâtemmiyyet şöhretin dünyālara ḳıllam ‘āyān
Cānımı bezl eylereḡ ger vaşlına bilse lüzüm¹⁵⁴⁶
5. Men düşerdim çöllere Mecnūndan māfevḳter¹⁵⁴⁷
Lîk mani‘dür maña iller içinde ābrüm
6. Gelmişem bir gicelik kūyında mihmān olmaġa
Hürmetim dutsun gerek ilde budur ‘ādet rüsüm
7. Ṭālî‘im şordım müneccim söyledi ḡayretdeyem
Hansı burca Nevberî dāḡil olupdur bu nücüm

¹⁵⁴³ dehrde: dehrde N1

¹⁵⁴⁴ rumūzātı: rumūzātıları N1

¹⁵⁴⁵ ğamdur: ğam ider N1

¹⁵⁴⁶ bezl: bezl N1

¹⁵⁴⁷ Mecnūndan: Mecnūnıdan N1

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

1. Ra'nā yüzüñi min gül ü gül-zāra değişmem
Bülbül sesini dād-ı dil-i zāra değişmem
- 294b 2. Mey-ḥāneni terk eylemegim oldu bu yüzden
Min bādeni men nergis-i ḥammāra değişmem
3. Zincīr-i cünün boynuma lāyıkdı urulsun
Her tavkı bile ṭurre-i ṭarrāra değişmem
4. Ḥāl-i siyehin dānesine meylim saldım
Bu ḥāl-i hemān gülde yatan ḥāra değişmem
5. Dīvāne olup dehrde dilden dile düşmem¹⁵⁴⁸
Kūy-i serüñi deřt ile dađlara değiřmem
6. Kūy-i serüñi ravza-yı rıdvān 'ivaż itmez
Ḥāk-i derüñi ravza-yı gül-zāra değişmem
7. Ümmīd-i viřālüñdür iden Nevberī zinde
Mecnūn ğamını dād-ı dil-i zāra değişmem

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Nuṭṭdan saldı meni ruḥsāra karşı ḥayretim¹⁵⁴⁹
Derd-i dil izḥārına güftāra yoḥdur kudretim
2. Bāde-i la'l-i leb-i mey-gününün ser-mestiyem
Şükr kim mey-ḥānede meyden kesilmiş rağbetim
3. Deşt ü saḥrālar gezüp dutdum taḥayyur dāmenin
Şanmuyun Mecnūn meni anuñla yoḥ ünsiyyetim
4. Kūhken delmiş n'ola bir tīşe ile Bī-sütün
Men koparam āh ile fūlāda yoḥdur ḥācetim
5. Seyr-i şaḥrādan merām oldur çekem rāḥat nefes
Fikrüne meşğül olar eyyām-ı vaḥdet ḥayretim
6. Baḥabilsem rūyuña cān virmek āsāndur maña
Olma rāzī gitme[ge] gözde mezāra ḥasretim¹⁵⁵⁰

¹⁵⁴⁸ dehrde: dehrde N1

¹⁵⁴⁹ Nuṭṭdan: Nuṭṭıdan N1

¹⁵⁵⁰ [ge]: - N1

7. Râzîyem bir külhene görse gözüm ruhsâruñı
İbtidâ-yı ‘aşkıdan Nevber olmuş niyyetim¹⁵⁵¹

951

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 295a 1. Alup kararımı elden gözün o hâle kâsem
Hayât-i ‘ömrüme bu sendeki vişâle kâsem
2. Gice şabâha kimi yatmuram hayâlün ile
Firâkuñ âteşine yandukum o hâle kâsem
3. Götürmerem elimi dâmen-i vişâlün den
Meni muqayyed iden hüsne gül cemâle kâsem
4. Firâkın âteşidür yanduran dilim cigerim
Bahâr-ı ‘ömre yeten hicrde zevâle kâsem¹⁵⁵²
5. Salupdı murğ-i dilim dâm-ı zülfe dâne-i hâl
O fitne gözde olan cezbeli hişâle kâsem
6. Karâr u şabrımı alduñ yoğumdı tâb ü tûvân
Gice şabâha kimi itdigim hayâle kâsem
7. Bu ‘aşk hastesinün sendedür ‘ilâc-ı dili
Yüzünde hâle gözün üsteki hilâle kâsem
8. Şarâb-i la‘l-i lebündür devâsı Nevberinün
Vişâl hâll eylüyen müşkil ü maḥâle kâsem

952

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Ārzū-yı vaşl idüp hicründe nisgillenmüşem
Ġam ğubârı kat olup gözyaşına lillenmüşem
2. Ney kimi sūrâḥ olup ğamzeñ ḥadenginden tenim
Her delikden bir şadâ virmiş dilim dillenmüşem
3. Ġonça lebden her sözün ğüftâra gül tek açulur
Men hevâ-yı ‘aşkıdan şeydâ-yı bülbüllenmüşem¹⁵⁵³
4. Kârvân-ı ğam dutup eṭrâfdan devrüberim¹⁵⁵⁴
Ġâlib-i bâziçeyem ‘aşk ile men gillenmüşem

¹⁵⁵¹ ‘aşkıdan: ‘aşkıdan N1

¹⁵⁵² hicrde: hicride N1

¹⁵⁵³ ‘aşkıdan: ‘aşkıdan N1

¹⁵⁵⁴ eṭrâfdan: eṭrâfdan N1

5. Gözlerüñ nergis lebüñ gönça yañaķuñ ħande gül
Bāğ-bān-ı ħüsnüñem güller açup güllenmüšem
- 295b 6. Cismden gönñlüm çıĥup mesken idüpdür zülfüñi¹⁵⁵⁵
Rāĥat olmuş cān ivi bir ħadri yüngüllenmüšem
7. Şāh-bāz-ı ‘aşķ-ı dil çıĥmış semā edvārına
Murğ-i zerrīn-bāl tek bir şayd içün millenmüšem
8. Firķat ü hicrānuña bir günde olmazdım rızā
Ķalmuşam ġam-ĥāneler küncünde men illenmüšem
9. Çāre yoĥdur Nevberī hicrāna cānān gelmese
Bir devāsız derd ile dil ĥasta müşkillenmüšem

953

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ķaṭ‘-i ümmīd eyledi menden devā virmez ĥekīm
Şiĥĥatimden bir cevāb-ı iktifā virmez ĥekīm
2. Nice gündür nabzıma el ħoymuyor ĥayrettedür
Añluyup teslīm olur cānım ġedā virmez ĥekīm
3. Şönmez oddur ġālibā bilmiş benim cānımdaki
Dönderüpdür rüyımı bilmüş şifā virmez ĥekīm
4. ‘Aşķ-ı cānāndur bilüp ĥālīm perīşān eylügen
Dil ki maĥzündür ona zevķ ü şafā virmez ĥekīm
5. Ġamlı dilden ġuşşanı iĥrāc ħılmaz ĥikmeti
Ĥayretinden lāl olup aşlā şadā virmez ĥekīm
6. Dāğ-ı dil ĥāl-i ciger merhem ħabül itmez diyü
Ĥastaya dermān ilen renc ü ezā virmez ĥekīm
7. Cānımı cānān alup cismimdi ĥālī bir ħafes
Añlu[yu]pdur boş ħafes ħuşsuz şadā virmez ĥekīm¹⁵⁵⁶

954

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mef‘ülü Fā‘ilün

1. Dāğ-ı dil-i derünıma bir çāre bilmedim
İzhār idüp nigārıma yalvarabilmedim

¹⁵⁵⁵ Cismden: Cismiden N1

¹⁵⁵⁶ [yu]: - N1

- 296a 2. Āh ile yar diyorla maña dāğ-ı sīneni
Efsūs ola ki āhım ile yara bilmedim
3. Gezdim çemende bāğda gördim şelâleler¹⁵⁵⁷
Fevvâre-i gözüm kimi fevvâre bilmedim
4. Kūy-i nigāra git didiler bul ‘ilācuñı
Ağyārdan emān eyleyüp varabilmedim¹⁵⁵⁸
5. Zāf eyleyüp o qadri beden sāye salmuram
Sāye salar mı şūret-i dīvāra bilmedim
6. Hicrān oduyla cānımı hākister eyledim
Āhım dağıtdı bu külü dağlara bilmedim
7. Gīsūnı mesken itdi gönül Nevberî velî
Derd-i dilin diyüpdi mi dil-dāra bilmedim

955

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Dāğ-ı dil-i pinhānımı dil-dāra diseydim
Hicrān odunun āsībini yāra diseydim
2. Dil h̄āhiş idir mesken ide zūlf-i siyāhı
Bu fikrimi ol turre-i tarrāra diseydim
3. Şād oldu dilim yetcek ona gamze hadengi
Bu şād haberi gamze-i hūn-h̄āra diseydim
4. Mey-hāneni ber-bād eylüyor bāde-perestler
Maḥmūr gözün mestini onlara diseydim
5. Hicrān odını yandırıcı bilmedim evvel
Yandıрмаğını bu dil-i bīmāra diseydim
6. Mihrābdan efḍaldi qaşuñ secdesi min kat¹⁵⁵⁹
Ġafletde yatan ‘ābid-i dīn-dāra diseydim
7. Min haccdan artuqdı tavāf-ı ser-i kūyuñ¹⁵⁶⁰
Bī-hūde giden Ka‘beye züvvāra diseydim
- 296b 8. Bülbül yüzüñi görse çemende güle baḥmaz
Bu ḥāletüñi bülbül-i gül-zāra diseydim

¹⁵⁵⁷ bāğda: bāğıda N1¹⁵⁵⁸ Ağyārdan: Ağyārıdan N1¹⁵⁵⁹ mihrābdan: mihrābıdan N1¹⁵⁶⁰ haccdan: haccıdan N1

9. ‘Aşk āteşini şöndümedi keşret-i eşkim
Tökme yaşuñı dīde-i hūn-bāra diseydim
10. Nevber de düşüp çöllere Mecnūn kimi olsa
Rāḥat olumu il ona āvāre diseydim

956

Mefā‘ilūn Mefā‘ilūn Mefā‘ilūn Mefā‘ilūn

1. Giyüp gül-gūn gelüp gül-zāra ol gül-reng ruḥsārım
Ḥacālet çekdirüp berg-i gül-i ḥamrāya dil-dārım
2. Pozup sünbül nizāmını dağıtdı ‘ıtrını sūsen
Açanda müşg-bū zülfün çemen-zār içre ol yārım
3. Sirişk-i ḥasretim aḥdı gülistān cūy-bārına
Ḳopardı servi seylāb-ı sirişk-i çeşm-i hūn-bārım
4. Mükedder ḥātırım ğamdan dutuldu sīne teng oldı¹⁵⁶¹
Fiġān-ı bülbüle nişbet fiġān itdi dil-i zārım
5. Nihāndur ğamlarım dilde tükenmezdür ğam u miḥnet
Diyirdim derdimi yāre eger olsaydı dil varım
6. Ḳadem mey-ḥāneye ḳoysa yaḳīn sāḳīni mest eyler
Yüzü ḳoylu ḳapar cām-ı ḥelālin çeşm-i ḥammārım
7. Ba‘īr-i ‘aşḳam ey Nevber degül sengīn ğamım bārı
Yetürem menzile yārin elinde olsa efsārım

957

Mefā‘ilūn Mefā‘ilūn Mefā‘ilūn Mefā‘ilūn

1. Dü-tā ḳıldı sücūdına benim ol ḳaşı ḥam ḳaddim
Dimün kim ğuşsa vü miḥnet egüpdür ya ki ğam ḳaddim
2. Zamānlar var idi serve baḥardı ser-firāz ile
Kemān-āsā egilmişdir şanevber tek ‘alem ḳaddim
- 297a 3. Ḳaşıñ ḥāḳına baş egdim dem-ā-dem her gice gündüz
Heveslendim bu mihrāba egildi kem-be-kem ḳaddim
4. Kemān ebrūya yalvardım dayandur ğamze peykānın
‘İnādından götürmez el görüp ḥeyl-i sitem ḳaddim
5. Sücüdüm ḥayli ḥülānī olupdur ḥāḳ-ı ebrūya
Ona meylin salup dāim gice tā şubḥ-dem ḳaddim

¹⁵⁶¹ ḥātırım: ḥātırım N1

6. Şanemler secdesi vâcip olupdur büt-perestlerde
Bu kavli mu‘teber bilmiş dutupdur muhterem kıddim
7. Ne zîbâsen ki fâş itdüñ ‘umûma secde-i tã‘at
Egüpdür secdeye Nevber benim de bu şanem kıddim

958

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

1. Diyirdim derdimi dil-dârıma rü’yâda olsaydım
Dutardım dâmen-i luţfun onun âmâde olsaydım
2. Düşerdim hûşe-i mey tek ayak altına dürd-âsâ
Çıhardım başa men mey tek eger üftâde olsaydım
3. Meni hayret dayandırmış ser-i küyında cānānın
Diyorlardı maña Mecnūn gidip şahrâda olsaydım
4. Raķîbin reşkidür mâni‘ olan yoĥsa gelerdim men
Açardım ‘acz elin yâre eger âzâde olsaydım
5. Yetişmez dādıma kimse maña imdād elin virmez
Virerlerdi eger men de yeten imdâda olsaydım
6. Fezâ-yı ‘aşķda men de belâ girdābını gördim¹⁵⁶²
Çıhardım sâhile muţlak özün deryâda olsaydım
7. Cünündür lîk Mecnūn tek degül sîmâsı Nevbārın
Maña dîvâne dirlerdi hemān sîmâda olsaydım

959

Fâ‘ilātün Fâ‘ilātün Fâ‘ilātün Fâ‘ilün

1. ‘Aşķ dersin ‘âlem-i ma‘nâda ezber kılmuşam
Sînemi vasf-ı ruĥ-i cānāna defter kılmuşam
- 297b 2. Āteşin ruĥsârına odlanmaķı örgermişem
Cānımı şem‘-i ruĥ-i yâre şemender kılmuşam
3. Terk-i mihrâb eylüyüp baş egmişem ebrûlara
Özümi zâhidlerin yanında kâfir kılmuşam
4. Zülf-i tendür ‘arîza beşşâş-i ‘ıydımdur benim
Gice ile gündüzi imdi ber-â-ber kılmuşam

¹⁵⁶² ‘aşķda: ‘aşķıda N1

5. Şāhmār-ı zülfini ruhsārdan dūr itmüşem¹⁵⁶³
Durabilmez çünkü men tā vird-i manzar kılmuşam
6. Bir tükenmez devlet-i ʿuzmādı bu sevdā-yı ʿaşk¹⁵⁶⁴
Şükr kim bu devleti elde müyesser kılmuşam
7. İstemür cānān ʧara olsun günüm tek adımı
Hātırın manzūr idüp imzāmı Nevber kılmuşam¹⁵⁶⁵

960

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

1. Egmeseydi meni ğam ʧaddi kemān olmaz idim
Müje peykānlarına munca nişān olmaz idim
2. İtmeseydim başımı tuş melāmet daşına
İller içre hamuya vird-i zebān olmaz idim
3. Virmeseydim dilimi Leylī şıfat yār eline
Men de Mecnūn kimi şahrāya revān olmaz idim
4. Sevdüñ ey dil sen özüñ miñnet ü endüh ü ğamı
Yoħsa men ʧālib-i ğam āh u fiġān olmaz idim
5. İtmese ğam meni yoħ gul-i beyābān kimi
Halkdan men de onun mişli mihān olmaz idim¹⁵⁶⁶
6. Terk-i şahrā eylüyüp şabr idebilseydim eger
Ser-i kūyuñda olup naql-i mekān olmaz idim
7. ʧaʿne-i halk meni saldı beyābān ʧölüne
Yoħsa men öz özüme düşmen-i cān olmaz idim
8. Yār üzün görmemişem Nevberī şeydā-diliyem
Görse idim bu ʧadar nāle-künān olmaz idim

961

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

- 298a 1. Her ħabāb-ı eşkde peydā olan şüret benim¹⁵⁶⁷
Mülk-i ğam sultāniyam leşker benim devlet benim

¹⁵⁶³ ruhsārdan: ruhsārıdan N1

¹⁵⁶⁴ ʿuzmādı: ʿuzmādı N1

¹⁵⁶⁵ hātırın: hātırın N1

¹⁵⁶⁶ Halkdan: Halkıdan N1

¹⁵⁶⁷ eşkde: eşkide N1

2. Yandırar ğayret meni ‘aşk ‘âleminde şem‘ tek
Her şeb-i hicrânlar âteş dutan servet benim¹⁵⁶⁸
3. Koydı hayretde meni cānānımın süzgün gözü
Şüret-i cānān ile bu gözdeki hayret benim
4. Şabr kıllam firķate vaşlına kıllam iftiḥār
Zaḥmetim bī-cā degül bu fetḥ ile nuşret benim
5. Yandı cānım ‘ūd tek ‘ıtrım dutupdur ‘ālemi
‘Anberīndür sözlerim ḥayli bahā kıymet benim
6. Göz temennā eyelüyor görsün gül üzlü yārımı
‘Ārız-ı cānān benim hem gözdeki ḥasret benim
7. Āfet-i devrāndan Nevber ḥazer kılmaz niçün¹⁵⁶⁹
Kim ṭarafdārım durur ol ma‘den-i raḥmet benim

962

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Bir melek manzara men ‘aşkda cānān dimüşem¹⁵⁷⁰
Vaşlına cān dileyüp ḥ‘āhişine cān dimüşem
2. Ğul kimi dutdum onun ‘aciz ile himmet etegin
Ṭā‘ata sācid olup yārime sulṭān dimüşem
3. Dil salur nālesini deşt ü beyābān çölüne¹⁵⁷¹
Bu ceres tek dilime hicrde nālān dimüşem
4. Ne temennādadı dil ḥ‘āhişini şordı nigār
Remz-i çeşm ile oña çāk-ı girībān dimüşem
5. Rāzisen mi seni mest eylemege meyle didi
Men cevābında onun nergis-i mestān dimüşem
- 298b 6. Fitneye dutdı gözün fitnessine virdi firīb
Özine alladıcı çeşmine fettān dimüşem
7. Müttehim eylemişem dil-bere aġyārları¹⁵⁷²
Ğarazın añlamuşam cevriini her yan dimüşem

¹⁵⁶⁸ hicrânlar: hicrânılar N1¹⁵⁶⁹ devrāndan: devrānıdan N1¹⁵⁷⁰ ‘aşkda: ‘aşkıda N1¹⁵⁷¹ hicrde: hicride N1¹⁵⁷² aġyārları: aġyārıları// Ğarazın: Ğarazın N1

8. Nevberin dilde olan ṭab^c-ı revān gül-şenine
Bir mu^caṭṭar gül açan şaḥn-ı gülistān dimüşem

963

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

1. Şu^cā^c-ı şem^c-i ruḥsāra şemendervār men yandım
Tenim ḥākistere döndi şerār-ı nāra odlandım
2. Ne seyldür āteş-i hicrān yaḥar mı cism-i 'uşşākı
Onun ḥāşiyetin 'aşka düşenden şora men ḳandım¹⁵⁷³
3. Diyorlardı ki Mecnūnı beyābāna salup Leylī
Ḥaḳīkat rāhıdur gördim hemān rāh ile yollandım
4. Ḥayāl itdim ki āsāndur muḥabbet bādesin içmek
İçenden şora ol cāmı onu bir zehr tek şandım
5. Ümīd-i vaşl-ı yār oldum cefā [vü] cevre şabr itdim¹⁵⁷⁴
Bu ḳadri ṭül-i hicrān firāk-ı yāre allandım
6. Ğam-ı yāri nihān dutdum dil-i maḥzūn-ı zārıma
Onu her kim suāl itdim ḳasem yād eyleyüp dañdım
7. Ḥayāl itdim bu āhūnı kemīngehde dutam Nevber
Özüm de tīr-i müjgān-ı kemān ebrūya oḫlandım

964

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Var mı bir 'aşık disün cānāndan ğam çekmedim¹⁵⁷⁵
Gūşe-i dilden göze hicrānda nem çekmedim
2. Dimesün Mecnūn benim ḥadden füzündür ğamlarım
Men de bir dil-ber ğamın Mecnūndan kem çekmedim¹⁵⁷⁶
- 299a 3. Şöhret için bezl eger Ḥātem idüp ammā ki men¹⁵⁷⁷
Vaşl-ı yāre cān virüp ortaya dirhem çekmedim
4. Ney kimi ün salmuşam şaḥrālara şām u seḫer
Sensiz aşlā bir feraḥ-efzā dile dem çekmedim

¹⁵⁷³ ḥāşiyetin: ḥāşiyetin N1

¹⁵⁷⁴ [vü]: -y1 N1

¹⁵⁷⁵ cānāndan: cānānıdan// hicrānda: hicrānıda N1

¹⁵⁷⁶ Mecnūndan: Mecnūnıdan N1

¹⁵⁷⁷ bezl: bezl N1

5. Tîr-i müjgân açdısa revzen dilime sîneden
Yaramun âsîbinün refîne merhem çekmedim
6. Bâde-i la'l-i lebi cām ile çekdim başıma
Kayd-ı taht u salţanat Cemşîd ne Cem çekmedim
7. Men fezâ-yı aşkuñı seyr eyledim tevsen-süvâr
Sîne-bendin bend idüp zîn içre muhkem çekmedim
8. Āteş-i āh-ı dilim gözden kurutdı yaşımı
Hicr odın şöndürmege ey Nevberî nem çekmedim

965

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1. O günden kim nigâr ile olupdur âşinâ göñlüm
İvaz zevk ü şafâsından görür cevr ü cefâ göñlüm
2. Düşende aşkına yârin vişâlin sehl bilmişdim
İdermiş sâde dillikden maħali iddi'â göñlüm
3. Şeb-i hicrânda sensiz bu kıadri āh çelmekden¹⁵⁷⁸
Hirâsım çoħdur āhımdan dutup āteş yana göñlüm
4. Görende anberîn zülfi özine āşiyân dutdı
Mekânın hoş görüp itdi özün menden cüdâ göñlüm
5. Perişân itdi aħvâlim perişân turre-i dil-ber
Firâķ-ı hicr-i yâr ile görür her gün belâ göñlüm
6. Ğam-ı cānânı evvelce kıabül itdi dil-i zârım
Özüm de rāzîyem Nevber buna virdi rızâ göñlüm

966

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1. Lebüñ hayâlile vaşf-ı şarâb yazmaluyam
Bu haķda sa'y eylüyüp bir kitâb yazmaluyam
- 299b 2. Gerekdi bezm-i meye zâhidi özüm çağıram
Bu bâde-nüşına min şeyħ ü şâb yazmaluyam
3. Kim itse terk meyi meh-liķâlar aşkında
O şahşî deftere ehl-i azâb yazmaluyam

¹⁵⁷⁸ hicrânda: hicrânıda N1

4. Piyāle içre kalan kaṭre-i mey-i nābını¹⁵⁷⁹
İçenler ecrine bī-ḥadd şevāb yazmaluyam
5. Bu meydi mest eylüyen Kaysı ‘aşq-ı Leylīde
Odur ki men onu ‘ālī-cenāb yazmaluyam
6. Dutan kim olsa benim vaşf-ı meyde irādım
Ona kifāyet iden bir cevāb yazmaluyam
7. Gerek bu bezm-i meye Nevber eylesün ta‘cīl
Ferāmūş eylese ana ‘itāb yazmaluyam

967

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Görsenürsen gözüme māil-i ruḥsār oluram
Zülf-i dāmına düşüp ḥüsne giriftār oluram
2. Hoş gelür nāle maña şaḥn-ı gülistān içre
Gülde ḥārı görürem bülbüle ḡam-ḥ‘ār oluram
3. Berg-i gül yād eylüyor ‘arız-ı cānānı maña
Āh-ı dilden çekürem nār-ı şerār-bār oluram
4. Nergis-i mesti görüp ḥaṭıra sallam gözüñi
Meni ḥayret götürür şüret-i dīvār oluram
5. Gülü gül-şende görüp çāk-ı girībān idirem
Vardan yoḡ oluram şora gine var oluram¹⁵⁸⁰
6. Çāk-ı dāmen idirem men daḡı dīvāne kimi
‘Ūr idüp ‘ariyeti dehrde bī-‘ār oluram¹⁵⁸¹
7. Terk-i ruḥsār eyleyüp yüz duturam şaḥrāya
Gine dil tenge düşür māil-i gül-zār oluram
8. Gāhī bir ḥ‘āba gidir Nevberī göz yāri göre
Görmüyen demde onu men gine bī-dār oluram

968

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 300a 1. Besdür ey baḡt-ı siyeh munca siyeh rüzım benim
Koyma olsun qara gün hicrānda rüzım benim¹⁵⁸²

¹⁵⁷⁹ şevāb: şevāb N1

¹⁵⁸⁰ Vardan: Varıdan N1

¹⁵⁸¹ dehrde: dehrde N1

¹⁵⁸² hicrānda: hicrānda N1

2. Burc-i ‘aķrebden çekil ey ʔālî‘-i baĥt-ı zebûn
Gir sa‘âdet burcına olsun dil-efrûzım benim
3. Ey gönül munca ĥazân faşlında dutma sen ķarâr
Bil mürûr-ı ‘ömrde varımdı nev-rûzım benim¹⁵⁸³
4. Ĥâneñi fülâddan cânân yapup olma emîn¹⁵⁸⁴
Bezm ider fülâduñı bir âh-ı dil-sûzım benim
5. Kıoyma şâmın şubĥına cânân vaşlın vaķtini
Şâyed olsun tapmasun ferdânı imrûzım benim
6. Elde mıķrâzın dutup mevt-i ecel maĥkûmesi
Muntazır bir vaķtedür muţlak kefen-dûzım benim
7. Duzludur bu sözlerim ʔa‘mında var terkîb-i duz
Tıfl iken dâim sepüp ĥadden füzûn duzım benim
8. Sözlerim ĥayrân ider ey Nevberî ‘ârifleri
Âb-ı germi serd ider ĥayretdeki buzım benim

969

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

1. Hemîşe zevķ-i vişâl-i ĥayâl ilen giçürem
Şeb-i firâķ-ı nigârı bu ĥâl ilen giçürem
2. Çemen gülünde nezâket olar mı rûyın tek
O gül nezâresini gül-cemâl ilen giçürem
3. Mizacı telĥ-i meyün nûşı nâ-güvârâdur
İçüp de bâde-i la‘lûñ ĥelâl ilen giçürem
4. Firâķ bir gün olar ʔül olsa bir niçe gün
Men ayruluk demini mâh u sâl ilen giçürem
- 300b 5. Ėubâr-ı ĥamdur iden gözyaşın bile dutĥun
Ĥayâle dutma ki âb-ı zülâl ilen giçürem
6. Cünûn diyorla maña kûçeler gezen etfâl
Dalımca deste-be-deste celâl ilen giçürem
7. Düşende ‘aşķa didim Nevberî olam râĥat
Ĥayâlim ‘aksinedür ķil ü ķâl ilen giçürem

¹⁵⁸³ ‘ömrde: ‘ömrüde N1¹⁵⁸⁴ fülâddan: fülâddan N1

970

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Hālîmi zülfüñ kimi cānān perîşān eyledim
Giryeden gözyaşımı hicrānda ƙan eyledim¹⁵⁸⁵
2. Dāğ-ı dil-i hicrānda merhem ƙabûl itmez nidim¹⁵⁸⁶
Āh-ı pey-der-pey çeküp bu dāğa dermān eyledim
3. Silmedim āyîne-i dilden ğubār-ı rāhuñı
Hāk-i pāyüñdür onu göñlümde pinhān eyledim
4. Eyle za'fem mūr ile bir vezndür mîzānımız
Cismimi hūn-ābeden mūr ile yeksān eyledim
5. Gül görende yād olur gül-berg-i ruĥsāruñ maña
Hasetüñden gül kimi çāk-ı girîbān eyledim
6. Derdimi ey Nevberî yazdım diyü kâğızlara
Cem' idüp āĥirde bir meşhūr-i dîvān eyledim

971

Mef'ülü Fā'ilātü Mef'ülü Fā'ilün

1. Yoĥdur yüzüñden ayrı temāşāya ĥācetim
Ƙaddüñden özge serv-i dil-ārāya ĥācetim
2. Hicrān şebinde nāleye mu'tād olmuşam
Olmaz çemende bülbül-i şeydāya ĥācetim
3. Bu ĥālet ile men de zamāne cününıyam
Zülfüñ olupdı gerden-i rüsvāya ĥācetim
- 301a 4. Çeşm-i ĥumār idüpdi men-i zārı nîm mest
Tekmîle vardı bāde-i ĥamrāya ĥācetim
5. Dervîş-i mün'îmem der-i devlet-serāyide
Yoĥdur libās-ı atlas ü dîbāya ĥācetim
6. Vaĥt-i vişāli söyle nigārım maña bu gün
Te'ĥîre ƙoyma tā ola ferdāya ĥācetim
7. Bāzār-ı 'aşƙa Nevberî sermāye cān ƙoyup
Rüz-i ezel olupdı bu sevdāya ĥācetim

¹⁵⁸⁵ hicrānda: hicrānda N1

¹⁵⁸⁶ hicrānda: hicrānda N1

972

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Dün raht-ı h̄'āb-ı hicrde cānānı görmüşem¹⁵⁸⁷
Dermānı olmuyan dile dermānı görmüşem
2. H̄asret koyup firāka dūçār eylügen meni
Ol serv-ğadd ü k̄āmet-i Tūbānı görmüşem
3. Efsürde-ğāl iden dilimi kec-nigāh ilen
Devr-i ruğunda zūlf-i perīşānı görmüşem
4. Ser-ğoş iden vücūdımı meysiz piyālesiz
Bādāmī nağş u nergis-i mestānı görmüşem
5. Mişli teşādūf itmedi yārin nezāreme
Her şehri her çariyyeni her yanı görmüşem
6. Gül-şende olmuşam güle nişbet degül yüzi
Oğşatma zülfe sünbül ü reyğānı görmüşem
7. Nevber şebāt u şabrda fūlāda döngilen¹⁵⁸⁸
Bī-şabr olan hezār peşīmānı görmüşem

973

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Men 'inān u ihtiyārım yāre elden virmüşem
Gönlümü hilğat demi dil-dāra elden virmüşem
- 301b 2. Tīr-i müjğānın dutup yārim helākim çāşdına
Cānımı ol gamze-i hūn-h̄'āra elden virmüşem
3. Dutmaram mey cāmını pīr-i muğān olsun emīn
Zevkimi ol nergis-i ħammāra elden virmüşem
4. Virmerem bī-mihr olan dil-dāra nağd-i cānımı
Bir vefālī dil-ber-i 'ayyāra elden virmüşem
5. Merdüm-i çeşmim nağar dünyāya salmaz yārsız¹⁵⁸⁹
Rūşenā-yı dīdemi ruğsāra elden virmüşem
6. Elde bir şey' kalmadı variyyet ü emlākdan¹⁵⁹⁰
Onları bir çurre-i çarrāra elden virmüşem

¹⁵⁸⁷ hicrde: hicride N1¹⁵⁸⁸ şabrda: şabrıda N1¹⁵⁸⁹ yārsız: yārisız N1¹⁵⁹⁰ emlākdan: emlākıdan N1

7. Dāmeninden dutdılar Ƙaysın idüp ʿaşkı taleb
ʿArz kıldı ʿaşkı men Nevbāra elden virmüşem

974

Mefāʿilün Mefāʿilün Feʿülün

1. Şabā menden yetür yāre selāmım
Beyān it māh-ı ruhsāra peyāmım
2. Öper zülfi ayakından dem-ā-dem
Yanında mū kadar yoĥ iĥtirāmım
3. Dutup sākī elinde cām-ı bāde
Ona meylin salupdur fikr-i ĥāmım
4. Muĥammer nergis-i mest-i ĥumārı
Leb-ā-leb doldurupdur meyle cāmım
5. Gelür cūşa sözüm dil bütesinde
Kelām-ı şāfa dönmüşdür kelāmım
6. Eger olsa vücūdım toʿme-i mūr
Olar Ƙurbān nigāra nīk nāmım
7. Olup ʿömre ber-ā-ber şām u rüzım¹⁵⁹¹
Firāĥ-ı yārdan tārīk şāmım
8. Ümīd ancak meni sākıt idüpdür
Vişāl-i yārdan bu oldu kāmım¹⁵⁹²
- 302a 9. Firībim dāne-i ĥāl-i siyāhı
Nigārın perçem-i ģīsusu dāmım
10. Cünūnam söylüyüp itmün mezemmet
Menim Mecnūn olup çünki imāmım
11. Nedür Nevber cihānın penc rüzı
Yeter başa olar ʿömr-i tamāmım

975

Mefāʿilün Mefāʿilün Feʿülün

1. Olup şān şān mişāl-i şāne gönlüm
Uyup şehd-i leb-i cānāna gönlüm

¹⁵⁹¹ yārdan: yārıdan N1

¹⁵⁹² yārdan: yārıdan N1

2. Salupdur boynuma zincîr-i zülfi
Düşüp şahrâlara dîvâne gönlüm
3. Yanupdur âteşîn ruhsâr-ı ale
Tavâf itdikce bu pervâne gönlüm
4. Dūçâr olmuş ğam u derd ü melâle
Olupdur ğamlara ğam-ḥâne gönlüm
5. Dönüp Ceyḥuna yaşım ğam gününde
Virer kan dîde-i giryâna gönlüm
6. Firâḳın âteşi çekmiş zebâna
Yanupdur âteş-i hicrâna gönlüm
7. Dutup ülfet ğam ile ğuşşa ile
Dönüp bir ḥâne-i vîrâna gönlüm
8. ‘Îlâcımdan ḳalup ‘âciz ṭabîbân
Daḥı uygun degül dermâna gönlüm
9. Vişâli sehl bildim müşkil oldı
Ḥesâb itdi onu âsâna gönlüm
10. Meni bir Leylî-sîmâ itdi Mecnûn
Virüpdür cânını cânâna gönlüm
11. Rızâlanmaz ğamuñdan tenge gelsün
Şebât u şabrda merdâne gönlüm¹⁵⁹³
- 302b 12. Töker gözyaşını hicrûñde Nevber
Serâbın dönderüp ‘ummâna gönlüm

976

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Nâle vü feryâd olup hicrânda kârım benim¹⁵⁹⁴
Neyde maḥzûn seslenür ğamgîn dil-i zârım benim
2. Ğonça leb şîrîn zebân güftârı hoş endâmı sîm
Ṭurfe bir maḥbûbedür meh-rû olan yârim benim
3. Kûy-i dil-ber ravza-yı rıdvândur bâb-ı necât
Ḳudsiden de biledür bu ḳavle iḳrârım benim

¹⁵⁹³ şabrda: şabrıda N1¹⁵⁹⁴ hicrânda: hicrânıda N1

4. Men libās-ı faqr ilen hoş-ḥālem ey şāh-ı cihān
Bir libāse ḳāni‘em kirbāse yoḡ ‘ārım benim
5. Külḥen olsun meskenim kūy-i ser-i cānānda¹⁵⁹⁵
Bu ḳabūlimdür ḳabūl eyleser dil-dārım benim
6. Ḥürmetini saḡlaram pīr-i muḡān-ı ‘aşkıımın
Mest idüpdür başımı ol çeşm-i ḥammārım benim
7. Bu cihān mülkün dutup durmam geçendür kārவān
Ser- ḳatār-ı ‘aşḳda bend olmuş efsārım benim¹⁵⁹⁶
8. Āstīn tek öpmege ḥāṭırdı Nevber yār elin
İzn virse luṭf ile ol mihrībān yārım benim

977

Mef‘ülü Fā‘ilätü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Cām-ı şarābı başa çeküp nūş kılmadım
Ser-mest olup vücūdımı bī-hūş kılmadım
2. Ḥāk-i mezellet içre düşüp olmadım rezīl
Mey-nūşlar ne ḳadri didi gūş kılmadım¹⁵⁹⁷
3. Zevḳ artıdım hemīşe leb-i la‘l-i yārime
Ḥamrā leb-i nigārı ferāmūş kılmadım
- 303a 4. Doldurmadım hevā [vü] hevesle vücūdımı¹⁵⁹⁸
Tāc-ı ḡurūrı başıma ser-pūş kılmadım
5. Vācibdür egrilerden ola ḥalka ictināb
Mihrāb egridür ona kürnuş kılmadım
6. Zāhid meni mezemmet idir ‘āşıkam diyü
Efsāne sözle ḥālimi maḡşūş kılmadım¹⁵⁹⁹
7. Virdim nigāra Nevberī bu naḳd-i cānımı
Ḥassās tek metā‘ımı āḡūş kılmadım¹⁶⁰⁰

978

Fe‘ilätün Fe‘ilätün Fe‘ilätün Fe‘ilün

¹⁵⁹⁵ cānānda: cānānıda N1

¹⁵⁹⁶ ‘aşḳda: ‘aşkıda N1

¹⁵⁹⁷ Mey-nūşlar: Mey-nūşlar N1

¹⁵⁹⁸ [vü]: -y1 N1

¹⁵⁹⁹ maḡşūş: maḡşūş N1

¹⁶⁰⁰ Ḥassās: Ḥassās N1

1. İtmedüñ çāre dil-i zāra nigārım gidirem
Nāleden tenge düşüp bu dil-i zārım gidirem
2. Eriyüp mūm kimi hicrde fūlād göñül¹⁶⁰¹
Kesilüp tāb ü tüvān şabr u qarārım gidirem
3. Yiri var daş töküle çarḥ-ı felekden başıma
Çün bināsın dağıdup āh-ı şerārım gidirem
4. Meni ser-mest eylemez dehrde mey-ḥāne meyi¹⁶⁰²
Mest idüp başımı ol çeşm-i ḥumārım gidirem
5. İsterem Qays kimi men de beyābāna düşem
‘Aşk başımdan alup neng ile ‘ārım gidirem
6. Zevk alar ğamlı dilim bāğ-ı çemen seyrinden
Lāleden yāda düşer lāle-‘izārım gidirem
7. Dād u feryād iderem bülbül-i şeydā kimi men
Saralup soldı gülüm bāğ-ı bahārım gidirem
8. Nevberî tāb eylemez hicrde endūh u ğama¹⁶⁰³
Açılıp kâfileden çünki mehārım gidirem

979

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ol zamān kim dil-ber-i meh-rūya men dil virmüşem
Göz revāḳın yārime der-best menzil virmüşem
- 303b 2. Miḥnet ü ğam doldurup hicrinde dil şandukına
Sīnemi derd ü ğam-ı dil-dāra maḥmil virmüşem
3. Murğ-i rūḥım bend olup bir ṭurre-i ṭarrārına
Mende bir şey qalmuyup her zārı tekmiḷ virmüşem
4. Cān emānetdür onu cānāna lāzımdur virem
Şükrilillah men onu dil-dāra taḥmīl virmüşem
5. Dutmuyor tenzīlden yārin ribā-ḥ‘ārān gözü¹⁶⁰⁴
Ġamze-i ḥūn-ḥ‘ārına min bār tenzīl virmüşem

¹⁶⁰¹ hicrde: hicride N1¹⁶⁰² dehrde: dehrde N1¹⁶⁰³ hicrde: hicride N1¹⁶⁰⁴ tenzīlden: tenzīliden N1

6. Qays ile Leylîni men 'ilâcı gördim 'aşqda¹⁶⁰⁵
İstirâhat-gâhda onlara ta'çîl virmüşem
7. Ney ne kâbildür ola onda şadâ-yı zil ü bem
Süz-i dilden nâya men âvâze-i zil virmüşem
8. 'Ahdım oldur Nevberî cân virmege cânânıma
'Ahda sâbitdür dilim çünkim ona dil virmüşem

980

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1. Vişâl-i zevk başımda hayâldür bilürem
Bu râh-ı maşada yetmek maḥâldür bilürem
2. Tarîk-i 'aşqda vardır vişâl-i kâm velî¹⁶⁰⁶
Maḳâm-ı hicrde şabr-ı ihtimâldür bilürem
3. Hârâmdur mey onun hikmetine mu'terifem
Şarâb-ı la'l-i nigârım helâldür bilürem
4. Hayât-ı 'ömre vişâlin hayâli şihhatdür
Şerâr-ı âh hayâta zevâldür bilürem
5. Yüzünde hâl-i siyâhın mişâli dâğ-ı dilim
Sebeb cigerdeki hâle o hâldür bilürem
6. Tekellüm eylüyoram yârim ile gaybetde
Gelende rû-be-rû bu nuṭk lâldür bilürem
7. Firâk-ı yârda ḥasret çetindür ey Nevber¹⁶⁰⁷
Seni bu hâle salan gül cemâldür bilürem

981

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 304a
1. Maḳâm-ı kâlû belâdan nigâradur meylim
O yirden 'aşıqam ol gül-'izâradur meylim
 2. Fezâ-yı 'aşqda bir ârzülü şayyâdım¹⁶⁰⁸
Hotan gazâli kimi bir şikâradur meylim
 3. Şarâb-ı nergis-i mesti itirmez idrâkım
Fesâdkâr meyinden kenâradur meylim

¹⁶⁰⁵ 'aşqda: 'aşkıda// İstirâhat-gâhda: İstirâhat-gâhıda N1

¹⁶⁰⁶ 'aşqda: 'aşkıda// hicrde: hicride N1

¹⁶⁰⁷ yârda: yârıda N1

¹⁶⁰⁸ 'aşqda: 'aşkıda N1

4. Şeb-i firâkda âhım çerâkı şu^{le} çeker¹⁶⁰⁹
Işık iden gicemi bu şerâredür meylim
5. Günüm münevver olur âftâb-ı rüyından
Gicem karangusuna zülf-i târedür meylim
6. Nigârı görmek için her zamân her sâ^{at}
Mürür eylediği reh-güzâradur meylim
7. Çemen seyâhatime ^{ayb} dutma kim sensiz
Hayâl-i rüyun ilen lâle-zâradur meylim
8. Zamâne el götüsün gam-keşîde Nevberîden
Nigâr gelmedi imdi mezâradur meylim

982

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Göz revâkın koy gelüp ol mâh-rû dutsun maķâm
Merdüm-i çeşmim ona itsün doyunca ihtirâm
2. Sâyebân olsun ona bu ser-nigün ebrûlarım
Kara gul tek her müjem cânânıma olsun gulâm
- 304b 3. Perde-i çeşmimde men râhatladım cânânımı
Ol şeh-i hûbâna bu göz perdesin virsün maķâm
4. Koy gönül dil-şâd ola bu bârede fahriyyeden
Söylesünler bahtver öz dil-berinden aldı kâm
5. Şu^{le}-i âh-ı dilim cânânıma olsun çerâķ
Rüşen olsun rûz tek ol mâh-rûya vaķt-i şâm
6. Gönlüme virsün gözüm her lahza göz aydınlığı
Kim kadem koymuş ona nâz ile bir serv-i hırâm
7. Ey gözüm mümkün kadar cânâna hîdmet eyle kim
Nâm-ı bed beddür cihânda nâm-ı nîk nîk-nâm
8. Koy raķîbin çatlasun gamdan ciger pergâlesi
Nevberî cânânına ihlâşını itsün tamâm

983

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Yâr üzün men âftâb-ı ^{alem}-ârâ bilmüşem
Pertev-i ruhsârını gün tek mücellâ bilmüşem

¹⁶⁰⁹ firâkda: firâkıda N1

2. Salmuşam mahfî nazar cānānımun ruhsārına
Mihriñi yārin dil ü cānımda peydā bilmüşem
3. Yoḥ cihānda yār tek meh-rū olan bir dil-i zār
‘Ayb ile noḳşāndan yāri müberrā bilmüşem¹⁶¹⁰
4. Cān virür mey-gün lebi neyler göñül āb-ı ḥayāt
Mürdeni iḥyā iden yāri Mesīḥā bilmüşem
5. Gözyaşındur fāş iden ḥalka ḡam-ı pinhānımı
Özümü bu yaş ile rüsvā-yı dünyā bilmüşem
6. Mülk-i dünyādan nazar çekdim salup dil-dārıma
Vaşl-ı yāri göñlüme ancak temennā bilmüşem
- 305a 7. Firḡat-i cānānda gözden tükenmezdür yaşım¹⁶¹¹
Bu sirişkin menba‘ın göñlümde deryā bilmüşem
8. Çekmişem dünyādan el hem hırḡa-yı şāhāneden
Faḡr kirbāsın ten-i ‘uryāna dībā bilmüşem
9. Nevberī faḡr eyle kim cānāna virdüñ göñlümü
Mihriñi yār ile dili sīnemde imlā bilmüşem

984

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Tā ki men ‘aşḡda bir kişvere sulṡān oldum¹⁶¹²
Dehrden el götüren terk-i dil ü cān oldum
2. Lebine bāde didim sāḡīye dutdum yüzimi
Dāimā pey-revī-yi mezḡheb-i rindān oldum
3. ‘Aşḡ şahrāsına men ḡod-ser olup gelmemüşem
Vāşl-ı merḡamet-i himmet-i cānān oldum
4. Daḡı olup mişl-i ḡayālāt beyābān çölüne
Zerre zerre tükülüp ḡāk-i beyābān oldum
5. Ḥālet-i mestligim bilme ki meydendi benim
Bāde-i la‘l-i leb-i yār ile sekrān oldum
6. Tövbe itdim ki daḡı terk eylüyem cām-ı meyi
Men bu sehvi düşünüp ḡayli peşimān oldum

¹⁶¹⁰ noḳşāndan: noḳşānıdan N1

¹⁶¹¹ cānānda: cānānıdan N1

¹⁶¹² ‘aşḡda: ‘aşḡda// Dehrden: Dehrden N1

7. Şubḥ-dem dergehüñe zâr u niyâz ile gelüp
Tâ‘atim ecrine men dâḥil-i rıdvân oldum
8. Şükrlillillah ki senüñ vasfuña açdım dilimi
Raḥmetüñ bâ‘iṣ olup şāḥib-i dîvân oldum
9. Terk-i cān eylemegim Nevberî sūdımdı benim
Şādmendem ki daḥı vāşıl-ı cānān oldum

985

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. İstiyor yazsun ḳalem cānāna bir ṭümār-ı ḡam
Eylesün izḥār kim göñlünde bî-ḥadd var-ı ḡam
- 305b 2. Her kimin düşse gözü dünyāda ḡamgîn rüyıma
Şübhesizdür kim bilir göñlümde var āşār-ı ḡam
3. Cismden her bir maraḡ iḥrāc olar āsān velî¹⁶¹³
‘Āşık-ı bî-çāreden çıḥsun gerek düşvār-ı ḡam
4. Müntaḳıldür göñlüme ḥāl-i siyehden bir keder
Berg-i gülde bülbül-i nā-çāra olmuş ḥār-ı ḡam
5. Vaşla ḳarşı hicr var ey dīde-i ḥün-bārılar¹⁶¹⁴
Firḳat-i dil-dārdur dutḡun dile mi‘mār-ı ḡam
6. Manḡar-ı ruḥsār açar ḡamdan dutulmuş göñlümü
Bir ṭarafdan ḡuşşadur hem ṭurre-i ṭarrār-ı ḡam
7. Yār ilen ülfet ider aḡyār güller ḥār ilen
Bülbül efgān eylüyor bir ḡuşede Nevbār-ı ḡam

986

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mef‘ülü Fā‘ilün

1. Oldum helāk firḳat-i cānāna dözmedim
Ḥākister oldum āteş-i hicrāna dözmedim
2. Şabrım tükendi keşret-i endūh ü ḡuşşadan
Dil tenge düşdi şiddet-i efgāna dözmedim
3. Bir küllḥen içre bister-i ḡam oldu ḥāşılım
Renc ü ‘azāb ü zillet-i sulṭāna dözmedim

¹⁶¹³ Cismden: Cismiden N1¹⁶¹⁴ ḥün-bārılar: ḥün-bārılar// dil-dārdur: dil-dāridur N1

4. Çoğ gözledim nigārımı cān virdigim zamān
Āhır bu kādri derd-i ferāvāna dözmedim
5. Şarşar toğundı gül-şen-i ‘ömrüm bahārına
Şāhem saraldı āfet-i devrāna dözmedim
6. Ağyār koymadı dolanam kūy-i yārda¹⁶¹⁵
Hem ta‘ne vü şemātete bühtāna dözmedim
7. Ümmīd kesdim el götürüp cism ü cāndan¹⁶¹⁶
Göndermege bu hastaya dermāna dözmedim
- 306a 8. Oldum rızā melāmet-i zincīre Nevberī
Pür-pīç ü tāb-ı zülf-i perīşāna dözmedim

987

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Haber getürmege senden şabānı gözlemüşem
Raķibe kahr eylüyüp āşinānı gözlemüşem
2. Marīz-i ‘aşkuñ olup çekmedim cihān gamını
Ümīd-i şihhate her gün devānı gözlemüşem
3. Raķib çoğ danuşur haķķımızda gün-ā-gün
İnanmaram ona senden vefānı gözlemüşem
4. Kaşuñ hayāli ile gözlerim semānı gezer
Şabāha dek kamer ü āsumānı gözlemüşem
5. İştmişem ki çıhur seyr-i gül-şene cānān
Çemen çemen dolanup gülsitānı gözlemüşem
6. Bahāneni gül idüp gül yüzüñ hayāliyle
Kenār-ı bāğda gonça dehānı gözlemüşem¹⁶¹⁷
7. Cefāya tāb eylüyor cevrini çeker Nevber
Mürüvvet eyle ki senden seħānı gözlemüşem

988

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Cānımı koydu cefā mīzānına cānān benim
Bir tarafından vaşl onun diger tarafından cān benim

¹⁶¹⁵ yārda: yārıda N1

¹⁶¹⁶ cāndan: cānıdan N1

¹⁶¹⁷ bāğda: bāğıda N1

2. Ğayz ile dutdı kemân-ebrûya peykân-ı sitem
Gönlüme menşüb olan peykân nigârın kan benim
3. Qaysdan doydu cihân itdi vücûdın hûksâr¹⁶¹⁸
İmdi de Mecnûn menem ‘aşk ‘âlemi her yan
- 306b 4. Bülbül-i şeydâ güle feryâd ider gül-zârda¹⁶¹⁹
Âh u zârım bā‘îşi bir nev-gül-i handân benim
5. Ney diler feryâdına imdâd iden olsun dilim
Sûz-i dilden ün viren neylerdeki efgân benim
6. Bezm-i yâri yâd idüp maḥzûn olan bîmâr-ı dil
Eşk-i seylâbın töken bu dîde-i giryân benim
7. Nevberî kimdür bilen bîmâr-ı derd-i ‘aşkdur
Onları sâkit iden bu elde[ki] dîvân benim¹⁶²⁰

989

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

1. Gice tâ şubḥa dek sensiz ucaldı göklere âhım
Ser-i küyuñdur ey cānān ḥayālāta qarārgāhım
2. Dime senden olup gâfil gezer deşt ü beyābānı
Arar her semtden cānān seni bu kalb-i seyyāhım¹⁶²¹
3. Günüm rüşendi rüyuñdan gicem târîk zülfüñden
Şeb-i târa münevverdür qaşuñ tek gökdeki mâhım
4. Gözüm gördi seni gül-rû muḥabbet baĝladı göñlüm
O günden olmuşam ḥādım saña muḥliş menem şāhım
5. Ğamuñ deryāsına ĝarqam necātım vaşl keştîsi
Ḥalāşım sendedür her gāh muḥadder kılsa Allāhım
6. Belā-yı derd ü ĝam hoşdur maḳām-ı ‘aşkda cāna¹⁶²²
Ṭarîḳ-i ‘aşkı tâ dutdum sa‘âdetlü olup rāhım
7. Ne ḳadri yandısa cānım nigāra âteş-i hicrān
Gülistāna döner āḥir bu âteşgāh-ı İbrāhım

¹⁶¹⁸ Qaysdan: Qaysıdan N1¹⁶¹⁹ gül-zârda: gül-zârıda N1¹⁶²⁰ [ki]: - N1¹⁶²¹ semtden: semtiden// seyyāhım: seyyāhım N1¹⁶²² ‘aşkda: ‘aşkıda N1

8. Dime izhār-ı derd itdim kenāra iltimās ile
Bunu Nevber q̄abūl itmez riyādan vardur ikrāhım

990

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿilü Fāʿilün

1. Baḥsam ne q̄adri ʿārız-ı gül-rūya doymaram
Olsam es̄ir-i ṭurre-i ḡisūya doymaram
- 307a 2. Şarf eylesem ḥayātımı bāzār-ı ʿaşqda¹⁶²³
Cān eylesem mübādile bir mūya doymaram
3. Başımdan aşsa miḥnet ü endūh ü derd ü ğam
Düşsem fezā-yı ʿaşqda ğayğuya doymaram¹⁶²⁴
4. Ursa ḥadeng-i ğamzesini tek-be-tek dile
Bir gün bir oḡ kem eylese ebrūya doymaram
5. Bend eylese dutup dili zūlf-i siyāhına
Düşsem ṭılsım-ı nergis-i cādūya doymaram
6. Baĝlansa gerdenim maña dīvāne söylenüp
Olsam dūçār şehirde hāy hūya doymaram¹⁶²⁵
7. Derd-i dilim devāsıdı Nevber vişāl-i yār
Tā yetmüyünce bir bile dārūya doymaram

991

Mefʿūlü Mefāʿilü Mefāʿilü Feʿülün

1. Pervāne kimi şuʿle-i ruḥsārı dolandım
Bāl ü per açup ʿārız-ı gül-nārı dolandım
2. Bülbül kimi feryāda gelüp gül-şeni gezdim
Bāĝ u çemen ü gül-şen ü gül-zārı dolandım
3. Mecnūn didiler adıma dīvāne şayıldım
Şaḥrāları hem kūçe vü bāzārı dolandım
4. Düşdümse eger bende siyeh tār-ı tilinde
Ḡisūlar-ārā ṭurre-i ṭarrārı dolandım
5. Ḥayy eyledim öz cānımı āb-ı lebi ile
Men Ḥızr kimi dehr-i fenādārı dolandım

¹⁶²³ ʿaşqda: ʿaşkıda N1

¹⁶²⁴ ʿaşqda: ʿaşkıda N1

¹⁶²⁵ şehirde: şehride N1

6. Mest eylemirem başımı mey-ḥâne meyi ile
Mey-ḥānem olan nergis-i ḥammāra dolandım
7. Keşf oldı maña yārimün esrār-ı dehānı
Ey Nevberî men ‘ālem-i esrārı dolandım

992

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

- 307b 1. O dem kim dil virüp dil-dārım ile āşınālandım
Ḳuyūdāt-ı cihān terkin idüp ondan cüdālandım
2. Mükemmel bir ḥabāb oldum hevā-yı ‘aşq-ı yār ile
Çekünce āh-ı pey-der-pey firākında hevālandım
3. Dil-i mecrūḥda guşşa vü ḡam eyle birbire degdi¹⁶²⁶
Toḥundı ḡalb-i maḥzūna ceres mişli şadālandım
4. Mezāk-ı şevḡ-i ruḡsārı ḡayāl itdikce ḡam yuddım
Mey-i ḡum-ḥâne tek men de ḡivām ile nevālandım
5. Gülistān içre gül görmüş fiḡānı ‘andelīb-āsā
Görüp ruḡsār-ı cānānı vişāline recālandım
6. Dime dūr olmuşam senden ḡamuñdur mūnis-i cānım
Bi-ḡamdillāḡ şeb-i hicrān ḡamuñla mübtelālandım
7. Gelüp kūy-i nigārımda ricāya el çeküp durdım
Ne mes‘ūd olmuşam Nevber nigāra ilticālandım

993

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün

1. Sınıḡ ney tek sızıldar ḡamlı göñlüm
Ucaldar nālesini bemli göñlüm
2. Hevā-yı nergis-i mest ile yārin
Sürūr ile dolupdur demli göñlüm
3. Cünün ḡālīm tapup illerde şöhret
Olupdur Ḳaysdan görkemli göñlüm¹⁶²⁷
4. ‘Alāḡa saḡlamaz āb ile āteş
Enīs-i nārdur bu nemli göñlüm

¹⁶²⁶ mecrūḥda: mecrūḥıda N1¹⁶²⁷ Ḳaysdan: Ḳaysıdan N1

5. Misāfir menziline herdem eyler
Yetişmür menzile herdemli gönlüm
- 308a 6. Müjen peykānı itdi pāre pāre
Perākende olupdur cem^{ci}li gönlüm¹⁶²⁸
7. Oturmuş Nevberī gam-ḥāne içre
Firāk-ı yārda mātemli gönlüm¹⁶²⁹

994

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

1. Mecnūn kimi şahrāda gezer bu deli gönlüm
Dermānı için kūyuña bir gün geli gönlüm
2. Cem^c eylemürem hūş ile idrākı başımda
Hardan başına tapdı bile engeli gönlüm
3. Muḥkem yapuşup ḥāl kimi 'arız-ı ale
Emmek diliyor la^l-i lebünden zeli gönlüm
4. Derd-i dilime nüshada kayd oldı vişālūñ
Kūyuña gelüp elde durup nüshalı gönlüm
5. Sevdā-yı ser-i zülf ile 'ömrüm bile gitse
Şanma kim olar şād benim guşşalı gönlüm
6. 'Aybım ola Ferhāda ele tīşe götürmüş
Āh ile hemān dağı ser-ā-ser deli gönlüm
7. Müjgān oḥu öz hişşesini götdi dilimden
Cem^c olmuyacak bir yire bu hişşeli gönlüm
8. Zīnetdi sözüme Nevberī bezm-i 'urefāya
Efzūn-ter olar ḳadrda bu rütbeli gönlüm¹⁶³⁰

995

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Yetüp vişālūñe men iftiḥār itmemüşem
Ġam u melāli dilimden kenār itmemüşem
2. Doyunca baḥmamuşam ey nigār gül yüzüñe
Nezāre nergis-i mest-i ḥumār itmemüşem

¹⁶²⁸ cem^{ci}li: cemli

¹⁶²⁹ yārda: yārıda N1

¹⁶³⁰ ḳadrda: ḳadrıda N1

- 308b 3. İtirmüşem gözümün nûrını gözüm nûrî
Yanuñda gözlerimi şermsâr itmemüşem
4. Melâl ü miḥnet ü ḡamdan şikāyet eylemürem
Sirişk-i alimi ḡayra nişār itmemüşem
5. Zāmîr-i sînede ʿaşqın rumûzı pinhāndur
Raķîbe sırr-ı dili āşikār itmemüşem
6. Fiḡāna gelmemüşem gül-şen içre bülbül tek
Baḡup da gül yüzüñe āh u zār itmemüşem
7. Nihāndı sînede derdim miyān-ı ḡalb içre
Bu derd-i fāşını men ihtiyār itmemüşem
8. Gedā-yı kûy-i serüñ olmaḡa rızā oluram
Serîr-i salṡanata iʿtibār itmemüşem
9. Meni sen eylemüsen Nevberî bu faḡrımdur
Dilimi ḡayrı kese bî-ḡarār itmemüşem

996

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

1. Dil perîşāndur onu zülf-i dü-tādan görürem
Bile gitse özümü ehl-i fenādan görürem
2. Yile virdim dilimi ney kimi hicrān gicesi
Bunu göñlümde olan dād ü nevādan görürem
3. İncidüpdür gözümün yaşı gözüm merdümini
Men onun ḡasretini māh-liḡādan görürem
4. Meni dîvāne ider ʿāķibetin ḡāl-i künün
Ḥiss idüp ḡāletimi başda hevādan görürem
5. Ḥoş günümdür bu hele yār cefāsın çekürem
İtse aḡyār cefā anı cefādan görürem
6. Açılan demde ḡapum zannidirem yār gelür
Kimse yoḡdur onu men bād-ı şabādan görürem
- 309a 7. Nevberî birce ceres yāda salur ḡāfilede
Ḥālime yandūķunu ḡamlu şadādan görürem

997

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

1. Ne mesʿūd olmuşam yārān nigāra hem-nişin oldum
Şönüp hicr āteşi dilden ḡarāretten serin oldum

2. Ğubār-ı dergehın t̄ahir bilüp t̄ā‘at iden demde
Öpüp koydum gözüm üste mükedder dil gamın oldum
3. Sücūd-ı yāre her günde muḥabbet zevḳin arturdım
Bunuñla küfrden çığdım cihānda ehl-i dīn oldum¹⁶³¹
4. Dem-ā-dem gerden-i t̄ā‘at egüp mihrāb-ı ebrūya
Yanuñda ol ṣehinṣāhın ğulām-ı kem-terīn oldum
5. Firāḳ-ı hicr-i yār ile gözümden emdigim geldi
Gine ṣabr eyleyüp vaṣl-ı nigāra dūr-bīn oldum
6. Diyorlar ṣabrdur fātih olan dervāze-i ‘aşḳa
İnandım ḫayli düzgündür bu ḳavle men emīn oldum
7. Meni firdevsde ḳudret melek ṣüretli ḫalk itdi¹⁶³²
Ne cürm itdim ki men Nevber gelüp ehl-i zemīn oldum

998

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

- 309b
1. Murādım cāmını sākī elinde ser-nigün gördim
Revān gözyaşımı dilden siriṣk-i lāle-ğün gördim
 2. Ecel peymānesin sensiz felekden dutmağa ṣādem
Ne ṣāmım ṣām tek giçdi ne bir mesrūr ğün gördim
 3. Murādım ‘aksini dutdı felek bilmem nedür ḳaşdı
Onun menle mülāḳatın hemīṣe vājğün gördim
 4. Açılmaz mı benim yā Rabb kelāf-ı riṣte-i baḫtım
Onu her yana dönderdim ser-ā-ser bir düğün gördim
 5. Gözüm yaşını ḳan ile görende men suāl itdim
Didi dilden suāl eyle baḫup deryā-yı ḫūn gördim
 6. Fezā-yı ‘aşḳda men de dolandım miṣl-i dīvāne¹⁶³³
Hara baḫdım özüm miṣli müṣevveṣ bir cünün gördim
- 310a
7. Maña nāṣih diyor Nevber ḫayāl-ı ‘aşḳı terk eyle
Onu bī-‘aḳl dīvāne ferāsetden zebūn gördim

999

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

¹⁶³¹ küfrden: küfriden N1

¹⁶³² firdevsde: firdevside N1

¹⁶³³ ‘aşḳda: ‘aşḳıda N1

1. Bî-ḥaberdür yârdan bād-ı şabâdan küsmüşem¹⁶³⁴
Merḥametsizdür maña ol bî-vefâdan küsmüşem
2. Ol şeh-i ḥübân niçün şormaz gedâlar ḥâlini
Ne rücû‘ım yâr ile baht-ı qaradan küsmüşem
3. Terk-i dünyâ eylüyüp meyl-i nigâr itdim diyü
Bî-vefâdur bu cihân dâr-ı fenâdan küsmüşem
4. Manzar-ı ruḥsârdan maḥrûm idir göz merdümin¹⁶³⁵
Gül yüze her yan düşen zülf-i dü-tâdan küsmüşem
5. Ḥ‘âhişim oldur olam cânân ilen bir güşede
Çoḥ sitemler görmüşem cevr ü cefâdan küsmüşem
6. Bu nefes ṭâhir degül olmaz du‘â te‘şîrsiz¹⁶³⁶
Men nefes dil-gîriyem şanma du‘âdan küsmüşem
7. Dil-berâ Nevber senüñ yâduñla her dem şâd olur
Bilme kim senden yeten bî-ḥadd belâdan küsmüşem

1000

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

1. Dolur dolur boşalur ḳan ile dolan göñlüm
Muḥabbet ‘âlemine âşinâ olan göñlüm
2. Ğam u melâlüñe cân tek cânımda yir viridi
‘Azîz ḳonaḳlarınun ḳadrini bulan göñlüm
3. Çoḥ istiyor duta mesken miyân-ı gîsûda
Yeter mi maṭlebine niyyete dolan göñlüm
- 310b 4. Saraldı berg-i ḥazân tek şerâr-ı âh ile
Firâḳ odı ile yanup gül kimi solan göñlüm
5. Ḥesâb itme ki tenhâ giçür şeb-i hicrân
Vişâl şoḥbetini yâdına salan göñlüm
6. Rızâsı yoḥdı ki ḡamlar dilimden ayrılısun
Melâl ü miḥnetinün ḳaydına ḳalan göñlüm
7. Ricâ ider saña Nevber unutma ‘âşıḳuñı
Dutupdı dâmenüñi hicrûñe yanan göñlüm

¹⁶³⁴ yârdan: yarıdan N1¹⁶³⁵ ruḥsârdan: ruḥsâridan N1¹⁶³⁶ te‘şîrsiz: te‘şîrisiz N1

1001

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. O dem ki ma'reke-i aşkuña 'alem çekdim
Hayāt-ı 'ömre Mesihî-nişān kalem çekdim
2. Murādım 'aksini dutdı hemişe zāl-ı felek
'Adāveti var idi cürbecür sitem çekdim
3. Firāk-ı yār ile yaḥdı vücūdım āteş-ārā
Gice şabāḥa kimi ḥasret ile gam çekdim
4. Ümīd-i vaşla dilim bāver itmüyor ne idim
Vefāsı yoḥdı ki men 'aksine raḫam çekdim
5. Ḥadeng-i ḡamzesidür ḫatlime viren fermān
Melāl ü miḫnetini cengine ḫaşem çekdim
6. Ne ḫadar ḡamzede oḫ var dutup dile Nevber
Hirās itmedim aşlā ne bir ḫadem çekdim

1002

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Yoruldı vaşl-i nigāra şitāb iden gönlüm
Getürdi 'acz daḫı hicre tāb iden gönlüm
- 311a 2. Oturdı ḡüşe-i ḡamda sürür terk ile
Firāk sā'atini il ḫesāb iden gönlüm
3. Düşüpdi müşkile ḫalmış zebūn u ser-gerdān
İcāb-ı ḡayrılarını müstecāb iden gönlüm
4. Şalāḫ-i süknetini bildi dām-ı ḡisūda
Cehūl-i ehl-i cihāna 'itāb iden gönlüm
5. Özine ḫiddet idir el çekür ḫayātından
Gelüpdi tenge özün intiḫāb iden gönlüm
6. Varaḫ varaḫ ḡamını doldurupdı tūmāra
Edīb-i bezm-i cihāna kitāb iden gönlüm
7. Taḫayyür 'ālemi vaḫdet maḫāmı Nevbere ḫoş
Hayāt-ı 'ömrünü fānī ḫesāb iden gönlüm

1003

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

1. Dolandım şem'-i ruḫsār-ı nigāra od dutup yandım
Alışdım bir şemender tek dutuşdum nāra odlandım

2. Ümîd-i vaşl-ı cānānı tesellā-yı dil itmüşem
Vişāl-i yār tebdîli firāk-ı hicrdür kıandım
3. Fezā-yı ‘aşkıda bahtım felek kec-devrine saldı¹⁶³⁷
Devām itdirdi öz devrin onuñla men de fırlandım
4. Tenim āhım şerāriyle dönüp hākister olmuşdı
Töküp ruhsāra gözyaşın gine bir nev’i ıslandım
- 311b 5. Hayāl itdim ki vaşluñla yeter ‘ömrüm benim başa
Niçün bilmem bu düşvārı ki men āsān olan şandım
6. Cünūnluk tācını men de cihānda kıoymuşam başa
Ne mes‘ūd olmuşam Mecnūn giden rāh ile yollandım
7. Kıasem yād eyledim Nevber ki cānāna virüm cānı
Bi-ħamdillāh ki cān virdim hılāfa yetmedi andım

1004

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün

1. Göñlüm olur perîşān itdükce zülfi derhem
Āh-ı derūn-i sīnem eyler hayātı berhem
2. Dürdāneler ‘arakıdan durmuş nigār üzünde
Güyā seher tökülmüş berg-i gül üzre şeb-nem
3. İtdim kıabül ‘aşkı Mecnūn ilen ber-ā-ber
Devr ü zamāne gitdi menden onu mukıaddem
4. Ruhsār noktasıyla rıdvān dānesinden
Bī-ħad belāya düşdi çoħ renc gördi Ādem
5. İkrāh olma ğamdan bas bağırina cefānı
Derdi kenār itme saħla dil ile bā-hem
6. Sen cānuñı fedā kııl cānāna zīr-i pāda
Bī-hūde şöhret aldı dirhem virünce Hātem
- 312a 7. Derdi dilüñde saħla ağıyar bilmesün kıoy
Gizlin dut anı Nevber göñlüñde saħla muħkem

1005

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ĥumm-i mey tek āteş-i dilden gine cüş eyledim
Mühr vurdım ağızıma şabr ile hāmüş eyledim¹⁶³⁸

¹⁶³⁷ ‘aşkıda: ‘aşkıda N1

2. Tā'ne daşın başıma yağdırdı her yandan raķīb
Zehr cāmı tek onun āsībini nūş eyledim
3. Bir müddet hayretde men kaldım itirdim rāhımı
Fikrimi semt-i reh-i cānānıma tuş eyledim
4. İmtihān itdi meni min bār çekdirdi 'azāb
Dönmedim bu fikrden kūyında kürnuş eyledim¹⁶³⁹
5. Rind ile hem-bezm olup bildim meyün esrārını
Dehr-i kaydın kāse-i serden ferāmūş eyledim
6. Derd ü ğamla ğuşşanı yıgđım dil-i nā-şādıma
Miḥnet-i hicrānuñı cān kimi āġūş eyledim
7. Tā'ata gerden koyup hūkme muṭī'olmaķımı
Gūşıma ey Nevberī dāim bināġūş eyledim

1006

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Yārdan dāġ-ı dil-i zāra şifā istemüşem¹⁶⁴⁰
O ḥesāb itdi ki men cevr ü cefā istemüşem
2. Didim ol yāre elin bir def'a koysun başıma
Bu temennānı dile men ebedā istemüşem
3. Tökerem gözyaşını 'arızıma şām u seḥer
Vaşl-ı cānānı hemān eşke bahā istemüşem
- 312b 4. Meni görcek yüzine ḳahr eyleyüp saldı niķāb
Ona men zıkr ü şenā ḥayr u du'ā istemüşem
5. Virdi mihrin dilime itmedi izḥār-ı vefā
'İvaz-ı renc ü ezā mühr ü vefā istemüşem
6. Yāra cān naķdi ile varımı bezl eylemişem¹⁶⁴¹
Ḥāteme mende olan bezl-i seḥā istemüşem
7. Nūrını göz itirüp giryeden ey Nevberī men
Yār üzün görmek için bir de ziyā istemüşem

1007

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

¹⁶³⁸ ḥāmūş: ḥ'āmūş N1

¹⁶³⁹ fikrden: fikriden N1

¹⁶⁴⁰ Yārdan: Yāridan N1

¹⁶⁴¹ bezl: bezl N1

1. Düşende ‘aşka vişâli maḥâl bilmemüşem
Maḥâl-i emr nedür tâ be-ḥâl bilmemüşem
2. Qarâr koydı vişâle nigâr bir niçe gün
O gün mürürını men mâh u sâl bilmemüşem
3. İtürmüşem başımı fehm ü ‘aqlıdan dürem¹⁶⁴²
Cünün başında olar mı kemâl bilmemüşem
4. Alupdı zevk-i maḥabbet başımdan idrâkı
Bu çağa dek bile bir kıl ü kâl bilmemüşem¹⁶⁴³
5. Bahâr-ı ‘ömrümü Nevber pozupdı şarşar-ı ğam
Haçan yetüpdi bu cāna zevâl bilmemüşem

1008

Mefâ’ilün Mefâ’ilün Mefâ’ilün Mefâ’ilün

1. Hevâ-yı ‘aşka tâ düşdüm ğam u derde dūçâr oldum
Fezâ-yı ‘aşkıda şâhım nazarda gerçi ḥı̇âr oldum¹⁶⁴⁴
2. Atıldı başıma sensiz melâmet daşı min yirden
Ne oldı bilmürem cürmüm ki bile seng-sâr oldum
- 313a 3. Kime zulm âteşin bilmem cihânda men revâ gördim
Günâhım ecrdür yoḥsa ki men maḥkûm-ı nâr oldum
4. Gerek Mecnûn ilen bâ-hem geleydik dâr-ı dünyâya
Onu ta‘cîl iden görcek özüm ondan kenâr oldum
5. Düşende ‘aşka bilmezdim gider şabr u qarâr elden
Firâka şabr itmekden uşandım bî-qarâr oldum
6. Ne ḥâletdür bu men bilmem ki ḥâlim gün-be-gün beddür
Tenim hicrân za‘îf itdi daḥı bî-iḥtiyâr oldum
7. Gidüp mey-ḥâneye Nevber içüp bir cām mest oldı
Nazarda mest u bātında velâkin hūş-yâr oldum

1009

Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilün

1. ‘Aşk-ı yâre ‘âlem-i ma‘nâda me’mûr olmuşam
Tâli‘im ḥoşdur ki men dil-şâd u mesrûr olmuşam

¹⁶⁴² ‘aqlıdan: ‘aqlıdan N1

¹⁶⁴³ çağa: çağa N1

¹⁶⁴⁴ ‘aşkıda: ‘aşkıda N1

- 313b 2. K̄il ü k̄āl-i dehrden dūrem bi-ḥamdillāh ki men¹⁶⁴⁵
Devlete göz tikmüyüp emlākdan dūr olmuşam
3. Men ki derdi cānıma cānāndan itdim kabūl¹⁶⁴⁶
Şabrda Eyyüb tek dillerde meşhūr olmuşam
4. Leylī-şüret dil-bere Mecnūn kimi zevk artırup
Firḳate tāb eyleyüp vaşlına manşūr olmuşam
5. Kūh-i şabrım nerm olup hicrān odiyla mūm tek
Yandırurdur cānımı gāyetde rencūr olmuşam
6. Tāc u tāht-ı salṭanat dūnyā ne ḥācetdür maña
Zūlf-i iklīmın dutup men Çīne fağfūr olmuşam¹⁶⁴⁷
7. Zūlm-i salṭanatdur iden dūnyānı vīrān Nevberī
Men de her zālīm olan sultāna maḳhūr olmuşam

1010

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Nesīm-i şubḥ ile men kūy-i yāre gitmelüyem
Nigārı görmek için ol diyāra gitmelüyem
2. Virürle lāleye nişbet ‘izār-ı cānānı
Bu söz ḥaḳīkatine lāle-zāra gitmelüyem
3. Ḥayāl ilen duturam şüretin gice yārin
Seḫer selāmı için āşikāra gitmelüyem
4. Yetüpdü Ḳays visāle maḳām-ı ma‘nāda
Murāda yetmek için ol diyāra gitmelüyem
5. Heveslenüpdü gönül müşg-i zūlf-i ḥoş-būya
Diyor meni buraḫ ol zūlf-i tāra gitmelüyem
6. Raḳīb reşki meni ḳoymuyor vişāle yetem
Şikāyet itmege çeşm-i ḥumāra gitmelüyem
7. Nigārdan meni Nevber raḳīb idüpdür kenār¹⁶⁴⁸
Odur ki men daḫı ondan kenāra gitmelüyem

1011

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

¹⁶⁴⁵ dehrden: dehriden// emlākdan: emlākıdan N1

¹⁶⁴⁶ cānāndan: cānānıdan// şabrda: şabrıda N1

¹⁶⁴⁷ fağfūr: faḫfūr N1

¹⁶⁴⁸ nigārdan: nigārıdan N1

- 314a 1. Nigârın çeşm-i hammârı olupdur rahne-i dînim
Yüzi kıblemdür ol mâhın kemân-ebrûsı âyînim
2. Yüzün görcek göñül sevdi gözümde hayli memnûnam
Dile minnet gerek kıoyusun benim çeşm-i cihân-bînim
3. Meni zâl-ı felek salmaz kemend-i çarh-ı gerdûna
Velî bir mûya bend eyler nigâr-ı zülf-i pür-çînim
4. Tabîbe rağbetim yoğdur niçün dermândan ikrâhım
Temennâ-yı vişâl eyler dil-i bîmâr-ı miskînim
5. Dil-i Ferhâdımı bir gün yıhar gam tîşesi hâke
Ne hâşıl men ölen şora gele baş üste şîrînim
6. Gine firdevs olar mesken melâke nâmını allam
Virende cânı cânânım olarsa şem^c-i bâlînim
7. Muhammer gözlerin ‘aksin çekebilmez muşavvirler
Hayâlimdür benim Nevber olan şüret-keş-i Çînim

1012

Mefûlü Fâ‘ilâtün Mefûlü Fâ‘ilâtün

- 314b 1. Ey mâh-rû ‘ilâc it hicründe kıandı göñlüm
Munca melâl ü gamdan âhîr uşandı göñlüm
2. Hayli hirâs idirdim âhım şerâresinden
Âhîr od aldı ondan hicründe yandı göñlüm
3. La^l-i lebin şarâbın ümmü’l-fesâd bilmem
Bu re^yi doğru bildi kıavle inandı göñlüm
4. Sâķî meni doyurmaz mey-hâne meylerinden
Câmın götürdi gitdi humma dayandı göñlüm
5. Çıh reh-güzâra görsün hasret gözüm cemâlûñ
Senden bunu temennâ eyler haçandı göñlüm
6. Mey-hâneye dutar yüz rinde iţâ‘at eyler
Terk-i şarâb idüpdür hayli zamândı göñlüm
7. Yâ hû diyüp dil açdı Nevber şenâ [vü] zikre¹⁶⁴⁹
Bu zikri terk kıılma ebsem emândı göñlüm

1013

*Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün*¹⁶⁴⁹ [vü]: -y1 N1

1. Koy tökülsün s̄ineme perçem-i ḡis̄ü güzelim
Onu saykal eylesün ʿıtr ile her gün öz elim
2. Naḥl-ı ümmīd-i dili perveriş it bār vire
Olma rāzī ki döne berg-i ḥazāna ḥezelim
3. Firḫatūñ egdi civān ḫaddimi p̄ir itdi meni
Söyle inşāfuñ ile ḥam ḫad imiş mi ezelim
4. Ne revādur ki töke her gice ḥün-āb-ı sirişk
Ne ḫadar ḫasret olup gözyaşı gözden süzelim
5. Koyma yaḫsun dilimi āteş-i hicrān giceler
Olma rāzī ki bile cism ile cāndan bizelim
6. Maña Nevber dimüsen ʿāleme meşhūr eyelüyüp
Şöhretim artuḫ ider eldeki ş̄ir̄in ḡazelim

1014

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

- 315a
1. Hoş ḫademsen güzelim gel ki ser-i pāda ölüm
Bir nazar eyle maña ḫadr ile bālāda ölüm
 2. Vaşluñ ecrine maña öl disen āḫir ölürem
Bu saʿādetdi maña koy bu teḫāzāda ölüm
 3. ʿAşḫımun bāʿiḫidür serv-i ḫadūñ s̄im tenüñ
Yiri ey serv-i revān ḫāmet-i raʿnāda ölüm
 4. ʿÖmrlerdür ki müjeñ zaḫmına ḫurbān oluram¹⁶⁵⁰
Luṭf ile bir nazar it nergis-i şehlāda ölüm
 5. Firḫatūñ ḡamlı idir göñlümü dil-şād-ı vişāl
Hansı bir ḫālet ile hansı müdāvāda ölüm
 6. Dil temennā eyelüyor cān vire maḫşūda yete
Ḥayli ḫāhiş idirem koy bu temennāda ölüm
 7. Nevberī artuḫ ider zevḫini her günde saña
İzn vir men de gelüm sen yürüyen cāda ölüm

1015

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

¹⁶⁵⁰ ʿÖmrlerdür: ʿÖmrüldür N1

1. Fikr ü zikrim dâimâ dil-dâr ilen olsun benim¹⁶⁵¹
Cândan şîrîn olan bir yâr ilen olsun benim
2. Külhen olsa meskenim kûyında yârin râziyem
‘İzzetim bu şevket-i der-bâr ilen olsun benim
3. Mey humârın neylürem kim derd-i serdür şubh-dem
Mest-i hâlim nergis-i hammâr ilen olsun benim
4. Qabre girrem girmerem nâ-ehl olan bir meclise
Şoĥbetim ‘îrfân iden güftâr ilen olsun benim
5. İndiden minnet çeküp sâķîden itmem iltimâs
Lezzetim bir la‘l-i şekker-bâr ilen olsun benim
- 315b 6. ‘Andelîbe söyledim âsüdedür künc-i qafes
Söyledi qoy zaĥmetim gül-zâr ilen olsun benim
7. Şordılar kim yaĥşîdur ünsiyyete cānān didi
Ülfet ü ünsiyyetim Nevbâr ilen olsun benim

1016

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Men de bir meh-peyker-i ra‘nâ qadin pâ-bûsıyam
Dām-ı gîsûya düşüp maĥzûn olan maĥbûsıyam
2. Düşmüşem şahrâlara feryād ile cānān diyem
Men giçen ‘âşîqların bu devrde cāsûsıyam¹⁶⁵²
3. Hâl-i hâzır bilmedi hâl-i dil-i maĥzûnımı
Şoñ gelen ‘âşîqlarun ĥüzn-âver ü efsûsıyam
4. Qadri yoĥ bir ‘âşîqam bu devrde rûsvâ-yı il¹⁶⁵³
Bî-başâret ĥalklar inzârınun menĥûsıyam
5. Dādını şordım dilin cānān ĥamında söyledi
Men muĥabbet deyrinün âvâzeli nâķûsıyam
6. Nevberî menden ezel fânûsı ‘aşqın çoĥ sönüp
Men de bir gün gerdişin ĥâmûş olan fânûsıyam

1017

*Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün*¹⁶⁵¹ Cândan: Cānıdan N1¹⁶⁵² devrde: devride N1¹⁶⁵³ devrde: devride// ĥalklar: ĥalkılar N1

1. Men gedāyam bir şeh-i hūbān elinden dutmuşam
Vaşlına cān virmüşem cānān elinden dutmuşam
2. Qatlime fermān vire cānān muṭī‘em ṭā‘ata
Çünkü men bir raḥm-dil sulṭān elinden dutmuşam
3. Vaşlına cānānımun vaqt-i mu‘ayyen bilmedim
Nā-‘ilācım firqat-i hicrān elinden dutmuşam
- 316a 4. Ğamze-i hūn-h‘ārına tapşurmuşam göz luṭfına
Qaşd-ı cānım eylügen dīvān elinden dutmuşam
5. Küfr-i zūlfünden alup gönlümü tapşurdım göze
Faḥr kıllam imdi men ĩmān elinden dutmuşam
6. Sehl şanma gönlümün ğamla müdārā itmegin
Ref‘-i ğam çün dīde-i giryān elinden dutmuşam
7. Neylüyüm pīr-i muĝān mey-ḥāneye koymur meni
Men de Nevber nergis-i mestān elinden dutmuşam

1018

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Dindirme aĝlaram güzelim ḥayli ğamluyam
Hicrān sıḥupdı gönlümü ğamdan sitemliyem
2. Gözyaşım ile hicrde ıslandı dāmenim¹⁶⁵⁴
El urma sen bu dāmene ebsem ki nemliyem
3. Ḥadsiz yetüpdı sīneme peykān-ı ğamzedem
Şāhem diyār-ı ‘aşqda ḥayli ḥaşemliyem¹⁶⁵⁵
4. Āvāzını dilimden alur şavt-ı zil ü bem
Ma‘lūm olur ki dilde ḥazīn şavt-ı bemliyem
5. Virseñ icāze kūyuña gellem seḥer seḥer
Luṭf u ‘ināyet eyle ki men hoş ḫademliyem
6. La‘l-i lebūñ şarābına Nevber heveslidür
Nūş eylesem bu bādeni billem ki demliyem

1019

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

¹⁶⁵⁴ hicrde: hicride N1

¹⁶⁵⁵ ‘aşqda: ‘aşkıda N1

- 316b 1. Yazma nâ-ḥaḳḳdan dil-i ‘uşşāka dermān ey ḥekīm
Derd-i ‘aşka tıbbda yoḥdur bir imkân ey ḥekīm
2. Sehl şanma dildeki düşvār olan bu derdimi
Ġayr-ı mümkindür ola pinhān nümāyān ey ḥekīm
3. Çoḥ çetindür çāreme iḳdām idüp sen koyma el
Bu ḳadar düşvārımı ḳann itme āsān ey ḥekīm
4. Virme dermān ‘āşika dermānuñız nāfi‘ degül
İdebilmez derdime bir çāre Loḳmān ey ḥekīm
5. Vaşl-ı yāre yetmedi bu ‘āşıkun kütāh eli
Çāresi yoḥdur ḳalup ginden nigebān ey ḥekīm
6. Hīç sāmān eylemek olmaz perīşān ḥālını
Pozḳun olsa bir ḳafes olmaz ki sāmān ey ḥekīm
7. Dil bināsı Nevberin tā rüknden vīrānedür¹⁶⁵⁶
Yārsız ta‘mīr ola müşkil bu vīrān ey ḥekīm

1020

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. İsterem şem‘-i ruḥa cānımı pervāne idem
Cānı yandırmaluyam yanmaḡa pervāne idem
2. Zülfüni düzmek içün gül yüzünün çevresine
Elime ‘ıtr sepüp tellerüñe şāne idem
3. Nār-ı hicrāndı benim ḥālimi efsürde iden
Az ḳalup tuş dilim āteş-i sūzāna idem
4. Deşt ü şahrāya heves şalmaḡa şākirdi göñül
Ḳays tek men de gerek adımı dīvāne idem
5. Ser-i kūyuñda ḳalup bülbül-i şeydā-dil olam
Manzarın gözlerimün ‘ārız-ı ḥandāna idem
- 317a 6. Deli göñlüm dileyor her gice dönsün başuña
Şevḳ u zevḳ ile naḳar çāk-ı girībāna idem
7. Teşnedür Nevberī çoḥ la‘l-i lebüñ bādesine
Çāre oldur dilimi māil-i mey-ḥāne idem

1021

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

¹⁶⁵⁶ rüknden: rüknidn// Yārsız: Yārsız N1

1. Firākuñ āteşini sūznāk bilmez idim
Olar mı ʿaşqdan helāk bilmez idim¹⁶⁵⁷
2. Kıyāş itdüm özümnden olupdı sīnesi çāk
Kabağca Kaysı da men sīne-çāk bilmez idim
3. Bağanda gözlerüñe merhāmetli bildim onu
Bu hāle dek onu men hışmnāk bilmez idim
4. Cefānı sende görende raķībe men ne didim
Onuñla eyluyesen iştirāk bilmez idim
5. Düşüpdi hātırıma lāle-gün dudak meyi¹⁶⁵⁸
ʿİvaż ider mi onu āb-ı tāk bilmez idim
6. Dilimi eylemüsen derd ile ğamla muʿtād
Oları Nevberī dil-i derdnāk bilmez idim

1022

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

1. Sīnemin üstüne tōk perçem-i ğisū güzelim
Koyma kim kabre gide dilde bu ārzū güzelim
2. Dutabilmezdi meni cādūger-i dehr velī
Dutdı āsānluk ile nergis-i cādū güzelim
3. Korumur gözlerimin yaşı gözümnden ne idem
Naħl ümīdin kurudar bir bu kadar şu güzelim
- 317b 4. Müjeñ oğlarını göz virdi kemān-ebrūya
Hedefe dutdı dilim ğayz ile ebrū güzelim¹⁶⁵⁹
5. Vaşlı senden diledim ğayra yüzüm dutmamuşam
Hedere koyma gide dildeki yā-hū güzelim¹⁶⁶⁰
6. Salmadım gerdenime ʿaşqda zincīr-i cünün¹⁶⁶¹
Bağlayup gerdenimi zülfde bir mū güzelim
7. Niye nā-ħağ yire bu Nevberī ğitsün Hötana
Beñzemezdür saña hem ordaki āhū güzelim

¹⁶⁵⁷ ʿaşqdan: ʿaşkıdan N1

¹⁶⁵⁸ hātırıma: hātırıma N1

¹⁶⁵⁹ Hedefe: Hedefe N1

¹⁶⁶⁰ Hedere Hedere N1

¹⁶⁶¹ ʿaşqda: ʿaşkıda// zülfde: zülfüde N1

1023

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

1. Luṭfun kesüpdi menden ol mäh-rū nigārım
Eflāke yetdi her dem hicrinde āh u zārım
2. Hāşıl degül murādım maqşūd-ı rāhım itdi
Bī-raḥm sārībāna tapşurdılar mehārım¹⁶⁶²
3. Bir reh-nümā tapulmur olsun bu zāra irşād
Bir ğamlu çölde qaldım nā-fehm rāhdārım
4. Şahrāları dolandım ol mäh-rūdan ayrı
Gicem güne ber-ā-ber şāma dönüp nehārım
5. Tāb itmedim firāka hicrān şebi bir ayrı
Ġamdur şerīk 'ömre ğam-ḥāne cism-i zārım
6. Ey Nevberî nigārın cevri saña şafādur
Men rāzīyem bu ḥāle rāzī olarsa yārım

1024

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Seni bu ḥüsn ile bī-mihr gümān itmez idim
Bilmez idim ğamuñı rāġıb-ı cān itmez idim
- 318a 2. Gözünün kan içici olduğunu bilmez idim
Sīnemi ğamze-i ḥün-ḥāra nişān itmez idim
3. Gözyaşındur ğamını ḥalka nümāyān eylüyen
Yoḥsa dil derdini bu ḥalka 'ayān itmez idim
4. Seni çoḥ gözlemüşem āḥiri bilmem ne idüm
Hedere gözlerimi men nigerān itmez idim¹⁶⁶³
5. Dutabilseydim eger gözde sirişkin yolunu
Onu ğamgīn yüzüme munca revān itmez idim
6. Bilmedim kısmet olur Nevberî gül ḥārlara¹⁶⁶⁴
Yoḥsa bülbül kimi men dād u fiġān itmez idim

1025

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

¹⁶⁶² sārībāna: sārībāna N1

¹⁶⁶³ Hedere: Hedere N1

¹⁶⁶⁴ ḥārlara: ḥārılara N1

1. Mülk-i cānı ‘aşkla hilkatda me’ mūr itmüşem
Özümü rüsvā idüp illerde meşhūr itmüşem
2. Tā‘at-ı cānānımı hüküm-i Süleymān bilmüşem
Tuḥfe-i şāhāneye cān naḫdini mūr itmüşem
3. Mülk-i Çīnin şervetin bir hāle men itdim ‘ivaż
Vaşl zevkiyle dilim sultān-ı fağfūr itmüşem¹⁶⁶⁵
4. Dehr-i nā-mes‘ūddan bildim sa‘ādet yoḫ maña¹⁶⁶⁶
Ḳahr idüp ondan daḫı men göñlümü dūr itmüşem
5. Ḥātırıma salmuşam hāl-i lebüñden bir nemek¹⁶⁶⁷
Reşkten gözyaşımın ta‘mın daḫı şūr itmüşem
6. Göz açup cānān yüzün gördim cihānda rüz u şeb
Şebpere gözlülerin göz merdümin kūr itmüşem
7. Dil tekebbür olmuyup hilkatda men lākin onu
Bir ḳadar zevḳ-i ruḫ-i yār ile mağrūr itmüşem
8. Durmaram men bu cihān mülkünde Nevber dāimā
Meskenim kūy-i ser-i cānānı manzūr itmüşem

1026

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 318b
1. Vaşl-ı yāri bilmüşem kim müşkil işdür fikr-i hām
Ḥayretimden ḳalmuşam ser-ḫoş metālı mest-i lām
 2. Fikr ḳıldım eylüyem dil-dārıma izhār-ı ğam
Olmadı mümkin dimeḳ şarf oldı gün tā yetdi şām
 3. Hicr ḳoymur göz açam firḳat kesüp ārāmımı
Belki vaşl-ı yār ala hicrān gününden intikām
 4. Nā-murād ister meni çarḫ-ı felek men neylüyem
Kāmdan ḳoysa meni āyā yeter mi ana kām¹⁶⁶⁸
 5. Murğ-i dil çılmaḳ için sīnemde her yan çırpunur
Per açup gūyā ki öz şayyādını görmüş hümām¹⁶⁶⁹

¹⁶⁶⁵ fağfūr: faḫfūr N1

¹⁶⁶⁶ nā-mes‘ūddan: nā-mes‘ūdıdan N1

¹⁶⁶⁷ Ḥātırıma: Ḥātırıma// Reşkten: Reşkiden N1

¹⁶⁶⁸ Kāmdan: Kāmıdan N1

¹⁶⁶⁹ hümām: ḫümām N1

6. Yâr elinden bâdeni zevk ile men nûş eyledim
Nevberî bu bâdeni men bilmerem fâsid hârâm

1027

Mef'ûlû Mefâ'ilün Fe'ûlün

1. Ey tâb ü tüvân ü cism ü cânım
Cânımdan 'azîz mihrîbânım
2. Luţf eyle maña keremli şâhım
Ancağ sañadur benim gümânım
3. Zülf içre dilim dutupdı mesken
Fâş oldı saña ğam-ı nihânım
4. Şâne toğunan zamânda zülfe
Bil ondadı bu dil âşiyânım
5. Ârâm eylesem sirişki gözden
Sâkit dayanardı dilde kıanım
- 319a 6. Ğam oldı salan meni bu hâle
Ğam-hâne olupdı cism ü cânım
7. Varam meni sen hesâba dut yoğ
Cismimdi kıalan kıafes nişânım
8. Zâhid maña çoğ naşîhat eyler
İmânına döndere imânım
9. Ey Nevberî men tağammül itsem
Cânâna yeter bu hasta cânım

1028

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Her zamân kim 'arız-ı gül-nâruñı yâd eylerem
Bülbül-i şeydâ kimi min dâd u feryâd eylerem
2. Gül görende 'arızın yâd eylüyüp kıllam figân
'Andelîbi nâleme gül-şende mu'tâd eylerem
3. Kûhken 'aciz kıalup tîşe dutupdur lîk men
Bî-sütün pâmâlına dırnağı fülâd eylerem
4. Çoğ perîşân eylüyor zülf-i perîşân hâlimi
Vaşl ümîdiyle onu bir nev' ilen şâd eylerem
5. Terk-i küy-i yâr idüp Mecnûn düşüp şahrâlara
Men bile dîvâneye elbette irâd eylerem

6. Yaşımı gözden eger huşk eylese āh-ı dilim
Eşk-i çeşm-i hasrete kan ile imdād eylerem
7. Olmuşam bir dil-ber-i Leylī-veşin dīvānesi
Deşt ü şahrālar gezüp Mecnūn kimi ad eylerem
8. Ğam uçursa Nevberī hicrinde rükn-i cānımı
Vaşl-ı yār ile onu men bir de ābād eylerem

1029

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Didim ey gül yüzünün bülbül-i şeydāsı menem
Didi gül-şen gülünün tāzesi ra‘nāsı menem
- 319b 2. Didim ey serv-i revān bir yiri qurbānuñ olum
Didi bāğ-ı dilünün serv-i dil-ārāsı menem
3. Didim ey gönça açıl nev-gül-i handān kimi sen
Didi her gönça lebün sırr-ı mu‘ammāsı menem
4. Didim inşāf ile bir dindi benim hālimi şor
Didi derdüñ bilürem ‘aşkın eṭibbāsı menem
5. Didim imdi nedi bu cismde zāhir marazım¹⁶⁷⁰
Didi çoğdan bilürem kalb-i temennāsı menem
6. Didim ey gül ne idüm göñlüm açıl sun ğamdan
Didi ol hasta dilin her gice hülyāsı menem
7. Nevberin eşki didim şöndümedi hicr odını
Didi ‘aşk āteşinün şönmede deryāsı menem

1030

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ne kadar gice men āh u fiğān itmelüyem
Firqatüñde yüzüme eşki revān itmelüyem
2. Niçe hicrān şebini āh-ı şerer-bārım ile
Dilimün derd ü ğamın şem‘e beyān itmelüyem
3. Men gerekdür ğamını gizli dutam tā diyesen
Külbe-i hüznede men hayli mekān itmelüyem¹⁶⁷¹

¹⁶⁷⁰ cismde: cismide N1

¹⁶⁷¹ hüznede: hüznide N1

4. Ne kadar tuş olaram gâmze-i hûn-h'âr oğuna
Dil-i mecrûhı hemân zaḥm ile ḳan itmelüyem¹⁶⁷²
5. Zaḥmdan döndi dilim cismde zenbûr ivine¹⁶⁷³
Doldurup şehd-i leb-i yâr ile şân itmelüyem
6. Ta'ne daşıyla benim her ḫarafım oldı ḫişâr
Bu ḫişâr içre dil-i zârı nihân itmelüyem
7. Nevberâ men bu ḳadar fikr ü ḫayâl eylüyürem
Yoḫsa bu fikrimi men âfet-i cân itmelüyem

1031

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 320a
1. 'Aybdur kim hicrden men terk-i 'aşḳ-ı yâr idem¹⁶⁷⁴
Özümü rüsvâ-yı il hem şöhre-i bâzâr idem
 2. Bâde terkin itmedim taḳvâdan ammâ ḳorḫuram
Mest olanda sırrımı 'âlemlere izḫâr idem
 3. Zülf ucundan dutmuşam tâ kim yetem ruḫsâruña
'Ankebûd-âsâ dilim pâ-bend-i zülf-i yâr idem
 4. Bülbül-i şeydâ-dilim bir gül-ruḫa dâd eylerem
Ḳorḫum oldur yârimi feryâddan bîzâr idem¹⁶⁷⁵
 5. Vaşl-ı cânân şabradur ta'cîl itme ey göñül
Şabra şâbır olmuyup âsânımı düşvâr idem
 6. Ğamları cem' eylüyüp yıḡdım dil-i maḫzûnıma
Şoñ gelen 'uşşâḳlar 'unvânına ḡam bâr idem¹⁶⁷⁶
 7. Nevberâ fikrim budur kûy-i ser-i cânânda¹⁶⁷⁷
Gözümü bir nev' ilen men nâzır-ı ruḫsâr idem

1032

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mef'ülü Fâ'ilün

1. Yoḫdur 'ilâc derdime dilden veremliyem
Yaram şaḡalmaz olduḫuna ḫayli ḡamliyam

¹⁶⁷² mecrûhı: mecrûhı N1

¹⁶⁷³ Zaḥmdan: Zaḥmıdan// cismde: cismide N1

¹⁶⁷⁴ hicrden: hicriden N1

¹⁶⁷⁵ feryâddan: feryâdından N1

¹⁶⁷⁶ 'uşşâḳlar: 'uşşâḳılar N1

¹⁶⁷⁷ cânânda: cânânıda N1

2. La‘l-i lebüñ şarābdı ser-hoş iden meni
Fahırım budur ki bāde-i yār ile demliyem
3. Sīnem delindi ney kimi peykān-ı gamzeden
Feryādım ince ney kimidür zil ü bemliyem
4. Hātem metā‘-ı dehr ile şöhret tapup velī
Cān virmüşem nigāra men ondan keremliyem
5. Dil būtesinde āteş-i hicrān gözümde nem
Bir çübter misāli yanan vaḳte nemliyem
- 320b 6. Cevr ü cefā-yı yār ile sīnem dolup daşır
Derd ü melāl ü miḥnet elinden sitemliyem
7. Yaḥsun cihānı ḳorḥuram āhım şerāresi
Süzān-dil ile pāk nefesden ḳasemliyem
8. Gelmiş cihāna min büt-i zībā şanem-perest
Onlar mişāli men daḥı zībā şanemliyem
9. Mihrāb-ı kecle fahır eylüyen zāhide diyün
Tā‘at-geh-i nigārda ebrū-yi ḥamlıyam¹⁶⁷⁸
10. Devrüberimde fevc ile ğam miḥnet ü elem
Şāhem ğam ile Nevberī bī-ḥadd ḥışmlıyam

1033

Fuzūlıye Ḥaşr Olunmuş Bir Ğazel

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. N’ola hem-‘aşr olup senle saña men çāker olsaydım
Cihānda sen kimi ḥalḳın dilinde ezber olsaydım
2. Çıḥup şeh-bāz-ı fikrūnle olaydım ‘aşḳ seyyāhı
Vücūdunda olan bāzū ‘ivaздan men per olsaydım
3. Çekende nazma eş‘arı dutanda ḥayret eyyāmın
Elūnde bir ḳalem ya kim mürekkeb tek ter olsaydım
4. Açanda gül-şen-i ṭab‘uñ muḥabbet şāḥesinde gül
O gül-şen devrine men de tikan tek mi‘cer olsaydım
- 321a 5. Virende şekker ü ḥāra lebüñ inzāma şehdiyyet
Ona mülḥaḳ olup men de sözünde şekker olsaydım

¹⁶⁷⁸ nigārda: nigārıda N1

6. Çekende rîşte-i nazma kelâm-ı dürr-i şehvârî
Huzûruñda duran şem' tek yanup hâkister olsaydım
7. Fezâ-yı dilde cevlâna getürdikce hayâlâtın
Rikâb-ı tevsen-i fikre dayanmış mehter olsaydım
8. Diyirdim hayli mes'ûdam gelüp yanuñda cân virsem
Fuzûlî sen kimi men de cihânda Nevber olsaydım

1034

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Hicr odından cânımı bir lahza râhat bulmadım
Gönlümü endühdan aşlâ ferâgat bulmadım¹⁶⁷⁹
2. Gezmüşem aşk 'âlemin başdan başa şürîde-dil
Baht-ı nâ-mes'ûdına bir gün sa'âdet bulmadım
3. Ğamları cem' eyledim hicrânda maḥzûn dile¹⁶⁸⁰
Her belâ bu cânıma geldi kifâyet bulmadım
- 321b 4. Virmedi göz açmağa imkân raḳîbün ta'nesi
Ta'ne-i aḡyârdan aşlâ nihâyet bulmadım¹⁶⁸¹
5. Yâr elinden dutmuşam muhkem yire yetmiş elim
Ĝayrı bir dergâha yüz dutmaḳı hâcet bulmadım
6. Mesken itdüm küyını göz çekmüşem hûbândan¹⁶⁸²
Başka yire gönlüme biristirâhat bulmadım
7. Nevberem cânân diyüp sildi qaradan adımı
Qara günde qalmadım ilden şemâtet bulmadım

1035

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1. Çemen-zâr içre gül gördim gül üzlü yâri yâd itdim
Güle baḥduḡca ey gül-ruḡ leb-i gül-nârı yâd itdim
2. Şanemler secdesin vâcib bilüp mihrâb terkiyle
Selâsil boynuma zülfü salup zünnârı yâd itdim
3. Qadem mey-hâne-i aşka koyup cânân hayâliyle
Leb-â-leb câm-ı zerrinde mey-i hammârı yâd itdim

¹⁶⁷⁹ endühdan: endühıdan N1¹⁶⁸⁰ hicrânda: hicrânıda N1¹⁶⁸¹ aḡyârdan: aḡyârıdan N1¹⁶⁸² hûbândan: hûbânıdan N1

- 322a 4. Elimden dutmadı sāķī yıhıldım hāke mestāne
Şalāh-ı ‘aql terkiyle o gül-ruhsārı yād itdim
5. Düşerdim kūh u sahrāya nice Ferhād ile Mecnūn
Raķībın ʿaʿne daşından uşandım ‘arı yād itdim
6. Heveslendim ceres şavtın kulaka şevķ ilen dutdum
Giçen ser-ķaflede Mecnūn dutan efsārı yād itdim
7. Revā görmez ki cānānım maña ey Nevberī cevri
Göñül virdikde men onda olan reftārı yād itdim

1036

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Eyledüñ perçem-i gīsūda giriftār dilim
Oldum āsūde daħı söylemerem var dilim
2. Göz revāķına çekür şūretüñi dilde hayāl
Yaş töker ‘arızıma sīnede ağlar dilim
3. Miħnetüñ bā‘is olup cismde yoħ tāb ü tüvān¹⁶⁸³
Bu sebebdendi çekür āh-ı şerer-bār dilim
4. Göz baħur gül-şene dil hayli tesellī götürür
Gül yüzüñ manzarına oldı heveskār dilim
- 322b 5. Dād elinden gicenün āteş-i hicrānı töker
Cem‘ ider çevresine āteşi nā-çār dilim
6. El-ħazer itdi gözüm ħasret-i ruhsāruñdan
Ķat ider gözyaşına ķaṭre-i ħūn zār dilim
7. Semer-i mihr ü muħabbet yetüşüp Nevberīde
Virdi ‘aşķ ehline min tāze vü ter bār dilim

1037

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. ‘Aziz cānımı ķurbān nigāra virmelüyem
Ölüp dir[il]meli olsam dü-bārā virmelüyem¹⁶⁸⁴
2. Yürekde saħladıķım ħalkdan nihān ğamımı¹⁶⁸⁵
Fiĝān u nāle ilen āşikāre virmelüyem

¹⁶⁸³ cismde: cismide N1

¹⁶⁸⁴ [il]: N1

¹⁶⁸⁵ ħalkdan: ħalkıdan N1

3. Zâmîr-i sînedeyî haylî ‘azîz besledigim
Dil ihtiyârını çeşm-i humâra virmelüyem
4. Cevâhirât-ı sühanla dolupdı baħr-ı dilim¹⁶⁸⁶
Telâṭum ile çıhardup kenâra virmelüyem
5. Nigâr hardadı men de o yirde olmaluyam
Hemîşe zevk-i dili ol diyâra virmelüyem
6. Raķîbden ğamımı saħluyup dilimde nihân¹⁶⁸⁷
Sürür-ı kalb ile yâre işâre virmelüyem
7. Çemende bülbüle ta‘lîm idem fiġânı gerek
Dilim nevâsını ol bî-ķarâra virmelüyem
8. Götürdi her müje dilden rüsüm-ı hişsesini
Nigâra dil cigeri pâre pâre virmelüyem
9. Kâra gün ile giçür Nevbere firâķ günü
Bu haķda bir haber ol gül-‘izâra virmelüyem

1038

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Senden ayrı ey perî bî-ihtiyâr aġlar gözüm
Yaş töker ârâmsız leyl ü nehâr aġlar gözüm
- 323a 2. Yâd ider her laħza dil gül-şende gül tek ‘arîzuñ
Mevsim-i gülde nice ebr-i bahâr aġlar gözüm
3. Geh töker hicrânda pinhân yaşın ruhsârîma¹⁶⁸⁸
Reh-güzâruñda durup geh âşikâr aġlar gözüm
4. Gice vü gündüzleri ârâm olup dutmaz ķarâr
Rûzigârın gerdişin tâ bir ķarâr aġlar gözüm
5. Göz töker her dem yaşın ğamdan ‘izâr-ı zerdime
Bâ‘îsi oldur olup senden kenâr aġlar gözüm
6. Muntazır ķoyduñ meni ey bî-mürüvvet gelmedüñ
Ķaldı ġasret ‘arîza tâ intizâr aġlar gözüm
7. Nevberî sen dime feryâdını terk eylüyor
Her ķadar kim miħnetüñ göñlümde var aġlar gözüm

¹⁶⁸⁶ baħr: bahr// telâṭum: ṭelâṭum N1¹⁶⁸⁷ Raķîbden: Raķîbiden N1¹⁶⁸⁸ hicrânda: hicrânıda N1

1039

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Ey perī-şüret seni gördikde hayrān olmuşam
Men de bir şahrā gezen Mecnün-ı devrān olmuşam
2. Leylī-veş ruhsāruña müştāk olup oldum cünün
İl içinden çılmuşam Kays-ı beyābān olmuşam
3. Tavk-ı zincir-i cünün boynumdudur gīsularuñ
Zülf ile hū dutmuşam onçün perişān olmuşam
4. Derdmend olmuş dilim bağrımda hicrūñden verem
Çāresiz bu derdime her lahza giryān olmuşam
5. Hālī itmiş hūndan dil būtesin endūh u ğam¹⁶⁸⁹
Ahdı gözden 'arıza ser tā be-pā kan olmuşam
6. Gül görüp yād eyledim gül-berg-i ter ruhsāruñı
Bülbül-i şeydā kimi gül-şende nālān olmuşam
7. Men de bir şey' kalmuyup yağma idüpdür gözleruñ
Tuş olup men turre-i tarrāra tālān olmuşam
- 323b 8. Nevberī efsürde hāl itdi melāl ü miḥnetüñ¹⁶⁹⁰
Derd-i dil ref' itmege imdi ğazel-h'ān olmuşam

1040

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Men de bu memleket-i 'aşkda sulṭān-ı ğamem¹⁶⁹¹
Vāriş-i miḥnet ü ğam şāhib-i hicr ü elemem
2. Külhen-i kūy-i serüñ 'āşıkadur kaşr-i mülük
Çine faġfūr dime şanma ki şāh-ı 'Acemem¹⁶⁹²
3. Bilmüşem dehri fenā ondaki her zādı fenā
Hem özüm nām-zed-i mülk-i diyār-ı 'ademem
4. Zerrenün zerresiyem ḥaşlet-i fakriyyet ile
Her ne kemdürse cihān içre men ondan da kemem
5. Serv tek bī-şemer öz kaddime fāḥir degülem
Şāh-ı pür-bār kimi başın egen kaddi ḥamam

¹⁶⁸⁹ hūndan: hūndan N1

¹⁶⁹⁰ ğazel-h'ān: ğazel-hān N1

¹⁶⁹¹ 'aşkda: 'aşkıda N1

¹⁶⁹² faġfūr: faḥfūr N1

6. Dehr öz devrine bir ‘âşıkı meşhûr eylüyor
Men de ‘aşkın sözünü neşr eylüyen bir kalemem
7. Nevberem yâre özüm derdimi izhâr iderem
Ġayrıdan derd-i dile çâre temennâ dilemem

1041

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Perde-i çeşmim benim ol mâh-rû yâre hıyâm
Bu hıyâma kiprigim eṭrâfdandur istiḳâm¹⁶⁹³
2. Örtüğü göz perdesi ağı nigâra hı‘âbgâh
Koy gelüp ol mâh-rû dutsun gözüm içre maḳâm
3. Tekyegâh olsun kaçım ol mâh-rû cānânıma
Kaşıma dirseklenüp rāḫat bula vaḳt-i menām
4. Perde-i çeşmim ona uygu demi örter gözüm
Ḳapuluḳlardur onu her dem salarlar vaḳt-i şām
- 324a 5. Giryesiyle gözlerim cānân yoluna şu seper
Pāk ider gerd-i rehin cānāna eyler iḫtirām
6. Merdüm-i çeşmim olar gözde gözetçi yārime
Kim ona yol bulmuya aḡyār ḡayrı vesselām
7. Göz çanaḳı ikidür biri kimindür sorsalar
Şaḡ gözüm cānānımun şolunda hı‘âb itsün ḡulām
8. Nevberî cānānuña göz perdesin virdüñ maḳâm
Çoḡ güzel ihlâş ile itdüñ nigâra iḫtirām

1042

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Sensiz tökülür ‘ârızıma eşk-i revānım
Fâş oldu cihân ehline bu dāḡ-ı nihānım
2. Çıḫdı giceler göklere āh-ı dil-i zārım
Bu ḡayli ta‘accüb ki benim çıḫmadı cānım
3. Cānân cigerim dāḡına merhem yine virmez
O yaḫşı bilür ḡayrı kese yoḫdı ḡümānım
4. Derd-i dilimi sevgilü cānāna diyordım
Ḳayfâ ki onu görcek olur beste zebānım

¹⁶⁹³ eṭrâfdandur: eṭrâfidandur N1

5. Ta'ne daşını çevreme bir sedd çekerdim
Kāt itsem eger gam tozuna eşk-i revānım
6. Bülbülleri nālān iderem gülleri ḥandān
Gül-zārda sensiz ucalan demde fiğānım¹⁶⁹⁴
7. Hicrānuñ ile tā yetüdüm 'ömrümü başa
Ey Nevberī hicr ile benim giçdi zamānım

1043

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Bir doyunca ser-i kūyuñda fiğān eylemedim
Yüzüme eşk-i ter-i çeşm-i revān eylemedim
- 324b 2. Olmaduñ rāzī gelüp dād ışiginde oturam
Miḥnet-i derd-i dil-i zārı beyān eylemedim
3. Tökmedim gözyaşımı gird-i reh-i reh-güzere
Yüregim ḥāhiş iden yirde mekān eylemedim
4. Virmedüñ izn çekem başımı şahrāya çöle
Kays tek dehrde bir nām u nişān eylemedim¹⁶⁹⁵
5. Koymaduñ dāğı delem 'aşkda Ferhād kimi¹⁶⁹⁶
Tīşemi başa urup kātıl-i cān eylemedim
6. Nevberā tāb eyledim bir bile hicrān odına
Cānı cānānıma virmekde ziyān eylemedim

1044

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Ol melek-manzarı men dün gice ḥandān gördim
Güle nişbet yüzünü zülfünü reyḥān gördim
2. Gerdişe girdi meyi bir dolı peymāne ilen
Gönlümü gözlerinün mestine ḥayrān gördim
3. Nāzırānın gözünü ḥālet-i ḥayretde koyup
O perī-şüreti bu ḥale nigeḥbān gördim
4. Çekdi göz ḥātırıma cenneti ḥūrīlerini¹⁶⁹⁷
Yārımı ḥūrī hemān mevzi'i rıdvān gördim

¹⁶⁹⁴ Gül-zārda: Gül-zārıda N1

¹⁶⁹⁵ dehrde: dehrde N1

¹⁶⁹⁶ 'aşkda: 'aşkıda N1

¹⁶⁹⁷ ḥātırıma: ḥātırıma N1

5. Güle beñzer yüzini şübhe yoĥ ammā dehenin
Şanki bir ğonça vü yā piste-i Demġan gördim
6. Nevberā şād olubān başıma çekdim ayağı
Zevke geldim özümü şî‘r-i ġazel-ḥ̂ān gördim¹⁶⁹⁸

1045

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün

1. Her gün olur ziyāde vaşl-ı nigāra meylim
Artur feraĥ dilimde olduĥca yāra meylim
- 325a 2. Saldı ĥayāl-i vaşlı sevdā-yı ‘aşkı başa
Başım da gitse gitmez ondan kenāra meylim
3. Müddetdi fi’l-ĥaĥīkat mey-ĥāneden ıraĥam
Ĥilkat deminden oldu çeşm-i ĥumāra meylim
4. Senden meni ayırmaz kimse ecelden ayru
Kūy-i serüñde öllem vardur mezāra meylim
5. Ĥakk olsa bir muĥabbet dilden çıĥar mı ĥāşā
Yoĥdur yüzüñden ayrı bir gül-‘izāra meylim
6. Sensiz ĥara gün oldum ġamlandı ĥasta göñlüm
Dilde dem-ā-dem artur āh-ı şerāre meylim
7. Ey Nevberī melālim her-çend yār bilmez
Bā-īn heme nigāra artur dü-bārā meylim

1046

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Her seĥer hātif-i mey-ĥāneden āġāh oluram
Mey-i şaĥbādan içüp dehre şehinşāh oluram
2. Cāmı meyle çekürem başa göñül zevke gelür
Remz-i pinhānı ĥalup sırrdan āġāh oluram¹⁶⁹⁹
3. Ayaĥ altında ĥalur küñgüre-i tāk-ı felek
Sīneden ‘arşa yeten āh ile hem-rāh oluram
4. Ucaluĥdan düşürem bir eyle efsürdelige¹⁷⁰⁰
Ĥadem altında ĥalup ĥuşk olan kāh oluram

¹⁶⁹⁸ ġazel-ḥ̂ān: ġazel-ĥān N1

¹⁶⁹⁹ sırrdan: sırrıdan N1

¹⁷⁰⁰ efsürdelige: efsürdegile N

5. Rind-i mey-hāne ile zāhide diḳḳat idirem
Doğruya muhliş olup egriden ikrāh oluram
6. ‘Āşıkāne baḥuram her ṭarafa yol dolanur
Ḥayret üzre dayanup men daḥı gümrāh oluram
7. ‘Aşḳ rāhında yüzüm dutdı ḥaḳīḳat ṭarafa
Nevberī men bu sebep zāhide bed-ḥāh oluram

1047

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

- 325b
1. Dimüyün çoḥdı dil-i zārda min yara disem¹⁷⁰¹
Ḥayli efsūs eylüyor men bunu dil-dāra disem
 2. Munca kim cevr ü cefā gönlüme yārdan yetüşüp
Ne diyor yārim eger men bunu aḡyāra disem
 3. Baḥr-ı sīnemde olan gevher-i la‘lin birini¹⁷⁰²
Ḳıymet eyler mi gören tācir-i bāzāra disem
 4. Bu ḳadar cevr ü cefā çekdi göñül gül-rūdan
Gül bitürmez bu sözi gül-şen ü gül-zāra disem
 5. Şöndümez hicr odını cümle ṭabībān-ı cihān
Ne virer vaşl-ı nigārı bu oda çāre disem
 6. Bī-sütünü daḡıdar āh-ı şerer-bār-ı dilim
Doldurar baḥrları dīde-i ḥün-bāra disem¹⁷⁰³
 7. Bī-ḥaṭar giçmez olu ḳāfile-sālār yükü
Onu da ḡāret ider ṭurre-i ṭarrāra disem
 8. Āşiyān virdi başın ḳuşlara Mecnūn didiler
Ona min töhmet ider men bunu Nevbāra disem

1048

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Men ki ‘aşḳuñda senüñ munca nedāmet çekürem
Öz özümnden uşanup ḥayli ḥacālet çekürem
2. Şanma kim cebren olup ‘aşḳ yükü boynumda
Dilimin ḥāhiş idir bār-ı şadāḳat çekürem

¹⁷⁰¹ zārda: zārıda N1

¹⁷⁰² Baḥr: Bahr N1

¹⁷⁰³ baḥrları: bahrıları N1

3. Bülbülün nâlesidür gönümü nâ-râhat iden
Güli âgûşa çeken hâra beḥâlet çekürem
4. Dile yol virme ğama çünki o cân uğrusudur
Cânı ondan hele kim nev'î selâmet çekürem
- 326a 5. Ne sözüm var olu bu ḥaḳḳ kıyâmet sözüne
Firḳat-i yâr ile men renc-i kıyâmet çekürem
6. Fikr-i yâr ile daḥı şâmı şabâḥ eylüyoram
Şubḥ-dem baḥtîma bir râh-ı sa'âdet çekürem
7. Dûzah ehline diyün sūziş-i hicrân odını
Bilsün onlar ki nice renc-i ḥarâret çekürem
8. Nevberî aşḳ ile men imdiki bu devrimize
Ḳaysdan ehl-i cihân içre 'alâmet çekürem¹⁷⁰⁴

1049

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Eyle ser-mest olmuşam aṣlâ cihânı bilmürem
Hûş u idrâkım gidüp cism ile cânı bilmürem
2. Terk-i firdevs eylüyüp imdi peşîmân olmuşam
Gelmüşem bu dâdda sūd u ziyânı bilmürem¹⁷⁰⁵
3. Cânı buldum bilmürem nirden bulum cânânımı
Kimden itmek yaḥşîdur bile ricânı bilmürem
4. Gül dudaḳ ile maña yarım tekellüm eylüyüp
Ḳayf kim onda olan sırr-ı nihânı bilmürem
5. Gösterür kec-râhı bu 'âlemlerin fetvâları
Egriler bâ'ışdi men râh-ı revânı bilmürem
6. Vâcib olmuş ṭâ'atı nefse kemân-ebrûların
Kec olan mihrâbda zevḳ ü şafâ bilmürem¹⁷⁰⁶
7. Söylüyor zâhid maña istiġfâr ile tövbe kıl
Zâhidin fikri nedür Nevber men anı bilmürem

1050

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

¹⁷⁰⁴ Ḳaysdan: Ḳaysıdan N1

¹⁷⁰⁵ dâdda: dâdıda N1

¹⁷⁰⁶ mihrâbda: mihrâbıda N1

1. Min gül açsun gönçadan gül-zār ü gül-şen neylüyüm
İtr ile dolsun gül ü reyḥān u sūsen neylüyüm
- 326b 2. Gül yüzüñdür gön̄lümün aṣl-ı merām-ı maḳṣadı
Rū-be-rūda durmaduñ ey māh-rū men neylüyüm
3. Vaṣl ḥāşıl olmasa ger bülbül-i şeydā kimi
İtmüyüm mi dād ile feryād u şiven neylüyüm
4. Gözlerim her gün ḳalur cānān yolunda muntazır
Cān olur hicrāndan bir odlu külhēn neylüyüm¹⁷⁰⁷
5. Āteş-i āh-ı dilim ḥuşḳ eylese gül-şenleri
Bāḡı āhım eylese vīrāne gül-bün neylüyüm
6. Ṭa'ne daşına dilim aḡyārdan tāb eylemür¹⁷⁰⁸
Yoḥdı bir āyīne tek rüyımda āhen neylüyüm
7. Yandurursan Nevberī ḳārūre-i hicrāñına
Şu'le-ver nārım idür dünyānı rūşen neylüyüm

1051

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Çoḥdandı men o şūret-i zībānı görmürem
Efsūs lar o gül-ruḥ-i ra'nānı görmürem¹⁷⁰⁹
2. Gül-zar ü bāḡı seyr idirem ḥaḳdur i'tirāf
Ra'nā yüzünde zülf-i semensānı görmürem
3. Müşkil-güşādı mu'tekidem yār bes niçün
Düşvār olan vişālde āsānı görmürem¹⁷¹⁰
4. Reftārı yoḥdı bāḡda servin ne ḥāşılıım¹⁷¹¹
Ana baḥum ki ḳāmet-i Ṭübānı görmürem
5. Kim görse şūretimi maña nīm cān diyor
Şiddetlenüpdi za'f-ı tenim cānı görmürem
6. Ḥayret meni götürdügün ondan bilür gön̄ül
Men göz önünde nergis-i şehlānı görmürem

¹⁷⁰⁷ hicrāndan: hicrānıdan N1

¹⁷⁰⁸ aḡyārdan: aḡyārıdan N1

¹⁷⁰⁹ Efsūs lar: Efsūs lar N1

¹⁷¹⁰ vişālde: vişālde N1

¹⁷¹¹ bāḡda: bāḡıda N1

7. Gül-zâr-ı ‘aşk içinde biten gül çiçeklerim
Gelmiş huşûla sünbül ü reyhânı görmürem
- 327a 8. ‘Aşk âteşine Nevberî kim saldı bilmedim
Bes men niçün bu sâhâda cânânı görmürem

1052

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. İmdi de ser-geşte-i devrân olan Mecnûn menem
Leylî-şûret dil-berin ruhsârına meftûn menem
2. Cân talebkârı olan vaşla ‘ivaz gül peykerin
Ortamızda koyduğu cân şartına medyûn menem
3. Gûşe-i ğam-hânedede şeb tâ seher ğamgîn olan
Dem-be-dem yaşın töken ruhsârına mażzûn menem
4. Cûy-bâr-ı çeşm ile deryâlara şu dolduran
Zinderûd ile Aras rûd-hâne-i Ceyhun menem
5. Ğamlu gönlünden viren mey-hânedede nâya nefes
Dolduran mey-hâneye feryâd ü dâd ü ün menem
6. Bir terâzû var ise miqdâr-ı ‘aşk-ı vezn iden
Kaysun ‘aşkından olan miqdârda ötkün menem¹⁷¹²
7. Dâd u feryâd eylüyen kûy-i ser-i cânânda¹⁷¹³
Nevberî yaşın töken ruhsârına her gün menem

1053

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Yüzüne nişbet eger ol meh-i pervîni didim
Olma rencîde ki men bu sözü taħmîni didim
2. Ne melâhatlidi kim dehrde şöhret kazanup¹⁷¹⁴
Şûretüñ zann eyleme ‘arız-i şîrîni didim
3. Her seher müşg-i Hotan bād-ı şabâdan yetüşür
Ey Hotan gözlüm inan turre-i müşgini didim
- 327b 4. Dil Nedendür ki bile ‘aşkda ğam virür olur¹⁷¹⁵
Bî-ğamı söylemedim ‘aşık-ı miskîni didim

¹⁷¹² miqdârda: miqdârıda N1¹⁷¹³ cânânda: cânânıda N1¹⁷¹⁴ dehrde: dehride N1¹⁷¹⁵ ‘aşkda: ‘aşkıda N1

5. Yine göz her yetene mihr ile salmur nazarın
Yüzünü söylemedim şüret-i gayrını didim
6. Ne güzel şayd eyelüyüp turfe kebüter özine
Şāh-bāzı dimedim bu dil-i şāhīni didim
7. Men şabādan diledim Nevberī hoş-büy-i nesīm
Sünbülün ıtrını yoḡ zülf-i reyāḡīni didim¹⁷¹⁶

1054

Fe'īlātün Fe'īlātün Fe'īlātün Fe'īlün

1. Bilmürem bu dil-i bīçāre ne tedbīr eyelüyüm
Ne kadar dāda gelim nāle-i şebgīr eyelüyüm
2. Dil-i dīvāneye bir çāre bunu añlamuşam
Zülf-i cānānı onun boynuma zincīr eyelüyüm
3. Zülf-i yār ile giçen ḡāl-i perīşān dilimi
Niçe meclis ola tā men onu taḡrīr eyelüyüm
4. Rind-i mey-ḡāne ile pīr-i muḡān hem-rāzım
Men ki zāhid degülem ḡīle vü tezvīr eyelüyüm
5. Görmesem şüretüni bilme ki senden dürem
Mümkinimdür dilime ʿaksüni taşvīr eyelüyüm
6. Sındıma ḡalbimi çün şīşeye beñzerdi göñül
Sınsa ol şīşe onu men nice taʿmīr eyelüyüm
7. Söz virüp yārim onun yanına pinhānī gidem
Nevberī men nice bu daʿveti te'ḡīr eyelüyüm

1055

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. İçüp la'lüñ meyin ser-ḡoş yıḡılsam dut ki ma'zūrem
Saña ma'lümdür cānān şarāb-ı cāmdan dürem¹⁷¹⁷
- 328a 2. Lebüñden neş'edār oldum ḡarāb-ı bāde-i şāfem
Dem-ā-dem içsem ol meyden cihānda ḡayli mes'üdem
3. Binā-yı cānımı te'mīn iden meydür muḡabbetdür
Fezā-yı ʿaşḡda şāhem bilād-ı Çīn-i faḡfürem¹⁷¹⁸

¹⁷¹⁶ reyāḡīni: reyāḡīni N1

¹⁷¹⁷ ma'lümdür: ma'lümdür// cāmdan: cāmıdan N1

¹⁷¹⁸ ʿaşḡda: ʿaşḡıda N1

4. Kemān ebrūların tîri dile yetdükce şād ollam
Göñül hoş-ḥāldür senden ḥayāl itme ki rencürem¹⁷¹⁹
5. Fiğān u nāle vü zārım ser-i kūyuñda ḥiss itseñ
Özümden bilme bu dādı fiğān u dāda mecbürem
6. Deli dîvāne oldum kim ötem nā-ehl-i dünyādan
Olam ser-geşte-i şahrā bu rüsvālıkda mağrūrem
7. Öten ötdi giçen giçdi hani Ferhād ile Mecnūn
Yetüpdür vaқtim ey Nevber mecālislerde meşhūrem

1056

Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlün

- 328b
1. Men belā-yı 'aşq ile rüsvā-yı devrān olmuşam
İllere meşhūr olup dil-bend-i cānān olmuşam
 2. Giryeden göz açmadım bir laḥza faḥrımdur benim
Sen kimi bir dil-berin hicrinde giryān olmuşam
 3. Men nesīm-i şubḥdan bildim perîşān ṭurreñi¹⁷²⁰
Zülfüne nişbet özüm ḥāl-i perîşān olmuşam
 4. Dutmadım men nāşihün pend-i riyāsın gūşıma
Öz özümden rāzīyem mesrūr u şādān olmuşam
 5. Virmedim aḡyār[a] yol bilsün merām u ḥ'āhişim¹⁷²¹
Sırrım ile dil kimi sīnemde pinhān olmuşam
 6. Her seḥer vaқti du'ā cānānım eyler müstecāb
İlticāya el dutup çāk-ı girîbān olmuşam
 7. Bir zamān Mecnūn idi 'unvān olan 'āşıklara
İmdi 'āşıklara ey Nevber[î] 'unvān olmuşam¹⁷²²

1057

Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlün

1. 'Aşq-ı yār ile dolan cām-ı şarāb-ı la'l-fām
Bezm-i 'işret dil-ber-i hoş-rū leb-ā-leb meyle cām
2. Bir şeker-leb dil-ber-i meh-rū olan endāmı sīm
La'l-i mey-gūn neş'esi zevk ü şafā başda müdām

¹⁷¹⁹ hoş-ḥāldür: hoş-ḥālidür N1

¹⁷²⁰ şubḥdan: şubḥıdan N1

¹⁷²¹ [a]: - N1

¹⁷²² [î]: - N1

3. Güşe-i ruhsârda hâl-i siyâhın dânesi¹⁷²³
Murğ-i rûha perçem-i gîsûları tezvîr-i dâm
4. Zûlmet-i zülf-i siyâhında lebi âb-ı hayât
Tûtî dildür şeker ü la'l-i lebine teşnegân
5. Güne ide reşk ruḡ-i zîbâsına vaḡt-i seḡer
Müşg-bû gîsûsına ḡayrân ḡala yeldâ-yı şâm
- 329a 6. Âteşîn rûyı yaḡa ‘aşık dilin şâm u seḡer
Dil zamîr-i sîne de tâ bulmaya râḡat maḡâm
7. Terk-i idrâk eylüyüp ‘uşşâkı dâim mest ola
Cismi ḡâkatdan düşe metrûk ola tende nizâm
8. Yâr küyından gelen her dem nesîm-i cân-fezâ
‘Aşık ma‘şûḡadan pinhân yete ondan selâm
9. Nevberî cânândan dutmaz bu hicrân cürmini¹⁷²⁴
Yârine yetse alar hicrân deminden intikâm

1058

Mefûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

1. ‘Aşḡ ‘âleminde men dilimi yâra virmüşem
Ser-mest olanda gönlümü dil-dâra virmüşem
2. Ser-geştelikte men de cünûn-ı zamâneyem
Dâr-ı cihânı ḡurre-i ḡarrâra virmüşem
3. Derd ü ḡam u melâl ile hem renc ü miḡneti
Cem‘ eylüyüp tamâm-ı dil-i zâra virmüşem
4. Vaşl-ı nigâra vaḡt-i mu‘ayyen lüzümü yoḡ
ḡilkatde men vücūdımı ol yâra virmüşem
5. Bülbül fiḡânı gül-şeni dutmuş gül istiyor
Men de ḡayâlim ‘arîz-ı gül-nâra virmüşem
6. Hâl-i siyâh-ı hind-veşi gül-‘izârda¹⁷²⁵
Güyâ ki men elimle gülü ḡâra virmüşemü
7. Cânândan soruşdula vaşluñ kiminkidür¹⁷²⁶
İtdi işâre vaşlımı Nevbâra virmüşem

¹⁷²³ ruhsârda: ruhsârıda N1

¹⁷²⁴ cânândan: cânânıdan N1

¹⁷²⁵ ‘izârda: ‘izârıda N1

¹⁷²⁶ Cânândan: Cânânıdan N1

1059

Mef'ûlû Fā'ilâtü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Men terk-i zevk-i serv-ķad-i yār itmerem
Dil h̄'āhişî bu oldı onu h̄ār itmerem
- 329b 2. Gül-berg-i ter yüzünde olan ħara h̄āl tek
Gül bûtesinde h̄ārı da inkār itmerem
3. La'l-i lebin meyine girov ħırķamı ħoyup
'Üryān ü mest h̄āletime 'ār itmerem
4. Kūyî ħavāf eyler 'ivaz ħacc-ı ekberi
Beyt-i Ĥudāya Őavtımî tekrār itmerem
5. Yād-ı ruĥ-i nigār iledür seyr-i gül-Şenim
Yoĥsa ki men seyāĥat-i gül-zār itmerem
6. Āh-ı cigardi eşkimi gözden niŐār iden
Göz merdümün 'abeş yire h̄ün-bār itmerem
7. Zībā Şanem ne çoĥdı cihān iĥre līk men
Her bī-vefāya raĥbet-i dīdār itmerem
8. Dil senden özge dil-bere meftün olan degül
Ĥ'āhiŐ onundi 'aksine ıŐrār itmerem
9. Ger dāmen-i viŐāle yete Nevberin eli
Ķıllam ħasem ki nāle dige bār itmerem

1060

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Mülk-i 'aşķın men de bir meŐhūr olan sultānıyam
Server-i h̄übān olan ma'Őūkamun derbānıyam
2. 'Andelīb-i gül-Őenem olmaz ħafes küncü yirim
ĀŐiyānım Őāĥe-i gülde olarsa ħāni'yem¹⁷²⁷
3. Āĥdı Mecnūn Őu kimi 'aşķ āleminde durmadı
Līk men bu vādī-yi 'aşķın duran 'ummānıyam
4. Şanmuyun ser-ĥoŐ meni bile görende h̄ālîmi
Doĥrudur mestem velī nergis gözün mestānıyam
5. Nāle-i ney yandımaz men olmasam bezm ehlini
O benim cānımdı men ol nāy-i ĥuŐkun cānıyam

¹⁷²⁷ ħāni'yem: ħāniyem N1

- 330a 6. Baħr-ı dildendür benim zāhir olan gevherlerim¹⁷²⁸
Genc-i sīnemdür dolu dürr ile gevher kāniyam
7. Cān u dilden kim vire ey Nevberī cānāna cān
Men onun kem-ter ğulāmı kem-terīn derbāniyam

1061

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

1. Ey gözüm kan yaş töküp işrāf ile kılma ħarām
İt kanā'at yaşuñna hicrānda çoħdur maķām¹⁷²⁹
2. Māil itmişdir seni cānān ğamında giryeye
İstiyor bu nev' ile tā senden alsun intikām
3. 'Aşık olduñ şabr kıl ta'cīle yoħdur ihtiyāc
Çarħ-ı gerdün her işin vaķtinde koymuş bir nażar
4. Ħāl-i hindū dānesi ruħsārda tezvīridür¹⁷³⁰
Dāmıdur zülf-i siyeh bu dāma göñlümdür hümām
5. Kāfile-sālārı gör bend it kaķāra başuñı
Sa'y kıl tā yetmesün nā-ehl eline bu licām
6. Virme fırsat ħīle-i tezvīre düşsün murĝ-i dil
Dāne-i tezvīr içün ac murĝ mişli olma ħām
7. Muħterem dut nefsuñi eksilme her bir nākese
Olma alçaķ sen nice bāzārı satķın bir ğulām
8. İhtirāmın dutģılan her yirde pīr ü sālikin
Nevber-āsā sen de bul maħlūk içinde ihtirām

1062

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Ğam-ı hicrānuñı ilden hemīşe men nihān dutdum
Ħabāb-āsā havālandım şu üstünde mekān dutdum
- 330b 2. Dil-i mecrūħıma ğamzeñ ħadenginden necāt olmaz
Gine geldi dile degdi onu her ķadri yan dutdum
3. Didim murĝ-i dile nolmuş çıħup cismimden ayrıldıñ
Didi men zülf-i cānānı özüme āşiyān dutdum

¹⁷²⁸ Baħr: Bahr N1

¹⁷²⁹ hicrānda: hicrānda N1

¹⁷³⁰ ruħsārda: ruħsārıda// hümām: ħümām N1

4. Kime men neyledim bilmem işim müşkilde bend oldı
Kimin haqqında bed oldum ki ecrine yeman dutdum
5. Meni da'vet idir zâhid sücûda eğri mihrâba
Onun re'yini nehy itdim kemân çaşa gümân dutdum
6. Lebûñ şehdin dile dermân olan zanneyledim el-ħağ
Bu zannım hayli düzgündür hayât-ı câvidân dutdum
7. Yüzüñ yâdıyla gül-şende baħar ħandân güle Nevber
Ĥayâl itme ki men sensiz şafâ-yı gülsitân dutdum

1063

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

1. Giceler şubħa kimi ħırz-ı du'â itmelüyem
Dâmen-i yâri dutup vaşla ricâ itmelüyem
2. Ğuşşa cânım eridüp derdim 'ilâcım gezürem
Dile bir nüşħa bulup ana devâ itmelüyem
3. Cân temennâ eylese vaşlına cân virmelüyem
Bu temennâya dil ü cânı fedâ itmelüyem
4. Dile minnetdi gözüñ gamze ħadengin yetüre
Bu oħun yarasına şükr ü şenâ itmelüyem
5. Bûseni dil dilüyor 'arız-ı gül-nâruñdan
Söyledi yârim onu men de 'ağâ itmelüyem
6. Cân viren vaħte onun adını alsam dilime
Şeref-i ismi ile cânı rehâ itmelüyem
7. Şüret-i yâri göñül gözgüsüne dutmaluyam
Nevberâ derd-i dili onda cüdâ itmelüyem

1064

Mef'ûlü Fâ'îlâtü Mef'â'îlü Fâ'îlün

- 331a 1. Cânâna nezr cânımı ħurbân özüm didim
Ĥurbândı yâre cism ile bu cân özüm didim
2. Bâlâ-yı ħadr itmek için ilde yârimi
Ra'nâ ħadine serv-i ħırâmân özüm didim
3. Derd-i dilimi hicrde ħadden füzün görüp¹⁷³¹
Vaşlın 'ilâc-ı derdime dermân özüm didim

¹⁷³¹ hicrde: hicride N1

4. Gül şāhesinde ḥande olan tāze gül kimi
Ruḥsār-ı yāre nev-gül-i ḥandān özüm didim
5. Gonça lebin görende dayandım sükūtda¹⁷³²
Ḥamrā dudaka piste-i Demḡan özüm didim
6. Mey-ḥāneden kulağa gelen [ney] şadāsına¹⁷³³
Oldı şerīk bu dil-i sūzān özüm didim
7. Zevk-i dilim hemīşe benim ḥüsn-i yārdur
Göz manzarına çāk-ı girībān özüm didim
8. İtmez ‘ilāc-ı derdime dermān ilen ḥekīm
Bilsün bu remzi ḥikmet-i Loḡmān özüm didim

1065

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Men de bir rindem ki terk-i cām u sāḡar itmerem
Bāde-i la‘l-i lebi meyle ber-ā-ber itmerem
2. Derdüñe pergāle-i gönñlümde min ḡam-ḥāne var
Men ḡamı fāş eylüyüp aḡyāra izḥār itmerem
3. İstüyüpdür nāleme bā‘iṣ nedür bilsün raḡīb
Līk men her bir yeten nā-ehle bāver itmerem
- 331b 4. Terk-i mey itdim disem mey-ḥāne baḡlansun gerek
Mürşid-i pīr-i muḡānın ḥāṭırın ter itmerem¹⁷³⁴
5. Māh-veşler vaşfına ḡuş itmerem senden sivā
Her yeten zībā ruḡu başım çün efser itmerem
6. Ğarḡ-i deryā-yı ḡam-ı yārem ki bir ḡavvāş tek
Gönñlümü bī-dürr ü bī-mercān gevher itmerem
7. Ger leb-i cānāndan bir cām-ı mey nūş eylesem¹⁷³⁵
Ḥilḡatim ḡayr iledür zī-nefse men şerr itmerem

1066

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Āteşīn ruḡsāruña pervāne-veş yanmış perim
Pāye-i şem‘-i ruḡuñ devrindedür ḡākisterim

¹⁷³² sükūtda: sükūtda N1

¹⁷³³ [ney]: - N1

¹⁷³⁴ ḥāṭırın: ḡāṭırın N1

¹⁷³⁵ cānāndan: cānānıdan N1

2. Gözyaşındur kâmet-i ra'cânâñî sîr-âb eyelüyen
Ol kadd-i dil-cûya şu her gün virer eşk-i terim
3. Men gulâm-ı dil-berem kûyında hâdim kem-terîn
‘Âlî-ğadrem bâ‘îşi ‘âlî-mekândur dil-berim
4. Hırka-yı kirbâsıdur egnimdeki dervîş-i dil
Pâdişâh-ı mülk-i ğam başda muhabbet efseriyem
5. Külhenim devrindedür ta‘ne daşından bir hişâr
‘Ayn-ı râhatdur maña külhen ferâgatdur yirim
6. Hûşım olsa başımın çoğdan iderdim çâresin
Hûş ile idrâkdan hâlî olup sensiz serim¹⁷³⁶
7. Ney kimi sūrâh idüp ğamzeñ hadengi sînemi
Çıhmağ ister per açup murğ-i dile her yan derim
8. Öyle za‘f olmuş tenim ey Nevberî endühdan¹⁷³⁷
Harda dursam ol yire bir sâye salmaz peykerim

1067

Mef‘ülü Fâ‘ilâtün Mef‘ülü Fâ‘ilâtün

- 332a
1. Devr-i ruğunda yârin zülf-i siyâhı gördim
Dutğun şehâb içinde pür-nâr mâhı gördim
 2. Sulţân-ı hüsn-i çeşmüñ fağfûr-i Çîn mişâli¹⁷³⁸
Etrâfına düzülmüş müjgân sipâhı gördim
 3. Ebrû-yi ham tarîk-i hüsn-e nazar salanda
Egri yol ile bağdım bir doğru râhı gördim
 4. Te’sîr-i bahş-ı âha var sâ‘at-i mu‘ayyen
Men çekdigim cigerden te’sîrli âhı gördim
 5. Başa niçün yetüşmez dil itdigi temennâ
Takdîre yoğdı tebdîl hükmi-i ilâhî gördim
 6. Men reh-güzâr-ı yâre tenhâ gidüp dayandım
Dilde koyan muhabbet ‘izzetlü şâhı gördim
 7. ‘Aşk ‘âlemin ser-â-ser Nevber musahhar itdi
Sulţân-ı ‘aşk olanda murğ ile mâhı gördim

¹⁷³⁶ idrâkdan: idrâkıdan N1¹⁷³⁷ endühdan: endühıdan N1¹⁷³⁸ fağfûr: fağfûr N1

1068

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Hıyāl-i vaşl ile her dem dutur hıyāt dilim
Bunuñla firkat odından tapur necāt dilim
2. Melāl ü miñnete çoğdur taħammüli dilimün
Ümīdvārem ide şabrımı şebāt dilim
3. Özümde saltanat-ı ‘aşkda şehinşāhem¹⁷³⁹
Libās-ı faqr ile sen zann kılma lāt dilim
4. Lebüñde kevşeri bulmuş yüzüñde rıdvānı
Kābül itmeyecek bir de müskirāt dilim
5. Ruñuñ meni o yire çekdi çāresiz kıldım
Süvār-ı fıl olurken olupdı māt dilim
- 332b 6. Lebüñde şehd-i mükerrer olupdı cezbe-i dil
Budur ki hıyali sever kınd ile nebāt dilim
7. Şu şöndümez cigerim āteşin benim Nevber
Yanupdı hicr odına çünki kat kat dilim

1069

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Faqr-ħaşlet mün‘imem dervīşler sulţānıyam¹⁷⁴⁰
Mübtelā-yı ‘aşk olan ‘āşıkıların dermānıyam
2. ‘Aşkdan ser-geşte bir Mecnūn olanlar cismine¹⁷⁴¹
‘Ālem-i ma‘nādaki Ferhād u Mecnūn cānıyam
3. Bülbül-i şeydā-dilem bir gül-‘izārın ‘āşığı
‘Ārız-ı gül-nārınun şām u seher nālānıyam
4. Gencdür sīnem nihān memlū-yi gevher dürrler¹⁷⁴²
Men bu gencin ħāfızı maħrüb olan vīrānıyam
5. Gözyaşım şām u seher gözden gele bilme ‘aceb
Bu tükenmez eşkimin pür-mevc olan ‘ummānıyam

¹⁷³⁹ ‘aşkda: ‘aşkıda N1

¹⁷⁴⁰ dervīşler: dervīşiler N1

¹⁷⁴¹ ‘Aşkdan: ‘Aşkıdan N1

¹⁷⁴² dürrler: dürriler N1

6. Ka'be yüzlüm zülfünü örtük hacer hâle salup¹⁷⁴³
Men bu hacc-ı ekberin maqbûl olan qurbānyam
7. 'Ahdim oldur men dahı vaşl-ı nigāra cān virem
Her zamān h'āhiş ide men bende-i fermānınam
8. Bilme müşkil Nevberî vaşl-ı nigāruñ sehdür¹⁷⁴⁴
Şabr her dem söylüyor men müşkilün āsānyam

1070

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. 'Aşq ser-gerdānyam endūh u gāmdur hem-demim
Fikr ü zıkrım yārdur olsun niçün dilde gāmım
2. Ney nevālanmaz ona sūzān dilim dem virmese
Qābil-i feryād olar imdād ide ana demim
- 333a 3. Birce Mecnūn cānını cānāna teslīm eyledi
'Aşq rāhında odur cevr ü cefāya bā-hemim
4. Doldurar mey-hāneni ney nālesi şām u seher
Gālibā pīr-i muğān kurmuş o yirde mātemim
5. Huşk ider deryāları āh-ı şerārım āteşi
Olmasa imdād iden deryāya sızkın göz nemim
6. İhtiyār elden gidüp başdan itirdim hūşımı
Mihrüni bā-īn heme sahlar bu qalb-i muhkemim
7. Hayretüñden çöllere düşdüm cünün zannitdiler
Haqlıdurlar beñziyor Mecnūna hāl-i sersemim
8. Reh-nümāsı vardur her bir cününün Nevberî¹⁷⁴⁵
Olmadı lākin benim yol gösteren bir adım

1071

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Hayāl-i vaşluñı dilden kenār itmemüşem
Göñülde gayrı şanem ihtiyār itmemüşem
2. Hayāl-i vaşluñ olupdur tesellīsi dilimün
Bir aydı dil-bere göz i'tibār itmemüşem

¹⁷⁴³ hacer: haker N1

¹⁷⁴⁴ sehdür: sehlidür N1

¹⁷⁴⁵ vardur: varıdur N1

3. Olupdı seng-i melāmet dili mükedder iden
‘İlede bir güzele āh u zār itmemüşem
4. Bir özge dil-bere hergiz muḥabbet arturuban
Sirişk-i alimi gözden nişār itmemüşem
5. Oturmuşam ğam ivinde ḥayāl-i rūyuñ ile
Cünün olup dahı meyl-i diyār itmemüşem
6. Didim ki şād oluram men vuşul-i vaşl ile
Henüz men özümü baḥtiyār itmemüşem
7. Ğamım sitāre şayundan ziyāde olmalıdır
Bu zanndur ki nücümü şümār itmemüşem
- 333b 8. Diyorla şavt-ı ney süznāk nālem tek
Fiğānımı neye men āşikār itmemüşem
9. Karışdı ğam ḳanıma bend bend cānımda
Bu ḳanı vaşl ile dilden kenār itmemüşem
10. Nazar hemīşe salar Nevberī nigār özine
Nezāre ğayrı yüze ey nigār itmemüşem

1072

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Rāḥat olmaz dil ser-i kūyında feryād itmesem
Bülbül-i şeydā kimi gül-rūyuña dād itmesem
2. Murğ-i rūḥım bir demi cānımda ārām olmuyor
Şām-ı hicrān vaşluñı ey māh-rū yād itmesem
3. Leblerin şīrīndür şīrīn lebinden göñlüme¹⁷⁴⁶
Çatluyar bağrım dili aşkuñda Ferhād itmesem
4. Cism-i cānımdan dilim bi’l-merre ayrılmağ diler
Rāḥat olmaz men onu cismimden āzād itmesem
5. Tāb-ı hicrān itmerem ümmīd-i vaşluñ olmasa
Bir nefes de çekmerem ruḥsāruñı yād itmesem
6. Göñlüme hicrān günü bir nev‘ ilen virrem firīb
Sākit olmaz tā onu ümmīd ile şād itmesem
7. Kūhken netmiş hüner dağa urupdur tīşesin
‘Ārım olsun men onu āh ile ber-bād itmesem

¹⁷⁴⁶ şīrīndür: şīrīnidür N1

8. Nevber olmam cānımı cānāndan itsem dirîḡ¹⁷⁴⁷
Cān virüp cānānıma Mecnūn kimi ad itmesem

1073

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Vaşluñı yād eylügen demleri ḡam görmemüşem
Ḡamzeden bir niçe gündür ki sitem görmemüşem
- 334a 2. Āya kem-yek dilüyor bir günedür farkı onun
‘Ārızuñda olan ay kaşuñı kem görmemüşem
3. Gün buluḡ altda ḡalar müddetidür bir niçe gün
Mih-r-i tābān yüzüñi ilde ki hem görmemüşem
4. Dilimi sīnede sākıt eylüyor merdüm-i çeşm
Şād olup görđi yüzün ‘ārızıma nem görmemüşem
5. Oḡşaduplar ḡaleme kaşuñı kecdür bu ḡayāl
Hele men imdiye dek egri ḡalem görmemüşem
6. Māh-ı nev nişbeti hem ḡaşa ne çendān ki olar
Onu da ḡaş kimi cezbeli ḡam görmemüşem
7. Didiler yār gelür nāz ile ‘uşşāḡa ḡaraf
Bu ne gelmekdi bile şavt-ı ḡadem görmemüşem
8. Hind sulḡānı gözüñ fevc-i müjeñdür ḡaşemi
Men bile şāh ne de bile ḡaşem görmemüşem
9. Yāri luḡf eyler eger Nevbere olmazsa raḡīb
Men ki ondan hele bir töhmet ü zem görmemüşem

1074

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. İncime cānān gelüp kūyuñda feryād eylesem
Cevr ile bī-dāduñı yanuñda men yād eylesem
2. Bir ḡayāl-i vaşldur sākıt iden maḡzūn dili¹⁷⁴⁸
Bu sa‘ādetdür onu bir nev‘ ilen şād eylesem
3. Nergis-i mestüñ olup metrük iden idrākımı
‘Ārım olsun dil meye ‘ömrümce mu‘tād eylesem

¹⁷⁴⁷ cānāndan: cānānıdan N1

¹⁷⁴⁸ vaşldur: vaşlıdur N1

4. Eylese āhım odı gözyaşımı ruhsāra kem
İzn var mı bu ciger kanıyla imdād eylesem
5. Dil eger sīnemde teng olsa şeb-i hicrānlar¹⁷⁴⁹
‘Ayn-ı rāhatdur onu cismimde āzād eylesem
- 334b 6. Terk-i feryād itmerem başım yuva olsun kuşa
Kalmasun adım eger Mecnūn kimi ad eylesem
7. Neylürem gül-şen gülün Nevber gül üzlü yārsız¹⁷⁵⁰
‘Ömrüm olsun gül kimi onsuz gülü yād eylesem

1075

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün

1. Şubh eyelüyor hayālīm şāmı senüñle bā-hem
Efsūs ola ki olmur cānım tenüñle bā-hem
2. Gül-zār-ı hüsnüñ içre bir turfe gül açılmış
Koy bu güli üzüm men menle senüñle bā-hem
3. Rıdvāna hoş diyorlar sensiz cihānım olsun
Cennet ber-ā-ber olmaz rü gül-şenüñle bā-hem
4. Koy men öpüm yüzüñden sen dişle leblerinden
Tā birbirle qarışsun kanım kanuña bā-hem
5. Nirden işitdi bülbül Nevber figān u dāduñ
Feryāda geldi gül çün bu şīvenüñle bā-hem

1076

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Tāb-ı hicrān eylesem her lahza men dād itmerem
Sākit itsem göñlümü küyuñda feryād itmerem
2. Vaşl-ı nā-maқdūruñı virrem tesellī göñlüme¹⁷⁵¹
Mümkin itsem göñlümü fiқatde nā-şād itmerem
3. Dil bināsın ‘aşqda ta‘mīr itsem muţlaқā¹⁷⁵²
Ol binānı tīşe-i āhımla ber-bād itmerem

¹⁷⁴⁹ hicrānlar: hicrānlar N1

¹⁷⁵⁰ yārsız: yārisız N1

¹⁷⁵¹ nā-maқdūruñı: nā-maқduruñı N1

¹⁷⁵² ‘aşqda: ‘aşkıda N1

4. Gül düşünde hârdur ondan kenâra ‘andelîb¹⁷⁵³
Men onun feryādına gül-şende îrād itmerem
- 335a 5. Dil-berimdür bir melek-şüret beşer hilķat diyü
Cevrine mu‘tād olup meyl-i perî-zād itmerem
6. Nevberā cānān ğamı ber-bād idüpdür gönlümü
Hoş dutur vîrānı o tā men de ābād itmerem

1077

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Yoħdur firāk-ı yār ile gönlümde bir ğamım
Vechi budur ki yār ğamı oldı bā-hemim
2. Virrem cihānı ondaki emvāli bir tüke
Bir müy-i zülf-i yāre budur ķalb-i Hātemim
3. Heng-āver oldı nāleme řanbūr çeng ney
Mey-hānelerde oldı benim bezm-i mātemim
4. Yād eyledikce ‘arız-ı gül-nār-ı dil-beri
Gözden sirişk cārî olur ķalbden demim¹⁷⁵⁴
5. Ŧa‘ne daşıyla doldurup etrāf u çevremi
Muħkem hişār içinde durur ķalb-i muħkemim
6. Şabrim tüketme ey dil-i mecrūħ ğuşşadan
Bir gün yeter sa‘ādete bu řālî‘-i kemim
7. Menden el üz mu‘āleceden el götür şabîb
Sende ‘ilāc derdime yoħdur ne merhemim
8. Bār-ı ğam egdi ķaddimi Nevber firākda¹⁷⁵⁵
Başı yetür ayaķa olan serve bā-hemim

1078

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Bilmedi hālim perîşān olduķun cānān benim
Cānımı elden salar bu derd-i bî-dermān benim
- 335b 2. Bülbül-i gül-zārdur feryādımı hisseylüyen
Nāle terkiyle olur feryādıma hayrān benim

¹⁷⁵³ hârdur: hārıdur N1¹⁷⁵⁴ ķalbden: ķalbiden N1¹⁷⁵⁵ firākda: firākıda N1

3. Ey felek tā kaldı mı bir guşşa gönlümden kenār
Gönder itsün var ise bu gönlümü vīrān benim
4. Āteş-i hicrān meni yandırır aşlā yoḥ ḡamım
Evvel āḥir yārimün ḡurbānidur bu cān benim
5. Bir zamān Mecnūn ile Ferhād olup dil ezberi
İmdi de ey Nevberī meşhūr olan ‘unvān benim

1079

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Gitdi cānān başıma ‘aşkıında min ḡavḡā benim
Mürde kıldı cānımı ḡāh eyledi iḡyā benim
2. Çekdi başım min belā hicrānda aḡyārdan¹⁷⁵⁶
Derd ḡalmup görmüye cān u dilim aşlā benim
3. Ḳucdurup ḡam dizlerin ḡayretde ḡoydı muttaşıl
Ḳāmetim ḡam eyledi ol ḡāmet-i Ṭübā benim
4. Ḳoydı giryān gözlerim ḡasretle ḡül ruḡsārına
Eyledi pinhān olan derd-i dilim peydā benim
5. Ḳaysa bir zincīr ilen Mecnūn diyüp ad itdiler
Bir tük ile baḡlanan bu gerden-i rüvā benim
6. Ḳaradan tebdīl idüp cānān maña Nevber didi
Sen benim ol söyledi ḡoy olmasun dūnyā benim

1080

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ḳara daşdan ḡabrimi ta‘mīr idün muḡkem benim
Ḳara baḡt olmaḡımı bilsün hamu ālem benim
- 336a 2. Āḡ-ı sūzım ḡabrimün topraḡını itsün şikāf
Aḡlasunlar yarama gördikde bī-merhem benim
3. Pūça virdi ‘ömrümü hicrān ḡünüde āḡ-ı dil
Başım üste gelmedüñ gel ḡabrime her dem benim
4. Cān virende salmadı bir sāye ḡaddüñ başıma
Sāye salsun ḡabrime ol ṫurre-i perçem benim
5. Ḳabre menle ḡam gider ḡoymaz ḡamuñ tenhā meni
Orda hem senden yeten endūh u miḡnet ḡam benim¹⁷⁵⁷

¹⁷⁵⁶ hicrānda: hicrānda// aḡyārdan: aḡyāridan N1

6. Her zamân ney şavtını dutsaň kulağa eyle bil
Ondadur şavt-ı hazîn dil nâlesidür dem benim
7. Nevberî koy yazmasun başa yetişmez derdimi
Zahmet-i bî-câ çeküp dünyâda bir âdem benim

1081

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Derde salmış cānımı 'aşk ile cānān ey hekīm
Zahmet-i bî-cā çeküp şarf itme dermān ey hekīm
2. Mümkün olmaz derdimi itmek mu'ayyen nabzdan¹⁷⁵⁸
Derd-i 'aşık nabzdan olmaz nümāyān ey hekīm
3. Sīneme el urma kim her yan sitem peykānidur
Kuruyupdur yaradan iħrāc olan kan ey hekīm
4. Çāre yoħdur derdime el çek 'ilācımdan benim
Zahmetüñ eyler seni āħir peşimān ey hekīm
5. 'Aşkdan peydā olup pinhān dilimde bir verem¹⁷⁵⁹
Derd-i bî-dermānıma yoħ sende imkān ey hekīm
6. Zāhir itdi Nevberî ilden nihān derdin saña
Sen de saħla bu ğamı gönünde pinhān ey hekīm

1082

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Tāk-ı ebrū-yi ħamuñdur bā'is-i ħam kāmetim
Secde itmekden olup yayımla bā-hem kāmetim
- 336b 2. Ğamze peykānın görüp her laħza baş egdim oña
Tā gözümnden degmesün ħamlandı kem kem kāmetim
3. Kışsa boy olmaķını şordım benefşe söyledi
Ĥacletim dendür olup gül-şende perçem kāmetim
4. Servden şordım didi bāğa geler cānān bu ğün
Görmek için 'arızın boylandı her dem kāmetim
5. Ĥasretüñdür eylüyen mū-yi ser-i rüyım sefid
'Āķibet pūça virer hicrān tenim ğam kāmetim

¹⁷⁵⁷ orda: orada N1¹⁷⁵⁸ nabzdan: nabzıdan N1¹⁷⁵⁹ 'Aşkdan: 'Aşkıdan N1

6. Secde zāhid eylüyor mihrāba ey Nevber benim
Tā'at-ı ebrū-yi ham kılmış dem-ā-dem kâmetim

1083

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

1. Yād oldu üzün şevkimi sensiz güle saldım
Gül bergine feryād ile gözden güle saldım
2. Rüyunda olan hāl ile gül-bergde hārī¹⁷⁶⁰
Gördim dahı bir hālde dutgun dile saldım
3. Şahrāları Mecnūn kimi ser-geşte dolandım
Rüsvā eylüyüp adımı dilden dile saldım
4. Ğıvrım tökülen 'arīza ef'ī kimi zülfi
Efsūnıma gelmür ki işim müşkile saldım
5. Gözyaşımı cārī eyledim reh-güzeründe
Bu sehvdür ey gül seni yolda gile saldım¹⁷⁶¹
6. Nevber seni yād itdi gül-i hande görende
Feryād eylüyüp bülbülü min nisgile saldım

1084

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Bezm-i vaşl-ı yārda aşlā degüldür mey harām¹⁷⁶²
Vācib olmuş ol zamān pīr-i muġāna ihtirām
- 337a 2. Bezmde neyden çıhan āvāzı bilmez 'aşkı yoġ¹⁷⁶³
Kadrini ser-hoş bilir sāķī elinde meyle cām
3. Mey muħabbetdür virür ġamnāk dillerçün feraħ
Dehr-i fānī kaydını çekmez göñül her rüz u şām
4. 'Aşıkı mest eylüyüp cānānının mey-gün lebi
Gerdiş-i devrān giçer rāħat ona güyā menām
5. Bādeni cāhillere şerħ eylemek hācet degül
'Arif añlar mey nedür mey-ħāne bir 'ālī-mekān
6. Nevberī kadrin bilür ma'şūkanun mey-ħānenün
Sāķī-i gül-çehrenün pīr-i muġānun vesselām

¹⁷⁶⁰ gül-bergde: gül-bergide// hālde: hālide N1

¹⁷⁶¹ sehvdür: sehvidür N1

¹⁷⁶² yārda: yārıda N1

¹⁷⁶³ bezmde: bezmide N1

1085

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1. Hevâdur şanmuyun 'aşk-ı nigâr ile dolan başım
İdüpdür rütbemiz 'ālî benim Mecnûndı yoldaşım
2. Dayandım deşt-i hayretde kenâr oldu halâyıqdan
Sever tenhâlıkı gönlüm niçe tenhâdı sırdaşım
3. Düşüpdür başıma 'aşkın muqaddem dâr-ı dünyâdan
Muhasibler hesâb itsün niçe ildür benim yaşım
4. Cihân gözgüsine düşmüş cünün hâl ile taşvîrim
Görünmüş hilkatim lâyıq çekilmiş bile naqqâşım
5. Göñül pergâlesinde kan bilenler sehv itmişler
O kan bir la'î ü gevherdür dürr-i meknûndı gözyaşım
6. Maña şarrâflar Nevber nice kıymet virürler kim¹⁷⁶⁴
Gerek bir gözde la'î olsun terâzû veznine daşım

1086

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Ğam gam üstün tökülüp göñlüme gam-h'âr oldum¹⁷⁶⁵
Nedi bâ'îş nazar-ı yârda men h'âr oldum
- 337b 2. Müje peykânlarını sîneme naşb itdi nigâr
Niye men çâresi yoğ derde giriftâr oldum
3. Derdimin çâresini bilmedi âvâre hekîm
Bister-i gamda 'aceb 'aşk ile bîmâr oldum
4. Yâr bilmiş kim onun 'arızına gül dimüşem
Bu sebebdendür özüm bülbül-i gül-zâr oldum
5. Yâra bî-mihr diyüp ta'ne idirmiş ağıyâr
Bunu men bilmez idim şoñra haber-dâr oldum
6. Dimerem derd-i dili dehrde bî-қaydlara¹⁷⁶⁶
Yâra fâş eylemege âhîri vâdâr oldum
7. Bahtımı levhe қalem adım ile қara yazup
Қara günden қutarup imdi de Nevbâr oldum

¹⁷⁶⁴ şarrâflar: şarrâfilar N1

¹⁷⁶⁵ gam-h'âr: gam-hâr// yârda: yârıda N1

¹⁷⁶⁶ dehrde: dehrde// bî-қaydlara: bî-қaydlara N1

1087

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

1. Cism ile cāndan giçüp tā meyl-i cānān eyledim
Kānludan ikrāh idim āhir özüm kan eyledim
2. Hürri idim āsūde dil bu 'aşka düşmezden ezel
'Aşka düşdüm cānımı hicr ile sūzān eyledim
3. Şubh düşdüm maḥfil-i cānānıma hūrşīd-veş
Özimi bir gūşe-i ḥalvetde pinhān eyledim
4. Hāl-i hindūsın görüp ruḥsārda bir hār tek¹⁷⁶⁷
Bülbül-i şeydā kimi min dād u efgān eyledim
5. Ḥayret aldı cānımı gördükde şehlā gözlerin
Dırnaḫ ile sīnemi çāk-ı girībān eyledim
6. Bilmedim sāḫī haçan virdi maña cām-ı şarāb
Nüş idünce özimi meşhūr-i devrān eyledim
7. Düşdi hardan başıma ey Nevberī sevdā-yı 'aşk
'Aḫibetde men onu ḫalka nümāyān eyledim

1088

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 338a
1. Raḫībın reşki bā'ışdür ki cānāndan kenār oldum
Perişān ḫāl-i maḥzūn dil nazarda hār u zār oldum
 2. Gezüp bāğ-ı gülistānı seni gülden sorak itdim
Didi gül ḫüsn-i yārüñdür senüñçün bī-ḫarār oldum
 3. Ğam-ı hicrānuñı dilde nihān dutdum ḫalāyıkdan
Gözüñ fikriyle men ḫayrān ḫalup bī-iḫtiyār oldum
 4. Sirişk-i alimi gözden tōküp ruḥsāra bārān tek
Belā girdābına düşdüm bu tūfāna dūçār oldum
 5. Eyle mestem ki men bilmem nedür bu dehr ğavġāsı
Ḥayātım pūçdur sensiz müdāmın dil-figār oldum¹⁷⁶⁸
 6. Libās-ı faḫrı ḫoş dutdum zer-efşān taḫt u tācından¹⁷⁶⁹
Bilād-ı 'aşkda Nevber mükemmel şehriyār oldum

¹⁷⁶⁷ ruḥsārda: ruḥsārıda N1

¹⁷⁶⁸ pūçdur: pūçıdur N1

¹⁷⁶⁹ 'aşkda: 'aşkıda N1

1089

Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlün

1. Qalmuşam bir güşede tenhâ özüm vaḥdetdeyem
Şāh idim kim ḥaḳ diyüp 'izzetde hem şöhretdeyem
2. Mülk-i dünyādan ḳarış yir dutmadım maḥşüşıma
Her mekānda cān virem ol yirde men ḡurbetdeyem
3. Olmadım bir kimsenün dil-tengine aşlā rızā
Bu sebebden hem özüm āzāde-dil fırsatdayam
4. Zindeḡānluḳ devrini sordım nice ehl-i memāt
Zinde iken şanki men ḥālā dem-i riḥletdeyem
5. İsterem cümle cihān maḥlūkını āzāde ḥāl
Bā'is oldur ne belā ne cevr ne zilletdeyem¹⁷⁷⁰
6. Nevberā men itmüşem her nefsi nefsimden ḳıyāş
Zālimānun zulmüne hem tuḡyānına nefretdeyem

1090

Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlün

- 338b
1. Dād dünyādan çıḡar kūyuñda feryād eylesem
Her yiri nālem dutar hicrāndan dād eylesem¹⁷⁷¹
 2. Şād olar göñlüm düşe vaşl-ı nigārım ḥātıra¹⁷⁷²
Nāle ḳıllam ney kimi hicrān demin yād eylesem
 3. Leylī ḳabrin eylemiş bir tıfldan Mecnūn sorak¹⁷⁷³
Bir bile dīvāneye lāyıḳdur īrād eylesem
 4. Min ili 'ömr eylesem feryād u āh u zār ilen
Birce gün besdür maña tā vaşl ile şād eylesem
 5. Terk-i cān itsem de men rūḥ ile mülḥaḳḳam saña
Kāfirem sensiz dilim dünyāya mu'tād eylesem
 6. Nevberī hicrān odı yandırdı iksīr eyledi
Zer-fürüşānın n'ola bey'ini kāsād eylesem

¹⁷⁷⁰ zilletdeyem: zilletdeyem N1

¹⁷⁷¹ hicrāndan: hicrānıdan N1

¹⁷⁷² ḥātıra: ḥ'ātıra N1

¹⁷⁷³ tıfldan: tıflıdan N1

1091

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Dermiş agyārım ki men cānāndan dūr olmuşam¹⁷⁷⁴
Bu ğalaḏdur men onun yanında mesrūr olmuşam
2. Mest-i dünyālar meni ser-ḥoş bilüpler sehvdür¹⁷⁷⁵
Men özüm la'l-i leb-i yār ile maḥmūr olmuşam
3. Ṭā'at-ı cānānımı ḥükm-i Süleymān bilmüşem
Tuḥfeye cānım virüp yanında bir mūr olmuşam
4. Yār üzünden ğayrı bir şüret gözüm görmez benim
Cümle-i ḥübāndan göz yummuşam kūr olmuşam¹⁷⁷⁶
5. Faḫr mülkün men özüm itdim taşarruf ser-be-ser
Ḥırḫa-yı kirbāsıma mesrūr u meşkūr olmuşam
6. Bu cihān mālı nedür ḥülyāsı başımdan giçe
'Aşḫ-ı yāre Nevberī ḥilḫatde me'mūr olmuşam

1092

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 339a
1. Dile pejmürdeligi bād-ı şabādan görürem
Bu perīşānluḫu ol zülf-i dü-tādan görürem
 2. Saldı bir ğam çehine hicrde maḥzūn dilimi¹⁷⁷⁷
Çāhdan baḫtımı ḥoş burc-i semādan görürem
 3. Ḥālimi yār bilür ḥayli ḫara gün çekürem
Onda taşvīr nedür baḫt-ı ḫaradan görürem
 4. Salmuşam gerdenine ṭavḫ-ı cünün Ḳays kimi
Men bu dīvāneligi Leylī-likādan görürem
 5. Bir belā başıma ger gelse döner min ḫat olar
Dilimün zevḫini men munca belādan görürem
 6. Men cefā bilmemişem Nevberī yārin sitemin
Onu çoḫ istedigim ehl-i vefādan görürem

¹⁷⁷⁴ cānāndan: cānānıdan N1

¹⁷⁷⁵ sehvdür: sehvidür N1

¹⁷⁷⁶ ḥübāndan: ḥübānıdan N1

¹⁷⁷⁷ hicrde: hicride// Çāhdan: Çāhıdan N1

1093

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1. Nidim ne çâre ki cānān işitmür efgānım
Bu kâdri nāle ilen 'ākibet çıhar cānım
2. Nedendi vaşlını menden dirîg idir cānān
Bilür ki yoĥdı devā-ĥānelerde dermānım
3. Haçan o terk idecekdir bu nāz u ğamzesini
Tükendi hicr ile 'ömrüm savruldu devrānım
4. Nigār gül-şen-i vaşla firāķı çekdi çeper
Diyor kenārda kalsun kim olsa dihkānım¹⁷⁷⁸
5. Ne başım üstüne gelmez ne bir sifāriŝi yoĥ
Menim de kūyına gitmek yoĥumdur imkānım
6. Ne gülde reng olu ĥamrā ne lāle ĥūnīn dil
Yetürmesem çemene eşk ile kızıl kânım
- 339b 7. Bilin ki Nevberî bir gün gider beķā ivine
Kalar zamānına menden bu ğamlu dīvānım

1094

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1. Yetüşmez yāre feryādım niçün Ferhāda gülmüşdüm
Özüm mesrūr olan demde dil-i nā-ŝāda gülmüşdüm
2. Gül üzlü yār işitmez mi bu kâdri dād u feryādım
Güle gül-şende bülbüller iden feryāda gülmüşdüm
3. Cihāna ağlayan geldim hem ondan ağlayan gitdim
Disün koy nāzlu cānānım haçan dünyāda gülmüşdüm
4. Alupdur ĥırkāmı menden girov pīr-i muĝān mey çün
Diyorlardı alar elden libāsı bāda gülmüşdüm
5. Tūrāb-ı reh-güzāruñdur sücūda ĥāk-i pīŝānım
Ĥacālet koy çeküm men hem niçün zühhāda gülmüşdüm
6. Yoruldum dād itmekden yetişmez yāre feryādım
Giçen 'uŝŝāķlar men tek çeken feryāda gülmüşdüm¹⁷⁷⁹

¹⁷⁷⁸ kenārda: kenārıda N1

¹⁷⁷⁹ 'uŝŝāķlar: 'uŝŝāķılar N1

7. Bahurlar hālime Nevber olurlar hānde rūşādan
Niçün kim men de vaqt ile bahup nā-şāda gülmüşdüm

1095

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Gice şabāha kimi vaşluñı hayāl idirem
Şabāh olanda hayāli dile maḥāl idirem
2. Cünün olmağımın şübhesine yoḥdur esās
Meger cünün degülem 'aqlıdan suāl idirem¹⁷⁸⁰
3. Bugün bugün diyoram vaşluña muḳayyed olup
Ḥesābım aya yetür aylarımı sāl idirem
- 340a 4. Vücūdım āteş-i hicrān mişāl-i şem' yaḥur
Nigāra şerḥ-i ğam ile beyān-ı hāl idirem
5. Ḳoparram āh ile min Bī-sütün olan dağı
Özimi Kūhkene 'aşğda mişāl idirem¹⁷⁸¹
6. Eger melāl ü ğamım kāināta ḳışmet ola
Hamunı şāḥib-i ğam ğuşsa vü melāl idirem
7. 'İzār-ı yār ile Nevber gülü hacıl idüp
Fiğānı bülbülü nāle idende lāl idirem

1096

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Baḥr-ı ḥamrā eyelüyüp Ceyḥunı ḥün-ābım benim¹⁷⁸²
Ḳan dolu deryādı bu tūfāna yoḥ tābım benim
2. Ḥ'āb itmekden seni rü'yāda görmekdür ğarāz¹⁷⁸³
Yoḥsa gelmez şubḥa dek hicrān şebi ḥ'ābım benim
3. Çıḥsa cānım ḳurtarar hicrān şebi efgāndan¹⁷⁸⁴
Ḳat' olar gözden gelen eşk-i ter-i nābım benim
4. Cānımı hicrān odı yandırdı ḥālīş zer kimi
Ḳalmuyupdur būte-i göñlümde sīm-ābım benim

¹⁷⁸⁰ 'aqlıdan: 'aqlıdan N1

¹⁷⁸¹ 'aşğda: 'aşğda N1

¹⁷⁸² Baḥr: Bahr N1

¹⁷⁸³ ğarāz: ḳarāz N1

¹⁷⁸⁴ efgāndan: efgānıdan N1

5. Nevberî hicrân şatur bâzâr-ı hüsniñde gama
Gam olupdur imdi de cânımda erbâbım benim

1097

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Başımın aşkındaki bu kıl ü kâlin bilmürem
Bu dil-i mahzûnımın sensiz hayâlin bilmürem
2. Az kalup mahv eylesün hicrân hayât-ı 'ömrümü¹⁷⁸⁵
İntihâsın firkatün vaqt-i vişâlin bilmürem
- 340b 3. Gice ile gündüzüm bir giçdi devr-i 'ömrüme
Âteş-i cân-sûzınun mâh ile sâlin bilmürem
4. Tîr-i müjgâni gözüñ peyvend idüpdür sînemi
Mihribânımdur velî sırr-ı cidâlin bilmürem
5. Virdi cânın Nevberî cânânına tapdı hayât
Ol zamân nirde koyup Loqmân kemâlin bilmürem

1098

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. 'Azm-ı bâğ itdüm görem servi kadüñ yâd eylüyem
Guşşalanmış göñlümü bir nev' ilen şâd eylüyem
2. Nergisi gördim gözüñ yâdıyla feryâd eyledim
Mülk-i cânı istedim bi'l-merre ber-bâd eylüyem
3. Şâh-ı gülde bülbül-i bî-çâre feryâdın görüp
Hâzır oldum dâdına feryâda imdâd eylüyem
4. Qays bir dîvânedür zincîre baĝlu lîk men
İsterem bir müy ilen pâ-bend olup ad eylüyem
5. Bir mu'ayyen vaqt ile şâd eyle bu Nevber dilin
Anuñ ile göñlümü ĝamlardan âzâd eylüyem

1099

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Āh kim hicrûñ ile giçdi benim eyyâmım
Bilmedi fark firâkuñda seherden şâmım
2. Her kime derd-i dil-i zârımı itdim izhâr
Söyledi derd-i dil-i 'aşka yoĝ encâmım

¹⁷⁸⁵ mahv: mahv N1

- 341a
3. Rāḥat itmez giceler āteş-i hicrān tenimi
Ḥas ü ḥāşāke dönüp kupaşurudur endāmım
 4. Āb-ı kevşerdi lebüñ şehdi ‘izāruñ cennet
Men de bir müctehidem ‘aşka budur aḥkāmım
 5. Bağladım silsile-i ‘aşka cünün gerdenimi
Ḥükmüñe itdüm ‘amel virmelüsen en‘āmım
 6. Kāra zülfüñ kimidür Nevberī baht ile adım
Ṭālī‘im hoşdı niçün senle çekilmiş adım

1100

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Qorḥuram āhım daşa ursam duta āteş tenim
Çaḥmaḥ-ı hicrānuña qov mişlidür cānım benim
2. Ḥasretüñden her gice tā şubḥa dek kıllam fiğān
Āh kim yetmez saña munca fiğān u şīvenim
3. Āh-ı pey-der-pey çeküp hicrān şebinde tā seḥer
Ol hevā-yı āh ilen doldurmuşam pīrāhenim
4. Berg-i sebz-i ‘ömrümü ḥuşk eyledi nār-ı firāḥ
Bir ḥazān yapraḫı tek soldı bahār-ı gül-şenim
5. Qays çöl dīvānesi kūyuñda men ḥayrān velī
Güşe-i ğam-ḥāne vü mey-ḥānelerdür meskenim
6. Bī-sütünü Kūhken fülād ile çapdı benim
Min bile dağı deler bir āh-ı serd-i āhenim
7. Çāre bulsun başına zāhid maḥām-ı ‘aşkda¹⁷⁸⁶
Nevberī men itmüşem ‘aşk ile ṭāhir dāmenim

1101

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 341b
1. İsteseñ min yara bir ğamzeñ oḥundan gösterim
Bī-mürüvvet sīne-i zārımda yoḥdur sağ yirim
 2. Ḥāl-i hindūdan ciger pergālesidür dāğ-dār
Hicr odın şöndürmedi ḥün-ābeli eşk-i terim
 3. Şād olar mı dil eger dermān yoḥ olsa derdine
Güşe-i ğam-ḥānede ğamdan döşenmiş bisterim

¹⁷⁸⁶ ‘aşkda: ‘aşkıda N1

4. Kesdi āhım tîşesi ‘ömrüm nihālin rîşeden
Tökdi bergim şāhedden āh-ı dilimden şarşarım
5. Fikr-i zülfüñ göñlümü saldı siyeh hūlyālara
Kara günler çekmüşem guşşañ dolup devrüberim
6. Men haber dutdum seni her kimle oldum rû-be-rû
Doğru bir söz bilmedim eşk ile doldı gözlerim
7. Nezr idüpdür Nevberî cānın ide kurbān saña
Rāzîlûk virseñ olar maqbûl nezrim dil-berim

1102

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Men senüñ tek dil-ber-i meh-rūnı peydā kılmuşam
Terk-i hūbān-ı cihān ü terk-i dünyā kılmuşam
2. Cānım olsun ey şanem min bār kurbānuñ senüñ
Çünki bu sevdāya men hilkatde imzā kılmuşam
3. Gül yüzüñden bir varağ gonca lebüñdendür nişān
Murğ-i dilçün gül-şen-i ruhsārı me’vā kılmuşam
4. Nāleye geldim görüp gül-berg-i ter ruhsāruñı
Bülbül-āsā bu dil-i maḥzūnı şeydā kılmuşam
5. Çāk-ı sīne gerdişim sensiz görünce bilmüşem
Özümü illerde bir meşhūr-i rüsvā kılmuşam
6. Tāk-ı ebrū-yi ḥama egdim elif tek kametim
Keşret-i ğamdan kad-i mevzūnımı yā kılmuşam
7. Pend-i zāhid Nevbere te’şīr itmez virmesün
Mihr-i yār ile serim hilkatde imlā kılmuşam

1103

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

- 342a
1. Şubḥ-dem rāyiḥa-yı zülfi şabādan görürem
Merḥamet göñlüme ol zülf-i dü-tādan görürem
 2. Yār cevrini benim dutmuyun aşlā yüzüme
Rāzîyem çünki onu māh-liqādan görürem
 3. ‘Aşqdan her ne belā başıma gelse nedi ğam¹⁷⁸⁷
Vaşl-ı cānānı hemān renc ü belādan görürem

¹⁷⁸⁷ ‘Aşqdan: ‘Aşkıdan N1

4. Ay diyüp yār üzünü görmesem ‘aybım dögü bu
Yārin ay tek yüzünü māh-ı semādan görürem
5. Cāna hicrān odını her gice cān tek basuram
‘İvaż ol āteşi men nār-ı cezādan görürem
6. Kimse bilmezdi benim dildeki pinhān gamımı
Derd-i dil fāşını men gözde bükādan görürem
7. Nevberī men dimürem yār cefā itdi maña
Ṭālī’imden bilürem hük-m-i kazādan görürem

1104

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Zehr-i firķat şām-ı hicrānuñda nūşımdur benim
Hayret üzre kalmuşam nuṭk-ı hamūşımdur benim
2. Fikr-i vaşluñdur olan maḥzūn dilin hem-şoḥbeti
Şubḥ-dem feryādlar kalben hurūşımdur benim¹⁷⁸⁸
3. Bister-i gamda ḥayālāt-ı ruḥ-i alüñ müdām
Ol perī-peyker tenüñ āgūş-i dūşımdur benim
4. Baḥr-ı dilden keşret-i derd ü gamuñ tuğyān idüp¹⁷⁸⁹
Gözyaşımın dan kaṭreler sīnemde cūşımdur benim
5. Āh çeksem söyleme tāb itmedi hicrānıma
‘Aşķ bāzārındaki bey^c-i fūrūşımdur benim
- 342b 6. Sözlirim çoḥ incedür deryā tehinde çün şadef
İnce güftāruñ dutan sāḥilde gūşımdur benim
7. Nevberī ‘aqlım degül başımda ser-cem^c-i ‘aşķdan¹⁷⁹⁰
Yārime teslīm olan ‘aql ile hūşımdur benim

1105

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. ‘Umūma zāhir olup miḥnet-i ferāvānım
Ta‘accübem ki ḥabersiz niçüñdi cānānım
2. Dutardı dil gamını sīnede nihān ilden
Demī olardısa ārām çeşm-i giribānım

¹⁷⁸⁸ Feryādlar: Feryādılar N1

¹⁷⁸⁹ Baḥr: Bahr N1

¹⁷⁹⁰ ‘aşķdan: ‘aşķıdan N1

3. Şeb-i firâkıma ğamdur enîs ü mûnis-i dil
Bu derde şubha kimi tâb ider nice cânım
4. Hâbîbim olsa benim derdime tabîb-i dilim
Yakîn müyesser olardı maḥâl-i dermânım
5. Hâdeng-i ğamzeni dutmuş kemân-ebrûya
Diyorla katlime vardur elinde fermânım
6. Daḥîldür gehî cânân olardım olsa eger
Harîm-i kûyına gitmek elimde imkânım
7. Ne hâtıra düşen oldum ne bir mürâsele yoḥ¹⁷⁹¹
Yakînim oldı yâdından çıḥupdur ‘unvânım
8. Ümîd-i merḥamet-i yârem âḥir ey Nevber
Terahḥum eylûyecek raḥm-dildi sulṭânım

1106

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

1. Hâṭâ itdim ki ruḥsârũñ gül-i ḥandâna beñzetdim
Ġalaṭdur zülfüñe sünbül diyüp reyḥâna beñzetdim
- 343a 2. Müjeñ peykânı zaḥmından olup gül-gün gözümüyaşı
Ḥabâb-ı eşk-i gül-günüdür-i ğalṭâna beñzetdim
3. Göñül pervânesin men de ruḥ-i gül-nâra yandırdım
Şu‘â-ı ḥüsnüñi süzân şem‘ ü şem‘-dâna beñzetdim
4. Sitem peykânı zaḥm ile delinmiş sînemi men de
Nefes çekdikce ün virdim ney-i nâlâna beñzetdim
5. Yıḥup bir âḥ ile virrem yile min Bî-sütün dağın
Dutupdur Kûhken tîşe onu nâ-dâna beñzetdim
6. Sirişkim keşreti rûkn-i vücûda raḥneler virmiş
Budur bâ‘iş ki cân mülkün uçup vîrâna beñzetdim
7. Kelâmıma qarışdırdım nigârın sözlerin Nevber
Anuñçün şi‘rimi baldan dutulmuş şâna beñzetdim

1107

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Şanmuyun ser-ḥoş meni men ‘aşk ile mestâneyem
Âteşin ruḥsârına cân yandıran pervâneyem

¹⁷⁹¹ hâtıra: ḥ‘atıra N1

2. Nāle vü feryādıma hem nāledür āvāz-ı ney
Neyler ile müşterek men sâkin-i mey-ḥāneyem
3. Olsa min cānım birin cānāndan itmem dirîḡ¹⁷⁹²
Her müjeñ peykānına bir cān viren merdāneyem
4. Mest idüpdür nergis-i mest-i ḥumār ilen meni
Menzilim mey-ḥānedür hem rind ile hem-ḥāneyem
5. Dime yandırduñ tenim ḥākisterimden kıl ḥazer
Eskik olmaz āteş-i ḥākisterim külḥāneyem
6. Ehl-i ḥāle ḥazzdur yandukça ‘ūd-āsā dilim¹⁷⁹³
Lāyık-ı bezm-i niḡārem tuḥfe-i şāhāneyem
7. Dehr seyl-ābı benim Nevber uçurmaz rüknimi
Men ribāṭ-ı ‘aşk ile merbūṭ olan kāşāneyem

1108

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün

- 343b
1. Min cānım olsa bir bir ḳurbān niḡāra virrem
Min göñlümü nişāne peykān-ı yāra virrem
 2. İtse meni gül ile bülbül arada munşif
Gül bergini ḳoparram ol bī-ḳarāra virrem
 3. İtsem eger cihānın emlākını taşarruf
Bir cür‘a nāb-ı la‘l-i çeşm-i ḥumāra virrem
 4. Ferhāda baḡ ki yoḡmuş āhına i‘timādı
Min Bī-sütūna āh-ı dilden işāre virrem
 5. İtsem egerçi ḳışmet min Ḳays olar dilimden
‘Aşk ile her birini deşt ü diyāra virrem
 6. Her bir müjeñ ḥadengi bir cān ide temennā
Min bār ölüp dirilsem cānım dü-bāre virrem
 7. Cānān ḡamında Nevber pergāle-i dilimden
Minlerce oḡ çıḡarup min ḡamlu yara virrem

1109

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

¹⁷⁹² cānāndan: cānānıdan N1

¹⁷⁹³ ḥazzdur: ḥazzdur N1

1. Dün gördi çemen-zârda handân gülü göñlüm¹⁷⁹⁴
Şeydâ-dil idüp nâlesine bülbülü göñlüm
2. Hicrûnde göñül hem-dem olup guşşa vü gamla
İtdi özüne vird-i zebân yâ-hûnu göñlüm
3. Hicrânuñ ile firqatinün farkını şordım
Hicrânuñı gösterdi ki koyma bunu göñlüm
4. Sen kıandan ü men kıandan ü bu sevgi muhabbet
Tapdı ne zamân başına bu kaygunu göñlüm
5. Dirler ki şöner âteşi her gâh şuya düşse
Bu doğru degül şönmedi oddan şulu göñlüm
- 344a 6. Dutmaz didiler âteş ile âb-ı mizâcı
Şönmez ne sebep yaşım ile yangulu göñlüm
7. Tûfân revişin Nûha virüp seyl-i sirişkim
Hâlâ ki civân görsenür ondan ölü göñlüm
8. Ey Nevberî cânım ne sebep çılmadı tenden
Kaldı ne için yarına cân medyûnu göñlüm

1110

Mef'ûlü Fâ'ilâtün Mef'ûlü Fâ'ilâtün

1. Bilmez cihânda kimse derd ü gam-ı nihânım
Kabr içre hâke dönse cism ile üstüh'ânım¹⁷⁹⁵
2. Neyde şadâ-yı nâlem meyde mizâc-ı telhim
Mey câmı ile bâ-hem mey-hânedür mekânım
3. Doldı hevâ-yı aşkuñ cism-i za'ife ney tek
Doğransa ney mişâli çılmaz benim de kıanım
4. Cânım yanup kül oldı girdi hevâya âhım
Ne yirdeyem ne gökde bir yirde yoğ nişânım
5. Düşdüm tarîk-i aşka ümmîd-i vaşluñ ile
Hey yol gider dayanmur bir yirde kârvânım
6. Bilmem niçün halâyık menden elin götürmez
Mecnûn mişâl yoğdur başımda aşiyânım

¹⁷⁹⁴ çemen-zârda: çemen-zârıda N1

¹⁷⁹⁵ üstüh'ânım: üstühânım N1

7. Ey Nevberī yakīndür hālīm olur dige-r-gūn
Menden elin götürse ol yār-i mihribānım

1111

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Vaşluñı yād eylüyüp her gice yā-hū çekürem
Şabr cāmıyla dolu başıma ağu çekürem
- 344b 2. Hansı ümmīd ile men bu kara gündən kıtarım
Giceler hātırıma zulmet-i gīsū çekürem¹⁷⁹⁶
3. Az kıalupdur ki ğam-ı ‘aşk ile cānım tükene
Menden il el götürüp men hele ğayġu çekürem
4. Bir ber-ā-ber tükürem ‘arızıma eşk-i teri
Bu ‘adāletdi ki men doğru terāzū çekürem
5. Ğam ġubārın gözümün yaşına kıat eylüyüben
Töhmetüñ daşı ile çevreme bārū çekürem
6. Āh delvin cigerim çāhına hicrūñde salup
Kıruyan gözlerime kıan kıaruşuķ şu çekürem
7. Az kıalupdur yetüre ‘ömrümü pāyāna firāk
Vaşl-ı cānāna gine Nevberī arzū çekürem

1112

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Dilimin derdini men sehv eylüyüp nāya didim
Aġzı yırtıķ ney ile derdimi dünyāya didim
2. Vaşl-ı yāre didiler elde gerek naķd ola cān
İşiden vaķte bunu cānımı sermāye didim
3. Pertev-i ‘arızuñı mihre muķābil dutaram
Ĥam kıaşıñ şoķbetini bir gicelik aya didim
4. Dile dilden ki düşer söz yetüşür cānāna
Bu sebebden ġamımı ġurd ile kübrāya didim
5. ‘Āķibet ‘aşk meni dehrde dīvāne ider¹⁷⁹⁷
Kıaysa dutdum yüzimi ‘aşk-ı vālāya didim

¹⁷⁹⁶ hātırıma: hātırıma N1

¹⁷⁹⁷ dehrde: dehrde N1

6. Nevberî kara güne saldı siyeh turrelerüñ
Bunu mahfî olarak bir şeb-i yeldāya didim

1113

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

- 345a 1. Ta‘ne daşını yığup çevreme senger dutdum
Bu hişār içre dil-i zārıma dil-ber dutdum
2. Maña ser-hoş didiler oldı haṭādan da haṭā
Hūş-yārem ki lebüñ bādesine ser dutdum
3. Rîşte-i cānı serüpsen yürüyen reh-güzere
Men de şāhîn dilime ṭurfe kebüter dutdum
4. Hadden artuḡ ġamımı bir yire cem‘ itmek için
Gice gündüz de yazup bir dolu defter dutdum
5. Sözlerimden ki bile şehd-i ḡalāvet tökülür
Lebüñi būs eylüyüp şehd-i mükerrer dutdum
6. Rūhım ile görüşüp rūḡ-i Fuzülî diyesen
İftihār eyledi kim men daḡı Nevber dutdum

1114

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Açulmaz ġuşşadan sensiz senüñle şād olan göñlüm
Olar mı şād hicründe ġama mu‘tād olan göñlüm
2. Göñül zülfüñdedür cānān niçün ondan ḡabersizsen
Yāduñdan çıḡmasun bārî tenimden yād olan göñlüm
3. ġamuñdan ḡan yudup sensiz şeb-i hicrānı şubḡ itdüm
Dönüp vîrān olan mülke benim ābād olan göñlüm
- 345b 4. Ne ḡacetdür maña tîşe ciger āhı deler daḡı
İder fülād dırnaḡın saña Ferhād olan göñlüm
5. Taḡayyür ‘ālemin dutdı itirdi rāh-ı maḡşūdın
Hamu gümrāḡ dünyāya benim irşād olan göñlüm
6. Cefā [vü] cevr-i cānānı ne bilsün çekmüyen hicrān¹⁷⁹⁸
Onun rencin biler Nevber niġāra ad olan göñlüm

1115

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

¹⁷⁹⁸ [vü]: -y1 N1

1. Her nefes kim çekürem bir def'a yā-hū diyoram
Nazarım yārdur ol dil-bere gül-rū diyoram
2. Baħr-ı 'ummān cigerim dāğını şöndürmeyecek¹⁷⁹⁹
Dilde hicrān odını şöndürene şu diyoram
3. Per-çem-i zülfüñi sal boynuma zincir kimi
Men ki zincir didim añla ki bir mü diyoram
4. Hotan āhūsı degül haķlı gözüñ baħşin ide
Gözü hayrāndı diyü men ona āhū diyoram
5. Meni dutmazdı cihān cādügeri çerħ-ı felek
Bu mahāretle dutan gözlere cādū diyoram
6. Nevberī kumrī kimi hicrde şeydā-dil olup¹⁸⁰⁰
Giceler şubħa kimi nālede kū-kū diyoram

1116

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

1. Dil-i āsüdemo 'aşķa düşüp ğavġāya tapşurdım
Selāmet başımı ğavġālı bir sevdāya tapşurdım
2. Güle gül-zārda baħdım ruħ-i cānānı yād itdim¹⁸⁰¹
Fiġān-ı bülbül-i zārı dil-i şeydāya tapşurdım
- 346a 3. Lebüñle baħş idüp ğonça yüzüñle lāle ķahr itdim
Birin gül-zāra gönderdim birin şahrāya tapşurdım
4. Müjeñ peykānı geldikce dil-i zārımda yir virdim
Elimle ķātil cānı dile hem-sāye tapşurdım
5. Ciger pergālesin ğamze oħıyla ķana dönderdim
Onu mey-ġün leb-i la'l ü ruħ-i zībāya tapşurdım
6. Haber virsün saña derd-i nihānımdan gice gündüz
Günüz hürşide yalvardım giceler aya tapşurdım
7. Dil-i dīvānemi Nevber salup ġisūya bend itdim
Cünün zinciridür anı dil-i rüsūya tapşurdım

1117

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün

¹⁷⁹⁹ Baħr: Bahr N1

¹⁸⁰⁰ hicrde: hicride N1

¹⁸⁰¹ gül-zārda: gül-zārıda N1

1. Rû`yâda men giçen gice cānānı görmüşem
Mürde bu cismi ḥayy eyelüyen cānı görmüşem
2. Ḥasret gözümü vaşla yetürdim bu nev` ilen
Men rû-be-rûda nergis-i şehlānı görmüşem
3. Çekdim firāḳ-ı yārda min ḡuşsa ile ḡam¹⁸⁰²
Min gün firāḳı min gice hicrānı görmüşem
4. Ḥilḳat nedür sorarsa `adū söylerem ki `aşḳ
Cism `ālemiyle `ālem-i rûḥānı görmüşem
5. Feryādımı firāḳda bî-hūde şanmuyun¹⁸⁰³
Şeydā-dilem ki `arîz-ı ḥamrānı görmüşem
6. Cānāndan el üzmerem ey Nevberî niçün¹⁸⁰⁴
Dār-ı cihānda mülk-i Süleymānı görmüşem

1118

Mefā`ilün Mefā`ilün Mefā`ilün Mefā`ilün

1. Bi-ḥamdillāh ki men nefis-i dili cānāna rām itdim
Vücūdım şāh-ı ḥübāna yetürdim bir ḡulām itdim
- 346b 2. Yetürdim `arş-i `ālāya serim üftāde ḳalb ile
Ḡurūr u kibr terkyile nigāra ihtirām itdim
3. Getürdim gökleri ḥamd u sipās ile ser-endāza
Şenā-yı zıkr-i cānānı muḳarrer şubḥ u şām itdim
4. Sa`ādetdür didim ey dil nigārın ḩā`atı dil hem
Didi ḥilḳatde men rûḥen onu görcek selām itdim
5. Nedür efkārı sulṩānın ki ḡavḡā-yı cihān eyler
Cihān mülkünde kim söyler ki men dāim devām itdim
6. Virüp himmet elin yāri ḳutardı Nevberî ḡamdan
Ser-i kūyında yir virdi güzel yirde maḳām itdim

1119

Fe`ilātün Fe`ilātün Fe`ilātün Fe`ilün

1. Şöndümezdür cigerim āteşini eşk-i terim
Alavın artuḳ idir yaş tōkende cigerim

¹⁸⁰² yārda: yārıda N1

¹⁸⁰³ firāḳda: firāḳıda N1

¹⁸⁰⁴ Cānāndan: Cānānıdan N1

2. Bilmürem hāl-i dilim hālını şorma menden
Şeb-i hicrānuñı gör dutgilen ondan haberim
3. Şubh-dem gülde nice şeb-nemidür bergi zülāl
Eyle her gün cigerim dāğını bu eşk-i terim
4. Tuş itdimse dil-i zārımı ‘aşk āteşine
Elim ile yazılup illere kaldı eşerim
5. Mest elinden dutacak mey-kedede pīr-i muğān
Ser-hoşam men dayanup öñde temāşāçilerim
6. Nevberī dildeki bu derde çekerdim kalemi
Ser-i kūyında onun külhen olardısa yirim

1120

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Gidirem deşt-i Hotan seyrine bir āhū görem
Gözü beñzer mi saña doğru mu āyā bu görem
- 347a 2. Görmüşem nergisi men gözlerüñe oğşarı var
İmānım var diyerem her ne ki men doğru görem
3. Meni meftün eylüyüp sihr ile sehhār gözüñ¹⁸⁰⁵
Tā hirās eylemerem her ne kadar cādū görem
4. Sen yaranduñ ki benim āfet-i cānım olasan
Men de hicrānuñ ile bir bu kadar gaygu görem
5. Kaşre kaşre tökülen eşk-i revānım sebebi
Ona şahiblenürem harda ki sızkın şu görem
6. Ne kadar dilde olar Nevberī bu kayd-i vişāl
Ne zamān başa yeter dilde olan ārzū görem

1121

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Açmuşam tevhide dil her laḫza cānāndur sözüm
Mürde dillerçün benim bir āb-ı hayvāndur sözüm
2. Haḫka mülḫaḫk olmağa bir mīm ü lām lāzım gelür
Mīmdür ism-i Muḫammed rükn-i imāndur sözüm
3. Virmerem cāhillere ašlā rumüz-ı ‘aşkıımı
Gonça gülde ‘ıtr tek göñlümde pinhāndur sözüm

¹⁸⁰⁵ sihr: sihr// sehhār: sehhār N1

4. Gül-şene güldür hemân dağlara lāle bāğa serv
Gülsitān-ı ʿaşkda sūsendi reyḫāndur sözüm¹⁸⁰⁶
5. Gevher-i ğalṭānidur deryāların şahrāya şu
Āsümāna bir güneş dünyāya insāndur sözüm
6. ʿĀrife zevḳ ü feraḫ cāhillere bir zehr-i dil
Tīre ḳalbi nūr iden mihr-i dirahşāndur sözüm
7. Gevher-i dürr-i Yemen la^l-i Bedaḫşān Nevberî
Dehrde kem-yāb olan la^l-i Bedaḫşāndur sözüm¹⁸⁰⁷

1122

Mefāʿilün Mefāʿilün Feʿülün

- 3347b 1. Dünen gül-zārda cānānı gördim¹⁸⁰⁸
Elinde bir gül-i ḫandānı gördim
2. Leb-i ḫandānı ḫande şekkerāmīz
ʿĪlāc-ı derdime dermānı gördim
3. Töküp ruḫsāra zūlfün her ṭarafdan
ʿAyš-ı ālem ḳara dünyānı gördim¹⁸⁰⁹
4. Dayanmış şāḫe-i gülde şeb-āheng
Dil-i zārım kimi nālānı gördim
5. Mişāl-i bülbül-i şeydā dil açdım
O dem kim ʿārız-ı ḫamrānı gördim
6. Şabādan ṭurre-i ṭarrārın ʿıṭrın
Muʿaṭṭar sūsen ü reyḫānı gördim
7. Hevā dutmuş hevādan bir ḫabābım
Özüm mişli cihānı fānī gördim
8. Ḥabersiz mestler ḳoy ʿibret alsun¹⁸¹⁰
Ki men hūş-yār olup her yanı gördim
9. Meger iksīr olup ey Nevberî dil
Sözümde gevher-i ğalṭānı gördim

¹⁸⁰⁶ ʿaşkda: ʿaşkıda N1¹⁸⁰⁷ dehrde: dehrde N1¹⁸⁰⁸ gül-zārda: gül-zārıda N1¹⁸⁰⁹ ʿAyš: Eyş N1¹⁸¹⁰ mestler: mestiler N1

1123

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Eyle ser-mest olmuşam aşlā cihānı bilmürem
Neş'edür başımdaki cism ile cānı bilmürem
2. Gözüme karşı duran bir şüret-i cānāndur¹⁸¹¹
Dil ferāmūş eylüyor ol mihribānı bilmürem
3. Şüret-i cānānımı dutmuş gönül āyīnesi
Ondan ayru şüreti gayrı nişānı bilmürem
- 348a 4. Cānımı cānānıma virmekte bir sūd itmüşem
Tende rūhım yoḡ diyü sūd u ziyānı bilmürem
5. Leblerinden yārimin remz-i nihānı bilmüşem
Şanmasun ol māh-rū men bu nihānı bilmürem
6. Bilmürem kimden şorum ey Nevberī aḫvālīmi
Tā özümden çıḡmuşam hem āşinānı bilmürem

1124

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Sehv olar mı söylesem dünyāda insāndur kalem
Rūhı yoḡdur doğrudur lākin yazan cāndur kalem
2. Lāldur yoḡdur dili nuḡkın düzer kāğızlara
Derd-i dil zāhir iden cānāna bürhāndur kalem
3. Karadur yazdıkları lākin cehālet nūrıdur
Merkez-i 'aql içre bir hūrşid-i raḡşāndur kalem
4. Kaddi küçük baḡnı boş bir ma'den-i dībā-yı dil
Min kitābı dolduran deryā-yı 'ummāndur kalem
5. Farḡ koymaz şāh ile dervīşe birdür manzarı
Kim götürse destine bir şevket ü şāndur kalem
6. İçdigi bir kara şu zulmātdan āb-ı ḡayāt¹⁸¹²
Hızr-ı devrāndur özü hem āb-ı ḡayvāndur kalem
7. Vaşf-ı cānānı yazar mektūba ince şavt ilen
Yaş töker Nevber kimi gūyā ki giryāndur kalem

¹⁸¹¹ cānāndur: cānānidur N1

¹⁸¹² zulmātdan: zulmātıdan N1

1125

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ülün

1. Țavâf eyler seni pervâne göñlüm
Diler ruhsâr od ile yana göñlüm
2. Yüzüñ yâd eyelüyor gülü görende
Gezer gül-zârda her yana göñlüm¹⁸¹³
- 348b 3. Müjeñ peykânına sînem hevesli
Ona raġbet ider merdâne göñlüm
4. Vuḥûş ile dutar şahrâda ülfet¹⁸¹⁴
Dimez derd-i dilin nâ-dâna göñlüm
5. Olar şâbır hemîşe müşkilâta
Yanaşmaz bir dahı âsâna göñlüm
6. Temennâ-yı menâl itmez ne şevket
Uyupdur mâh-rû cânâna göñlüm
7. Çeker Nevber hemîşe intizâruñ
Boyanup lâle tek al ana göñlüm

1126

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Ḥayâl-i vaşl-ı yâr ile çeker her dem nefes sînem
Dolur her laḥza âh ile boşalur pîş ü pes sînem
2. Çekir âyîne-i ḥâṭır ḥayâle şüret-i yâri¹⁸¹⁵
ula dutsañ şadâ virmez nefesgâhında ses sînem
3. Siperdür âfet-i câna dutur sâlim dili tende
Velâkin âteş-i hicrân öñünde bir meges sînem
4. Müjeñ peykânına ḥürmet oyup âsüde yol virdi
Bu fevce raġbetin besler ider ḥayli heves sînem
5. Sükûta virdi feryâdım figânı bülbül efġânın
Salur deşt ü beyâbâna sesin her yana ceres sînem
6. Ba'îr-i 'aşdur cânım oyulmuş bârına min ġam¹⁸¹⁶
Tekâpûdan özin âḥir idüp zî-ḥûn nefes sînem

¹⁸¹³ gül-zârda: gül-zârıda N1¹⁸¹⁴ Vuḥûş: Vuhûş N1¹⁸¹⁵ ḥâṭır: ḥ'âṭır N1¹⁸¹⁶ 'aşdur: 'aşıdur// zî-ḥûn: zî-ġûn N1

7. Uçupdur murğ-i dil tenden konup bir gül buṭaḫına
Olup Nevber tenim ḫālī ḫalupdur boş ḫafes sīnem

1127

Mefʿülü Fāʿilātü Mefāʿilü Fāʿilün

1. Kim söylüyor ki ʿaşıḫı āsūde görmüşem
Men ki tamām-ı ʿömrümü ḡayḡuda görmüşem
- 349a 2. Geldim bu yirde başımı saldım belālara
Bī-mihrlük bu devre-i kec-rūda görmüşem
3. Aḫtarmuşam şadāḫati min min ḫulūbdan¹⁸¹⁷
Tapdım disem ḫesāb eyle uyḡuda görmüşem
4. Tīḡ-ı cefāyı tīr-i sitemḫār-ı cāḡudāz
Tīri müjeñde tīḡını ebrūda görmüşem
5. Dil ḡüşesinde ḡam tozu her laḫza dem-be-dem
Aḡlar gözün zülālını bir şuda görmüşem
6. Dervīş-i dil düşündi cihānın vefāsını
Aʿyānı ḫaydsızları fermūde görmüşem¹⁸¹⁸
7. Ḥācet degül şikāyet-i bed-rūy Nevberī
Ḥadden füzün cefāları bed-rūda görmüşem

1128

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

1. Dil-i bī-raḫmuñı dutduñ ber-ā-ber daş ile bā-hem
Aḫıtuñ dil ciger ḫanın gözümdeñ yaş ile bā-hem
2. Töküp gözyaşını sensiz şerār-ı āha odlandım
Bu hem bir sehvdür ḫoydum ḫurunı yaş ile bā-hem¹⁸¹⁹
3. Diyār-ı ʿaşḫda lengem maña hem-rāh idün ḫaysı¹⁸²⁰
Yetir ser-menzile rāḫat giden yoldaş ile bā-hem
4. Ḡamım ilden nihān dutdum sirişkim āşikār itdim
Nidim mümkin degül dutmaḫ nihānı fāş ile bā-hem
5. Sücūda meyl itmezdim yüzüm mihrāba dönmezdi
Eger men dutmasam anı ber-ā-ber ḫaş ile bā-hem

¹⁸¹⁷ ḫulūbdan: ḫulūbıdan N1

¹⁸¹⁸ ḫaydsızları: ḫaydsızları N1

¹⁸¹⁹ sehvdür: sehvidür N1

¹⁸²⁰ ʿaşḫda: ʿaşḫıda N1

6. Gözümde yoĥdı bu dünyâ vü ne māl ile emlākı
Yirim mey-ĥāneler küncü özüm ovbāş ile bā-hem
7. Şabādan şordım aĥvālin perīşān zülf-i yelmārın
Didi düşvārdur ülfet yedi ĥardaş ile bā-hem
- 349b 8. Maña il ʿaʿne itmezdi raĥībim dūr olsaydı
Yanuñda ĥadrim olsaydı eger ĥaşĥāş ile bā-hem
9. Mezārım üstüne koysañ ayakuñ ĥayli ĥoş-ĥālem
Diyorlar kim dutup Nevber ayakuñ baş ile bā-hem

1129

Mefʿülü Fāʿilātün Mefʿülü Fāʿilātün

1. Mey-ĥāneni dolandım cānān ilen görüşdüüm
Rıdvāna dāĥil oldum ĥūrān ilen görüşdüüm
2. Şahrādan aĥtarurdım feryādımın şadāsın
Ney nālesin işitdim mey-ĥān ilen görüşdüüm
3. Genc-i nihānı menden ol māh-rū şoruşdı
Viridim nişān dudaĥın pinhān ilen görüşdüüm
4. Bī-mūnis olduĥumçün gönderdi ĥam ĥelaĥın
Hem-rāh-i ĥuşşa oldum miĥmān ilen görüşdüüm
5. Gözden sitem ĥadengin itmez dirīĥ herĥiz
Cānāna çoĥ teşekkür peykān ilen görüşdüüm
6. Bīmārdur didim dil raĥm it ʿilāc göster
Viridi nişān yañaĥın dermān ilen görüşdüüm
7. Nevber ne oldı ecrüñ dil virmüsen nigāra
Vaşl-i nigār ʿivazdan hicrān ilen görüşdüüm

1130

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

1. Terāzū-yı muĥabbetle ĥoyulmuşdur dile daşım
Bu sengin bārdan oldı iki gözden revān yaşım¹⁸²¹
2. Metāʿ-ı nengimi şatdım libās-ı ʿārı ĥarc itdim
Daĥı āsūde-ĥāl oldum cihānda aĥrımaz başım
- 350a 3. Sitem daşı atulduĥca yıĥup çevremde cemʿ itdim
Ki belki bu ĥişār içre ĥiçe ʿömrüm bite yaşım

¹⁸²¹ bārdan: bārıdan N1

4. Göñülde var nihān ğamlar degül fāş itmegi mümkün
Tapulmur çünkü bu dilde olan pinhāna sırdāşım
5. Cihān devrin dolandırdı benimle gecdi reftārı
Bu devrān hem olabilmez benim dil-ḥ̣āh u yoldāşım
6. Dile meyden güvārādur şarāb-ı la^l-i gül-fāmı
Ne cām olsun ne mey-ḥāne ne sākī hem ne ovbāşım
7. Şağın ey Nevberī girme libās-ı ḥuşk-i zühhāda
Rızālanma ki odlansun kuru yanındaki yaşım

1131

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Mevsim-i güldi gelün seyr-i gülistān idelim
Gül-i ḥandān nazarın ‘arız-ı cānān idelim
2. Nergis-i meste baḥup şora nigārın gözüne
Munşifāne diyelim nergisi ḥayrān idelim
3. Mey-i gül-fām-ı leb-i yār ile hem cām-ı meyi
Telḥini şehd-i şeker-fāmına ḳurbān idelim
4. Gonça-leb yār ile bir yirde baḥaḳ gonça güle
Öz ğurūrından onu ḥār u peşīmān idelim
5. Dil-i maḥzūnımıza şāf hevādan dutalım
Leblerin ḥasta dilin derdine dermān idelim
6. Olu kim raḥme gele bir de güzeller güzeli
Diye bir būseye bu Nevberī mihmān idelim

1132

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Dimezdim var ğamım dilde senüñ mihmānuñ olsaydım
‘İzār-ı alüñe her gün baḥup ḥayrānuñ olsaydım
- 350b 2. Rızāyem reh-güzāruñda sürünsem mār tek yirden
Gelüp devlet sarāyuñda durup derbānuñ olsaydım
3. Bular dil-tenglikdendür ki merdüm mey-perest olmuş
Olardım şād eger mest-i leb-i mestānuñ olsaydım
4. Açılmış gonçadan ey gül yüzün gül tek ḫabaḳlanmış
Ne ḥoşdur bülbül-i şeydā kimi nālānuñ olsaydım
5. Senüñ ey ḳāmeti Ṭübā dönerdim başına her gün
Eger gül-zār-ı ḥüsnüñde olan diḥḳānuñ olsaydım

6. Yanar pervâneler şem‘in odıyla başına döncek
N’olardı şem‘-i ruhsâra dönen pervânen olsaydım
7. Ciger pergâlesin hicrân gice kanıyla doldırdı
Olar mı Nevberî vaşla yetüp şādānuñ olsaydım

1133

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Sücüdüm tāk-ı ebrū-yi nigāra şubḥ-dem kıldım
Ne mes‘ūdum ki mihrāb-ı ḥama kıddimi ḥam kıldım
2. Yüzini kıbleden çekdi onuñçün egri mihrābın
Sücüdün terk idüp men de ona ḥayli sitem kıldım
3. Yapuşdum dāmen-i yāre ona dil virdigim günden
Ġulām-ı muḥlişi oldum özimi muḥterem kıldım
4. Pūç itdim zāhidin fikrin riyālı gördigim günden
Ḥaḳīḳat yārini buldum dile zībā-şanem kıldım
5. Ne fikr-i mülk ü māl itdim ne taḥt u tāk ey Nevber
Ne Cemşīd-i cihān oldum ne meyl-i cām-ı Cem kıldım

1134

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Gül den ne gördi bülbül-i nā-şād bilmürem
Ġayr ez-fiğān u nāle [vü] feryād bilmürem¹⁸²²
- 351a 2. Şīrinden ne kıdri cefā gördi Kūhken¹⁸²³
Dāğ-ı diline oldu mu imdād bilmürem
3. Kıysın adı cünūna dönüp ‘aşḳ-ı Leylīde
Kām aldı mı o ḥānesi ber-bād bilmürem
4. Ġamzeñ oḥı aḥıtdıḳı kan düşmüyor yire
Şehlerde var mı bir bile cellād bilmürem
5. Āyīne-i ḥayāle düşür ‘aks-i ‘ārīzuñ
‘Ekkāslarda var bile üstād bilmürem¹⁸²⁴
6. Şeb-tā seḥer ḥayālīme rüyūñdı cilveger
Ondan sivā-yı dehrde bir zād bilmürem

¹⁸²² [vü]: -i N1¹⁸²³ Şīrinden: Şīrīniden N1¹⁸²⁴ ‘Ekkāslarda: ‘Ekkāsılarda N1

7. Mecnūn egerçi dehrde cevr ü cefā çeküp¹⁸²⁵
Olmuş mı derde men kimi mu‘tād bilmürem
8. Ey Nevberī ne itmeli bī-raḥmdur nigār
Cānuñ ider mi guşşadan āzād bilmürem

1135

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Baḥaram her yüze men ‘arız-ı gül-nāra ḳasem
Terk-i ḥāl eylemerem gülde yatan ḥāra ḳasem
2. Gül yüzüñdür sebebi nāle [vü] feryād-ı dilim¹⁸²⁶
Şāḥe-i gülde güle gūşe-i gül-zāra ḳasem
3. Cānımı yandıraram şevḳ ile ruḥsār oduna
Cāna ḥayf eylemerem yandūḳum odlara ḳasem
4. Dutaram pīr-i muḡān ḥürmetini şeyḫ kimi
İçdigim bāde ile nergis-i ḥammāra ḳasem
5. Urmaram silsileni boynuma olsam da cünün
Boynumun ṭavḳı olan ṭurre-i ṭarrāra ḳasem
6. Cān u dilden giçerem vaşluña yetmeklik için
Ḥāl-i ḥāzırdaki cān elde olan vara ḳasem
- 351b 7. Dilden ayrulmayacaḳ Nevberī zevḳ-i ruḥ-i yār
‘Aşḳ-ı yār ile dolan başa dil-i zāra ḳasem

1136

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Her gice şubḥa kimi nāle çeküp dād eyledim
Āh kim bilmemüsen men nice feryād eyledim
2. Müje peykānı açup bir ḳapu murḡ-i dilime
Açulan bu ḳapudan men onu āzād eyledim
3. Aparup zevḳ-i ruḥuñ göñlümü kūy-i serüñe
Orda hem dāda gelüp nālemi bünyād eyledim
4. Vaşl ‘ivazdan çekürem hicr şebi renc ü melāl
Günü günden dilimi derdüñe mu‘tād eyledim

¹⁸²⁵ dehrde: dehrde N1

¹⁸²⁶ [vü]: -i N1

5. Lebûñi yâd eyleyüp bâde getürdim elime
Bu firîb ile dil-i zârımı men şâd eyledim
6. Başıma tökdi felek Nevberî gam daşlarını
Çünkü men Kûhkenün ‘aşkına îrâd eyledim

1137

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Hâsetüñden gözümün yaşını kan eylemişem
Manzar-ı rûya onun çoğ nigerân eylemişem
2. Ne hayâl ile gören Kays düşüp şahrâya
Men ki çoğdandı ser-i kûyî mekân eylemişem
3. Güle nişbet didiler rûyuñı gül-zâra gidüp
Görmüşem oğşarı var âh u figân eylemişem
4. Dâğ koyupdur diline lâle yüzüñ hasretidür
Lâle tek hasret olup bağrımı kan eylemişem
- 352a 5. Virmüsen gamze oğun egri kemân kaşlaruña
Dil-i mağzûnı hemân tîre nişân eylemişem
6. Giceler şubha kimi hâtıra düşdükce yüzüñ¹⁸²⁷
Yüzüme eşk-i ter-i çeşmi revân eylemişem
7. Virmedüñ dâda gelen ‘aşıka imdâd elini
Hâcletimdür bu sözü dilde nihân eylemişem
8. Sitemüñden hamuya şöbet açup dâd idirem
Ġamuñı miñnetüñi mûnis-i cân eylemişem
9. Nevberî eylemüsen kâm-ı dilinden mağrûm
Men hayâlât-ı dile vaşl gümân eylemişem

1138

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Gine kan ile ağur ‘arızıma eşk-i terim
Kât olur onda gözüm yaşına hûn-i cigerim
2. Nâşihîñ pendine yir yoğdı benim başımda
İbtidâdan doludur ‘aşk-ı nigâr ile serim
3. ‘Arızuñ şem‘ine yağ cânımı pervâne kimi
Olma râzî dutuşa hicr odına devrüberim

¹⁸²⁷ hâtıra: hâtıra N1

4. Terk-i kūy-i serüñi terk idem şāniyecek
İhtiyārın elime almağa olsa teherim
5. Bāğ-ı ‘aşk içre egüp naḥl-i ümīd-i dilimi
Āh u zār oldu onun şāḥelerinde şemerim
6. Baḥtımın yoḥdı meger burc-ı sa‘ādetde yiri
Āsümān üzre girüp yoḥsa kūsūfa kamerim
7. Nevberī vaşla yeter yāri teraḥḥum eylese
Bağlu qalmaz ki benim dāimī bu baḥt derim

1139

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 352b
1. Men ne fikr ile gören meyl-i ruḥ-i yār eyledim
Derde saldım cānımı ‘aşk ile bīmār eyledim
 2. Qays şaḥrā gerdişin töhmet bilüp ‘ār itmedi
Düşmedim şaḥrālara bu töhmete ‘ār eyledim
 3. Başıma her yan qabül itdim melāmet daşını
Ol zamān kim derdimi illerde izḥār eyledim
 4. Merdüm-i çeşmim durur ‘aks-i ruḥ-i cānānımı
Şüretin āyīne-i dilde onun var eyledim
 5. Gonça mişlinde lebin yād eyledim ḥandān yüzün
Bülbül-i şeydā kimi min nāle vü zār eyledim
 6. Düşdi başım bir perī-şüret nigārın ‘aşkına
Gönlümü hicrānda derde giriftār eyledim¹⁸²⁸
 7. Ta‘ne-i ağıyāra tāb itdim sitem peykānına
Gönlüme şabr itmegin teklīfin ısrār eyledim
 8. Dāne ḥālın bilmüşem pür-piç-i gīsūmı tuzak
Zülfüne murğ-i dili bend-i giriftār eyledim
 9. Saḥluyordım Nevberī pinhān gam-ı cānānımı
‘Aqıbet şabr itmedim meştūr-i tūmār eyledim

1140

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Cānımı dil-ber-i meh-rūya fedā itmelüyem
Şıdḳ-ı dilden dilüyen nezri edā itmelüyem

¹⁸²⁸ hicrānda: hicrānda N1

2. Allāh Allāh meni bu nezr-i murādıma yetür
O zamān da saña men şükr ü şenā itmelüyem
- 353a 3. Men gulām olmaluyam pādşeh-i hüsn olana
Bile fahriyyeti men ilde şu‘ā itmelüyem
4. Şeh-i hūbāndı meni ‘aşkına doğru çağıran
Nefsimin pādşehin ana gedā itmelüyem
5. Her kim üftāde ola rütbe-i ‘āliyye tapar
Minber üstünde bunu halka nidā itmelüyem
6. Dürd-i mey tapdağ olur şiresini başa virür
Bile üftādeligi men ebedā itmelüyem
7. Nevberî mey-kedeye koysa eger pîr-i muğān
‘Ömr-i tūlānīsine hayli du‘ā itmelüyem¹⁸²⁹

1141

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ahdı sensiz ‘arıza ey mäh-rū eşk-i terim
Çıhdı gül-gün yaş ile deryā-yı dilden gevherim
- 353b 2. Ey mu‘ālic it hazer durma benimle rü-be-rü
Dışra āhımla çıkar her bir nefesde aḥkerim
3. Ḥasret-i ruḥsār ilen öyle za‘īf olmuş tenim
Veznde bir mü ilen mīzān düzelder peykerim¹⁸³⁰
4. Şordı menden bā‘iş-i derdim ṭabībe söyledim
Sāilin ancak virer kāfī cevābın dil-berim
5. Baḥrdur sīnem dürr dolu la‘l ü cevherim dürrler¹⁸³¹
Dışra virsem şervetim dürre dolar devrüberim
6. Yandısa cānān benim ruḥsār odıyla cismimi
Cüşse-i pervānecek yirde qalar ḥākisterim
7. Derdimi ey Nevberî pinhān dutardım halkdan¹⁸³²
El qalemle kāğıza kayd itdi doldı defterim

1142

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

¹⁸²⁹ tūlānīsine: tūlānesine N1

¹⁸³⁰ Veznde: Veznide N1

¹⁸³¹ Baḥrdur: Bahrdur// dürrler: dürriler N1

¹⁸³² halkdan: halkıdan N1

- 354a 1. Ğam-ı ‘ālem kadarı dilde ğamım var benim
Munca ğam keşretine bir ‘ademim var benim
2. Men de rāzī degülem gelmege işretgehüñe
Seni ğam nāk iderem bed-ka-demim var benim
3. Zülmet-i şebde ruḥ-i alüñi gün tek görürem
Āh tek şu‘le çeken dilde şemim var benim
4. Dil-be-dil derd-i dili söyleyebilmem özüñe
Derd ü ğam şerhine elde kalemim var benim
5. İstiyor kan vire dil gözyaşına istemürem
Çünkü men ağlamağa gözde nemim var benim
354b 6. Fevc-i ğamdur bürüyen çevremi hicrān gicesi
Korhusuz pādşehem çoḥ hışmım var benim¹⁸³³
7. Nevberā ğuşşa dile yār firākında niçün
Ğuşşa vü ğam tükenen şād demim var benim

1143

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Hicr elinden dād idüp cānāna yalvar şubḥ u şām
Vaşl-ı cānāndur alan hicrān şebinden intikām
2. Serve nişbet kim virüp ra‘nā kad-i cānānımı
Serv bir yirde durar cānān kimi itmez hırām
3. Bāde-i la‘l-i leb-i yār ile mey-nüş olmuşam
Vācib olmuş eylemek pīr-i muġāna ihtirām
355a 4. Çizginir başım dilim eyler tekāpū sīnede
Yādıma geldikce ol şehd-i leb-i mey-gün-fām
5. Merḥabālar men kimi çeşmi humārın mestine
Kim ona farḳ eylemez mest ‘āleminde şubḥ u şām
6. Naḳd-i cāndur meblağı bāzār-ı ‘aşkın ey gönül
Yārine cān vir müyen almaz metā‘-ı vaşl-ı kām
7. Ḥam-ka-d oldum ‘aşkda āḥir yazılmış kaf tek¹⁸³⁴
Mişl-i nūn Mecnūnda Leylī sözünde mişl-i lām

¹⁸³³ hışmım: hışmım N1

¹⁸³⁴ ‘aşkda: ‘aşkıda// Mecnūnda: Mecnūnda N1

8. Karadur bahtım nice kaç ile göz hâl-i siyâh
Zülf-i müşğîn rüzımın târîki çün yeldâ-yı şâm
- 355b 9. Nevberî te'sîr-bağş olmaz sözüm cāhillere
Hazzını ancak dutar bu sözlerin hâş ile 'âm¹⁸³⁵

*Berg-i sebzeşt tuhfe-i dervîş
Çi koned bî-nevâ hemân dâred*

Bi'smi'llâhi'r-Raḥmani'r-Raḥîm

1144

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 2a 1. Men nice el götürem sen kimi bir meh-rûdan
Yüzümü dönderüm ol tāk-ı kemân-ebrûdan
2. Qays-veş men ne sebep boynuma zincîr salum
El çekim silsile-i zülf-i siyeh-gîsûdan
3. Âşiyân dutdı serin murğ diyorlar Qaysın
Yakîn âsûde imiş başı onun ğayğudan
4. 'İtr-ı zülfüñdür alan hüşımı başdan dem-i şubḥ
Hûşa gelmez ki başım munca olan hoş-bûdan
5. Gözünün nişbetini virdile çeşm-i Hotana
İ'tirâf eyler eger şorsañ onu âhûdan
6. Nevberâ sen bu kadar yârüñi vaşf eylemüsen
Hiç sorar mı göresen yâr seni o budan

1145

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Haberüñ olmadı bu âh-ı dil-i zârımdan
Yaş töken şâm u seher dîde-i hûn-bârımdan
2. Ne şabâ luḫf eylüyüp virmedi cānân ḫaberin
Hâtif-i ğayb ne hem ol meh-i envârımdan
- 2b 3. Bir kese söylemedim men ki nigârın sözünü
Añladı il bu nihân derdimi ruḫsârımdan

¹⁸³⁵ Hazzını: Hazzını N1

4. ‘Ankebūd oldu dilim ‘aşk-ı nigār itdi za‘īf
Bir tük ile asılar turreşi tarrārımdan
5. Var iken men yoĥ olup ‘aşk-ı nigār ile varam
Kim maña mest diyir var ĥaberim varımdan
6. Qays şahrā dolanup daĥlara dūşdi Ferhād
Bu işi men eylesem çatluyaram ‘ārımdan
7. Terk-i ‘aşk itmeyecek Nevberī cān virse eger
Cāndan el çekerem çekmerem el yārimden¹⁸³⁶

1146

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Düşende ‘aşka el çekdim cihānda cism ü cānımdan
Didim el çekmerem ölsem nigār-ı mihrībānımdan
2. Dutardım derdimi dilde nihān cümle ĥalāyıkdan
‘Umūma āşikār itdim bu çeşm-i ĥün-feşānımdan
3. Men ol Qaysem ki Leylīden el üzmem terk-i cān itmem
O Ferhādem ki el çekmem hemān şīrīn zebānımdan
4. Menem ta‘līm iden ‘aşkın rüsümün Qaysa Ferhāda
Qutarup mekteb-i ‘aşkı çıĥuplar imtiĥānımdan
5. Fiĥān u dādımı bülbül görüpdür güllü gül-şende
O hem cān-süz feryād ilen götürmüşdür fiĥānımdan
6. Çıĥarmak ‘aşkı başımdan degül ey Nevberī mümkün
Onun iĥrācı müşkildi bu maĥz-ı üstüĥānımdan¹⁸³⁷

1147

‘İbret-nāme

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

- 3a
1. Ey dil bu fenā dār-ı cihāndan ne umursan
Bir şey’ ki fenā oldu sen ondan ne umursan
 2. Min tāze binā medd-i nazardan giçürüpsen
Vīrāne iden devr-i zamāndan ne umursan
 3. Min dem ĥam ilen bir demi rāĥat giçünürsen
Rāĥat demine zevĥ ü şafādan ne umursan

¹⁸³⁶ Cāndan: Cāndan N2

¹⁸³⁷ üstüĥānımdan: üstüĥānımdan N2

4. Cānān didigün cānuñ için āfet-i cāndur
Hicrāndaki cevr ü cefādan ne umursan¹⁸³⁸
5. Sen bir seferî menzil-i uḫrāya misāfir
Çün göçmelüsen tā bu serādan ne umursan
6. Muḫkem ne ḫadar olsa binā şadmesi vardur
Maḫrūbe olan bile binādan ne umursan
7. Ma‘lūmdur ey Nevberî yoḫ dehr vefāsı¹⁸³⁹
Nā-mümkin olan onda vefādan ne umursan

1148

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. ‘Aşḫ ehli olan yāre vefālî gerek olsun
‘Aşḫa düşenün başı belālî gerek olsun
2. Göz merdümegin kör eylesün dār-ı cihāna
Ḥübān nazarı vizr ü vebālî gerek olsun
3. Baḫsun yüzüne şevḫ ile bir māh-cemālin
Tekdür dili tek māh-cemālî gerek olsun
- 3b 4. Bed-manzar olup baḫmuya her şüret-i ḫüba
Cānānı kimi rüy-i ḫayālî gerek olsun
5. Dil birdi muḫabbet bir olar bir dile ancaḫ
Olsa iki dil tende dü-tālî gerek olsun
6. Nevber ne biler ehl-i vera‘ ‘aşḫ mezāḫın
‘Āşıḫ bili bu ḫālî ḫelālî gerek olsun

1149

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Besdür ey dil ḫ‘āb-ı ḡaflet şubḫ açılmışdur uyan
El ḫoyup ruḫsāruña ḫayretle dirseklen dayan
2. Fikr eyle gör sen neçün geldüñ cihān emlākına
Bil nedür dünyādaki insān iden sūd u ziyān
3. Sen yarandüñ ḫayra mı ya kim gelüpsen şerr için
Sen bunu öz nefsüñe ta‘līm idüp eyle beyān

¹⁸³⁸ Hicrāndaki: Hicrāndaki N2

¹⁸³⁹ Ma‘lūmdur: Ma‘lūmdur N2

4. Tālib olma sepmege dehre şerāret toħmunu
Tuş olar şerre şerāret eylügen muṭlaķ inan
5. Her ne toħm ekseñ biter o nev^ç ilen ondan şemer
Dāne-i ħardal saña ħardal virer gül gülsitān
6. Rağbet it merdümlere laħza göster iltifāt
Bir de gelmez gitse bu dünyā yüzine sende cān
7. Dut naşīħat Nevberin pendindedür rāh-ı necāt
Fāş olar bir gün saña bu remzli sırr-ı nihān¹⁸⁴⁰

1150

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Ĥadden ziyāde olsa zer ü sīmi zergerin
Ĥalĥāl eylemez onu pāyına her ĥerin
2. Şarrāf görse yoħdı ĥarīdār gevhere
Bāzār-ı ilticāya burahmaz ki gevherin
- 4a 3. Fānūs içinde dutsa eger şem^ç şu^çlesin
Pervāne yandımaz ona şavt eyleyüp perin
4. Şem^ç-i ruĥ-i nigāra ṭavāf itdigim zamān
Ruĥsār odına yandımuşam dil şemenderin
5. Zülfün ĥayāli olmasa dutgun bir ebr-i dil
Tökmez nesīm-i āh ile ruĥsāra göz nemin
6. Ṭūfān-ı ĥam telāṭuma sīnemde gelme¹⁸⁴¹
Derdimden āgehī olabilmezdi ādemin
7. Kim bilmek istiyorsa rumūzāt-ı şi'rimi
Fikr eylesün bu sāħada ĥayli derin derin
8. Mecnūnuñ 'aşķı bā-hem öziyle çıħup gidüp
Meşhūr bu zamānededür 'aşķı Nevberin

1151

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Berg-i gül 'ıtr dutup gül-ruĥ-i cānānımdan
Nergis ĥayretde durur nergis-i ĥayrānımdan

¹⁸⁴⁰ remzli: remzili N2

¹⁸⁴¹ telāṭuma: ṭelāṭıma N2

2. Müteessirdi dile nâle-i bülbül bu sebeb
Götürüp heng benim nâle vü efgânımdan
3. Qays Leylî ğamını deşt ile şahrâya töküp
Men girâmî duturam bu ğamı öz cânımdan
4. Naql-i ‘aşkımdan kuruyar şâhesi bî-behre olar
Hicrde içmese şu dîde-i giryânımdan¹⁸⁴²
5. Lâlenin dâğına bağ bil ki dilim dâğı nedür
Āgeh ol sen de bu dâğ-ı dil-i pinhânımdan
- 4b 6. ‘Aşk deryâsı dilim olduğunu Qays bilür
Oda bir kaçre götürmüş benim ‘ummânımdan
7. Niye pejmürdedi Nevber dili her kim dilese
Bâ-haber olmalıdır zülf-i perîşânımdan

1152

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. ‘Aşk-ı cānān yaranup ‘aşık-ı merdāne için
Renc virmek bu kadar ‘aşığa bes tā ne için
2. ‘Āşık-ı ehl-i şadākat menem ol Qaysa dime
Fikrūni şarf eyleme her yeten efsāne için
3. Meni rüsvā-yı cihān eylemüsen ‘ālemde
Pend-i nāşih ne ider bir bile dīvāne için
4. Cān taleb eyleseñ al cānımı minnetdi bize
İstihāre eylemek bir bu kadar tā ne için
5. Secde men kaşa idüm kıbleye zāhid ne ‘aceb
Baş eger resm-i tarīke here bir hūne için
6. Gevher-i ‘aşk nihāndur dil-i vīrānımda
Dürr ü gevher yaranup bir bile vīrāne için
7. Külhen-i kūy-i serūñ oldu temennā-yı dilim
Cüst ü cū şāh eylesün dehrde kāşāne için¹⁸⁴³
8. Bilmürem zülfidür ol yüzdeki ya tavk-ı cünün
Halk olupdur o yaqın gerden-i dīvāne için

¹⁸⁴² Hicrde: Hicride N2¹⁸⁴³ dehrde: dehrde N2

9. Urmasam hālūne el ‘özrime var elde esās
Terk-i cennet eyelüyen Ādem olup dāne için
10. Şerbet-i la‘l-i lebūndür meni sīr-āb eyelüyen
Men onun teşnesiyem sahlama bī-gāne için
11. Nevberā görmüyecek bu güzeli mehd-i cihān
Merhametdür ona perverde olan ane için

1153

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

- 5a
1. Gül-zārlarda faşl-ı bahār açdı yāsemen¹⁸⁴⁴
Hoş-bū gül ile doldı hemān dāmen-i çemen
 2. Gonça gelüp tebessüme görcek nigār üzün
Āhır onu hased götürüp yārdı pīrehen
 3. Zāhid atup ridāsını tesbīhi gizledüp
Mey-hāneye yöneldi olup tövbeler şiken
 4. Seyr-i çemen tedārikine düşdü ehl-i hāl
Tefrih için tamām şüyüh ile merd ü zen
 5. Nergis gözün görende humār itdi gözlerin
Bülbül yüzün görende güle oldu ta‘ne-zen
 6. Her naḥl-i pür-şüküfe görüp serv-kāmetin
Ta‘zīm-i yār eylediler şād rüy-i şe‘n
 7. Nevber daḥı nigārına dil açdı hoş-nevāz
Cānānı gül-şen içre görüp oldu hem-süḥan

1154

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Korhıram aşkuñ meni rüsvā-yı devrān eylesün
Deşt ü şahrāya salup Kays-ı beyābān eylesün
2. Görmesün zülf-i siyeh bād-ı şabādan tünd-rū
İstemem çin çin olan zülfüñ perişān eylesün
3. Yanıma da‘vet olur her gün tabīb üstün tabīb
Zann idirler derd-i bī-dermāna dermān eylesün
4. ‘Aşk-ı cānāndur meni elden salup bī-hāl iden
Koy bu derdin çāresin gelsün de cānān eylesün

¹⁸⁴⁴ Gül-zārlarda: Gül-zārlarda N2

5. Bir tebessüm yâr idüp gül gonçası itmiş Һased
BaҺş idüp ister özün gül kimi Һandân eylesün
- 5b 6. Ğuşşa vü ğamdur seni elden salan ey Nevberî
Ol melek-sîmâ saňa bir çäre imkân eylesün

1155

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1. Zamândı yoҺ Һaberim yâr-i gül-yañaqımdan
Gice günüz adı düşmez dil ü dudaqımdan
2. Basanda bağrıma cân tek Һayâlini giceler
Gelür gül ıtrı dimâğa seher yataqımdan
3. Fezâ-yı aşqda yoҺ men kimi cefâya dūçâr¹⁸⁴⁵
Ne Һakkı var giçe Mecnûn benim soqaqımdan
4. Düşende yādıma yârin dudak-ı mey-günü
Heveslenüp öperem mey dolu ayakımdan
5. Cefâ tikânları bitmiş başımda tük dimüyün
Çıhıpdı başıma bir bir batup ayakımdan
6. Bitürdi bāğ-ı muhabbet dıraht-ı aşl meni
Asıldı Kūhken ü Qayslar buṭaqımdan¹⁸⁴⁶
7. Melâl ü miḫneti yârin yaḫamdan el götümez
Biri şolumdan asılmış birisi şaqımdan
8. Diyün ki Nevberî Һasret nigâra cân virdi
Suâl eylese her kim benim soraqımdan

1156

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Düşmüşem şahrâlara Mecnûn kimi ser-geşte men
Ḥalk-ārâ dîvânelik nâmında dilde dişte men
2. Qâfile-sâlâr olan Qaysa men oldum aşqda¹⁸⁴⁷
Pesde qaldım var iken aşq âliminde püşte men
3. Gör ne rüsvâ olmuşam ḫalkın gözünde aşqdan¹⁸⁴⁸
Güşe vü bāzârda tuş olmuşam engüşte men

¹⁸⁴⁵ aşqda: aşkıda N2

¹⁸⁴⁶ Qayslar: Qaysılar N2

¹⁸⁴⁷ aşqda: aşkıda N2

¹⁸⁴⁸ aşqdan: aşkıdan// bāzârda: bāzārıda N2

- 6a 4. ‘Aşk-ı yāre düşmemiş bir ‘ākīl-i devrān idim
Özimi rüsvā-yı devrān eyledim bu işte men
5. Öldüren kimdür diyün maqtūli zaḥm-ı tīgsiz
Ġamze peykān ile men bī-zaḥm oldum küşte men
6. Kışsa-yı Mecnūn olup ḥilḳatde menden ibtidā
Bağluyanda Leylīye mihrin elinde rīşte men
7. Şāh-mār-ı zūlf ile ülfet idende Nevberī
Cān helākın bilmedim kim var ider bu nīşte men

1157

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Neylüyem ğamlı dilim ğuşşadan āzād olsun
Yāri men hardan alum tā ki göñül şād olsun
2. Kays tek men de gerek deşt ü beyābāna düşem
Senüñ ‘aşkuñdı nidim koy maña ĩrād olsun
3. Bī-sütünü dağıdım āh-ı şerer-bārım ile
Āferīn söylüyenim ‘aşkda Ferhād olsun¹⁸⁴⁹
4. Besdi kim munca tenim ḥabse urupdur dilimi
Saña tapşurdım onu koy daḥı āzād olsun
5. Uşan ilden güzelim munca ki men dād idirem
Ser-i kūyuñda neçün bir bile feryād olsun
6. Terk-i mey-ḥāne idüp raġbet-i mey itmemüşem
Dile te’kīd idirem la‘lüñe mu‘tād olsun
7. Nevberā yāre nişān vir bile vīrān dilüñi
Onu ta‘mīr eylesün ḥānesi ābād olsun

1158

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. ĩl gözünde ey perī gerçi maña yār olmusan
Her şeb-i hicrān dil-i maḥzūnıma nār olmusan
6b 2. Sen görüpsen ey gözüm ol māh-ı tābānın yüzün
İmdi ḥasret ḳalmusan hicrinde ḥūn-bār olmusan
3. Göñlüme sen virmüşen gül-rū nigārın mihrini
Bu senüñ ecrüñdi kim muḥtāc-ı dīdār olmusan

¹⁸⁴⁹ ‘aşkda: ‘aşkıda N2

4. Derd-i ‘aşka mübtelâsın itmüsen maḥzûn dilim
Bâ‘îş-i âh-ı figân u zenc-i bîmâr olmusan
5. Salmusan dil-i murğını zülf-i siyâhın dāmına
‘Aybuñ olsun ey gözüm kim merdüm-âzâr olmusan
6. Āşiyân dutmuş gönül murğ-i perişân zülfüde
Bâ‘îş-i hemm ü melâl ü nâle vü zâr olmusan
7. Ey gönül sen bu tuzak zülf-i yâri terk kıl
Vaḳti nâ-ma‘lûm olan dâma giriftâr olmusan
8. Nevberâ gözdür gören zevḳ arturan bî-çâre dil
Ortalukda sen niçün bile dil-figâr olmusan

1159

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Bir ‘ilâc eyle gönül bir kadar ârâm olsun
Derd-i dil çâresine belki bir encâm olsun
2. Neylemişdim göresen ol felek-i kec-revişe
İstemür ol şanemün vaşlı maña kâm olsun
3. Bâde-i la‘l-i lebi başıma her gün çekürem
Baḥmuram her ne kadar şer‘de aḥkâm olsun¹⁸⁵⁰
4. Zâhide tã‘at için hîleli seccâdeni vir
Ḳoy elimde benim ol bâde dolu cām olsun
5. Tîre zülf oldu iden hicrde ḳara günümü¹⁸⁵¹
Ḥ‘âhişi bile olup gündüzüm aḥşam olsun
- 7a 6. Remz-i pinhân ne güzel şeydür eger gözden ola
‘Āşık-ı zâra gerek örtülü peygâm olsun
7. İsteme rûḥ-i revân cismde zâr olmaḳını¹⁸⁵²
Olma rāzî ki ona ḥasta olan nâm olsun
8. Yârüñ ‘ayyâr ise ey Nevberî ondan ḥazer it
Dil-ber oldur ki özü sâde dili ḥâm olsun

1160

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Fe‘ülün

¹⁸⁵⁰ şer‘de: şer‘ide N2

¹⁸⁵¹ hicrde: hicride N2

¹⁸⁵² cismde: cismide N2

1. Dile zülf-i nigārım oldu mesken
Bu zulmāta nigārımdur dil-efken
2. Gelerse yanıma cānān şeb-i tār
Dile ol gicedür gün kimi rüşen
3. Dile lāzım degül gül-zār-ı dünyā
Onun cānānidur gül-zār u gül-şen
4. Meni hayret dutur yāri görende
Dilim ağzımda bī-güftār süsen
5. Baḥanda men taraf ol yār-i gül-rū
Olur gönlüm güne karşı çü hirmen
6. Gül üzlü yār kūyında dolannam
Fiğān-ı bülbüle gül-zār mesken
7. Düşünse şîrimün remzin nigārım
Diyir ey Nevberī aḥsentu aḥsen

1161

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Qanıımı tōkdi müjeñ gözlerüñe nüş olsun
Heme evkāt dilim bile oḥa tuş olsun
- 7b 2. Danuşur imdi benim ol meh-i tābān sözüümü
Ġayriler şoḥbeti koy dilde ferāmüş olsun
3. Çeşmi sāhirdi meni saldı muḥabbet toruna¹⁸⁵³
Görmüyen dām-ı siyeh turreni ḥāmüş olsun
4. Vaşldan ‘āşıkā hem-mūnis olur fikr ü ḥayāl¹⁸⁵⁴
Dil-i ‘uşşākā bile fikr hem-āğüş olsun
5. Būte-i dilde gerek ḥūn-i muḥabbet dolana
Āteş-i hicr ile qan dilde gerek cüş olsun
6. Vaşldan dūr eylüyeyen ‘āşıkı ağıyārı olur¹⁸⁵⁵
Onu hicrān odına şām u seḥer tuş olsun
7. Yāri inşāf eylüyüp Nevbere virmiş dilini
Hoş geçür ḥālî onun tā niye mağşüş olsun¹⁸⁵⁶

¹⁸⁵³ sāhirdi: sāhirdi N2

¹⁸⁵⁴ Vaşldan: Vaşlıdan N2

¹⁸⁵⁵ Vaşldan: Vaşlıdan N2

¹⁸⁵⁶ mağşüş: mağşüş N2

1162

Mefâ'îlün Fe'îlâtün Mefâ'îlün Fe'îlün

1. Menim dilimce şabâ söyle yâre tîz gelsin
Helâk ider meni onsuz bu yara tîz gelsin
2. Melâl ü miñneti elden salupdı ĥasta dilim
Teraĥĥum itmege bu âh u zâra tîz gelsin
3. Siyâh zülfi düşüp âftâb-ı ruhsâra
Günümü eylesün bir de ĥara tîz gelsin
4. Gelür telâţuma dilden gözümde ĥanlı sirişk¹⁸⁵⁷
Bu varţadan meni çeksün kenâra tîz gelsin
5. Bilür ki şâm u seĥer reh-güzerde muntazıram
Gözümde ĥalmıya bu intizâr tîz gelsin
6. Yataĥa saldı meni ĥasretinde fikr ü ĥayâl
‘îlâc itmege bu dil-figâra tîz gelsin
7. Ferâmüş eyleme hergiz şabâ benim sözümü
Bu Nevberîden eyle bir işâre tîz gelsin

1163

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 8a
1. Ĥadeng-i ĥamzeden sînem delinsün bend bend olsun
Hemân ney tek şadâ-yı dil nevâlansun bülend olsun
 2. Dutup dîvâneñi baĥla buraĥma deşt ü şaĥrâya
Selâsil boynuna zülfüñ dolandır bir kemend olsun
 3. Raĥîbin ta‘nesi âĥir ĥabîbe tîşe-i dildür
Teraĥĥum ĥıl ĥabîbüñe rakîbi derdmend olsun
 4. Niĥâbı açma rüyuñdan niçün kim bed-nazar durmuş
Menim âh-ı dilim düdu ona düd-i sipend olsun
 5. Lebüñ şehd-i muşaffâdur ‘aselden ĥayli şîrîn-ter
Ĥayâl itme bu lezzetde şeker ne ta‘m-ı ĥand olsun
 6. Teraĥĥum eyle ‘uşşâĥa raĥîbin aĥzın açdırma
Rızâ virme ki onlardan ĥabîbe riş-ĥend olsun
 7. Sen ey Nevber heder bilme fiĥânı yâr küyında
Gerek bu dâd u feryâduñ senüñçün südmend olsun

¹⁸⁵⁷ telâţuma: telâţuma N2

1164

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Toḥundı s̄neme peykān kemān-ebrūdan
Ne farkım oldu benim zaḥm-dār āhūdan
2. Şağalmaz oldu bu yara ḥayāt ḳorḥusu var
‘ilāc olar ona ancak nigār-ı meh-rūdan
3. Yaḳīnim oldu ki yoḥ çāresi eṭibbāda
Marīz-i ‘aşḳa olar mı ‘ilāc dārūdan
4. El üzmeḳ istemürem dāmen-i vişālūñden
Ġamuñ vücūdımı bārīk iderse bir mūdan
- 8b 5. Düşüpdı murġ-i dilim dāma tār-ı zūlfüñde
Meges mişāli ḳutarmaz bu tār-ı ġisūdan
6. Ḥarāreti dilimün şönmez oldu şām-ı firāḳ
Bu od şöner mi aḥan damcı damcı bir şudan
7. Nesim-i şubḫı burahḫ şubḫ-dem yataḳ ivüñe
Getürsin ‘ıtr bize zūlf-i ‘anberīn būdan
8. Beşāset ile elim kāġıza yazur şözümü
Ḳalem de Nevberī tek ḥoşlanur bu mevzū‘dan¹⁸⁵⁸

1165

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Belā bu cānıma meh-rū nigārdan gelsin¹⁸⁵⁹
Sipāh-ı ġam dilime gül-‘izārdan gelsin
2. O kadri dād eylüyüm ‘andelīb-i gül-şen tek
Nezāre ḳonşularım āh u zārdan gelsin¹⁸⁶⁰
3. Zūlālī yoḥ gözümün yaşı tek bulaḳların¹⁸⁶¹
Gerek bu ḳatreler ebr-i bahārdan gelsin
4. Taḥayyür ‘ālemini çeşm her zamān dutmaz
Bu ḥayret ana gerek intizārdan gelsin¹⁸⁶²

¹⁸⁵⁸ mevzū‘dan: mevzūdan N2

¹⁸⁵⁹ nigārdan: nigārıdan// gül-‘izārdan: gül-‘izārıdan N2

¹⁸⁶⁰ Nezāre: Nezāre// zārdan: zārıdan N2

¹⁸⁶¹ bulaḳların: bulaḳıların// bahārdan: bahārıdan N2

¹⁸⁶² intizārdan: intizārıdan N2

5. Nesîm-i şubhdan allam riyâh-ı gîsûnı
Ricâsın eylemişem kûy-i yârdan gelsin¹⁸⁶³
6. Devâmı bir günedür neş'esi meyün sâkî
Bu neş'e 'âşîka çeşm-i humârdan gelsin¹⁸⁶⁴
7. Raķîb reh-güzer-i yârda durup koydur¹⁸⁶⁵
Ona diyün ki çekilsin kenârdan gelsin
8. İdüpdî Nevberî Mecnûn o Leylî-rûya diyün
Muķayyed itsün onu zülf-i târdan gelsin¹⁸⁶⁶

1166

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 9a
1. Zülf-i müşgindür benim hâlim perîşân eyelüyen
Mâil-i ruhsâr idüp dil bûtesin kan eyelüyen
 2. Hükmrândur gözlerün 'uşşâka kaşuñdur kılinc
Olmuyupdur sen kimi bî-rahm dîvân eyelüyen
 3. 'Âşîkı sen eyledüñ 'aşk 'âleminde ser-bülend
Bes niçün olduñ meni rüsvâ-yı devrân eyelüyen
 4. Vaşçün men hâzıram her lahza cânımdan giçem
Câna efsûs itmesün bu hâli imkân eyelüyen
 5. Dut meni ma'zûr eger seyr-i gülistân eylesem
Ġuşşadan âzâd olur seyr-i gülistân eyledim
 6. Nevberî cânâna cân bî-şübhe teslîm eyelüyor
Olsa bir hâkim eger 'adl ile dîvân eyelüyen

1167

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1. Kime şikâyet idüm ol nigâr-ı meh-rûdan
O âhû gözlü olan zülfi 'anberîn bûdan
2. Baḡanda kec toḡunur ġamzeden ḡadengi dile
Ḥotan ġazâli ile farkısız bu âhûdan¹⁸⁶⁷

¹⁸⁶³ yârdan: yârıdan N2¹⁸⁶⁴ humârdan: humârıdan N2¹⁸⁶⁵ yârda: yârıda// kenârdan: kenârıdan N2¹⁸⁶⁶ târdan: târıdan N2¹⁸⁶⁷ farkısız: farkısız N2

3. Gözünde cezbesi var ʿāşıkı çekür özüne
Dutup dilini asur tār-ı zülfe bir mūdan
4. Zamāne görmüyüp aşlā bu nevʿi şayyādı
Hādengi bir müje olmuş kemān-ebrūdan
5. Nesīm-i şubhı niçün eylüyor dilim hāmūş
Virür bu hasta dile bŷy-i ʿıtr gīsūdan
6. Revāndı gözyaşı ʿabʿım mişālī dürr kimi
Dil itdigi bu kimi gayr-ı mümkün ārzūdan
- 9b 7. ʿTabībe hāceti yoḡ Nevberin ne dūrūya
Tapar mı şıḡhat onun derdi söyle dārūdan

1168

Mefʿūlü Mefāʿilü Mefāʿilü Feʿūlün

1. ʒorḡum budı sırrım açıla eşk-i terimden
Āgāh ola il dilde olan ḡuşşalarımndan
2. Şabr eyle diyorlar ki döner laʿle hemān daş
Bu doḡrudı ʒat itsem ona ʒan cigerimden
3. Dirler ki gidüp mey-kedeye eyle münācāt
Tā el götüre ḡuşşa vü ḡam devrüberimden
4. Ḓam sākın olup dilde ḡayālāt serimde
Dil terk-i ḡam itmür ki ʒıḡa fikr serimden
5. ḡübān-ı cihān cilveger-i celb-i nazardur
Sensiz olarun cilvesi ḡiçmez nazarımdan
6. İrsāl idirem āh-ı dilim bād-ı şabādan
Āgāh seni itdi mi bilmem ḡaberimden
7. Bir ḡiçdi maña Nevberī farkında şeb ü rŷz
Fark itmedi hicrānda şāmım seḡerimden¹⁸⁶⁸

1169

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿilü Fāʿilün

1. Memzŷc ider libāsını herkes ḡŷl-āb ilen
Ter-dāmen itmüşem onu men de şarāb ilen
2. Vīrāneler maḡallidi gizlin ḡazīnenün
Genc-i dilim ʿalāḡalı olmuş ḡarāb ilen

¹⁸⁶⁸ hicrānda: hicrānıda N2

3. Nâlem saña yetişmedi şâm-ı firâkda¹⁸⁶⁹
Dâdim nazarda olmadı çeşm-i pür-âb ilen
- 10a 4. Zâhid sözün yanımnda dime rindden danış¹⁸⁷⁰
Meşgûl eyle başımı çeng ü rübâb ilen
5. Kec-devr iden felekdi onun minme çarhına
Pür-pîç ider vücûduñı devrinde tâb ilen
6. Peygâm hoşdı kâşîd eger yârdan gelse¹⁸⁷¹
Dil-şâd olur gelse eger hoş cevâb ilen
7. Mümkün degülse yâre dimek dil-be-dil ğamı
Nevber yazup melâlüñi gönder kitâb ilen

1170

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Ey gönül çekmegilen bir bu kadar yâr ğamın
Dut bir enzâra onun itdigi cevr ü sitemin
2. Zülfüne bağlama bil dâm-ı dilüñdür o senüñ
Çanuñı tökmege ham kaşı onun itdi kemîn
3. Müje peykânlarıdur göñlüñe âsîb viren
Az çekürsen mi onun cismde renc ü elemin¹⁸⁷²
4. İki kat itdi senüñ kâmetüñi ğuşşa vü ğam
Yâd itdükce onun çan töken ebrû-yi hamın
5. Gördi Mecnûn ne kadar cevr ü cefâ Leyliden
‘Aşķ-ı Şîrîn ile Ferhâd düşüp derde hemîn
6. Bî-vefâlardur olan ‘âşîka hûbân-ı cihân
Her yeten mihri yoğun mihrine çoğ olma emîn
7. Nevberâ bir ile meh-rûya göñül vir ki onun
Görmeye mişlini bu ehl-i cihân rûy-i zemîn

1171

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1. Melâl ü mişnetinün intihâsı oldu bugün
Dilimde kâm-ı vişâlin şafâsı oldu bugün

¹⁸⁶⁹ firâkda: firâkıda N2

¹⁸⁷⁰ rindden: rindiden N2

¹⁸⁷¹ yârdan: yârdan N2

¹⁸⁷² cismde: cismide N2

- 10b 2. Mübeddel oldu vişāl-i nigāra şām-ı firāk
Göñülde āteş-i hicrān ḥalāşı oldu bugün
3. Musahḥhar eyledi göñlüm muḥabbet ‘ālemini
Musallaḥ olmağa yārin rızāsı oldu bugün
4. Göñül ki ḥasta idi mübtelā-yı ‘aşq oldu
Ṭabīb-i ‘aşqdan anuñ devāsı oldu bugün¹⁸⁷³
5. O kec-nigāh ile gözden yetürdi ḳahr u ḡazab
Ḥaḳīḳi cān u dilin āşināsı oldu bugün
6. Nihān dilimde olan ārzū-yi vaşl-ı nigār
Elimde kāma yetişmek esāsı oldu bugün
7. Vefālı bilmedigim yāre şübheli ḡannım
Belā-keş ‘āşıḳa yārin vefāsı oldu bugün
8. O serv-ḳaddi ki ḥam eylemişdi ḳāmetimi
Ḥamīde ḳāmetin elde ‘aşāsı oldu bugün
9. Yetişdi yārine Nevber yeteydi her ‘āşıḳ
Bu ḥayr-ḥ’āhlara anuñ du‘āsı oldu bugün

1172

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Yoḥ bir nice gündür ḥaber ol tāc-ı serimden
Gözyaşına ḳat eylemişem ḥün cigerimden
2. Ğam-ḥāneye dönderdi dili ḥasret-i rüyı
El çekmedi hem ḡuşşa vü ḡam devrüberimdür
3. Ārām-ı dil itdimse gice vaşl-ı ḥayālin
Fark itmedi hicrānda şāmım seḥerimdür¹⁸⁷⁴
4. Ceng eylüyürem her giceler derd ü ḡam ile
Berk berk yapuşup el götümezler kemerimden
5. Dīvāneligi il baña işbāt eyluyorlar
Fāş oldu bu ḥāl onlara ṭavr u ṭeherimden
- 11a 6. Muḥkem özüne yir eylüyüp ḳal‘a-i tende
Çıḫmaz heves-i ‘aşq-ı ruḥ-i yār serimden

¹⁸⁷³ ‘aşqdan: ‘aşkıdan N2

¹⁸⁷⁴ hicrānda: hicrānda N2

7. Hûn-âbeli eşkimdi meni munca saraldan
Şâhem saralup Nevberî bu eşk-i terimden

1173

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Şubha dek men yanuram âteş-i hicrānuñ ilen
Yanmada baḥş idirem şem‘-i şebistānın ilen
2. Bu perîşān dilimün ḥālını bilmek dileseñ
Dut nezāre onu sen zülf-i perîşānuñ ilen
3. Dil tekellümde olur şanki senüñle danuşur
Bir nihān şoḥbeti var ol leb-i ḥandānuñ ilen
4. Ağzuña gonça diyüm gül yüze nergis gözüñe
Gül-şenün baḥşi nedür turfe gülistānuñ ilen
5. Ey gönül terk-i fiğān eyle ki bülbüller öler
Zehreçāk itmegilen onları efgānın ilen
6. Çāre bulmaz ḥükemā ‘aşk ile bīmār olana
Bile bīmār şifā-yāb olu dermānuñ ilen
7. Düşüp il ağzına ey Nevberî fāş oldu gamuñ
Danuşurlar mı gören derdüñi cānānuñ ilen

1174

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Nāle-i neydi benim her gice dem-sāzım olan
Şem‘idür şubha kimi ḥānede hem-rāzım olam
2. Ğayz ile baḥma güzel gerdeni gec men tarafa
Cennete lāyık olar ğayz-ı dile kāzım olan
3. Yāre cān naḫdi viren Qays ile Ferhād hani
Giri dönmez dahı merḥaleye ‘āzım olan
11b 4. Vaşl-ı şevk ile olur ‘arızıma eşk-i revān
Qorḥuram kim tükene ğam gününe lāzım olan
5. Derd-i dil gizli qalar cismde dindirmeseler¹⁸⁷⁵
Fāş iden gözyaşidur dilde nihān rāzım olan
6. ‘Aşık öz dil-berini istedi öz cānı kimi
Ol perî-veşdi benim dil-ber-i mümtāzım olan

¹⁸⁷⁵ cismde: cismide N2

7. Nevberî yahşî degül şî'rimi ta'rîf eylesem
‘Urefâlar diyecek yoğdı bile nâzım olam

1175

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Yârdan ‘aşîka geh ‘işve gehî nâz olsun¹⁸⁷⁶
‘Aşîk ol mâh-veşin nâzına dil-bâz olsun
2. Āşiyânında tenin rûh-i revân murğ yatup
Gül-şen-i yâre diler şevk ile pervâz olsun
3. Yârdan ‘âyb eylemez bûse temennâ eylesek¹⁸⁷⁷
Kerem ehlerinden olan kısmetimiz az olsun
4. Sînemi yardı müjeñ murğ-i dile açdı kapu
Bu muhabbet ivinün bâbı gerek bâz olsun
5. Meykede muṭribi öz sâzını sâz itmelidür
Nâle dilde gerek sâz ile dem-sâz olsun
6. ‘Aşk dîvânesini Kays nümâyân eyelüyüp
Eşeri mende gerek dehrde âğâz olsun¹⁸⁷⁸
7. ‘Aşk cânımda mekân itdi verem bağladı dil
Onu bu derde salan yâr ser-efrâz olsun
8. Bu revâdur mı meger bülbül ide dâd u figân
Gülde gül-şende olan hâr ile hem-râz olsun
9. Bülbül-i bâğı ‘ivaż Nevberî zâğ itmeyecek
Gül için nâle gerek hayli hoş âvâz olsun

1176

Mef‘ülü Fâ‘ilâtü Mef‘ilü Fâ‘ilün

- 12a 1. Gizlin baḥanda rüyuñı gördim niḳâbıdan¹⁸⁷⁹
Rüşen-dil olmuşam görünen âftâbdan
2. Hoş manzaruñdı terk eyelüyen dil ‘azâbını
Göster yüzüñi dil ḳutara bu ‘azâbdan¹⁸⁸⁰

¹⁸⁷⁶ Yârdan: Yârıdan N2

¹⁸⁷⁷ Yârdan: Yârıdan N2

¹⁸⁷⁸ dehrde: dehrde N2

¹⁸⁷⁹ âftâbdan: âftâbıdan N2

¹⁸⁸⁰ ‘azâbdan: ‘azâbıdan N2

3. Ğamgîn dilimdi bâ'îsi gözden gelen yaşın
Bārân yeter bu resmdi tîre sehâbdan¹⁸⁸¹
4. Doldur hevâ-yı 'aşk ile sevdâlı başımı
Yandır dilim seçilmeye yanmış kebâbdan¹⁸⁸²
5. Cānāna söyledim meni sen derde salmusan
Sâkit dayandı bunca suâle cevâbdan¹⁸⁸³
6. İzhâr-ı derd-i dil eylüyüp çâre istedim
Şabr eyle söyledi çıhasan intiḥâbdan¹⁸⁸⁴
7. Ey Nevberî vişâl saña şevk-i dil olup
Ḥazz al elüñle vaşfa yazılmış kitâbdan¹⁸⁸⁵

1177

Mef'ûlü Fâ'ilâtün Mef'ûlü Fâ'ilâtün

1. El çekmürem ölünce ey mihribân senden
Ya cān yeter vişâle ya kim çıhar bedenden
2. Ölssem açup mezârım toprak cisme baḡ gör
Hicrûñde dūd-ı âhım dışra çıhar kefenden
3. Göster o meh-cemâli ḥayretde koy 'umūma
Güftâra gel ki çıhsun feryâd merd ü zenden
4. Cānim gelüp dudağa ḥasret ḡalunca rûya
Kām almuyunca çıhar rûḡ-i revân bu tenden
5. Dil-teng olupdı gönüm dil-beste leblerüñden
Bir kelme söz işitmez ol ḡande gül dehenden
- 12b 6. Gül-şen gülün görende yâda düşür 'izâruñ
Yoḡ bir merâm ḡayrı seyr itmegi çemenden
7. Her gün yeter meşâma gül-şen gezen şabâdan
Gül den 'izâruñ 'ıtrı zülf 'ıtrı yâsemenden
8. Ağyârdandı cānân firḡat düşüp araya¹⁸⁸⁶
Taḡşîr sende yoḡdur hem bilme anı menden

¹⁸⁸¹ resmdi: resmidi// sehâbdan: sehâbıdan N2

¹⁸⁸² kebâbdan: kebâbıdan N2

¹⁸⁸³ cevâbdan: cevâbıdan N2

¹⁸⁸⁴ intiḥâbdan: intiḥâbıdan N2

¹⁸⁸⁵ ḡazz: ḡazz// kitâbdan: kitâbıdan N2

¹⁸⁸⁶ Ağyârdandı: Ağyârıdandı N2

9. Nevber ne çāre itmek bu baht-ı nā-su‘ūda
Mümkin degül kıutarmaķ tezvīr-i Ehrimenden

1178

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. ‘Umūma āşikār oldı ğamım feryād ü nālemden
İnanmur yār eger sorsun bu hāli ehl-i ‘ālemden
2. Ruĥ-i cānānıma ıal‘at viren eşk-i revānımdur
Dutulmuş ğamlu gönlümden seher vaķtinde jālemden
3. Ne ķadri var ise virsün Şeb-i hicrānına ğuşşā
Taşavvur itmesün ‘āşık olar ğamġin hevālīmden
4. Meni hūş-yār görmez kim naşīĥat eylesün zāhid
Degül eskik leb-i la‘lūñ mey-i surĥ-i piyālemden
5. Kıutardım mekteb-i ‘aşķı mükemmel her fūnūn ile
Ta‘aşşuk aĥz idüp Mecnūn şafā görmüş risālemden
6. Düşüpdür ‘ādetinden göz daĥı ķaķre nişār itmez
Ta‘accüb eylüyor herkes hevālanmış Őelālemden
7. Ba‘īr-i ‘aşķdur gönlüm melāl ü miĥnetūñ bār it
Ferāmüş itme senūñ de olan bir cūft nevālemden
8. Maña ey ķāşid-i ĥoş-rū getir peyġām-ı cānānı
Ĥabersiz Nevberī ķoyma yañaķı surĥ lālemden

1179

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Şubĥın ıulū‘ıdur şafak-ı āftāb ilen
Fırşatdı sākī cāmımı doldur şarāb ilen
- 13a 2. Muırib ayaķı raķsda ĥalvetdi ġuşemiz¹⁸⁸⁷
‘İşret demin ġiķürmeli ‘ömr-i Őebāb ilen
3. Mest ‘āleminde yār ile hem-şoĥbet olmalı
Yoĥdur rücū‘ımız ġice gündüzde ĥ‘ābımız
4. Gönlüm olupdı zevķ-i vişāl ile dem-be-dem
Leng eyleme yetür maña cāmı Őitāb ilen
5. ‘Ömrüm tükendi başā yetişmez firāk-ı yār
Aķdım Őabāĥı her ġiceler ızırāb ilen

¹⁸⁸⁷ raķsda: raķsıda N2

6. Bir nāme yazmaq istüyoram nāzlu yārime
Gözden ahan firākdaki eşk-i nāb ilen¹⁸⁸⁸
7. Hicrān oduyla yandı dilim Nevberî nidim
Fark itmedi harîkde gönüm kebāb ilen¹⁸⁸⁹

1180

Mef'ülü Fā'ilātü Mef'ülü Fā'ilün

1. Gönüm dolupdı zevk-i ruh-i vaşl-ı yār ilen
Mestem humār-ı nergis-i mest ü humār ilen
2. Geçsün gicem qaranguda resm-i tabī'atın
Olmuş gözüm siyāh dahı zülf-i tār ilen
3. Virdim tabībe nabzımı hayret dutup gözün
Men hasta görmedim didi bu kadri hār ilen
4. Ārām-ı kalb dut didi teşvîş itme çoğ
Nolmuş saña giçür nefesün āh u zār ilen
5. Teşhîş itmürem marîzün iştibāh var
Nüşha nice yazum saña ne i'tibār ilen
6. Rengün marîz-i aşk-ı nigāra çoğ oğşuyor
Hasret göz ile tende dil-i bî-karār ilen
7. Bir guşsa var dilünde ki yoğ mende çāresi
Mesken idüpdi kalbünü çoğ iftiḥār ilen
- 13b 8. Yā dilden it hamuş bu aşk-ı nigār odın
Yā ört nihān bu derdüni ḥāk-i mezār ilen
9. Dermānı yoğdı tıbbda Nevber bu derdinün¹⁸⁹⁰
Bir cism neylesün ki gelüp gam hezār ilen

1181

Mef'ülün Mef'ülün Mef'ülün Mef'ülün

1. Kutarmak gayrı mümkündür dili gamzeñ ḥadenginden
Degül āsān ḥalāş olmak bile ḥün-ḥār cenginden
2. Ğalaṭ sözdür diyorlar kim dutupsan kaşuña vesme
Kurumuş kandur ebrūda olur ma'lūm renginden

¹⁸⁸⁸ firākdaki: firākıdaki N2

¹⁸⁸⁹ harîkde: harîkide N2

¹⁸⁹⁰ tıbbda: tıbbıda N2

3. Cününım şiddetin bilmiş meger Mecnün ile Ferhād
Biri kūha özün virmiş biri şahrāya nenginden
4. Yüzünde dāne-i hālūñ leb-i cān-baḥş ile bā-hem
Girāmīterdi yanımda benim zulmāt-ı senginden
5. Maña tenhālīk el virdi firāḳ-ı yārdan ḡayrı¹⁸⁹¹
Göçüp hem-sāyeler gitdi dilim feryād henginden
6. İdüp şahrāda Mecnūna teşādūf nāḳe-i Leylī
Ta'accüb eyledi Mecnün şadā-yı nāḳe zengindür
7. Dime Mecnün kimi Nevber niçün şahrāya düşürsen
Meni ḡayret dayandırdı onun bī-ḳār nengindür

1182

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Ḥaberüñ yoḡdı benim āh-ı dil-i zārımdan
Yaş töken şām u seher dāde-i hūn-bārımdan
2. Reşk-i aḡyārım olup māniḳ olan kām-ı dile
Niye rencīde olum sevgilü dil-dārımdan
3. Cevr-i aḡyārı çeküm ya ki raḳībın ḡasedin
Yüregimden ḳan aḡur aḡlamuram ḳārımdan
- 14a 4. Verem eyler cigerim ḡuşşa vü ḡam keşretine
Men ḡacālet çekürem bu dil-i bīmārımdan
5. Çoḡ baḡur ḡayret ile çeşm-i mu'ālic gözüme
Diyesen el çekecek şıḡḡati yoḡ varımdan
6. Nüşhanı ḳoydı yire ḡiddet ile atdı ḳalem
Kesdi ümmīd elini bu dil-i nā-ḳārımdan
7. Ḥālet-i nez'ligim Nevberī aydıdur ona
Oldı ma'ḳūm ölüm ḡāleti ruḡsārımdan

1183

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. ḳaşḳ-ı cānān eyle kim dutdı girībānımdan
Bu tevāzuḳdı dile sevgilü cānānımdan
2. Bir ḡarafdan da dutup āteş-i hicrān tenimi
Bilürem el götümez yandımasa cānımdan

¹⁸⁹¹ yārdan: yārıdan N2

3. Bister-i ğamda yaḥam giçdi mu‘ālic eline
‘Āciz oldu o daḥı derdime dermānımdan
4. Çoḥ çetin oldu seḥer ‘āşıka hicrān gicesi
Āh kim yoḥ ḥaberüñ āteş-i hicrānımdan
5. Qalmadı birce nefer sâkin olan hem-sâyem
Nâleden göçdi hamu ḳonşularım yanımdan
6. Meni müşkilde ḳoyup derdime dermān dimedüñ
Ḥoşlanursan mı benim nâle vü efgānımdan
7. Ḥükmüne muntazıram düşmüşem ‘aşqın rehine
Zann itme ki çıḥar Nevberî fermānımdan

1184

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Doyar mı merdüm-i çeşmim ‘izār-ı alüñden
Nazar götürmeyecek gül kimi cemālüñden
- 14b 2. Melālim artuḳ iden ta‘ne-i raḳīb oldu
Diler ki maḥrüm ola dil senüñ vişālüñden
3. Sebeb ne oldu unutduñ bu zār ü ḥasta dili
Ne müddet oldu ki men giçmürem ḥayālüñden
4. Ger iltifāt eylüyüp ḥālimi suāl itseñ
Beyān-ı derd ü ğama ‘ācizem suālüñden
5. Göz oḥşadur yüzüñi gül-şen içre berg-i güle
Taşavvur eyledi ḥārı yüzüñde ḥālüñden
6. Ne bāde düşkünü oldum ne rind-i mey-ḥāne
Ḥarāb-ı la‘l-i lebem bāde-i ḥelālüñden
7. Muşahḥaş itmedi derdim ḥabīb nabzımdan
Götürdi ḥayret onu Nevberî bu ḥālüñden

1185

Mefūlü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Ey gül uşandı bülbül-i dil āh u nâleden
Şiddetli oldu gözyaşım efzün şelâleden
2. Seyr-i çemen idende görüpdür yüzüñde ter
Gül bergi reşk idüp o da ter dutdı jāleden

3. Mest ü harāb-ı nergis-i mest olmuşam velī¹⁸⁹²
Nā-fehmler bu ḥālī bilürler piyāleden
4. Men eyledim ḳabūl dile ğam ḥavālesin
Maḥrūm olupdı çoḫları munca ḥavāleden
5. La^l-i lebüñ şarābını bildi ḫelāl dil
Ta^līm-i ‘aşḫ idende götürmüş risāleden
6. Dāğ-ı dilim cihānda nümāyāndı Nevberī
Sırrım açıldı ḫalḫa ‘ayān oldı lāleden

1186

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. ‘Aşıḫa raḫm eyle tā hicrūñde nālān olmasun
Ḳoyma ḫasret gözlerin ḫālī diger-gūn olmasun
- 15a 2. Ḫasret-i ruḫsār idüp salma onu şahrālara
Deşt-i ḫayretde ḫalup mānend-i Mecnūn olmasun
3. İḫtiyāḫ it seyr iden sā‘atde bāğ-ı zārda¹⁸⁹³
Serv ḫaddüñ görmesün sen kimi mevzūn olmasun
4. Reşḫ-i ruḫsāruñ ḫoyup bir dāğ-ı sevdā lāleye
Ġonça gül ağzuñ görüp bes nice dil-ḫūn olmasun
5. Çehreñi berg-i güle gösterme ondan reng alup
Şāḫesinde erguvān rengiyle gül-gūn olmasun
6. Fitneli gözle baḫup eḫrāfuña itme nazar
Menden özge nergis-i ‘ayyāra meftūn olmasun
7. Şubḫ-dem ey māh-rū bād-ı şabādan ḫıl ḫazer
Tā nesīminden saçuñ ruḫsāra dağun olmasun
8. Devlet-i ruḫsāruña yetsem ne ḫācetdür maña
Mende cāḫ ü salḫanat hem genci Ḳārūn olmasun
9. Nevberin manzūrıdur senden ona bir ḫoş nazar
Bir nazar sal cānın al yanuñda medyūn olmasun

1187

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

¹⁸⁹² Nā-fehmler: Nā-fehmiler N2

¹⁸⁹³ zārda: zārıda N2

1. Cân naqdi seniñ vaşluñadur zâhir ü bâtın
Dil başş eylüyüp yâre yeten demde hayâtın
2. Senden meni dūr itmeyecek hîle-i agyār
Bu rābıtanı kırmayacak kavm-i şeyātın
3. Her mū ki düşer cennet-i ruhsāra tilūñden
Tā'yīn olunur doğruluğu pol-i şırātın
4. ‘Aşkın kelefin çözdemek hayli çetindür
Tapmağ ucunu sehl degül ince hıyātın
5. Agyārdan ‘aşq ehline olmaz bir eziyyet¹⁸⁹⁴
Bilmiş dil onun ‘aşka düşende hațarātın
6. ‘Aşq ehline ğam ğuşşa nedür hicr ile firqat
Sedd olmayacak ortamıza fevc-i selātın¹⁸⁹⁵
- 15b 7. Nevber nedi bu sende olan dildeki hūlyā
Tebdīl eylüyen kimdi fezānın qaderātın

1188

Mefūlü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. El çek gönül maḥāl olan vaşl-ı yārdan¹⁸⁹⁶
Göz merdümin kenār eyle bu intizārdan
2. Hicrāna tāb eyle dut eyyām-ı hayreti
Kūy-i ser-i nigāra ṭavāf it kenārdan¹⁸⁹⁷
3. Her nākese uzatma temelluqla ellerün¹⁸⁹⁸
‘İrfān yanında salma özüñ i'tibārdan
4. Āb-ı hayātı la'l-i leb-i yārdan gözet
Zulmātı dut ḥesāba siyāh zūlf-i tārdan¹⁸⁹⁹
5. Bilme ki rüzgār merāmuñca devr ider
İmdād umma bu felek-i kec-medārdan¹⁹⁰⁰
6. Çoḡ yaḥşı söylüyüp bu sözi kim diyüpdise
Minnet çeken kişi degülem rüzgārdan¹⁹⁰¹

¹⁸⁹⁴ Agyārdan: Agyārıdan N2¹⁸⁹⁵ Sedd: Şedd N2¹⁸⁹⁶ yārdan: yārıdan// intizārdan: intizārıdan N2¹⁸⁹⁷ kenārdan: kenārıdan N2¹⁸⁹⁸ temelluqla: temelluqla// i'tibārdan: i'tibārıdan N2¹⁸⁹⁹ tārdan: tārıdan N2¹⁹⁰⁰ medārdan: medārıdan N2

7. Nevber gurūr ehline rağbet çoğ itme kim
Gul zann idüp salar seni de ihtiyārdan¹⁹⁰²

1189

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Her yeten tīre-dile vaşluña yetmekdi çetin
Buna sovgend ne lāzımdı ne iksām u yemīn
2. Dutmaram māh ile bir ‘arīzuñı almış o hem
Yüzünün nūrı füzündür ona karşı bire min
3. Yüzüne karşı gözün zerresi yeter ki hemān
Korhuya salmış özüñ nūrda mihrin kamerin¹⁹⁰³
- 16a 4. Mihrüñ ile açular ‘aşıq için bāb-ı necāt
Ter ider Kevşer ile haşr demi huşk lebin
5. Sensen ey tāhir olan cism-i laṭīfu’l-‘aşıb¹⁹⁰⁴
Bize ta‘līm eylüyen āyet-i Qur‘ān-ı mübīn
6. Nevberī bāk eylemez olsa ona merḥametüñ
Hayli āsān giçürür haşr-ı haṭarnāk demin

1190

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Göñlüm kuşu pervāz eylüyüp cān kafesinden
Terk eyledi cān mülkünü cānān hevesinden
2. Feryād-ı dilim bir gice koymaz meni rāḥat
Efzūnter olup nālesi nāḳe ceresinden
3. ‘Aksüñi dutar her gice mir‘āt-ı hayālim
Dolmuş etegim hicr şebi göz gilesinden
4. Feryād u fiğāmı dilimün yāre yetüşmez
Hem-sāyelerim tenge gelüp nāle sesinden
5. Tā şubḥa kimi dād eylüyor bu dil-i nā-çār
Çāre diliyor dādına feryād-resinden
6. Eşk-i terimi kem eylemür merdüm-i çeşmim
Ceryānı onun kem dögü rümī arasından

¹⁹⁰¹ rüzgārdan: rüzgārıdan N2

¹⁹⁰² ihtiyārdan: ihtiyārıdan N2

¹⁹⁰³ nūrda: nūrıda N2

¹⁹⁰⁴ laṭīfu’l-‘aşıb: laṭīfu’l-aşıb N2

7. Kim görse hemân Nevberîni âh çeken dem
Bî-şübhe görür od çıhur anuñ nefesinden

1191

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mef'â'ilü Fâ'ilün

1. Mey-ḥānelerde neydi benim tek nevā iden
Dil-dārımı melāl-i dile āşinā iden
2. Virmez şadā-yı nālemi Ferhād nālesi
Şahrādaki ceresdi dilim tek şadā iden
- 16b 3. Yandırdı yaḥdı cānımı ruḥsāruñ āteşi
Pervānelerdi men kimi cānın fedā iden
4. Pāmāl idüpdü guşşa tenim dürd-i mey kimi
La'lüñ meni bu ḥāle olupdur rızā iden
5. Maḡrūr-i ḥikmet olmasun aşlā ṭabībler¹⁹⁰⁵
Yoḥdur marīz-i 'aşka cihānda devā iden
6. Nevber du'ā-yı vaḡt-i seḥer müstecāb olar
Şubḥın deminde yāre sen ol ilticā iden

1192

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Şu'le-i şem'-i ruḥuñ nūrānīdür meh-tābdan¹⁹⁰⁶
'Ārız-ı rüşenterīñ ḥūrşīd-i 'ālem-tābdan
2. Beñzemezdür la'l hem yāḡut-i şahrā-yı Yemen¹⁹⁰⁷
Surḥ rengin leblerüñ farḡ eylemez 'annābdan
3. Nergis-i mestüñ meni ser-mest ü maḥmūr eylemiş
Doymaram men bir bile ṭāhir şarāb-ı nābdan¹⁹⁰⁸
4. Uyguda görsem yüzüñ olmuş benimle rû-be-rû
Min il olsa ol gice ṭulānī durmam ḥ'ābdan¹⁹⁰⁹
5. Renc virmez ol ḡadar aḡyār ṭa'ını göñlüme
Āsībi artuḡ olar bir zaḡm ola aḡbābdan¹⁹¹⁰

¹⁹⁰⁵ ṭabībiler: ṭabībiler N2

¹⁹⁰⁶ meh-tābdan: meh-tābıdan// 'ālem-tābdan: 'ālem-tābıdan N2

¹⁹⁰⁷ yāḡut: ya'ḡut// 'annābdan: 'annābıdan N2

¹⁹⁰⁸ nābdan: nābıdan N2

¹⁹⁰⁹ ḥ'ābdan: ḥ'ābıdan N2

¹⁹¹⁰ aḡbābdan: aḡbābıdan N2

6. Hame batnından kara kandur ahan yazdıka ğam
Gözlerim tek doymuyor kâğız hemân hûn-âbdan¹⁹¹¹
7. Bile gitse Nevberî âh u figânuñ rûz u şeb¹⁹¹²
Vaşl vaktine kimi sen de düşersen tâbdan

1193

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1. Dil-ārā serv-ḳaddüñdür ferāḥ-āver yüzüñ gül-şen
Dehānuñ gonça rūyuñ gül saçuñ reyḥān tilüñ sūsen
- 17a 2. Gözüñ nergis kimi ḥayrān nezāreñ manzar-ı ceyrān
Hamu hūbān saña kurbān olarun cümlesinden men
3. Kemān ḳaşuñ müjeñ peykān gözüñ hûn-ḥ'ār bir cellād
Bular 'aşıklarun olmuş ḥayāt-ı 'ömrüne düşmen
4. Nezāket birledür cismüñ laṭif-ender-laṭif ey gül
Gerekdür berg-i gül olsun senüñ egnüñde pīrāhen
5. Nice tāb eylesün gön'lüm firāk-ı miḥnet-i hicre
Cefā [vü] cevr-i aġyāra gerek olsun gön'ül āhen¹⁹¹³
6. Ḥadeng-i ğamze bir yandan 'ilāve hem gözüñ ğayzı
Ne ümmīd eylesün Nevber nice olsun dili eymen

1194

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Ey perī-veş olmusan ḥilḳatde āfet cāna sen
'Āşık-ı bī-çāreni yandıрмаġa hicrāna sen
2. Derdi sen virdüñ dil-i 'uşşāka rūyuñ gösterüp
Eyledüñ muḥtāc bī-'illāc olan dermāna sen
3. Sākit ü şāmit dili salduñ figān u nāleye¹⁹¹⁴
Bülbül-i gül-şen kimi uğratmusan efgāna sen
4. Sen ṭavāf örgetmüsen şem^c-i ruḥuñ eṭrāfına
Ḥükme bāc kim itmüsen 'aşḳ ehline pervāne sen
5. Āferīn ey Leylī-veş ressām-ı şun^c-ı ḳudrete
Ḳays tek itdüñ men-i ser-geşteni dīvāne sen

¹⁹¹¹ hûn-âbdan: hûn-âbıdan N2

¹⁹¹² tâbdan: tâbıdan N2

¹⁹¹³ [vü]: -y1 N2

¹⁹¹⁴ şāmit: sāmı N2

6. Virmedüñ ağıyāra yol kūyuña qoysun bir qadem
Fah̄r eyle kim eyledüñ resm-i vefā merdāne sen
7. Vāşıl itdüñ Nevberî bezm-i vişāl-i h̄üsnüñe
Olmaduñ rāzî gele bu bezmüñe bî-gāne sen

1195

Fā'îlātün Fā'îlātün Fā'îlātün Fā'îlün

1. Bülbül-i şeydā olup gül-şende men tek dād iden
Gül döşünde h̄ārdur bî-çāreni nā-şād iden
- 17b 2. Gözlerimden rāzîyem 'aksin dutar cānānımın
Şüret-i cānānımı gözdür h̄ayāle yād iden
3. Qan ile dolmuş gözü her dem şeb-i hicrānda¹⁹¹⁵
Bir ümīd-i vaşldur gam guşşadan āzād iden
4. Leylīden ayru salup Qaysı ta'aşşuq keşreti
Olmuyup Mecnūn kimi 'aşq 'āleminde ad iden
5. Gözümü her 'uzvdan cānımda artuq isterem¹⁹¹⁶
Gözlerimdür göñlümü cānānıma mu'tād iden
6. Ney şadāsıdur benim feryādımın āvāzesi
Bir odur gam-hānede gamgīn dile imdād iden
7. Āh olur ey Nevberî hicrān şebi cān teşnesi
Mülk-i cānı guşşadur elden salup ber-bād iden

1196

Mef'ülü Fā'îlātü Mef'ülü Fā'îlün

1. Dil tenge geldi keşret-i feryād u zārdan¹⁹¹⁷
Bir merhamet görünmedi bî-rahm yārdan
2. Ferhād dağa düşdi beyābāna Qays men
El çekmedim ölünce maḥall-i nigārdan¹⁹¹⁸
3. Mümkin 'izārı olmadı manzūr-i çeşm-i dil
Bilmem rehā olar mı gözüm intizārdan¹⁹¹⁹

¹⁹¹⁵ hicrānda: hicrānıda// vaşldur: vaşlıdur N2

¹⁹¹⁶ 'uzvdan: 'uzvıdan N2

¹⁹¹⁷ zārdan: zārıdan// yārdan: yārıdan N2

¹⁹¹⁸ nigārdan: nigārıdan N2

¹⁹¹⁹ intizārdan: intizārıdan N2

4. Mesken dutupdı dil özüne zülf-i perçemi
Müşkildi dil rehā ola bir bile tārđan¹⁹²⁰
5. Bülbül fiğān u nāleni terk eylemez yaq̄in¹⁹²¹
Tā gül özün kıutarmasa çengāl-i hārdan
6. Tā kim hārīm-i kūyide dil dutmasa qarār
Rāhatlık ummaram bu dil-i bī-қarārdan¹⁹²²
7. Vaqt-i mu'ayyen itmedi vaşla budur sebep
Hicrān salupdı Nevberī hem iħtiyārdan¹⁹²³

1197

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 18a
1. Dilimin derdini ol sevgilü cānāna diyün
Cānımı yandımasun āteş-i hicrāna diyün
 2. Diyesen men de beyābān çölüne düşmelüyem
Bunu bir nev' ile siz ol meh-i tābāna diyün
 3. Hāli ruhsārda bir noқtadı düşdi dilime¹⁹²⁴
Güli āgūş eyllüyen hār-ı gülistāna diyün
 4. Gicemin nālesini birce şeb-āheng bilür
Gündeki dād-ı dilim bülbül-i nālāna diyün
 5. Yārdan yaralı men şād olup ağıyārlarım¹⁹²⁵
Kimseden saħlamuyun derdimi her yana diyün
 6. Çoħ perişāndı dilim āhı dem-ā-dem çekürem
Bu dili istemürem zülf-i perişāna diyün
 7. Nerm idüp müm kimi āteş-i hicrān tenimi
Fikri bāremde nedür ol şeh-i hūbāna diyün
 8. Nevberin yād eylesün derde dūçār itmesini
Bir nazār itsün ona nergis-i mestāne diyün

1198

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

¹⁹²⁰ tārđan: tārıdan N2

¹⁹²¹ hārdan: hārıdan N2

¹⁹²² bī-қarārdan: bī-қarārıdan N2

¹⁹²³ iħtiyārdan: iħtiyārıdan N2

¹⁹²⁴ ruhsārda: ruhsārıda N2

¹⁹²⁵ Yārdan: Yārıdan N2

1. Bilmüyor cānān yaq̄in ḥālim perīṣān olduḡun
Ġuṣṣa vü ġamdan göñül pergālesi ḡan olduḡun
2. Derdimün dermānını bilmez benim ‘āciz ṭabīb
Bilmüyüp cānānda bu derde dermān olduḡun¹⁹²⁶
3. Dād itdüm salmadı yāre men-i bī-ḡāreni
Bilmedi yoḡsa ġamı cānımda pinhān olduḡun
4. Ṣāneni zülfe ḡeküp ruḡsāra tökdi tillerin
Duymadı zülfi kimi ḥālim perīṣān olduḡun
- 18b 5. Kec-nigāḡ ile benim ümmīdime virdi ḡalel
Bir taṣavvur itmedi hicrinde nālān olduḡun
6. ‘Ārızın yād eylüyüp feryāda geldim dād ilen
Eyle kim gördüm gülün gül-ṣende ḡandān olduḡun
7. Ol büt-i zībā meni terġīb idir öz dīnine
Az görüpler dehrde kāfir Müselmān olduḡun¹⁹²⁷
8. Kāṣ olaydı mümkinim dutmaḡ Fuzülīden ḡaber
O bilüpdür mi gören Nevber ġazel-ḡān olduḡun

1199

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ey perī-ṣūret meni ferḡunde-ḡāl itmez misen
Reṣḡ iden aġyārımı ehl-i melāl itmez misen
2. Bir ġünün hem olmadı aṣlā ḡayālūñden kenār
‘Āṣıḡın hicrānda ḡālin suāl itmez misen¹⁹²⁸
3. Men marīz-i ‘aṣḡuñam iller bilüpler ḡālimi
Sen benim bu ḡālime bir ḡāl ü ḡāl itmez misen
4. Gül yüzüñ pinhān idüp feryāda ġitdüñ göñlümü
Gösterüp bu bülbül-i ṣeydāñı lāl itmez misen
5. Ḳāl ü ḡāli başımın ‘ālemlere meṣḡūr olup
Sen benim ḡaḡḡımda bir ḡāl u maḡāl itmez misen
6. İl maña Mecnūn diyor oldum ġamuñ ser-geṣtesi
Vaṣluñ ile başımı ṣāḡib-kemāl itmez misen

¹⁹²⁶ cānānda: cānānıda N2¹⁹²⁷ dehrde: dehrde N2¹⁹²⁸ hicrānda: hicrānıda N2

7. Gül yüzüñ çün Nevberī nālān olup bülbül kimi
Ey gül-i ra‘nā onu zīr-i nihāl itmez misen

1200

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ey göñül ahsen saña kim ‘ālem-i ma‘nāda sen
Olmusan cānānuña bir ğul kimi üftāde sen
- 19a 2. Bir ferahsen cānıma kim sendedür mihr-i nigār
Her zamān cān virmege cānānuña āmādesen
3. Dürd tek cānuñ sıhup tökdüñ kelām-ı ābdār
Bir güvārā mey kimi peymāne-i mīnāda sen
4. ‘Ālem-i ervāhda sen ‘aşk bāğın gezmüsen¹⁹²⁹
‘Āşık-ı yār olmusan cism ile bu dünyāda sen
5. Yār fikri rūḥ iken dutduñ dil-i maḥzūnuña
İmdi de evvelki tek görrem hemān ḥülyāda sen
6. Olmadı mağrūrlik sende ne fikr-i salṭanat
Kemterīn bir ğul kimi bu devlet-i ‘uzmāda sen
7. Nevberī sa‘y eyle ki ḥayr ile söylensün aduñ
Ġamlı günde yetgilen üftādeye imdāda sen

1201

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Çetindi el götümek ol nigār-ı meh-rūdan
Nice kütarmaḳ olar dām-ı zülf-i ğisūdan
2. Ža‘īf sīne getürmez devāmın ol tīrin
Çıḥarsa ğayz ile her-ğāh kemān-ebrūdan
3. Ḥotan diyārına artur dilimde zevḳ ü heves
Tesellīdür dile çeşmim ğazāl-i āhūdan
4. Kırutdı eşk-i revān keşreti nihāl-i dilim
Bu resmdür kıruyar naḥl keşret-i şudan¹⁹³⁰
5. Ža‘īf idüp tenimi ḥasret-i ruḥ-i ali
Ki farkı yoḡ tenimün incelikde bir mūdan

¹⁹²⁹ervāhda: ervāhıda N2

¹⁹³⁰resmdür: resmidür N2

6. Hemîşe göñlümü zülfüñ hayâli tîre idir
Neler çeküpdi başım zülf-i ‘anberîn bûdan
7. Musahhar eyledi cânân vücûdım ey Nevber
Kutarmaz olmadı cânım bu sihr-i cādûdan¹⁹³¹

1202

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

- 19b
1. Gözyaşım olur munca revân dîdelerimden
Cân ğarğa gider ‘ākibetin eşk-i terimden
 2. Öyle bürüyüp her tarafım zulmet-i hicrân
Fark eylemedi ‘ömrüme şāmım seherimden
 3. Hâl-i siyehin dānesidür dāğ-ı cigerde
Düşvār idi bu dāğı kopardımaş cigerimden
 4. Toprağa eger dönse vücûdımda muhabbet
Āsârı olar gül ağacı hāk-i serimden
 5. Bu dehr benim başıma beytü’l-ħüzn oldu
Ġamdur tökülen her tarafa devrüberimden
 6. Ölse ne ğamım kabre gider ‘aşk benimle
Bend eylemişem mihrini yârin kemerimden
 7. Āteşkededür hicrde dil odludur ağzım¹⁹³²
Zāhirdi sözüm Nevberî cân-süz eşerimden

1203

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Sensiz qarışur gözyaşıma kan cigerimden
Yāķuta döner dîdelerim eşk-i terimden¹⁹³³
2. İzn olsa idi yanuña baş üste gelerdim
Arturram ayaklarıma bir pāre serimden
3. Her kim meni görmek dilese şanki görüpdür
‘Aksimi dutar hāţıra Mecnûn eşerimden¹⁹³⁴
4. Şekker getümez ney kuruvar hem şekeristân
Bāzār-ı cihân dolsa bu şîrîn şekerimden

¹⁹³¹ sihr: sihr N2¹⁹³² hicrde: hicride N2¹⁹³³ Yāķuta: Yaķuta N2¹⁹³⁴ hāţıra: hāţıra N2

5. Cānān didiler söyledi gelsin seher ammā
Yoğdur haberim hicrde şām u seherimden¹⁹³⁵
6. Göz kaçresidür gözden ahan ya ki bir inci
Mercāndı çıkar dışra meger baħr-ı tenimden¹⁹³⁶
- 20a 7. Dil-ber maña Nevber didi men bār virende
Her yan doludur bāğ-ı cihān tāze berimden

1204

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

1. Ğamgīn dile gerekdür gül faşlı hoş-ter olsun
Bir māh-rū yanında şarṭa ki dil-ber olsun
2. Elde piyāle-i mey gözde humār-ı mestī
Muṭribde nāz rakşa hoş-ta'm sāğar olsun
3. Dil-ber durup ayağa rakş eylesün hırāmān
Rakşı gurāb-ı gül-şen devri kebüter olsun
4. Açsun niķāb üzünden ol māh-rūy-i devrān
Göz feyzini götürsün menzil münevver olsun
5. Pergūya tekye itsün dutsun nefes hevādan
Dil-şād yāri ile āğuş-ı hem-ser olsun
6. Koysun dudak dudağa kām-ı dilin götürsün
Emsin dilin nigārın kāmında şeker olsun
7. Baħsın rakībi ginden zehrin dile dağıtsın
Nevberdeki bu hāli görsün mükedder olsun

1205

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Dutabilseydim eger ol şeh-i hūbān etegin
Dışra koymazdım onun çekmege bir an etegin
2. Hāl-i hindū yapuşup 'arız-i gül-nāra nice
Kara guldur ki dutup 'acz ile sulṭān etegin
3. Güle 'arz itmek için dāğ-ı dil-i bülbülü hār
O da gül-şende dutup bir gül-i handān etegin

¹⁹³⁵ hicrde: hicride N2

¹⁹³⁶ baħr: bahr N2

- 20b 4. Yūsufin ‘aşkı düşüp tā ki Züleyhā diline
‘Aşk dutdurmuş ona Yūsuf-i Ken‘ān etegin
5. Hüdhd-i dil yetürür ‘aşkda Belkīse haber¹⁹³⁷
Geldi‘acz ile duta elde Süleymān etegin
6. Yāre izhār eylesem bu tökülen eşk-i teri
Doldurar dil-berimin dāde-i giryān etegin
7. Nevberî şarf eylese genc-i sühan gevherini
Şevk ü zevk ile açar dürrine ‘irfān etegin

1206

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. ‘İşret-serāda bāde ilen cām olar yaqın
Peymānelerde hem mey-i gül-fām olar yaqın
2. Āvāz-ı ney alar başına bezm-i ‘işreti
Bezm-i şarabda sāde-dil ü ham olar yaqın
3. Hāl-i siyāh dānesi yüzde firībdür
Pür-piç-i dām-ı zülfü ona dām olar yaqın
4. Büt-hānedürse evveli beytü’l-muqaddesin
Āhir bu hāne hāne-i İslām olar yaqın
5. Hicrāna tāb itmegi te’kīd idün dile¹⁹³⁸
Çünkü şebāt u şabrda bir kām olar yaqın
6. Cānāna cān esirgeme hoş-hāl virgilen
Bez-i sehāda herkese bir nām olar yaqın¹⁹³⁹
7. Müşkil dime vişāl-i nigāra yetişmegi
Her ‘uqdeler açılmağa encām olar yaqın
8. Vardur nehār hicrdeki şām-ı firqate¹⁹⁴⁰
Āhir bu leyl-i tūline itmām olar yaqın
9. Göz girye ile Nevberî çoḡ aşinā degül
Dil şād olan zamānda göz ārām olar yaqın

1207

*Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün*¹⁹³⁷ ‘aşkda: ‘aşkıda N2¹⁹³⁸ şabrda şabrıda N2¹⁹³⁹ Bezl: Bezl N2¹⁹⁴⁰ hicrdeki: hicrideki N2

- 21a 1. Gözde hasret yaşı dil pergâlesinde kanlı hûn
Cânımı derde salur gönümde gam hâdden füzûn
2. Dil temennâsı olan vaşluñ maḥâl ü mümteni^c
Baht-ı nâ-mes^cüd olup çarḥ-ı felekden vâjgûn
3. Mûmiyânın hasreti mû mişli itmiş cânımı¹⁹⁴¹
Âhımı eflâke dil-i maḥzûndan eyler sûtûn
4. Dil mükedder şüretim ğamgîn ḥüzn-âver yüzüm
Keşret-i ğamdan olup bālâ kadim mânend-i nûn
5. Âh ile her kaṭre kim ruḥsârıma gözden düşer
Dâmen-i rüsvâdadur onlar ḥabâb-ı ser-nigûn
6. Vaşla cân sermâyedür maḥşûd-i râh-ı pür-ḥaṭar
Âh kim mümkün degül bu râha bulmaḥ reh-nümûn
7. Gözleri cân kâtili kanım töken ebrûları
Nâvek-i müjgânidur ‘aşḫ ehline lâ-yerḥemûn
8. Âhımın te’sîri yoḥ bilme du‘â-yı şubh ilen
Tâb itmez Nevberî bu dūd-ı âha Bî-sûtûn

1208

Mef’ûlü Fâ’ilâtün Mef’ûlü Fâ’ilâtün

1. Gördi gözüm nigârın rûyında kara ḥâlin
Müşkildi bir de başa cem^c eylesün ḥayâlin
2. Mescid senüñdi zâhid mey-ḥâneler bezmüñi
Herkesden eylüyorlar öz cürmünün suâlin
3. Bülbül ki nâle eyler manzûrı gül degüldür
Gül-zârı seyr idende yârin görüp cemâlin
4. Kim virse kara kaşa nişbet hilâli bilmem
Reng-i sefid itmek olmaz kara mişâlin
21b 5. Dirsem ḥelâldür mey cânân lebin ḥayâl it
Olsun vebâli menle nüş eylesen ḥelâlin
6. Vaḫt-i vişâl-i yâri taḥmînî it mu‘ayyen
Dutma ḥesâba çarḥın devriyle mâh u sâlin
7. Hicrân devâm itmez vaşl-ı nigâra karşı
Kim şâbir olsa Nevber yârin görer vişâlin

¹⁹⁴¹ maḥzûndan: maḥzûnıdan N2

1209

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Kim ki öz cânın sevür cânân temennâ itmesün
Vaşl-ı cânân t̄alibi tā cân temennâ itmesün
2. Yār cevrin çekmüyüp h̄'āhiş iden zevk-i vişāl
Gūşe-i ğam-hānede efġān temennâ itmesün
3. 'Āşıkın h̄ali kimi zülfi perîşān bilmüyen
Zülfiyle ünsiyyeti bir an temennâ itmesün
4. Virmüyen yağmalara 'ömrün diyār-ı 'aşqda¹⁹⁴²
Yetmege ser-menzile kārīvān temennâ itmesün
5. Yār elinden içmüyen men tek muḥabbet bādesin
Başını mey-hānede sekrān temennâ itmesün
6. Vaşl-ı yāre yetmegi dünyāda müşkil bilmüyen
Bu maḥāli sehv ile āsān temennâ itmesün
7. Ehl-i h̄ale sözlerim derd-i dilim 'unvānidur
Derdsizler Nevbere 'unvān temennâ itmesün

1210

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Meni ser-mest eylügen çeşm-i ḥumār oldı yaḳīn
Hūşımı başdan alan sevgilü yār oldı yaḳīn
- 22a 2. Ten düşüpdür didiler 'arız-ı cânāna tili
Gice gündüz bir olup 'ıyd-ı bahār oldı yaḳīn
3. Tavḳ-ı zincīri özi salmadı öz boynuna Ḳays
Onu zincīre çeken ḫurre-i tār oldı yakīn
4. Ḥasret-i h̄āl-i siyeh-fām ile giryāndı gözüm
Dād u feryāda salan bülbülü hār oldı yaḳīn
5. Deşt ü şahrānı ḳabül eyledi Mecnūn bu sebeb
Ṭa'neden şehir onun başına dar oldı yaḳīn
6. Ğam ğubārı ḳurudup yaşımı gözden yüzüme
Gil iden eşk-i teri dilde ğubār oldı yaḳīn

¹⁹⁴² 'aşqda: 'aşkıda N2

7. Nālemi ney götürüp hicrde sūzān diline¹⁹⁴³
Ün çeküp dāda gelüp men kimi zār oldı yaq̄in
8. Nevberī kaşd-ı şikār eyledi bir āhū gözü
Özi de dāma düşüp ana şikār oldı yaq̄in

1211

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Dād [u] feryād eylesem bülbül çıhar gül-zārdan¹⁹⁴⁴
Gül töker bergin yire gül-berg-i ter ruhsārdan
2. Mey tökülse toprağa mey-hāne bağlansa ne gam
Men ki ser-mest olmuşam bir nergis-i ḥammārdan¹⁹⁴⁵
3. Keşret-i ḥayret meni şüret mişāli eylese
Yoḥ 'aceb bir şekl tek baḥsam eger dīvārdan¹⁹⁴⁶
4. Ḥāl-i hindū 'arıza şāyestedür yoḥ i'tirāz
Görmüşem gül-şende gül ḥālī degüldür ḥārdan¹⁹⁴⁷
5. Firqate tāb it göñül tā ḥāşıl olsun kām-ı dil
Çünkü āsānlık yeter her ibtidā düşvārdan¹⁹⁴⁸
6. Kūy-i yāre gitmegi artur hemişe zevk-i dil
Beyt-i Ḥaḫḫ şöhretlenür artuk giden züvvārdan¹⁹⁴⁹
- 22b 7. Bilmüşem ey Nevberī bā'ış nedür mihrāba ḥam
Kaşa nişbeddür o hem örgenmüşem mi'mārdan¹⁹⁵⁰

1212

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Beş gün 'ömrüñ var göñül sen meyl-i dil-dār itgilen
Ārzū-yı vaşl idüp hem-şoḫbet-i yār itgilen
2. Salma elden kuvve-i cānı dem-ā-dem āh ilen
Dil ḡamın cānānuña bir nev'ı iḫhār itgilen

¹⁹⁴³ hicrde: hicride N2

¹⁹⁴⁴ gül-zārdan: gül-zārıdan// ruhsārdan: ruhsārıdan N2

¹⁹⁴⁵ ḥammārdan: ḥammārıdan N2

¹⁹⁴⁶ dīvārdan: dīvārıdan N2

¹⁹⁴⁷ ḥārdan: ḥārıdan N2

¹⁹⁴⁸ düşvārdan: düşvārıdan N2

¹⁹⁴⁹ züvvārdan: züvvārıdan N2

¹⁹⁵⁰ mi'mārdan: mi'mārıdan N2

3. Derdi pinhân eyleseñ âhir olar dilde verem
Dildeki esrârdan yâri haber-dâr itgilen¹⁹⁵¹
4. Yağma cânın âteş-i hicrâna ey dil şem‘ tek
Özüni pervâne tek sen mâil-i nâr itgilen
5. Göñlüñe gam çekdime cânuñ olar gamdan za‘îf
Az figân u dâd idüp feryâd ile zâr itgilen
6. Yâd-ı ruhsâr eyleyüp her gün çemen seyrinde ol
El çeküp bu guşşadan sen meyl-i gül-zâr itgilen
7. İtme zâyi‘ ‘aqluñı bî-hüde her mey-hânedede
İsteseñ mey nüşını mânend-i Nevbâr itgilen

1213

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Gül yüzüñ göster meni hayretde koy lâl itgilen
Guşşamı dilden götür hicrânı pâmâl itgilen
2. Bir doyunca koy bağum ol serv-ğadd ü kâmete
Bu dil-i mağzünımı luğf ile hoş-hâl itgilen
3. İt meni Mecnûn kimi dîvâne hem sal çöllere
Ğaddimi Mecnûnda nûn dîvânede dâl itgilen
- 23a 4. Cân virendür ‘aşığa ey dil nevâsı bülbülün
Özüni gül-zârda sen vâkıf-ı hâl itgilen¹⁹⁵²
5. Va‘de virse bir güne bir ay hesâbın dut karar
Ay hesâbıyla dise vağtin uzat sâl itgilen
6. Cennet-i ruhsârınun terki siyeh hâl iledür
İhtiyâğ üzre olup terk-i dile hâl itgilen
7. Her kadar cânân gamı olsa kabûl it cânuña
Özüñe derd ü gamın evvâcını mâl itgilen
8. Şân şân olsun koy dilüñ ey Nevberî müjgândan¹⁹⁵³
Doldırup şehd-i leb-i cânândan bal itgilen

1214

Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün

¹⁹⁵¹ esrârdan: esrârıdan N2

¹⁹⁵² gül-zârda: gül-zârıda N2

¹⁹⁵³ müjgândan: müjgânıdan// cânândan: cânânıdan N2

1. Rübendi götür tā ki yüzüñ ħande gül olsun
Görsün yüzüñi bāğda şermende gül olsun¹⁹⁵⁴
2. Bir ħande güli çāk-ı girībānuña naşb it
Rūyuñla ber-ā-ber güzelim tende gül olsun
3. Qan eyle gülün ıtrına ruhsārınun ıtrın
Şermende olan bāğda gül-şende gül olsun¹⁹⁵⁵
4. Göz ħırelenür şa‘şa‘a-i mihr-i ruĥuñdan
Qoy rūyuñı bir mihr-i dirahşende gül olsun
5. Bī-‘aybsen aç rūyuñı terk eyle niqābı
Qoy lāyık olan bāğda rīş-ħande gül olsun¹⁹⁵⁶
6. Nevber de üzüp gülleri bir bir saña virsin
İster ki hamu gül yıĥuşup sende gül olsun

1215

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. İbtidā dil virmüşem bir dil-ber-i meh-rūya men
Māil itdim göñlümü ol nergis-i cādūya men
- 23b 2. Başımı bend eyledim ĥülyā-yı vaşl-ı yār ilen
Salmadım bu dehrde bī-cā olan ĥayĥuya men¹⁹⁵⁷
3. Qıbleden yüz dönderen mihrāba ĥam-ğad olmadım
Secde itdim rū-be-rū her gün kemān-ebrūya men
4. Vird ü zıkr-i yārimi řāhir-dil ile söyledim
Çünkü ikrār itmüşem zıkr itdigüm yā-hūya men
5. Ney kimi yārın ser-i kūyında dādım arturup
Bir ‘ases tek salmuşam feryādımı her sūya men
6. Gözyaşın ĥuşk eylüyor hicrinde āhım āteşi
Geh oda tuş eyledim cān u dili geh şuya men
7. Yārimi görrem olan vaqtinde başım hūşmend
Çoĥ teşekkür eylerem göñlümdeki duyĥuya men

¹⁹⁵⁴ bāğda: bāğıda N2

¹⁹⁵⁵ bāğda: bāğıda N2

¹⁹⁵⁶ bāğda: bāğıda N2

¹⁹⁵⁷ dehrde: dehride N2

8. Müşgden pür-ıtrdur Nevber edîbin sözleri¹⁹⁵⁸
 Hayli müştâk olmuşam söz muzmerinde bûya men

1216

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

1. Pāk idüpdür gözümün eşk-i teri yār ışigin
 H'ābgāh itmek için göñlüme dil-dār ışigin
2. Sedd olupdur müjemin şafları göz kaçresine¹⁹⁵⁹
 Yumasun eşk-i terim 'arız-ı gül-nār ışigin
3. Mest-ḥālet yihulup kūyuña düşsem ne 'aceb
 Ser-ḥoş ister ki göre nergis-i ḥammār ışigin
4. Gelmedi bes ne 'aceb bu dil-i bīmāra ṭabīb
 Tā şeref-yāb eyluye maḳdemi bīmār ışigin
5. Nāleye geldi göñül ney kimi gül-rūdan öter
 Nice bülbül dolanar dād ile gül-zār ışigin
6. Sevirem pîr-i muḡānı ki degül ehl-i vera'
 Terk kıldım bu sebep zāhid-i dîn-dār ışigin
7. Nevberî mest-i lebüñ itdi dime ser-ḥoş-i mey
 Görmüyüpdür o hele imdi de mey-ḥ'ār ışigin

1217

Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlün

- 24a
1. Bāğ-ı 'aşk içre ḳadüñ serv-i ḥırāmān itmüsen
 Ey gül-i ra'nā meni ruḥsāra ḥayrān itmüsen
 2. Zülf tek dönsem n'ola men Ka'be-i ruḥsāruña
 Min benim tek 'aşıkı maḳbül-i ḳurbān itmüsen
 3. Gül yüzüñ eṭrāfına tökdüñ perîşān zülfüñi
 Ḥālimi ḡīsū kimi her gün perîşān itmüsen
 4. Bir tebessümle benim dutḡun dilim şād eyledüñ
 Dāimā şād ol meni bir def'a ḥandān itmüsen
 5. Āteş-i hicrānuñı virmek ne nişbet dūzaḥa
 Bu oda nişbet onu bir bāğ-ı rıdḡān itmüsen

¹⁹⁵⁸ Müşgden: Müşgiden// pür-ıtrdur: pür-ıtrdur N2

¹⁹⁵⁹ Sedd: Şedd N2

6. Dehr tedbīr eylüyüp hilkat deminde mevtime
Sen de hāzır qatlime min nevk-i müjgān itmüsen
7. Mübtelā-yı derd iden sensen ‘azīzim Nevberī
Söyle bu bīmāruña hāzır ne dermān itmüsen

1218

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Doymadı göz merdümi munca ferāvān yaşdan¹⁹⁶⁰
Daş idüp hayret meni bu şu çihar ol daşdan
2. Şüretüñ taşvīrini ‘aks eylemez ‘ekkāslar¹⁹⁶¹
Çoḡ hacāletmend olar bu bī-bedel naqqāşdan
3. Kūyuña men gelmesem cānān meni ma‘zūr dut
‘Aklı umma mendeki idrāksiz bu başdan¹⁹⁶²
4. Çarḡ-ı kec-reftāra baḡ kim itmüyor hāşıl murād
Kim mürüvvet gördi bu çarḡ-ı sipihr kāşdan¹⁹⁶³
- 24b 5. Vaşluña āsān didim haḡḡa ki çoḡ düşvār imiş
‘Aqlımı kem bil benim bu bārede haşḡāşdan¹⁹⁶⁴
6. Cān virer mürde dile la‘l-i lebüñ peymānesi
Men bunu aḡz eyledim mey-ḡānede ovbāşdan¹⁹⁶⁵
7. Nevberi rüsvā iden feryād u āh u zārıdur
Başa min töhmet yeter ḡammāz olan yoldaşdan¹⁹⁶⁶

1219

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ser-ḡoş oldum bādesiz la‘l-i leb-i mey-gün ilen
Lāle tek daḡlanmuşam bir ‘arız-ı gül-gün ilen
2. Āşiyān itmiş göñül yārin perīşān zülfünü
Yoḡ rücū‘ım cismimi terk eylügen bir dūn ilen
3. Giryedür sensiz işim gözden revān olmuş yaşım
Baḡse durmuş merdüm-i çeşmim benim Ceyḡun ilen

¹⁹⁶⁰ yaşdan: yaşıdan// daşdan: daşıdan N2

¹⁹⁶¹ ‘ekkāslar: ‘ekkāsılar// naqqāşdan: naqqāşıdan N2

¹⁹⁶² başdan: başıdan N2

¹⁹⁶³ kāşdan: kāşıdan N2

¹⁹⁶⁴ haşḡāşdan: haşḡāşıdan N2

¹⁹⁶⁵ başdan: başıdan N2

¹⁹⁶⁶ yoldaşdan: yoldaşıdan N2

4. Şāh-mār-ı zülfüñi bilmem nice rām eyelüyem
Dutmağ olmaz qorhulu ef'ileri efsün ilen
5. Ğamze peykānın urup qanın tükürsen baqrımın
Qan ile dolmuş dilim her gün yuyursan hūn ilen
6. Bir 'ilāc it bu dil-i bīmāra çārem sendedür
Ol leb-i la'lüñdeki nāfi' olan ma'cün ilen
7. Murğ-i dil bende düşüp gīsū-yı 'anber-fāmda¹⁹⁶⁷
Qalmuşam hayretde men bu hālet-i eknün ilen
8. İltifāt it Nevber-i maḥzūna cānān raḥm idüp
'Aşığı dutma ber-ā-ber bir raqīb-i dūn ilen

1220

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Şu içre 'aks düşende 'izār-ı alüñden
Çekildi berg-i gülün naqşesi cemālüñden¹⁹⁶⁸
- 25a 2. Gözüñ humārı virüp nergise çemende humār
Qoyupdı dāğ-ı dile lāle qara hālüñden
3. Lebüñ hālāvetini her çiçek alup başına
Dolupdı hāne-i zenbūr şehd-i bālüñden
4. Olar mı 'aşıqa hoş gün giçer mi hoş sâ'at
Hālāş olar mı göñül miḥnet ü melālüñden
5. Murād-ı vaşl hemişe hayāl ilen giçünür
Ölüm sa'adet olur giçmesem hayālüñden
6. Ne tāb firqate yoḥdur ne tākāt-ı hicrān
Haçan müyesser olur kam-ı dil vişālüñden
7. Hased idüpdi felek ol kemān-ebrüya
Ham eyelüyüpdü hilālin her ay hilālüñden
8. Dutuldu şışeye qanım şarāb tek Nevber
Ezildi dürd kimi cism-i pāymālüñden

1221

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

¹⁹⁶⁷ 'anber-fāmda: 'anber-fāmıda N2

¹⁹⁶⁸ cemālüñden: cemāliden N2

1. ‘Ayb idenler maña bu dīde-i giryānımdan
Haberı yoğlar olup sevgilü cānānımdan
2. Kaşd-i cān itmededür ol şeh-i hūbān-ı cihān
Ne idim el götümür bu dil-i sūzānımdan
3. Şağın ey meh yetime göklere feryād-ı dilim
İnciyir gökde melek āh ile feryādımdan
4. Meni rüsvā eylügen şu‘le-i āh-ı dil olup
Işıqım dışra çıkar külbe-i aḥzānımdan
5. Şöhretin Kaşs açup dehrde dīvānelige¹⁹⁶⁹
Yapuşup çünki benim ‘aşqda dāmānımdan
6. Hāhişimle virürem gārete imān u dīni
Vaşl-ı cānānım için el çekürem cānımdan
7. Nevberī öldürecek āhırı hicrān elemi
El-ḥazer munca olan dildeki hicrānımdan

1222

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 25b
1. Cān yaranmış ‘ālem-i ma‘nāda bir cānān için
‘Aşq-ı cānān bir belā olmuş cihānda cān için
 2. Öldüse cānān meni ‘aşq ile kanlu dutmaram¹⁹⁷⁰
Kātılı her-çend kim kanlu dutarlar kan için
 3. Şān şān itmiş sīnemi yārin sitem peykānları
Pür ider mi lebleri şehdin gören bu şān için
 4. Men ḥayātı bulmuşam bir leḥcesi cān baḥş iden
Ol Skenderdür giden zulmāta bir ḥayvān için
 5. Cān u dilden beslerem men bir şeh-i hūbāna mihr
Vācib olmuş mihr-i dil bir mihrībān sulṭān için
 6. Aḥtararlar Nevberī ‘ifānlar dīvānımı¹⁹⁷¹
Birbirinden iltimās eyler bile dīvān için

1223

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün

¹⁹⁶⁹ dehrde: dehrde// ‘aşqda: ‘aşkıda N2

¹⁹⁷⁰ ‘aşq: ‘aşkı N2

¹⁹⁷¹ ‘ifānlar: ‘ifānılar N2

1. Öpseydi ol nigârın zülfi kimi ayakın
Çıymetde bir dutardım cânımla baş darağın
2. Müşkil degül ki yaşım gözden tükenmez olsun
Âhım odı kurutmuş hicrinde göz bulağın
3. La^l-i lebüñ meyinden maħrûm olan zamānda
Lāzımdı mesken itmek mey-ħāneler bucağın
4. Ĥasret olup yüzine çekdim dem-ā-dem āhı
Âhım yeliyle şöndi āħirde dil çerağı
5. Ĥübān-ı dehr cümle cânānımun esîri
Zincîr idüpler onlar boynuna zülf bağın
6. Ĥālî olup şikāreh men gezdigim şikārdan
Yohsa tebeddül itmiş ol māh-rû yatağın
- 26a 7. Mecnūndan muğaddem Nevber olupdur ‘aşık¹⁹⁷²
Rūħ ‘āleminde ‘aşkın menden dutup sorağın

1224

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün

1. Bir od dutup yanaydı cânım muħabbetüñden
Belki ĥalāş olaydı endü u miħnetüñden
2. Şām u seħer tøkünce ruħsāra kanlu yaşım
Takşîr yoh gözümde giryāndı ĥasretüñden
3. Cevr ü cefāya dözdüm agyār ta‘nesiyle
Başım ĥutarmaz oldu ta‘n u şemātetüñden
4. Mihr ü muħabbetüñ çoğ ondan ziyāde ĥahruñ
Dil behresin götürmüş min dürlü şervetüñden
5. Ey Nevberî diyorlar dil virmüşen nigāra
Ĥayrān ĥalup ĥalāyık munca şadākatüñden

1225

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Saña ĥurbān ider herkes temennā eyleseñ cânın
Yoluñda şarf ider zāhid vişāle dîn ü imānın
2. Ġamuñ miħmān olan günden tenimde istirāħat yoh
Haçandur ric‘ati bilmem dilimden üzlü miħmānın

¹⁹⁷² Mecnūndan: Mecnūnıdan N2

3. Şerîk-i dil midir guşsa meger hilkatde Ādemlen
Bu hem bir hiledür yoḥsa elinden çıḥdı Şeytânın
4. Melâl ü miḥnet ü guşsa girîbânımdan el çekmez
Yaḥamı kim tanıtmuşdur eline şāh-ı ḥübânın
5. Yeterse dāmen-i vaşlı elime māh-rū yārin
Diyirdim kim açulmuşdur yüzüme bābı rıḍvânın
6. Güzeldür ‘aşıkın fikri temennāsında ḥürriyyet
Sükūni ḥayli rāḥatdur ferāḡat küncü külḥânın
- 26b 7. Kifāyetdür dile Nevber ḥadeng-i ḡamze-i mestin
Bu ḡayḡu bir sa‘ādetdür ne kim ḥülyāsı dünyânın

1226

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Nāle-i neyden çıḥan maḥzūn nevādan şorgilen
Derdimün dermānını sen de devādan şorgilen
2. Dām-ı zülf içre dilim mesken dutupdur dāimā
Boynumun zincîrini zülf-i dü-tādan şorgilen
3. Aḡniyālardan suāl itme gedālar ḥālını
Ehl-i külḥenden şoruş ya kim gedādan şorgilen
4. Bî-seḥā resm-i seḥā bilmez ne ḥācet iltimās
Ḥācet-i derd-i dili ehl-i sehādan şorgilen
5. Māh-ı nev ebrūlaruñ dutmuş yüzüñden bir şafaḡ
Gün şuā‘ın yirde gör nūrın semādan şorgilen
6. Qoy rakîbün çatlasun baḡrı degüldür āşinā
Mihr-i bûyın Nevberî ehl-i vefādan şorgilen

1227

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün

1. Dil eylüyor temennā cānānımun vişālin
Āsān ḥesāb idüpdür bu müşkil ü maḥālın
2. Ḥüsünün ḡurūrı yoḥsa virdür icāze yāre
‘Uşşāḡ-ı bî-nevāya göstermeḡe cemālin
3. Ser- ḥoş meni görünce ĩmāna raḥne urdı
Zāhid ḥarām bilmiş men içmüşem ḥelālin

4. Olsa tabîblerde zâten ğurûr u temkîn¹⁹⁷³
Bir hoş dil ile sormaz bîmâr u hasta hâlin
5. Fikr eyledim ki düşsün dâma bir âhû gözlüm
Lâkin çetindi dutmuş deşt-i Hotan merâlin
- 27a 6. Geh ğayz u geh teraḥḥum olmuş nigâra ‘âdet
Men bilmedim nihâyet ol mâh-rû hayâlin
7. Rencide olma Nevber magrûrdur nigârûñ
Ehl-i ğurûr sormaz efsürde ḥalk ḥâlin

1228

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Bülbülün ḥ‘âhiş idir kim gül ona yâr olsun
Gül diler bülbülünü derde giriftâr olsun
2. ‘Âşık ister ki göre dil-berini şubḥ u mesâ
Yüz niḳâbıyla dutup yâri diler zâr olsun
3. Ğamze-i meste gönül virdim oḥun yaya dutup
Didi koy ḳanuñ içen ğamze-i ḥun-ḥ‘âr olsun
4. Saḥlyabilmemüşem ta‘ne daşından başımı
Didi hicrimde cihân başuña ḳoy dar olsun
5. Gine göz oldu benim ḳalbe tesellî virenim
Cümle a‘zâlaruñı hem gözüñü var olsun
6. Zâhidin fikr-i keci şürbî ḥesâb itdi meni
Bir dolu câm ile o men kimi hûş-yâr olsun
7. Rind-i mey-ḥâne meni bezmine teklîf eylüyor
Gitse ger Nevberî bu bezme ona ‘âr olsun

1229

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

1. Ne menden el götürür ğam ne men elim ğamdan
Çetindi cism ḥalâşı bu fikr-i bâ-hemden
2. Düşüpdî zevraḳ-ı cânım ḥaḫarlı deryâya
Çḥar mı sâḫile dil ḳorḫulu bu ḳulzümnden
3. Ta‘accüb itme gözüm dehri virse seylâna
Maña bu irş-i pederdür ikinci Âdemden

¹⁹⁷³ tabîblerde: tabîbilerde N2

- 27b 4. Hārāreti dilimün yaşımı urutmaz ‘aceb
Hāyāle gitmege āteş hirās ider nemden
5. Olupdı ta‘ne daşı bir hişār çevremde
Çıhar mı mihr ü muhabbet bu alb-i muhkemden
6. Tabībe söylemüyün derdime ‘ilāc eylesün
Biter mi ‘aşq yarası devā-yı merhemden
7. Emāndı sākī meni demli ıl şarāb ile
Ki men de nāya virüm nāle demli sīnemden
8. İra olanda diyir yāre derd-i dil Nevber
Velīk lāl olu yārin görende görkemden

1230

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Hēlāldür mey-i la‘lūñ harāmı yodur onun
Şarāb itdi harām ihtirāmı yodur onun
2. Sauñı sūnbüle nişbet viren ne cāhildür
Şabā pūç eyledi nazmın nizāmı yodur onun
3. Rakībi kūyuña oyma şerefli yirdi bu yir
‘Azīz olan bu maalde maāmı yodur onun
4. Ne adri gānzeñ ou tōkse anını dilimün
Keder getürme dile intikāmı yodur onun
5. abūl eyle ki men de apuñda hādım olum
Ki ta‘n idüp dimesünler gulāmı yodur onun
6. Ne ço muhabbet idirsen vefāsız agyāra
Miyān-ı halkda lāyık selāmı yodur onun¹⁹⁷⁴
7. Nesīm-i şubhı dūnen gözledim haber getüre
Ne müddet oldu ki senden peyāmı yodur onun
8. Lebūñ şarābını men nūş eylerem dāim
Ne vardur ölçüsü anuñ ne cāmı yodur onun
9. Nihānı derd ü gāmin oy saña disün Nevber
Ne günü bir gün olupdur ne şāmı yodur onun

1231

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

¹⁹⁷⁴ halkda: halkıda N2

- 28a 1. Mestem şarāb-ı nergis-i mest ü humār ilen
Dil sahlamur ʿalākasını hūş-yār ilen
2. Bir cām dut seher demi maḥmūr olan dile
Ser-mest eyle birde mey-i hoş-güvār ilen
3. Hem-şoḥbet itmerem özime kaydsızları
Meşgūldur hemîşe dilim zıkr-i yār ilen¹⁹⁷⁵
4. Āhım şerārı seng-dile itmüyor eşer
Ricʿat idir özime yanur cism nār ilen
5. Bīmār gördi yār meni açdı sīnesin
İtdi işāre kim nicesen cüft enār ilen
6. Dāmen dutup ricā eyledim nāzlu yārime
Giçsün mi söyle ʿāşıka gün āh u zār ilen
7. Gözyaşını dayandırabilmem firāqda
Şeb tā seher aḥur yüzime bir qarār ilen
8. Şabr it firāka Nevberî yetsün vişāle el
Kimse murāda yetmedi taʿcıl kār ilen¹⁹⁷⁶

1232

Mefʿülü Mefāʿilü Mefāʿilü Feʿülün

1. Göñlüm dolanup başuña pervāne koy olsun
Tīmār-ı ser-i zülfe elim şāne koy olsun¹⁹⁷⁷
2. Bend it dilimi silsile-i zülf ile cānān
Sal çöllere bu ʿāşıkı dīvāne koy olsun
3. Rindin eline virme meni mest ü ḥarāb it
Ser-hoş idenim nergis-i mestāne koy olsun
4. Koy yaralasan sīnemi müjgān oḥu her gün
Dönder dili vīrāneye vīrāne koy olsun
- 28b 5. İtme gadeğan kūyuñı bu ʿāşık-ı zāra
Göz manzarı ol çāk-ı girībāna koy olsun
6. Ey Nevberî hicrinde onun dād u fiğān it
Mecnūn gamı bu illere efsāne koy olsun

¹⁹⁷⁵ Meşgūldur: Meşgūldur N2¹⁹⁷⁶ taʿcıl: taʿcili N2¹⁹⁷⁷ Tīmār: Tīmār N2

1233

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Olmasaydı sitem ü cevri eger yārimizin
Uzun olmazdı dili bir bile ağıyārımızın
2. İdebilseydik eger biz de muṭahhar nefesi
Görünürdi eṣeri āh-ı şerer-bārımızın
3. Dağı Ferhād çapup tökse sirişkim yoluna
Dutabilmez yolunu dīde-i hūn-bārımızın
4. Biz niçün el götürek ol şanem-i hoş-rūdan
Çünkü bir yoḥ günü var elde olan varımızın
5. Nergis-i mesti olup bizleri ser-mest eylügen
Fikri olmuş göresen ‘ādī şarāb-ḥ‘ārımızın
6. Ḥayli müşkil kıtara gerdenimiz gīsūdan
Bend olup silsile tek turreşi dil-dārımızın
7. Kıymet arturmalıdır Nevbere şarrāf-ı sūḥan
Kadri de la‘le dönüp sözleri Nevbārımızın

1234

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Cānān idirem gönülüne pinhān gile senden
Nolmuş diyoram ğamlı gönül bir güle senden
2. Gözyaşını bu āh-ı dil-i zār kurutmuş
Düşmez yüzüme bā‘iş odur bir güle senden
3. Yā kim kuruyup eşk-i terim gözde iden
Korḥur ki bata yolda nigārım gile senden
- 29a 4. Bülbüllerin efgānına gül-şende kulaḥ vir
Bu nāle döğül şekvedür ey gül güle senden
5. Yandırsañ eger şām u seḥer cānımı hicre
Āḥırde döner cism-i za‘ifim küle senden
6. Şabr eyle gönül dād ile feryāddan el çek¹⁹⁷⁸
Vehm eylegilen yārüni tenge gele senden
7. Nevber ne olar cānuñi cānānuña virseñ
Kurbān gide bu cānı da cānān gele senden

¹⁹⁷⁸ feryāddan: feryādıdan N2

1235

Mef'ûlû Fā'ilâtü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Rüşenlik istedim dile ol rüyı mähdan¹⁹⁷⁹
Batdım qaraya zulmet-i zülf-i siyāhdan
2. Baħr-ı muħiṭ ʿaşka salup zevrak-ı tenim¹⁹⁸⁰
Ġark olmuşam elim yapuşup bir giyāhdan
3. Ferhāda baħ ki tişe ile Bī-sütün yıħar
Bī-i'timād olupdı meger dilde āhdan¹⁹⁸¹
4. Derviş dilde çoħ tapular bezl ü merħamet¹⁹⁸²
Ehl-i suāle yetmez olan luṭf-ı şāhdan
5. Virmiş ziyānı māha muşahħaşdur āftāb
Yüz dönderir mi mäh bile nūr-gāhdan¹⁹⁸³
6. Müjgān şufûfı salṭanat-ı çeşm-i yārda
Meşhürdur zamānede muħkem sipāhdan¹⁹⁸⁴
7. Nevber el üzdi ehl-i vera'dan ne töhmeti
El çekmez oldı ʿaşkda bāb-ı İlähdan¹⁹⁸⁵

1236

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

1. Nice gündür ħabersizdür nigār ile şabā menden
Unutmuşlar meni āyā ne görmüşler cefā menden
- 29b 2. Nizām-ı zülf-i pür-çini seħer vaḳti şabā pozmuş
Onun cürmün niçün bilmem idirsen iddi'ā menden
3. Ġamım dünyāya fāş itdi gözüm yaşın töküp her dem
Bu rüsvālık gider menle olabilmez cüdā menden
4. Şadā-yı nālemi dilden çemende bülbüle virdim
Götürdi başına bāğı nevā ondan şadā menden
5. Firāķı çekmüyen bilmez ħariķ-i nār-ı hicrānı
Bu āteşle yanar cānım velī çihmaz nevā menden

¹⁹⁷⁹ mähdan: mähıdan// siyāhdan: siyāhıdan N2

¹⁹⁸⁰ baħr: baħr// giyāhdan: giyāhıdan N2

¹⁹⁸¹ āhdan: āhıdan N2

¹⁹⁸² bezl: bezl// şāhdan: şāhıdan N2

¹⁹⁸³ nūrgāhdan: nūrgāhıdan N2

¹⁹⁸⁴ meşhürdur: meşhürıdur// sipāhdan: sipāhıdan N2

¹⁹⁸⁵ ʿaşkda: ʿaşkıda// İlähdan: İlähıdan N2

6. Düşür şahrälara ney tek figân u nâle [vü] dâdım¹⁹⁸⁶
Tamâmen deşt ü şahrâlar olup mâtem-serâ menden
7. Bu sözler cevherin Nevber dutup bir şîşeye doldur
Koyulsun bey'a bâzâra bu ıtr-ı pür-bahâ menden

1237

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Yüzüne yetmek için dutdı elim gîsüdan
Cennetin köprüsünü çünkü diyorlar mûdan
2. Secde mihrâba vücüb olduğun ondan bilürem
İtdi mi'mâr onun tākını ham-ebrüdan
3. Hüb-rûlar didiler cevr ü cefâ itmezler
Men melâmet çekürem bes ne için hüb-rüdan
4. Ateş-i âhı niçün şöndümüyor seyl-i sirişk
Ne cerî oddur onun korhusu yoğdur şudan
5. İşidüp ehl-i Hotan gözlerinün hayretini
Dil tesellîsin olar hem götürür âhüdan
6. Nevberî cevrüni min luţfa ber-â-ber dutacağ
Saña bî-mihr diyenler işidüp o budan

1238

Mef'ülü Mef'ülü Mef'ülü Fe'ülün

- 30a
1. Dutma güzelim gül yüzüne perdeni menden
Bu perde ayurmaz meni senden seni menden
 2. Koyma töküle küyuña seyl-âb-ı sirişkim
Tûfâna virer ahsa eger dünyeni menden
 3. Tapdum ki seni kırtaram endüh u miğenden¹⁹⁸⁷
Tâ ref' idesen derd ü gamı guşşanı menden
 4. Sensiz kim ider bu dil-i bîmârıma çâre
Kim şâd eylüyor bu dil-i efsürdeni menden

¹⁹⁸⁶ [vü]: -i N2

¹⁹⁸⁷ miğenden: mihenden N2

5. Baḥdım saña men baḥdı güle bülbül-i nālân
Doldurdu fiḡân bülbül ile gül-şeni menden
6. Hicrân etegimden yapuşup firḡat elimden
Onlar alacaḡ ‘âḡibetin bu teni menden
7. Almaz niçün ey Nevberî cānuñ melekü’l-mevt
Yâ istemüyor ḡālî ide ülkeni menden

1239

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Raḡbetim her gün olur zevḡ-i ruḡ-i yāre füzün
Ḥāletimden görsenür rüyımdan āşār-ı cünün
2. Kim olupdur çöllere Mecnün düşen vaḡte delîl
Men tapaydım kâşki bu rāh-ı ‘aşḡa reh-nümün¹⁹⁸⁸
3. Sibriden de acıdur şabr eylemek hicrānuña
Ana nişbet zehr olar bir şerbet-i sehlāb-gün
4. Āh kim cānānımın vaḡt-i vişālin bilmürem
Çünki cānānım maña baḥdı hemîşe vājgün
5. Gözlerimden şordı dil bu keşret-i eşḡ-i teri
Didi men rüd-ḡāne-i Ceyḡunam u sen baḡr-ı ḡün¹⁹⁸⁹
- 30b 6. Nevberā cānāndan ‘acz ile itsen iltimās¹⁹⁹⁰
Tā saña göndermesin derd ü ḡamı ḡadden füzün

1240

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Şadā-yı ney ki ḡazîndür melālidür dilimin
Özün taşavvur eyle gör ne ḡālidür dilimin
2. Şadā-yı dāireni dutgilen ḡulaḡa niçün
Bu şavt-ı şām-ı firāḡa mişālidür dilimin
3. Yetişdi aḡzıma cānım ḡamuñdan incimedim
Ümîd-i vaşl gine iḡtimālidür dilimin
4. Ne tāb hicrüne yoḡdur ne tāḡat-i firḡat
Maḡāl mümkinini vaşluñ ḡayālidür dilimin

¹⁹⁸⁸ kâşki: kâşeki N2¹⁹⁸⁹ baḡr: bahr N2¹⁹⁹⁰ cānāndan: cānānıdan N2

5. Ne nehy idüpdi ki cānān ki men dutam ʿaksin
Sorun dilimce siz ondan suālīdūr dilimin
6. Siyāh zülfi gicemdūr günümdi ruḥsārı
Semā-yı fikrde ʿaşı hilālīdūr dilimin¹⁹⁹¹
7. Melāl ü derd ü ǧam u ǧuşşanı virüp min ʿat
Bular tamāmısı Nevber ḥelālīdūr dilimin

1241

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

1. Ceresdūr aḥz iden hicrānda feryādı gönlümden
Salar şahrālara gezdikce bu bī-dādı gönlümden
2. Göñül feryādı tek ondan geler āvāz-ı gūn-a-gūn
Temennā itmüşem tā kim ola mīnādı gönlümden
- 31a 3. Nice vūsʿatīdūr gönlüm dönüp deşt ü beyābāna
Giçer min kārḡān-ı ǧam ser-ā-ser vādī-yi göñlümden
4. Bināsından uçurmuşdur dil-i maḥzūnımı firḡat
Nice ābād ider cānān bile bir bādı göñlümden
5. Vücūdımdur mı bilmem bu veyā kim şüret-i dīvār
Çıḡardup firḡat-i cānān benim her zādı göñlümden
6. Diyorlar mihr yoḡ sende bu söz elbette bühtāndur
Vefā göster ki men ḥāric idüm īrādı göñlümden
7. Eger sen Nevbere şīrīn dil ile ǧüft ü gū itseñ
Taparsañ ʿaşḡda daǧlar yıḡan Ferḡadı göñlümden¹⁹⁹²

1242

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Āh kim ʿömrüm giçür hicrānda eǧān ilen¹⁹⁹³
Ülfet itmek göñlüme mümkin degül hicrān ilen
2. Dil tesellī dutmuyor göñlümden hicrān dāǧı var
Cānımun reftārı yoḡ bu āteş-i sūzān ilen
- 31b 3. Hicrde gözyaşına tenhā rızā virmür göñül¹⁹⁹⁴
Firḡatüñ şāmı göze imdād idendür ǧan ilen

¹⁹⁹¹ fikrde: fikride N2

¹⁹⁹² ʿaşḡda: ʿaşḡıda N2

¹⁹⁹³ hicrānda: hicrānda N2

¹⁹⁹⁴ Hicrde: Hicride N2

4. Yandırur ruhsāruña pervāne dil bāl u perin
Ne rücū'ı var onun bu şu'lever şem'dān ilen
5. Merhem irmez yarasın dāğ-ı dil-i pinhānımun
'Aşk bīmārına yoḡ şıḡhat bile dermān ilen
6. Men' idir zāhid kemān-ebrū sūcūdından meni
Bir mekānda yoḡ yiri ḡalbindeki ĩmān ilen
7. Nevberā cān virmege cānāna her dem ḡāzırım
Va'de virsün vaşlına ḡāzırdı başım cān ilen

1243

Mef'ülü Fā'ilātü Mef'ülü Fā'ilün

1. Sākī maña içirdi muḡabbet piyālesin
Dışra çıḡhartdı cān u dilin āḡ u nālesin
2. Ğam defterinde kışşa-yı Mecnūnı pūç idüp
'Unvānıma yazupdı melālin ḡebālesin
3. Her bezm-i ḡamda zıkr eylüyüp derd ile ḡamım
Virmür icāze açmaḡa Mecnūn maḡālesin
4. Gözden gerek hemīşe tōkem eşk-i lāle-gūn
Dışra virem dilin cigerin reng-i alesin
5. Olsa ne ḡadri yārda ḡam u miḡnet ü elem¹⁹⁹⁵
ḡāzırdı dil ḡabūl ide anuñ ḡavālesin
6. Sen tōk hemīşe sīneme eşk-i ter ey gözüm
Kem eyleme seḡer demi gül-berg-i jālesin
7. Ey Nevberī ayılma demī ser-ḡoş-ı müdām
Ḳoyma yire elüñde olan mey piyālesin

1244

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

1. El çekmerem niḡārım tā kim ölünce senden
Yā cān yeter vişāle ya kim çıḡar bedenden
- 32a 2. Ölsem firāḡuñ ile aç ḡabrimi görersen
Hicrūñde dūd-ı āḡım dışra çıḡar kefenden
3. Gül-şende gül görende yād eylerem 'izāruñ
Ḳayrı ḡayālīm olmaz seyr itmegi çemenden

¹⁹⁹⁵ yārda: yārıda N2

4. Ey dil şabānı gözle şādıkdı doğru söyler
Aḥvāl-i yāri sormaz ‘aşk ehli her yetenden
5. Vaşluñ ḥayālī cānān tā-şubḥ menle oldı
Men bilmürem ne ister müşkil ḥayāl menden
6. Kūy-i ser-i nigārın Nevber saña vaṭandur
Toprak olunca cismüñ el çekme bu vaṭandan

1245

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Yetüşüp başa ecel ṭayy eyledi menzili cān
Bir emān vir melegim yanıma gelsin cānān
2. Gösterüp dil cigerim dāğını ‘acz ile diyüm
Ḥasretüñle gidirem olsun ivüñ ābādān
3. Şāyed ol māh-likā raḥm ide bīmār-dile
Qoymaya dilde gide ḳabr ivine āh u fiğān
4. Ḥaşrde men ne diyüm dīni suāl eyleseler
‘Arz idüm mi ki meni yārim idüp ser-gerdān
5. Yandırurdur dilimi āteş-i hicrāna benim
Olmuram rāzī onu yandıra bir de nīrān
6. Şekve ḳıllam o ḳadar miḥnet-i hicrānuñdan
Nekr ü münkir de benim ḥāletime ağlar ḳan
7. Muntazır itmegilen Nevberīñi vaḳt-i ecel
Olma rāzī ki gide ḳabr ivine ol nigerān

1246

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Yād-ı ruḥsār-ı nigār eylüyek ey dil gül ilen
Biz de baḥş eylüyelim bülbül-i şeydā-dil ilen
- 32b 2. Fikr idirdim ne için Ḳays düşüp şahrāya
Men de şahrānı ber-ā-ber bilürem menzil ilen
3. Ḳaṭre ḳaṭre gözümün yaşı ber-ā-ber tökülür
Ne terāzūdı ki fark itmez ağır yüngül ilen
4. Firḳat-i rūyuña men dözmez idim bir sâ‘at
İmdi ḥasretti gözüm ‘arīza ay u il ilen
5. Çullḳayup tīre-i ḡam göñlümü rūyuñdan irāḳ
Rüşen itmez onu min şem‘ yana ḳandīl ilen

6. Giçürün bārî meni yār ser-i kūyuñdan
Aparanda tenimi defngeh-i maḥmil ilen
7. Dilimün derd ü ğamın yoḥdı diyim pāyānı
Tükenen ğuşşa degül söyleye Nevber dil ilen

1247

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ey gönül gel gidelim yār diyüpdür gelsin
Söylüyüpdür bunu tekrār diyüpdür gelsin
2. Raḥma gelmiş görünür bilmiş olupdur ḥālim
Çāresin itmege dil-dār diyüpdür gelsin
3. İdecek çāre yaḳın bu dil-i bīmārımıza
Dür gidek ey dil-i bīmār diyüpdür gelsin
4. Söz virüp gül yüzünü gösterecek bülbülüne
Ḥārı da eylüyüp aġyār diyüpdür gelsin
5. Müjde olsun göze kim bir daḥı bundan şora
Koymaram men onu aġlar diyüpdür gelsin
6. Nevbere bu ḥaberi yazdı kalem kâġız ilen
Şād idüp tā onu dil-dār diyüpdür gelsin

1248

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

- 33a 1. Ḳabrimün daşına baḥtım tek adım ḳara yazun
Āh u zār ile viren cānını dil-dāra yazun
2. Cismden itdi rehā hicrde murġ-i dilimi¹⁹⁹⁶
Bülbülün ölmegini gül-şen ü gül-zāra yazun
3. Bir tüke bend eylüyüp zülf-i siyāh içre dilim
Kec-nigāh ile çekdi daḥı dāra yazun
4. ‘Aşḳ derdine devā olmaḳı müşkildi maḥāl
Gelen ‘aşıḳlar için bu sözi tūmāra yazun
5. Rāzīyem men ne ḳadar yār cefā itse maña
Yandısun ḳoy dilimi āteş-i ruḥsāra yazun
6. Güle bülbüller ider gül-şen-ārā dād u fiġān
Hem gülün vuşlatını ğam yemüyen ḥāra yazun

¹⁹⁹⁶ cismden: cismiden// hicrde: hicride N2

7. Cānımı aldı benim Nevberī dil-dār ne ğam
Bu sa‘adet sözünü her der ü dīvāra yazun

1249

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. ‘İtruñı bād-ı şabādur maña her dem getüren
Kırumuş nahl-i ümīd-i dil için dem getüren
2. ‘Aşk odıyla aluşup bes ki yanupdur cigerim
Dil buhārātı olup gözlerime nem getüren
3. Hāzırım vaşluñ için el götürem cānımdan
Meni hayretde koyur vaşluña dirhem getüren
4. Tīre dildür gözümün yaşını ruhsāra töken
Olu pejmürde hevā gül-şene şeb-nem getüren
5. Tāk-ı ebrū-yi hamuñ sırrını sordım didiler
Bu hemān mu‘cize-i māh idi hātem getüren
- 33b 6. Sordı zāhid nedi bu āteş-i hicrān didim
Firkat-i hazret-i Havvādı ki Ādem getüren
7. Nevberā ney özü bir çüb idi sūrāh dili
Nāle vü āh-ı dilim oldu neye dem getüren

1250

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Çizginür başım çıhur hicrānuñ ile başa hūn
‘Āķibet korhum budur ‘aşkuñ meni itsün cünün
2. Bunca hülyālar meni āhır cünün eyler yaķın
Leylīnün ‘aşkı nice Mecnūna oldu reh-nümün
3. Nāşihın pendi ‘abeş ey dil maķām-ı ‘aşķda¹⁹⁹⁷
Yār bil cānānuñı fikrūnden it aġyārı dūn
4. Tāk-ı ebrū-yi ham ol kim tāt-ı cānān odur
Terk-i mihrāb itgilen efkār-ı ‘ālim vajgūn
5. Tīşe ile daġ çapan Ferhāda töhmet virmeli
Men koparram āh ile olsa eger min Bī-sütūn

¹⁹⁹⁷ ‘aşķda: ‘aşķıda N2

6. Gör ne sâhirdür gözün bir mûya bend itmiş dilim¹⁹⁹⁸
Yoğ kuşurî sihrde çün kırtarup dârü'l-fünûn
7. Derdimi kâğızlara yazdım tükensün Nevberî
Dem-be-dem artup gamım oldu gine hâdden füzûn

1251

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

1. 'Abeş arturmadı dil bād-ı şabāya hevesin
Añluyup yārim ona kat eylüyüpdür nefesin
2. Vādî-yi 'aşqda sen nāleñi ey dil uca kıl¹⁹⁹⁹
Nāke tek bağlagilen boynuña menzil ceresin
3. Reh-güzārına gidüp dād eyle ol māh-veşin
Görelim bir de onun menzilinün penceresin
- 34a 4. Yaprakın bir bir atar toprağa gül-zārda gül²⁰⁰⁰
Bilse kim bülbül açup anuñ için nağme sesin
5. Sīnede sensiz ürek şāniye dutmaz ārām
Bülbül-āsā dolanur çevresini dil kafesin
6. Yā Rab 'āşıkları sen 'aşqda Nevber kimi it²⁰⁰¹
Her bir 'uşşāka yetür 'aşqda öz dād-resin

1252

Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlün

1. 'Arz idüp dil-dārıma cān mülkünü kan itmesün
Mülkünü cān u dilin hicrinde vīrān itmesün
2. Mülk-i cānı itmesün ğāret o yağma gözleri
Şubha dek hicrān şebi bu cānı sūzān itmesün
3. Dutmasun ebrūlara müjgān hadengin gayzla
Bu dil-i bīmārımı āmāc-ı peykān itmesün
4. Bülbüle izhār idün bī-hūdedür feryād u zār
'Ömri on gündür gülün bī-hūde efğān itmesün
5. Zāhidin seccādesin görcek onu şandım riyā
Söylüyün 'āşık degül da'vā-yı îmān itmesün

¹⁹⁹⁸ sâhirdür: sâhirdür// sihrde: sihrde N2

¹⁹⁹⁹ 'aşqda: 'aşkıda N2

²⁰⁰⁰ gül-zārda: gül-zārıda N2

²⁰⁰¹ 'aşqda: 'aşkıda N2

6. Nevberī cānānına her an cānından giçer
Ğıymuyan öz cānına tā meyl-i cānān itmesün

1253

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

1. Ey güzel sen bu Hötan şahrāsınun ceyrānısan
Men senüñ hayrānuñam bes sen kimün hayrānısan
2. Ğarğa virdüñ cānımı baħr-ı muħīṭ-i 'aşqda²⁰⁰²
Yoħsa Nūħın korħulu mevc eylügen tūfānısan
- 34b 3. Çāk-ı dāmen eylüyüp salduñ zenaħdān çāhına
Sen Züleyhā-yı zamān Yūsuf dilin zindānısan
4. Koymusan min derd-i bī-dermānı 'aşkuñ nāmına
Derdi bī-dermān 'āşıqların dermānısan
5. Nergisi hayrān idüp gül-şende hayrān gözlerüñ
Şāħ-ı gülde itmüsen hayrān gül-i ħandānı sen
6. Serve ruħsat vir müsen āzādelensün bāğda²⁰⁰³
Sen hamu āzāde-i dünyālarun sulṭānısan
7. Gül-şen-i yārinde var reyħān ile gül-berg-i ter
Sen bu bāğın Nevberī zaħmet-keşi dihķānısan

1254

Mef'ülü Mef'ülü Mef'ülü Fe'ülün

1. Göster güle ruħsāruñı görsün gül açılsun
Bāzār-ı güle ma'reke-i bülbül açılsun
2. Sünbül daħı pejmürdedi tīmār-ı saçuñdan²⁰⁰⁴
Aç perçem-i ġisūlaruñı sünbül açılsun
3. Ruħsārın ile berg-i gülü bülbüle göster
Lāl eyle onu koyma güle bir dil açılsun
4. Bend it dilimi bir tüke zülf-i siyehüñde
Bu bende düşen ħayli gerek müşkil açılsun
5. Koyma ġamı yanuñda ħala dut maña gönder
Göñlümde senüñ ġamlaruña sāħil açılsun

²⁰⁰² baħr: baħr// 'aşqda: 'aşkıda N2

²⁰⁰³ bāğda: bāğıda N2

²⁰⁰⁴ tīmār: tīmār N2

6. Gözyaşımı gözden kurudar keşret-i âhım
Âmâdedi ruhsârıma gözden gil açılsun
7. Cem^c eyle gam u derdüñi Nevbâruña bâr it
Ser-menzile yetdikde bu gam maħmil açılsun

1255

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

1. Seyr-i çemen it serv-ğadüñden hacîl olsun
Gül-şende tebessüm eyle gül ħande-gül olsun
- 35a 2. Ten eyle ser-i zülfi yüzüñ devrüberinde
Bir eyle gice gündüzü koy tâze il olsun
3. Sâkit dayanan bülbüle ruhsâruñı göster
Feryâd u fiğân eylemege onda dil olsun
4. Ķat eyle benim gözyaşına ħamlı ħubârı
‘Adeti gerek çeşmede âb ile gil olsun
5. Yandur meni hicrân odına besdi diyünce
Firğatde ħalan cânımı koy yirde kül olsun
6. Nezr eylemişem vaşluña ħurbân ola cânım
Bu ‘ahd-ı dil-i zârıma cânım kefîl olsun
7. Ħayret meni ey Nevberî bir semte çıħartmur
Mecnün maña bu sâħada gelsün delîl olsun

1256

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. ‘Ârif ol ey vâķıf-ı esrâr-ı ħüsn-i yâr olan
Vâķıf ol ey mâil-i zevğ-i ruħ-i dil-dâr olan
2. Meyl-i gül-zâr eyleme bir gül temennâ itmeseñ
Bülbül-i şeydâ-dil ol ey mâil-i gül-zâr olan
3. Gül nigârın rüyıdur bülbül dil-i şeydâdı bu
Bu olup ‘aşıklara ilhâm ilen izħâr olan²⁰⁰⁵
4. Mest-i mey ser-ħoşları mey-ħânedan çıħsun çöle
Ser-ħoş oldur şârib-i la^l-i leb-i gül-nâr olan
5. Bezm-i ‘aşka girmesün zevğ-i ruħuñdan bî-ħaber
Dâħil olsun bezmüñe ‘aşğ üzre zevğ-i var olan

²⁰⁰⁵ ilhâm: ilħâm N2

6. Göz kabağında durur min hāk ile yeksān binā
Salṭanat tahtında çoğ sulṭān olupdur hār olan
7. Ma‘den-i dilden olur la‘l ile gevher sözlerim
Yoḥdı dil tek genc-i pür-la‘l ile kıymetdār olan
8. Neylesün şarrāflar ginden baḥar bāzārıma²⁰⁰⁶
Girebilmez resmdür bāzāra bī-dīnār olan
- 35b 9. Tapmuram bir munşifi ey Nevberī kıymet vire
Şaḥib-i zevk ü heves hem māil-i eş‘ār olan

1257

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Vaşlı ḥāhiş eylügen sevgilü cānānından
Kessin ümīd elini dehrde öz cānından²⁰⁰⁷
2. ‘Aşk ser-geştesinün derdine dermān ne ider
Bu maraz ḥāric olup ḥikmet-i Loḫmānından
3. Zikr-i tesbīḥe şanur cenneti zāhid ne diyüm
Ḥaberi yoḥdur onun dildeki şeyṭānından
4. Kūlzüm-ı ‘aşka düşen el götüsün sāḥilden
Kurtarabilmeyecek cānını ṭūfānından
5. Men de taşdıḳ idirem bāde-i engūrı ḥarām
Men ki mestem o mehin nergis-i mestānından
6. Zā‘f-dilçün didiler menfīdi ḥoş-ṭa‘m-ı līmū
Görmüşem dil-berimün çāk-ı girībānından
7. Nevberī yār eger dindise cāndur ‘ivaızı
Cān bahādur bu cihān gevher-i ḡalṭānından

1258

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Perīşān itmüsen gönlüm nigārım şād itmekden
Uçurdup ḥāksār itdüñ onu ābād itmekden
2. Süründüm sāye tek yirden daluñca āh u zār itdim
Düşüp tenge nefes āḥir bu ḳadri dād itmekden

²⁰⁰⁶ şarrāflar: şarrāfılar// resmdür: resmidür N2

²⁰⁰⁷ dehrde: dehrde N2

3. Olup hem-sâyeler dil-gîr fiğân u âh u zârından
Diyirler el götür munca ‘abeş feryâd itmekden
4. Aparım başımı saldım nihâyet baħr u ‘ummâna²⁰⁰⁸
Onu ğarķ-ı belâ itdim ‘ivaz imdâd itmekden
- 36a 5. Nedür manzûrî devrânın birin Leylî birin Mecnûn
Birin Şîrîn idüp âħir birin Ferhâd itmekden
6. Seni ger müdde‘î görse bu ħüsn-i dil-rübâ ilen
Uşanmaz mı gören Nevber saña îrâd itmekden

1259

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

1. Götürmek gözlerüñ ey dil cihânın cümle varından
Uzak olmaķ onun dâim bezek urmuş nigârından
2. Kimi mümkindi göstermek ki devrân kâm-yâb itdi
Gören mihr ü vefâ kimdür onun ber-‘aks kârından
3. Diseñ Mecnûnı ağzuñ yum dime Ferhâd u Şîrîn
Ķulaķ dutsañ gelir Leylî sesi Mecnûn mezârından
4. Ne Yüsufdur ki Mışır içre olup sulţân Ya‘ķübın
Gözü ħasret ħalup âħir kör oldu intizârından
5. Sepilmiş dânedür her yan ħurulmuş dâm-ı tezvîri
Ķutarmaķ ğayrı mümkindür bu şayyâdın şikârından
6. Fiğân kim mâh-rû dil-ber perişân eyelüyüp ħâlim
Ķabersizdür günüz âhı gice feryâd u zârından
7. Muĥîţ-i ‘aşķ eymendür dime ‘uşşâķ ħâline
Düşenlerden ħaber dutsañ ħaber virmez kenârından
8. Ümîd-i vaşl-ı yâr oldum ne ħâşıl olmadı mümkin
Tevekkül hoşdur ey Nevber dilin ümmîdvârından

1260

Mef‘ülü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

1. Ķoydum ħadem diyâr-ı cünûna merâķ ilen
Gezdim fezâ-yı ‘aşķda çoĥ iştiyâķ ilen²⁰⁰⁹

²⁰⁰⁸ baħr: bahr N2²⁰⁰⁹ ‘aşķda: ‘aşķıda N2

2. Meyl eyledim seyāhat-ı gül-zār u gül-şene
Tapdum fiğān-ı bülbülü orda sorak ilen
- 36b 3. Gördim durupdı şāh-ı gül üstünde bülbülü
Bağdım men ol şikeste-dile çoğ merāk ilen
4. Āğuş-ı gülde hārı maña gösterüp didi
Bī-mihr-i yāre bağlama bil bu siyāk ilen
5. Koymuş meni vişāline ḥasret velīk hār
Yatmış gülün düşünde nihāyet mezāk ilen
6. Men hem nihānī derd-i dilim bülbüle didim
Ḥālim giçür benim de senüñ tek bu çak ilen
7. Cān mülkünü ḥarābe koyup ḥasret-i nigār
Derd ü ğamı gelüp dilime ittifağ ilen
8. Nevber şanurdu ğam ona mihmāndı bir gice
El çeküyor ne itmeli üzlü konak ilen

1261

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Gonçadur gül-gün dudakın sırrını izhār iden
Açulup aşk ehlini hem vāqıf-ı esrār iden
2. Çehre-i ḥamrādaki hindū-yı hālüñdür sebab
Gül kucakın ḥābgāh-ı nāz-perver-i hār iden
3. Ney döğül serḥod salan mey-hāne içre nāleni
Göñlümün bī-dādıdur neyde fiğān u zār iden
4. Ehl-i 'irfān mestdür mestāneni bilmez degül²⁰¹⁰
Hansı meydür mest iden ya hansıdur hūş-yār iden
5. Ka'be yıhmağ sehdür rencide itmekden velī²⁰¹¹
Fikri beddür gör nice merdümlere āzār iden
6. Kaflesin cāhil sürer maḥmil gider 'uqbāya boş²⁰¹²
Mihr-i yāri maḥmile 'āşık olupdur bār iden
7. Fevt olardı Nevberī kayd-ı vişālüñ olmasa
Va'de-i vaşluñ olup ol bī-nevānı var iden

²⁰¹⁰ mestdür: mestidür N2

²⁰¹¹ sehdür: sehlidür N2

²⁰¹² Kaflesin: Ğaflesin N2

1262

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 37a 1. Seher tîzden durar hürşîd-i raḥşân yâr üzün görsün
Serâsîme açup başın diler dil-dâr üzün görsün
2. İşitmiş ġālibā yarîm ider 'azm-i çemen tîzden
Der ü dîvāra yüz sürter onun gül-nār üzün görsün
3. Gice āfākı seyr eyler ser-ā-ser şubḥa dek meh-tāb
Düşer bir çāha mağribde ne ḥaddi var üzün görsün
4. Temennā eylese 'aşîk göre ruḥsārı zülf ile
Gerekdür şāḥ-ı güllerde dolanmış mār üzün görsün
5. Çemen seyrindeyem dāim gözüm gül-şende güllerde
Dilim ister ki dil-dārın güle oḥşar üzün görsün
6. Devāsız derdimin Nevber bilür dil-dār dermānın
Ṭabîb-i derd-i 'aşkımdur diyün bîmār üzün görsün

1263

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Ğonça gülden lāleden dünyāyadur dāğım nişān
Bu sebep dāğ-ı dilim olmuş hamu ḥalkā 'ayān
- 37b 2. Sākit itmek gözyaşın hicrānda mümkin degül
Serv ayakına gerek olsun hemîşe şu revān
3. Şerrdür başdan başa mey fitnedür ümmü'l-fesād²⁰¹³
Şerr yazur ol kalem yazsa şarābı her zamān
4. Bāde-i la'l-i lebi cānāndan itdim suāl²⁰¹⁴
Āfiyetdür mey didi mey-gün lebirden nüş-i cān
5. Būte-i 'aşq içre yan ey dil firāk-ı yārda²⁰¹⁵
Ḳoy seni yār eylesün her ḳadri ister imtiḥān
6. Ḥāzır ol tîz düş yola kūy-i nigāra Nevberî
Bir ḥaṭāya uğruyar leng olsa yolda kārīvān

1264

Fe'îlātün Fe'îlātün Fe'îlātün Fe'îlün

²⁰¹³ şerrdür: şerridür N2

²⁰¹⁴ cānāndan: cānānıdan N2

²⁰¹⁵ yārda: yārıda N2

1. El çeküpdürse eger sevgilü cānān menden
Bes niçün el götümez derde düşen cān menden
2. Düşeli ‘aşka ona cānımı kurbān dimüşem
Şādıkam kavlime bu ‘ahdda peymān dimüşem²⁰¹⁶
- 38a 3. Salmuşam ḥabse dil-i zārımı cānımda özüm
O günāh itdi onun cürmüne zindān menden
4. Ğonca-veş leblerini ḥāṭıra gitdikce ḥayāl²⁰¹⁷
Töküler seng-i sitem başıma her yen menden
5. Niçe müddet yanacaq āteş-i hicrāna dilim
Gelmüyor tenge neden sīne-i sūzān menden
6. Dil odun şöndümedi gözden aḥan eşk-i terim
Kör olup hem gidecek dīde-i giryān menden
7. Çāresin bildi eger her cüre emrāzların²⁰¹⁸
Bī-ḥaber ḳaldı niçün ḥikmet-i Loḳmān menden
8. Berg-i gül mişli olup Nevberī ruḥsār-ı nigār
Dād u feryāda gelen bu dil-i nālān menden

1265

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Dil-i mecrūḥımı koy ḡamzeñ oḡu yarelesin
Veremin degsin onun ḳan çöle fevvārelesin
2. Şāneni zülfe çeküp gön̄lümü incitmegilen
Dil-i bīmāra degüp ḳoyma onu pārelesin
3. ‘Aşıḳa eyle nazar luṭfuñı kem itmegilen
Ḳoy rakībi keremüñ dehrde āvārelesin²⁰¹⁹
4. Ḥam-ı ebrūñı görüp egri çıḡur tāze hilāl
Nişbet olmaḳ dilese aḡı gerek ḳarelesin
5. Nevberī düşse eger nazmuña ‘ārif nazarı
Ondan özge yazulan nazmı gerek pārelesin

1266

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

²⁰¹⁶ ‘ahdda: ‘ahdıda N2

²⁰¹⁷ ḥāṭıra: ḥāṭıra N2

²⁰¹⁸ emrāzların: emrāzılarn N2

²⁰¹⁹ dehrde: dehrde N2

1. Göñül bu naqd-i cân mülkün sen ol meh-rûya vir gitsün
Perîşân hâţır-ı zârı siyeh gîsûya vir gitsün²⁰²⁰
- 38b 2. Ğam u endüha yol virme gelüp dolsun dil-i zâra
Hevâs-ı kalbüni şādān olan mevzû'ya vir gitsün²⁰²¹
3. Ğaralmış kanuñi dilden çıhart müjgān hadengiyle
Bu fetvāni gözü māhir olan cādūya vir gitsün
4. Ciger pergālesin hasret çeküp kan ile doldurma
Dilüni merd-i merdāne kemān-ebrūya vir gitsün
5. Metā'-ı dehrden 'ārī libās-ı 'ārdan 'ūr ol²⁰²²
Cihānın cümle evrāķın müselsel mūya vir gitsün
6. Mu'aţţar bir kelām ile çeküp söz cevherin Nevber
Bu nazmı bezm-i 'irfānda olan gül-rūya vir gitsün

1267

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Revnaķı var gül yüze kıvrım düşen gîsuların
Manzarın merĝüb ider reyĥān gül-berg-i terin
2. Zülfüni her yan töker ruĥsāruña bād-ı seĥer
Ebre beñzer çulķayup gūyā günün devrüberin
3. Ğoymadı mensūĥ ola 'aşķ 'āleminde derd ü ĝam
Men emīn oldum maña tapşurdu Mecnūn defterin
4. Bī-ĥaţardur şanmuyun yārin kemān-ebrūları
Mīr-ĝazabdur ķatl için hâţır dutupdur ĥançerin
5. Tā'ati yoĥlar niçün ister nigārın vaşlını
Dergeh-i yāre olar nā-ĥaķ açupdur ellerin
6. Şu'le-i ruĥsāruña yanmaķdan ötri cānımız
Yirde ķoymaz āhımız pervāneler ĥākisterin
7. Cān bahāsına ķoyup dirler ki cānān vaşlını
Cānadırsa vaşl eger bu Nevberindür Nevberin

1268

*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*²⁰²⁰ hâţır: ĥ'âţır N2²⁰²¹ mevzû'ya: mevzūya N2²⁰²² dehrden: dehriden// 'ārdan: 'ārıdan N2

1. ‘Anber-efşān zūlfūñ aç kāsād ola müşg-i Hotan
Gül-şene gönder onun ‘ıtrın götürsün yāsemen
- 39a 2. Gonçalıkdan gözlüyor gül-şende gül ruhsāruñı
İster olsun sen kimi bir ḥande-leb gonça-dehen
3. ‘Arızuñ görmüş diyü gül-zāra cem‘ olmuş tıyūr
Nağme-gūdur bāğda her nev‘i murğān-ı çemen²⁰²³
4. Faşl-ı nevdür bāğda gül-zār içinde gül ü çiçek²⁰²⁴
Ferş-i reng-ā-rengdr seyr-i çemen kıлмаğa sen
5. ‘İtrūñı bād-ı şabā gitdi dil-i maḥzūnıma
Dut ḥesāba gönderüp Ya‘kūba Yūsuf pīrehen
6. Men büründüm penbe-i dāğ-ı cünūna ser-be-ser
Zindelikle pīrehem hem ḳabrde cisme kefen²⁰²⁵
7. Şiddet-i dīvānelik Mecnūnı rüsvā eylemiş
Bağladım zincīr ‘ivaż Nevber selāsıl mūya men

1269

Mefūlū Fā‘ilātū Mefā‘ilū Fā‘ilūn

1. Doymaz dilim firāḳda āh u fiğāndan²⁰²⁶
Būlbūl keser mi nālesini gülsitāndan
2. Zevḳ-i ruḥuñ benimle gider defn-gāhıma
Çıḫmaz bu mihr ḳabrde hem mürde cāndan²⁰²⁷
3. Rūzım olupdı şīr-i muḥabbet şağīr iken²⁰²⁸
‘Aşḳuñ meni bu dāra getürmüş cināndan
4. Memlū olupdı kāse-i ser-mihrūñ ile tā
Çıḫmaz hevā-yı zevḳ-i ruḥuñ üstüḥ‘āndan²⁰²⁹
5. Mecnūn diyār-ı ‘aşḳda men tek duran degül
Ferhād ḳışşası dahı çıḫmış miyāndan²⁰³⁰

²⁰²³ bāğda: bāğıda N2

²⁰²⁴ bāğda: bāğıda// reng-ā-rengdür: reng-ā-rengidür N2

²⁰²⁵ ḳabrde: ḳabride N2

²⁰²⁶ firāḳda: firāḳıda// fiğāndan: fiğānıdan// gülsitāndan: gülsitānıdan N2

²⁰²⁷ ḳabrde: ḳabride// cāndan: cānıdan N2

²⁰²⁸ cināndan: cinānıdan N2

²⁰²⁹ üstüḥ‘āndan: üstüḥ‘ānıdan N2

²⁰³⁰ miyāndan: miyānıdan N2

6. Cānāndan haber dutun āvāz-ı nālemi²⁰³¹
Hicrānı ile var haberi ğamlı cāndan
7. Şabr eylesen firāk ile hicrāna Nevberî
Cānān yanında tā çıhasan imtiḥāndan²⁰³²

1270

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

- 39b 1. Āh kim olmadı bu ḫālîmi ol yāre diyen
‘Āḳîbet öldürecekdir meni bu yare diyen
2. Bister-i ğamda benim ḫālîmi yoḫdur soranım
Olmadı ğamlı dil-i zārîma bir çāre diyen
3. Āh u zār-ı dilimi her şeb-i hicrān benim
Yārime yoḫdur onu yalvara yalvare diyen
4. Seyr-i gül-şen eylügen vaḳte görüp ḫārı güli
Ḫālîni oḫşadup ol gülde yatan ḫāre diyen
5. Rū-be-rū yār maña oldu meni dindimedi
Oḫşadup şüretimi şüret-i dîvāre diyen
6. Tāk-ı mihrābı görüp ḳaşını yād eylemüšem
Bu muḳavvesligi kim olmuş o mi‘māre diyen
7. Gitgide şiddet idir ḳatresi bu gözlerimün
Çeşme-i çeşmim olar āḫiri fevvāre diyen
8. ‘Aşḳdan başa belā geldigini bilmemüšem²⁰³³
Bu işe vāḳıf olan olmadı Nevbāre diyen

1271

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Ne istiyor ğam u miḫnet bu ğamlı göñlümden
Siyāh zülfün elinden sitemli göñlümden
2. Ḫadeng-i ğamzeñ onu pāre pāre itmedi mi
Elini ğam götümezdir veremli göñlümden
3. Livā-yı şöhret açup başıma ğamuñ fevci
Şuā‘-ı şöhret-i şehrem ‘alemlî göñlümdem
4. Bilüple ḫalk ser-ā-ser ki ‘aşḳ düşkünüyem

²⁰³¹ Cānāndan: Cānānıdan// cāndan: cānıdan N2

²⁰³² imtiḥāndan: imtiḥānıdan N2

²⁰³³ ‘Aşḳdan: ‘Aşḳıdan N2

- Haber dutupdı hālāyık elemli göñlümdem
5. Yanur şabāha kimi dil ciger gözüm nemli
Ta‘accüb itmeli od da bu nemli göñlümdem
- 40a 6. ‘Aceb budur ki naşīhat virür maña nāşih
O bī-ħaberdi benim bu şanemli göñlümdem
7. Sokak-ı ‘aşkda ğamlar meger revāc tapup²⁰³⁴
Gelüple itmege ğam-bār hamlı göñlümdem
8. Töküpdi yāri dil-i Nevbere ğamın haşemin
Raķībi havfa salupdur haşemli göñlümdem

1272

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Bülbül-i bāğ olu mu men kimi feryād eylügen
Gülü gül-şende görüp şāhede min dād eylügen
2. Deşt ü şahrā dolanup cānını ğamdan kıtaran
‘Aşk olup ‘āşıkı bu çöller irşād eylügen
3. Yoħdur inşāfı onun kim dise Mecnūna cünün
Töhmete lāyık olar ‘āşıkā ĩrād eylügen
4. Āteş-i hicre yanar ‘āşıkın öz h‘āhiş idir
Kıyd-ı cānāndur onu yanmağa mu‘tād eylügen
5. ‘Aşk bīmārına yoħ ĩlm-i řabābetde ĩlāc
Ĥükemādan olamaz ‘āşıkā imdād eylügen
6. Nevberī řād eylemez seyr-i gülistān u gül-şen
Vaşl-ı cānānı olar ğamlı dilin řād eylügen

1273

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Serv tek bālā-ķadim hicrān idüp mānend-i nūn
Baħtımın cāmın felek ķahr ile itmiş ser-nigūn
2. Ĥātırımdan çıħmıyor bir sāniye zevķ-i vişāl²⁰³⁵
Bu ĥayāli firķat-i hicrānuñ eyler vājgūn
3. Kıysa mesken bādiye Ferhāda mesken kūsār
Āh kim yoħdur men-i ser-geşteye bir reh-nümün

²⁰³⁴ ‘aşkda: ‘aşkıda N2

²⁰³⁵ ĥātırımdan: ĥ‘ātırımdan N2

- 40b 4. Ğamlarına herkesin bir vezn olar mîzānda²⁰³⁶
Gönlümün derd ü ğamı endühıdur ħadden füzün
5. Şāh-ı mülk-i miñnetem ħükmümde min min fevc-i ğam²⁰³⁷
Leşkerimdür ħüsn tek inzārda mā yeẓherün
6. Zevk-i ‘aşk ile olup Mecnūna göñlüm pey-revî
‘Āķibet eyler meni bu şiddet-i ‘aşkım cünün
7. Çekme cānāndan elüñ cānuñ da virseñ Nevberî
Bî-şemerdür yārsız çünkim ħayāt-ı dehr-i dūn²⁰³⁸

1274

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Pervāne-i ruhsāriyam ol māh-liķānın
Dil çekmez elin yandımasa şavtda cānın²⁰³⁹
2. Gül mişli yüzüñ nālesidür dilde dem-ā-dem
Bülbül eylemez gül-şen-ārā terk fiğānın
3. Cem‘ eyleseler cümle-i ħübān-ı cihānı
Sen pādşehi olmalusan cümle cihānın
4. Hicrūñde gözüm kaçresini saĥlayabilmür
Ruhsāra töker şām u seher eşk-i revānın
5. Gözyaşımı gül-gün görüben itme ta‘accüb
Kat eyledi dil gözyaşına āh ile ķanın
6. Ey Nevberî sen bilmelüsen ķadr-i nigārı
Ağyār bile bilmeyecek ķadrini anın

1275

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. ‘Āşık öz cānını efzūnter ister cāndan²⁰⁴⁰
Cān u dilden el çeker çekmez elin cānāndan
2. Bir ‘ilāc er var ise cānāndandur ‘āşıkā²⁰⁴¹
Çāresi yoĥdur eger dermān gele Loķmāndan

²⁰³⁶ mîzānda: mîzānıda N2²⁰³⁷ inzārda: inzārıda N2²⁰³⁸ yārsız: yārisiz N2²⁰³⁹ şavtda: şavtıda N2²⁰⁴⁰ cāndan: cānıdan// cānāndan: cānānıdan N2²⁰⁴¹ cānāndandur: cānānıdandur// Loķmāndan: Loķmānıdan N2

- 41a 3. Yoḥ ṭabābetde onun bu derdine uygun devā
Bu maraz iḥrāc olup ḥikmetde her imkāndan²⁰⁴²
4. Mest-i meydür şanmuyun mey-ḥānede görmezseñiz
Līk mestem doğrudur bir nergis-i mestāndan²⁰⁴³
5. Vā'izün yoḥdur ḥaḳı 'uṣṣāḳı tenkīd eylesün
Eylese muṭlak olar sāḳit özü ĩmāndan²⁰⁴⁴
6. Gitdi Mecnūn şanmuyun 'āşık tükendi dehrden²⁰⁴⁵
Min bile Mecnūn gide bir ḳaṭredür 'ummāndan
7. Terk-i cānān eylemek 'āşıklara düşvārdur
'Aşḳ-ı Ḥavvādur sebab Ādem çıḥup rıdvāndan²⁰⁴⁶
8. Dime kim rencīdedür 'āşık ḥayāt-ı vaḥdete
'Aşıkā bir lezzet-i maḥşüş var hicrāndan²⁰⁴⁷
9. Gāhī-geh sākit olan feryādıma 'özr isterem
Ḳorḥuram yār inciye kūyuñdaki efgāndan²⁰⁴⁸
10. Nevberā mihr-i ruḥ-ı cānānuñı bas baḡruña
Ḳoyma çıḥsun āteş-i hicrān dil-i sūzāndan²⁰⁴⁹

1276

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

1. Göñül el çek bu dünyānın vefāsız āşınālarından
Uzak ol muttaşıl ehl-i ḥasāis aḡniyāsından
2. Şarāb-ı la'l-ı gül-fāmı leb-i cānāndan nūş it
Meye ālūde çoḥ olma ḳutarmazsan cefāsından
3. Otur külḥen-ārā rāḥat ḡani-dillik güzel şeydür
Selāṭin taḥtının çoḥdur 'uḳūbatı safāsından
4. Her 'āşık bir melek-sīmā nigār ile muḳayyeddür
Muḥabbet gözleme dehrin vefāsız meh-liḳāsından

²⁰⁴² imkāndan: imkānıdan N2

²⁰⁴³ mestāndan: mestāneden N2

²⁰⁴⁴ ĩmāndan: ĩmānıdan N2

²⁰⁴⁵ dehrden: dehriden// 'ummāndan: 'ummānıdan N2

²⁰⁴⁶ rıdvāndan: rıdvānıdan N2

²⁰⁴⁷ maḥşüş: maḥşüşü// hicrāndan: hicrānıdan N2

²⁰⁴⁸ efgāndan: efgānıdan N2

²⁰⁴⁹ sūzāndan: sūzānıdan N2

- 41b 5. Bezek meşşâta urmuşdur yüzine reng-i sürh-âbî
 Kızarmış gül degül onlar ki al olsun hayāsından
 6. Ğubârî hâṭıruñdan sil gönül âyînesin pāk it²⁰⁵⁰
 Onu şâf itgilen dâim cehâlet jeng ü pāsından
 7. Naşîhat-gūların pendin işit fikr eyle diġkat vir
 Bilerseñ maṭlebin aşlın fehim olsañ riyāsından
 8. Naşîhat Nevberîden dut ki dâim ḥayr-ḥ̄āhuñdur
 Seçersen ol zamān ḥālîş zer ü sîmi nuḥāsından

1277

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

1. Salma güzelim 'aşık-ı zârı nazaruñdan
 Ağyârı kenâr eylegilen devrüberüñden
 2. İmdi ki meni 'aşk-ı ruḥuñ çöllere saldı
 Zincîrimi de ḥāzır eyle turrelerüñden
 3. Sen bilme ki şahrâları âsüde dolannam
 Râhat degülem deştdede hem derd-i serüñden²⁰⁵¹
 4. Gül bergdeki şubḥ düşen jâleye baḥdım²⁰⁵²
 Manzûr-ı ḥayâl oldı göze yüzde terüñden
 5. Aḥvâlimi şor hicr şebi bād-ı şabâdan
 Her günde giçer şubḥ demi reh-güzerüñden
 6. Nevberdür olan ḥasta-yı hicrân u firâkuñ
 Gönder ona dârü-yı şifâ ḥāk-i derüñden

1278

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 42a 1. Dehr fānîdür gönül aşlâ vefâsı yoḥ onun
 Min ili 'ömr eyleseñ zevḥ ü şafâsı yoḥ onun
 2. Mihr-i cānān bir dili her gāh nişîmen itmese
 Beñzer ol toprağa kim āb u hevâsı yoḥ onun
 3. Hoş giçen sâ'at dili ḳadri feraḥnāk itse de
 Servden bir sâyedür aşlâ beḳâsı yoḥ onun²⁰⁵³

²⁰⁵⁰ hâṭıruñdan: ḥ̄āṭıruñdan N2²⁰⁵¹ deştdede: deştdede N2²⁰⁵² bergdeki: bergideki N2²⁰⁵³ Servden: Serviden N2

4. ‘Aşk-ı yâri başa dut koyma ide mūr āşiyân
Bile herkes olmasa fehm ü zekāsı yoḡ onun²⁰⁵⁴
5. Māh-rū bir dil-berin mihr ü vefāsın dut nazār
Māil olma ana kim mihr ü vefāsı yoḡ onun
6. Kec-ḡayāl olma cihān varyiyetiyle fānīdür
Dut ḡaḡīḡat bārını çünkim fenāsı yoḡ onun
7. Mihribān reftār ile ur başa Nevber ‘ömrüñü
İsteme ḡalkın bedin dilde rızāsı yoḡ onun

1279

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Baḡuram kūy-i ser-i yārime maḡzūn maḡzūn
Tökürem gözyaşını ‘arıza pür-ḡūn pür-ḡūn
2. Salmusan Ḳays kimi deşt ile şahrāya meni
İtmüsen Leylī kimi sen meni Mecnūn Mecnūn
3. Almaduñ cānımı sen tā kim ola ḡarzım edā
Ḳalmuşam ḡasret ile men saña medyūn medyūn
4. Ḳaḡre ḡaḡre töküler gözyaşı bu resm idi kim
Baḡr-ı dildür eylügen yaşıımı Ceyḡun Ceyḡun²⁰⁵⁵
5. Cān dilerseñ ‘ivaż-ı vaşluña ḡāzırdı bu cān
Cānı ḡurbān iderem men saña memnūn memnūn
- 42b 6. Şafḡa-yı sīnede dil būḡesi şad-pāre olup
Sen iden dem yüzüñe zülfüñü daḡun daḡun
7. Nevberī kūy-i ser-i yāre yetişmez bu sebeb
Onu hicrūndür iden fikr ile yorgun yorgun

1280

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Dolur dolur boşalur ḡamlı ḡanı göñlümüzün
Yetişmür ol mehe āḡ u fiḡānı göñlümüzün
2. Firāḡın āteşidür yandıran vücūdımız
Töküldi şem‘ tek eşk-i revānı göñlümüzün

²⁰⁵⁴ zekāsı: zekāsı N2

²⁰⁵⁵ Baḡr: Bahr N2

3. Ne vaşldan bizi maħrûm idir ne va‘desi var²⁰⁵⁶
Miyân-ı ħavf u recâdur her anı gön̄lümüzün
4. Enîsi ğuşşa olup mûnisi ħayâl-i vişâl
Diyâr-ı vaħdet olupdur mekânı gön̄lümüzün
5. Diyâr-ı ‘aşqda biz ğayr-ı resmi Mecnûnız²⁰⁵⁷
Virilmüyüp hele ħalka nişânı gön̄lümüzün
6. Yetişmüyor elimiz dâmen-i nigâra velî
Ümîd-i vaşlına vardur gümânı gön̄lümüzün
7. Fiğân-ı bülbüle beñzer fiğânımız Nevber
Nigâr kûyı olup gülsitânı gön̄lümüzün

1281

Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün

1. Farq itmedi hicrânda şâmım seħerimden²⁰⁵⁸
Ruhsârıma ħan yaş tökülür dîdelerimden
2. Men fikr eyledim baħtım açar bâb-ı vişâli
Muħbir döğüdüm hicrde ğavgâ-yı serimden²⁰⁵⁹
- 43a 3. Gündüz meni nâ-râħat idir ħasret-i rûyuñ
Her şâm virür âh u dilim şu‘leverimden
4. Olmur güzelim kûyuña gelmek maña mümkün
Muħkem yapuşup ğuşşa ile ğam kemerimden
5. Gözyaşım eger kırmızıdur itme ta‘accüb
Ķat olmuş ona hicr demi ħan cigerimden
6. ‘Aşkuña hamu ehl-i cihân bildi melâlim
Bir sen dimedüñ ħâli olum der-be-derimden
7. Dil tenge düşüp hicrde müşkil di ħayâtım²⁰⁶⁰
El çekmediler derd ü ğamın devrüberimden
8. Ağyâr ile biryirde görem dil-beri Nevber
Seyl-âba gider ehl-i cihân eşk-i terimden

²⁰⁵⁶ vaşldan: vaşlıdan N2²⁰⁵⁷ ‘aşqda: ‘aşkıda N2²⁰⁵⁸ hicrânda: hicrânıda N2²⁰⁵⁹ hicrde: hicride N2²⁰⁶⁰ hicrde: hicride N2

1282

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Men ki ser-mest olmuşam ol nergis-i mestānedan
İçmedim mey-ḥānede mey çekdim el peymāneden
2. Bāde-i la'l-i leb-i mey-gün şarābımdur benim
Zāhide minnet koyup çekdim ayak mey-ḥāneden
3. Yandı cānım ḥasret-i ruḥsār-ı āteş-gün ile
Örgenüpler yanmağı 'uşşāklar pervāneden²⁰⁶¹
4. Menzil-i vaḥdet gerek cānān üzün görmeklige
Bu sebep Mecnūn çıḥup şehir ile ilden ḥānedan
5. Miḥnetüñ vīrān idüp her-çend bu cān mülkünü
Zāhir oldı gevher-i 'aşkıım hemān vīrāneden
6. Derd[e] salduñ cānımı tedbīr-i dermān itmedin²⁰⁶²
Mümkin olmaz çāre-i derd-i dilim bī-gāneden
7. Terk-i cān ey Nevberī mümkindür ol düşvārdur²⁰⁶³
El götürmek cebr ilen ol māh-rū cānāneden

1283

Mef'ülü Mef'ülü Mef'ülü Fe'ülün

- 43b
1. Gül-zār-ı melāmetde sen ey nev-gül-i ḥandān
İtdüñ meni düşvarda dil-i bülbül-i nālān²⁰⁶⁴
 2. Ruḥsāruñ odı yandıdı bu cism-i za'ifim
Pervāne kimi bāl u perim eyledi sūzān
 3. Hicrānuñ ile ḥastalanup derde dutuldum
İtmezle ṭabībān-ı cihān derdime dermān
 4. Çekmem başımı deşt ü beyābāna niçün kim
Mecnūn degülem söyleye nā-dān maña nā-dān
 5. Gül-zār-ı cihān içre yakīn bir gül açulmaz
Sen eylemesen şubḥ demi çāk-ı girībān
 6. Rāzī degülem birce nefes cism-i ḥayāta
Hicrūñ tükenüp olmasa vaşluñ dile imkān

²⁰⁶¹ 'uşşāklar: 'uşşākılar N2

²⁰⁶² [e]: - N2

²⁰⁶³ düşvārdur: düşvāridur N2

²⁰⁶⁴ düşvarda: düşvarıda N2

7. Cür²etlenüp ağıyārım açar ta⁶ne zebānım
 Kıoyma onu mağrūr ola sen eyle peşīmān
8. Dil h⁷āhiş idir vaşluñ ile bāde-i la⁶lūñ
 Mey dutmuyacaķ Nevberî ger olsa da dermān

1284

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Muntazır kıoy gözümü her gice giryān olsun
 Cigerim kıanını kıat gözyaşıma kıan olsun
2. Dāğ-dār eyle dil-i zārımı hicrānuñ ile
 Kıışmetim hicrde kıoy nāle vü efgān olsun²⁰⁶⁵
3. Şafha-yı sīne gerek dāğ ile derd ile dola
 Muttaşıl gözyaşına sīne bir ‘ummān olsun
4. Hele mey-hānede men dutmamuşam cām-ı meyi
 Bāde-i la⁶l-i lebüñ derdime dermān olsun
5. Tīşedür āh-ı dilim ‘ömrüme hicrān gicesi
 Bī-sütün mişli göñül kıal‘ası vīrān olsun
- 44a 6. Hısta cānım üzülüp āhıre yetsün nefesim
 Bile bīmāra gerek yāri nıgehbān olsun
7. Cān viren vaķte diyün yārime bir sāye sala
 Başımın üste ki cān virmegim āsān olsun
8. Nevberî ağılama çoķ şavt ile hicrān gicesi
 Olma rāzī ki gamuñ hıalka nümāyān olsun

1285

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Göñül ondan ‘ibāretdür sınıķ ney tek nevālansun
 Nefes virdikce dād itsün göñül mātem-serālansun
2. Gerekdür göz tōke yaşın gice tā şubh ruhsāra
 Kıarasın aģa döndersün dönüp ağı kıaralansun
3. Yeten bī-mihre dil virme onun adın kıoyup dil-ber
 Odur dil-ber ki ‘ahdinde olup şādık vafālansun
4. Ne kıadri cevri ide cānān göñül ondan kenār olmaz
 Temennā eylüyen vaşlı gerek yāre ricālansun

²⁰⁶⁵ hicrde: hicride N2

5. Ğam-ı hicrāna t̄āb itsün olan ʿāşık ruḥ-i yāre
Tapup Nevber kimi şöhret il içre merḥabālansun

1286

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Āteşin ruḥsāruña cānım yana pervāneden
Kemterin bilme onu cān yandıran pervāneden
2. Teşnedür gönülüm senün laʿl-i leb-i mey-gūnuña
Bu sebebden doymuram mey-ḥānede peymāneden
3. Karşıma cānān gelür mest ʿāleminde nāz ilen
Çılmuram bāʿiş budur şām u seḥer mey-ḥāneden
4. Hem benim başımda var dīvānelikden bir eşer
Şüretim münşakḳ olup Mecnūn kimi dīvāneden
- 44b 5. Turre-i ṭarrārda gönülüm esirüñdür senün²⁰⁶⁶
Bāverüñ yoḥdur onu şor şubḥ-demler şāneden
6. Rāḥat-ı dildür maña ʿaşḳ ʿāleminde ferdlik
Hoşdı bir külḥen maña sulṭān-nişin kāşāneden
7. Ḥāl-i hindū cennet-i rūyuñda gendüm dānesi
Çoḥ hirās eyler dilim ruḥsārda bu dāneden²⁰⁶⁷
8. Dildeki cānān ğamı Nevber cevāhirdür saña
Eskik olmaz gevherin dil tek uçuk vīrāneden

1287

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Her gice rāḥat yatardım düşmemiş sevdāya men
Şubḥa dek sallam nazar ey māh-manzar aya men
2. Men ṭavāf-ı ḥüsnüñi pervāneden örgenmüsem
Cān çıḥunca ḥādımey ey māh-rū ustaya men
3. Sāye-veş yirden gidüp būs eylerem ḥāk-i derin
Kāmet-i mevzūnuña mülḥakḳ ollam sāye men
4. Mihrüñi dutdum dile oldu mükedder ḥāṭırım²⁰⁶⁸
Zevḳ-i dil bāʿiş olup düşdüm bile ğavgāya men

²⁰⁶⁶ ṭarrārda: ṭarrārıda N2

²⁰⁶⁷ ruḥsārda: ruḥsārıda N2

²⁰⁶⁸ ḥāṭırım: ḥāṭırım N2

5. Bend itdim gönlümü cānān müselsel zülfüñe
Kāfir oldum şandılar virdim dīni tersāya men
6. Her seher bir oḡ dile yetdi muḡarrer ḡamzeden
Yaḡşı ḡāzır itmüşem bu şervete sermāye men
7. Fikri kecdür zāhidin ister ki senden dūr olam
Baḡmaram hergiz bile bed-fikr ü bed-bināya men
8. Nevberî men baḡmaram zāhidlerin kec-re'yine
Virmerem bir müyuñı zāhirdeki dünyāya men

1288

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 45a
1. Ey göñül sen bu fenā dünyāda beş gün var isen
Bir demi şād olmaduñ hicrānda ağlar isen²⁰⁶⁹
 2. Ka'be-i ruḡsāruña her şāniye meyl arturup
Sen ne yaḡşı dil-ber ü meh-peykere züvvār isen
 3. 'Arız-ı cānānımın mihrini dutduñ merḡabā
ḡayli memnūn olmuşam kim māil-i dīdār isen
 4. Āteşīn bir sīneden dıḡra çıḡursan ey nefes
Dem dutan vaḡte serin virdikde āteş-bār isen
 5. 'Azm idirsən şevḡ ile kūy-i nigāra ey ḡayāl
Sen nice çābük-süvār ü tīz-per ḡayyār isen
 6. Hey çekürsen āhlar ḡamlı ciğerden bī-ḡarār²⁰⁷⁰
Bile kim şiddetlenüpsen cānımı odlar isen
 7. Gevher-i dürc-i dehendür 'aşḡımı zāhir iden
Aḡsen ey Nevber saña şiddiḡ ki sen Nevbār isen

1289

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Yād-ı ruḡsār-ı nigār eylerdüñ ey dil ay ilen
Ay ḡurüb itdi daḡı ağlarmusan hay hay ilen
2. Şubḡa dek ḡ'āb itmedüñ uyḡu saña oldı ḡarām
Gel elim üste seni ḡ'āb itdirem lay lay ilen

²⁰⁶⁹ hicrānda: hicrānıda N2

²⁰⁷⁰ āhlar: āhılar N2

3. Hasret-i ruhsârsen gözden revân kıl yaşuñı
Fark kıoyma gül-şene cārī olan bir çay ilen
4. Nâlemi feryādımı efgânımı hansın diyüm
Başa yetmez ğamlarım bir bir diyünce şay ilen
5. Her zamân bir oğ dile yetdi mükerrer ğamzeden
Sen ferâmüş itmedüñ müştāk-ı vaşluñ pây ilen
- 45b 6. Men gedâ-yı hüsnüñem sen bir cihân hübânısan
Sen meni mesrūr it bir luṭf-i şeh-fermâ ilen
7. Az degüldür derd ü ğam ey Nevberī birden diyim
Gönderüpdür üstüme derdi nigārım tay ilen

1290

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1. Budur kıorğum şerārı āhımın eflākı yandırsun
Tökülsün yirlere gökden ser-ā-ser hākı yandırsun
2. Meni ser-mest idüp yārin göz ile hāl-i hindüsü
Diyün İrāniyān bengi yahup tiryākı yandırsun
3. İdir zāhid meni da'vet sücūda egri mihrāba
Bile 'aklı yile virsün bile idrākı yandırsun
4. Şarāb-ı la'l-i mey-gūnuñ meyi halka haram itdi
Kesüp töksün yirde dihkān temāmen tā ki yandırsun
5. Nigārın ğayzı hem Nevber muḥabbet cümlesindendir
Olar mı rāzī ol meh-rū dil-i ğamnākı yandırsun

1291

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Ğonça gül tek dil-berim sen ma'den-i esrârsen
Hayli aqdem hilkatüñ bu dehr yohken varsen
2. Yetmüsen bir merkeze aşlā ora yetmez beşer
Sen özüñ mi'rāc ile gökden yire aḥbârsen
3. Dil viren 'aşık biler yāre muḥabbet zevkını
Cān-ı 'ālemsen bize çoğ mihrībān dil-dârsen
4. Zāhir itdüñ 'aşıka ḥaqqı muṭahhar cism ile
Sözlerüñ bir dürrdür aq nūrına izhârsen²⁰⁷¹

²⁰⁷¹ dürrdür: dürridür N2

- 46a 5. Ğāfilūñ idrākı yoĥ ḥaĥķı ide senden kıyāş
Yoĥ lüzūmı şāhidin mābeynde sen varsen²⁰⁷²
6. Egrilerçün ḥaĥ yola sensen ḥaĥķî ren-nümā
Tā ebed ḥükmeñ güzel bu ḥükme sen serdārsen
7. Müdde‘īye qoymaduñ bir mebhāş-ı inkār-ı Ḥaĥķ
Ḥaĥķ vardur şübhesiz ḥaĥķ eyle hem sen varsen
8. Ḥamdulillāh Nevberin qalbinde yoĥdur şübhesi
Aḥsen ey Nevber bunu sen itmeduñ inkār sen

1292

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Müselsel zülfi her yandan düşüp rüyına ol māhın
Şufuf-i Hinddür gūyā dutup eṭrāfını şāhın
2. Ne ḥülyādur zenaḥdānuñ başımda intihā bulmaz
Ḥayālim riştesi yetmez tehine bu uzun çāhın
3. Ḥayāl itdim ki zülfünden yapuşsam rāh-ı maĥşaddur
Mu‘ayyen menzilin bilmür ḥayālātım bile rāhın
4. Serüp seccādesin zāhid egildi egri mihrāba
Çatar mı doĥruya egri ḥayālin gör bu güm-rāhın
5. Yaḥupdur āteşe cānım şeb-i hicrānlar āhım
Niçün ey Nevberî görmür nigārım şu‘lesin āhın

1293

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Bilmedim maĥşūdını bāremde ol cānānımın
Bu taḥammülden nedür efkārı bilmem cānımın
- 46b 2. Yāre yetmür nāle vü zārım Nedendür bilmürem
‘Andelîbi nāleye salmış sesi efgānımın
3. Derdimün dermānidur men bilmüşem cānān lebi
Mümkinātı olmadı ol yārdan dermānımın²⁰⁷³
4. Bes ki tuĥyān-ı ğamım ṭufān idüpdür sīnede
Ğarķ ider bir gün meni tuĥyānı bu ṭufānımın

²⁰⁷² mābeynde: mābeynide N2²⁰⁷³ yārdan: yārıdan N2

5. Gönlümün pergālesi her yan sitem peykānidur
Kimse itmez çāresin bu derd-i bī-pāyānımun
6. Ğonça tek bağrım dolup kan ile ğamdan Nevberī
Fikri bāremde nedür ol ğonça-leb cānānımun

1294

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

1. Başımızdan sāye-i zülf-i siyeh dūr olmasun
Senden özge māh-rū gönlümde manzūr olmasun
2. Kaydsızlar bilmesün dilde ğam-ı pinhānımı²⁰⁷⁴
Bu nihān dāğ-ı dilim illerde meşhūr olmasun
3. Bağmasun sensiz gözüm bir dem cihān emlākına
Ārzūsı gönlümün emlāk-ı fağfūr olmasun²⁰⁷⁵
4. Koy gözüm bağsun senüñ la'l-i leb-i mey-gūnuña
Görmege dünyā vü mā-fihānı mağdūr olmasun
5. Nāleye gelme göñül sākıt dayan ğam-ğānede
Tā şadā-yı nāleden dil-dār rencūr olmasun
6. Her seher-dem secde kıl yārin kemān-ebrūsına
Rağbet artır t̄ā'ata tā nefis mağrūr olmasun
7. Mesken it ğam-ğāneni Nevber gül üzlü yār ilen
'Aşıkın kalbi gerek dünyāda mesrūr olmasun

1295

Mef'ülü Mef'ülü Mef'ülü Fe'ülün

1. Cān çıh̄sa da çıh̄maz benim esrār dilimden
Birden yoğ olur sırr sözü var dilimden
- 47a 2. Oldu hamu hem-sāyelerim hālime hāli
Yārin haberi olmadı bu zār dilimden
3. Olmazdı benim dehrde bi'l-merre melālim²⁰⁷⁶
Olsayduñ eger birce haber-dār dilimden
4. Müjgān oğunu h̄'āhiş idir kan dolu gönlüm
Gönder onu tā kan çıh̄a bīmār dilimden

²⁰⁷⁴ Kaydsızlar: Kaydsızlar N2

²⁰⁷⁵ fağfūr: fağfūr N2

²⁰⁷⁶ dehrde: dehrde N2

5. Ruhsâruñî yâd itmegimi añladı bülbül
Gül-şen gülüne nâlesi oğşar dilimden
6. Hicrân tenimi sahladı bir âteş içinde
Her yan tökülür çevreme odlar dilimden
7. Ölseydi eger Nevberî cânın kıtarardı
Çıkmazdı bile âh-ı şererbâr dilimden

1296

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Niye ünsiyyet idir bilmürem âdem gam ilen
Gam şerîk oldu meger hilkate bu âdem ilen
2. Tıfl iken biz bu cihân mülküne ağlar geldik
Âşinâdur gözümüz rûz-i ezelden nem ilen
3. Mûnisimdür giceler âteş-i hicrân u firâk
Nice reftâr eylüyem yandırıcı hem-dem ilen
4. Gezerem dağ u daşı yekke vü tenhâ bu sebeb
İstemem ülfet idem guşşası menden kem ilen
5. Vaşl-ı cânâna dil ü cânımı virrem bu ‘aceb
Lâyık-ı şöhret olup Hâtem ‘abeş dirhem ilen
6. Nevberî hicr-i ruḥ-i yârda hûnîn-dil olup²⁰⁷⁷
Gice tâ şubḥa kimi h̄‘âbı olur sersem ilen

1297

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Gönlümüz sensiz nice ey gönça-leb kıan olmasun
Göz kıalup ḥasret yüze firkıatde giryân olmasun
- 47b 2. Gül-şen içre kim görüp sâkit dayansun bülbülü
Gül görüp gül-zâr içinde zâr u nâlân olmasun
3. Gönça bağrın kıan ile doldurmasun gönlüm kimi
Seni görcek açılup gül-şende ḥandân olmasun
4. Neylesün ‘âşık gice gîsûları yâd eylese
Şubḥ olanda zülf tek ḥâli perîşân olmasun
5. Gönlümüz gönça güle salmaz heves ey gönça-leb
İstemür sensiz gülü gül-şen gülistân olmasun

²⁰⁷⁷ yârda: yârıda N2

6. İstemem āhım odı dünyānı yaḥsun Nevberī
Çünkü yārim ondadır dünyānı sūzān olmasun

1298

Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūlün

1. Teng oldı nefes hicrde āḥir ğam elinden²⁰⁷⁸
Maḥv eyledi göz nūrını munca nem elinden
2. Şaḥrāları ser-geşte dolanmaḡda merāmım
Cānımı ḡutarmaḡdı benī Ādem elinden
3. Müjġān oḡunun şayıca var cismde cānım²⁰⁷⁹
Gönlümdi seḡāvetde dutan Ḥātem elinden
4. Vaḡtim ġiceler āh ile feryād ile ġıçdı
Gündüzde günüm ḡaradı zülf-i ḡam elinden
5. Āsūde iken başımı saldım ne belāya
Bir 'ārızı gül zülfi siyeh perçem elinden
6. Ser-geşte beyābān gezirem Nevberī men de
Ḡan yuddururam gönlüme bir hem-dem elinden

1299

Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūlün

1. Ölseḡ ḡutarar dil daḡı endūh u ġamuñdan²⁰⁸⁰
Āsūde yatar ḡabrde cevr ü sitemüñden
- 48a 2. Ḥoş-ḡāl olaram ḡoysañ ayaḡuñ gözüm üste
Şıḡḡat taparam onda mübārek ḡademüñden
3. Göz merdümi tek sākin olayduñ gözüm içre
Ḥavf itmez idim onda men ebrū-yi ḡamuñdan
4. 'İsā eylüyüp mürdeni iḡyā ne hūnerdür
Min cān diriler merḡamet-i feyz-i demüñden
5. Dīvāneligim oldı cihān ehline ma'lūm
Başımda olan şöhret-i 'aşḡ u elemüñden²⁰⁸¹
6. 'Arz eylemesen Nevberī cānānuña derdüñ
Ḡurtarmayacaḡ yazmaḡ ile ġam ḡalemüñden

²⁰⁷⁸ hicrde: hicride// maḡv: mahv N2

²⁰⁷⁹ cismde: cismide N2

²⁰⁸⁰ ḡabrde: ḡabride N2

²⁰⁸¹ elemüñden: 'alemüñden N2

1300

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Qalup zulmât-ârâ gönüm senün zülf-i siyâhuñdan
İdersen mi onu rüşen dem-i ruhsâr-ı mâhuñdan
2. Degül bî-hüde bu giryem ser-i küyuñda her sâ'at
Gözüm yaşın tökür itsün gubârı pāk rāhuñdan
3. Marîz-i 'aşkuñı salma kenāra luḫ u cūduñdan
Ḥabersiz olma feryāda gelen imdād-ḫ'āhuñdan
4. Raḫîbim reşk idüp yoḫsa dimiş cān isteseñ virmez
Alan vaḫtinde cān naḫdin çıḫarsan iştibāhuñdan
5. Dem-ā-dem āh-ı sīnemden şikāf-ı ḫabrimi görseñ
İdüp efsūs ḫayretde ḫalarsan bah-bahuñdan
6. Eger küyuñda cān virsem mezārım ḫār u ḫāşākın
Müheyā eylesünler ḫoy ayaklanmış giyāhuñdan
- 48b 7. ḫoyup ḫabr içre telḫînim viren vaḫte nigāḫ eyle
Ki tā rüşen ola ḫabrim münevver ḫüsn-i mâhuñdan
8. Ğalaḫ sözdür gice olmaz yüzüñ nūrı olan yirde
Cihān târîk olur Nevber senün bu dūd-ı āhuñdan

1301

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Çıḫmaz endüh u ḫamın bu dil-i nā-şādımdan
Olmasa levḫ-i ḫazā ḫālî eger adımdan
2. 'Aşḫ dîvānesiyem ḫays ile var rābıḫamız
Tapmuşam şöhreti men 'aşḫda üstādımdan²⁰⁸²
3. Yoḫdı gönümde benim dār-ı cihānın hevesi
Kām-ı dilçün giçerem dehrde her zādımdan²⁰⁸³
4. Gül-şene var hevesim serve baḫum yāduñ ile
Çıḫara seyr-i çemen belki ḫamım yādımdan
5. ḫaysa Mecnūn didiler ḫalka dönüp saldı naḫar
Aşl dîvāne menem yoḫ ḫaberim adımdan

²⁰⁸² 'aşḫda: 'aşḫıda N2

²⁰⁸³ dehrde: dehrde N2

6. Ol kadar dād eyledim hicrde āhir ki benim²⁰⁸⁴
Göçdi hem-sāyelerim nāle vü feryādımdan
7. Belki tadrīc ile men menzil-i maḫşūda yetem
Ġafleten yāri görem çatlu yaram şādımdan
8. Nevberī bir gün olar şoḫbet-i ḫalk içre sözüm
Güft ü gūdan yetüşer bir bire isnādımdan

1302

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Şem^c tek bir od alup āteş-i āhım serden
Eyle yandım ki yirim ḫālīdi ḫākisterden
- 49a 2. Yandığım bilmediler sākıt ü şāmit durdım
İtmedim nāle daḫı incimedim dil-berden
3. Mest-i mey-ḫāne olup ḫumma dayak olmamuşam
Bādeni nūş eyledim la‘l-i leb-i aḫmerden
4. Virmüyün nişbetimi Ḳays ile Ferhāda niçün
Onlarun adı çıḫup ‘āşık olan defterden
5. Söylüyün vā‘ize tā adıma bühtān dimesün
İftirā sözlerini söylemesün minberden
6. Ḫaḫ yüzün kim göreceğ görmese cānān yüzünü
Görmek āsāndı bize ğāib üzün eḫherden
7. Cānı cānānuña vir tā bulasan zevḫ-i vişāl
‘Āşığın zevḫi nedür örgeñ onu Nevberden

1303

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Nice kec-rev dolanur dil-ber-i meh-rū menden
Yoḫsa aġyārım olup yāre sūḫan-gū menden
2. Hamı zincīri bilür ‘āşıḫa tedbīr-i cünūn
Yār luṭf ile didi silsile ġīsū menden
3. Yanur āteşgede-i hicrde cānım giceler²⁰⁸⁵
Yataḫumdan od alur durduḫu mevzū^c menden

²⁰⁸⁴ hicrde: hicride N2

²⁰⁸⁵ hicrde: hicride// mevzū^c: mevzū N2

4. Dil yanur hem tökülür ‘arızıma eşk-i terim
Bilmürem odda nedür bu tökülen şu menden
5. Cevr-i cânân dilime her güne gündendi füzün
Koymuyor hâşıl ola itdigim arzû menden
6. ‘İtr-ı gül oldı nihân bergde ‘aşık gamı tek²⁰⁸⁶
Menle hem-şoḥbet olan kimse dutar bû menden
7. Uzanup zülfi kimi koymadı pā-būsî olam
Nazarında diyeseñ qadrlıdur mû menden²⁰⁸⁷
- 49b 8. Nevberâ baḥr-ı belâ-yı gama zevraqdı tenim
Sâhile çıḥmaq için çizgini her su menden

1304

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. ‘Aşq âsândur dile dil-dârı tapmaqdur çetin
Cânı virmek sehdür cândârı tapmaqdur çetin²⁰⁸⁸
2. Şâf itmek ‘aşıqa mümkindi dil âyînesin
Ona qarşu durmaga ruḥsârı tapmaqdur çetin
3. Dil temennâ eylüyor vaşla yetişmek lîk men
Söylerem düşvâr olan bu varı tapmaqdur çetin
4. ‘Ayb dutma bülbülün gül-şendeki feryâdına
Gül tikansız ḥârsız gül-zârı tapmaqdur çetin²⁰⁸⁹
5. La‘l ü gevherden daḥı kıymetlidür kân-ı kelâm
Müşterî bulmaq ona bâzârı tapmaqdur çetin
6. Zülfüde mesken dutup ruḥsârı göz ister göre
Nevberâ zulmâtdan envârı tapmaqdur çetin²⁰⁹⁰

1305

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Āh şad āh benim āh-ı dil-i zârımdan
Yaş töken şâm u seḥer dâde-i ḥûn-bârımdan

²⁰⁸⁶ bergde: bergide N2

²⁰⁸⁷ qadrlıdur: qadrlıdur N2

²⁰⁸⁸ sehdür: sehlidür N2

²⁰⁸⁹ ḥârsız: ḥârisız N2

²⁰⁹⁰ zulmâtdan: zulmâtıdan N2

2. Niye olmuş bu dilim bir bile an ile arıs
Göz töker atrelerin an ile ruhsarımından
3. M je peyk nlarını urdı ciğer püresine
Bu yara yo eyllüyor c n u dili varımdan
4. o ta'accübdi gönül bir bile am usa ilen
T b-1  sib eyll y p incimedi y rimden
- 50a 5. Niye ımur tenimi usadan  z d eyll ye
Ne temenn  eyllüyor bu dil-i b marımdan
6. a'n idirler maa her anda ay rlarım²⁰⁹¹
Y rime s ylem rem men bu sözü 'arımdan
7. Nevber  menden alup gönlümü c n n aparup
T  giri istemerem men onu dil-d rımından

1306

F 'il t n F 'il t n F 'il t n F 'ilün

1. Dil olup 'aka d en günden ber  dil-d rımın²⁰⁹²
Oldı mas i onun c n nadi ile varımın
2. Mafil-i c n nıma b d-1 ab  itdi güzer
'itr-1 ho gitdi maa m g n saından y rimin
3. Dehr p  olsa dile bir zerrece itmez keder
Olmasun bir m y  kem g s -y  'anber-b rımın
4.  h-1 g lde g l görüp bülbül ona fery d ider
G rmemi y ri nedür d d-1 dil-i b marımın
5. G rseiz g l-z rda her yan saralmı yapraı²⁰⁹³
Rengine tims l idün bu zerd olan ruhsarımın
6. Her zam n bir 'aıın b z r  tapmıdur rev c
M ter si aylid r imdi benim b z rımın
7. T zeterd r Nevber  b r-1  m dim nalinin
alk- r  var ıymeti b g-1 cih nda b rımın

1307

Mef 'ilün Mef 'ilün Fe' l n

²⁰⁹¹ anda: anıda// ay rlarım: ay rılarım N2

²⁰⁹² dil-d rımın: dil-d rımın// varımın: varımın N2

²⁰⁹³ g l-z rda: g l-z rıda N2

1. Şabâhı ney götürdi dâdı menden
Salup şahrâlara feryâdı menden
2. Gülü sîr-âb iden yaşımdur âhım
Olupdur Bî-sütün ber-bâdı menden
- 50b 3. Kesilmez bülbülün gül-şende dâdı
Şeb-i hicrânımun feryâdı menden
4. İdüp kışmet ta‘aşşuk her diyâra
Ayırmış Qays ile Ferhâdı menden
5. Ceres feryâdını dutdı beyâbân
Onun da dâdınun imdâdı menden
6. Şeb-i yeldâya ad itdim saçuñdan
Qara zülfüñ götürmüş adı menden
7. Qara zülfüñ qara hâlüñ qara göz
Tamâmen onlarun isnâdı menden²⁰⁹⁴
8. Rızâlandım vişâle cân u dilden
‘İvaż alsañ da ger her zâdı menden
9. Ne dem eyler göreydim şâd Nevber
Nigârım bu dil-i nâ-şâdı menden

1308

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. ‘Aql u idrâk ummuyun Mecnûn kimi dîvâneden
Siz onun hâlin şorun Leylî dutan peymâneden
2. ‘Âşığı hicrân odı yandırdı yâri bilmedi
Örgenüpdür yanmağı şem‘e yanan pervâneden
3. İtdi rüsvâ-yı cihân zâhid meni ser-hoş görüp
Bilmeyüpdür ser-hoşam bir nergis-i mestâneden
4. Âteş-i hicrân dime Ferhâdı Qaysı yandırıp
Dûd eflâke çıhar bu resmdür her hânedan²⁰⁹⁵
5. Qorhudan el urmuram hâl-i siyâh-i yârime
Âdemi yâd eylerem cennetdeki bir dânedan

²⁰⁹⁴ isnâdı: isnâdı N2²⁰⁹⁵ resmdür: resmidür N2

6. Pīçtāb-ı zūlf ile gīsū ḥadīşin bilmedim
Men gerek bu maṭlebi aḥz eyelüeydim şāneden
7. Menle gel zāhid bölek cā-yı ‘ibādet-ḥāneni
Sen götürme Ka‘beden el men der-i mey-ḥāneden
- 51a 8. Nevberī doğru bilür ṭa‘at-geh-i mey-ḥāneni
Sen de gel mey-ḥāneye āsūdelen efsaneden

1309

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Gül-şende gül açıldı gelür dādı bülbülün
Gül-zārı dutdı nāle vü feryādı bülbülün²⁰⁹⁶
2. Gül şāḥesinde şām u seḥer eyelüyor fiğān
Mesrūr olar mı bu dil-i nā-şadı bülbülün
3. Kūy-i ser-i nigārda her şām tā seḥer²⁰⁹⁷
Feryād u nāle mende çıḥup adı bülbülün
4. Bilmezdi dād itmegi gül-şende men kimi
Ġamgīn dilim olup daḥı irşadı bülbülün
5. Hicrān şebinde görđi şeb-āheng nālemi
Taşdıķ itdi ḥaylidür īrādı bülbülün
6. Men terk-i ḥāne eyledim ol āşiyāneni
Vīrāne oldı menzil-i ābādı bülbülün
7. Nevberledür ber-ā-ber onun şubḥ nālesi
Şāma kifāyet eylemedi dādı bülbülün

1310

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Dilimde ḥakk olup mihrūñ ruḥ-i meh-rūya and olsun
Cünün zincīri boynumda olan gīsūya and olsun
2. Büküpdür kāmetim ğuşşañ ğamuñdur mūnis-i cānım
Egildim keşret-i ğamdan kemān-ebrūya and olsun
3. Sirişkim rūd-ı Ceyḥun tek virer seyl-āba dünyānı
Yüzüñ devrindeki terden düzülmüş şuya and olsun

²⁰⁹⁶ nāle vü: nāle-yi

²⁰⁹⁷ nigārda: nigārıda N2

- 51b 4. Cihânın cümle evrâkın ber-â-ber dutmaram zülfe
Yatan şâh-mâr tek kıvrım yüzünde mûya and olsun
5. Meni teşhîre bend itmez cihânda cümle cādüger
Gözünde kuvve-i sâhir olan cādüya and olsun
6. Mu‘âlic ihtiyâcım yoḥ ne lâzımdur maña dermân
Lebünde şehdden şîrîn olan dârüya and olsun²⁰⁹⁸
7. Meni senden kenâr itmez raḳîbin mekr ü tezvîri
Dile mezkûr olan şâm u seher yâ-hüya and olsun
8. Saçuñ ‘ıtrı mu‘aṭṭardur Hotan âhûsı müşgindür
Nesîm-i şubḥdan her gün yeten hoş-büya and olsun²⁰⁹⁹
9. Büte büt-hâneye secde kaşuñ öñünde ‘aybımdur
Dayannam bu kıyâm ile kad-i dil-cüya and olsun
10. Nigârın kahrı rahmetdür cefâ bilmez onu Nevber
Kalem bu ellerim birle yazan mevzû‘ya and olsun²¹⁰⁰

1311

Mef‘ülü Fâ‘ilâtün Mef‘ülü Fâ‘ilâtün

1. Hiss eyleseydi ‘aşık cisminde ihtiyârın
Koymazdı göz öñünden dür olmağa nigârın
- 52a 2. Olsaydı hûşa mâlik başında fehm ü idrâk
Çekmezdi göz yolundan ol nergis-i humârın
3. Feryâda men gelende sâkit olur şeb-âheng
Bülbül de sâkit eyler gül-şende âh u zârın
4. Kimdür diyen ki Ferhâd Şîrîne daḡı çapdı
Tedrîc ile kazırmış bî-çâre öz mezârın
5. Zincîre raḡbet itmez Leylîye bend olan Ḳays
Boynundaki müselsel gîsûsıdur nigârın
6. Göz merdümi uşandı cânânı gözlemekden
İtmez rehâ Nedendür munca göz intizârın
7. Ğamgîn dili açar mı bâḡ ile seyr-i gül-şen
Dutḡun dile ne ḥayrı gül-zâr u lâle-zârın

²⁰⁹⁸ şehdden: şehdiden N2²⁰⁹⁹ şubḥdan: şubḥıdan N2²¹⁰⁰ mevzû‘ya: mevzûya

8. Ey Nevberī ‘abeşdür bahtı mukaşşır itmek
Var bir günü vişāle bī-şübhe rūzgārın

1312

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Terk-i mey eyle gönül dil-dār cāmın dutgilen
Sen bu sevdāda meni bu hāle zāmin dutgilen
2. Gitme sen mey-hāneye dāhil rūsūmın bilmemiş
Evvel ol mey-hānenin resm ü niżāmın dutgilen
3. Ger şeh-i hūbāna dil virmek dilerseñ hādım ol
İbtidā sen mihribān şāhın gulāmın dutgilen
4. Çāker-i dergāh olup fahr it gedā-yı haşlete
Şehden aqdem yol gelüp şāhın licāmın dutgilen
5. Ey serīr-i salţanat tahtında sultānluq seven
Sen ra‘iyyet-perver ol halk ihtirāmın dutgilen
6. Añla ey dil kim nefes ehlindedür mevt ü hayāt
Sa‘y idüp bu hilqatin bir nīk nāmın dutgilen
7. Nefsüñi ālūde it faqr ehline meyl artura
Bu şıfatla gerdişin ‘ālī-maқāmın dutgilen
- 52b 8. Pāk idüp jengārdan āyīne-i idrākuñı²¹⁰¹
Şüret-i cānān kimi Nevber kelāmın dutgilen

1313

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mef‘ülü Fā‘ilün

1. Cān naқdidür vişāle temennāsı dil-berin
Tefşīre baқmuşam budı ma‘nāsı dil-berin
2. Āyīne-i dilimdi dutan ‘aks-i yārımı
‘Aks aldı dilde ol ruḥ-i zībāsı dil-berin
3. Başımdadur hemīşe hevā-yı vişāl-i yār
Dilden kenār olmadı hūlyāsı dil-berin
4. Cām-ı şarābı dutmamuşam töhmet itmüyün
Hūşım alupdı sāğar-ı şahbāsı dil-berin
5. Her gün didim vişālını ferdāya saqladı
‘Ömrüm tükendi bitmedi ferdāsı dil-berin

²¹⁰¹ jengārdan: jengārıdan N2

6. Gül-zâr saldı gülleri hem surh lāleni
Şahrāya qodî ‘arız-ı hamrāsı dil-berin
7. Nevber ne qadri sa‘y idesen olmaz āşikār
Gözde olan rumūz u mu‘āmmāsı dil-berin

1314

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Yārūñe yalvar göñül tā kim seni qan itmesün
Gözünü ḥasret qoyup ruḥsāra giryān itmesün
2. Vaşl-i cānānı dile düşvār iden ağıyārdur
Görüm Allāh müşkil-i ağıyarı āsān itmesün
3. Fikr idüp cānān daḥı raḥm eylesün ‘uşşāqına
Niyetinden yārimi Allāh peşīmān itmesün
4. Olmasun yā Rab görüm ḥārın naşībi berg-i gül
Gonçanı bād-ı şabā gül-şende ḥandān itmesün
- 53a 5. Ḥāra gül kışmetdise ‘aşq ehline māni‘ rakīb
‘Andelībe söylüyün ‘azm-i gülistān itmesün
6. Vaşl-ı cānān istüyen cānından el çeksün gerek
Cāna efsūs eylüyen tā meyl-i cānān itmesün
7. Kām-ı dil cānāndan Nevber naşīb olsun bize²¹⁰²
Ḥasret ile ‘āşığı çāk-ı girībān itmesün

1315

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Her günde alur şāne feraḥ qara tilüñden
‘ıtrın dağıdur şevq ile ruḥsāra tilüñden
2. Qoy perçem-i gīsūnı şabā yaḥşı dolansun
Çünkim aparur ‘ıtrını gül-zār tilüñden
3. Görmüş saçınun nazmını sünbüller itirmiş
Ḥayret yetüşüp ey şanem onlara tilüñden
4. Geldi müje peykānı açık sīneme degdi
Her günde yetür göñlüme min yara tilüñden
5. Fahr eylesün çerh-ı felek gökdeki māha
Olmuş yüzüyün bedrde mah-pāre tilüñden²¹⁰³

²¹⁰² cānāndan: cānānıdan N2

6. Dīvāne olan men kimi Mecnūndı velākin
Zincīr onun boynuna Nevbāra tilūñden

1316

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Varımdı hayli gilayem o kara gözlerden
Zamāndı görmemişem bir işāre gözlerden
2. Ṭabīb derd-i dil-i zārıma ‘ilāc itmez
Bu derde belki ola birce çāre gözlerden
3. Sağalmuyupdı dilimin yarası hadengüñden
Hirās idir göre yara dübāre gözlerden
- 53b 4. Cefā hadengini dutmuş kemān-ebrūya
Kime ğamın diye bu baht-ı kara gözlerden
5. Salanda kec-nazarın cānımı alur cānān
Yürek salur özini min feşāra gözlerden
6. Sitemli oğlar ilen sīnemi delür ğamzeñ
Göñül tenimde olur pāre pāre gözlerden
7. Gilaye eylemürem ‘acz ile olan sözdür
Emīn men degülem ‘itibāra gözlerden
8. Vefā rüsümını bilse nigār-ı meh-peyker
Yaķın ki Nevberi salmaz kenāra gözlerden

1317

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Bülbüldür iden şekve güle hārın elinden
Bir şekve de men itmelüyem yārin elinden
2. Mey-hāneni ney itdi hāzīn şavt ile maḥzūn
Bu nāle ona yetdi dil-i zārın elinden
3. Bir munşifi hardan bulalım kim gülü alsun
Mağrūr yatan gülde siyeh hārın elinden
4. Hem-sāyelerim göçmege āmāde olublar
Feryāda gelen bu dil-i bīmārın elinden
5. Şahrā gezirem rāḥat olam ta‘ne-i ilden
Āsüde olam küdek-i bāzārın elinden

²¹⁰³ bedrde: bedride N2

6. Bir ḥacc-ı kebîr oldı bize Ka'be-i ḥüsnüñ
Bir igneye yir qalmadı züvvārın elinden
7. Çoḡ el uzanur dāmen-i imdāduña her yan
Sen dutmalusan 'aşqda Nevbārın elinden²¹⁰⁴

1318

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

1. Gül-zarı dolandım ki gözüm bir güle düşsün
Yāda salum öz yārımı gözden gile düşsün
- 54a 2. Sındırma göñül şīşesini onda gamuñ var
Men korḥuram ol ḡamlarım elden ele düşsün
3. Men yāri diyüp nāle idim güllere bülbül
Yārin maña feryādı fiḡān bülbüle düşsün
4. Her-çend ḡamım şiddet idir her güne günden
Zikrūñ meni koymaz ki işim müşkile düşsün
5. İnşāf u mürüvvetden uzaqlarda ne inşāf
'Uşşākın işi maḥkeme-i 'ādile düşsün
6. Göster yüzüñi güllere koy bergi saralsun
Maḥcüb olup öz ḡurresine gül güle düşsün
7. Çāk eyle girībānuñı göz nūr ile dolsun
Bu şa'şadan cānıma bir zelzele düşsün
8. Çek bir tarafta tillerüñi devr-i ruḡuñdan
Koy 'ārızınun şu'lesi dutḡun dile düşsün
9. Pervāne kimi Nevberi şem'-i ruḡa yandır
Kim baḡsa ona gözleri yanmış küle düşsün

1319

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Gizlet yüzüñ niḡāb ile aḡyār görmesün
Ey gonça gül açılma seni ḡār görmesün
2. Bir dürr isen melāḡat-ı bāzār-ı ḥüsnüde
Ebsem seni bir özge ḡarīdār görmesün

²¹⁰⁴ 'aşqda: 'aşkıda N2

3. Mestāne süzme gözlerini seyr-i bāğda²¹⁰⁵
Bu ʿişveni o nergis-i ḥammār görmesün
4. Vācib bilindi mescide mihrābın olmağı
Gösterme ṭāḳ-ı kaşuñı miʿmār görmesün
5. Kıoyma şabānı zülfe toḥunsun seḥer seḥer
ʿİṭr-ı laṭīf-i ṭurre-i ṭarrārı görmesün
6. Gīsūda gizli dut dilimi pīçṭāb ide
Anı ḥadeng-i ğamze-i ḥūn-ḥār görmesün
- 54b 7. Maḥv eyle cānı tā eṣer ondan görünmesün²¹⁰⁶
Menden zamāne ehli bir āṣār görmesün
8. Zünnārı zülfe bağıla dilim dest-ğır idüp
İl ṭaʿnesiyle Nevberī āzār görmesün

1320

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

1. Ğamuñı söyle cānāna ona bir çāre göstereşün
Ṭabīb-i derd bir çāre dil-i bīmāra göstereşün
2. Sīneñde zahm-ı peykānı açup göster o meh-rūya
Ona dil ğamze-i ḥūn-ḥārdan min yara göstereşün²¹⁰⁷
3. Dime bī-hūdedür bülbül fiğānı şāḥ-ı güllerde
Revādur mı açılson gül yüzini ḥāra göstereşün
4. Şeb-i hicrānlar ʿāşık dutuşsun āteşe yansun²¹⁰⁸
Semender cānını şemʿe dolansun nāra göstereşün²¹⁰⁹
5. Muḥabbet cāmını doldur nigārın mey dudağından
Mey-i engürı sākiler dutup mey-ḥāra göstereşün²¹¹⁰
6. Mühendis ṭāḳ-ı ebrūdan götürşün ṭāḳ-ı mihrābı
Binā-yı mescidi taʿmīr iden miʿmāra göstereşün
7. Vücūdım rīştesin pür-piç idüpdür çarḥ-ı kec-devri
Nice Nevber açup derd-i dilin dil-dāra göstereşün

²¹⁰⁵ bāğda: bāğıda N2

²¹⁰⁶ maḥv: mahv N2

²¹⁰⁷ ḥūn-ḥārdan: ḥūn-ḥāridan N2

²¹⁰⁸ hicrānlar: hicrānılar N2

²¹⁰⁹ Semender: Şemender N2

²¹¹⁰ mey-ḥāra: mey-ḥāra N2

1321

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Zülf-i tarrârı idüp gündüz yüzüñ devrin kemîn
Gice ğāret eylesün cān naḳdini itmiş yemîn
2. Ğam ki cānāndan gelür dil şād olur ḥadden füzün
Çoḥ sevür göñlüm gelen cānāndan fevcin ğamın²¹¹¹
3. Ğamzeden min nāvek-i müjgān toḥunsa sīneme
Dilde ta'mīr eylüyor 'aşkın ḥiṣār-ı muḥkemin
- 55a 4. Koymasañ merhem eger cānān dil-i mecrūḥıma
Kim virer senden sivā söyle bu derdin merhemin
5. Fāş idüpdür derdimi illerde giryān gözlerim
Yoḥsa pinhān eylüyor ilden ölünce dil ğamın
6. Men riyāyı tã'atı zühhāda tapşurdım maña
Vācib oldı tã'atı mihrāb-ı ebrū-yi ḥamın
7. Cān viren vaḳtinde ger cānān gele baş üstüne
Nevbere ḥāk-i şifā eyler ğubār-ı maḳdemin

1322

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Çıḥduñ ey dil tãb-ı hicrān itmedüñ cānımda sen
Ğam yeme ey beḥtever ğisū-yı cānānımda sen
2. Ḥoş giçür evḳātuñı menden saña yoḥdur haray
Yaḥşı günler görmedüñ ḳalduñ benim yanımda sen
3. Terk idüpsen cān ivin sen beḥteversen beḥtever
Ḥayli zaḥmet çekmüsen feryād u efġānımda sen
4. Ḥasret-i ruḥsār olup āḥir ḥalāş itdüñ özüñ
Ḥasreti ḳoyduñ benim bu çeşm-i giryānımda sen
5. Şabr zehrın hicrde ḳat eyledüñ dermānıma²¹¹²
Yaḥşı tedbīr itmedüñ taḥlīl-i dermānımda sen
6. Göñlümü alduñ dime ey māh-rū fetḥ eyledüñ
Sen benim göñlümde hem cānımda hem ḳanımdasen

²¹¹¹ cānāndan: cānānıdan N2²¹¹² hicrde: hicride N2

7. Şüretüñ ‘aksi benim bu çeşm-i giryānımdadır
Her şeb-i hicrān benim tā şubha dek yanımdasen
8. H̄asret-i ruhsār ilen min derde salduñ gönlümü
Koymusan pozkunluğu bu cism-i sāmānımda sen
9. Nevberī saldı naẓar çāk-ı girībān bendine
Dimedüñ ne görmüsen çāk-ı girībānımda sen

1323

H̄azreti Muḥammed ‘Aleyhi’s-selāma

H̄aşr Olunmuş Bir Manzūme

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

- 55b
1. İnsān mısan ey māh-liķā yoḥsa perīsen
Yā yir yüzünün nūrisan Allāh ḥaberisen
 2. Yirden göge sensen mi olan ‘arş sūtünü
Yā ḥāne-i H̄aḳḳa koyulan luṭf-i derisen
 3. Gündür götüren ḥilḳat-ārā nūrını senden
Envār eyledüñ nūruñ ile hem ḳameri sen
 4. Ey pāk u muṭahhar beden ey nūr-i İlāhī
Pāk eylemüsen tevḥīd ile ḳalbleri sen
 5. Rāğib eyledüñ doğru yola güm-reh-i dīni
İslām eyledüñ küfrde ḳalmış beşeri sen²¹¹³
 6. Münkirlerin iḳrārı daḫı boş yire gitdi
İmāna gelen şahşların tāc-ı serisen²¹¹⁴
 7. Nevber seni görmez dime her-çend göz ile
Ḳalbinde olan nūr-i muḥabbet eşerisen

1324

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Bülbül-i gül-zārdan feryādı çoḫdur göñlümün
Ses iden ecrāsdan hem dādı çoḫdur göñlümün²¹¹⁵
2. Dil bināsın tīşe-i āh ile ğam virmez yile
Cismde tāb ü tüvān bünyādı çoḫdur göñlümün²¹¹⁶

²¹¹³ küfrde: küfride N2

²¹¹⁴ şahşların: şahşılının N2

²¹¹⁵ ecrāsdan: ecrāsıdan N2

²¹¹⁶ Cismde: Cismide N2

3. Min yire dağun idüp peykân çeker pergâlesin
Şanma kim mağlûb olar efrâdı çoğdur gönlümün
4. Ğamlıdur dil guşşalı derd-i mihen hâdden füzûn
Bir kavî sultândur her zâdı çoğdur gönlümün²¹¹⁷
- 56a 5. Tîşe ile dağ çapup âhı unutmuş Kûhken
Bu kimi ‘aşıklara îrâdı çoğdur gönlümün
6. Kaysdan bir ders alup Ferhâddan diger birin²¹¹⁸
‘Aşkî tek mil itmege üstâdı çoğdur gönlümün
7. Zülf tek bahtım kara gîsûya nişbeddür adım
Yâr özü Nevber diyüpdür adı çoğdur gönlümün

1325

Mef’ülü Fâ’ilâtün Mef’ülü Fâ’ilâtün

1. Ğam kârvânı geldi gönlümde açdı bārın
Yârim ğama diyüpdür gönlümün i‘tibārın
2. Dil pîşvâz idüpdür kârvânda sârbânı
Dil-şâd eliyle dutmuş ser-ķâfile mehârın
3. Derd ü ğam u melâlin birbir ķabûlin itdi
Bî-‘özü ü bî-bahâne tapşırđı ihtiyârın
4. Bir sormadı ne yirden gelmiş ona bu tuhfe
Taḥķîķ idüp ki bunlar irsâlidür nigârın
5. Ğam zülf-i yârdandur ondan yeter ķara gün²¹¹⁹
Ğuşsa hemîşe cânın şâm eylüyor nehârın
6. Endûh u hemm u miḥnet bir hırķadur tenimde
Çekdirdiler belâdan bu hırķa âstârın
7. Ğamze hadengi deldi Nevber dilin nigârım
Yirde koyar mı şayyâd mecrûḥ olan şikârın

1326

Fe’ilâtün Fe’ilâtün Fe’ilâtün Fe’ilün

1. Şormaduñ ḥâl-i dil-i zâr-ı perîşânımı sen
Salmusan çâresi yoḥ derde dil-i zârımı sen

²¹¹⁷ sultândur: sultânıdur N2²¹¹⁸ Kaysdan: Kaysıdan// Ferhâddan: Ferhâdıdan N2²¹¹⁹ yârdandur: yârıdandur N2

2. Virmedüñ ‘āşıkā sen bir def‘a imdād elini
Silmedüñ eşk-i ter-i dīde-i giyānımı sen
- 56b 3. Eyledim mülk-i dil-i cānımı teslīm saña
Tā kim ābād idesen bu dil-i vīrānımı sen
4. Ey gözüm munca ki sen yaşuñı tökdüñ yüzüme
Bes niçün şöndümedüñ bu dil-i sūzānımı sen
5. Yandıduñ cān u dili her gice hicrān odına
İtmedüñ vaşla ‘ivaż bir gice hicrānımı sen
6. Merḥamet gözlemüşem nergis-i mestānuñdan
Virmüsen katlim için ğamzeye fermānımı sen
7. Nağd-i cān elde olan cümlesi qurbāndı saña
Gel qabül eylegilen nezrimi qurbānımı sen
8. Nevberin çāre idebilmedi derdine ḥekīm
Saḥlama sende olan derdime dermānımı sen

1327

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Başa dönmek resmini örgermişem pervāneden
Zülfe saykal virmegin ta‘līmın aldım şāneden
2. Yād-ı ruḥsār eylüyüp her dem dolanmağ gül-şeni
Deşt ü şahrā gezmegi Mecnūn kimi dīvāneden
3. Doymaram men bāde-i la‘l-i lebinden yārimin
Qoymaram dışra qadem men bir bile mey-ḥāneden
4. Qāni‘em dervīş tek āsūde küllḥen küncüne
Menzilim eydür maña kāşāne-i şāhāneden
5. Ḥāl-i hindū dānesi saldı dil-i zāra hirās
Men ḥesāb itdim onu cennetde bitmiş dāneden
6. Mest olan dem yār üzün görrem leb-ā-leb cāmda²¹²⁰
Çıḥmaram mey-ḥāneden el çekmerem peymāneden
7. Ḥaqq-ı Mecnūndur gören Leylī yüzüñden Nevberī
Men gerek el çekmüyem Ḥaqqı gören dīvāneden

1328

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün

²¹²⁰ cāmda: cāmıda N2

- 57a 1. Dil-teng olup vişâl-i cânânî gözlemekden
Göz nûrını itirdi ol cânî gözlemekden
2. Bîmâr olup yıhıldım raht-ı ecelde kaldım
Şabrim tükendi âhir dermânî gözlemekden
3. Çârem kesildi bildim yoğdur ‘ilâc-ı derdim
Müşkil muqaddem oldı âsânî gözlemekden
4. Ma‘lûm olundı ölmek bîmâr hâletimden
Cânânsız ne hâcet dünyânî gözlemekden²¹²¹
5. Bir gul kimi dayandım emrinde ol nigârın
Hidmet ‘ibâret oldı a‘yânî gözlemekden
6. Dâd u figân idünce bülbül kimi yoruldu
Bir yâr-i gül-‘izâr ı handânî gözlemekden
7. Nevber nedür merâmuñ bî-hûde zindelikden
Âbâda gitmek eydür vîrânî gözlemekden

1329

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Ol zamân kim gelmişem dâr-ı fenâ dünyâya men
Virmüşem cân u dili bir şüret-i zîbâya men
2. Serv-ķâmet yârdan men itmerem başım kenâr²¹²²
Başım üzre eylerem zülf-i siyâhın sâye men
3. Gündüzüm rüşen maña hürşîd-veş ruhsârdan
Gicemün târikini itdim rücû‘ın aya men
4. Mescidi vâ‘izlerin güftârına dutmam kulak
Tâ muqayyed olmaram her şöhet-i bî-câya men
5. Cânımı pûç eylesem el çekmerem cânândan²¹²³
Sa‘y kıllam tâ olam cânân ilen hem-sâye men
- 57b 6. Nevber oldum yârime dünyânî dutdı şöhetim
İstedi tâ kim yetem bir devlet-i ‘uzmâya men

1330

*Mef‘ülü Fâ‘ilâtü Mef‘ülü Fâ‘ilün*²¹²¹ Cânânsız: Cânânısız N2²¹²² yârdan: yârıdan N2²¹²³ cânândan: cânânıdan N2

1. Her-çend yâre yetmege itdim şitâb men
Aldım ʿivaż şitâb-ı nigâra ʿitâb men
2. Ecrim midür veyâ ki raķībün firībini²¹²⁴
Yâri yanında döndi günâha şevâb-ı men
3. Bed-gûların maķâline bâver mi eyledi
Hoş geldi yâre hicr deminde ʿazâb-ı men
4. Mey-ĥâneler ĥapansa ne ĥuşşa ne ĥam maña
Mey-gün leb-i nigârda câm-ı şarâb-ı men²¹²⁵
5. Gül-zâr-ı ĥüsn-i yârda göñlüm ĥurâbdur
Gül şâĥesinde raķşa gelüpdür ĥurâb-ı men
6. Şabrım tükenmez oldı belâ-yı muĥabbete
Eyyüba nişbet oldı bu şabr ile tâb-ı men
7. ʿİrfânlar mecâlisine zînet arturar²¹²⁶
Lezzet virer edîb-i cihâna kitâb-ı men
8. Gül-zâr-ı dilde güller açup ʿıtrdur sözüm²¹²⁷
Pür-ķiyet oldı bezmde ʿıtr-ı gül-âb-ı men
9. Meh-rûların nezâresi teskîn-i ĥalbdür
Cânân firâķı câna olupdur ʿazâb-ı men
10. Ĥâk-i tenim gül açdıracaķ her çemenlere
Sîr-âb ider o gülleri çeşmimde âb-ı men
11. Nevber ne oldı yârdan enʿâm u ĥilʿatim²¹²⁸
Cânândan suâle ne oldı cevâb-ı men

1331

Mefʿülü Mefâʿilü Mefâʿilü Feʿülün

- 58a
1. Hicrânuñ ile şubĥa kimi odlanuram men
Ĥâl-i dilime ĥâlî degülseñ ĥanuram men
 2. Şöndürmedi dil âteşini eşk-i revânım
Tökdükce gözüm yaşını artuķ yanuram men

²¹²⁴ şevâb: şevâb N2

²¹²⁵ nigârda: nigârıda N2

²¹²⁶ ʿİrfânlar: ʿİrfâniler N2

²¹²⁷ ʿıtrdur: ʿıtrıdur// bezmde: bezmide N2

²¹²⁸ yârdan: yârıdan// Cânândan: Cânânıdan N2

3. İl boynuma koymak dilüyor ‘aşk-ı nihânım
İnkâr idirem ‘aşkıyı ilden danuram men
4. Ey serv-i revân sen yürüyen yolları men de
Yirden sürünüp sâye kimi yollanuram men
5. Sensiz bu cihân hūbları kârıma gelmez²¹²⁹
Görsem seni min dil-ber içinde tanuram men
6. Müjgân oĥunu dutma kemân-kaşa dem-â-dem
Raĥm eyle ki bu oĥlar ile oĥlanuram men
7. Cānānına cān virnüyen ‘āşık döĥü Nevber
Cān virmegi hicrāndan āsān şanuram men²¹³⁰

1332

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Bir niķāb ile idir cānān yüzün menden nihān
Yoĥsa bilmür zülfünü murĥ-i dil itmiş āşiyān
2. Şāne çekse zülfüne ruĥsāra düzse tellerin
Sayķalına eylerem gözyaşını zülfe revān
3. Perçem-i ĥīsūları maĥzūn dile ĥürmet idir
Cüst ü cū-yı şāneye virnür onu aşlā nişān
4. Yoĥsa cānānım bilür gönüm kuşu zülfündedür
Ėayz ile gāhī baĥar āyīnede geh miĥribān
5. Allāh Allāh görmüsen bu uğrunu ĥūn-ĥ‘ār göz
Sāriķi iv şāĥibi görse düşer ortaya ķan
- 58b 6. Ėamzeden peykān dutar cānān kemān-ebrūlara
Ėh kim bilmür dilim olmuş onuñla miĥribān
7. Ey gönül reftār eyle ol turre-i tarrār ilen
Elbiri ĥāretgerin sālīm ĥiçürder kār vān
8. Ėāzır ol ey Nevberī vaķt-i vişāl-i yārdur
Fırşatı fevt eyleme vaşla gerekdür naķd-i cān

1333

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mef‘ilü Fā‘ilün

²¹²⁹ hūbları: ĥūbıları N2

²¹³⁰ hicrāndan: hicrānıdan N2

1. ‘Uşşāka rahm itmeyeni yār şanmuyun
Bī-mihr ü bī-vefāları dil-dār şanmuyun
2. Maḥlūḳdan kenāra çıḥup düşdi çöllere²¹³¹
Şahrāda Ḳaysı mişl-i cünūnvār şanmuyun
3. Cānāndı cān metā‘ına şevḳ ile müşterī
Ondan sivā-yı cāna ḥarīdār şanmuyun
4. Hicrān odına nār-ı cehennem degül ‘ivaz
Āteş budur siz ondakini nār şanmuyun
5. Renc-i firāk u miḥnete aḡyār olur sebab
Bu bādenün muḳaşşırını yār şanmuyun
6. ‘Āşıkların sülūkı ḥaḳīḳatdi Nevberī
‘Āşıkları ḥaḳīr dutup ḥār şanmuyun

1334

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Hansı meh-rūya göñül dil virmüşen bend olmusan
Hansı gül-rū vaşlına sen ārzūmend olmusan
2. Yūsuf-i Ken‘ān kimi çāh-ı zenaḥdān içre sen
Bir Züleyḥā şūrete şevḳ ile dilbend olmusan
- 59a 3. ‘Aşḳ bāzārındaki kām-ı dile sermāyesen
Ġam yeme ey beḥtever dervīş-i ḥursend olmusan
4. Deşt ile şahrāda sen dīvānelik fikrindesen
‘Āḳil iken bes niçün sen lāyık-ı pend olmusan
5. Sen du‘ā-yı şubḥ-dem vird-i zebān itdün meger
Tā bu rāh ile gidüp dil-dāra peyvend olmusan
6. Daḡ yıḥarsan āh ile boş eller ile tīşesiz
Hansı bir şīrīn-lebe Ferḥād mānend olmusan
7. Vaşl-ı cānān Nevberī dermān-ı derdüñdür senün
Tūṭī mişli ṭālib-i şehd-i leb-i ḳand olmusan

1335

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Bahār faşlı nigārım idende seyr-i çemen
Açıldı gönça gül oldu ṭarāvet-i gül-şen

²¹³¹ Maḥlūḳdan: Maḥlūḳıdan N2

2. Tamām-ı nāz nezāket yolu ile sūsen ü gül
Dağıtdı gül-şene ‘ıtrın mişāl-i müşg-i Ḥotan
3. Bu ḥāle dutdı ḥaber gonça gül nesīminden
Açıldı ḥande-gül olsun dağıtdı pīrāhen
4. Yañaklarında olan surḥ-i lāle-gūn rengi
Getürdi lerzeye servi o serv-ḳadd-i çemen
5. Ayaka saldı nigārım çemen benefşelerin
Çerāḳ-ı çeşm ile itdim güzer-gehin rūşen
6. Bu ḥāle ḥayli baḥup durmuşam temāşāya
Nigāra ‘arz eyledim Nevberî dilersen o men

1336

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ey gönül sa‘y eyle mest-i leb-i gül-gūn olasan
Derd ü ğamdan ḳutarup ḥāli diger-gūn olasan
- 59b 2. Vādī-yi ‘aşḳda vir yāre muḥabbet elini²¹³²
İl gözünde hamudan kadr ile efzūn olasan
3. Tāc-ı şāhı dilüyen zātını göstermelidür
Ger denî-ḥaşlet isen umma Ferīdūn olasan
4. ‘Aşḳ rāhında ḥaṭā çoḥdı ḥaṭālar yoludur
Bu yolun şartı budur ‘aşḳda Mecnūn olasan²¹³³
5. Āteş-i hicre devām itmelüsen firḳate tāb
Tā ki vaşla yetüşüp ṭālī‘i meymūn olasan
6. Seyle dönder gözünün yaşını hicrān gicesi
Şeb-i ihyāda gerek ğuşşalı maḥzūn olasan
7. Nevberî sen de ğubār ol ki hevālar götürüp
Yazdıḳun şi‘r kimi her yire daḡun olasan

1337

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Düşdi şöḥbet gine ol ṭurresi ‘anber-būdan
Açdı gösterdi gönül silsilesin ğisūdan

²¹³² ‘aşḳda: ‘aşḳıda N2

²¹³³ ‘aşḳda: ‘aşḳıda N2

2. Şordım ondan nicedür renc-i şeb-i hicrânın
El-ğazer eyledi dil hicrân şebi uygudan
3. Ğamze peykânı uran zaḥm saña sehl midür
Yādıma salma didi tîr-i kemân-ebrūdan
4. Şöndürer mi dimüşem dil odını eşk-i revân
Sūdı yoḥdur didi bu âteşe siz min şudan
5. Didim ol zülfe nice bend eyledüñ murğ-i dili
Didi milçek asılar dāma düşende mūdan
6. İnciyürler mi didim dād ile feryāduñdan
Didi hem-sāyelerim göçmelidür yā-hūdan
7. Söyledim bildi mi il dildeki pinhân ğamuñı
Yoḥ didi Nevberī iller işidüp o budan

1338

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün

- 60a
1. Ğayz ile nevk-i ğamzeni ebrūya çekmüsen
‘Aşık dilin bu vāhimedden şuya çekmüsen
 2. Şimşād el ile şāneni çekdikde zülfüñe
Āyîne karşı gönlümü ğisūya çekmüsen
 3. Cān riştesin dolandımusan tār-ı zülfüñe
Til til düzende tillerüñi mūya çekmüsen
 4. Fettān göz ile yaka tesāhir yoluyla mı
Bend-i tılsım-ı nergis-i cādūya çekmüsen
 5. Şām u seher maḳāmter-i ‘adde saḥluyup
Āḥir dilim hidāyet-i yā-hūya çekmüsen
 6. Ol vesme kim қаşuñdadı ruḥsār-ı māhda²¹³⁴
Ḥaṭṭ-ı siyāhdur ki perīğūya çekmüsen
 7. Bīmār bilmüsen bu dil-i zār-ı Nevberī
Bir nüşha-yı vişāl ile dārūya çekmüsen

1339

Mefā'ilün Fe'ilätün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Çekil kenāra ḥekīmā ḥabībi koy gelsin
‘İlāc-ı derdim olan la‘li sebebi koy gelsin

²¹³⁴ māhda: māhıda// siyāhdur: siyāhıdur N2

2. Zâmîr-i sînede derd-i nihâni bilmemüsen
‘Îlâcına sen uzaqsan qarîbi koy gelsin
3. Yetişmüyüpdî kemâle işin tabâbetde
Bu hâle muhbir olan bir edîbi koy gelsin
4. ‘Îlâc-ı derd-i dilim yoğ kitâb-ı hikmetde
Dilim devâsına ondan naşîbi koy gelsin
5. Firîb-i dâne ilen murğ-i dil düşüp dâma
O hâl-i hind-veşi pür-firîbi koy gelsin
- 60b 6. Fezâ-yı ‘aşqda muhkem olan bu mülk-i dile²¹³⁵
Müdellel eyle o şâh-ı necîbi koy gelsin
7. Vişâl-i yâr müyesser degül bu hasta dile
Melâmet eylese hağdur raqîbi koy gelsin
8. Ne çâre Nevberî zâhid-i şanem-perest bilür
Mezârım üstüne ehl-i şalîbi koy gelsin

1340

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Nuṭkı yoğdur kalemin derdimi izhâr eylesün
Dil-i maḥzûndan ol yâri ḥaber-dâr eylesün²¹³⁶
2. Derd elinden bu dilim çöllere şahrâya düşer
Zülfüne yârim onu söyle giriftâr eylesün
3. Ḥayret almış gözümü uyguya gitmiş kimidür
Ġamzeden bir oğ atup gönlümü bî-dâr eylesün
4. Ayulup hûşa gelen serserî dünyâya baḥan
Başımı mest-i mey-i nergis-i ḥammâr eylesün
5. Koy dirîğ eylesün bir nice güftârı maña
Danuşup gönlümüzi vâkıf-ı esrâr eylesün
6. İltimâs itdim ona dil daḥı imdâd eyelüyüp
Âhdan ḥuşk gözüm yaşını ḥûn-bâr eylesün²¹³⁷
7. Dürr tek gözyaşını kan ile maḥlûṭ eyelüyüp
Onu ya‘kût-i Yemen lü’lü’-i şehvâr eylesün

²¹³⁵ ‘aşqda: ‘aşkıda N2²¹³⁶ maḥzûndan: maḥzûnıdan N2²¹³⁷ Âhdan: Âhıdan N2

8. Yuma ey eşk-i revān keşreti Nevber adını
Defter-i ‘aşkda ser-ḥaṭṭını koy var eylesün²¹³⁸

1341

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Sāye-i serv-i kadūñ koy başa olsun sāyebān
Sāyeñi kem eyleme başımdan ey serv-i revān
- 61a 2. İltifātuñ olsa kem aḡyār ta‘n eyler maña
İbtidādan olmusan bāremde ḡayli mihrībān
3. Yād idüp ruḡsāruñı göñlüm tesellī-yāb olur
Ber-ḡarār olsun onu dāim onuñla āsumān
4. Ḳaṭ‘-ı ümmīd olmadım mihrüñ düşende göñlüme
Menzil-i maḡşūda dil yetmeklige vardur gümān
5. Şevḡ-i ḡüsnüñdür iden her dem münevver göñlümü
Bu sebebden her zamān göñlümde senden şādmān
6. Ḥam ḡadimle kūyuña geldikte sıḡma göñlüñü
Ehl-i ‘aşḡın ‘ömrüne fark eylemez pīr ü civān
7. Şedd ḡoymuş gözlerim göñlümde ḡan devrānına
Yoḡsa kim ḡanın ider yaş ile dil gözden revān
8. Gevher-i ‘aşḡı göñül sīnemde pinhān saḡluyor²¹³⁹
Resmdür olsun gerek nā-ehliden devlet nihān
9. Nevberī faḡriyyeden her şāniye olmuş berī
Sāde-dil dervīşdür ne müstebid şāh-ı cihān

1342

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mef‘ilü Fā‘ilün

1. Dil hicre tāb eylemedi yār neylesün
Göz giryeden uşanmadı ruḡsār neylesün
2. Eşk-i revānı şöndümedi nār-ı firḡati
Ġamlar yataḡı bu dil-i bīmār neylesün
3. Āḡüş-i gülde mest yatar ḡār nāz ile
Dād itmesün mi bülbül-i nā-ḡār neylesün

²¹³⁸ ‘aşkda: ‘aşkıda N2

²¹³⁹ resmdür: resmidür N2

4. Her şubh-dem şabâ getürür ʿıtr-ı zülfüñü
Saldı kesâda ʿıtrını ʿatṭâr neylesün
5. Âh-ı dil oldı gözyaşına kat iden kanı
Kanlu sirişke dîde-i hûn-bâr neylesün
- 61b 6. Tersâya virse dînini Şanʿân nigâr için
Maʿzûrdur bu sâhada zünnâr neylesün
7. Nevber ğamın yazanda kalem geldi nâleye
Munca figân u nâleye tûmâr neylesün

1343

Mefʿülü Fâʿilâtün Mefʿülü Fâʿilâtün

1. Ey gül gel olma hâra salma meni hevesden
Dil murğı bülbül olmaz pervâz ider kafesden
2. Ey sârbân kaṭârı şahrâ-yı ʿaşqdan çek²¹⁴⁰
Mecnûn şadâsı dutsun şahrâları ceresden
3. Hicrân şebinde nâlem yetmez mi ol nigâra
Hem-sâyelerdi her gün bîzâr olan bu sesden
4. Bir mû kadarca olsa yanuñda iʿtibârım
Olmaz dilim ricâsı dünyâda ğayrı kesden
5. Bâzâr-ı hüsni içinde kıymetlidür metâʿuñ
Anuñ gözetçisin dut bir men kimi ʿasesden
6. Deryâ tehinde lüʿlüʾ öz kıymetin itirmez
Hâşıl nedür şu üzre ser-geşte hâr u ḥasdan
7. Bildim ki men şarâbın her kaṭresinde şer var
Aldım bu pendî Nevber bir pâk-dil nefesden

1344

Mefʿülü Fâʿilâtü Mefʿülü Fâʿilün

1. Zûlmâta salma dehri yüzüñde niḳâb ilen
Aç rûyuñı mübâḥiše it âftâb ilen
2. Gözyaşım ile sînedeki dâĝ şönmedi
Men bilmürem bu od şönü bes hansı âb ilen

²¹⁴⁰ ʿaşqdan: ʿaşkıdan N2

3. Reşk-i leb oldu telh eyelüyen hummda meyi²¹⁴¹
Oldı harām halk şurūbı şarāb ilen
- 62a 4. Zülf-i siyāh hayli melāhat virür yüze
Gül-zār revnaķı olu müşgin gurāb ilen
5. Zāhidle koymuyun meni bir yirde mescide²¹⁴²
Ehl-i şevābı koymuyun ehl-i ‘azāb ilen
6. Dil tenge gelmek üzredi mesdūd-ı sīneden
Çıhmaķ diler kenāra tenimden şitāb ilen
7. Hicrān şebinde uyguya rağbet degül göñül
Fikri ‘alāķa bağlamuyor çünki h‘āb ilen
8. Nevber ğamın dil eyledise yetmez āhire
Lāzım gelür ki yārine yazsun kitāb ilen

1345

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Ne istiyor ğam u miħnet bu ğasta göñlümden
Giçürdi káflesini deste deste göñlümden
2. Eger olaydı ğam u miħnetin harīdārı
Alardı minler ile bār-ı beste göñlümden
3. Şarāb kāselerini dönderin yüzü koylu
Selāmlar yetürün çeşm-i meste göñlümden²¹⁴³
4. Koyup yataķ-ı ğam üzre nigār ğasta meni
Götürmüş el ğam ivinde nişeste göñlümden
5. Ğadeng-i ğamze idüp pāre pāre dil cigerim
Taleb ne eyelüyor imdi şikeste göñlümden
6. Töküldi bār-ı dilim bezm-i ‘ayş-ı ‘irfāna
Dıraht-ı ‘aşķa şemer yetdi reste göñlümden
7. Nigāra māil olup Nevberī ne vaķte dilim
Ğaber dutun onu rüz-i Eleste göñlümden

1346

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

²¹⁴¹ hummda: hummıda N2

²¹⁴² şevāb: şevāb N2

²¹⁴³ Selāmlar: Selāmılar N2

1. Kenār eyle niķābı ‘izār-ı alüñden
Göñül münevver ola şu‘le-i cemālüñden
- 62b 2. Yoluñda doğrasalar bend bend eger tenimi
Elim üzölmeyecek dāmen-i vişālüñden
3. Şeb-i firāķda şorsañ nice giçür ħālim²¹⁴⁴
Cevāba muntazır olma bile suālüñden
4. Bahā-yı vaşluña cān naķdini temennā ķıl
Cevāhirāt-ı cihān giçmesün ħayālüñden
5. Ta‘aşşuķ artururam cennet-i ‘izāra velī
Varımdı dilde hirāsım o dāne ħālüñden
6. Ĥaťadı söylemişem māh-ı nev kemān ķaşuña
Ĥesāba dut sözüñün sehvinı vebālüñden
7. Ĥoşam ki Nevberī men bu şarābdan dürem²¹⁴⁵
Niçün ki bādeni dutdum leb-i ħelālüñden

1347

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Ba‘īrim dildi ġam bārım fiġāna dil ceres menden
Beyābān çöllerin dutmuş ser-ā-ser ġamlı ses menden
2. Heves şahrāya salmaķda ħiredmend-i cihān oldum
Eziyyet görmesün tā kim cihānda ħiç kes menden
3. Ne ülfetdür bu ey rūĥım ten-i bīmārdan çıķ git²¹⁴⁶
Tapup cānānı muĥkem dut daķı bu rabťı kes menden
4. Müneccim bilmür iķbālim haçan mes‘ūd olar yā Rab
Ne müddetdür ki el çekmez olupdur baĥt-ı neĥs menden
5. Hirāsa saldı maĥlūķı benim dehşetli feryādım
Velī ħünin bürüz itmür ķovarken bir meges menden
6. Fiġān u nāleme Nevber muķābil bir fiġān olmaz
Velī cān-süz bir neydür ki dutmuşdur nefes menden

1348

*Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün*²¹⁴⁴ firāķda: firāķıda N2²¹⁴⁵ şarābdan: şarābıdan N2²¹⁴⁶ bīmārdan: bīmārıdan N2

1. Dil h̄āhiş idir sevgilü cānān bile derdin
Cānānı gören demde getürmür dile derdin
- 63a 2. Feryādına hayrāndı onun bülbül-i şeydā
İzhār eyelüyor bāğda handān-güle derdin²¹⁴⁷
3. Dil söylemedi derd-i dilin nāzlu nigāra
Cānānı onun belki dilinden sile derdin
4. Nabzımı durdur hayret ile ba‘zı tabībān
Zannen didiler çıhmaķına bir ile derdin
5. Dünyāda ğamı olmuyan olmaz bu yaķındır
Gönlümdür iden onlara kısmet gile derdin
6. Nevber dime bī-hūde gezüp Qays beyābān
Tāb eylemedi tökdi o hem sāhile derdin

1349

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. ‘Aşķdan bīmār olan ‘uşşāķa dermān neylesün²¹⁴⁸
Derde düşmüş gönlüme bī-çāre Loķmān neylesün
2. Ta‘ne-i aġyārdur hālīm perīşān eyelüyen²¹⁴⁹
Hālet-i efsürdeme zülf-i perīşān neylesün
3. Ğonçanun baġrın yarup reşķ-i lebūñ gül-zārda²¹⁵⁰
Açılır handān olur bād-ı gülistān neylesün
4. Bir bir üste koymuyor kirpik şeb-i hicrānda²¹⁵¹
Şubħa dek bed-h̄āb olan bu çeşm-i giryān neylesün
5. Keşret-i ğamdan olur hicrān şebi tażyīķ-i dil
Munca dāġ-ı miħnetin āsībine cān neylesün
6. Şem‘-veş ruhsāruña gönlüm döner pervānevār
Yandısa bāl u perin ol şem‘-i sūzān neylesün
7. Gül-şen içre Nevberī görse seni gülden güzel
Olmasun mı gül kimi çāk-ı girībān neylesün

²¹⁴⁷ bāğda: bāğıda N2

²¹⁴⁸ ‘Aşķdan: ‘Aşķıdan N2

²¹⁴⁹ aġyārdur: aġyārıdur N2

²¹⁵⁰ gül-zārda: gül-zārıda N2

²¹⁵¹ hicrānda: hicrānıda N2

1350

Mef'ûlû Fâ'ilâtü Mef'â'ilü Fâ'ilün

1. 'Ömrüm tükendi hicrde sensiz hayâl ilen²¹⁵²
Cânım cefâ [vü] cevri çekür mâh u sâl ilen
- 63b 2. Ebrûña meh didim didiler kaç karadur
Rencide olma men dimüşem ihtimâl ilen
3. Dîvânelik makâmına yetmez öten giçen
Mecnûn tapar bu rütbeni 'aql-ı kemâl ilen
4. 'Ayb eylemez ki men çekürem miñnet ü melâl
Bâzâr-ı 'aşk-ı yâr giçir kıl ü kâl ilen
5. Çekdim hemîşe töhmet-i agyâr hacletin
Hoş-ğâl itmedüñ meni kâm-ı vişâl ilen
6. Gelsün mezârım üstüne cânâna 'arz idün
Olsun vedâ'-ı âhîretim gül-cemâl ilen
7. Örtün cenâzem üstüne bir rengi kara şâl
Nâ-kâm ölen de kabre gider kara şâl ilen
8. Nevber bahâ-yı 'aşkuña cânân ne virdi bes
Mümkin vişâli olmadı gitdi bu ħâl ilen

1351

Mef'ûlû Fâ'ilâtü Mef'â'ilü Fâ'ilün

1. Cânân bu kalb tîresine âftâbsen
İtme ħurûb itmege bir dem şitâbsen
2. Mebsûtdur dilimde hemîşe muħabbetüñ
Ġam-ħâne-i dilimde olan bir kitâbsen
3. Hicr âteşiyle yandumusan cism ü cânımı
Şöndürmege bu âteşi bir serd âbsen
4. Mihrâb tek dolandı yüzüm semt-i kıbleden²¹⁵³
Olduñ şevâbdan sebep-i ictinâbsen
5. Doldurdu âhın yili pîrâhen ü tenim
Hicründe eyledüñ tenimi bir ħabâb sen

²¹⁵² hicrde: hicride// [vü]: -y1 N2

²¹⁵³ şevâb: şevâb N2

6. Mest-i harāb-ı nergis-i mestem ne mest-i mey
Cām-ı lebinle virmüşen ey gül şarāb sen
7. Bildüñ helāl Nevberī kanın ne vech ile
Nā-ḥaḳ bu kana virmelüsen mi cevāb sen

1352

Mef'ülü Fā'ilātü Mef'ülü Fā'ilün

- 64a 1. Her-çend dehri başıma sen dar itmüsen
Şādem belā-yı 'aşqa giriftār itmüsen
2. Yoḥ bilmüşem ḥayātımı sensiz senüñle var
Bu i'tikāda sen meni vādār itmüsen
3. Cevr ü cefā ki senden ola çoḥ heveslüyem
Şādān meni raḳībleri ḥār itmüsen
4. Zühd ü riyānı terk eyleyüp 'aşkı dutmuşam
Çoḥ şākirem ki sen meni dīn-dār itmüsen
5. Pīr-i muḡān ne faḥr eylüyor mest iden meye
Maḥmūr gözle başımı ḥammār itmüsen
6. Ey dil kenāra çıḥ seni min bār būs idüm
Meyl-i ṭarīḳ-i Aḥmed-i Muḥtār itmüsen
7. Cān virmege nigāra varındur mezāk çoḥ
Sen gāibāne meyl-i ruḥ-i yār itmüsen
8. Esdirmüsen vücūdıma bād-ı muḥabbeti
Cānım cihāna şafḥa-yı gül-zār itmüsen
9. Nevber hemīşe ḡurrelenüp faḥr eyle kim
Mihir-i nigāra ḳalbi sezāvār itmüsen

1353

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Ḥalka fāş oldı ḡamım gözden aḥan yaşımdan
Aḥdı ruḥsāra düşen yaşım aşup başımdan
2. La'le dönderdi daşı gözyaşı ḳan olduḳuḅün
Şübhede ḳaldı hamu kırmızı baş daşımdan
- 64b 3. Gizlede bilmeyecek bu felek-i şu'bede-bāz
Mekr ü tezvīrini bu dīde-i ḥaşḥāşımdan
4. Ḳatlime ḥükm virür göz müje peykānlarına
Cān ḳutarmaz özünü ḡayzlı ferrāşımdan

5. Almadı behre o kim bilmedi söz cevherini
Oldı maḥrūm benim sofradaki aşım dan
6. Nūḥ tūfānına bu gözyaşım imdād eyelüyüp
Niçe il imdi giçür bilmürem öz yaşım dan
7. Sırr-ı dil virmegilen Nevberî sen her yetene
Tā ḥaṭā görmüyesen men kimi sırdaşım dan

1354

Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılün

1. Hardan allam sen kimi bir şüret-i zībānı men
Bilmürem mümkün degül gezsem hamu dünyānı men
2. Çoḡ çetindür gül yüzüñ emşālını gül-şen göre
Görmedim göñlüm kimi bir bülbül-i şeydānı men
3. 'Aybdur berg-i güle baḡş eylese gül-rū ilen²¹⁵⁴
Görmüşem gül-zārda berg-i gül-i ḥandānı men
4. Zülfüñe beñzetmerem aşlā çemende sünbülü
Hem ber-ā-ber dutmaram zülf-i 'ıtrına reyḥānı men
5. İsterem senle ola mümkün maña bir ḥoş ḥayāt
Göz öñünde tā görem ol kāmēt-i Tūbānı men
6. Kudsidendür mende bu zevk-i ta'aşşuḡ vaşluña
Sındırabilmem daḡı dil itdigi peymānı men
7. Derdi sen virdüñ maña bî-gānelerden çāre yoḡ
Senden allam 'ākıbet derd-i dile dermānı men
8. Nevberîden yüz dutup olma ona kem iltifāt
Virmeseñ dermānımı tā neylürem bu cānı men

1355

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 65a 1. Ḥayāl-i vaşluñ olup başıma belā getüren
Olupdı ḥasret-i rüyuñ dile bükā getüren
2. Nesīm-i şubḡ idi her dem viren tesellī dile
Odur saçuñdan alup 'ıtr-ı pür-bahā getüren
3. Ne neydi bilmürem āḡir nevāsı bāḡa düşer
Dilimdi yoḡsa benim neylere şadā getüren

²¹⁵⁴ 'Aybdur: 'Aybıdur// gül-zārda: gül-zārıda N2

4. Nigārdan maña her kim virerse şād haber²¹⁵⁵
Olar bu mürde dile şıḥhat u şifā getüren
5. Ne zevk olar ne feraḥ yārim olmuyan yirde
Maḥall-i yār olur ancaḥ dile şafā getüren
6. Raḳīb reşk eylüyor istemür vişāle yetem
Odur miyān-ı men ü yārda nizā^c getüren²¹⁵⁶
7. Mu‘ālicün nedi Nevber devāsı dil ğamina
‘İlāc-ı derd-i dilimdür o meh-liḳā getüren

1356

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ey gözüm bir bu kadar dāmene tökdün gile sen
Niye döndermemüsen dilde ğubārı gile sen
2. Yanacaḳsan bedenim āh-ı şerār-bārım ile
Döneceksen bilürem āḫiri yirde küle sen
3. Hoşluyor yār senüñ nāleñi hicrān gicesi
İstemür şādlanup ḫurrem u şādān gülesen
4. Nazaruñ bir yiredür görmege cānān yüzünü
Yetürebilmemüsen manzarı cānān güle sen
5. Vaşla ümmīd eyledüñ mende inandım sözüñe
Gine ümmīd idirem ḳabrime şāyed gelesen
- 65b 6. Şoḫbetüñ menle olur her gice tā şubḫa kimi
Ey göñül söyle kime kimden idirsen gile sen
7. Şeve berḳinde sen ey çeşm-i siyeh-ġün meger
Yā siyeh ḫūşe-i engürda bir cüft gilesen²¹⁵⁷
8. Nevberin yāri bu gün güllere gösterdi yüzün
Güle bülbül eyledi nāleni rüyi gülesen

1357

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Tār-ı zülf-i siyehüñ oldı gözüm ḳara iden
Gözlerüñdür meni bu dehrde āvāre iden²¹⁵⁸

²¹⁵⁵ Nigārdan: Nigārıdan N2

²¹⁵⁶ yārda: yārıda N2

²¹⁵⁷ engürda: engürıda N2

²¹⁵⁸ dehrde: dehrıde N2

2. Kaṭre kaṭre gözümün yaşı tökülmür yüzüme
Şiddet-i ğamdur onu hicrde fevvāre iden²¹⁵⁹
3. Teşnedür ğamlı dilim la^l-i lebüñ bādesine
Haqlıdur töhmetini meşreb-i mey-ḥ^ṣāre iden
4. Fikr koymur ki gele bir gice uyku gözüme
Bu ḥayāl oldu onu māil-i seyyāre iden
5. Ḥam düşüpdür yüzünün devrine zülf-i siyehüñ
Bedr-veş rüyuñ odur manzara meh-pāre iden
6. Tā ^ḥilāc eylemeseñ Nevber-i bī-çāre özüñ
Olumu sensiz onun derdine bir çāre iden

1358

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

1. Göñlüm kuşu pervāz eyledi cān kafesinden
Terk eyledi cān mülkünü cānān hevesinden
2. Feryād-ı dilim bir gice koymur meni rāḥat
Şiddetli olup nālesi şahrā ceresinden
3. Dil dādı niçün sevgilü cānāna yetüşmür
Hem-sāyelerim tenge gelür nālesinden
- 66a 4. 'Aksini tutur her gice mir'āt-ı ḥayālim
Yaşım tökülür dāmenime göz gilesinden
5. Feryād eyliyor şubḥa kimi bu dil-i nā-çār
Bir çāre diler derdine feryād-resinden
6. Gözyaşını kem eylemüyor merdüm-i çeşmim
Ceryānı onun kem döğü rüyı arasından
7. Kim görse hemīn Nevberī bir āḥ çeken dem
Bī-şübhe görer āteşi anuñ nefesinden

1359

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Mey-ḥānelerde neydi benim tek nevā iden
Bezm ehlini dilim ğamına āşinā iden
2. Virmez şadā-yı nālemi Ferhād nālesi
Şahrādaki ceresden dilim tek nevā iden

²¹⁵⁹ hicrde: hicride N2

3. Yandırdı cism ü cānımı hicrānuñ āteşi
Pervāne oldı men kimi cānın fedā iden
4. Pāmāl idüpdi derd meni dürd-i mey kimi
‘Aşkımen bu hāle olupdur rızā iden
5. Mağrūr-i hikmet olmasun ašlā ṭabībler²¹⁶⁰
Yoḥdur marīz-i ‘aşka cihānda devā iden
6. Nevber du‘ā-yı vaqt-i seher müstecāb olar
Şubḥın deminde yārūñe ol ilticā iden

1360

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Şu‘le-i şem‘-i ruḥuñ nūrānīdür meh-tābdan²¹⁶¹
‘Arīzuñ rüşenterīñ ḥürşīd-i ‘ālem-tābdan
- 66b 2. Beñzemezdür la‘lüñe yākut-i şahrā-yı Yemen
Surḥ rengin leblerüñ fark eylemez ‘annābdan²¹⁶²
3. Nergis-i mestüñ meni ser-mest ü maḥmūr eylüyüp²¹⁶³
Çekmez el ‘ākıl olan munca şarāb-ı nābdan
4. Uyguda görsem yüzüñ olmuş benimle rü-be-rü
Olsa min il ol gice ṭulānī durmam ḥ‘ābdan²¹⁶⁴
5. Renc virmez ol kadar aḡyār ṭa‘nı göñlüme
Āsībi artuḡ olar bir zaḥm ola aḥbābdan²¹⁶⁵
6. Ḥame baṭnından aḥan ḡan ḡara yazdıḡca ḡam
Gözlerim tek doymuyor kāḡız ḡalem ḥün-ābdan²¹⁶⁶
7. Bile gitse Nevberī āh u fiḡānuñ rüz u şeb²¹⁶⁷
Vaşl-i yāre yetmüyüp sen de düşersen tābdan

1361

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

²¹⁶⁰ ṭabībler: ṭabībiler N2

²¹⁶¹ mehtābdan: mehtābıdan// ‘ālem-tābdan: ‘ālem-tābıdan N2

²¹⁶² ‘annābdan: ‘annābıdan N2

²¹⁶³ nābdan: nābıdan N2

²¹⁶⁴ ḥ‘ābdan: ḥ‘ābıdan N2

²¹⁶⁵ aḥbābdan: aḥbābıdan N2

²¹⁶⁶ ḥün-ābdan: ḥün-ābıdan N2

²¹⁶⁷ tābdan: tābıdan N2

1. Men nice el götürem sen kimi bir meh-rûdan
Yüzümü dönderüm ol ʔāk-ı kemān-ebrûdan
2. Niye Mecnûn olup boynuma zincîr salum
El çekim zülf-i siyeh silsile-i gîsûdan
3. Āşiyân itdi serin murğ diyorlar ʔaysın
Yakîn âsûde imiş başı onun ğayğudan
4. ʔıtr-ı zülfüñdür alan hûşımı başdan dem-i şubḥ
Hûşa gelmez ki başım munca olan hoş-bûdan
5. Gözünün nişbetini virdile çeşm-i Ḥotana
İʔtirâf eyler onu şorsañ eger âhûdan
6. Nevberî sen ki bile yârüñi yâd eylemüsen
Hîç sorar mı göresen yâr seni o budan

1362

Feʔilâtün Feʔilâtün Feʔilâtün Feʔilün

- 67a
1. Ḥaberüñ yoḥdı benim âh-ı dil-i zârımdan
Yaş töken şâm u seḥer dîde-i ḥûn-bârımdan
 2. Ne şabâ luṭf eylüyor virmege cānân ḥaberin
Hâtif-i ğayb ne hem ol meh-i envârımdan
 3. Bir kese söylemedim men ki nigārın sözünü
İl bilüpdür bu nihân derdimi ruḥsârımdan
 4. ʔAnkebûd-ı dilimi ʔaşḳ-ı nigār itdi zaʔîf
Bir tük ile asılar ʔurresi ʔarrârımdan
 5. Var iken men yoḥ olam ʔaşḳ-ı nigār ile varam
Kim diyir mest maña var ḥaberim varımdan
 6. ʔays şahrâ dolanup dağı dolandı Ferhâd
Men işi men eylesem çatluyaram ʔârımdan
 7. Terk-i yâr itmeyecek Nevberî cān virse eger
Cāndan el çekerem el götümem yârımden²¹⁶⁸

1363

Mefâʔilün Mefâʔilün Mefâʔilün Mefâʔilün

1. Düşende ʔaşḳa el çekdim cihânda cism ü cānımdan
Didim el çekmerem ölsem nigār-ı mihribānımdan

²¹⁶⁸ Cāndan: Cānıdan N2

2. Dutardım derdimi dilde nihān cümle ḥalāyıkdan
‘Umūma āşikār oldı bu çeşm-i ḥūn-feşānımdan
3. Men ol Qayssem ki Leyliden el üzmem terk-i cān itsem
O Ferhādem ki el çekmem hemān Şīrīn dehānımdan
4. Menem ta‘līm iden ‘aşkın rüsūmın Qaysa Ferhāda
Qutarup mekteb-i ‘aşkı çıḥuplar imtiḥānımdan
5. Fiḡān u nālemi bülbül görüpdür güllü gül-şende
O hem cān-süz feryādı götürmüşdür fiḡānımdan
- 67b 6. Çıḥarmaḡ ‘aşkı başımdan degül ey Nevberī mümkin
Onun iḥrācı müşkildür bu maḡz-ı üstüḥ‘ānımdan²¹⁶⁹

1364

‘İbret-nāme

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Ey dil bu fenā dār-ı cihāndan ne umursan
Bir şey’ ki fenā oldı sen ondan ne umursan
2. Min tāze binā medd-i nazardan giçürüpsen
Vīrān eylüyen devr-i zamāndan ne umursan
3. Min dem ḡam ilen bir demi rāḡat giçünürsen
Rāḡat demine zevḡ ü şafādan ne umursan
4. Cānān didigün cānuñ için āfet-i cāndur
Hicrinde olan cevr ü cefādan ne umursan
5. Sen bir seferī menzil-i uḡrāya misāfir
Çün göçmelüsen tā bu serādan ne umursan
6. Muḡkem ne ḡadar olsa binā şadmesi vardur
Maḡrūbe olan bile binādan ne umursan
7. Ma‘lūmdur ey Nevberī yoḡ dehr vefāsı²¹⁷⁰
Nā-mümkin olan onda vefādan ne umursan

1365

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. ‘Aşḡ ehli olan yāre vefālı gerek olsun
Hicrinde onun başı belālı gerek olsun

²¹⁶⁹ üstüḥ‘ānımdan: üstüḡānımdan N2

²¹⁷⁰ ma‘lūmdur: ma‘lūmidur N2

2. Göz merdümünü kör eylesün dâr-ı cihâna
Ġayrıya nazar vizr ü vebâli gerek olsun
3. Baġsun yüzüne şevk ile bir mâh-cemâlin
Tekdür dili tek mâh-cemâli gerek olsun
- 68a 4. Bed-çeşm olup baġmuya her şüret-i ġûba
Cânân yüzü tek çeşm-i ġayâli gerek olsun
5. Dil birdi muġabbet bir olar bir dile ancak
Olsa iki dil tende dü-tâli gerek olsun
6. Nevber ne biler ehl-i vera^c ‘aşk mezâķın
‘Ăşık bili bu yâr-i ġelâli gerek olsun

1366

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Besdür ey dil ġ‘âb-ı ġaflet şubġ açılmışdur uyan
El koyup ruġsârûña ġayretle dirseklen dayan
2. Fikr idüp gör sen neçün geldüñ cihân emlâķına
Bil nedür bu ġilkat-i dünyâdaki sūd u ziyân
3. Sen yaranduñ ġayra mı ya kim gelüpsen şerr için
Sen bunu öz nefsüne tadrîc ile eyle beyân
4. Tâlib olma sepmege dehre şerâret toġmunu
Tuş olar şerre şerâret eylüyen muġlak inan
5. Her ne toġm ekseñ biter ol nev^c ile ondan şemer
Dâne-i ġardal saña ġardal virer gül gülsitân
6. Râġib ol merdümlere her laġza göster iltifât
Bir de gelmez gitse bu dünyâ yüzine sende cân
7. Dut naşîġat Nevberin pendindedür râh-ı necât
Fâş olar bir gün saña bu remzli sırr-ı nihân²¹⁷¹

1367

Mef‘ülü Fâ‘ilâtü Mef‘ülü Fâ‘ilün

1. ġadden ziyâde olsa zer ü sîmi zergerin
ġalġâl eylemez onu pâyına her ġerin
2. Şarrâf görse yoġdı ġarîdâr gevherye
Bâzâr-ı ilticâya burahmaz ki gevherin

²¹⁷¹ remzli: remzili N2

- 68b 3. Fānūs içinde dutsa eger şem^ç şu^çlesin
Pervāne yandırmaz ona şavt eyleyüp perin
4. Şem^ç-i ruḥ-i nigāra ṭavāf itdigim zamān
Ruḥsār odına yandımuşam dil şemenderin
5. Zülfe toḥunsun istemürem tünd-bādlar
Şubḥın nesīmi terpedir serin serin
6. Zülfüñ ḥayāli olmasa dutgun bir āh-ı dil
Tökmez nesīm-i āh ile ruḥsāra göz nemin
7. Ṭūfān-ı ğam telāṭuma sīnemde gelme²¹⁷²
Derdimden āgehī olabilmezdi ādemin
8. Mecnūnuñ ‘aşkı bā-hem öziyle çıḥup gidüp
Meşhūr bu zamāneyedür ‘aşkı Nevberin

1368

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Berg-i gül ‘ıtrın alup gül-ruḥ-i cānānımdan
Nergis ḥayret götürüp nergis-i ḥayrānımdan
2. Müteessirdi dile nāle-i bülbül bu sebeb
Götürüp heng benim nāle vü efgānımdan
3. Kays Leylī ğamını deşt ile şahrāya töküp
Men girāmī duturam bu ğamı öz cānımdan
4. Naḥl-i ‘aşkı kuruyar şāḥesi bī-behre olar
Hicrde içmese şu dīde-i giryānımdan²¹⁷³
5. Lālenin dāğına baḥ bil ki dilim dāğı nedür
Āgeh ol sen de bu dāğ-ı dil-i pinhānımdan
6. ‘Aşk deryāsı dilim olduğunu Kays bilüp
Oda bir kaṭre götürmüş benim ‘ummānımdan
7. Niye pejmürdedi Nevber dili her kim dilese
Bā-ḥaber olmalıdur zülf-i perīşānımdan

1369

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

²¹⁷² telāṭuma: ṭelāṭıma N2

²¹⁷³ Hicrde: Hicride N2

- 69a 1. ‘Aşık-ı cānān yaranup ‘aşıq-ı merdāne için
Renc virmek bu kadar ‘aşıka bes tā ne için
2. ‘Aşıq-ı ehl-i şadākat menem ol Qaysa dime
Fikrūni şarf eyleme her yeten efsāne için
3. Meni rüsvā-yı cihān eylemüsen ‘ālemde
Pend-i nāşih ne ider bir bile dīvāne için
4. Cān talebkārisen al cānımı minnetdi bize
İstiḥāre eylemek bir bu kadar tā ne için
5. Secde men kaşa idüm Ka‘beye zāhid ne ‘aceb
Baş eger resm-i ṭarīke here bir ḥāne için
6. Gevher-i ‘aşkı nihāndur dil-i vīrānımda
Dürrler meskenidür bir bile vīrāne için²¹⁷⁴
7. Külḥen-i kūy-i serüñ oldu temennā-yı dilim
Cüst ü cū şāh eylesün dehrde kāşāne için²¹⁷⁵
8. Bilmürem zülfidür ol yüzdeki ya ṭavq-ı cünün
Yoḥsa o maşraf olar gerden-i dīvāne için
9. Urmasam ḥāle elim ‘özrime var elde esās
Terk-i cennet eylüyen Ādem olup dāne için
10. Nevberî görmeyecek bu güzeli mehd-i cihān
Bu da bir merḥamet-i Ḥaḫḫdur ol ana için

1370*

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Cān terk-i cism itmeyecek yāri görmese
Zülfü siyāhı gün kimi ruḥsarı görmese

1371

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün

- 69b 1. Cān terk-i cism itmez cānānı görmüyünce
Tāb eylemez firāka ger anı görmüyünce

²¹⁷⁴ Dürrler: Dürriler N2

²¹⁷⁵ dehrde: dehrde N2

* Bu şiirin devamı için 69b nolu varakta altı tane nokta işareti alt alta bırakılarak bir boşluk oluşturulmuştur. Muhtemel şiir yedi beyite tamamlanmak istenmiş; fakat şiirin matla beytinden sonraki beyitleri yazılmamıştır.

2. Renc-i firāk dandır vaşl-ı nigāra yetmek²¹⁷⁶
‘Uḡbānı görmek olmaz dünyānı görmüyünce
3. Şahrāda seyr itdüñ buldum meşām-ı zülfüñ
Müşgin dağıtmaz āhū şahrānı görmüyünce
4. Üstün dutardı şarrāf ince dışın şadefden
Bī-çāreye ne töhmet dendānı görmüyünce
5. Gökde hilāle nişbet kim virdi kara kaşı
Surh-āb üzünde olmaz noḡşānı görmüyünce
6. Mebhūt olar mı ‘āşık hayretde bī-tekellüm
Cānān yüzinde çeşm-i ḡayrānı görmüyünce
7. Bī-hüş ider mi ‘ākil cām-ı mey ile başın
Cānān lebinde cām u şahbānı görmüyünce
8. Teslīm eyle şi‘rūñ ‘irfān eline Nevber
Ḳadri bilinmez anuñ ‘irfānı görmüyünce

1372

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

- 70a
1. Müşkildi dil firāk-ı ruḡ-i yāre tāb ide²¹⁷⁷
Belki gice şabāḡa dönüp bir sevāb ide
 2. Ğamgīn dil ile seyr ide ‘āşık çemenleri
Yaşın töküp gül üstüne bergin gül-āb ide
 3. Sen eyledikce ‘āşıkā min erk ü nāz
Zanneyleme ki ‘āşık o nāza ‘itāb ide
 4. Çekdirme āh ‘āşıkā her şām-ı hicrde²¹⁷⁸
Görme revā ki āh odu göñlün kebāb ide
 5. Gözyaşımı tökende yüze āh-ı dil onu
Çoḡ da ‘aceb degül ki dolup bir ḡabāb ide
 6. Dil rāḡat olmuyor şeb-i hicründe nāleden
Belki gözüm teraḡḡum idüp ana ḡāb ide
 7. Yetseydi dest-i yārime cān-süz nazm eger
Ümmīdim oldur ‘āşıkını intiḡāb ide

²¹⁷⁶ firāk dandır: firākı dandır N2

²¹⁷⁷ sevāb: şevāb N2

²¹⁷⁸ hicrde: hicride N2

8. Nevber ğamın bu ğadri yazur yāre kāğıza
Olsun emîn ki cem^c eylüyüp bir kitāb ide

1373

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Bir nāme yazmağ istedim ol rüy-i māhıma
Āhū baĥışlı gözleri zülfi siyāhıma
2. Bî-raĥmdur teraĥhumı yoğ yārin ²¹⁷⁹ 'aşıka
Lābüd gerek dutam yüzimi ol ilāhıma
3. El dergeh-i ilāhīye her laĥzā bāz idem
İtsün naẓar firāĥda cānsüz āhıma ²¹⁸⁰
4. Bu şüret ile gelse nigārım kıyāmete
Min 'özü ĥāzır itmeli ollam günāhıma
- 70b 5. Mihrāba zāhid egdi başın ĥaşa min sücüd
Secdem ĥabūli ĥaşır olunur ĥiblegāhıma
6. Ol ĥüsn şāhı men ona muĥliş ğulām-ı kem
Ecrim benim muĥavvel olur pādişāhıma
7. Āhım şerārı yandırı ĥuşk ile yābisi
Te'şir itmüyor niye ol rüy-i māhıma
8. Nevber didim nigārıma bir 'arż-ı ĥāl idem
Māni^c olur bu niyyete cismimde vāhıma

1374

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Dutdı bübül bir ğülün yapraĥını minĥārda ²¹⁸¹
Nāleye geldi ĥalup ğül-şende āh u zārda
2. Men didim vaşla yetüp eyler niçün dād u figān
Söyledi hātif onun fikri ĥalupdur ĥārda ²¹⁸²
3. Yār oturmazsa benim yanımda yoĥdur i'tirāz
Ol şeh-i ĥübān ĥalar men tek gedādan 'ārda ²¹⁸³

²¹⁷⁹ Bî-raĥmdur: Bî-raĥmıdur N2

²¹⁸⁰ firāĥda: firāĥıda N2

²¹⁸¹ minĥārda: minĥārıda// zārda: zārıda N2

²¹⁸² hārda: hārıda N2

²¹⁸³ 'ārda: 'ārıda N2

4. Gönlümü ahtarmasun cānāna ‘arz-ı hāl idün
Mesken itmiş murğ-i dil gīsū-yı müşğīn tārda²¹⁸⁴
5. Yār dindirse meni gam bisterinde dinmesem
Tākāt olmaz söylüyün hicrān çeken bīmārda²¹⁸⁵
6. Yār üzün gizletmesün menden ki min yol görmüşem
Gül yüzi mişlinde gül her yan açup gül-zārda²¹⁸⁶
7. Şorsalar cānāndan vaşla hayālün kimdedür²¹⁸⁷
Sāiline söylesün meylimdür ol Nevbārda

1375

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Cefā [vü] cevri nigārın şafādur ‘āşıkına²¹⁸⁸
Cefā virür gine ehl-i vefādur ‘āşıkına
- 71a 2. Düşende şöḥbeti yārin feraḥ virür dilimi
Raḳīb ṭa‘nesi her dem cefādur ‘āşıkına
3. Ne ḳadri cevr ü cefā yārdan göre hoşdur²¹⁸⁹
Bu nāz ḡamzesi yārin ḡazādur ‘āşıkına
4. Ne dirhem itmez ‘ivaż būsene ne māl-i cihān
Bahā-yı būsene bir cān bahādur ‘āşıkına
5. Nigār ḳahrına ‘āşık dime olar rencūr
Degül bu nāle-i hicrān şenādur ‘āşıkına
6. Ṭaleb iderse nigārım vişāle cānı bahā
Onun bu ḥ‘āhişi de cā-be-cādur ‘āşıkına
7. Şabā açur ḳapusun yāri ḳannider Nevber
Şadāsı pā-yı nigārın sadādur ‘āşıkına

1376

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Oḥşaduplar yüzünü hāl ile gül-berg-i tere
Būṭe-i gülde yatan ḥārı dutuplar nazare

²¹⁸⁴ tārda: tārıda N2

²¹⁸⁵ bīmārda: bīmārıda N2

²¹⁸⁶ gül-zārda: gül-zārıda N2

²¹⁸⁷ cānāndan: cānānıdan// Nevbārda: Nevbārıda N2

²¹⁸⁸ [vü]: -yı N2

²¹⁸⁹ yārdan: yārıdan// ḡazādur: ḡazādur N2

2. Kec-ḥayāl olduğunu ḥalka nümāyān eylüyor
Oḥşadan qara qaşuñ ṭākını egri qamere
3. Yumsun ağızın dimesün piste dūr-efşān dudağa
Genc-i dūr ü güheri nişbet iden ḥuşkbere
4. Bu ḥırāmān qaddüñe serv diyen şarşarıdur
Serv öz durdıkı yirden gidi mi ğayrı yire
5. Beñzedüpler saçuñı sünbüle düzgün döğü bu
Sünbülün kâhı neden lâzım olur esb ü ḥere
6. Sehv idüp lîmü diyen sînede ebyaz memeñe
Ṭıfl raġbet idimi ṭa‘mda bir ziy tehere²¹⁹⁰
7. Şevkdendür itürür başını timşāl vuran²¹⁹¹
Özi de faḥr eylüyor yazdıkı bühtān eşere
8. Şād ol ey Nevberî ger zülfüne reyḥān diseler
Qorḥ o gündən ki onu oḥşada deste kevere

1377

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

- 71b
1. Toḥunsa bād-ı seḥer zülf-i ‘anber-efşāna
Döner dilim cigerim reşkden kızıl qana²¹⁹²
 2. Ne ḥaşılı maña bu bāğ ile çemen gülünün
Göñül ki mihr salup bir gül üzlü cānāna
 3. Niğār kūy-i serinde ne ḥoşdı bir külḥen
Gerek degül maña taḥt u oṭaq-ı kāşāne
 4. Vüşüki mescide yoḥdur pozup dil ‘ādetini
Ḥoşumdı rind ile olsun elimde peymāne
 5. Şarāb-ı la‘l-i niğārın lebinde māl-ā-māl
Onu hemîşe dutar şāribi ḥekīmāne
 6. Müyesser olsa vişāli riyāzıdur dilimin
Zamāndı yandımuşam cism ü cānı hicrāna
 7. İtirdi Nevberî göz merdümin sirişk ile
Niğārı bā‘iş olupdur bu çeşm-i giryāna

²¹⁹⁰ ṭa‘mda: ṭa‘mıda N2²¹⁹¹ Şevkdendür: Şevkidendür N2²¹⁹² reşkden: reşkiden N2

1378

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

1. Sevdim seni hilkatde bu dünyāya gelende
Cān māyem olup elde bu sevdāya gelende
2. Mecnūn meni ol vādī-yi hayretde görüpdür
Dīvāne olup deşt ile şahrāya gelende
3. Zannımca gerek olmuya Leylīde melāmet
Bu sende olan şüret-i zībāya gelende
4. Mey neş'esi aşk ehline tazıyık-i dil olmuş
La'lüñde olan bāde-i hamrāya gelende
5. Mecnūn gamı efsāne olar halk arasında
Hayretde kalar söz men-i rüsvāya gelende
- 72a 6. Gönlüm gamınun kadrini bilmek zihī müşkil
Ma'lūm olu gīsūdaki mū sāye gelende
7. Sāmi'lere her laḫza melāḫatlidi nālem
Gül-şende olan bülbül-i şeydāya gelende
8. Nevberdür iden Ka'be-i ruhsarı ziyāret
Cān kurbān idüp gerden-i mīnāya gelende

1379

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün

1. İtdim havāle gönlümü hicründe gamlara
Düzdim cefā-yı miḫnete ta'n-ı sitemlere
2. Sensiz gözümde yoḫdı cihān hūb-rūları
Dil virmedim zamānede zībā şanemlere
3. Bir tek menem şufūf-ı müje gözde fevc fevc
Durmaḫ çetindi rü-be-rü munca ḫaşemlere
4. Kurbāndı cānı aşıkuña itsen iltifāt
Gelseñ bu zārı görmege her bir kademlere
5. Āb-ı ḫayāt-ı la'l-i lebüñ mümkün olmasa
Nevber üzün dolandırır rāh-ı ademlere

1380

Mefā'ilün Fe'ilätün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Yüzüñdi Ka'be dile tātım ḫam ebrūya
Hicr mişāli siyeh-gün o ḫāl-i hindūya

2. Egerçi Zemzemi var Ka‘benün senüñ de lebüñ
O beñzer oldu lebüñde olan şîrîn şuya
3. Onun da kırbānı var vācibātđan biridür²¹⁹³
Meni fedā eylesen kıadd-i serv-i dil-cūya
- 72b 4. Tavāfı bir def‘adur gerçi Beyte hüccācın
Menim tavāfım olur dem-be-dem ser-i kūya
5. Asıldı Ka‘beye örtük niķāb ‘arızuña
Buķaķuñ ‘ıtrı dutup müşg-i ‘anberīn būya
6. Ta‘accüb itmegilen titreyende kıble-nümā
Şebāhatimdi senüñle duranda rū rūya
7. Ża‘īf idüp tenimi miķnet-i firāk-ı nigār
Bir ‘anķebūd kimi bend olandı bir mūya
8. Nigārdandı benim derdime devā Nevber²¹⁹⁴
Yoķ ihtiyācı bu derdin ķabībe dārūya

1381

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün

1. Düşse şabā güzāruñ cānān olan diyāra
Menden selām söyle ol māh-rū nigāra
2. Ta‘zīm eyle şāha muķliş olan gedādan
Şehler ider ‘ilāc-ı derd-i gedāya çāre
3. Devr eylesün ğurūrın hālinden olsun āgeh
Raķm eylesün nigārım bu çeşm-i intizāra
4. Faķr u gedā-yı ‘āyān teslīm-i cān iderler
Medfūn olar tamāmı topraķ olan mezāra
5. Gül tek açup cemālin āyīne-i muķābil
Tenhā ider o rūy-i zībāsına nezāre
6. Gül-şende gül açar hem āķir sular yaķındür
Bülbül geler mi solķun bir gülķün āh u zāra
7. Şeydā-dil oldu bülbül gül ğonçadan açanda
Yüz dutdı gülsitāna gül-zāra vara vara

²¹⁹³ vācibātđan: vācibātıđan N2²¹⁹⁴ Nigārdandı: Nigārıđandı N2

8. Nergisdeki tehayyür ondan müyesser oldu
Nevber kimi baḥupdur ol nergis-i ḥumāra

1382

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿilü Fāʿilün

- 73a 1. Gül-gün dudak bādesini tök piyāleme
Meşhūr eyle şer bölügüm ehl-i ʿāleme
2. Kūy-i serüñde izn virersen mi dād idem
Bülbül sesin sükūta virem āh u nāleme
3. Gönder ne ḳadri olsa ḡam u derd-i miḥnetüñ
Men onların tamāmını allam ḥavāleme
4. Tek tek düşen ne ḳatredi gözden firāḳda²¹⁹⁵
Gel baḥ benim hevā-zedelenmiş şelāleme
5. Zenbūr mişli dil dolanur devr-i gül-ruḥuñ
Zannımca istüyor ḳona bir ḳadri bal eme
6. Yandırma çoḡ firāḳa meni şām-ı hicrde²¹⁹⁶
Bu sīne micmerinde bile nārı ḳaleme
7. Cānāndan gerek idesen Nevber iltimās²¹⁹⁷
Fāş itmesün bu ḡamlarımı ehl-i ʿāleme

1383

Mefāʿilün Feʿilātün Mefāʿilün Feʿilün

1. Şabā tekellüm idir pīr-i mey-fürüş ile
Yetüpdü mevsim-i işretnevāz-ı nüş ile
2. Mesīḥī demdi hevā yeller oldu ḡonça açan
Gelüpdü gül-şene bülbül dili ḥurüş ile
3. Bahār bādı daḡı lālenün yarup dilini
Dolupdı ḡonça gülün baḡrı ʿıṭr-ı ḥoş ile
4. Şabā diyor ki kelāmım şadā-yı hātiftir
Sözüme ḡüş dutun fikr ü ḡüş u hüş ile
5. Egerçi sūsen açup dil uzatdı ḡonça güle
Ne kārger olacaḡdur dili ḥamüş ile

²¹⁹⁵ firāḳda: firāḳıda N2

²¹⁹⁶ hicrde: hicride N2

²¹⁹⁷ Cānāndan: Cānānıdan N2

- 73b 6. Nazar dutmagilen zâhidin ‘ibâdetini
Piyâle devre getür peşm-i hırka-püş ile
7. İnanma Nevberî hergiz riyâ-yı zühhâda
Enîs kıl özüni sâde mey-fürüş ile

1384

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

1. Çemende lâleni gördim ruḥ-i alüñ düşüp yâde
Çemen-zâr içre bülbüller ḳalup ḫayrân bu feryâde
2. Göñül ḡam-ḫâneni terk [it] otur bir bezm-i ‘iřretde²¹⁹⁸
Uzaḳ ol ḡuşsa vü ḡamdan yanaşma dâd ü bî-dâde
3. Ecel yanuñda ḫâzırdur meserretle giçür vaḳtûñ
Emân bir şâniye virmez inanma bile cellâde
4. Elüñde var iken fırşat şerâr-ı ‘aşḳdan nüş it²¹⁹⁹
Civânluḳ devrini virme hevâ-yı nefis ile bâde
5. Nigâra arturup raḡbet ona besle dil ü cânı
Onu sulṫân-ı ḫübân bil danış anuñla üftâde
6. İnanma zâhidin zühdi riyâdan ḫod-nümâlıḳdur
Terahḫum olmasa dilde yetişmez ṫâ‘at imdâde
7. Selâṫin taḫtına uyma buraḳ bu şevket-i câhı
Gider cânuñ ḳalar câh u celâlüñ dâr-ı dünyâde
8. Skender nirde ḳalmuřdur hani taḫt-ı Süleymânın
Felek kec-devr-i çarḫ ile virüpdür onları bâde
9. Sen it üftâdelik sîmîn elüñde ‘aşḳa sermâye
Ayaklan dürd-i mey mişli ḳarâr it başda çün bâde
10. Tapup bir dil-ber-i ḫoř-rü ona tapşur dil ü cânı
Bu yolda pey-revî olmaḳ gerekdür Ḳaysa Ferhâde
11. Tefekkür itme ey Nevber nigâra vir dil ü cânı
Beni nev‘-i beşer virmez dilin hergiz perî-zâde

1385

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

²¹⁹⁸ [it]: - N2

²¹⁹⁹ ‘aşḳdan: ‘aşḳıdan N2

- 74a 1. Dutupdı murğ-i dilim āşiyāne gīsūda
İdüpdı rāhat özün zülf-i ‘anberīn būda
2. Dutupdı şöreti ‘aşkı tamām-ı dünyānı
Ki ‘aşk-ı Kūhken ü Kays olupdı bī-hūde
3. Fiğān ü nālemi dilden işitmüyem kes yoğ
Tamām-ı şehrde her hānelerde her sūda²²⁰⁰
4. Nazar yetürdim aya gül yüzüñ hayāliyle
Ġurūb idende didi mihr yoğdı meh-rūda
5. Elim yetüşse benim dāmen-i vişāle eger
Olardım onda firākın ğamından āzāde
6. Neye virüm o muḥammer gözün şebāhetini
Gören bu gözleri yoğdur Ḥotanda āhūda
7. Ṭabībe derdimi Nevber diyende söyledi kim
‘İlācı yoğdı bu derdin zamīr-i dārūda

1386

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Dil oldı vasluña ṭālib göz oldı ruḥsāre
Bu iki derd-keşin sen birine kıl çāre
2. Ne bāğ bülbülü oldı ne kumrī men kimi zār
Her iki dād idenün yoğ mişāli bu zāre
3. Ġamım füzündı benim Kaysdan ki şahrālar²²⁰¹
Ḳabūl idüpdür onu ḳalmuşam men āvāre
4. Müjeñle zülfüñ olup düşmeni dil-i zārın
Nişān idir biri tīre biri çekür dāre
5. Virürle rüyı güle ḥāra ḥālūñi nişbet
Ne ḥāl ḥālūñe beñzer ne gül bu ruḥsāre
74b 6. Mu‘ālice ne ḳadar söyledim ‘ilāc-ı dilim
Didi sağalmayacaḳ merhem ile bu yare
7. Marīz-i ‘aşksen uygun degül devā-yı ṭabīb
Bu derdi Nevberī sen söyle māh-rū yāre

²²⁰⁰ şehrde: şehride N2

²²⁰¹ Kaysdan: Kaysıdan N2

1387

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

1. Gül-zârda olaydım gül-rû nigârım ile
Gül bahşini göreydim gül-şende yârim ile
2. Pür-pîç-i tâb-ı zülfün çîn çîn töke 'izâra
Sünbül hacîl olaydı ol zülf-i târım ile
3. Mest eylüyeydi cāmı gül-gün şarâb-ı la'li
Ser-hoş olaydı bâde çeşm-i humârım ile
4. Gonça idüp tebessüm handân güle döneydi
Durcağ kabağ kabağa bu gül-'izârım ile
5. Zülfi salaydı sâye gül-şende başım üzre
Ferhunde-hâl olaydım muhkem hişârım ile
6. Yüz yüzde kol boyunda kām-ı dile yeteydim
Şükr ü senâ ideydim perverdigârım ile
7. Nirdendi bu sa'âdet kim sorsa 'arz ideydim
Buldum bu cāhı Nevber şabr u qarârım ile

1388

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Dutturupdur dil özün ol nergis-i cādûlara
Bende düşmüş 'arızı devrindeki gîsûlara
2. Bir hilâli gösterer her başında āsumân
Oğşadabilmür özün lâkin siyeh ebrûlara
3. Görebilmür 'arızuñ gündüz gözüm onçün gice
Görmek için giceler rağbetlüdür uygulara
- 75a 4. Cennet rûyuñdaki ol müşg-bū gîsûların
Nişbetin virmişdiler müşg-i Hotan āhûlara
5. İ'tibârı yoğ ayun nâ-mu'teberdür hem güneş
Bağlamak lâzım gelür dil mihrini meh-rûlara
6. Ğırma cānım rîştesin āh ile sen hicrānda²²⁰²
Cārî itme gözyaşın garğ olma bile şulara
7. Bî-şemerdür Nevberî servin nazarda manzarı
Bağ hırāmân nâz ile her yan gezen dil-cûlara

²²⁰² hicrānda: hicrānıda N2

1389

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

1. Zülf-i siyehi koyma düşe 'arız-ı ale
Noğşandı bu on dörd gicelik bedr kemāle
2. Müştākuñ olar Yūsuf eger olsa qarīnūñ
Dil-beste olar sende olan hūsn-i cemāle
3. H̄ayret meni bir şūret-i dīvār eylüyüpdür
H̄ayrāndı hamu ehl-i cihān mendeki h̄ale
4. Bādāmī gözūñ neş'esine mest-i h̄arābem
Başuñçün ele dutmamuşam meyle piyāle
5. Olsa ne kadar cevr ü cefā miḥnet-i hicrān
Eyle oları cān u dil-i zāra h̄avāle
6. Mecnūn gideli Nevber olup 'aşkına vāriş
Āşār-ı cünūnluḡdur olan elde ḡabāle

1390

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Dilimce 'arz eylüyün ol nigār-ı meh-ūya
Dutup esīrūñi bağla kemend-i gīsūya
2. Cünūn 'aşkuña zülf-i siyāhı zincīr it
Veyā ki dutdur onu siḡr-i çeşm-i cādūya²²⁰³
- 75b 3. Heveslidür gözüm ol serv-ḡāmetūñ görsün
Özün fedā eylesün serv-ḡadd-i dil-cūya
4. Nesīm-i şubḡa diyün bu diyārdan gelsün
Meni ḡonak eylesün zülf-i 'anberīn būya
5. Ṭabībe 'arz eyleyün gelmesin muşāye'ata
Dilimde yoḡdı benim iḡtiyāc dārūya
6. Düşüpdü murḡ-i dilim ṭurrenün ṭuzāḡına
Ṭama' idüpdü yüzünde o h̄āl-i hindūya
7. Getürdi ḡayrete Nevber cihān edīblerin
Ta'accüb ile baḡalar güzel bu mevzū'ya²²⁰⁴

²²⁰³ siḡr: sihr N2

²²⁰⁴ mevzū'ya: mevzūya N2

1391

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

1. Fikrûñ nedür ey dil bize dil-dâr gelende
 urbân kesiler resm idi bu yâr gelende
2. Mihmân-ı azizin ademi hayli şerefdür
 İv şâhibine hoşdı haber-dâr gelende
3. Gîsûda niçün mesken idir dil dise söyle
 Zülf içre üzün gizledür oqlar gelende
4. Gül bergini topraa töker gül-şen içinde
 Şermende olar arîz-ı gül-nâr gelende
5. Ser-hoş degülem meyle velî mest-i harâbem
 Bî-hüş oluram nergis-i hammâr gelende
6. Rind ile hoşam pîr-i muğân oldı refîkim
 Dil-gîr oluram âbid u dîn-dâr gelende
7. Dîvâne vü ser-meste ne lâzımdı naşîhat
 Bu pendî virün âkil ü hüş-yâr gelende
8. Nergis niye gül-şende olupdur mütehayyir
 Hayret götürüp ol gözi ayyâr gelende
9. Yodur haberüñ nâle vü feryâd-ı dilimden
 Efzûnter olur dâdı şeb-i târ gelende
- 76a 10. Salma güzelim arîz-ı gül-nâra niâba
 Dutma yüzüne perdeni Nebbâr gelende

1392

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

1. Gül-şen bitimez sen kimi bir gül çemeninde
 Olmaz saçınun ıtrı onun yâsemeninde
2. Şimşâd adüñ gonça lebüñ ince miyânuñ
 Olmaz bu letâfet dahı hürân bedeninde
3. Gönlümdür olan küy-i serüñ hâkine müştâk
 İster ki onu abre aparsun kefeninde
4. Salma meni sen deşt ü beyâbân-ı garîbe
 âşık virer öz cânını cânân vaanında
5. Cevrûñ dilime luf idi ger olsa vişâlin
 Gül istüyene renc olumu gül tikeninde

6. Zülfüñdi viren gül yüzüñe táb-ı harâret
Şeb-nem görünür berg-i güle ebr-i çeninde
7. Nâ-dân ne bile şi'rdeki remz-i nihâni²²⁰⁵
Mazmûnını fehm eylüyü sâl-i küheninde

1393

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Kâra gün çekdirüp ez bes ki maña zülf-i siyâh
Sarulup reng-i ruḥ-i alim olup zerd-i giyâh
2. Sancilup yaralıyup sînemi müjgânuñ oḥu
Sağalan yara degül şıḥḥati Allâha penâh
3. Fevc-i gam her ṭarafın çulḳadı cân u dilimin
Cân ḥalâş olmuyacaḳ ḥayli ḳavîdür bu sipâh
4. Rîşte-i cânı üzüp tişe-i hicrân u firâḳ
Bir ṭarafdan da üzür cânımı bu çekdigim âh
- 76b 5. Didiler derd-i dil ü cânımı cânâna velî
Salmadı bir nazarın ḥâdim-i dergâhına şâh
6. Yârdan yaralanup bir de sağalmaz ki bu dil²²⁰⁶
Bilmürem kim eylüyüp ḳanımı cânâna mubâḥ
7. Men de 'aşḳa düşeli yârime dil-ber dimüşem
'Afv olar mı göresen Nevberî bu sâde günâh

1394

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Ol şabâ kim toḥunur şubḥ demi gîsûya
Getürür 'ıṭr meni nâil idir ḥoş-bûya
2. 'Aşḳdan hansı göñül sînede bîmâr olsa²²⁰⁷
İḥtiyâcı yoḥ onun merhem ile dârûya
3. Ḳaysı zincîre çeküp adına Mecnûn didiler
Men mülâyim dilimi bend eyledim bir müya
4. Sehvdür 'âḳil iken Ḳaysa cünûn adı dimeḳ²²⁰⁸
İtmedi çünki 'ivaz Leylîni her meh-rûya

²²⁰⁵ şi'rdeki: şi'rideki// Mazmûnını: Mazmûnını N2

²²⁰⁶ Yârdan: Yârıdan N2

²²⁰⁷ 'Aşḳdan: 'Aşḳıdan N2

²²⁰⁸ Sehvdür: Sehvidür N2

5. Nice sâhirdi gözün zülfüñe bend itdi dilim²²⁰⁹
Bu müyesser döğü her sâhire her cādūya
6. Gökde çün tāze mehi görcek olur Nevberî şād
Nişbeti çoğdur onun ʔāk-ı kemān ebrūya

1395

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Kim çeküp zahmet düşe dünyāda cānān 'aşkına
El hayātından üzüp tā düşmesün cān 'aşkına
- 77a 2. Olmasun eymen kara günden ʔutarmağ cānını
Düşse hülyā-yı ser-i zülf-i perīşān 'aşkına
3. Ğamze peykānı viren āsībi rāhat bilmesin
Düşmesün nā-ħağ yire bu derde dermān 'aşkına
4. Bilmesün Belķīs dil-i bī-hūde ta'zīmimi
Hüdhüdin ta'zīmidür ħazret Süleymān 'aşkına
5. Saltanat tācı nedür hülyāsı değsün başına
Müstebidlerdür düşen nā-ħağ yire ʔan 'aşkına
6. Fağr-i dilden incimez ehl-i cihān gül bergicek
Gül kimi sözler yazan Nevberdi 'irfān 'aşkına

1396

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Ey gönül gel virelim cānımız yārimize
Göz töküp yār bizim cān u dil-i zārımıza
2. İlticā eyluelim dil-ber-i sīmīn bedene
Göstere birce o gül rüyını ruḥsārımıza
3. Yetmüyor dād-ı dilim ol şeh-i hūbāna 'aceb
Ki teraḥḥum eyluye āh-ı şerer-bārımıza
4. 'Aşık olduğ ki virek yār[e] dil ü cānımız²²¹⁰
Bir bile miḥnet ü ğam gelmedi efkārımıza
5. Göz cihāndan götürüp açdığ o māhın yüzüne
Durmadı ʔarşuda bir yār özü enzārımıza

²²⁰⁹ sâhirdi: sâhirdi// sâhire: sâhire N2

²²¹⁰ [e]: - N2

6. Nevber olduḡ ki ola ḡadr ile hem ḡıymetimiz
Virmedi kimse bahā eldeki Nevbārımıza

1397

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 77b 1. Göñlüm açulur şād yüzü sende görende
Mesrūr oluram dudakı ḡande görende
2. Bir gice dime rāḡat olam bister-i ḡamda
Dil nāle idir firḡatüñi tende görende
3. Āyīne basur şüretüñi baḡrına her gün
ḡayretde ḡalır ḡüsnüñi rahşende görende
4. Kesdüñ niye bes luḡfuñı tã'atlü ḡuluñdan
Şeh-rāḡım olar ḡādimini bende görende
5. Şādem yüzüñi görmege eḡrāfda ḡisū²²¹¹
Ġam-nāk oluram zülfi perākende görende
6. Şabr it didiler Nevberī hicrān u firāḡa
Aḡyāra veremdür seni ferḡunde görende

1398

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Oldı cānım ḡasret-i ruḡsār ilen hem-rāḡ āḡ
Cānım ile itmedi hicrān şebi işlāḡ āḡ
2. Māḡ-ı nev her gün salur yāda kemān-ebrūlaruñ
Gün cemālüñden çekür ebrūlaruñdan māḡ āḡ
3. Men yetürseydim saña ey şāḡ-ı ḡübān 'acַz elin
Āḡ çekmezdim daḡı çekmez nice kim şāḡ āḡ
4. Göz töker her dem yaşın ruḡsārımın eḡrāfına
'Ārızuñ yādıyla dil sensiz çekür geh ḡāḡ āḡ
5. Çāre yoḡdur neylesün hicrān odı cān yandırır
Çoḡ ta'accübdür bu kim dil olmadı ḡümrāḡ āḡ
6. 'Āşıḡın cānın üzen hicrānıdır çekdikce ḡam
Tīşedür cān mülküne vallāḡi ve billāḡ āḡ
7. Bu tükenmez nāleden hem-sāyeler dil-tengdür
Bilmürem nevber haçan cānān olar āḡāḡ āḡ

²²¹¹ eḡrāfda: eḡrāfida N2

1399

Mütefâ'ülün Fe'ülün Mütefâ'ülün Fe'ülün

- 78a 1. Yüregim ne çırpunursan di görüm ne var sende
Bu ne miḥnet ile ğamdur ki dutup qarâr sende
2. Kime salmusan miḥnet ki firâķına yanursan
Bu ne şudı gözde bilmem cigerüñde nâr sende
3. Od içinde kıvrulursan gice tâ seḥer olunca
‘Acabâ ḥayâl-i zülfü görünür mü mâr sende
4. Ebedî olupdı menzil saña sîne ḥabs-ḥâne
Ki ölünce ḥabse düşdüñ ne günâh var sende
5. Niye cânıma ‘adüsen ki hemîşe kan içürsen
Boşalup gehî dolursan nedi bu şi‘âr sende
6. Bile iftiḥâr itme olusan ḥalâş tenden
Çürüyüp türâb olarsan olu mür u mâr sende
7. İderem seni muraḥḥaş nice Nevberî zamâna
Tükenmez ‘azâb ondan қalar âh u zâr sende

1400

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Dil müdârâ eylemür dîde-i pür-ḥün ile
Enderünda olanun kârı ne bîrün ile
2. Men de şahrâ gezürem Қays kimi âvâre
Dilimün farkı nedür ‘aşķda Mecnün ile²²¹²
3. Hırz-ı efsüngere bu zülf-i siyeh gelmeyecek
Dutmaķ olmaz bile ef'îleri efsün ile
4. Dehrin âsâyişini sensiz özüm istemirem
Görebilmem özümü ḥâlet-i eknün ile
5. Âhı Ferhâd қoyup tîşe urupdur dağa
Ḥaberi yoḥmuş onun ‘aşķda қânün ile²²¹³
- 78b 6. Egri mihrâbdan el çekmegi dutma yüzüme²²¹⁴
Ḥoşdı meylim görelî қаşuñı ḥam nün ile

²²¹² ‘aşķda: ‘aşķıda N2²²¹³ ‘aşķda: ‘aşķıda N2²²¹⁴ mihrâbdan: mihrâbıdan N2

7. Girye dil-teng eyelüyor Nevberī hicrān gicesi
Yoğ tevāfüt gözünün yaşına Ceyhun ile

1401

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Yola getmür dağı bu sīne dil-i zārım ile
El-vedā‘ eyelüyecekdir ten-i bīmārım ile
2. Gūşe-i ğamda gice şem‘ ne hācetdi maña
Menzilim rüşen olur āh-ı şerer-bārım ile
3. Fikrim oldur ki salam gerden-i mīnāya kolum
Müttefikdür mi gören yār bu efkārım ile
4. Günüm āh ile giçür āteş-i hicr ile gicem
Günümün farkı nedür söyle şeb-i tārım ile
5. İstiyor men de olam dūr ser-i kūyuñdan
Koymur aġyār dilim şād ola dil-dārım ile
6. Nevberī men ne için bādeye ālūde olum
Başımı mest idirem nergis-i hāmmārım ile

1402

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Koyaydım başımı ol māh-rū cānā kucağında
Bağup ruhsār-ı aline vireydim cān kucağında
2. Menimçün fahrdur her geh kabūlin itse cānānın
Disün iller ki cān viridi şeh-i hūbān kucağında
3. Göñül şem‘-i ruḡ-i yāri nice pervāne şavt eyle
Toğun ol āteşin rūya od alup yan kucağında
4. Tenimden terk-i cān itmek senüñçün sehldür ey dil²²¹⁵
Çıharsan hayli āsānter onun āsān kucağında
- 79a 5. Yüzünün ḡāl-i hindūsı şebāhetdür güle ḡāra
Bi-‘aynih ḡārdur yatmış gül-i ḡandān kucağında
6. Temennā eyelüyor göñlüm dudakın şehdini çünkim
Yatar yorğun düşen arı hemişe şān kucağında
7. Çıhardar Nevberī dilden niġārın dāğ-ı hicrānın
Mübeddel firḡate vaşlın ide bir an kucağında

²²¹⁵ sehldür: sehldür N2

1403

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Viridi nişbet 'ârîzuñ nâ-ehl bir hamrâ güle
Gül işitdi şermden yaprağını tökdü gile
2. Āh u nâlemden gice hem-sâyeler dil-teng olup
Bu ta'accüb yetmedi dād-ı dilim cānāngile
3. Çekmüyün zahmet dilin merhem öñermez yarasın
Çāre bulmaz derdimün iħrācına Loqmān gele
4. Virmüyün Qaysa cünün adın maqām-ı 'aşqda
Tā nefes var yetmedi Leylî firākından gile
5. Men tavāf-ı hüsñ idüm pervāne şem'in devrini
Āteş-i ruhsārdan cānım yanup dönsün küle²²¹⁶
6. Āhsız ağlar gözüm seyl-āb-ı eşkim bî-ķarār
Ağluyarsam āh ile düşmez gözümde bir gile
7. 'Arz idün cānānıma raħm eylesün Nevbārına
Belki bir dem şād olup illerce ağlar göz güle

1404

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Berg-i ter nāzik dudakuñ beñziyor cānān güle
Ġonçaya ağzuñ yüzüñ gül-zārda ħandān güle²²¹⁷
2. Her tarafından gül-şen-i rüyuñda güldür reng reng
Sünbüle ġisūlaruñ oħşar yüzüñ mercān güle
- 79b 3. Qāmetüñ serv-i sehî nergis gözüñ mest-i ħumār
Ġılķatüñde Ġālīķuñ dutmuş seni elvān güle
4. İnce teller gül yüzüñ devrinde çin çin ġālibā
Deste dutmuş bāġ-bān ķat eylüyüp reyħān güle
5. Gül yüzüñde dāne-i ħāl-i siyāhuñ fi'l-meşel
Ġārı mecbūren virüp nā-ehller miħmān güle
6. Ġonça mişli leblerüñ hem lāle-veş hamrā yanak
Gül yüzüñdür oħşuyan gül-şende açulķan güle

²²¹⁶ ruhsārdan: ruhsārıdan N2

²²¹⁷ gül-zārda: gül-zārıda N2

7. İt taḥammül Nevberī şīrīn dilersen acıya
Min tikan rencin çekür gül-zārda dihkān güle²²¹⁸

1405

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Düşdi baḥtım müşg-bū gīsūdaki tār üstüne
Çıḥmuşam gül-zārda bir ḳorḥulu mār üstüne
2. İḥtiyār-ı cānımı aldı ḥarāmī gözleri
Bu ḥarāmī düşmesün bir ğayrı deyyār üstüne
3. Serv-ḳaddi salmasun bir sāye başımdan kenār
Aḥmasun bu gözyaşım bī-gāne gül-zār üstüne
4. Dil Nesīmī tek diyüp dil-dārı Ḥaḳdur 'āşıḳa
Ḥaḳḳı işbāt eylüyen ḳoysun ḳadem dār üstüne
5. Men fezā-yı 'aşḳda elden virüp cān naḳdini²²¹⁹
Çıḥmuşam şahrāda bir bī-rahm ḥarrār üstüne
6. Gül yüzünde ḥālını gül-şen şebāḥet eyledi
Ḳoydı güller berginün gül-zārda ḥār üstüne²²²⁰
7. Her zamān devrān virer bir 'āşıḳ öz devrānına
İmdi de Nevber çıḥup 'aşḳ üzre devvār üstüne

1406

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Merhem olmaz āteş-i hicr ile yanmış göñlüme
Aḥsa da 'ummānlar bu od ḳalanmış göñlüme²²²¹
- 80a 2. Eylüyüp cān mülkünü ğāret gözün yağmaları
Olmadı imdād iden munca talanmış göñlüme
3. Bile dirler ülfetün ğayr iledür ey māh-rū
Ḥayli zaḥmetdür bu hem dillerde ḳalmış göñlüme
4. Ğayrısından bir şanem menden aparmaz ḳalbimi
İ'tirāf eyler misen bu remzi ḳanmış göñlüme
5. Dün tebessüm eyledün çoḥ mihribān gördim seni
Bes bu gün gözden gine bir oḥ dayanmış göñlüme

²²¹⁸ gül-zārda: gül-zārıda N2

²²¹⁹ 'aşḳda: 'aşḳıda N2

²²²⁰ gül-zārda: gül-zārıda N2

²²²¹ 'ummānlar: 'ummānılar N2

6. Haset-i rûyuñ koyup min dâğ Nevber bağrına
Çäre yoğdur gelmeseñ kana boyanmış gönlüme

1407

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

1. Göz hîrelenür 'arız-ı dil-dârı görende
Dil sâmit olur nuḡḡdan ol yâri görende²²²²
2. Şem'-i ruḡ-i cānāna yanur cism-i za'ifim
Pervāne göñül şu'le-i ruḡsârı görende
3. Pür-pîç oluram âteş içinde bir ilan tek
Ruḡsāra düşen ṭurre-i şeh-mārı görende
4. Sensiz meni fevt eylese devrān ne te'accüb
Rāḡatlenerem hicrdeki nārı görende²²²³
5. Mey-ḡāne ne ḡacetdi dile neme lāzım
Ser-mest oluram nergis-i ḡammārı görende
6. Peymānemi doldurdu benim sākî-i gül-rū
Dil-teng oluram dehrde hūş-yarı görende²²²⁴
7. Göñlümden alur dād ile feryādını neyler
Feryād eylüyor tende dil-i zārı görende
8. Tüccār-ı melāmet seni ister vire bey'e
Ta'rîf eylüyor ḡüsnüñi Nevbārı görende

1408

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

- 80b 1. Gördim o kemān қаşı ayun tāze mehine
Yeldā-yı şeb-i zulmeti zülf-i siyehinde
2. Bî-fāidedür 'aşıқа kim itse naşîḡat
Min türlü mu'ammā lebinün bir ḡadeḡinde
3. Қoydu meni āvāre gözüñ bir naḡar eyle
Çoḡdur dilime vāhime müjḡān sipehinde
4. Şayyādına 'acz ile baḡar dāma düşe ḡuş
Bend oldu dilim zülf-i siyāhın girihinde

²²²² nuḡḡdan: nuḡḡıdan N2

²²²³ hicrdeki: hicrideki N2

²²²⁴ dehrde: dehrde N2

5. Kışmet döğüse Yūsuf için vaşl-ı Züleyhā
Neyçün kalup o söyle görüm çāh tehinde
6. Bülbül de salur yādına gül-şende ‘izāruñ
Bu remzi bilür ‘aşık onun cāh u cehinde
7. Aḥsen saña ey Nevberī mey-ḥāneye geldüñ
Nüş eylemüsen bādeni dil-dār rehinde

1409

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Hevā-yı ‘aşqdan başım düşüp bile temennāya²²²⁵
Saçuñdan bir tükü virmez tamāmen māl-i dünyāya
2. Dime sevdim seni imdi muḳaddem ḥilḳatimdendür
Meni şīr-i muḥabbetle emizdirmiş o gün dāye
3. Kaşuñ ṭāḳını mihrāba ber-ā-ber dutmaram hergiz
O kecdür egrini ḳoymaḳ degüldür inşāf ortaya
4. Yumulmuş gonca tek baḡrım dolup ḳan ile ḥavf eyler
Bilür güyā dutar ḡamzeñ müjeñ peykānını yaya
- 81a 5. Meger ḥāl-i siyeh-fāmın bilürmüş lezzetin Ādem
Onınçün şatdı rıḍvānı o hem bir dāne buḡdaya
6. Eger bend itse ey Nevber benim tek gerdenin müya
Cünün zincīrinün olmaz lüzümü Ḳays-ı rüsvāya

1410

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ter dutan ruḥsārda ḥālüñ düşüp āb üstüne²²²⁶
Toḡm-ı reyḥān mişlidür tökmüşle ḳandāb üstüne
2. Perçem-i ḡisūlaruñ bād-ı şabādan bī-ḥaber
Gör nice çīn çīn düzüp ḳullāb ḳullāb üstüne
3. Zülf-i müşginüñ durur şekker dudāḳın lezzetin
Hind ṭarrārı düşüp şahrāda erbāb üstüne
4. Gözlerimdür şu viren gül-zār-ı ḥüsn-i alüñe
Sen de gel ey māh-rū her gün bu mihrāb üstüne

²²²⁵ ‘aşqdan: ‘aşkıdan N2

²²²⁶ ruḥsārda: ruḥsārıda N2

5. Fikr-i vaşluñdur uran cān rîştesine min girih
Müşkil işdür getümek bu ʿuqdeni tāb üstüne
6. Nevberin gönlündedür bir genc-i laʿl ü dürrden²²²⁷
Ġafleten Nevber çıhup bu laʿl-i sîr-āb üstüne

1411

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Mihr salma bî-vefā dehrin zer ü zîbāsına
Gerdişin gözden giçür vir fikrünü uhrāsına
2. Görme zerrîn tāc ile mağrūr olan sulţānları
Farkı yoĥ dervîşden düşse ʿadem şahrāsına²²²⁸
3. ʿAşķ çarĥında egir zevķ ile cānın rîştesin
Şarf itsünler onu dervîşler kirbāsına²²²⁹
- 81b 4. Sāde-dil ol men kimi dehri dolan başdan başa
Salma nā-ĥaķķ başını bir salţanat ĥülyāsına
5. Sen faķîre raĥm idüp olma ġanîler tek ĥasîs
Saʿy kıl sen onlarun taźyîķ iden iĥlāşına
6. Ĥayr-ĥāĥ ol herkese iĥlāş ile Nevber kimi
Uyma bu dār-ı fenā devrin fenā dünyāsına

1412

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Virme dil bî-mihr olan meh-rūlara yār isteme
Mihribān bir yāri dut bî-mihr dil-dār isteme
2. Mürde dillerçün demüñ ʿİsā kimi eyle ĥayāt
Sām tek her yan esüp maĥlūķa āzār isteme
3. Ĥaķķı di Manşūr tek söyle eneʿl-Ĥaķ yārine
Olmasañ anuñ kimi başdan giçüp dār isteme
4. Gevher-i ġadr ol saña gevher-fürüş itsün ġamaʿ
Ĥıymetüñ arturmasañ sevdā-yı bāzār isteme
5. Kîmyā-yı cismdür insānlara üftādelik
Sen de çoĥ mağrūr olup Ĥārūn kimi var isteme

²²²⁷ dürrden: dürriden N2²²²⁸ dervîşden: dervîşiden N2²²²⁹ dervîşler: dervîşiler N2

6. Giç metā'-ı nengden 'ūr ol libās-ı 'ārdan²²³⁰
İğne mişli dehrden ardınca bir tār isteme
7. Nevberī tek şāhib ol sen de kanā'at mülküne
Köhne bir elbās ile 'ömrüñ giçür var isteme

1413

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

1. Naẓar-gāh üzre ağıyārım durup zülfüñ kenār itme
Nihān dut 'ārız-ı alüñ raķibe āşikār itme
2. Gedāyı raht ile şanma meni dīdāra nā-lāyık
Celāle şevket-i cāha cihānda i'tibār itme
- 82a 3. Meni maḥzūn idüp itme raķībimi şād bezmüñde
Celāle şevket-i cāha cihānda i'tibār itme
4. Eziyyetdür saña nālem bu қadri dād u feryādım
Onu hem sofray-ı ni'met meni ordan kenār itme
5. Firīb-i dehre allanma tekebbür nefis ile mağrūr
Cihān lafzında 'avratdur onu merdüm şī'ār itme²²³¹
6. Ferāğat gūşesi rāḥat selātīn taht u tācından
Zelālet mülküne Nevber özüñi şehriyār itme²²³²

1414

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Cünün yazıldı gönül 'aşkınun қabāsına
Muқayyed itdi özün renc ü derd ü nālesine
2. Görende gözlerinün āhū-veş nezāresini
Öz ihtiyārını virdi gözden ḥavālesine
3. Cem' itdi çevresine vaḥşiyānı şaḥrāda²²³³
Gelür terennüme bülbül çemende nālesine
4. Olupdı şehd-i lebüñ ḥasret ile teşne lebi
Hevesden atdı elin bādenün piyālesine
5. Қarārı yoḥdı çemende ne seyr-i bāğa merāk
Ne şevķi güllere düşmez ne bāğ-ı lālesine

²²³⁰ nengden: nengiden// 'ārdan: 'ārıdan// dehrden: dehriden N2

²²³¹ lafzında: lafzında N2

²²³² zelālet: zelālet N2

²²³³ vaḥşiyānı: vaḥşiyānı N2

6. Diyâr-ı Qays çeker Leylîni muhabbetine
Qatar hubûb-ı muhabbet yirin nevâlesine
7. Zülâl-i berq-i ruhuñdur veyâ ki morvârîd
Veyâ terüñdi ki beñzer şükûfe jâlesine
8. Diyâr-ı ‘aşqda Qaysa muqallid oldı dilim²²³⁴
Baħupdur ‘aşqda anuñ güzel risâlesine
- 82b 9. Tekellümün itirüp Nevberî dutup hayret
Olupdı muntazır ol meh-veşin maqâlesine

1415

Mefûlü Fâ‘ilâtün Mefûlü Fâ‘ilâtün

1. Takşîm idem gamımdan bir kadri kâinâta
Ehl-i cihânı eyler her semtten ihâta²²³⁵
2. Derv-i ruhuñda zülfüñ müşgin gurâblardur
Oynağa gelmiş onlar meşgûldur neşâta²²³⁶
3. ‘Uşşâka zevk-i dildür mey-gün lebin humârı
Nâ-ħaqqdan ‘âdet itmiş maħlûk müskirâta
4. Düşdüñ sen ey dil ‘aşka hicrâna tâbuñ olsun
Tebdîl yoħdı Ĥaqqdan gelmiş muqadderâta
5. Derdüñi şanma düşvâr zannitme yoħ ‘ilacı
İt derdini havâle ĥallâl-i müşkilâta
6. Deryâ-yı ‘aşka Nevber ümmîd revzağın sal
Bir sâhile çıħarsan âħir ki bata bata

1416

Mefûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

1. Berg-i gülün nezâketi beñzer dudakuña
Lâle açıldı oħşadı ĥamrâ yañaquña
2. Evvel nazarda baħdı gözüm serv-i qaddüñe
Göz mâil oldı ĥüsnüñe dil iştıyâquña
3. Dün gül-şen içre gonça deren vaqte men gelüp
Pervâne tek tavâf eyledim şol u şağına

²²³⁴ ‘aşqda: ‘aşkıda N2²²³⁵ semtten: semtiden N2²²³⁶ meşgûldur: meşgûlıdur N2

4. Çoḡ nāz hem nezāket ile gülleri derüp
Sancdun birin yaḡaḡa birin de buḡaḡuḡa
5. Servi ḡadūñ ḡacīl eyledi hem-çü nergisi
Maḡmūr oldu nergis-i mestin mezāḡuḡa
- 83a 6. Tāb ü tüvān Nevberī ol demde ḡaḡ^c olup
ḡoydı yüzüni ‘acz ile ey gül ayāḡuḡa

1417

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün

1. Feryād u āḡ u zārı itdim neye ḡavāle
Virdim nefes dilimden salsun cihāna nāle
2. Şaḡrālara aḡıtdım hicrūñde ḡanlu yaşıḡ
Reng aldı ḡūn-i dilden şaḡrāda bitdi lāle
3. Gözden bulaḡ açıldı gül-zāra oldu cārī
Gül-şende eşkim oldu meşhūr olan şelāle
4. Her gün seḡer durursan āyīneye muḡābil
Bir günde rū-be-rū dur ḡarşumda lā-maḡāle
5. Yād-ı ruḡuñla göñlüm gülden dutur tesellī
Ebrūñı yād idende sallam naḡar hilāle
6. Sen bāḡı seyr idende bülbül güle baḡurdı
Bu ḡālī men görende düşdüḡ bir özge ḡāle
7. Mest ‘āleminde çeksün Nevber meni muşavver
Bir el nigār elinde bir elde mey piyāle

1418

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Nice āyīnedür göñlüm dutur ‘aksüñ ḡayāl ile
Hemān ḡīsū-yı ‘anber-bū hemān ruḡsār-ı al ile
2. Özümden olsa cān virmem gele min bār ‘Azrāil
Niçün fikrim yetişmekdür vişāle ḡasta ḡāl ile
- 83b 3. Tükendi āḡ ile ‘ömrüm kesildi tāḡat ü tābım
Pozuldu revnaḡ-ı cānım firāḡuḡda melāl ile
4. Delindi ney kimi göñlüm müjeñ peykānı zaḡmından
Dutup şaḡrāları her yan şadāsı ḡīl ü ḡāl ile

5. Tükendi fâkat u şabrım şeb-i hicrânda sensiz²²³⁷
Müdârâ eylemek mümkün degül bile leyâl ile
6. Şemersiz bilme ey Nevber cihânda naḥl-ı ümmîdi
Virer vaḫt ile öz bārın civândur bu nihâl ile

1419

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

1. Aşlâ dimerem ḫaldı gönül derd ü ğam içre
‘Aks-i ruḫuñu saḫlayabilsem dîdem içre
2. Baḫş itse eger ḫüb-ı cihân mâh-ı ruḫuñla
Seyyâre kimi gökde olarlar ‘adem içre
3. Ağlar gözümün yaşına ‘aks itse ‘izâruñ
Gün şüreti tek görsenecek gözde nem içre
4. Cānānıma bu derd-i dil-i zārı yazardım
Mümkün eylüyüp doldurabilsem ḫalem içre
5. Görmez daḫı sen tek güzeli mehd-i zamâne²²³⁸
Gör gez dimüşem min büt-i zībâ şanem içre
6. Şayyād gözüñden yetüşüp Nevbere oḫlar
Her yan düzülüp dil cigere bu sînem içre

1420

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Düşdi başım ‘aşḫda bir dil-berin ḫülyāsına²²³⁹
Men de imzâ virmüşem dîvāneler imzāsına
2. Ḥayretim her şāniye taḫyîr-i ḫâl eyler meni
Göñlümü saldım ‘aceb zībâ şanem sevdāsına
- 84a 3. Vaşlına māil olup düşdüm belâ girdābına
Men de saldım ‘aşḫda bir taḫta ğam deryāsına²²⁴⁰
4. Sūdı yoḫdur şabrsız her işde ta‘cîl eylese
Nā-ümîd-i vaşl olan yetmez onun uḫrāsına
5. Terk-i cān itseñ de sen ey Nevberî olma ğamîn
Uyma bu çarḫın daḫı bî-mihr olan dünyāsına

²²³⁷ hicrânda: hicrânıda N2

²²³⁸ gör: göz N2

²²³⁹ ‘aşḫda: ‘aşkıda N2

²²⁴⁰ ‘aşḫda: ‘aşkıda N2

1421

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Giceler şubha kimi dād eyledi bir nefese
Gül buçağında duran bülbüli getdim hevese
2. Dādımı ney götürüp doldudı mey-ḥāneleri
Deşt ü şahrāya sala nālemi virdim cerese
3. Meni rāḥat eylüyor birce ḥayālāt-ı ruḥuñ
Nālesin terk eylüyor bülbüli salsañ kafese
4. ‘Aşq-ı cānānı dime sirkat iden kes tapula
Tapşurup yārim onu dil kimi māhir ‘asese
5. Ğarḳ idüpdür tenimi keşret-i seylāb-ı sirişk
Sāḥile çıḥmaḳ için el uzadır ḥār u ḥasa
6. ‘İtr-ı zülfüñ karuşup şubḥ nesīm-i seḥere
Gözlüyor göñlüm onun gelmegini ese ese
7. Bilmürem Nevberī men bes nice feryāda gelem
Yetüşe tā ki dilim nālesi ol dād-rese

1422

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Zihī düşvārdur görmek güli ḥār ile bir yirde
Kim ister görsün aḡyārı durup yār ile bir yirde
2. Fiḡān-ı bülbül-i şeydā benim feryādıma beñzer
Onun feryādını gördim dil-i zār ile bir yirde
- 84b 3. Bahā-yı vaşla cān naḳdin virer ‘āşık ne müşkildür
Egerçi kıysalar naḳdi ḥarīdār ile bir yirde
4. Ümīdim naḥlini ḥayfā kurutdı āteş-i āhım
Bu hem bir sehvdür kıyodum onu nār ile bir yirde²²⁴¹
5. Çemende görmüşem yārin yüzinde zülf-i müşgini
Günün şevḳini kim görmüş şeb-i tār ile bir yirde
6. Görüp cānānını Nevber gören dem nuṭḳı lāl oldı
Kalem şerḥ eylüyor ḥālin bu tūmār ile bir yirde

1423

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün

²²⁴¹ sehvdür: sehvidür N2

1. Ey meh-likâ firâkuñ saldı meni ne hâle
Dilden beyâna gelmez fikr eyleseñ hayâle
2. Hâsret qalup vişâle göz nûrını itirdi
Hicrân eritdi cānım dönderdi bir hilâle
3. Duttum hayâle gözden ‘aks-i ruhuñ dem-â-dem
Eflâke yetdi dilden feryâd u âh u nâle
4. Hicrûnde derd-i miñnet başımdan açdı sensiz
Men qorhıram bu hâlim menle hemîşe qala
5. Derd ü ğam u melâli qoyma yanuñda qalsun
Yıĝ baĝla bārbend it gönder maña havâle
6. Müjgān oĝu dilimde mesken dutup ser-â-ser
Bir merhamet gözüyle baĝ mendeki bu hâle
7. ‘Aşkın dıraĝtı Nevber dîvâne bārı virdi
Mecnûnı bir nihâle Ferhâdı bir nihâle

1424

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. ‘Aşkdan bir od düşüp nâ-geh dil-i sūzānıma²²⁴²
Āteş oldı muttaşıl her şām-ı hicrân cānıma
- 85a 2. Bülbül-i şeydâ-dilem gül zikridür nuṭkımdaki
Güş dut her şubḥ-dem cān-süz olan efgānıma
3. Salṭanat taḥtın buraḥ rāḥat günü yoḥdur onun
İstirāḥat isteseñ dur gel benim külhānıma
4. Bir reyāḥīndür yüzü cānānımın gül-zār-veş
Baḥuram gül-nār üzünde sūnbül ü reyḥānıma
5. Men şabādan rāzīyem her şubḥ-dem virsün ḥaber
Bu perīşān ḥālیمی ol sevgilü cānānıma
6. Hālet-i pejmürdemi zūlf-i perīşānı biler
Yār bī-raḥm olmasa muṭlaḥ gelerdi yanıma
7. Qaşd-ı cān itsem yaḳīn ‘afvın qabül itmez nigār
Men bu yüzden ‘ācizem olsun qasem öz cānıma
8. Nevber oldum gül-şen-i ‘aşq içre virdim bārımı
Çoḥ teşekkür eylerem rencim çeken dihkānıma

²²⁴² ‘Aşkdan: ‘Aşkdan N2

1425

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

1. Mecnūn ilen görüşdüm men 'ālem-i vefāda
Menden idüpdür 'aşkın o yirden istifāde
2. Elden salup vücūdım hicrān za'if idüpdür
Yüngül habāblar tek seyr eylerem hevāda
3. Mey-ḥāne küncü hoşdur şavt-ı ney ile bā-hem
Bir yanda nāzlu cānān bir yanda cām-ı bāde
4. Ferhād dağ çapandur bir tīşe ile lākin
Men Bī-sütünü virrem bir āhım ile bāda
5. Aşüb-ı salṭanatdan āsūde küllḥen eydür
Ġavġā 'abesdür ey dil bu süknet-i fenāda
6. Her bir nefesde 'aşık söyler nigāra yā-hū
Çünkü vefā görüpdür ol yār-i bā-vefāda
7. Devrin sürüp gidüpdür Mecnūn bilād-ı ġamdan
Nevber çalupdur imdi cevr-i ġam-ı cefāda

1426

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

- 85b
1. Berd-veş tābān yüzüñ devrindeki zülf-i siyeh
Vara vara eylüyor ol māh-ı tābān rüyı meh
 2. Göz virür fermān töke kıanım kemān-ebrūlara
Çatl için fermān virer cellādına ġüyā ki şeh
 3. Çāh-ı 'aşka düşdüğüm ġünden nihāyet görmürem
Çoğ derindir bu kıuyu kim onda yoğdur tül-i teh
 4. 'Arızuñ zevkıyledür ġül-şende bülbül nālesi
'Ömrü on ġünlük ġüle munca ider mi cāh u ceh
 5. Küllḥen-i rāḫat maña hoşdur bilād-ı 'aşkda²²⁴³
Mümkün olsa itmerem aşlā temennā bāreğh
 6. Bülbülün feryādına bā'ış yüzündür āşikār
ġül dağı nā-ḫağ yire olmuş özünden müştebeh
 7. Ta'ne daşın başıma atmazdı her yandan raķīb
Ḫātırım yanuñda ger manzūr olaydı ġāh ġeh

²²⁴³ 'aşkda: 'aşkıda N2

8. Nevberî rāğîb idüp mey-hāneye la'lüñ meyi
Arhasın humma dayak itmiş elinde bir kadeh

1427

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Merdüm-i çeşmim kalup hasret gül üzlü yārime
Raħmı yoħdur yārimin yüz göstere aġyārıma
2. Her zamān fahrım budur gönlümdedür mihr-i ruħu
Münhaşırdur fikr-i dil her s̄aniye dil-dārıma
3. Ey gözüm bir hadd koy hicrān şebinde yaşuña
Nā-ümīd-i vaşl olan günde gelersen kārıma
4. Men ba'īr-i aşkıyam aşıklarun ser-kaflisi
El uruplar Qayslar Ferhādlar efsārıma²²⁴⁴
- 86a 5. Ğonçalikden bir gülü naħl-i ümīdim açmadı
Nerden esdi bilmürem bād-ı hazān gül-zārıma
6. Terk-i küy-i yār idüp Mecnün düşüp şahrālara
Men cünün olsam geler şahrāya düşmek 'arıma
7. Dağ çapan Ferhāda baħ āhında yoħmuş bir eşer
Tuş iderdim ol dağı bir āh-ı ateş-bārıma
8. Cānda rāħat bulmuyup dil mesken itdi zülfüñi
Çoħ kara gün çekdirüp zülfüñ dil-i bīmārıma
9. Tūṭi-yi ṭab'-ı dilim şekker sevendür Nevberî
Qand ü şekker kat olup bu nazmda güftārıma²²⁴⁵

1428

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Her şeb-i hicrān hayāl ayım gezer eflākda²²⁴⁶
Gāh olur fikrim benim göklerde gāhī hākda
2. Mevce gelmiş şuya baħ gör āftābın şüretin
Şüret-i cānānımı bu dīde-i nemnākda²²⁴⁷
3. Ka'beni zāhid şanur beytü'l-Ḥudā bu fikrdür
Men bilen olsun gerek bu hāne kalb-i pākda²²⁴⁸

²²⁴⁴ Qayslar: Qaysılar// Ferhādlar: Ferhādılar N2

²²⁴⁵ nazmda: nazmıda N2

²²⁴⁶ eflākda: eflākıda// hākda: hākıda N2

²²⁴⁷ nemnākda: nemnākıda N2

4. Miḥnet ü endūh u ḡam ḥilḡatdedür cāna şerīk²²⁴⁹
Onlara yir virmüyün aşlā dil-i ḡamnākda
5. Zīnet-i ḥil‘at degül dünyāda insāna şeref
Bu şeref ba‘zen olur men tek girībān-ı çākda²²⁵⁰
6. Tāb-ı hicrān itmüyüp çıḡmaḡ diler dil sīneden
Şabr yoḡdur men nidim ol çāpük ü çālākda²²⁵¹
7. ‘Āḡibet medfengehin bilmez ne şāh u ne gedā
Defn olunmaz belki de göz tikdigi emlākda²²⁵²
8. ‘Aşḡ sākin dildedür gizlin veyā kim āşikār
Farkı vardur Nevberī ancaḡ onun imsākda²²⁵³

1429

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

- 86b
1. Toḡundı bād-ı şabā zūlf-i ‘anberīn būye
Aparđı göstere deşt-i Ḥotanda āhūye
 2. Düşende zūlf-i yüze ḥ‘ābdan uyandı nigār
Nesīm-i şubḡ ile ḡīsū degende gül-rūye
 3. Vakār u nāz ile durdı ayaḡa ol meh-veş
Götürdi şāneni çeksün siyāh ḡīsūye
 4. Muḡābil itdi yüzün göz ḡüyā virüp ḡayret
Düşende şūret-i meh-rū nigār gözgüye
 5. Sepüp gül-āb-ı mu‘aḡḡar ayurdı tellerini²²⁵⁴
Çemende ḡumrī gelüp naḡmesiyle kū-kūye
 6. Baḡurdı ḡüsnüne dil-ber çoḡ iftiḡār ile
Sitem ḡadengini dutdı kemān-ebrūye
 7. Nigāra derd-i dilimden işāreler virdim
Didi gilayeñi git söyle bir aḡarşuye

²²⁴⁸ pākda: pākıda N2

²²⁴⁹ ḡamnākda: ḡamnākıda N2

²²⁵⁰ çākda: çākıda N2

²²⁵¹ çālākda: çālākıda N2

²²⁵² emlākda: emlākıda N2

²²⁵³ imsākda: imsākıda N2

²²⁵⁴ mu‘aḡḡar: mu‘attar N2

8. ‘İlâc tıbbda yoḡ ‘aşq ile marîz olana²²⁵⁵
Yoḡ ihtiyâcı onun merhem ile dârûye
9. Ciger yananda tökür gözyaşın serin yüzüne
Ta‘accüb eyledi Nevber bile serin şuye

1430

Mef‘ülü Fā‘ilâtü Mef‘îlü Fā‘ilün

1. Hicründe ‘âdet eyledi giryân gözüm neme
Tā şubḡ olunca saldı gamuñ cāna hemheme
2. Takṣîm olanda ‘ayş u müserretle derd ü ğam
Ḥilkatde şāḡib oldula ‘uşşâklar ğama²²⁵⁶
3. Giryân gözümden aḡdı sirişkim firâqda
Etrâfı dutdı mevc-i ğamım döndi ḡulzûme
- 87a 4. Munca cefâ [vü] cevre sezāvār olardı kim²²⁵⁷
Mābeynimizde olsa ‘adâetle maḡkeme
5. Her bir müjeñ ḡadengine bir cān bağıslaram
Gönlüm dönüpdi bezl ü seḡâvetde Ḥâteme²²⁵⁸
6. Tāb eylemezdi ḡasta dilim firqate gice
Zülfünden almasaydı seḡer bûyı meşāma
7. Ey Nevberî şaḡın dime bî-ḡayda derdüñi
Sen dem diyende söylüyecekdir fedem-deme

1431

Fā‘ilâtün Fā‘ilâtün Fā‘ilâtün Fā‘ilün

1. Çoḡ teşekkür eylerem men ḡilkatimde tārıma
Kim muḡabbet toḡmını maḡlût idüpdür varıma
2. Ṭavḡ-ı zincîr-i cünün bir devlet-i ‘uzmâdı kim
Boynumu ondan kenār itmek gelüpdür ‘ārıma
3. Ḳaşlarıñdan ḡorḡuram müjgān şufûfına kemān
Ḳorḡusu virmiş onun bir zerdlik ruḡsāruña
4. Neylemek ‘aşıqlara endüh ile ğamdur naşîb
‘Aşq-ı cānān çekdirür fevc-i ğamı bāzārıma

²²⁵⁵ tıbbda: tıbbıda N2

²²⁵⁶ ‘uşşâklar: ‘uşşâqılar N2

²²⁵⁷ [vü]: -yı N2

²²⁵⁸ bezl: bezl N2

5. Çāre bilmez derd-i bī-dermānıma ašlā ṭabīb
Hikmetin tedbiri yoḡ maḥzūn dil-i bīmārıma
6. Nevberī adlandırıp ʿaşkında cānānım meni
Kara günden kırtarup men Nevber oldum yārime

1432

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

1. Her zamān faḥr idirem cismdeki pīrehene²²⁵⁹
ʿĀkıbet ʿaşkı onu döndürecekdir kefene
- 87b 2. Serv-ḳaddüñle dura baḥse çeküp ḳāmetini
ʿĀr ola servilerin durduḡu yirde çemende
3. Nişbet olsun yüzüñe ḫaḳkı nedür berg-i gülün
Ġonça beñzer mi görüm sendeki Ġonça dehene
4. Degülem rāzī görem senle raḳıbi bu sebeb
Ne revādur ki perī göstere yüz Ehrimene
5. Müşg-bū zülfi yaḳın görmüyüp āhū-yi Ḥotan
ʿİtrını gönder onun bād-ı seḫerle Ḥotana
6. Yād idüp gözlerüñi nergise sallam naḫarım
Yüzüñi ḫāṭır iden demde güle yāsemene²²⁶⁰
7. Evvel āḫir vaṭanım kūy-i serüñ olmalıdır
Nevberī saʿy eylüyor tā yetüşe bu vaṭana

1433

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

1. Şāḫ-ı gülde her varaḳ bir āşiyāndur bülbüle
Mevsim-i gül bāḡlar bir gülsitāndur bülbüle²²⁶¹
2. Berg açup ʿİtrın saçur gül-zārda her berg-i gül²²⁶²
Ḥārı gülde görmeli āḫ u fiḡāndur bülbüle
3. Muttaşıl dād eylese maʿzürdur yoḡdur sözüm
Nāle-i bī-hüdesi ḫayli girāndur bülbüle
4. Şāḫ-ı gülde şubḫ-dem güller açarken Ġonçadan
Gül-şen içre her nefes bir tāze cāndur bülbüle

²²⁵⁹ cismdeki: cismideki N2

²²⁶⁰ ḫāṭır: ḫāṭır N2

²²⁶¹ bāḡlar: bāḡlar N2

²²⁶² gül-zārda: gül-zārıda N2

5. Men raķībün ʔaʕnımı aġyārlar tezvirini²²⁶³
Nice pinhān eylüyüm çünkim ʕayāndur bülbüle
6. Lāle bergin açmuyun dāġ-ı dilim meşhūr olar
Bile ġamġin ħāl ile ħālīm beyāndur bülbüle
7. Nevberî sen bülbül-i şeydāya baġ gönlün kimi
Cism ü cānım bir ʔafes mişli mekāndur bülbüle

1434

Mefʕülü Fāʕilātün Mefʕülü Fāʕilātün

- 88a
1. Terk-i fiġāna itdim min bār istiġāre
Açdım kitābı gördüm bed geldi vāre vāre
 2. Meyle düşüpdi püşküm bundan şora ne bākim
Lāzım gelür ki itmek mey-ġāneni icāre
 3. Dāġ-ı dil-i derūnım pinhān ʔalardı lākin
Saldı onı sirişkim illerde āşikāre
 4. Dirler ʔabībe ʕarz it dāġ-ı dil-i derūnı
Yār itmese ʕilācın bī-ġānedən ne çāre
 5. Gül mevsimin ġanīmet bilsün fiġāmı bülbül
ġiçse onun da zevķi bir de ʔalur bahāre
 6. Menden alup nigārım mihrin raķībe virmez
Bu gence şāġib olmaġ baġludur iʕtibāre
 7. Nevber didi nigārım pozdı ʔaradan adım
Bir aġ güne çıġardar gözden virüp işāre

1435

Mefʕülü Mefāʕilü Mefāʕilü Feʕülün

1. Nuţķım dutulur ʕarız-ı gül-nārı görende
Bir şūret-i bī-cān oluram yāri görende
2. Pür-piç oluram āteş içinde bir ilan tek
Ruġsārdaki ʔurre-i ʔarrārı görende
3. Aġyārıma kīn beslüyürem her dem ü sāʕat
Gül bergine çespīde olan ħārı görende
4. Mey-ġāneni men görmemişem meyden ıraķam
Ser-mest oluram nergis-i ħammārı görende

²²⁶³ aġyārılar: aġyārılar N2

5. Tāvus kimi cilvelenür nāz ile yārim
Hayrān qaluram ondaki reftārı görende
- 88b 6. Mihrāba sücūd eylemegin giçdi zamānı
Fi‘inde riya ‘ābid ü dīn-dārı görende
7. Fāş oldı nihān derd-i dilim ehl-i cihāna
Men nāle iden vaqte dil-i zārı görende
8. Gözyaşını gözden qurudar tūrfe nigāhı
Mesrūr eylüyor gönlümü ruhsārı görende
9. Cānānım özü şādlanur bezmde hayli²²⁶⁴
Müştaşkı olan ‘āşıkı Nevbārı görende

1436

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Olmaz dilimün dād ile feryādı ceresde
Yoḡ şavtı onun dilde olan hüznülü sesde
2. Pervāz eylüyor rūḡ-i revān kūy-i nigāra
Şehbāzlarun uçmağı olmaz bu hevesden
3. Āhım odını göklere hicrūñde yetürme
Te‘şiri olar āh-ı dilin pāk nefesde
4. Pergāle-i dildendür aḡan qanlı sirişkim
Cān hardan olar qanı giden za‘f megesde
5. Durdum yüzüne qarşu alışdım oda yandım
Tāqat olu mu āteşe qarşu quru ḡaste
6. Cānāna didim mihrūñi dutdım dil-i zāra
Taşdıķ eyledi mihrim olar zevķli kesde²²⁶⁵
7. Taḡtū’l-ḡaneki zāhide virdim maña zünnār
Bu rütbe olar Nevberī a‘yānı ‘asesde²²⁶⁶

1437

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Mülk-i dil teslīmini ḡükm itse ḡamzen nāveke
Her müjeñ peykānına düşmez dilimden bir tike

²²⁶⁴ bezmde: bezmide N2

²²⁶⁵ zevķli: zevķili N2

²²⁶⁶ ‘asesde: qasesde

- 89a 2. Min yire taksîm idir dil mülkünü nâveklerüñ
Elde qalmaz bu yaqîn dağun olan müstemleke
3. Bâr-ı ğamdur ham iden serv-i revân tek qâmetim
İ'tibâr itmem ki cân munca girân bârı çeke
4. İstedim tâ giryeden sâkit idem göz merdümin
Hiddet itdi istüyor ruhsârıma yaşın töke
5. Zülf-i müşkindür senüñ her gün ayakuñdan öpen
Qadrimi sen dutmaduñ yanuñda cânân bir tüke
6. Secdeni zâhid ider mihrâba men ebrûlara
İ'tikâdı herkesün olmuş mu'ayyen mesleke
7. 'Aşq mülkün bilmesün havf u haşarsız Nevberî
Añlasun kim kendini salmış fezâ-yı mühleke

1438

Mef'ülü Fâ'ilâtün Mef'ülü Fâ'ilâtün

1. 'İşret-serâda muṭrib âvâz-ı neyle bâde
Mescid qapusu bağlu mey-ḥâneler güşâde
2. Mihrâb-ı kec mişâli zâhid ḥayâli kecdür
Pîr-i muğân mülâyim qalb-i selim ü sâde
3. Ser-mestler başında zevq-i vişâl-i cânân
'Âlim-nümâ ḥayâli dâim olar riyâda
4. Hoş rûzgârı vardur dünyâda aĝniyânın
Dervîş-i bî-nevânın ḥadden ğamı ziyâde
5. Yârin sitem göziyle aĝyâr ta'nesinden
'Âşık mükedder olmuş qaldı ğam u cefâda
6. Gül ḥâr ilen hem-âĝuş bülbül çemende medhüş
Gâhî fiğâna meşĝül gül-şende gâhî dâda
7. Ey Nevberî ta'alluq kes bu fenâ cihândan
Yoḥdur vefâ niçün kim dünyâ-yı bî-vefâda

1439

Mef'âlün Mef'âlün Mef'âlün Mef'âlün

- 89b 1. Fiğân u nâleye gellem şeb-i hicründe şûr ile
Doğar mı üstüme bir gün görüm sensiz sürür ile
2. Sitem peykânını gözden kemân-ebrûya dutduqca
Şikâruña bahursan çoḥ feraḥla çoḥ gurûr ile

3. Raķībün ta‘ne daşından dilimde şağ yirim yoħdur
Olardı ana tāb itmek atulsaydı mürūr ile
4. İtirmiş nūrını gözler firāķuñda şeb-i hicrān
Yüzüñ görmek çetindür bu dutulmuş çeşm-i kūr ile
5. Cihānı terk idüp Mecnūn düşüp deşt ile şahrāya
Vuħūşı rām idüp āħir dutup ülfet tıuyūr ile²²⁶⁷
6. Temennā ‘özr idir Nevber edīb-i bezm-i ‘irfāndan
Özün daħıl idüp bezme nihāyetsiz kuşūr ile

1440

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Dün gördi gözüm serv-i dil-ārānı çemende
Dil murğı konup şāħına cān kalmadı tende
2. Gül bergini her yan döşedi rüy-ı türāba
Ĥam oldu benefşe güzelim bāğa gelende
3. Feryādını hem terk eyledi bülbül-i nālān
Gül den gözünü çekdi ruħ-i yāri görende
4. Şayyād-ı dilim zevke gelüp çıħdı şikāra
Düşdi özü de perçem-i gīsūda kemende
5. Olsun diyü güftārdaki lehçesi şirūñ²²⁶⁸
Eyyām-ı tıfūletde katuplar südi kande
6. Esbāb-ı şefā‘atdi maña türbet-i kūyı
Ĥabre apara bilsem eger anı kefende
- 90a 7. Ĥoysa kademini kabrim üzer şağ gözüm üste
Kalmaz gözümün Ĥasreti ol Ĥāk-i vaţende
8. Ĥayrāndı gözü söylediler çeşm-i Ĥotan tek
Men görmemişem bu gözi āħū-yı Ĥotende
9. Ĥangīn olaram olsa nigārın yüzü dutgun
Göñlüm açular Nevberī ol yār gelende

1441

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün

²²⁶⁷ Vuħūşı: Vuhūşı N2

²²⁶⁸ güftārdaki: güftārdaki N2

1. Dil arturar muḥabbet Mecnûn olan diyâre
Ordan yeter niçün kim ‘aşık vişâl-i yâre
2. ‘Aşka düşen gerekdür sahrâya mâil olsun
Çeksün özün hemîşe bî-ḳayddan kenâre²²⁶⁹
3. Hadd-i kemâle yetmez dîvâne olmuyunca
Tâ virmese vücûdın külliyeten nigâra
4. Cân ile dil cihânda vaşl-ı nigâr içündür
Aḥkâm-ı şer‘e baḥsañ vardur buna işâre
5. Mecnûna ḥalk nâ-ḥaḳ dîvâne söylüyorlar
‘Aḳildi kim yöneldi Leylî olan diyâre
6. Leylînün ‘aşkı saldı şahrâya Ḳaysı men tek
Şîrînün ‘aşkı saldı Ferhâdı kühsâre
7. Şahrâda dutdı ülfet Mecnûn behâim ile
‘Aḳl-ı mükemmel ile lâyıḳdı iftiḥâre
8. Bî-berg şâḥ-ı gülde bülbül taḥammül itdi
Ümîdvâr olupdur gül faşlı nev-bahâre
9. Şabr it firâḳa Nevber vaşl-ı nigâra tâ yet
‘Aşık yeter vişâle şabr ile vâre vâre

1442

Mef‘ülü Fâ‘ilâtün Mef‘ülü Fâ‘ilâtün

1. Şem‘in lüzümü yoḥdur cânân olan oḫaḳa
Az nûrdan ne ḥâşıl pür-nûr olan çerâḡa²²⁷⁰
- 90b 2. Ğam bisterinde cânân gelse ayaḳa durram
Sulṫân gelen zamânda ḥâdim durar ayaḳa
3. Faḫrım budur ki oldum ser-ḥoş lebüñ meyinden
Câm-ı şarâb tâ ki göstermedim dudaḳa
4. Cânânım olmuyanda güftâra men faşîhem
Lâkin gülugîr ollam dursam ḳabaḳ ḳabaḳa
5. Sevdâ-yı ‘aşka Mecnûn ister şerîkim olsun
Bir boş çanaḳı ister ursun dolu çanaḳa

²²⁶⁹ bî-ḳayddan: bî-ḳaydıdan N2²²⁷⁰ nûrdan: nûrıdan N2

6. Olmazdı dil perīṣān ey Nevberī nigārım
El urmasaydı her-gāh her şubḥ-dem darağa

1443

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

1. Bīmār-ı derd olanlar muhtācdur 'ilāca
'Aşkın marīzi olmaz mālīk bu ihtiyāca
2. Hāl-i siyāhı virmem bāc ü ḥarāc-ı hinde
Ḳārūn elinde gence ḥüsrev başında tāca
3. Hicr āteşi yürekden kızdırdı sīne sācın
Mümkin degül el urmağ oddan kızan bu sāca
4. 'Uşşāk nağd-i cānın gāret iden gözündür
Yağmalık örgenübdür 'ādet idüpdi bāca
5. Virmez ṭabīb dermān bīmār-ı 'aşka çünkim
O yazdıķı devālar uygun degül mizāca
6. Ey āh gel ḥazer kıl şöndürme dil çerāķın
Āheste çıḥ toḥunma ondan yanan çerāğa
7. Gözden gelen ḥadengin sīnemde revzen açdı
Sırrımı fāş kıldı ey Nevberī bu bāca

1444

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Her zamān manzūr olur ruḥsār-ı cānān gönlüme
Ḥasretim cārī idir gamdan kara kan gönlüme
- 91a 2. Derd-i cānān cünbüşe geldikçe baḥr-ı sīnede²²⁷¹
Serserī āhım salur ol demde ṭufān gönlüme
3. Kan ile yaşın töker hicrinde göz ruḥsārıma
Cem' olupdur kırmızı la'l-i Bedaḥşān gönlüme
4. Koymasun cerrāḥ eli merhem önermez yaramı
Virmesün zaḥmet çeküp bī-hüde dermān gönlüme
5. Tīre baḥtım yulduzun tapmağ zihī düşvārdur²²⁷²
Doğmasa ruḥsārdan bir māh-ı tābān gönlüme

²²⁷¹ baḥr: bahr N2

²²⁷² düşvārdur: düşvāridur// ruḥsārdan: ruḥsārıdan N2

6. Mıhrüni muhkem dutup tende cıger pergālesi
Urmuşam açılmayan bir kúfl ondan gönlüme
7. Derd ü ğam āġāh idüp cevr ü sitekler haylıni
Birbirine söz virüp gelmişle mihmān gönlüme
8. Ol kadar muhkem dutup ğamlar burahmaz Nevberî
Koy gelüp bahsun benim cānān perîşān gönlüme

1445

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Gül-şende bülbülün bahuram āh u zārına
Şāh-ı gül üzre dād-ı dil-i bî-ķarārına
2. Feryāda gitdi bülbülü gül virdi vaşlını
Ĥandān olanda ĥārı alupdur kenārına
3. Yārın öper ayakını zülf-i semen-beri
Dutmaz yanında ķadrimi bir zülf-i tārına
4. Bārım girān menzil uzaķ rāh pür-ķaķar
Yoķdur ümîd ķāfile-sālār varına
5. Kimdür vire ba'ire muħabbet nevālesin
Tā Leylîni dolandıra Mecnūn diyārına
6. Cānān tamām derd ü ğamı tapşırup maña
Bu 'āşıkın muħavvel olur i'tibārına
7. Vaşl isterem nigārım onu şorsa bilmezem
Müştāk olupdı Nevberî bahsun 'izārına

1446

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 91b
1. Sāķî emāndı ķoyma bizi intizārda²²⁷³
Cām-ı şarābı gerdişe vir bezm-i yārda
 2. Gül-zāra döndi meclisimiz yār elinde gül
Mey nüş terk ider mi meyi nev-bahārda²²⁷⁴
 3. Ārām-ı cān u dilden olup ķaķ'î münķaķı'
Şabr ü şekîb yoķdı dil-i bî-ķarārda²²⁷⁵

²²⁷³ intizārda: intizārıda// yārda: yārıda N2²²⁷⁴ nev-bahārda: nev-bahārıda N2²²⁷⁵ bî-ķarārda: bî-ķarārıda N2

4. Mest olmanın gelüpdi gine başa neş³esi
Terk eylemek ne eldedi ne ihtiyârda²²⁷⁶
5. Āvâz-ı nağme gūşe-i gön̄lümde yir durur
Şavtın maḥalli gūşda hem ḳalb-i târda²²⁷⁷
6. Cānān elinde cām-ı şarāb-ı ḳarīb-i ruḫ
Gül-gün şarāb hoş görünür lāle-zārda²²⁷⁸
7. İnşāfdan ırak idi cānān duta meyi²²⁷⁹
Nevber el atmuyup ona dursun kenārda

1447

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Serve baḫmaz gözlerim serv-i revānım gelmese
Ġonça görmek istemür Ġonça-dehānım gelmese
2. Gözyaşımdu eylüyen hicrānda cānım za'if²²⁸⁰
Dil daḫı ḳuvvet tapar 'aşḳ ile ḳanım gelmese
3. Öyledür derdim ki dil rāzı degül bilsün ṭabīb
Çāresi yoḫdur onun tā mihribānım gelmese
4. Neyledim aḡyārıma ya kim raḳībe netmüšem
Şād olar mı yār eger nām u nişānım gelmese
5. Cān temennā eylüyor cānān eger ḫāzırdı cān
Münkir-i va'd olmaram cāna gümānım gelmese
- 92a 6. Rīşte-i enzāmıda tapmazdı şöhret Nevberī²²⁸¹
Genc-i dilden zevḳ ile ṭab'-ı revānım gelmese

1448

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Ḥayāl-i vaşluñı şöḫbet iderdim öz özüme
Ne bāver itmek olar bu ḫayālden gözüme²²⁸²
2. Yüzüñ ḫayālını ger dutsa merdüm-i çeşmim
Yürek atar özünü pīşvāz için gözüme

²²⁷⁶ ihtiyârda: ihtiyārıda N2

²²⁷⁷ gūşda: gūşıda// târda: târıda N2

²²⁷⁸ lāle-zārda: lāle-zārıda N2

²²⁷⁹ İnşāfdan: İnşāfıdan// kenārda: kenārıda N2

²²⁸⁰ hicrānda: hicrānıda N2

²²⁸¹ enzāmıda: enzāmıda N2

²²⁸² ḫayālden: ḫayāliden N2

3. Nişār-ı maḳdemüñ olsun tamām-ı la'lı ü güher
O genc şāhibine söyle gelmesün yüzüme
4. Fezā-yı aşḳda men yāre doğru yol gidirem
Bu yolda birce ayak Ḳaysdur ḳoyan izime²²⁸³
5. Getürmüşem dile adın nigār-ı gül-rüyın
Ḥalāvet artumuşam bulsan gül-rīzime
6. Ḥarīm-i kūyuñı dutdum ḥayāta işret ivi
Ne sūd ḳoydum ayak çıhdı derd ü ğam dizime
7. Neden bilüp ki ḥalāyık aziz Nevberî sen
İşāre ile diyürler ki ondan el üzüme

1449

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

1. Cānān didi mensiz saña her kim vire bāde
Bil zehrlidür bāde onu içme mebādā²²⁸⁴
2. Dut cām elimden kim odur şerbet-i la'lim
Zevḳ ile onu çek başına bā-dil-i sāde
3. İdrāk virer başına hem ḳalbe teneffüs
Mey yetmez ona neş'ede ya zevḳ ü şafāda
4. Mey-ḥāne-ārā sen özüñi eyleme rüsvā
Ser-mestligün ḥazzı olar cām-ı mināda²²⁸⁵
- 92b 5. İç bāde-i ruḥsārımı it zevḳ ile şöḥbet
Ser-ḥoş yihılup olma sen engüşt-nümāda
6. Cān naḳdine erzāndı vişālim ne tefekkür
Ḥikmetlidi eşyā ne ḳadar olsa bahā da
7. Terk eyle ğam u ğuşşanı Nevber dut elimden
Vaşlım saña ta'yīndi benim levḥ-i ḳazāda

1450

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

1. Ḥün-i dil ile yazdım ol mäh-rüya nāme
Yazdıḳca dil ğamını feryāda geldi ḥāme

²²⁸³ Ḳaysdur: Ḳaysıdur N2²²⁸⁴ zehrlidür: zehrilidür N2²²⁸⁵ ḥazzı: ḥazzı N2

2. İtdim nigāra evvel hicrāndan şikāyet²²⁸⁶
Vaşl eyledim temennā düşdüm hayāl-i hāme
3. Gündüz didim firākuñ elden qarārım aldı
Hicrān oduna yandım gün arhasında şāme
4. Gīsū-yı ʿanber-efşān ruhsāruña perişān
Ey nev-gül-i gülistān hoş-ıtr vir meşāme
5. Gül den laṭīf cismin bādām tek muşaşser
Lāyık bile vücūda gül bergi ola cāme
6. Bād-ı şabāya virdim cānānıma yetürsün
Bu Nevberin peyāmın ol cāndan girāme²²⁸⁷

1451

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

1. Dün gece menzili halvet eyledim yār ile
Dutdı ārām-ı dilim şüret-i gül-nār ile
2. Behcetim dilde olup gözde feraḥ dilde neşāt²²⁸⁸
Menzilim rüşen idi ʿarız-ı dil-dār ile
3. Didim ey serv-i sehī dutmuyor ārām dilim
Nedi fikrūñ güzelim bu dil-i bīmār ile
- 93a 4. Söyledi şabr eyleyüp āteş-i hicrānıma yan
İt müdārā ḡam ile dīde-i hūn-bār ile
5. Cānımı yandıdı çoḡ āteş-i hicrān didim
Firḡatūñ pūça virüp cānımı āzār ile
6. Sāye-i serv-ḡadūñ başıma sen itme dirīḡ
Gel ḡekīmāne yanaş sen bu dil-i zār ile
7. Umma hicrāna olan şabr u qarārı menden
Terk-i şabr eylemüsem āh-ı şerer-bār ile
8. Didi ey Nevberī gel men seni dil-şād eylüyem
Tā gözüñ görmeyecekdir meni āgyār ile

1452

Mefʿülü Fāʿilātü Mefāʿilü Fāʿilün

²²⁸⁶ hicrāndan: hicrānıdan N2

²²⁸⁷ cāndan: cānıdan N2

²²⁸⁸ Behcetim: Beḡcetim N2

1. Gîsûda baġladı meni bir mûy-ı muġkeme
Tapşurdı murġ-i rûhımı bir târ-ı perçeme
2. Hicrân ġamını bâr eyledim dil ba‘îrine
Sengîn bu bâr aġzına keġ geldi hemheme
3. Ser-menzile yetişmedi râh oldı pür-ġaţar
Şahrâları dolandı çatup baġr-ı ġulzûme²²⁸⁹
4. Ĥûn-i cigardi âbı gidince menâzile
Müncerr olup nevâlesi endûh ile ġame
5. Toġm-ı muġabbet ekli olup âbı gözyaşı
Ser-menzile yetünce ġanâ‘at ider keme
6. ‘Aşıkdı yâre çâresi ġam bârı arġada
Efsârını virüpdı mürüvvetlü âdeme
7. Her semte çekse başını gerden dutup gider
Hem ihtirâzı yoġdur onun çarb-ı muġkeme
8. Nevber ba‘îr-i dil nice tã‘at-perestdür²²⁹⁰
Gerden ġoyupdı munca girân bâr-ı pür-ġame

1453

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 93b
1. Yüzüñ ġayâlile baġdım ġiçen gice aya
‘İzâr-ı alüñ öñünde görüñdi bir sâye
 2. Hevâ-yı zülfüñe cân bâde gitse mesrûram
Fedâ olaydı cânım turre-i semensâya
 3. Ĥamer mişâl olabilmez kemân-ebrûya
Ĥadeng-i ġamzeñi nirden bular duta yaya
 4. Süheyl gözlerinün şavġıdur düşen dilime
Mübeddel itdi onu tende la‘l-i ġamrâya
 5. O ġara gözlerinün ser-ġoşu ayılmayacak
Ne ihtiyâcı onun bâde-i muşaffâya
 6. Tenimi dürd-i mey it ġoygılan ayaklansun
Niçün ki bâde ayakdan yetüpdı bâlâya

²²⁸⁹ baġr: bahr N2²²⁹⁰ tã‘at-perestdür: tã‘at-perestidür N2

7. Ne sūd görmedi Nevber cünün olan Kaysı
Suāl iderdi niçün düşdi deşt ü şıhrāya

1454

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Ecel yetişdi diyün ölmegim nigārıma
Virün selāmet ser-i yār-i gül-^çizārıma
2. İ'ādet itmedi hasta olan zamānımda
Gelüp ayakını koysun diyün mezārıma
3. Elini başıma koyup koyar mı baş daşıma
Töker mi gözyaşını kabr-i hāksārıma
4. Ne hāle koydı meni miḥnet ü melāl u ğamı
Diyün bu ğamları yār-i ğam-güsārıma
5. Alışdırupdı tenim hicrinün şerāreleri
Cānımdan āteş alar gelmesün kenārıma
- 94a 6. Dutup güzēr-gehi eyledim besi nāle
Kulağ dutmadı ašlā figān u zārıma
7. Bilirdi dil ğamını Nevberī o meh-sīmā
Terahḥum ile salaydı nazar ^çizārıma

1455

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Dil ihtiyārını virdim nigār-ı meh-rūya
^çİtāb itdi onu tapşurupdı gīsūya
2. Muğaşşır itdi yete her güne bir oḡ gözden
Bu hükümü tapşurdu cānān kemān-ebrūya
3. Tılsım-ı gözlerine saldırup dül ü cānı
Dūçār idüp dilimi siḥr-kār cādūya²²⁹¹
4. Sırışk-i çeşmi gözümde tükenmezin görürem
Niçün o servin ayakı gereklidür şuya
5. Seḥāvet itmedi Hātem metā^ç-ı dehri virüp
Gerekti cān u dilin bezl ideydi bir mūya²²⁹²

²²⁹¹ siḥr-kār: sihr-kār N2

²²⁹² bezl: bezl N2

6. Muqayyed itmedi hicrân meni salanda oda
Tevekkül eyledi gönüm müdâm yâ-hûya
7. Seher nesîm ile cânân sifâriş itdi maña
Konaqdı Nevberî ondan yeten bu hoş-bûya

1456

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1. Gönül meşgûl ider fikrim hayâl-i la'l-i sîb ile
Bu nev' ilen özün sahlar vişâle bir firîb ile
2. Degül ta'cîl itmekden müyesser vaşl-ı 'uşşâka
Ezel günden kaderlenmiş her 'aşîk bir naşîb ile
3. Maña bir turreci yârin cünûn zincîri kayd oldu
Nice şöhretlenüp Şan'an bu yolda bir şalîb ile
- 94b 4. Nice men terk idüm 'aşkı dilimde hakk olup mihri
Emizdirmiş meni dâyem muhabetli halîb ile
5. Seni yâd eyelüyor gönüm gelende dâd u feryâda
Nedür farkı dilin ey gül figânı 'andelîb ile
6. Koyun kabrim hişârına atulmuş ta'neler daşın
Bilinsün halka bu daşlar atulmuşdur raqîb ile
7. Bañun hârın cefâsına figânı bülbül-i zâra
Necîbi düşmesün yâ Rab cihânda nâ-necîb ile
8. Bu söz kânı ne yirdendür soruşdı müdde'î Nevber
Didim hem-şoñbet olmuşdum hemîşe bir edîb ile

1457

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Firkatüñ yâd eyelüyüp âşüfte-hâl oldum gine
'işretimden el çeküp ehl-i melâl oldum gine
2. Hoş giçerdi 'ömrüme olsaydı hâşıl kâm-ı dil
Hicrünü yâd eyledim dutgun-hayâl oldum gine
3. Terk-i dünyâ eyelüyüp düşdüm nigârın 'aşkına
Fikr-i vaşl-ı yâr ilen şâhib-kemâl oldum gine
4. Söylüyordım derdimi gâyet olan demde dile
Rû-be-rû durdım ona bi'l-merre lâl oldum gine
5. Deşt-i hayretten ayak çekmek maña mümkün degül
Zevk-i vaşl-ı yâr ilen Mecnûn-hişâl oldum gine

6. Cennet-i ruhsārda hāle el urmağ istedim²²⁹³
Terk-i cennet eylūyen Ādem-mişāl oldum gine
7. Derd-i ‘aşka Nevberī dermān virer mi bir ḥekīm
İhtiyācım ḥāldür muḥtāc-ı ḥāl oldum gine²²⁹⁴

1458

Mütefā‘ilün Fe‘ülün Mütefā‘ilün Fe‘ülün

- 95a
1. Naẓarın yetürse ḥoşdur gözümüz o māh-rūya
Ne ki şāh olup da başın sala renc-i güft ü gūya
 2. Gice gündüzüm bir oldı yığışupdı raḥt-ı ḥ‘ābım
Gözüm ‘ādet eylüyüpdür tökülen bu ḳanlu şuya
 3. Ne cihāndı bu ne cāndur ki fenāya söykenüpdür
‘İvāz eyle her ikisin ser-i zülf-i müşg-būya
 4. Dadanupdı göz tökende yüzüme revān sirişkin
Gide yalvara ciger hem meded eylesün dumū‘ya²²⁹⁵
 5. Göze ḳan şağıldı sensiz niye gelmedüñ nigārım
Meni muntazır ḳoyursan yüregimde ārzūya
 6. Eşigüñ türābı cānān elime teyemmüm oldı
Daḫı yoḫ namāza ḳaydım şu ilen olan vuzūya
 7. Niye ḥam-ḳad oldu Nevber diseler virün cevābın
Ḳutarup ḳıyām-ı ṭā‘at gidüp imdi de rükūya

1459

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Gözüm şerm itgilen munca sirişkim tökme ruhsāra
Aḫan bu eşk-i çeşmimden olar mı derdüñe çāre
2. Uşan bu nāleden ey dil fiğān itmek kifāyetdi
Gidüp kūy-i ser-i yāre yanaş bir nev‘i dil-dāra
3. Kemān-ebrūya meyl itdüñ buraḫduñ ṭāḳ-ı mihrābı
Nice āvāredür zāhid özüñ de olduñ āvāre
- 95b 4. Ne inkārı seni ser-ḫoş idüpdür la‘l-i mey-gūnı
Ne ḳadri mümkinüñ vardur eyle taḳlīd mey-ḫ‘āra

²²⁹³ ruhsārda: ruhsārıda N2

²²⁹⁴ ḥāldür: ḥālidür N2

²²⁹⁵ dumū‘ya: dumūya N2

5. Yetürmez başa sevdâsın kuşûr olsa metâ'ında
‘Abeşdür salmasun zâhid kuşûrâtını bāzāra
6. Yüzüñ Ka‘be Hacer hâlûñ lebüñ Zemzem saçüñ örtük
Hudâsı yahşî yol virsün giden hacca bu züvvāra
7. Kalem oynak idir elde yazarken vâsf-ı cānānı
Ferāmûş itmüyüp hâli koyar bir noқта ruhsāra
8. Yüzüñden doymaram cānān eger terk-i ziyā itmesem
Ne kadri göz ki bīnādur gerek baḥsun ruḥ-i yāra
9. Senüñ yanuñdadur Nevber temennā-yı vişāl eyler
Elinde dāmen-i luṭfuñ ḳalup yalvara yalvara

1460

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Rüyüñ kimi açılmadı gül nev-bahārda²²⁹⁶
Her yan dolanmuşam çemen ü bāḡ u zārda
- 96a 2. Lākin gözüñ şebāḥeti nergis gülündedür²²⁹⁷
Baḥdım ki titremek görüñdi dil-i bī-ḳarārda
3. Bir ay semāda olmadı tābān yüzüñ kimi
Ḳaddüñ mişālî serv-i revān bāḡ u zārda²²⁹⁸
4. Dil şād olur vişālüñi yād eylügen zamān
Yüz gülmüyüp firāḳuñ ile rüzgārda²²⁹⁹
5. Devr-i ruḥuñda hâl-i siyāh ile dām-ı zülf
‘Aşık dilin tuzaḳa salur āşikārda²³⁰⁰
6. Kūyuñda cān virerdim eger olsa mümkünim
Cān virmek olsa rüz-i ezel ihtiyārda²³⁰¹
7. Deḫşetlidür diyār-ı muḥabbet düşen gidir
Çohlar virüpdi Nevberî cān bu diyārda²³⁰²

1461

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

²²⁹⁶ nev-bahārda: nev-bahārıda// zārda: zārıda N2 bu

²²⁹⁷ bī-ḳarārda: bī-ḳarārıda N2

²²⁹⁸ zārda: zārıda N2

²²⁹⁹ rüzgārda: rüzgārıda N2

²³⁰⁰ āşikārda: āşikārıda N2

²³⁰¹ ihtiyārda: ihtiyārıda N2

²³⁰² diyārda: diyārıda N2

1. Şabāḥ olanda göz açdım gül üzlü yār üzüne
Baḥurdı gözlerim ol nergis-i ḥumār üzüne
2. Çemen seyāḥati dilçün feraḥdı yāduñ ile²³⁰³
Baḥanda sünbül ü gül ü nergis bahār üzüne
3. Siyāḥ dāne-i ḥālī beyāz yüzde ‘aceb
Bu kara dürr ne yirden düşüpdi qar üzüne
4. Ğanīmet oldı şabā tepredüp niḳābı demī
Açıldı yār üzü baḥdım men āşikār üzüne
5. Siyāḥ zülfi kenār eylese ‘izārından
Şeb-i firāḳı ‘ivaż eylüyor nehār üzüne
6. Ayun yüzünde leke olduḡu nihān ki degül
Uşanmuyor o baḥur lekkesiz nigār üzüne
7. Yüzünde dāne ‘araḳdan düzülmüş inci tek
Düşüpdi yoḡsa gülün şeb-nem-i bahār üzüne
8. Gözümde Nevberī yoḡ ṭāḳat-ı naḳar yāre
Odur ki ḳaldı gözüm dāim intizār üzüne

1462

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 96b
1. Dāda geldim ney kimi şām u seḡer ḡam-ḥānede
Ney dilimden ün dutup feryād ider mey-ḥānede
 2. Yandı cānım āteş-i şem‘-i ruḡ-i cānān ilen
Bir bile odlanmaḳı herkes görür pervānede
 3. Zülfünü cānān düzer gözḡüye ḳarşı şubḡ-dem
Özge bir ḥālet olur şimşād eliyle şānede
 4. Tövbe itdim ḳoymuyam mey-ḥāneden dıḡra ḳadem
Çünki men görrem yüzün cānānımın peymānede
 5. Ehl-i ḳadr eyler meni ilde cünūnluk ḥāleti
Ḥalk için bir dil-rübā şüret olur dīvānede
 6. Ḥumma tekye men idüm zāhid dayansun minbere
Herkes eyler ṭā‘atın ḳalbi seven bir ḥānede
 7. Eyledi vīrān dili cānān muḡabbet küncine
Bu meşeldür Nevberī kim genc olar vīrānede

²³⁰³ seyāḥati: seyāḥati N2

1463

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Görsenen demde hemân nergis-i cādū gözüme
Gelmüyor cümle cihân kıadrda bir mū gözüme²³⁰⁴
2. Heves arturmaluyam yād-i gözünle Hötana
Görsene orda benim sen kimi āhū gözüme
3. Ārzū itdi gözüm görmege ol tāze mehi
Egri gördükde onu yād ola ebrū gözüme
4. Gözümün h̄‘āhiş idir bir gice rāhat yuħusu
Dil hayālātı gele kıoymadı uygu gözüme
5. Bāğa vardur hevesim serv-kādūñ h̄‘ātırasi²³⁰⁵
Servden çün görünür kıāmet-i dil-cū gözüme
- 97a 6. Kıaṭṭ olar tende nefes olmasa cānān nazarı
Baħmasa luṭf ile ol ‘ārızı gül-rū gözüme
7. Kıara gün kim çekürem Nevberī ondandı bu hem
Toħunur devr-i ruħ-i yārda gīsū gözüme²³⁰⁶

1464

Fā‘ilâtün Fā‘ilâtün Fā‘ilâtün Fā‘ilün

1. Men ki ser-mest olmuşam bir gūşe-i mey-hānede
Doymuram meyden gine kıalmış gözüm peymānede
2. Cānı virmek herkese cānānına āsān degül
Bu şıfat birce olar Mecnūn kimi dīvānede
3. Şem‘-i ruħsāra yanup h̄‘ākister olmaķ sehldür²³⁰⁷
Görmüşem men bu işi cān yandıran pervānede
4. İsrirāhat salṭanat taħtında yoħdur gözleme
Rāhatı gel görgilen men olduķum külhānede
5. Külhan olsun meskenim kūy-i ser-i cānānda
Olmasun aşlā gözüm sulṭan-nişīn kāşānede
6. La‘l ü gevherle dutup genc-i dilim ey Nevberī
Kıoydı vīrān yār onu kim genc olar vīrānede

²³⁰⁴ kıadrda: kıadrıda N2²³⁰⁵ h̄‘ātırasi: h̄‘ātırasi// Servden: Serviden N2²³⁰⁶ yārda: yārıda N2²³⁰⁷ sehldür: sehldür N2

1465

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Āteşin kisvet giyüp seyr-i gülistân eyleme
Lâle bağrın çehre-i alüñ kimi kıan eyleme
2. 'Arızuñ gül-zârda gösterme hamrâ güllere²³⁰⁸
'Andelîbi reşkden gül-şende nâlân eyleme
3. Ğonçaya açma dehen remz-i nihânı bilmesün
Nergis-i şehlâ gözün fikr ile hayrân eyleme
- 97b 4. Hınde kıılma gösterüp rüyuñ çemende lâleye
Lâlenün de bağruñı bağrım kimi kıan eyleme
5. Cevrünü kem kııl meni itme muqayyed gamlara
Āteş-i hicrânunuñı cāna ferāvân eyleme
6. Hı'āhiş itsen açmasun gül-zârda bir Ğonça gül²³⁰⁹
Bāğda sîneñ açup çāk-ı girîbân eyleme
7. Nevberî dil-bend idüp çāh-ı zenaħdân
Bî-nevāya raħm idüp Mecnūnı zindân eyleme

1466

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Toħundı şubħ şabānun nesîmi Ğisūya
Apardı göstere 'ıtrın Ğotanda āhūya
2. Kāmer Ğörüpdı meger yārimin Ğam-ebrūsın
Özini beñzer idüpdür kemān-ebrūya
3. Ğazab kemānına virmiş Ğadeng-i Ğamzesini
Hirāsdan dilimi min def^ca çeküp şuya²³¹⁰
4. Zi bes ki Ğam eridüp firkatünde peykerimi
Ki tül-i 'arzı onun yirleşendi bir mūya
5. Muħabbet istedi Ğözden ne çāre sāde Ğöñül
İnandı Ğamze-i meste dutuldı cādūya
6. Mu'ayyen itmedi nabzım tabîbe derd-i dilim
'İlācı kıaldı onun ol tabîb-i meh-rūya

²³⁰⁸ gül-zârda: gül-zârıda// reşkden: reşkiden N2

²³⁰⁹ gül-zârda: gül-zârıda// Bāğda: Bāğıda N2

²³¹⁰ Hirāsdan: Hirāsidan N2

7. Verem ki diledi Nevber ‘ilâcı yoḥdur onun
Bu ḥasta meylini salmaz ṭabîbe dârûya

1467

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 98a 1. Mizâcuñ telḥ-i kām itme şarâb-ı telḥ-kām ile
Ḥaḳîḳat bâdesin dutma ber-â-ber bu ḥarâm ile
2. Göñül elbette hûş-yâr çekil mey-ḥâne vü meyden
Özüñi saḥla bir nev‘i cihānda ihtirām ile
3. Leb-i cānāndan nûş it şarâb-ı la‘l-i gül-fāmı²³¹¹
Ne kâruñ köhne külḥanda rücū‘uñ yoḥdı cām ile
4. Ne ḳadr ‘ömr iden olsañ fenâ-ender-fenādandur
Çalış terk-i ḥarâm eyle ‘azîz ol nîk-nām eyle
5. Göñül vir şâh-ı ḥübāna ricā ḳıl dāmeninden dut
Ġulām-ı dergeh-i şâh ol du‘â-yı şubḥ u şām ile
6. Refîḳ-i ‘arîf ol ey dil uzak ol cehl ü cāhilden
Ṭarîḳ-i faḳrî dut dāim merāk-ı zevḳ-i tām ile
7. Müdebbir olan bâ‘iş-i cihānda nîk ü bed-kāra
Buraḥ ednānı ey Nevber otur ḥaş ile ‘ām ile

1468

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Murḡ-i dil saldı heves ol dāne-i hindûlara
Dutdurup âḥir özün dām-ı siyeh ḡisûlara
2. Cān ḳutarmaḳ ‘aşıḳa mümkin degül peykāndan²³¹²
Çünki göz dāim virür müjgān oḥun ebrûlara
3. Sürme-i çeşm eylügen yārin ḡubār-ı rāhını
Göz revāḳın dutmuyun her şām-ı hicrān şulara
4. Gerçi rıḍvāna Ḥabeş girmez velî cānān virüp
Cennet-i ruḥsārını ḥāl-i siyeh hindûlara
98b 5. Şām-ı hicrānı gice şubḥ eyledim bir nev‘ ilen
Tekye itdim şabr ile zıkr itdügüm yā-hüya

²³¹¹ cānāndan: cānānıdan N2

²³¹² peykāndan: peykānıdan N2

6. Derd-i ‘aşkın çāresi ey Nevberī mümkün degül
Kim kabül-i şihhati muhtāc ola dārūlara

1469

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Dil-şād oluram ‘arız-ı cānānı görende
Gönlüm açulur kāmēt-i Tūbānı görende
2. Ser-hoş yihulup kūy-i serin toprağı ollam
Āhū kimi ol nergis-i şehlanı görende
3. Cānım sıhulur firkatüñi yāda salan dem
Karşımda duran miḥnet-i hicrānı görende
4. Feryādıma dād artururam dādıma nāle
Bülbülde olan nāle vü efğānı görende
5. Gül-reng yüzüñ yāda düşer bāğ u çemende
Mecnūn oluram şüret-i Leylīni görende
6. Zülfüñ dilimi pīç eylüyor odda ilan tek
Ruhsāra düşen zülf-i perīşānı görende
7. Min renge düşür reng-i ruḥum Nevberī herdem
Ol gonça-lebi ‘arız-ı ḥandānı görende

1470

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Rūyuñ kimi gül var mı cihānın çemeninde
Yā kim saçınun ‘ıtrı çemen yāseminde
2. Kūy-i serinün toprağı bir ḥāk-i şifādur
Vācibdür onu saḥlasañ ‘āşık bedeninde
3. ‘Uşşāklarun olmaz ölen vaḳte suālī²³¹³
Ser-ḥaṭtuñ eger olsa ol ‘āşık kefeninde
- 99a 4. Senle çekülen adım ider vaşla kifāyet
Ḥāşıldı benim kām-ı dilim il süḥanında
5. Dutma yüzüme ta‘ne-i aḡyārı niçün kim
‘Ādet biledür renc olu her gül tikeninde
6. Ter kaṭresidür gül yüzüñ üstünde şebāhat
Şeb-nem töküler berg-i güle şubḥ çeninde

²³¹³ ‘Uşşāklarun: ‘Uşşāklarun N2

7. La‘l-i lebinün rengi salup ‘āleme şöhret
Olmaz bile bir la‘l-i haṭālar Yemeninde
8. Nevber nedi bu ṭurfe ḥayālāt u maḳālāt
Dāim diyolar sözlerin iller deheninde

1471

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ney nevālanmaz ona sūzān dilim dem virmese
Dil fiḡān itmez eger cānān ona ḡam virmese
2. Māh-ı tābān ḡurresin eflāke sıḡdırmaz eger
Devre-i çarḡ-ı felek her gün ona kem virmese
3. Gözyaşın tökmez eger hicrāna dil dāḡlanmasa
Dil yanup şām u seher her dem ona dem virmese
4. Bülbüle feryādımı virmezdim olsun naḡme-gū
O benim feryādıma eḡḡānı bā-hem virmese
5. Yāre dil virmezdim er ḡılḡat demi mecbūr olan
Evvel ol Ḥavvāya dil ecdādım Ādem virmese
6. Dilden imdād istiyor a‘zā-yı cānım ser-be-ser
Cism ü cānı tāb olar dil onlara dem virmese
7. Nevberīden cān diler cānān vişāl-i rüyına
Ol seḡāvetden düşer cānın dem-ā-dem virmese

1472

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ol zamān kim bildiler men ‘āşıḡam ra‘nā güle
Virdiler nişbet meni bir bülbül-i şeydā dile
- 99b 2. Gül-şen içre gül görüp yāduñla feryād eyledim
Oḡşaduplar nālemi cān-sūz nālān bülbüle
3. Bir ḡabāb ile tenim mīzāna ḡoysa veznde²³¹⁴
Farḡ itmez veznimiz aşlā aḡırdan yüngüle
4. Sünbül öz naḡmındadır ḡīsū perīşān men kimi
Bu perīşānı görüm kim virdi nişbet sünbüle
5. Men nice fāş eylüyem derd-i dilim cānānıma
Yār ider mi bilmürem bir çāre munca müşķile

²³¹⁴ veznde: veznide N2

6. Micmer-i s̄inemdedür Şeb t̄a seher hicr̄ān odi
K̄orh̄uram ey Nevber̄i c̄ānım yanup d̄önsün küle

1473

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Mihr̄üni dutdum dile adım düşüpdür dillere
Fāş olup pinh̄ān ğamım giryān gözümde illere
2. Cūy-bār-ı gül-şene gösterme ‘aksüñ Őu virer
Bir nezāket hem yeter ra‘nā yüzüñden güllere
3. Sünbülün nazmın dağıt c̄ānān çemen seyrinde sen
Pīçtāb-ı zülfüñü göster hemān sünbüllere
4. Gülü gördüm ‘ārızuñ düşdi çemende h̄āṭıra
Hem-dem oldum nāle vü feryādda bülbüllere²³¹⁵
5. Her müjeñ bir oḡ kimi degdi dil-i mecrūḡıma
Men onu tuş eyledim sen kimi seng-i dillere
6. Reh-güzāruñdan müjem cem‘ eyledi gird-i rehüñ
İşfehān ehli dutup gūyā ki sürme millere
7. K̄ārvān-ı ğam gelür Nevber müheyyā kıl dilin
Senden ötri bār olup derd ile ğam maḡmillere

1474

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Yüzüñ ḡayāli düşende gözüm revāķına
Dil az k̄alır özini tullasun ayāķına
- 100a 2. Nigār maḡdemini pīşvāz ider göñlüm
Nevāziş ile çıḡar yārimün k̄abaķına
3. Cünündi K̄ays yaķın geşt idüp beyābānı
Ki t̄āb eylemedi Leyl̄inün firāķına
4. Terahḡum ile meni yād iderse c̄ānānım
Geler mi gözyaşı bir de gözün revāķına
5. Ğamuñda girye idem duymaram sabāḡa kimi
Gözüm k̄arası eger dönse de göz aķına
6. Göñül diler ki eme Nevber̄i leb-i yāri
Ta‘accüb itmelidür göñlümün mezāķına

²³¹⁵ h̄āṭıra: ḡāṭıra// feryādda: feryādıda N2

1475

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Cānān odur ki nergis-i şehlānı göstere
Şehlā gözünde 'āşıkına cānı göstere
2. La'l-i lebinde āb-ı hayātı virüp nişān
Her kelmesinde mu'ciz-i 'Īsānı göstere
3. Gonça lebi tebessüm idüp gül tek açıla
Gül-gün yañaķı lāle-i hamrānı göstere
4. Rūd-hāneni gözüm yaşına nişbet eyelüye
Dād u figāna bu dil-i şeydānı göstere
5. Göz hasretin gilayesini eyelüyen zamān
Merdümlerine çāk-ı girībānı göstere
6. Her kim suāl eylese aḥvāl-i 'āşıkı
Devr-i ruḥunda zülf-i perīşānı göstere
7. Şirīn şıfatlı ḥüsnde Leylī-miṣāl ola²³¹⁶
Ferhāda kūhı aysa beyābānı göstere
8. Nevber dili ḥazāndi enzāma söz dolu
ābildi sözde la'l-i Bedaḥşānı göstere

1476

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 100b
1. Haçan görer gözümüz yār elinde bir bāde
Bu ğamlu gönlümüzü döndere dil-i şāde
 2. İçüp nigārın elinden şarāb-ı gül-fāmı
Ḥarām ḥamr ile bu 'aķlı virmüyek bāde
 3. Dolandırak yüzümüz 'āşıkāne mey ṫarafa
Nigār leblerini cām tek salaķ yāde
 4. Ayaklar altda düşüp dürd mişli tapdaķ olaķ
Dönüp şarāba olaķ kelle-i mu'allāde
 5. Sürürı albe salaķ yār māh rüyından
Hemişe dilden öter ğam durupdur āmāde
 6. Nigār itmese Nevber 'ilāc-ı derd-i dile
Bil onda bāde yeter ğamlı günde imdāde

²³¹⁶ ḥüsnde: ḥüsnde N2

1477

Mefā'ılün Fe'ılātün Mefā'ılün Fe'ılün

1. Alışdım âteşe yandım şerār-i āh ile
Odın ne ülfeti bu huşk olan giyāh ile
2. Cerī bilür meni 'aşkuñ kıtāl-i ma'rekede
Töküpdi derd ü gamı üstüme sipāh ile
3. O kara kaşlara men māh-ı nev disem ne olar
Cünün gözünde ne farkı ağın siyāh ile
4. Ta'accübem maña zāhid ne yüzle töhmet idir
Şu'ürı olsa gider men giden bu rāh ile
5. Gice ümīd eylüyor vaşlına olanda gice
'İvaz idir giceni tazedden şabāh ile
6. Bilir mi hāl-i dil-i zārımı gören yārim
Revā mıdur öle Nevber bu iştibāh ile

1478

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 101a
1. Didim cānān müyesser kıl vişālūñ ārzümende
Didi şabr it bu niyyetde tevekkül it Hudāvende
 2. Egerçi söyledim yāre gani-dil dervişem lākin
Bu devlet devlet-i 'uzmā gözüm vardur gine sende
 3. Degül başdan çıhan aşlā cihānda 'aşk sevdāsı
Onu herkesde il görmüş degül bir sende ya mende
 4. Dime şāhım hayāl eyle gedā dervişler çoğdur
Seni tahta muķim eyler itā'atda duran bende
 5. Ğurūr-ı taht u tāc olma'azīz-i Mışr olan Yūsuf
Suāl it hāl-i Ya'kūbı itā'at farz-ı ferzende
 6. Hayāl-i salţanatdan giç başuñdan dūr ola ğavġā
Hevā-yı 'aşk ile hoşdur ferāġat künci külhende
 7. El urma dāne-i hāle itirme cennet-i hüsni
Muşahhaşdur görüp Ādem bunu İblīs-i pür-fende
 8. Şabā yüzden kenār eyler niķāb-ı zulmet-āsāyı
Düşer bir şevķ hüsniñden dile çün berķ-i rahşende
 9. Firāķa nār-ı hicrāna devām itmez dil-i Nevber
Yanup yanuñda kül olsa olar bu hāle ferhunde

1479

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1. Asıldı perde-i gönlüm nikâb tek yüzüne
Muhabbet ebri olup âftâb tek yüzüne
2. 'Araç durupdı yüzünde hayâ vü 'işmetden
Düzüldi kaçre-i terler gül-âb tek yüzüne
3. Gözüm revâkına göz sıgmuyor ta'accübden
Bağar hevâ ile dolmuş habâb tek yüzüne
- 101b 4. O şevkler ki çihur revzen-i niķābuñdan²³¹⁷
Ħesāba dut onu berķ-i seĦāb tek yüzüne
5. Ne nev'î şabr eylüyüp baĦmasun saña Nevber
ĦaranĦu bir gicede māh-ı tāb tek yüzüne

1480

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Ey gönül cām-ı meyi çek başa cānān 'aşķına
Çünki cānānuñ düşüp vaşlında bu cān 'aşķına
2. Söz virüp cānān gele bir laĦza bezm-i 'işrete
Bādeler nüş eylerük bu 'ahd u peymān 'aşķına
3. Çāk idüp sīneñi hicrāna cānuñ yandıma
Cām dut sīmīn-ten ü çāk-ı girībān 'aşķına
4. Dāima ser-mest olup hūş-yārlıķdan el götür
Dehr hūlyāsın buraĦ düşme bu devrān 'aşķına
5. Hem-dem-i sākī olup 'ömrüñ giçür mey-Ħānede
Serv-tek gerden-keş ol serv-i Ħirāmān 'aşķına
6. Bāver itme zāhide soĦsun gözine tātatin
Nevberī tek düşgilen bir nāzlu cānān 'aşķına

1481

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Bülbül-i bī-çārenün gül-şende baĦdım dādına
Görmedim bir gül yete ol bī-nevā imdādına
2. Bildi Şīrīn kim onun şehd-i muşaffādur lebi
Bes niçün zehr eyledi şīrīn lebin Ferhādına

²³¹⁷ şevkler: şevkiler N2

3. Şād olupdur Leylī hem kim Ƙaysı Mecnūn eyledi
İtdi şahrā-yı cūnūn noqşān yetürdi adına
- 102a 4. Ƙays taḥşīl eyledi mektebde ḥarf-i lām ü yā
Onu kerrāt eyledi ḥatm oldı Leylī adına
5. Ğam ğam üsten gönlüme koydı belā üsten belā
Virmedi dil ḥāhişin cānān dil-i nā-şādına
6. Nevberī cānān idüp ‘aşkına rüsvā-yı cihān
Çāresiz derde salup hem yetmedi imdādına

1482

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Gözaltı bir nazar itdim ḥumār-ı gözlerüñe
İcāze vir ki baḥum āşikār gözlerüñe
2. Doyar mı göz yüze baḥmak müyesser olsa ona
Hemīşe muntazıram bir ḳarār gözlerine
3. Gicem firāk ile giçdi günümse miḥnet ü ğam
Ne vaḳte dek ḳalaram intizār gözlerine
4. Ne gelmedin ne sıfāriş gelenden eylemedüñ
Baḥar mı bir de gözüm ey nigār gözlerine
5. Gice ḳaranġusu bir yan ḥayāl-i zülf-i siyeh
Seḥer olanda düşer zülf-i tār gözlerine
6. ‘İlāc-ı derd-i dilim ğayrıdan degül ḥāşıl
Virüpdı ‘aşḳda dil ihtiyār gözlerine²³¹⁸
- 102b 7. Kemend-i zülfüle dutdı firībi dāne-i ḥāl
Bu ḥasta gönlümü itdüñ şikār gözlerime
8. ‘Aceb ki Nevberī düşdi kemend-i ġisūya
Onu kim eyledi bilmem dūçār gözlerine

1483

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Min cefā cānāndan yetse revādur gönlüme²³¹⁹
Āteş-i hicrānı min zevḳ ü şafādur gönlüme

²³¹⁸ ‘aşḳda: ‘aşkıda N2

²³¹⁹ cānāndan: cānānıdan N2

2. Kām alarsañ mı felek ger nā-murād itseñ meni
Vaşldan cānān ḥayālî iktifādur gönlüme²³²⁰
3. Olmadı derd-i dile hergiz mu‘ālicden ‘ilāc
Bāde-i la‘l-i leb-i cānān devādur gönlüme
4. Bülbül-i şeydā benim feryādımı dutdı dile
Nāleme imdād idir çün āşinādur gönlüme
5. Yāre men dil virmüşem ey Nevberî ne i‘tirāz
İbtidādan bilmüşem ‘aşkı belādur gönlüme

1484

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Qoyma yüzüne zülf-i siyāhuñ ola hele
Noqşān yeter on dörd gicelik bedr-i kemāle
2. Vaşluñdur olan fikr ü ḥayālîmde temennā
Fikrini gine saldı göñül emr-i muḥāle
3. Vaşfuñda eger olsa kuşurım onu ‘afv it
Nergis gözüñe söylemişem rüyuña lāle
4. Dîvāne diyüp ta‘ne iderler maña her yan
‘Aşkuñ meni gör ‘āķibetin saldı ne ḥāle
5. Ser-ḥoş didiler ḥalk maña bilmedim āḥir
Mey-ḥānede kim gördi meni elde piyāle
- 103a 6. Mecnūn gideli oldı muḥayyed ḡamı netsün
Kıldı ḡamını Nevbere dünyāda ḥavāle

1485

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Rū-be-rū olmadı cānān yüzi ruḥsārımıza
Ki nihāyet vire bu dād-ı dil-i zārımıza
2. Düşmesek çöllere biz söylemüyün ‘ayb niçün
Çöl delisi degülük işbu gelür ‘ārımıza
3. Kūhken biz degülük tîşe ile daḡı çapaḡ
Onu biz tuş iderük āḥ-ı şerer-bārımıza
4. Giçdi ol gün ki gelüp girdi daḡı Aşlı Kerem
Bile efsāne bizim düşmüyor efkārımıza

²³²⁰ Vaşldan: Vaşlıdan N2

5. Hele gindendi naẓar kūy-i ser-i cānāna
Karşı durmur o mehin kām̄eti enzārımıza
6. İşidir nālemizi her gice ol māh-liḳā
İstemür raḥm eylūye dīde-i ḥūn-bārımız
7. Yāda salmur bizi ey Nevberī āḫir nidelim
Dimiyor çāre idek guşşalı Nevbārımıza

1486

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Āsumān faḥr eylüyor gökdeki egri mehine
Baḥmuyupdur o meger bir bile ḥūbān şehine
2. Her kim ister ki bile nāle vü zārım giceler
Dutsun elbette ḳulaḳ bülbul-i gül ceh-cehine
3. Ḥ‘āhişindürse gönül ta‘ne daşın görmüyesen
Özüni salmalusan onda zenaḥdān çehine
- 103b 4. İstiyorsan olasan ‘aşḳda meşhūr-i cihān²³²¹
‘Aḳluñı Ḳays kimi virgilen ‘aşḳın mehine
5. Gitdi Mecnūn velī şöhreti dünyānı dutup
Ey gönül ḳoy ḳademūñ sen daḫı anuñ rehine
6. Bir temennāsı dilin dil-ber-i meh-rūdan odur
Ona dil vir müyeni ḳoymuya ‘işretgehine
7. Nāzi çoḫdur diyecek vaşlını düşvār saña
Nevberī dutma ḳulaḳ redd-i cevāb ü nehine

1487

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Sensiz ey dil-ber dil-i zārımda mātemdür hele
Mūnis-i cān u dilim endūh ile ḡamdur hele
2. Göz bükādan ayrılıp dünyāya rāḫat baḫmadı
Eşḳ-i terden dāmenim ḫuşḳ olmuyup nemdür hele
3. Göz bulaḳından olur ruḫsārıma eşḳim revān
Mevce gelmiş sīne bir deryā-yı ḳulzūmdür hele
4. Munca kim şadme yetür peykān-ı ḡamzeñden dile
Ḳal‘a-i ‘aşḳuñ dil-i zārımda muḫkemdür hele

²³²¹ ‘aşḳda: ‘aşḳıda N2

5. Mihrüni dilden yumaz hübân-ı hasret hicrde²³²²
Lezzet-i aşkuñ dil ü cânımda bā-hemdür hele
6. Virdigün ğamlar gelüp gönümde rāhat buldular
Var ise gönder ğamı gönderdigün kemdür hele
7. Ğam zebün itse eger hicrān gününde Nevberî
Vaşl fikriyle dil-i maḥzūnı hurremdür hele

1488

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. İstedim cānı virüm sevgilü cānān eline
Sehv idüp virdim onu miḥnet-i hicrān eline
- 104a 2. Derdimün çāresi var gönlü onu yaḥşı bilür
Cüst ü cū eyledi çoḥ düşmedi dermān eline
3. Teperem gözlerime gird ü ğubār-ı rehüni
Öyle kim sürme düşüp ehl-i Şfehān eline
4. Dest-i cānānı görüp surḥ ḥınādan didiler
‘Aşıkı katl iden demde degüp ḳan eline
5. Hāl-i hindūnı koyup ‘arız-ı gül-nāra nice
Ḥār-ı gül-şende düşer bir gül-i ḥandān eline
6. Yār üzün gördi gözüm nāleye geldim ile kim
Gül düşüpdür diyesen bülbül-i nālān eline
7. Nevberî bāde salar şî‘rine diḳḳat yetüren
Ārzü eylüyecek kim düşe dīvān eline

1489

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Nefsüni rām itgilen maḡrūrlikden eskiye
Çünki merbūṭ olmusan ḥilḳat deminde eskiye
2. Söyleme ecdādınun emlāk u cāh ü şevketin
Hāl-i ḥāzırdan danış itme tefāḥür eskiye
3. Maḥfice aḡyārdan baḡla muḥabbet yārüñe²³²³
Mihrüni gizlin dutup illerde salma ses-küye

²³²² hicrde: hicride N2

²³²³ aḡyārdan: aḡyāridan N2

4. Secde eyle türāb-ı kūy-i ser-i dil-dāruña
Hılkatūñ topraqidur hāke baş egmezsen niye
- 104b 5. Şorsalar cānānuñı kimdür dinen bu remz ile
Şüreten göster onu ‘ivaz eyle kim hāzā hīye
6. İ‘tibārın gözleme hergiz bu ibn-i Ādemin
Süd emen vaqtinde o ağzın yetürmüşdür çiye
7. Mülk-i ‘aşkı Nevberī itdūñ taşarruf ser-be-ser
Bes niçün kām-ı dili cānāndan almusan diye

1490

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Apardı zülfünün ‘ıtrın şabā riyāhına
Dağıtdı süsen ile berg-i ‘ıtrı şāhına
2. İşitdi gonça ki ‘ıtruñ çemen gülüne çatup
Açulmağını koyup şubh-demler āhına
3. Götürdi her çiçek öz kışmetin olup hoş-bū
Biraz da ‘ıtr yetişdi çemen giyāhına
4. Getürdi reşke saçuñ müşg-i nāf-i āhūnı
Batırdı reşk hemān müşgi rū siyāhına
5. Hilāl kara kaşuñ hātırā salur her ay²³²⁴
Bağanda gökdeki çarhın sefid māhına
6. Şabāha koyma vişāli mu‘ayyen eyle bu gün
Ümīd ‘ömre kim eyler günün şabāhına
7. Ne Bī-sütündi ki Ferhād tīşeden dutdı
İder havāle onu Nevberī dil āhına

1491

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Mey-gün dudak bādesini tök piyāleye
Meşhūr eyle şürblügüm ehl-i ‘āleme²³²⁵
2. Kūy-i serüñde koy dolanum āh u zār ilen
Bülbül sesin sükūta virüm āh u nāleme

²³²⁴ hātırā: h‘ātırā N2

²³²⁵ şürblügüm: şürbülügüm N2

- 105a 3. Gönder ne kıadri olsa ğam u derd ü miĥnetüñ
Men onların tamāmını allam ĥavāleme
4. Hicrān ŧebinde sa'y eylüyor gözyaşın töke
Muĥtācdur çemen gülü her ŧubĥ jāleme
5. Şöndürgilen firāk odını saķf-ı sineden
Beyt-i muĥabbeti bile odlarda kıāleme
6. Zebūr-i dil hevesle kıonar ŧehd-leblere
İster kıoyup dudak dudaka ŧehd ü bal eme
7. Virsem eger edīb eline nazmı Nevberî
Ĥayret gözi ile diķķat ider bu maķāleme

1492

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Belālî başımmın ey gül belāsı çohdı hele
Dolupdı yaş ile çeşmin bükāsı çohdı hele
2. Ğamuñ enisim olup münisim ŧeb-i hicrān
Bu ğam-keşide dilin āşināsı çohdı hele
3. Dime ki tenge düşüp dil melāl ü miĥnetden
Cefā [vü] cevruñe anuñ rızāsı çohdı hele²³²⁶
4. Ĥayāl-i vaşl-i ruĥuñ cān ü dilde sākındür
Göñülde ŧohbet-i yārin ŧafāsı çohdı hele
5. Dimuñ nigāra vefāsız raķibler sözüdür²³²⁷
Maña muĥabbet idüpdür vefāsı çohdı hele
6. Yetüşmüyüpdü dilim Nevberî murāda henüz
Bu rāh-ı pür-ĥaṭarın āh u vāsı çohdı hele

1493

Müfte'ilün Mefā'ilün Müfte'ilün Mefā'ilün

1. Gözde nigārın 'aksidür ŧām u seĥer her āyine
Rū-be-rū durmasa onu dutmuyacak her āyine
- 105b 2. Çarĥ-ı felekden eylesem ŧekveni ĥayli ĥaķluyam
Çünki salupdı baĥtım burc-ı bedin her āyine

²³²⁶ [vü]: -y1 N2²³²⁷ raķibler: raķibiler N2

3. Saldı meni nigār üzün gösterüp ‘aşk derdine
Gelmedi bes niçün gören ‘aşkınun harayına
4. Belki nigārın ‘özri var çarḥ-ı felekden incidim
Raḥtımı salmış o benim miḥnet ü ğam serāyına
5. Hālet-i nez‘ bildiler şübhelidür ḥayātımı
Dutdular ağzıma yaḥun olmadı hem ter āyīne
6. Kışmet idende ‘işret derdi zamāne ehline
Nevberīnün bu ḥişşede ğuşşa düşüpdü pāyına

1494

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Yārimüz her gün baḥar āyīnede ruḥsārına
Līk göstermez onu ḥasret kalan bīmārına
2. Şāneni şimşād eli her gün tilinde gezdire
İstemür men el uram zülf-i siyāhın tārına
3. Doldurupdur bādeni gül-gün dudakın cāmına
Virmüyor bir cür‘asın ‘aştān olan mey-ḥāneye
4. Bāverim yoḥdur daḥı min ba‘d tā bundan şora
Bir güzel sen tek gele çarḥ-ı felek devvārına
5. Āteş-i hicrān benim şeb tā seḥer cānımdadır
Raḥme gel bu cānımı yandırma hicrān nārına
6. Cān bahā-yı vaşldur Nevber bilüpdür ol şanem
‘Aşk çekmişdir onu çoḥ korḥulu bāzārına

1495

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Virse her kim elini sevgilü cānān eline
Eyle bilsün ki düşüp çeşme-i ḥayvān eline
- 106a 2. Surḥ rengindür eli berg-i ḥınādan dögü bu
Ḳan töken demde degüp dil-berimün Ḳan eline
3. Meykede pīri meni rāġıb-ı mey itmeyecek
Bāde-i la‘lin alup bezmde cānān eline²³²⁸
4. ‘Aşkın cānı yanar āteş-i hicrāna nice
Per-i pervāne düşer bir şem‘-i sūzān eline

²³²⁸ bezmde: bezmide N2

5. Gönlümü bir de benim cismde cān görmüyecek²³²⁹
 Hayli müddetdi düşüp zülfi perîşān eline
6. Ser-i kūyında geler nāleye Nevber eyle kim
 Bülbülün şanki düşüp şahn-ı gülistān eline

1496

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

1. Dil sākin olup şevk ile 'aşkın şehrinde
 Bir hādīm olup ol şeh-i hūbān derinde
2. Huftenligi Bağdād sehergāhı Nişābūr
 'Aşrında feraḥ rūḥa nesīm-i seherinde
3. 'İzzetlidi bu taht nice taht-ı Süleymān
 'Arzın yetürer yārīne Hüdḥüd haberinde²³³⁰
4. Fahriyyedür ebrūy-i ḥamı arz u semāya
 Mihrābın olup perde semānun kamerinde
5. Yoḥdur bu melek-manzara men tek olan 'āşık
 Ser-geşte olan çoḥdur onun devrüberinde
6. Efsūs ola kim bilmedi ol māh-ı dil-efrūz
 Ne renc ü eziyyet var onun der-be-derinde
7. Żāf itdi tenim incedi çoḥ rişte-i cānım
 Müşkil işiden vaḳte vişāli haberinde
8. Ey Nevberî biz sāde-dil ü 'āşık-ı zārız
 Yoḥdur gözümüz dehr-i denī sīm ü zerinde

1497

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 106b 1. Yetdi herkes yārīne men 'āşık-ı yārem hele
 Muntazırdur gözlerim müştāk-ı dīldārem hele
2. Dāmdan tedrīc ile maḥbūslar oldu ḥalāş²³³¹
 Pāy-bend-i zūlf olup dāma giriftārem hele
3. İstirāḥat ḥ'ābına çoḥlar yumuplar gözlerin
 Raḥt-ı ḥ'āb-ı hicrde bed-ḥ'āb u bī-dārem hele²³³²

²³²⁹ cismde: cismide N2

²³³⁰ Hüdḥüd: Hüdḥüd N2

²³³¹ Dāmdan: Dāmıdan N2

²³³² hicrde: hicride N2

4. Mestler hūş-yār olup mey neş'esinden men daħı
Çeşm-i mest-i yār ilen ser-mest-i ħammārem hele
5. Āteş-i hicrāndan 'āşık kıtarımaz cānını²³³³
Micmer-i hicrānda şeb tā seher varem hele
6. Mübtelā-yı derd olan şıḥḥat tapar emrāzdan²³³⁴
Ġam yataķında kıalan bī-çāre bīmārem hele
7. Ḥārı āgūş eylüyüp gül gül-şen içre nāz ile
Yār öñünde Nevberī men ḥārdan ḥārem hele²³³⁵

1498

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Müşkildi dil firāk-ı ruḥ-i yāre tāb ide²³³⁶
Belki gice şabāḥa dönüp bir şevāb ide
2. Ġamgīn dil ile seyr ide 'āşık çemenleri
Yaşın tōküp gül üstüne bergin gül-āb ide
3. Sen eyledikce 'āşıkā min dürlü erk ü nāz
Zanneyleme ki 'āşık o nāza 'itāb ide
4. Çekdirme āhı 'āşıkā her şām-ı hicrde²³³⁷
Görme revā ki āh odı göñlün kebāb ide
5. Gözyaşımı tōkende yüze āh-ı dil onu
Çoḥ da 'aceb degül ki dolup bir ḥabāb ide
- 107a 6. Dil rāḥat olmuyor şeb-i hicründe nāleden
Belki gözüm teraḥḥum idüp ana ḥ'āb ide
7. Yetseydi dest-i yārime cān-süz nazm eger
Ümmīdim oldur 'āşıkını intiḥāb ide
8. Nevber ğamın bu kıadri yazup yāre kāğıza
Olsun emīn ki cem' eylüyüp bir kıtāb ide

1499

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün

²³³³ hicrāndan: hicrānıdan// hicrānda: hicrānıda N2

²³³⁴ emrāzdan: emrāzıdan N2

²³³⁵ ḥārdan: ḥārıdan N2

²³³⁶ şevāb: şevāb N2

²³³⁷ hicrde: hicrideN2

1. Bir nâme yazmağ istedim ol rûy-i mâhîma
Âhû bağışlı gözleri zülfi siyâhîma
2. Bî-rahımdur teraḥḥımı yoḡ yârin ‘âşîka²³³⁸
Lâbüd gerek dutam yüzimi ol îlâhîma
3. El dergeh-i îlâhîye her laḡzâ bâz idem
İtsün nazâr firâḡda cânsüz âhîma²³³⁹
4. Bu şûret ile gelse nigârım kıyâmete
Min ‘özr ḡâzır itmeli ollam günâhîma
5. Mihrâba zâhid egdi başın қаşa min sücüd
Secdem ḡabûli ḡaşr olunur ḡibleḡâhîma
6. Ol ḡüsn şâhî men ona muḡliş ḡulâm-ı kem
Ecrim daḡı muḡavvel olur pâdişâhîma
7. Âhım şerârı yandıdı ḡuşk ile yâbisi
Te’sîr itmüyor niye ḡamdan sipâhîma
8. Nevber didim nigârıma bir ‘arz-ı ḡâl idem
Mâni‘ olur bu niyyete cismimde vâhîma

1500

Mef’ûlü Fâ‘ilâtün Mef’ûlü Fâ‘ilâtün

1. Cân terk-i cismin itmez cânânı görmüyünce
Vaşlına nâil olmaz hicrânı görmüyünce
- 107b 2. Renc-i firâḡdandır vaşl-ı nigâra yetmek²³⁴⁰
‘Uḡbânı görmek olmaz dünyânı görmüyünce
3. Şahrâda seyr idende buldum meşâm-ı zülfüñ
Müşgin daḡıtmaz âhû şahrânı görmüyünce
4. Üstün dutardı şarrâf ince dişin şadefden
Bî-çâreye ne töhmet dendânı görmüyünce
5. Gökde hilâle nişbet kim virdi ḡara ḡaşuñ
Surḡ-âb üzünde olmaz noḡşânı görmüyünce
6. Mebhüt olar mı ‘âşîḡ ḡayretde bî-tekellüm
Cânân yüzinde çeşm-i ḡayrânı görmüyünce
7. Bî-hüş ider mi başın câm-ı mey ile ‘âḡil

²³³⁸ Bî-rahımdur: Bî-rahımdur N2²³³⁹ firâḡda: firâḡıda N2²³⁴⁰ firâḡdandır: firâḡıdandır N2

- Yārin lebinde cām u şaḥbānı görmüyünce
8. ‘İrfān eline Nevber teslīm eyle şî‘rūñ
Ḳadri bilinmez anuñ ‘irfānı görmüyünce

1501

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

- 108a 1. Yoluñda ḳoymagilen intizār olan gözümü
Gice şabāḥa dek encüm-şümār olan gözümü
2. Teessüf eyle onun dönmesün ḳaraya ağı
Hemīşe girye ile eşk-bār olan gözümü
3. Ḳarārı yoḫ dilimin şabrımı kesüpdi firāk
Dil ile māil-i çeşm-i ḥumār olan gözümü
4. Bahār ḳalupdı serv reh-güzāra ḥayrāndur
Ḳutar bu ḥasret-i rūya düçār olan gözümü
5. Raḳīb ta‘nesi ḥadden ziyāde renc virür
Elinde ḳoyma raḳībın bu ḥār olan gözümü
6. Terahḥum eyle güzel Nevbere ‘ināyet ḳıl
Vişālūñ eyle ḥoş it bī-ḳarār olan gözümü

1502

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ḳoyduñ ey gül yüzüne vālih ü ḥayrān gözümü
Bir yire yetdi ḥayālīm ki dutur ḳan gözümü
2. Ser-i kūyuñda olan küñheni mesken dutaram
Rāḡib itmez özüne mülk-i Süleymān gözümü
3. Göñlümü açmuyacaḳ sensiz olan güllü bahār
Açabilmez ki çemen hicrde giryān gözümü²³⁴¹
4. Ḳāmetüñ yādı ile serv ḫarafdur naḫarım
Özine celb eylüyor serv-i gülistān gözümü
5. Maña ser-ḥoş diseler ḥalka mezemmet yiri yoḫ
İtdi mestāne gözün ḥayreti ḥayrān gözümü
108b 6. Kūh Ferhāda düşüp deşt ü beyābān Ḳaysa
Nevberā men idirem yāre nigehbān gözümü

²³⁴¹ hicrde: hicride N2

1503

Mef'ûlû Mefâ'ilû Mefâ'ilû Fe'ûlûn

1. Efsûs ola hâlimden o meh bî-haber oldu
‘Aşkım dağılup ‘âlem-ārâ der-be-der oldu
2. Âhım şereri huşk eyledi ‘aşk burûcın
Bu naḥl-ı muḥabbet ḳurudı bî-semer oldu
3. Ta‘ne daşı başıma yağdır dile her yan
Men gözledigim ḥayr mene döndi şer oldu
4. Hicrānuña tâb eylemegi sehl bilürdim
Tâb itmek ona dildeki şabrım ḳadar oldu
5. Ḥayret gözümün yaşını âh ile ḳurutdı
Ġam-ḥâne olup cān ivi ḥünîn-ciger oldu
6. Giryān gözümün ḳatreleri dāmene düşdi
Dil ḳat eyledi ḳanını dürrüm güher oldu
7. Nevber eyleme şekve sen ol mäh-liḳādan
Bā‘iş bile ğavġāya ḳazā vü ḳader oldu

1504

Müfte‘ilün Mefâ‘ilün Müfte‘ilün Mefâ‘ilün

1. Gözġüye ḳarşu şubḥ-dem durdı nigār-ı ḥüb-rū
Şüreti oldu gözġüde mäh-liḳāya rû-be-rū
2. Açdı saçın ḫarāvete zülfüne çekdi şāneni
‘İḫr ile sayḳal eyledi şāne dolandı mû-be-mû
- 109a 3. Reşḳ yetürdi göñlüme şānedeki bu infi‘âl
Zülfünü sayḳal itmege eyler idim men ārzū
4. Şām-ı firāḳı yatmuram fikr-i vişāl-i yār ilen
Şubḫa kimi benimledür dilde olan bu güft ü gū
5. Şubḫ yetür dimāġıma bād-ı nesīm şubḫdan²³⁴²
Yārim açanda zülfünü ‘ıḫr-ı laḫîf-i müşġ-bū
6. Ġam dizini ḳuçaklamak bister-i ğamda hicrde²³⁴³
Senden olupdı merḫamet dil ğamuñ ile dutdı ḥū

²³⁴² şubḫdan: şubḫıdan N2²³⁴³ hicrde: hicride N2

7. Dil yanur eşkbār olur merdüm-i çeşmi Nevberin
Āteş olan maḥallden cārī olar mı munca şu²³⁴⁴

1505

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Sensiz ey gül dil-i bīmārıma dermān olu mu
Olmasa ğamlı göñül gözleri giryān olu mu
2. Kesmeşe merḥametın mülk-i dilin sulṭānı
Dil bināsından uçup cān ivi vīrān olu mu
3. Meni Mecnūnı gören görse ta‘accüble diyir
Mūy-i jülīde bile çāk-ı girībān olu mu
4. Sākit eyler dilimün nālesi bülbül sesini
Diyir Allāh bile de nāle vü efgān olu mu
5. Şübhede koydı meni vā‘izün efsāne sözü
Bu melāḥatda gören ravzada ḥūrān olu mu
6. ‘Urefā bezmine ger düşse bu nazmın güzeri
Birbire söylenecek kim bile ‘unvān olu mu
7. Nevberā çoḥdı yazan şı‘r velī bī-mazmūn
Ġayr-ı şā‘irde bile nazmda mīzān olu mu²³⁴⁵

1506

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Fiğān ki dil cigerim firḳatüñde ḳan oldu
Dilimde derd ü ğam u miḥnetüñ nihān oldu
- 109b 2. Yumuldı ğonça kimi ḳan ile dolan göñlüm
Derün-i sīnede göñlüm ğama mekān oldu
3. Diyorlar ağzuña yoḥ şübhede koyupdı meni
Var olmaḳı maña bir zann bir gümān oldu
4. Ne nev‘i eylemesün hicrde fiğān göñlüm²³⁴⁶
Ḥayāt-ı ‘ömre bahār olmamış ḥazān oldu
5. Ta‘accüb eyleme geh geh gelende feryāda
Dilimde zevḳ-i vişālüñ zamān zamān oldu

²³⁴⁴ maḥallden: maḥalliden N2

²³⁴⁵ nazmda: nazmıda N2

²³⁴⁶ hicrde: hicride N2

6. Nice taḥammül idir âteş-i firâka dilim
Ḥaber virilmedi ana bu nâ-gehân oldu
7. Firâkın odına Nevber yanar ne ‘ayb idi bu
Diyorlar ḥalk yanup yâre cân-feşân oldu

1507

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

1. Cünün iden meni bir Leylî-veş nigâr oldu
Açıldı sırr-ı dilim ḥalka âşikâr oldu
2. Apardı zevk ü heves fehmi ü hûş u idrâkım
Bilâdı terk eyledim meskenim diyâr oldu
3. Ḥayâl itdim olar vaşl ile dilim mağrūr
Melâl ü miḥneti yârin dilime yâr oldu
4. Yüzini yâd eyledim raḥt-ı ḥ‘âb-ı ḥasretde
Gicem de râḥat olup cism baḥtiyâr oldu
5. Diyâr-ı ‘aşkda men olmuşam cefâya dūçâr²³⁴⁷
Menim de Kays kimi şöhretim şî‘âr oldu
6. Ne Kūhkendi yıḥup Bî-sütünü tîşe ilen
Bu kışsa âhî olan ‘aşk-bâza ‘âr oldu
7. Nigâra virdi dilin Nevberî olup bî-dil
Var ise mende gönül onda ihtiyâr oldu

1508

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 110a 1. Her şanem şâd eylemez sensiz perîşân gönülümü
Eylemez sâlim daḥı merhemle dermân gönülümü
2. Deşt ü şahrâlar gezüp ‘aşkuñda Mecnün olmuşam
Ġuşşadan âzâd idir seyr-i beyâbân gönülümü
3. Mûm tek nerm eylüyüp hicrân şebât u şabrımı
Mû kimi bārîk idüp âsîb-i hicrân gönülümü
4. Çāk eyledim sînemi görsün ciger dâğın hamu
Ḥalka dâğın gösterir çāk-ı girîbân gönülümü

²³⁴⁷ ‘aşkda: ‘aşkıda N2

5. Servden manzūr olur çeşmimde Ṭübā kāmētūñ²³⁴⁸
Vālih ü hayrān idir seyr-i gülistān gönlümü
6. Bir nazarla itmüsen teslīm dil iqlīmini
‘Aşka rāğıb eyledüñ ey şūh āsān gönlümü
7. Derd özün virmiş dile iqlīm muhkemdür diyü
Yār idüp ey Nevberī zülfünde pinhān gönlümü

1509

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ham-kaşuñ vaqt-i namāzımda maña yād oldu
Hālime şahne-i mihrābda feryād oldu²³⁴⁹
2. Dağı menden dileme şabr-ı dil ü tākāt-ı cān
Tā taḥammül eylemek cismde ber-bād oldu²³⁵⁰
3. Bir güzel ‘ıtr dile bād-ı şabādan yetüşüp
Şād-dil olmağıma bād-ı şabā şād oldu
4. Yūsifā bir bu kadar itme Züleyhāya sitem
Senüñ ‘aşkuñ diline dād ile bī-dād oldu
5. Bārver-i naḥl kimi dil ğama ālūde olup
Bend-i ğamdan nice bir serv-i dil āzād oldu
- 110b 6. Hamuya virdi bezek Nevberī meşşāta velī
Bir benim dil-berimün ḥüsni Hudā-dād oldu

1510

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mef‘ilü Fā‘ilün

1. Ey ğuşşa besdür eyledigün ḥāne gönlümü
Döndermüsen kara gün ile kana gönlümü
2. Oldum firāk-ı yārda dāim enīs-i ğam²³⁵¹
Ġam tīşesiyle eyledi vīrāne gönlümü
3. İtdi zi bes ki şavt-ı ruḥ-i şem‘-i yārımı
Yandırdı yaḥdı odlara pervāne gönlümü
4. İtdim zelīl ḥasret-i ruḥsār-ı yār ilen
‘Aşk ‘āleminde qadr ile şāhāne gönlümü

²³⁴⁸ Servden: Serviden N2

²³⁴⁹ mihrābda: mihrābıda N2

²³⁵⁰ cismde: cismide N2

²³⁵¹ yārda: yārıda N2

5. Yandırduñ ‘aşıkın dilini nâr-ı firqate
Olduñ rızâ firâkuñ ile yana gönlümü
6. Mecnûna var muhabbet-i dil râh-ı ‘aşkda²³⁵²
Râm eyledim tarîk-i beyâbâna gönlümü
7. İller içinde ‘aşık idim Nevberî velî
İtdim hevâ-yı ‘aşk ile dîvâne gönlümü

1511

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Dil telâtumdan virür bu dîde-i hun-bâra şu²³⁵³
Göz kurutmaz yaşını ger yetse ana kara şu
2. Qan içirdir merdüm-i çeşme göñül pergâlesi
Hicrde gözden olur ruhsârıma fevvâre şu²³⁵⁴
3. Firkatüñ bā‘iş benim bu dîde-i hun-bârıma
İhtiyâren tökmüyor göz merdümi ruhsâra şu
4. Virmürem yol keşret-i tuğyân dilim tûfânına
Yoğsa kim daşup çıhar bâm u der ü dîvâre şu
- 111a 5. Ebr-i nîsân feyzini giryân gözümden dutmasa
Virebilmez baırda bir lü’lü’-i şehvâr şu²³⁵⁵
6. Yâr bilmez ‘aşıkun aḥvâlini peygâmsız
Tâ midâd-ı ‘aşk ile doldurmasa tûmâra şu
7. Hâr-ı gülde teşnedür tâb-ı dilinden gâlibâ
Berg-i gülde şeb-nemi Allâh yetürmiş hâra şu
8. Dûd-ı âhım terliyüp dilden semâya çıḥmasa
Ebrden yetmez daḥı bir gül-şen ü gül-zâra şu²³⁵⁶
9. Ârzü-yı Ka‘be-i rüyuñla züvvâr olmuşam
Ecrini artuḥ alar her kim vire züvvâra şu
10. Gül-şen-i rüyuñda ter olmaḥdan ötri güllerüñ
Giryesiyle Nevberî her gün virer onlara şu

²³⁵² ‘aşkda: ‘aşkıda N2²³⁵⁴ telâtumdan: telâtımdan N2²³⁵⁴ Hicrde: Hicride N2²³⁵⁵ baırda: bahırda N2²³⁵⁶ Ebrden: Ebriden N2

1512

Mefā'ülün Mefā'ülün Fe'ülün

1. Uçur gönlüm kuşu cānāna doğru
Nice bülbül gül-i ḥandāna doğru
2. Yüzün görrem elim yetmez vişāle
Baḥar ḳaldım meh-i tābāna doğru
3. Müselsel zülfünü zünnār itdim
Baḥun inşāf ile Şan'āna doğru
4. Yüzün zerrātına tāb eylemez göz
Baḥulmaz ḥāver-i raḥşāna doğru
5. Baḥar kūyına ginden ḥūr u ḡilmān
Cahīm ehli nice rıdvāna doğru
6. Sözüm mebhūt ider ehl-i cihāna
Cehūla sehvdür 'irfāna doğru
- 111b 7. Ṭama' kes Nevberī cānān dilerseñ
Naẓar salma cihānda cāna doğru

1513

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Ümmīd-i vaşl-ı yārim idir şād gönlümü
Bir dem melāl ü ḡuşşadan āzād gönlümü
2. Virmür bahār gülleri teskīn-i dil maña
Gül-berg-i rūyuñ eyledi mu'tād gönlümü
3. Ğamdur yıḥan vücūdımı toprak-ı miḥnete
Āhım şerārı eyledi ber-bād gönlümü
4. Bülbüllerin fiḡānı gelür bāḡ u zārdan²³⁵⁷
Taḳdīm iderle güllere feryād gönlümü
5. Ğamzeñ ḥadengi birbire naşb oldu sīnede
Tā itdiler bir āhen-i fülād gönlümü
6. Yandırdı yaḥdı āteş-i hicrān vücūdımı
Aşlā nigārım eylemedi yād gönlümü
7. Vaşlın müyesser itmedi cānānı Nevbere
İtdi melāl ü miḥnete irşād gönlümü

²³⁵⁷ zārdan: zārıdan N2

1514

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Seni tapdum itidim dehrden ey yâr özümü²³⁵⁸
Eyledim fevc-i gam u derde giriftâr özümü
2. Hûş u idrâkımı ‘aşk eyledi bi’l-merre kenâr
Bilmürem dehri vü ne onda olan var özümü
- 112a 3. Olmadım çöl delisi terk-i ser-i kûyuñ idüp
İtmedim Qays kimi dehrde bî-‘âr özümü²³⁵⁹
4. Fikrimi virmemüşem dehr ile dünyâ gamına
Eyledim mihrüñ ile dehrde hûş-yâr özümü²³⁶⁰
5. Zâhidin zühdi riyâ tã‘atı bî-fâidedür
İl nümâ eylemedim ol kimi dîn-dâr özümü
6. ‘Aşkın her nefesi min il ‘ibâdetdür ona
Âgeh itdi bu nihân sırrdan ol yâr özümü²³⁶¹
7. ‘Aşk nahlin bitirüp bâğ-ı muhabbetde nigâr
Eyledi şâhesine ‘aşkda Nevbâr özümü²³⁶²

1515

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Ey güneş-göz şād-dil gönça-dehen ferhunde-rū
Eyledi ‘aşkuñ meni Mecnūn kimi jülīde-mū
2. Miḥnet-i hicrānuñı menden sivā kimdür çeken
Dut qolundan var ise qarşumda koy göster ki bu
3. Zülfüñe el ursam er nādım ider qahruñ meni
Bes niçün her şubḥ-dem şāne dolanur mū-be-mū
4. Terk-i cān itmek dile cānānı vardur istemez
Terk-i cān eyler o dem ağıyâr ile yâr itse hū
5. Cism ile cāndan giçer ‘aşıq vişāl-i yâr çün
Cān fedā-yı yâr ide eyler muqarrer ārzū

²³⁵⁸ dehrden: dehriden N2²³⁵⁹ dehrde: dehrde N2²³⁶⁰ dehrde: dehrde N2²³⁶¹ sırrdan: sırrıdan N2²³⁶² ‘aşkda: ‘aşkıda N2

6. Gül degül manzûrda bülbül ona feryâd idir²³⁶³
Bâ-zebân-ı ilticâ menden nigâra derd-gû
7. Nevberin qalbindeki mihr ü muhâbbetden gâraz²³⁶⁴
Dil-beri sensen onun ne gâyrı kes ey mâh-rû

1516

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

1. Ârzû-yı dil midür vaşluñ veyâ hülyâdı bu
‘Âlem-i hayret midür ya başka bir dünyâdı bu
- 112b 2. Fikr idir başımdaki ya kim gözümde bir hayâl
Zevk-i dildür ya heves ya gâyrı bir gâvgâdı bu
3. Şüret-i cānānımı dutdı göñül āyīnesi
Bu nice āyīnedür ne şüret-i zībâdı bu
4. Bağluyun mey-ḥāneni rindi qovun mey-ḥāneden
Yārimün la‘lindeki bir sāgar-ı şahbâdı bu
5. Bāg-bān servüñ ‘abeş mağrūr olur öz qaddine
Serv-qaddim yārdur bir qāmet-i Tūbâdı bu²³⁶⁵
6. Terk-i idrāk itmüşem hayrān qalup ruḥsārıma
Hayli sākitdür dilim hayretli bir şahrâdı bu
7. Ḥāk-i rüsvālıqda men çevremde bī-ḥadd qaydsız²³⁶⁶
Söylüyorlar birbire kim Qaysdan rüsvâdı bu
8. Yāri gördim dün gice bā-hem gezür agyār ile
Şükr kim bī-dār olup gördüm ki bir rü’yâdı bu
9. Nevberem kūy-i ser-i cānānı cennet bilmüşem
Ḥūr ile ḡilmāndan şüretde çoḥ ra‘nâdı bu²³⁶⁷

1517

Mef’ülü Fâ'îlâtün Mef’ülü Fâ'îlâtün

1. Çıḥ pişvāza ey gül gül-rū nigāre qarşu
Yapraqlaruñ nişār it ruḥsār-ı yāre qarşu

²³⁶³ manzûrda: manzûrıda N2

²³⁶⁴ gâraz: qaraz N2

²³⁶⁵ yārdur: yāridur N2

²³⁶⁶ qaydsız: qaydsız// Qaysdan: Qaysıdan N2

²³⁶⁷ ḡilmāndan: ḡilmānıdan N2

2. Ta‘zîm kıl benefşe sen de o meh-cemâle
Nergisde hayret olsun çeşmi humâre karşı
3. Feryâda gelme bülbül gülden saña ne hâsıl
Âmâde-i figân ol bu gül-‘izâre karşı
4. Gül-şende yâr için bir bezm-i şafâ kurulsun
Sünbül nizâma dursun gîsû-yi yâre karşı
5. Dolsun şarâb câma toy bezmi tek dem-â-dem
Mezheb aradan itsün çün toyda âre karşı
- 113a 6. Ruhsâr-ı yârim itsün gül-şen gülünü maḥcûb
Hindû-yı hâli dutsun dil-dâr hûre karşı
7. Bî-hûş olanda Nevber gîsû-yı müşg-bûdan
Bir çâre itsün ol dem cânân bu zâre karşı

1518

Mef‘ûlü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ûlün

1. Ruhsârda dil hâl-i siyeh-fâme dutuldu
İl bildi bunu her tarafa nâme dutuldu
2. Gündür didiler yârime gönlüm yola düşdi
Yol gitdi günü çatmadı aḥşame dutuldu
3. Dil bilmedi bu kâfilenün menzil-i râhın
Bî-râha gidüp kâr-ı bed-encâme dutuldu
4. Yandım giceler âteş-i hicrâna ser-â-ser
Pervâne dilim şu‘le çeken şâme dutuldu
5. Bilmem bu Hotan gözlü neçün gelmedi âḥir
Yoḥsa ki düşüp gâfleti bir dâme dutuldu
6. Bilmez mi şikâr-gâhdadur Nevber-i zârı
Şayyâdına tuş olmadı bir hâme dutuldu

1519

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Lebinün sırrını şordım didi peymânedi bu
Nazâr itdim gözüne söyledi mestânedi bu
2. Hâl-i hindûnı görüp ‘arız-ı alinde onun
Haber aldım didi kim korḥulu bir dânedi bu
3. Çeşm-i hammâra baḥup şordım onun neş’esini
Didi ser-mest eylügen ‘âşığı mey-hânedi bu

4. Dilimün hālını çoḡ ʿiṣve ile dutdı haber
Ona ızhār eyledim hicrde ḡam-hānedi bu²³⁶⁸
- 113b 5. Tāk-ı ebrūya nazār saldıḡ ona ḡahr eyledi
Bu sitem menbaʿıdur tīr ü kemān-hānedi bu
6. Kışsa-yı Ḳaysı didim belki dili raḡma gele
Didi yaḡşı bilürem köhne bir efsānedi bu
7. Söyledim Nevberī kim şemʿ-i ruḡum şavt eylüyor
Gösterüp cānı didim başuña pervānedi bu

1520

Mefʿülü Fāʿilātü Mefāʿilü Fāʿilün

1. Yād eyledim ʿizāruñı görcek gözüm gülü
Gitdim fiḡān u nāleye gül-şende bülbülü
2. Gördim fiḡānı men kimidür derde mübtelā
Salmış çemende her ṡarafa dād u ḡulḡulu
3. Her yan dolandım ol çemen ü bāḡı ser-be-ser
İtdim gül ile bülbüle bī-ḡadd teemmülü
4. Tā kim eṣer yetürdi dile bülbülün sesi
Bir ḡāle saldı ana dil itmez taḡammülü
5. Fikr eyledim ki bāḡda ḡül ḡaylidür velī²³⁶⁹
Bī-ḡār yoḡdur [orda] üzen kimse bir gülü
6. Gül ḡāra yār olupdısa bülbülde var zevḡ
Ol hem taḡayyür itmedi bu hem tebeddülü
7. Nevber feraḡ gözetleme bu kec-revāḡdan²³⁷⁰
Min ḡahrı var ki yoḡdur ola bir tafazzülü

1521

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Almaduñ bir dem ele hicründe dutḡun ḡöñlümü
İtmedüñ rāḡat benim fikr ile yorḡun ḡöñlümü
2. Cānım alduñ cismden dıṡra çıḡartduñ rüḡımı
Murḡdan ḡālī ḡafes mişlinde pozḡun ḡöñlümü²³⁷¹

²³⁶⁸ hicrde: hicride N2

²³⁶⁹ bāḡda: bāḡıda// [orda]: - N2

²³⁷⁰ revāḡdan: revāḡıdan N2

²³⁷¹ Murḡdan: Murḡıdan N2

- 114a 3. ana dnderdn ciger perglesin hicrnda²³⁷²
 amdan zd itmedn bir laza pr-n gönlümü
 4. Dil ta'allu cismden kesmi senn yanuñdadur²³⁷³
 Fitneli gözdür iden bu cismden dn gönlümü
 5. Dm-ı zülf ire dilim mabs itdün muttaıl
 İtmedn bu cismden zd bir gün gnlm²³⁷⁴
 6. am-auñdur 'aıa mihrb-ı t'at secdede
 Men de rgb eyledim egriye düzgün gönlümü
 7. Munca kim tayk var gönlümde Nevber yo amım
 d ider bir gün benim dil-dr-ı mazn gönlümü

1522

F'iltn F'iltn F'iltn F'ilün

1. İtmedi rhat meni bir sniye ol mh-r
 Rat-ı 'ba uba dek ad gözümden anlu u
 2. Giceler feryd idüp t uba dek göz yummadım
 Olmadı ol dil-ber-i ra'n benimle r-be-r
 3. ehd  ekker tlibi oldum leb-i cnndan²³⁷⁵
 Hicr zehrin itmedi bir bse gl yüzden ul
 4. T'nelerden gönlümü sde tr itmedi²³⁷⁶
 İl iinden madı bremdeki bu güft  g
 5. ub tzden durmuam cnna ta'zm itmege
 Dutmuam n-beli seyl-i sirikimden vuz
 6. Men ekim hicrn amın sen valı it menden dirg
 Bu mrvvetdr mi ya infdandur syle²³⁷⁷
 7. Va-ı yre yetmege ey Nevber mmd var
 Rame gelse dil-bern gönlünde almaz rz

1523

*Mefl F'ilt Mef'il F'ilün*²³⁷² hicrnda: hicrnıda N2²³⁷³ cismden: cismiden N2²³⁷⁴ cismden: cismiden N2²³⁷⁵ cnndan: cnnıdan// ul: ul N2²³⁷⁶ tr: 'tr N2²³⁷⁷ infdandur: infidandur N2

- 114b
1. Şādān yüz ile durmuş idim yāre rū-be-rū
Kādir lisānım olmadı güftāra rū-be-rū
 2. Hāyret mecāl virmedi bir söz danuşmağa
Taḫşīr-kār şanki durup dāra rū-be-rū
 3. Hārī basupdı bağrına gül ḥālī gül yañaḫ
Gül bülbüle nigār men-i zāra rū-be-rū
 4. Tālāna virdim ‘ömrümü ğāretger uğruya
Oldum o dem ki ṭurr-i ṭarrāra rū-be-rū
 5. Zanneyledim gözünde ola merḥamet velī
Urdu yaralı gönlüme min yara rū-be-rū
 6. Çıḫdım diyār-ı ‘aşḫda şahrā-yı dehşete
Rāst olmuşam o ḫaşı kemān-dāra rū-be-rū
 7. Bī-hūde bilmüyen benim efgān u nālemi
Bir gül-‘izār olup bu dil-i zāra rū-be-rū
 8. Ḳaşd-ı ziyāret-i ruḫ-i cānān itmüşem
Ey kāş ol hem geleydi bu züvvāra rū-be-rū
 9. Kim görmek istiyor meni baḫsun kelāmıma
Dursun ḫalem[l]e yazdığım eş‘āra rū-be-rū²³⁷⁸
 10. ‘Āşıḫlarun melāline vāriş men olmuşam
Tapşurdılar tamāmını Nevbāra rū-be-rū

1524

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün

1. Heves eyler gönül dil-dāra doğru
Atar cānın hemīşe yāra doğru
2. Bahār olcaḫ gülistānlar açar gül
Dutar bülbül yüzün gül-zāra doğru
3. Ṭabīb-i ḫoş-ḫadem gelse marīza
Şifā yüz dönderür bīmāra doğru
4. Meni ḫayretde gördükde ḫayāl it
Baḫursan şūret-i dīvāra doğru
5. Açulsun gözlerim cānān yüzine
Velākin baḫmasun aḡyāra doğru

²³⁷⁸ [l]: - N2

- 115a 6. Yüzimi döndürüp mey-ḥānelerün
Çevirdim nergis-i ḥammāra doğru
7. Baş egdim қаşa men mihrāba zāhid
Ona egri diyün Nevbāra doğru

1525

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

1. Āhdur mı çekdigim ya şu^lleli aḥkerdi bu
Sīnedür mi ya ki bir āteş dolu micmerdi bu
2. Yārdur dil-dārdur cānān mıdur men sevdiğim
Yoḥsa kim cān mülkünü gāret iden dil-berdi bu
3. Zülfdür ya silsile ya ṭavḳ-ı zincīr-i cünün
Ya Ḥotan müşgi veyā pür-ıṭr olan ʿanberdi bu
4. Bu nesīm-i şubḥdur ya kim şabānun yelleri²³⁷⁹
Büy-i zülf-i yār ile ʿuşşāka cān-perverdi bu
5. Āb-ı ḥayvān Hızra koy zūlmātda olsun naşīb²³⁸⁰
Şekker-i la^l-i lebi cān-baḥş iden cevherdi bu
6. Dāne-i inci kimi şeb-nem düşer gül bergine
Şordum anı gül didi bülbül den eşk-i terdi bu
7. Ṭaⁿeler daşıyla men eṭrāfa senger dutmuşam
Genc-i sinemde olan gevherlere mi^ʿcerdi bu
8. Salṭanat taḥtında bir ʿāşık bulundı Qays tek
Nevberī gösterdiler başında tāc-ı serdi bu

1526

Mef'ülü Mef'ülü Mef'ülü Fe'ülün

1. Ol dem ki şabā ṭurre-i ṭarrāra toḥundu
Reşkin oḥu hem bu dil-i bīmāra toḥundu
2. Zülf-i siyehin tōkdi yüze ol meh-i tābān
Noḳşānı onun gün kimi ruḥsāra toḥundu
115b 3. Ağyār meni bülbül-i ḥār eyledi ḡamgīn
Yüz qarası ağyār ile ol ḥāra toḥundu

²³⁷⁹ şubḥdur: şubḥıdur N2

²³⁸⁰ zūlmātda: zūlmātıda N2

4. Bāzūya virüp zevk-i dilin ʿaşkda Ferhād²³⁸¹
Āhırde onun şadmese dağlara toğundu
5. Dil-gīr oluram vaqt-i seher bād-ı şabādan
Mensiz gidüp ol ʿārızı gül-nāra toğundu
6. Ağyārın eli yetmedi dil-dāra teşekkür
Gönlümde olan āh-ı şerer-bāra toğundu
7. ʿAşkın daşını tökdi etekden yire Mecnūn
Bir daşı gelüp ʿaşkda Nevbāra toğundu²³⁸²

1527

Mefāʿilün Feʿilātün Mefāʿilün Feʿilün

1. Ecel yumunca ayırmam nigārdan gözümü²³⁸³
Maḥāl-i emr kesem reh-güzārdan gözümü
2. Nigār reh-güzēerinden nazār kesilmeyecek
Salunca mevt benim ihtiyārdan gözümü²³⁸⁴
3. Hevā-yı vaşl ile mestem götürmerem gine men
Ḥumār-ı nergis ü mest-i ḥumārdan gözümü²³⁸⁵
4. Çemen çemen dolanup gül yüzüñ hayāliyle
Müdām kesmemüşem lāle-zārdan gözümü²³⁸⁶
5. Ne terk-i vaʿdeni eyler ne vaqt-i kām-ı vişāl
Gözetçi koymuşam ana kenārdan gözümü²³⁸⁷
6. Tükenmez oldı sirişkim bahār barışı tek
Sirişke doldudum ebr-i bahārdan gözümü²³⁸⁸
7. Firākın āteşini gözyaşıyla şöndürerem
Çutarmuram bu sebep eşk-bārdan gözümü²³⁸⁹
8. Hemīşe vaqt-i vişāl-i hayāl ilen giçürem
Henüz salmamuşam iʿtibārdan gözümü²³⁹⁰

²³⁸¹ ʿaşkda: ʿaşkıda N2

²³⁸² ʿaşkda: ʿaşkıda N2

²³⁸³ nigārdan: nigāridan// reh-güzārdan: reh-güzāridan N2

²³⁸⁴ ihtiyārdan: ihtiyāridan N2

²³⁸⁵ ḥumārdan: ḥumāridan N2

²³⁸⁶ lāle-zārdan: lāle-zāridan N2

²³⁸⁷ kenārdan: kenāridan N2

²³⁸⁸ bahārdan: bahāridan N2

²³⁸⁹ eşk-bārdan: eşk-bāridan N2

²³⁹⁰ iʿtibārdan: iʿtibāridan N2

9. ‘Îlâc odur ki dutam Nevberî nigâr etegin
Kenâr itme diyüm gül-‘izârdan gözümü²³⁹¹

1528

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 116a 1. Dutdı her yan gül yüzüñ devrini gîsû müşg-bû
Çoh mu‘aţtar oldı bu ‘ıtr ile gül-rû müşg-bû
2. Gül gül-âbı tek yüzüñ devrinde hoş-bû kaţreler
Ne ta‘accüb ‘ıtrlı gülden ola şu müşg-bû²³⁹²
3. Âhû manzardur gözüñ ey şâh-ı hûbân-ı cihân
Hâl-i hindûdan olup hem nâf-i âhû müşg-bû
4. Gül yüze zülfüñ düşüp kat itdi ‘anber rüyuña
Oldı gül-i ruhsârda ol hâl-i hindû müşg-bû²³⁹³
5. Söylüyorlar müşg ile yazdur muhabbet hırzını
Tâ ki râm olsun saña ol çeşm-i cādû müşg-bû
6. Düşdi müşgün tellerüñ saykal demi kaş üstüne
Anuñ ‘ıtr ile olup hem taş-ı ebrû müşg-bû
7. Kat kıl şehd-i lebüñ ‘ıtrın devâ terkebine
Nüş idende Nevbere olsun bu dârû müşg-bû

1529

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Muttaşıl dil eylüyor bir yâr-i meh-rû ârzû
Öyle kim bir teşne-leb dâim ider şu ârzû
2. Dâğlar pergâle-i gönümde var ondandı kim²³⁹⁴
Eylüyüpdür her zamân bir hâl-i hindû ârzû
3. Dâm-ı zülfüne men nice saldım dil-i maḥzûnımı
Çohdan olmuşdur ona bu dâm-ı gîsû ârzû
4. Kıbleden yüz dönderen mihrâba yüz döndermerem
Kıbledür rüyuñdaki mihrâb-ı ebrû ârzû
5. İl ta‘accüb eylüyor teşhîre düşdüm men niçün
Dil temennâsı olup bir çeşmi cādû ârzû

²³⁹¹ gül-‘izârdan: gül-‘izâridan N2

²³⁹² ‘ıtrlı: ‘ıtrılı N2

²³⁹³ ruhsârda: ruhsârıda N2

²³⁹⁴ dâğlar: dâğılar N2

- 116b 6. İgne tek terk eyelüyüp dār-ı cihānı Nevberī
Çaydı anuñ zülfüden bir riştedür mü ārzū

1530

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Yetürme göklere āhım hāzer kıl ey meh-rū
Yüzüm semāya tarafdur dilimdedür yā-hū
2. Töker mi gözyaşını olmasa gönül rencūr
Nigārı olsa ona rū-be-rū olar hoş-rū
3. Niķāb dut yüzüne bed-nazarda bed-göz var
Saña zafer yetürer korhıram men ol bed-hū
4. Açık yüz ile nazar kıl vefālı yāre taraf
Dilim mükedder olur 'arıza düşe gīsū
5. Teyemmüm eylemişem hāk-i pāk-i dergehüñe
'İbādet itmege lāzım degül şu ile vuzū
6. Seher zamānı çekende tīmār-ı zülfe darak²³⁹⁵
Dilim idir özini dām-ı zülfüde gizlü
7. Oturdı Nevberī bezm-i edīb-i hoş-hūda
Ona sirāyet idüpdür bu bezmden hoş-bū²³⁹⁶

1531

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Bir nev'ci gösterem gerek ol yāra gönümü
Çoğ incidir diyem ona bu yara gönümü
 2. Bir oğ dirîğ eyleme hūn-h'ār gamzeden
Luṭf ile tā gelüp tohuna yara gönümü
 3. Taẓyīķ-i dildür 'arızıma gözyaşın töken
Şiddet idende eyelüyü fevvāre gönümü
 4. Fettān gözün fūnūnı olup bend iden dilim
Teslīm idüpdü turre-i tarrāra gönümü
- 117a 5. Raḥşān yüz ile eyle münevver sen ey güneş
Zulmāt-ı zülf içinde günü kara gönümü

²³⁹⁵ tīmār: tīmār

²³⁹⁶ sirāyet: şirāyet// bezmden: bezmiden N2

6. Nevber dilin virüp saña ‘aşka düşen demi
Bāver yoğuñdı zülfi dara ara göñlümü

1532

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Göz hayāl ile dutar ‘aksüñ fuādım kan olu
Ġam dolanda göñlüme onda gözüm giryān olu
2. Kūyuña gelmek diler rıdṽānuñ ehli ey şanem
Nice kim ehl-i cihānım ṭālib-i rıdṽān olu
3. Ey melek-sīmā seni göñlüm çoḡ eyler ārzū
Zülfüñe dil-bend iden min men kimi her yan olu
4. Qatlime fermān viren gözdür muḥabbet dildedür
Raḥm iden qatl eylüyen fermān viren sulṭān olu
5. Dehre Loḡmān gelse de bir çāre bilmez derdime
Derd-i ‘aşḡ-ı ‘āşıḡa dil-dārdan dermān olu²³⁹⁷
6. Cān dilerseñ vaşluña eyler qabūlin Nevberî
Cān bahāsına tamām olsa gine erzān olu

1533

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

- 117b 1. Göñül nirden tapup bilmem seni ey dil-ber-i meh-rū
Olup kām-ı dile māil ona itdüñ mi sen cādū
2. Ne mes‘üdem ki dil virdim saña senden seni buldum
‘Aceb ṭāli‘ olup mende dil-i maḥzūnıma ārzū
3. Dil-i bīmāra men tapdum ‘ilāc-ı ḡayy ü cāvidān
Lüzümü yoḡ eṭıbbānın dile ḡācet degül dārū
4. Tapup bir vādī-yi eyemen oturdım fikr-i yār ile
Ḥalāyıḡdan kenār oldım başımda yoḡdı bir ḡayḡu
5. Tevekkül eyledim saldım muḡıṭe revzaḡ-ı cānım
Hele sāḡil görünmezdür dilim zıkrindedür yā-hū
6. Şabādan ‘ıṭr gönderdi Ḥotan şahrāsına zülfüñ
Töküp nāfin ḡacāletden qaçur şahrālara āhū
7. Apar ey Nevberî derdüñ mezāra ḡalka fāş itme
O bir muḡkem binādur kim açılmaz ondaki qaḡu

²³⁹⁷ dil-dārdan: dil-dārıdan N2

1534

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Her  arafdan t k l p g l yüze g s  g s 
Genc-i ruhs ra olup sihrli c d  c d ²³⁹⁸
2. Ő ne her Őub  d zer zülfünü  n  n yüzüne
Ona hasretle ba ar ortada g zɡ  g zɡ 
3. Didim All h gitsün Őey  ta aŐuk yoluna
 ar z arturd  ma na söyledi bed-g  bed-g ²³⁹⁹
4.  amzed r s neme o  katlime ebr  ha er
Za m-d r itdi meni her biri ayru ayru²⁴⁰⁰
5. Olsa  umm n t kener  teŐ-i dil c Őından
Niye  urtarmadı bes gözdeki bu Şu bu Şu
6. Sa ınun fikri ile başımı meŐ l eyledim
İnce kıldı tenimi eyledi bir m  bir mü
- 118a 7. Y r işitmez mi benim n lemi Nevber giceler
Söylerem her nefese y rimi y -h  y -h 

1535

F ‘il t n F ‘il t n F ‘il t n F ‘ilün

1. Dil yanur her dem bu  r ile  ı ardır başa Şu
G z sirişkin tulluyor m jg n o ıyla  aŐa Şu
2. Y d-ı Mecn n eyll y p her dem gözüm yaşı töker
Çünki her  aŐ n olan yoldaş virer yoldaŐa Şu
3. Odlu bir daŐdur meger ey m h-r   alb n sen n
Ő nd rebilm r t k r her-çend göz bu daşa Şu
4. Keşret-i eşk-i terim  mm d-i na lin huşk idüp
 urudar elbette kim artu  virilse başa Şu
5. Gözyaşın sensiz töker hem teşnedür merdümleri
Virmedi k f   ader göz d ne-i haŐ aŐa Şu
6. Hicr elinden sa layabilmem dilin fery dını
Bile gitse  or uram t  kim başımdan aÇa Şu

²³⁹⁸ sihrli: sihrili N2

²³⁹⁹  ar z:  ar z N1

²⁴⁰⁰ Za m-d r: Za mı-d r N2

7. Çekebilmez yârimün ‘akkās ra‘nā şüretin
Virebilmez Nevberî ol tîge beñzer қаşa şu

1536

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Firqatüñ ey mäh-rū ābād itmez göñlümü
Hasret-i rüyuñ dağı hem şād itmez göñlümü
2. Senden ayru dil-beri göñlüm temennā eylemez
Hüb-rūlar hüsnüne mu‘tād itmez göñlümü
3. Ğam gam üstün koymusan endūhı endūh üstüne
İltifātuñ bes niçün bir yād itmez göñlümü
4. Gözlerüñden fitneler ebrū kemānından hadeng
Munca düşmenler ‘aceb ber-bād itmez göñlümü
- 118b 5. Pend-i nāşihdür ‘abeş vā‘izlerin va‘zı ğalağ
Hıçbiri bir kec yola irşād itmez göñlümü
6. Nevberā dil-dāruña sa‘y ile cānuñ kıl fedā
Ğayrılar bu derdden āzād itmez göñlümü²⁴⁰¹

1537

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Dil perişānlık sever zülfüñ perişāndur diyü
‘Aşğ derdin dil sever dermānı cānāndur diyü
2. Ğonçalar göñlüm kimi bilmez lebüñ esrārını
Kırmızı bir gül açar göñlüm benim kandur diyü
3. Baş açuğ gün şubh-dem düşdi der ü dīvāruña
Çıhdı ser-hoş dil-berim çāk-ı girībāndur diyü
4. Bağr-ı sīnem gevherin dutsun nihān mümkin degül²⁴⁰²
Ğamlu dilden gözlerim min dürr-i efşāndur diyü
5. Rindler maħmūr olup mey-ğāneden çığmaz kenār²⁴⁰³
Nergis-i mestüñ niçün maħmūr u hayrāndur diyü
6. Çehreni berg-i güle nişbet virenler hağlıdur
Gül yüzüñ tek bağda güller açılğandur diyü²⁴⁰⁴

²⁴⁰¹ derdden: derdiden N2²⁴⁰² Bağr: Bahr N2²⁴⁰³ Rindler: Rindiler N2²⁴⁰⁴ bağda: bağıda N2

7. Āteşīn ruhsāruña yandırdı Nevber cānını
Yandırar pervāneni ol şem^c-i sūzāndur diyü

1538

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Yār benimdür bilmürem hayli dili sādedi bu
Dil ki bu cismdedür yārime üftādedi bu²⁴⁰⁵
2. Mey harām olduğuna şer^cde münkir degülem²⁴⁰⁶
Lebüñe mey dimüşem āhir olan bādedi bu
- 119a 3. Cennet u hūr talebkārı gider āhirete
Mey ü ma‘şūka seven kimdi bu dünyādadı bu
4. Munşifāne baħalım serv ile cānān qadine
O kıyāmında durup gerdişe āzādedi bu
5. Ne mübārizdi dilim ğamzeñ idüp şad pāre
Men de hayrānam ona kim hele da‘vādadı bu
6. Sen kimi bir güzeli kimse taşavvur eylemez
Bu melekdür mi gören yoħsa perī-zādedi bu
7. Nāle-i bülbülü sen dinle terennüm dile sal
Dād u feryādı onun bu dil-i şeydādadı bu
8. Kaṭre kaṭre cigerim qanı sözüm gevheridür
Qadrsız bilme onu örtülü deryādadı bu²⁴⁰⁷
9. Öyle bildim ki salup Leylī saçın boynuna Qays
Götürüp baħdım ona ‘ādeti kıllādedi bu
10. Durma sākit dayanup şāħede gül itme taleb
Añla ey bülbül-i dil dād ile feryādadı bu
11. Āhım ey Nevberī min dağı yirinden qoparar
Āhı yoħ men degülem kim dise Ferhādadı bu

1539

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Açmuyor sensiz cihān hūbānı dutgun gönlümü
İtmüsen derd ü ğam u endūha uygun gönlümü

²⁴⁰⁵ cismdedür: cismidedür N2

²⁴⁰⁶ şer^cde: şer^cide N2

²⁴⁰⁷ Qadrsız: Qadrısız N2

2. Koymadı bir reh-güzer vaşla firākuñ āteşi
Salmusan hūlyālara hayretde yorgun gönlümü
3. Süfte senden dün seher bāğ içre gördüm ‘arīzuñ
Ġuşşadan dūr eyledim hicründe pozkun gönlümü
4. İtmedüñ ābād onu yüz dönderir vīrāneye
Kec-nigāhuñ eylüyor her dem diger-gün gönlümü
- 119b 5. Cem‘ kıldım başıma ğamdan perīşān fikrimi
Topladım her bir müjeñ zaħm ile dağun gönlümü
6. H̄āmuş eyler dil vire cān mülkünü cānānına
Ķarzdān āzād ide cānāna medyūn gönlümü²⁴⁰⁸
7. ‘Acz ile cānānıma el çekmerem Nevber didim
Ħasret-i ruhsārdan dutmuş benim hūn gönlümü²⁴⁰⁹

1540

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ol melek-şüret meni gördükde kec dönderdi rū
Egri dutmağ gerdenin āhūlara ‘ādetdi bu
2. Derdim izhār eylesün cānāna yalvardım dile
Dilde tākāt olmadı gördükde huşk oldu gelū
3. Tük degül başımdaki hār-ı muħabbetdür bular
Kim ayakımdan batup başımda bitmiş adı mū
4. Tār olur gönlüm ivi dünyā mişāli ebrden²⁴¹⁰
Her tarafından kim düşer ruhsāra zülf-i müşg-bū
5. Şabr itmek zehrdür uhrāsı şekker tek lezīz²⁴¹¹
Sehdür şabr eylemek anuñla her kim dutsa hū
6. Vaşl çoğ düşvār olan yārin rızāsı olmasa
Muṭlaķā nādim olar kim itse vaşla cüst ü cū
7. Gözyaşın tökdüm şöne gönlümde hicrān āteşi
Bes niçün şöndürmedi ey Nevberī bu nārı şu

1541

*Mefūlü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün*²⁴⁰⁸ Ķarzdān: Ķarzıdan N2²⁴⁰⁹ ruhsārdan: ruhsārıdan N2²⁴¹⁰ ebrden: ebriden N2²⁴¹¹ zehrdür: zehridür// sehdür: sehlidür N2

- 120a
1. Saldım nevā [vü] nāleye gül-şende bülbülü²⁴¹²
Feryād idende ḥiss eyledim tende bülbülü
 2. Āgūş-ı gülde ḥārı görüp geldi nāleye
Gül şāḥesinde kimdi gören ḥande bülbülü
 3. Yād-ı ruḥ-i nigār ile men gülde ‘andelīb
Ḥasret meni fiğāna salur men de bülbülü
 4. Kūy-i nigāra zevk ü heves meyli mendedür
Görse yüzüñ kafesde salar bende bülbülü
 5. Gül yapraḳın ayaklara tökdi şabā yeli
Ruḥsār-ı alüñ eyledi şermende bülbülü
 6. Nevber fiğān-ı bülbüle āheste heng dut
Feryāduñ ile itme perākende bülbülü

1542

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Her şeb-i hicrān göñül hem-şoḥbet eyler ārzū
Sen kimi bir māh-rū ḥoş-şüret eyler ārzū
2. ‘Ālem-i ḥayretde men görrem yüzün cānānımın
Merdüm-i çeşmim gine bir ḥayret eyler ārzū
3. Vaşluña mu‘tād olan gönlümden aşlā incime
Ḥilḳat-i insān olan ünsiyyet eyler ārzū
4. İzdihāmı istemez giryān olan bu resmdür²⁴¹³
Ağlayanlar muttaşıl ferdiyyet eyler ārzū
5. İḥtiyār ister göñül āsüde gelsün kūyına
Müstebidden incüyen ḥürriyet eyler ārzū
6. Ehl-i cennet kūyuña şevḳ ile meylin arturar
Dūzaḥın ehli nice kim cennet eyler ārzū
7. Ğamze-i ḥün-ḥār olup cānım alan ḳanım töken

1543

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Şu‘le-i şem‘-i ruḥuñ pervāne itmiş göñlümü
Leylī-sīmā şüretüñ dīvāne itmiş göñlümü

²⁴¹² [vü]: -y1 N2

²⁴¹³ İzdihāmı: İzdihāmı// resmdür: resmidür N2

- 120b 2. Kārvān-ı ğamlarım mesken idüpdür cān ivin
Menzilini hoş görüp ğam-ḥāne itmiş gönlümü
3. Tīr-i müjgān sīnemi düzdi kemān ebrūlaruñ
Rüknden ber-bād idüp vīrāne itmiş gönlümü²⁴¹⁴
4. İstikāmet gösterüp cānım şebāt ü şabrda²⁴¹⁵
Tāb idüp hicrānuña merdāne itmiş gönlümü
5. Şād u mesrūr eylüyor düşdükde vaşluñ ḥāṭıra²⁴¹⁶
‘Aşkınun sultānına kāşāne itmiş gönlümü
6. Başımı mey-gūn lebin mest eylüyüpdür öyle kim
Meykede rindi gelüp mey-ḥāne itmiş gönlümü
7. Esdirür berg-i dilim bād-ı vişāl-i şefkatüñ
Nevberā cānān mişāl-i nāle itmiş gönlümü

1544

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Şādluğumdan ağlaram dil-dāre dursam rû-be-rû
Ağlamağdan doymaram ol yāre dursam rû-be-rû
2. ‘İṭr-ı gül bir neş’edür peyveste rûyuñdan maña
Ey besā mes‘ūdlik ruḥsāre dursam rû-be-rû
3. Ğuşşanı derd ü ğamı hicrin tōkūpdür cānımı
Men ki mesrūr olmaram gül-zāre dursam rû-be-rû
4. Leblerüñ cān-baḥşdur çeşm-i siyāhuñ cān alan
Yaḥşıdur kim ‘arız-ı gül-nāre dursam rû-be-rû
5. Neye virdim bir nefes ün çekdi feryād eyledi
Ḳalbini pūç eylerem hem tāre dursam rû-be-rû
6. Dīnimi Şan‘ān kimi virdim çelīpā zülfüñe
Kāfir ollam zāhid ü dīn-dāre dursam rû-be-rû
7. Reşk-i қаşuñdan semā her ay düzeldir bir hilāl
Eylerem tōhmet men ol devvāre dursam rû-be-rû
8. Nevberā bu yazdığım eş‘ārda cānānım didi
Eylerem taḥsīn eger Nevbere dursam rû-be-rû

²⁴¹⁴ Rüknden: Rüknidan N2²⁴¹⁵ şabrda: şabrıda N2²⁴¹⁶ ḥāṭıra: ḥāṭıra N2

1545

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 121a 1. Munca kim cevr eyledi cānān cefādan doymadı
Cān bu cevri yārdan zevk ü şafādan doymadı²⁴¹⁷
2. Ğayrilerden gördüğü ta'n u şemātet bir taraf
Ĥasret-i ruhsār olan gözler bükādan doymadı
3. Muntazır koydı meni ol māh-ı tābān rüyına
Her qadar itdim ricā dil ilticādan doymadı
4. Bedr-i kāmīl tek yüzü itmiş şulū'ı şarkdan²⁴¹⁸
Ğarba gidünce gözüm māh-ı semādan doymadı
5. Her seher-dem büy-i hoş zülfünden aḥz eyler şabā
İtrına zevk artırup zülf-i dü-tādan doymadı
6. Min belāya uğraduñ ey dil fezā-yı 'aşkda²⁴¹⁹
Cānuñ ašlā bu kadar derd ü belādan doymadı
7. Ĥātemiyyet irşidür 'aşk 'āleminde 'āşıkā
Cān virüp dil-dāra dil bezl ü seḥādan doymadı²⁴²⁰
8. Bülbül-āsā dil gelür ruhsārı gülçün nāleye
Ol gül-endāmım benim munca nevādan doymadı
9. Resmdür dīvāneler boynunda zincīr-i cünün²⁴²¹
Bu dil-i dīvāne ol zülf-i dü-tādan doymadı
10. Qaşa fetvā göz virüp kim Nevberin qanın töke
Ğayzlanmış şāh tek hūn-i gedādan doymadı

1546

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

1. Şad ḥayf kim elimden gül-rū nigār gitdi
Cānın tükendi tāb-ı dilden qarār gitdi
2. Elden buraḥdım 'aşkın tīrin toḥundı daşa
Sa'yım şemersiz oldı çıḥdı şikār gitdi

²⁴¹⁷ yārdan: yarıdan N2

²⁴¹⁸ şarkdan: şarkıdan N2

²⁴¹⁹ 'aşkda: 'aşkıda N2

²⁴²⁰ bezl: bezl N2

²⁴²¹ Resmdür: Resmidür N2

- 121b 3. Āhîr başımdan aldı efsârî sârbânım²⁴²²
Şahrânı tek dolandım tenhâ kaçâr gitdi
4. Göz istemür ki baḥsun sensiz bu kâinâta
Rûḥım tenimden uçdı bî-iḥtiyâr gitdi
5. Bî-hûş olup yıhıldım başımdan uçdı idrâk
Ser-ḥoş yıhıldım āhîr neng ile ʿâr gitdi
6. Menden el üzdi herkes ḥîş ile aḫrabâdan
Dağıldı āşinâlar aḫvâm u yâr gitdi
7. Sevdâ-yı zülfi yârin târ itdi rûzgârım
Zulmâta düşdü baḥtım rûşen nehâr gitdi
8. Ey Nevberî figân it şeb tâ seḥer ki senden
Rencîde-ḥâṭır oldı ol gül-ʿizâr gitdi²⁴²³

1547

Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilâtün Feʿilün

1. ʿAşka tuş eylemüsem ey dil-i bîmâr seni
Sen ḥesâb itmegilen derde salup yâr seni
2. Men uçurdum seni ey rûḥ-i revân cismimden
Dâm-ı zülf içre salup ṭurre-i ṭarrâr seni
3. Terk-i mey-ḥâne idüp bâdeye meyl itmemüşem
Mest-i ḥammâr eylüyüp nergis-i ḥammâr seni
4. Zülf-i târına özüm bağlamuşam gerdenimi
Yâr yanında daḥı eylemüsem var seni
5. Ey göñül eyleme ğam munca cefâ [vü] siteme²⁴²⁴
ʿAşq-ı cānāndur iden derde giriftâr seni
6. Dâda geldin bu kadar bülbül-i şeydâ-dil olup
Mâil itdi özine ʿarız-ı gül-nâr seni
7. Nevberî eylegilen yâre teşekkür o hem
Eylüye gül yüzine nâil-i dîdâr seni

1548

Mefâʿilün Feʿilâtün Mefâʿilün Feʿilün

²⁴²² sârbânım: sâribânım N2

²⁴²³ ḥâṭır: ḥâṭır N2

²⁴²⁴ [vü]: -y1 N2

- 122a 1. Kızardı çehresi yārin çemende lāle kimi
Düzüldi dāne-i ter ‘ārızında jāle kimi
2. Ne beñziyor bu cihānda kemān-ebrūya
Taşavvur eylediler gökdeki hilāle kimi
3. Onuñla oldu hemīşe hayāl-i fikr-i dilim
Gözümde onsuz olur kāināt hāle kimi
4. Eli yetüşmeyecek bülbülün çemende güle
Dolansa bāğı ser-ā-ser kona nihāle kimi
5. Düşende ‘aşkına yārin hayāl-i ham itdim
Çetinligi başıma düşmedi bu hāle kimi
6. Düşende Nevbere dutmuş na‘īm-i kūt-i dili²⁴²⁵
Ba‘īr-i gönülüm onu hoşluyar nevāle kimi

1549

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Bir āhū gözlü bu derde dūçār idüpdi meni
Şikāargehimde durupdur şikār idüpdi meni
2. Ümīd eylemürem bir dahı gelem hūşa
Humār gözleri yārin humār idüpdi meni
3. Gül üzlü görmüş onu ‘andelīb olan gönülüm
Figāna tuş hemān gül-‘izār idüpdi meni
4. Gül ‘ārızında olan dāne-i siyeh hālī
Dilime dāğ koyup dāğ-dār idüpdi meni
5. Firākın āteşine yandırıp şeb-i hicrān
Şabāh olıncaya dek dil-figār idüpdi meni
6. Hārīm-i kūyına yol vir müyüp men-i zāra
Na‘īm-i vaşl-ı ruḥundan kenār idüpdi meni
- 122b 7. Kemende saldı dilim ince mūyı gīsūda
Meges mişālī dutup zār zār idüpdi meni
8. El üzme kim dahı mümkün degüldür ey Nevber
Alup kararımı bī-ihtiyār idüpdi meni

1550

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

²⁴²⁵ kūt: güt N2

1. Yâda salmaz neylüyüm ol mâh-rû cānān meni
İstiyor terk eylesün hicrānda bu cān meni²⁴²⁶
2. Gül yüzün fikrinde men gül şāhesinde ‘andelīb
Bülbül-i şeydā-dilem meşhūr idüp efgānı meni
3. Saḥluyardım ‘aşkıımı bu nev‘ ile elden nihān
Şöhre-i şehir eyledi bu dīde-i giryān meni
4. Men gedā-yi kūy-i cānān olmağa oldum rızā
Eyleyüp gam mülküne cānān daḥı sulṭān meni
5. Dehr itirmiş bilmüyün bir Qays tek dīvāneni
Eylüyüp ondan füzün dīvāne-i devrān meni
6. Görmege yārin yüzün müştākam ammā ḳorḥuram
Bir oḥa ḳurbān ide ebrūdaki müjgān meni
7. Zaḥmet-i bī-cā çeküp ümmīd olma ey ḥekīm
Kim ḳabül-i şihḥat itmez ‘aşḳda dermān meni²⁴²⁷
8. Yāre yalvar Nevberī tā derdüñe itsün ‘ilāc
Derdimün yoḥ çāresi gezdirseler her yan meni

1551

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Ta‘accübde ḳoyup ḥalkı nigārın ḥüsn-i zībāsı
Cünün zincīridür anuñ siyeh zülf-i muṭarrāsı
2. Yeterse ‘aşkıın desti eger cānān vişāline
Onun ma‘mūr olar muṭlaḳ o dünyāsı bu dünyāsı
- 123a 3. Temennā-yı vişāl itdim cevābına şabāḥ aldım
Ne çoḥdur gerdiş-i dehrin mesā ardınca ferdāsı
4. Meni ser-menzile hergiz yetürmez ḳafle-i fikrim
Hirāsım vardur ḳalsun o zinde ḳalb ḥülyāsı
5. Ne ser-mestem ki men bilmem itirdim hūş u idrākım
Nedür bu dār-ı dünyānın benimçün zişt ü zībāsı
6. Maña nāfi‘ degül hergiz el üzmeḳ ‘aşḳ şevḳinden
Menimçün bir ḥasāretdür bile bāzār sevdāsı

²⁴²⁶ hicrānda: hicrānıda N2²⁴²⁷ ‘aşḳda: ‘aşkııda N2

7. Meni Mecnūn göre Nevber çihar öz iştibāhından
Görer varmış anuñ mişli cünūn şüretde hemtāsı

1552

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Öldürer āhiri bu āh-ı dil-i zār meni
İncidir ilde olan ta‘ne-i aġyār meni
2. Olmasa āh-ı dilim eşkimi gözden kurudan
Ġarķ-ı seylāb eylüyor dīde-i hūn-bār meni
3. Raht-ı h̄ābım od alur āh-ı dilimden giceler
Yandırar şubha kimi hicrdeki nār meni²⁴²⁸
4. Gül yüzüñdür sebep-i nāle [vü] feryād-ı dilim²⁴²⁹
Yād ider gül-şen-ārā bülbül-i gül-zār meni
5. Her mu‘ālic ki gelür yanıma bir nüşha yazar
Zannı keclerdi bilen ‘ādeti bīmār meni
6. Deşt ü şahrāda gezüp Qays eyelüyerdim özümü
İsm-i dīvānelige sevķ eylemür ‘ār meni
7. ‘Aşk bīmārına yoġ Nevberī hikmetde ‘ilāc
Bu marazdan kıtarar gelse ger yār meni

1553

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Nışf-ı şeb oldu benim meh-rū nigārım gelmedi
İhtiyār elden gidüp şabr u kıarārım gelmedi
- 123b 2. Lāl idüp hayret meni bī-nuţķ olan şüret kimi
Muntazırdur gözlerim çeşm-i humārım gelmedi
3. Men de rüsvā-yı cihān oldum daġı Mecnūn kimi
Deşt ile şahrāları gezmekde ‘ārım gelmedi
4. Ġayli ġamdur hicrde mesken iden mülk-i dili²⁴³⁰
Derde saldı cānımı ol ġam-ġüsārım gelmedi
5. Fıfr ü zikrim yārdur vird-i zebān şubķ u mesā
Men cünūnam Qays tek Leylī-‘izārım gelmedi

²⁴²⁸ hicrdeki: hicrideki N2

²⁴²⁹ [vü]: -i N2

²⁴³⁰ hicrde: hicride N2

6. Yandı cânım hicrde şem^c-i ruha pervâne-veş²⁴³¹
Oldı hâkister tenim bir âh u zârım gelmedi
7. İ'tibâr-ı yâr idüp teslîm itdim cânımı
Nevberî dil virdigim bî-i'tibârım gelmedi

1554

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Öldürer cân-süz olan dildeki bu âh meni
Âh olupdur eyelüyen cismden ikrâh meni²⁴³²
2. Dilde bir munca gam u guşsa-yı cânân olumu
Yandırıp eyelüyecek âh-ı dilim kâh meni
3. 'Aşkı aldatdı meni dil-bere virdim dilimi
Zann itdim yetürür menzile bu râh meni
4. Dilimi bend eyledim zülfüde bir târa özüm
Dâm-ı gîsüda dutup sahladı ol mâh meni
5. Gâhî luţf u nazâr u merhametin gördi gözüm
Çan töken kaşlarına tuş eyledi gâh meni
6. Geh sezâvâr bilüp vaşlını bu mültemise
Eylyüyüp memleket-i hüsnüne bir şâh meni
7. Meni maḫhür eyelüyen Nevberî il ṭa'nesidür
Özü vâşıl eylesün maṭlebe Allâh meni

1555

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 124a 1. Bir gice şoḫbetimiz perçem-i gîsüdan idi
'Aşkı bende salan ṭurredeki mûdan idi
2. Müje peykânı dile bâ'îşi nolmuş toḫunur
Oldu ma'lûm ki bu çan töken ebrûdan idi
3. Bülbülün nâlesinün vechini sordum didiler
Gül degül bâğı gezen dil-ber-i gül-rûdan idi
4. Gözünün şoḫbeti çoḫ ṭül-i devâm itdi kelâm
Âḫir âḫirde şebâḫat ona âhûdan idi

²⁴³¹ hicrde: hicride N2

²⁴³² cismden: cismiden N2

5. Vaşfını çoğ eyledim bezmde müşgîn saçınun²⁴³³
Nāf-ı āhū-yi Ḥotan onda olan būdan idi
6. Cān virer la^l-i lebūñ men bunu işbāt eyledim
Güft ü gū zulmet-ārā Ḥızr için şudan idi
7. Getdiler bāğdaki servi dağı ortalığa²⁴³⁴
Onda kim şöhetimiz kām̄et-i mevzūdan idi
8. Nevberin dād-ı dili bülbül-i şeydāda olar
Ḳumrīnün şavtı dil-i zārda kū-kūdan idi

1556

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

1. Hicrāna meni yandıran ol yār degül mi
Bu derde salan cānımı dil-dār degül mi
2. Nālem ser-i kūyında nigārın ucalandı
Şeydā-dil olan bülbül-i gül-zār degül mi
3. Gül bergine çespīde olan ḥār mişāli
Gül yüzde olan ḥāl-i siyeh ḥār degül mi
4. Men terk-i ser-i kūyuñ idüp çöllere düşsem
Mecnūn diseler adıma bu 'ār degül mi
- 124b 5. Āyīne basar bağrına 'aks-i ruḥ-i alūñ
Yoḥ mu ḥaberūñ ol maña aḡyār degül mi
6. Zülf-i siyehūñ içre olur dil ḥaberūñ yoḥ
Maḥbūsuñ olup dāma giriftār degül mi
7. Ey Nevberī sen itme bile āh u tazarru^{c2435}
Derdüñden o meh-pāre ḥaber-dār degül mi

1557

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Şükr kim men tapmuşam ey māh-rū dil-ber seni
İtmüşem 'aşḳ 'āleminde başıma efser seni
2. Sa'ı idirdim gönlüme bir dil-ber-i meh-rū dutam
Aḥtaranda tapmuşam gül-rüy-i meh-peyker seni

²⁴³³ bezmde: bezmide N2

²⁴³⁴ bāğdaki: bāğıdaki N2

²⁴³⁵ tazarru^c: tazarru^c N2

3. Tapşudum göz tökmesin kûy-i serüñde yaşımı
Reh-güzāruñ gil idüp incitmesün ol ter seni
4. Şām-ı hicrān şubha dek min bār yansam ğam degül
Cismime cān tāzeler çeşmim görende her seni
5. İhtiyar elden gidüp başımda yoĥ idrāk u hūş
‘Aql hem-rāhım degül tā eylüye derber seni
6. Kaysa Leylī mekteb-i ‘aşk içre bir ser-meşkdür
Men de itdim dil-berim göñlümde ser-defter seni
7. ‘Aşkı terk itsün dilim cānān maĥāl-ender-maĥāl
Nev-bahār ‘ömrüne Nevber tapup Nevber seni

1558

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Fezā-yı ‘aşkda göñlüm ğama düçār olalı²⁴³⁶
‘Udül idüpdi tenimden senüñle yār olalı
2. Cünün-ı ‘aşkuñ olup düşmüşem beyābāna
Hevā-yı zevk-i vişālüñ başımda var olalı
- 125a 3. Mürīd-i mey-kede oldum enīs-i pīr-i muġān
Gözünde neş’e-i meyden başım ĥumār olalı
4. Ne kayd-ı salţanatım yoĥ ne fikr-i cāh ü celāl
Tenimde pīrehen-i zevk-i ‘aşk var olalı
5. Unutmuşam bu cihān mülkünün ĥayālātın
Hümām-ı ‘aşk-ı ruĥuñ göñlüme şikār olalı²⁴³⁷
6. Yüzünde ĥāl-i siyāha baĥanda reşk idirem
Çemende sīne-i gül ĥābgāh-ı ĥār olalı
7. Yuyup kütarmadı eşkim gubār-ı ĥātırımı
Revākı gözlerimün eşke cūy-bār olalı
8. Açıldı dil çemeninde şükūfum ey Nevber
Vişāl-i yār ĥayālî dile bahār olalı

1559

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün²⁴³⁶ ‘aşkda: ‘aşkıda N2²⁴³⁷ hümām: ĥümām N2

1. Fezā-yı ʿaşqda göñlüm ğama dūçār olalı²⁴³⁸
ʿAlāka kesdi tenimden senüñle var olalı
2. Hūmār-ı nergis-i mestin hūmār idüpdi meni
Şarāb-ı la^l-i lebüñden gözüñ hūmār olalı
3. Muʿayyen oldı çemende zamīr-i gülde gül-āb
ʿİzāruñ üzre muʿaṭṭar ter āşikār olalı
4. Oñuñ tükenmez olup pāre pāre göñlümden
Hayāl-i zevk-i vişālüñ dile figār olalı
5. Ne cismdür ki bu sensiz yanur firāk odına
Virüp muḥabbeti kalbe özüñ kenār olalı
6. Firākın odına dil yandı mūm tek eridi
Gice şabāha kimi raht-ı h^ıābı nār olalı
7. Raķīb artuķ idir Nevberin melāl-i dilin
Ĥesāba gelmür onun derdi bī-şümār olalı

1560

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

- 125b
1. Men de bi Kaysem özüm çāk-ı girībān olalı
Gözüme Leylī-şıfat yār nümāyān olalı
 2. Dāğ-ı hicrānı dilim cān kimi dutmuş döşüne
Bileli sende ciger dāğına dermān olalı
 3. Lāle tek kırmızıdur kan dolu pergāle-i dil
Şeb-i hicrānuñ ile şubha kimi kan olalı
 4. Bülbülü lāl idirem men eylügen demde figān
Müteḥayyirdi o hem mende bu efgān olalı
 5. Melegi ḥayret alup kaldı teḥayyürde perī
Sen kimi ḥilḳati hoş ḥüsnde insān olalı²⁴³⁹
 6. Gül-şenim seyri yüzüñ ḥāṭıra salmaķdı ğaraz²⁴⁴⁰
Yād olursan dile gül şāḥede ḥandān olalı
 7. İstemem başım ola bāde ilen mest ü ḥarāb
Ser-ḥoş-ı la^l-i leb ü nergis-i mestān olalı

²⁴³⁸ ʿaşqda: ʿaşkıda N2

²⁴³⁹ ḥüsnde: ḥüsñüde N2

²⁴⁴⁰ ḥāṭıra: ḥ^ıāṭıra// ğaraz: karaz N2

8. Halk-ı dünyâ unudup kıssa-yı Mecnûnı dağı
‘Aşk-ı Nevber yazılup ortada dîvân olalı

1561

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

1. Kemân-kaşuñda oha murğ-i dil şikâr olalı
Kažâ hadengine beñzer ki nâ-gehân olalı
2. Zamîr-i dilde oñuñ hoş görüpdi süknetini
Şarâbı gözyaşı ekli cigerde kan olalı
3. Zamânedan ne şikâyet müsâ‘id olmadı baht
Raķîbe kûy-i serüñ bir zamân mekân olalı
4. Bilâd-ı ‘aşkda men bilmedim bu renci henüz²⁴⁴¹
Şîrîn şîrîn dil açup senle hem-zebân olalı
- 126a 5. ‘Alâka kesdi tenimden uçupdı murğ-i dilim
Maħall-i zülf-i semensâda âşiyân olalı
6. Çemende gül varaķından mu‘ayyen oldu gül-âb
‘İzâruñ üzre seher-dem terüñ ‘ayân olalı
7. Dilinde zevk-i muħabbet füzündı Mecnûndan
Senüñle Nevberî hem şöhre-i cihân olalı

1562

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. ‘Aşıkun göñlünde min feryâd u efgân olmalı
Bülbül-i gül-zâr tek gül-şende nâlân olmalı
2. Dâne-i hâl-i siyâh gül tek yañakın hârdur²⁴⁴²
Ana baħdıķca senüñ göñlüñ perîşân olmalı
3. Reşk-i hâl olmuş zamîr-i lâlede hâl-i siyâh
Lâle tek bağruñ senüñ ol hâl için kan olmalı
4. Dil gerek şeydâlanup dîvâne olsun ‘aşkda²⁴⁴³
Kays-veş şahrâ-nişîn çâk-ı girîbân olmalı
5. ‘Aşıkun degsün gerek seng-i melâmet başına
Töhmet-i ağıyardan rüsvâ-yı devrân olmalı²⁴⁴⁴

²⁴⁴¹ ‘aşkda: ‘aşkıda N2

²⁴⁴² hârdur: hârıdur N2

²⁴⁴³ ‘aşkda: ‘aşkıda N2

²⁴⁴⁴ ağıyardan: ağıarıdan N2

6. Bāde-i la'l-i leb-i cānāna olsun teşne-kām
Nergis-i ḥammārınun mestine ḥayrān olmalı
7. Derd-i dil ey Nevberī ḥadden ziyād olsun gerek
Dil didikce el yazup āḥirde dīvān olmalı

1563

‘İtāb-nāme

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Şöndi gönlümde muḥabbet odı ḥāmūş oldı
Kelme-i yār daḥı dilde ferāmūş oldı
- 126b 2. Degdi min def‘a başım ṭa‘n-ı melāmet daşına
Nev-‘arūsi dilimin döndi siyeh-pūş oldı
3. Ādemin ḥürmeti bu eldeki varyyyet imiş
Şāḥib-i devlet olan ādeme kürnuş oldı
4. Zehre çāk itdi meni başdan ayağa acı dil
Ḥālet-i cism hemān zehr ile mağşūş oldı²⁴⁴⁵
5. Vaşlın ümmīdi ile saḥladı bir nev‘ ile dil
Düşdi hicrāna gine ğamla hem āġūş oldı
6. Hicr odundan yaḥasın nev‘i kenār itmiş idi
Cāna hicrānın odı bir de gine tuş oldı
7. Lebini yād eylüyüp bādeni çekdim başıma
Bir bu peymāne maña Nevberī çoḥ nūş oldı

1564

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Vaşl-ı yāri istemem koy yandısun hicrān meni
Koy ecel derk eylesün ne bī-vefā cānān meni
2. Ḥ‘āhiş itmür dil daḥı bī-mihreden kām-ı vişāl²⁴⁴⁶
Yandısun koy muttaşıl bu sīne-i sūzān meni
3. Bir maḥall-i ḥalvetim mümkin olaydı insden²⁴⁴⁷
Görmüyeydi dehrde bī-ḳayd olan insān meni
4. Zehr olaydı yār ile men içdigim peymāneler
Öldürüpdür bī-vefā cānāndan peymān meni²⁴⁴⁸

²⁴⁴⁵ mağşūş: maḥşūş N2

²⁴⁴⁶ bī-mihreden: bī-mihriden N2

²⁴⁴⁷ insden: insiden// dehrde: dehrde N2

5. Eyle bed-hâlem alup avâlime ayrân abîb
Tâ abûl itmez daı bir ıate dermân meni
6. Nevbere nû eylemek odur piyâle zehr ilen
Râat itmez an ile mesmûmlanmı cân meni

1565

Fe‘ilâtûn Fe‘ilâtûn Fe‘ilâtûn Fe‘ilûn

- 127a
1. Yârdan ar-ı cefâ-kâr kenâr itdi meni
Gine endûh u ama derde dûâr itdi meni
 2. Geldi ortaya gine minet-i eyyâm-ı firâ
asret-i rûyı onun bûlbûl-i zâr itdi meni
 3. Saldı ayâr bizim ortamıza tefrianı
Gül-eninde gül idim asreti ‘âr itdi meni
 4. El ayâtından üzüp meyl-i ‘adem itdi gönûl
Öldürüp zinde iken ehl-i mezâr itdi meni
 5. Nevberî besdi sana töhmet-i ayâr uan
Lâyık ol töhmete bu firat-i yâr itdi meni

1566

Fâ‘ilâtûn Fâ‘ilâtûn Fâ‘ilâtûn Fâ‘ilûn

1. İgne tek terk eyledim men bu cihânın varını
Bend-i gerden eyledim zûlf-i siyâhın târını
2. anesinden el eküp il lâyık-ı taır olar
Ger benim tek görseler cânânımın rusârını
3. ‘Ârif olmaz ikmet-i dünyâ bilen far itmesün
Bilmese her âh senûn la‘l-i lebûn esrârını
4. ûretûn Leylîni bir ays-ı beyâbân eylüyor
Germ ider Mecnûndan efzûnter öz bâzârını²⁴⁴⁹
5. âlûnî göster güle berg-i güle rusârûnı
İ‘tirâf-ı sehv idüp atsun kenâra ârını
6. Balyar mey-ânesin pîr-i muân nû eylese
Nergis-i mestânınun men tek mey-i ammârını

²⁴⁴⁸ cânândan: cânânıdan N2

²⁴⁴⁹ Mecnûndan: Mecnûnıdan N2

7. Mâil-i ruhsâr ider dîn-dâr olan zâhidleri
Görseler cānānımun bu ʿiṣveli reftārını
- 127b 8. Görmedim bir gül onun mergûb olan ruhsârı tek
Gezmişem men her taraf gül-şenleri gül-zārını
9. Nevberî görmek çetin olmaz daḥı ğārlara²⁴⁵⁰
Diḳḳate celb itseler manzûm olan eşʿārını

1567

Mefʿûlü Mefāʿilü Mefāʿilü Feʿûlün

1. Gönlüm gine birdenbire ğam-ḥāneye döndi
Cān mülkü uçup raḥneli vîrāneye döndi
2. Ser-mesti olam laʿl-i lebin olmadı mümkün
Yoḥ çāre yüzüm bir daḥı mey-ḥāneye döndi
3. Bir bir kırılıp rîşte-i cān reşk-i dilimden
Her şubḥ niçün zülfü onun şāneye döşdi
4. Şemʿ-i ruḥ-i cānānı gönül ḥāṭıra saldı²⁴⁵¹
Cān yanmaḳ için ʿarīza pervāneye döndi
5. İdrākimi başımdan alup fikr-i vişāli
Tağyîr virüp şūrete dīvāneye döndi
6. Şeb-nem tökülüp güllere baḥş-i ʿaraḳ itdi
Gül yüzde terin ḳaṭresi dürdāne döndi
7. Çün naḳş-i zamîr itdi ḥayālîm ruḥ-i ali
Maḥzûn dilimden gūşesi kāşāneye döndi
8. Cān söyler idi Nevbere her laḥza nigārı
İmdi nedi bāʿiṣ ki o bî-gāneye döndi

1568

Mefʿûlü Fāʿilātü Mefāʿilü Fāʿilün

1. ʿAşḳ ʿāleminde bilmüşem ehl-i vefā seni
Ḥübān-ı dehrden özüme āşinā seni²⁴⁵²
2. Hicrānuñ ile derde düşüp ḥastalanmışam
Bīmār-ı dil ʿilācına tapdum devāsını
- 128a 3. Dāmen dutup ricāya el açsam ne ʿaybı var

²⁴⁵⁰ ğārlara: ğārılara N2

²⁴⁵¹ ḥāṭıra: ḥāṭıra N2

²⁴⁵² dehrden: dehriden N2

- Ey dil uşanma yārime itsem gedā seni
4. Sūrāḥ idüpdi ğamzeñ oḥu ney kimi dilim
Ḥoş-ḥāl idir mi ondaki sūzān şadāsını
5. Dāğ-ı dil-i derūnıma ‘āciz Ʒalup ḥekīm
Şıḥḥat-pezir eylemez ondan devā seni
6. Dildür mi sende bilmemişem yoḥsa seng-i ḥār
Rām itmüyor teraḥḥuma munca ricā seni
7. Ey dil gilaye eyleme kim yoḥdı dād-res
Ʒoymaz bu ğamlu ğünde hemān meh-liḳā seni
8. Çekme diyār-ı ‘aşƷdan ey Nevberî Ʒadem²⁴⁵³
Āḥir tapar bu sāḥada zevƷ ü şafā seni

1569

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Cevr-i cānāna benim göñlüm ‘itāb eylemedi²⁴⁵⁴
O benim göñlüm alup birce şevāb eylemedi
2. ‘AşƷ dersin men ile Ʒays ber-ā-ber oḥuduƷ
Ʒaldı “vel-leyl” de o ḥatm-ı kitāb eylemedi
3. Düşdi şahrāya ona ḥalƷ diyüp çöl delisi
Yār kūyında olup firƷate tāb eylemedi
4. Dil benimdür ki firāƷ āteşine şabr eylüyor
Vaşla ta‘cıl eylüyüp kāma şitāb eylemedi
5. Āhı yoḥ Kūhkene töhmetim olsun da gerek
Bī-sütünü niye bes āhı ḥarāb eylemedi
6. Şu‘le-i şem‘-i ruḥa yanmadı pervāne kimi
EşƷ ile reh-güzer-i yāri pür-āb eylemedi
7. Nevberî sen ne ‘aceb düşmedüñ ol deştlere²⁴⁵⁵
Ya dilüñ Ʒays işini doğru ḥesāb eylemedi

1570

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

²⁴⁵³ ‘aşƷdan: ‘aşƷıdan N2

²⁴⁵⁴ şevāb: şevāb N2

²⁴⁵⁵ deştlere: deştilere N2

- 128b 1. ‘Aşqda gönlüm kabûl itmiş benim rüsvâlıkı²⁴⁵⁶
Sûd bilmişdir hemân bâzârda sevdâlıkı
2. Ol kadar kan yaş töküp hicründe göz ruhsârıma
Kim yañaqım aḥz idüp gül bergi tek ḥamrâlıkı
3. Gül-şen içre nâlemi hem bülbül-i şeydâ görüp
‘Ayn-ı taḥsîn eylüyüp bu dildeki şeydâlıkı
4. İrşdür cānān saña yoḥsa melāmet Leyliden
Yā kim alduñ şūrete Şîrinden zîbâlıkı²⁴⁵⁷
5. Servi bâğ içre görüp ḳaddüñ olupdur ser-bülend
Örgedüpdür ḳāmetüñ serve ḳad-i Tûbâlıkı
6. Ḥayret ile barmaḳuñ ḳoyduñ lebüñ münşâḳ olup
Zāhir itdüñ ‘āleme sen de yed-i beyzâlıkı
7. Dest-i ḥaṭ ḳoydurmusan ‘aşḳ ‘āleminde Nevbere
Leylî örgetmiş nice Ḳaysa hemîn imzâlıkı

1571

Mefûlü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Sākî şarāb-ı nāb ile doldur piyālemi
Virsin ḳivāma dilde muḥabbet şelālemi²⁴⁵⁸
2. Ser-mest ḳıl piyāle-i gül-fām ilen meni
Seyr-i sülükım ile gezüm men bu ‘ālemi
3. Bir derde sal ki ‘āciz [ola] çāreme ḥekīm²⁴⁵⁹
İl birbirine ‘arz eylüye bu maḳālemi
4. Neyler dilimden ün götürüp salsun ‘āleme
Belki diyār-i yāre yetürsün bu nālemi
5. Bād-ı şabā nigāra yetürsün selāmımı
Şabr eylemek olar mı disün bile ḥālemi
6. Virmez vişāl-i va‘deni ne el çeküp gider
Ḥavf u recāda ḳoydı meni yoḥsa ālemi
- 129a 7. Nevber hevā-yı vaşl-ı nigār ile virse cān
Dil tāb ider mi ḳabrde munca melālemi

²⁴⁵⁶ ‘Aşqda: ‘Aşqıda// bâzârda: bâzârıda N2

²⁴⁵⁷ Şîrinden: Şîrînidin N2

²⁴⁵⁸ ḳivāma: ḡivāma N2

²⁴⁵⁹ [ola]: - N2

1572

Mef'ûlû Fâ'ilâtü Mef'â'ilü Fâ'ilün

1. Göñlüm olupdı miḥnet ü ğamlar ḥazīnesi
Cānım cefā [vü] cevr ü belālar velīmesi²⁴⁶⁰
2. Gözyaşı bilme gözden aḥar dürrlerdi bu²⁴⁶¹
Pergāle-i dilimde nihāndur defīnesi
3. Deryā-yı 'aşq-ı yārda ṭūfāna uğradım²⁴⁶²
Ġarḳa gider bu baḥrda cānım sefīnesi
4. Cānāndan yetişmez olur cevr 'āşıḳa²⁴⁶³
Ana sebebdi ğayrıların buğz u kīnesi
5. Gitmez kenāra bir oḥu şayyād gözlerin
'Aşq ehlinün hedefdür ona çünki sīnesi²⁴⁶⁴
6. Gül-zārdan kesilmez olur şavt-ı 'andelīb²⁴⁶⁵
Eyler ihāṭa gül-şeni şavt-ı ḥazīnesi
7. Nevber libās-ı faḳr ile dut 'aşq rāhını
Şāhın bilādı başına tāc-ı zerīnesi

1573

Mef'ûlû Fâ'ilâtü Mef'â'ilü Fâ'ilün

1. Saldı ne ḥāle ey güzelim gör felek meni
İtdi dūçār derd ü ğama gördi tek meni
2. Olsa elüñ elimde yakīn olmaram 'alīl
Dut ellerimi bir ṭarafa bārī çek meni
3. Ḳurtar yaḥamı āteş-i hicr ü firāḳdan²⁴⁶⁶
Yandırma nār-ı firḳatüñe ey melek meni
4. Saldı hirāsa göñlümü yelmār tellerüñ
Ḥavf eylüyordı görse eger bir peleng meni

²⁴⁶⁰ [vü]: -y1 N2²⁴⁶¹ dürrlerdi: dürrilerdi N2²⁴⁶² yārda: yārıda// baḥrda: bahrda N2²⁴⁶³ Cānāndan: Cānānıdan N2²⁴⁶⁴ hedefdür: ḥedefdür N2²⁴⁶⁵ gül-zārdan: gül-zārıdan N2²⁴⁶⁶ firāḳdan: firāḳıdan N2

- 129b 5. Baħr-ı muħit ʿaşkuña ğavvāş olmuşam²⁴⁶⁷
Bu baħrda ħesāba dutarlar neheng meni
6. Mensūħ ʿaşkım eyledi Ferhādın ʿaşkını
Mecnūndan ziyāde duta il gerek meni²⁴⁶⁸
7. Nevber nigāra yetmek içündür fenā rehi
Tuş itmege bu rāha gerekdür kömek meni

1574

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Eylüyüpdür ʿarızuñ bir bülbül-i şeydā meni
Gül-şen-i rüyuñ idüp dād itmege peydā meni
2. Dil dutardı derdini ilden nihān göz merdümi
Kaṭre kaṭre yaş töküp tā eyledi rüsvā meni
3. Kışsa-yı Mecnūnı poz Ferhāda evvel çek kaḫalem
Eylesünler ʿaşıķ-ı şādık bu gün imzā meni
4. Göñlüme ğamlar dolur sensiz leyāl-i hicrde²⁴⁶⁹
Rāħat itmür şubħa dek senden sarı ħülyā meni
5. Yārdan her kim şora pā-bendi kimdür söylesin²⁴⁷⁰
Men emīnem gösterür barmaķ ile onda meni
6. Deşt ü şaħrā gerdişin göñlümden itseñ ger suāl
Söylüyor vaşlın ħayāli gezdire her cā meni
7. Nevberī cānān ħayāli cānuñ elden salar
Bir de kaṭarmaz daħı öz mülküne dünyā meni

1575

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Dil diler nüş eylesün cānān ilen peymāneni
Bağlasun aġyārına bu sırrlı mey-ħāneni²⁴⁷¹
2. Yār öñünde koy benim bir külħen olsun meskenim
İstemem sulṫān-nişin ğavġalı bir kaşāneni

²⁴⁶⁷ Baħr: Bahr// baħrda: bahrıda N2

²⁴⁶⁸ Mecnūndan: Mecnūnıdan N2

²⁴⁶⁹ hicrde: hicride N2

²⁴⁷⁰ Yārdan: Yārıdan N2

²⁴⁷¹ sırrlı: sırrılı N2

- 130a 3. Cānımı yandırmağa men bulmuşam ruhsār odın
Şem^c yandırısun ona şavt eyelüyen pervāneni
4. Nāşihe gūş itmerem min bār eger pend eylese
Rām ider mi söylüyün ‘ākıl olan dīvāneni
5. Şiddet itmezdi gamı göñlünde aşlā ‘āşıkın
Koymasaydı bezmine cānānı ger bī-gāneni
6. Çāre yoğdur guşsa vü gamdan pozulmuş göñlüme
Vaşl-ı cānānım ider ta‘mīr bu vīrāneni
7. Kāşki bir şubḥ-dem Nevber özü cānān ilen²⁴⁷²
Zülfüne saykal virüp bā-hem çekeydi şāneni

1576

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Götür ey āh benim göklere yirden tenimi
‘Ālem-i qudsīde men bir de görem meskenimi
2. Meni Ādem ne içün getdi bu dünyā yüzüne
Pozdı ol qudsīdeki bāğ u gül ü gül-şenimi
3. ‘Ālem-i ervāḥda men ḥuld-i berīn içre idim²⁴⁷³
Ādem olmuşdu benim cān u dilimün ganımı
4. Götürüp saldı meni ‘ālem-i nā-sūda ‘abeş
İmdi yoğdur işiden dād-ı dil ü şīvenimi
5. Öyle bir ḥāle salup yār firākında meni
İtidim dağda[ga]-i vaşl ile cāh u şe’nimi²⁴⁷⁴
6. Dutabilmezdi meni zāl-ı felek tezvīri
Hicr odı mūm kimi itdi dil-i āhenimi
7. Nevberin yāri ana virdi muḥabbet donunu
Kefen-i āḥiretim eyledi pīrāhenimi

1577

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Olaydı firḳate tābı dilin daralmaz idi
Özini keşret-i gamdan bu ḥāle salmaz idi

²⁴⁷² Kāşki: Kāşeki N2²⁴⁷³ ervāḥda: ervāḥıda N2²⁴⁷⁴ [ga]: - N2

- 130b 2. Müyesser olsaydı kām-ı dil nigārından
Bu kādri guşşalanup ğamlı günde kalmaz idi
3. Dudak dudaka koyup virmüşem neye nālem
Men olmasaydım onun nālesi ucalmaz idi
4. Sitem semūmı eger yetmeseydi gül-şenime
Nihāl-i berg-i ümīdim solup saralmaz idi
5. Ğamuñda ağlamasaydım leyāl-i hicrūñde
Ciger verem getürerdi yürek boşalmaz
6. Ümīd-i vaşluñ olup Nevbere hayāt viren
Velī dilindeki bu derdden sağalmaz idi²⁴⁷⁵

1578

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Çoğ sevir cān u dilim ey nāzlu cānānım seni
Cāndan efzūnterīn ister dil ü cānım seni²⁴⁷⁶
2. ‘Ayb iden bir kes ola bu dīde-i giryānıma
Şübhe yoğdur görmüyüp ey şāh-ı hūbānım seni
3. Āftābın ‘aksi tek bir mevce gelmiş baħrda²⁴⁷⁷
Öyle taşvīr eylüyor bu çeşm-i giryānım seni
4. ‘Aksüñi gözdür viren her dem hayāl-i kıltime
Hātıra her dem salur bu çeşm-i hayrānım seni²⁴⁷⁸
5. Şıhhat-i cān u dile ‘āciz kılup nā-dān tabīb
Kıyd itmez nüshada bu derde dermānım seni
6. Derd-i ‘aşkı sīnede pinhān dutarduñ ey göñül
Şöhre-i şehir eyledi feryād u efgānım seni
7. Ğam gubārıdur dutan seyl-āb-ı eşkim rāhını
Ğarķ iderdi dil-berim seyl-āb-ı tūfānım seni
8. Bī-nişān olmuşdı Nevber yazmasaydı ğamların
Vākıf-ı hāl-i dil itdi halka dīvānım seni

1579

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

²⁴⁷⁵ derdden: derdiden N2

²⁴⁷⁶ cāndan: cānıdan N2

²⁴⁷⁷ baħrda: bahırda N2

²⁴⁷⁸ Hātıra: Hātıra N2

- 131a 1. Yıgışup gönlüme ğam eyledi ğam-ḥāne meni
 ʿAşqım oldı aparān deşt ü beyābāne meni
2. Yetmedi bir defʿalık zülf-i perīşāna elim
 Saykalın şāne idir yandırur ol şāne meni
3. Raġbetim ḥāneye yoḥ deşt ü beyābān gezirem
 Bu şıfat eylüecek āḥiri dīvāne meni
4. Bes ki şavt eyledi dil şemʿ-i ruḥuñ devrinde
 ʿĀqıbet itdi yüzüñ şavtına pervāne meni
5. Tavk-ı zincīr-i cünün boynuna bend eyledi Qays
 Bağladı yārim özi zülf-i perīşāne meni
6. Ol kadar dād eyledim yār ser-i kūyında
 Oḥşadır ehl-i cihān bülbül-i nālāne meni
7. Giçürün yārim olan küçe ile tābūtım²⁴⁷⁹
 Sizi tārı yetürün ol meh-i tābāne meni
8. Āh u zār-ı dilime māniʿ olur hem-sāyem
 Menʿ idirler bu kadar nāle vü efgāne meni
9. Gönlümün dād-ı dil-i zārını Nevber görürem
 Eylüyor teng-nefes tā götürer cāne meni

1580

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Nice gündür görmürem ey dil-ber-i meh-rū seni
 Gizledir çin çin düşen ruḥsāruña gīsū seni
2. Gelmiyor efsünıma yelmār zülfüñ neylüyüm
 Dutabilmez sāhir-i pür-fenn olan cādū seni
3. Gönlüme min yol didim kıl buseden kaṭʿ-i naḗar
 Zülf ayakından öper dutmaz ḥesāba mū seni
- 131b 4. Sehv idüpsen ey gönül virdin rızā-yı dil göze
 Evvel āḥir bir oḥa ḡurbān ider ebrū seni
5. Girye itme ey gözüm merdümlerinden kıl ḥazer
 Kim yuyar bu keşret-i ḥün-ābe ile şu seni

²⁴⁷⁹ tābūtım: tābūtım N2

6. Hūşa gelme bir demi bī-dārılıqdan el götür²⁴⁸⁰
H̄'ābdan tā doydumaz cānānsız uyğu seni
7. Nāleñi dutmuş dile mey-ḥānelerde nāylar²⁴⁸¹
Yād ider gül-zārda hem ḳumrī-yi kū-kū seni
8. Nevberā her şubḥ-dem dutsañ şabādan 'ıtr-ı hoş
Şāma dek rāḥatladır cānāndan hoş-bū seni²⁴⁸²

1581

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Bülbül-i şeydā-dilin gül-şende gördim dādını
İstiyor nişbet ide feryādıma feryādını
2. Ḥasret ile çoḥ baḥur ḥāra gözaltı şāḥeden
Nālesiyle yandırur her dem dil-i nā-şādını
3. Gül tesellīdür dile yād-ı ruḥ-i cānān ilen
Berg-i gül rüyın idir gonça dudaḳın yādını
4. Dil temennāsı nedür menden ne ister bilmürem
Bilmüyor mı 'aşḳdan 'aşıḳ itirmiş adını²⁴⁸³
5. Neyledi Mecnūn düşüp tenhā beyābān deştine
Kim tapupdur berrden ḡamḡin dilin imdādını²⁴⁸⁴
6. Āhı yoḥ Ferhād imiş daḡı çapup fülād ile
Āhıma ḳıllam rücū' ol Bī-sütün ber-bādını
7. Baḥt-ı nā-mes'ūdımı aşlā mezemmet itmüyün
Ḳara yazmışdur ḳalem ḥilḳatde Nevber adını

1582

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Görmedim dehrde bir sen kimi zībā şanemi²⁴⁸⁵
Ārzūsı dilimin ḳaldı bu yandırdı meni
- 132a 2. Penbe-i dāḡ-ı cünün pīrehen oldı tenime
Āḥiri ḳabr ivine egnimün oldı kefeni

²⁴⁸⁰ bī-dārılıqdan: bī-dārılıqdan// H̄'ābdan: H̄'ābdan// cānānsız: cānānsız N2

²⁴⁸¹ nāylar: nāyılar// gül-zārda: gül-zārıda N2

²⁴⁸² cānāndan: cānānıdan N2

²⁴⁸³ 'aşḳdan: 'aşḳıdan N2

²⁴⁸⁴ berrden: berriden N2

²⁴⁸⁵ dehrde: dehrde N2

3. Bî-sütûn dağını bu ğamlu dilim âhı yıhar
N'eylerem tişe ile dağı çapan Kûhkeni
4. Müje peykânını men çoğ sevirem var sebebi
Kūyuña koymuyacak menden 'ilāve geleni
5. Pîç-i zülf ile görüp dāne-i hāl-i siyehi
İhtirā eylediler şayd-ı tıyūra celeni
6. Seyl-i eşkimdi yuyan dildeki bu ğam tozunu
Terk idüp anuñ için merdüm-i çeşmim gileni
7. Nevberî açdı dilin 'acz ile yalvardı saña
Şāh ola 'āşık eger yār eşigüñde dileni

1583

Fuzūliye Nazîre

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Rāğb itdim göñlüme bir māh-peyker dil-beri
Dil-berimdür eylügen bî-gānelerden dil berî
2. Dil berîdür her biten hūbānlardan ğayrı yār²⁴⁸⁶
Olmuşam ol dil-ber-i meh-rūya dilden müşteri
3. Müşteri munşif ola kıymet koyar eş'arıma
Onlarun yanında[dur] dürr ile gevher defteri²⁴⁸⁷
4. Defterini kem iden şarrāfa yoğdur ihtiyāc
Ehl-i 'irfāndur dutan kıymetde şî'r-i Nevberî
5. Nevberî ta'ne daşı cāndān salup eyler helāk
Katlime hātır dutup cānānım elde hanceri
6. Hanceri cānānımun ebrūlarıdur vesmedār
Jeng dutmuş kan döküp bu hançerin devrüberi

1584

Mef'ülü Mef'ülü Mef'ülü Fe'ülün

1. Kan yaş töküben kana bilenmiş gözüm ağı
Kan yaş ile memlū eyledi göz bu çanağı
- 132b 2. Ruhsāra yetem dutdı elim zülfün ucından
Hey yol gidirem ne ucu oldu ne bucağı

²⁴⁸⁶ hūbānlardan: hūbānılardan N2²⁴⁸⁷ [dur]: - N2

3. Cānānı virer ‘āşıkına bāde ne bāde
Cām elde dutar yārine bu sākī ne sākī
4. Til til dilimün rīştesidür şāne dişinde
Dil-dār seher zülfe çeken demde daraķı
5. Cān ile dili itdi siyeh zülfüne māl
Cān rīştesinün tapdı ucun ğam tağaķı
6. Murġ-i dilimi saldı siyeh zülfüde dāma
Ruhsārdaki hāl-i siyeh dāne tuzaķı²⁴⁸⁸
7. Cān naħline peyvend eyledi ‘aşķ calaķın
Sındırmasun ol māh-liķāmız bu calaķı
8. Bu derd-i dilin Nevberī dermānı nedür bes
Şihhat virecek derdüne dil-dār buħaķı

1585

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Virmüşem dil-berime her ne ki var cāne kimi
Loħt u ‘üryān gezirem çölleri dīvāne kimi
2. Āteşin rüyına cān yandımuşam dil-berimün
Şem‘-i sūzāna yanan şavt ide pervāne kimi
3. Gözümün yaşı aħar hicrde rūd-ħāne nice²⁴⁸⁹
Ol ķadar yaş aħıdar tā yeter ‘ummāna kimi
4. Birce ölmek ayurar cānımı cānānımdan
Sāyesiyle giderem gitse de her yane kimi
5. Meclis-i ‘işretini imde de mensiz giçürür
Men de ginden baħuram bezmine bī-ġāne kimi
6. Bir daraķ ķadrıca yoħ yār yanında elimin
Koymadı sayķal idem tillerini şāne kimi
7. Dil te’kīd idirem derdimi cānāna disün
Rū-be-rū durcaķ ona göñlüm esir nāne kimi
- 133a 8. Nevberī yārüñ ider şabr eyle dil çāresini
Muttaşıl koymuyacaķ göñlüñi ğam-ħāne kimi

²⁴⁸⁸ Ruhsārdaki: Ruhsārıdaki N2

²⁵⁸⁹ hicrde: hicride N2

1586

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1. Feryād kim fiğānımı cānān işitmedi
Nālem şadāsın ol şeh-i hūbān işitmedi
2. İtdim zi-bes ki nāle gice 'andelīb tek
Tā şubḥ açıldı nev-gül-i ḥandān işitmedi
3. Koydı ḥarābe derd ü gamı mülk-i cānımı
Mülk-i dilin ḥarābını sultān işitmedi
4. Ğarḳ eyledi vücūdımı seyl-āb-ı eşk-i ter
Bu ḥālimi cihānda bir insān işitmedi
5. Virdi fenāya cānımı cānān ḥasreti
'Ömrüm tükendi ol meh-i tābān işitmedi
6. Şiḥḥat nişānı tende görünmez ki Nevberî
Bīmār-ı 'aşḳ derdine dermān işitmedi

1587

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Ne belā geldi benim başıma dil-dār eyledi
Ğayra aġyārı iden cevri maña yār eyledi
2. Koydı yolda gözümü ḥasret-i ruḥsār ile
Muntazır koydı meni gelmedi bīmār eyledi
3. Miḥneti derdü gamı ġuşşanı gönderdi maña
Birini saḥlamadı elde ne kim var eyledi
4. Ḥālını nisbet idüp ḥāra güle ruḥsārın
Meni şeydā-dil idüp nāleye vādār eyledi
5. Allāh Allāh bu nice ovdı şikār-gāha çıḥup
Ovcunu öz ṭoruna saldı giriftār eyledi
- 133b 6. Müşk-bū zülfe özün bend eyledi Nevber-i zār
Naḳd-i cānın götürüp yāre ḥarīdār eyledi

1588

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Ele alsaydım eger bir gice ġīsūlaruñı
Sayḳal eylerdim üze ḥam tōkülen mūlaruñı
2. Müje peykānına cān virmege ḥāzırdı dilim
Rāzî itseydim eger ḳan tōken ebrūlaruñı

3. Her tılsım olsa onu āh-ı ciger-süzüm açar
Buna dāhıl eylemem nergis-i cādūlaruñı
4. Nāfin āhū-yi Hotan kahr ile tōkdi yazıya
Diyeli bād-ı şabā zūlfüde hoş-būlaruñı
5. Saña bī-mihr diyen keslerin inşāfı hani
Tārı maḥv itsün özi bu kimi bed-gūlaruñı²⁴⁹⁰
6. İtirer Nevberī bu ehl-i mu‘āşır seni de
İl diyir birbirine gül kimi mevzū‘larını²⁴⁹¹

1589

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Şordım didiler dil-ber-i meh-rū bile gitdi
Mestāne salup gül yüze gīsū bile gitdi
2. Gösterdi maña kec-yolu bir gül-şene doğru
Bu remz ile bildirdi ḥam-ebrū bile gitdi
3. Sür‘atle gelüp bāğda gül-çinleri gezdim²⁴⁹²
Görcek meni gül söyledi gül-rū bile gitdi
4. Tūbā kadini yād eyledim servi görende
Şordım didi o k̄ameti dil-cū bile gitdi
5. Nergisden onun nergis-i mestin ḥaber aldım
İzhār eyledi ol gözü cādū bile gitdi
- 134a 6. Dönderdi onun hicri gönül mülkünü kana
Her yan didiler Nevberī kanlu bile gitdi

1590

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Güller açulup gül-şen ü gül-zār bezendi
Seyr eylemeğe gül-şeni dil-dār bezendi
2. Sūsen işidüp bu ḥaberi ‘ıtr ile doldı
Elvān gül ile şaḥn-ı çemen-zār bezendi
3. Ruḥsārına gül karşı dura itdi tarāvet
Hiss eyledi kim gül kimi ruḥsār bezendi

²⁴⁹⁰ maḥv: mahv N2

²⁴⁹¹ mevzū‘larını: mevzūlarını N2

²⁴⁹² bāğda: bāğıda N2

4. Bülbul bilüp ahvâli gelüp şûr u nevāya
Min nağme ile lahn-ı şeker-bâr bezendi
5. Sünbül düzelüp nazm u nizâm itmege durdi²⁴⁹³
Viridi özüne saykal u tîmâr bezendi
6. Zülfüne siyeh-gün didiler añladı yeldâ
Bâ'îş budı kim qara giyüp târ bezendi
7. Cānān yüzini vaşf eylüyüp yazdılar evşâf
Vaşf eylemeğe imdi de Nevbâr bezendi

1591

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Her gice dād eyledim olmadı yārin haberi
Āh olabilmedi kim men nice açdım seheri
2. Ğarq iderdi tenimi keşret-i hūn-ābe benim
Şükrlillāh kurudur āh-ı ciger eşk-i teri
3. Yāre virdim dilimi olmadı āsūde dilim
Hardan aldım başıma men bu kadar derd-i seri
- 134b 4. Qaysa Mecnūn laqabın virdile dīvāne diyüp
Yaşşı ki görmedi o men kimi bir der-be-deri
5. Reşk-i agyār meni qoymadı cānāna yetem
Cigerim yandıranun men kimi yansun cigeri
6. Naql-i ümmîd-i dilim āh-ı cigerden qurumuş
Huşk olup şāhelerim Nevberî yoğdur semeri

1592

Mef'ülü Fā'ilâtün Mef'ülü Fā'ilâtün

1. Bāṭıl ṭarîq-i aşqa Mecnūnuñ iddi'ası
Feryādı olsa olmaz başında quş yuvası
2. Ferhāda baḡ ki kūha dutdı elinde āhen
Āhı olan ider mi āhenden iltimāsı
3. Bîmār-ı derd-i aşqa netsün ṭabîb-i cānān
Vaşluñdan el götürse başındadır fenāsı
4. Şeb tā seher olunca cānāna muntazır göz
Ol qadr girye eyler tā aḡ olar qarası

²⁴⁹³ tîmâr: tîmâr N2

5. Yoğdur lebüñ lebā³-yı eczā-yı hikmet içre
Onçün semersiz oldı Loğmānuñ ihtirāsı
6. Şandım vefālı Nevber ol yār-i bī-vefānı
Ağyārdan da bedter bu dehrin āşināsı²⁴⁹⁴

1593

Mef'ülü Fā'ilātü Mef'ülü Fā'ilün

1. Terk itmerem şadāqati terk itse cān meni
Pāmāl iderse hāk ile yeksān cihān meni
2. Āyīne-i dilimde mu'akkasdı şüretüñ
Bu 'aks olup hemīşe iden şādmān meni
- 135a 3. Bād-ı şabādan al haber-i dāğ-ı hicrūñi
Gör lāle tek nice eylüyüp bağrı kan meni
4. Fikrūñ töküpdı üstüme fevc ile derd ü gam
Hicrān şebinde tapdı gamuñ mihribān meni
5. Yād eyledikçe gül yüzüñi kan olur dilim
Hūn-ābesiyle itdi gözüm erguvān meni
6. Gül açmu[yu]pdı şāhede bahtım şükūfesi²⁴⁹⁵
Virdi fenāya vaqt-i bahārım hazān meni
7. Dil tenge geldi āh çeküp kanı yudmadan
Nā-rāhat itdi her gice āh u figān meni
8. 'Ömrüm yetişdi hicr ile itmāma Nevberī
Bilmem ne qadri yārim ider imtiḥān meni

1594

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Aldı cānın ḥasret-i rüyuñda hicrān devrini
Hāzır oldı dutmağa gam fevci bu cān devrini
2. Çevremi her yan dutup hemm ü melāl ü miḥnetüñ
Şanki ev şāhipleri dutmuşla mihmān devrini
3. Hāil oldı tillerüñ devr-i ruḥuñ eṭrāfına
Ebre beñzer kim dutup mihr-i dirahşān devrini

²⁴⁹⁴ ağyārdan: ağyāridan N2

²⁴⁹⁵ [yu]: - N2

4. Ğamze peykânın gözüñ atdıķca sancıldı dile
Sîneme bend eyledi çāk-ı girîbân devrini
5. Tîre bahtım mişlidür bu rûzigârın gerdişi
Gül yüzüñ dutmuş diyü zülf-i perîşân devrini
6. Şaf nizâm ile çeküp müjgân gözüñ eṭrâfına
Kara gullardur dutup güyâ ki sulṭân devrini
7. Āteş-i aşka yanan ey Nevberî pervânedür
Men kimi şavt eyelüyor bir şem'-i süzân devrini

1595

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 135b
1. Şüretüñ yâd eylerem lâl eyelüyor hayret meni
Hayretim üzre gören zann eyelüyor şüret meni
 2. Zindelikden hâşılım ancak ümîd-i vaşlıdur
Vaşla ümmîd olmasam fevt eyelüyor firkat meni
 3. Secde itmek âdetim mihrâb-ı ebrû-yi hama
Râğib itdi secdeye hilkatde bu niyyet meni
 4. 'Aşk bâzârında ğam yağmaya viridi 'ömrümü
Bu nice hem-râhdur kim eyelüyor sirkat meni²⁴⁹⁶
 5. Cânım aldı gice ğam gündüz cemâlüñ hasreti
Elbir olmuş itdiler gün gicede kışmet meni
 6. Kûy-i cânân Ka'bedür zâhid mezemmet eyleme
Men ṭarîķim bilmesem ol vaķt sen örget meni
 7. Gitdi Mecnûn ğamları aṭtardılar 'âşık dilin
Gördiler men lâyıķam tâ itdiler süknet meni
 8. Güft ü gû-yı yârdur ey Nevberî gönlümdeki
Fikr-i cânân şâkerem kim tapdı hem-şoḫbet meni

1596

Mef'ülü Fâ'ilâtün Mef'ülü Fâ'ilâtün

1. Yâre diyün men içmem gül-gün şarâb-ı nâbı
Sâķî elinde dutsa peymânedede şarâbı
2. Giryân gözümde aşlâ yaşım tükenmez oldı
Gözden yaşım tükenmez dildür onun serâbı

²⁴⁹⁶ hem-râhdur: hem-râhıdur N2

3. Bir gün maña şabādan hoş-dil sifāriş eyle
Şād olsa ğamlu göñlüm besdür saña şevābı
4. Devrān pozupdı sensiz cānān esās-ı ‘ayşım
Derd-i dilim tükenmez yazsam da min kitābı
- 136a 5. Yirden havāya götdi cism-i za‘īfi āhım
Olmaz ‘aceb götürmek yirden göge ḥabābı
6. İnşāf hoşdur ey yār itme meni mükedder
Ref‘ eyle bu tenimden hicrān viren ‘azābı
7. Qanımla lāzım oldı Nevber yazam dü-bārā
Tā gelme o mehden mektūbımın cevābı

1597

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Mihr-i ruḥunu virmege cānān meni tapdı
Tapşurcağ alup cānımı hicrān meni tapdı
2. Tökdi yüzine zülf-i siyeh tār-ı kemendin
Bend eylemege zülf-i perīşān meni tapdı
3. Gördüm yüzini ğafleten ol māh-cemālin
Rūyında olan āteş-i sūzān meni tapdı
4. Müjgān oḥunu dutdı kemām-қаşa dem-ā-dem
Qaşdan қutaran sīnede peykān meni tapdı
5. Min bār meni başa dolandırdı nigārım
Mīnā қadine kesmege қurbān meni tapdı
6. Nevber maña bu baht müsā‘īd daḥı nirden
Yüz virdi ki ol serv-i ḥırāmān meni tapdı

1598

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Eger yārin firāķı sīnede olmazdısa ğayrı ğam olmazdı*
Hevālanmazdı dil ney tek deminden göz nem olmazdı
2. Şabā itmezdisi zülfün ‘izāra dirhem ü berhem
Menim ‘ömrüm günüm anın mişāli berhem olmazdı
- 136b 3. Fiğān u nāleye dādım yetürmezdimse gül-zāra
Nevā-yı nağme-i bülbül ne zil ü bem olmazdı

* Bu dizenin aruz kalıbı şöyledir: Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

4. Salur seccâdeni zâhid kaşuñ yâd ile mihrâba
Eger bî-feyz olardısa baş egmezdi ham olmazdı
5. Töküldi tîre göñlümden yüzime gözyaşı her dem
Günün ebr almasa devrin gül üzre şeb-nem olmazdı
6. Gözüñden yetmese her dem dilime gamze peykânı
Senüñçün kal'a-i dilde muhabbet muhkem olmazdı
7. Eger ağıyardan hâlî olaydı gül-şen-i hüsnüñ²⁴⁹⁷
Yaķındür sâye-i luţfuñ başımızdan kem olmazdı
8. Ümîd-i vaşlıdur sâkit iden bu kalb-i maḥzûnı
Velî tâb eylüyen Nevber firâka âdem olmazdı

1599

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Görmeseydi göz eger hardan severdi dil seni
Göz muķaşşırdur idüp bu göñlüme mâil seni
- 137a 2. Aduñ olmuşdur benim gizlin dutup ruḥsârıñı
Başa dek men görmedim ey mâh-rû bir il seni
3. Bâğ-bânam gül-şen-i ruḥsâra rengin bilmürem
Ġonça koydum açmamış güldikde men ey gül seni
4. Sünbül eyler iddi'â gîsû-yı 'anber-fâm ilen
Perçem ile görmüyüp ruḥsârda sünbül seni²⁴⁹⁸
5. 'Andelîbün dâdına zann itme kim güldür sebeb
Şâḥ-ı gülden sesliyor âvâz ile bülbül seni
6. Giryeden göz nûrını sensiz itirdi yâş ilen
Gelmedüñ bînâ demî gelseñ göre müşkil seni
7. Bes nedür fikrûñ ki sen ḥasret koyupsan Nevberî
Sen rızâsen aḡluyam men de rızâyem gül seni

1600

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Geh ṭavâf-ı şem' ider pervâne her dem geh meni
Göñlümün pervânesi bilmiş ṭavâf eyler seni

²⁴⁹⁷ ağıyardan: ağıyarıdan N2

²⁴⁹⁸ ruḥsârda: ruḥsârıda N2

2. Şem'î rüşen giceler gördi yüzüñ yād eyledi
Gündüzi gül tek yüzün görsün dolanur gül-şeni
3. Āhı yoḡ Ferhāda men her laḡza ḡayrān ḡalmuşam
Bī-sütün pāmālına aldı eline āheni
4. Ḳays gerden-bestedür zincire bu dīvānedür
Yaḡşı ki men görmedim anuñ kimi dīvāneni
- 137b 5. Tāb-ı hicrān itmedi Mecnūn düşüp şahrālara
Leylī öñünde gerek mesken ideydi külḡeni
6. Nevberā bir pīrehen giydin fezā-yı 'aşḡda²⁴⁹⁹
Yaḡşı saḡla pīrehen içre niḡāra bu teni

1601

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Çoḡ dolandım ki görem mişlüni bu dünyānı
Görmedim ey güzelim yoḡdı saña bir s̄anī
2. Gül yüzüñ fikri meni çāresi yoḡ derde salup
Kim diyen yoḡ dilimün derdine bir dermānı
3. Yüzüni gördi ḡamer maḡribe dönderdi yüzün
Gün-be-günden eriyüp oldı ḡaşuñ ḡurbānı
4. Şülb-i Ādemde melek bilmedi sen tek güzeli
Bilse eylerdi ona secdesini t̄ülānī
5. Lebinün āb-ı ḡayāt olmaḡını añlamadı
Gitdi z̄ulmāta Skender ki tapa ḡayvānı
6. Yāri ḡoymaz ki çeke 'aşıḡı munca miḡeni²⁵⁰⁰
Vaşlını bezl eylüyor olsa eger imkānı
7. Dime ey Nevberī bu ḡuşşa yeter itmāma
Āh-ı cān-sūzuñ ider cānuñı bir gün fānī

1602

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Ḳasret-i rüyuñ alup dilden benim tedbīrimi
İmdi ki dīvāneñem ḡisūdan it zincirimi

²⁵⁹⁹ 'aşḡda: 'aşḡıda N2

²⁵⁰⁰ miḡeni: miheni// bezl: bezl N2

2. Öyle maḥv oldu tenim hicrân elinden yoḥ kimi²⁵⁰¹
Mümkün olmur çekmege şüret-keşe taşvîrimi
3. Senden ayrı cānımın cismimde fikrin bilmürem
‘Özr-i kabûl yoḥdı kim def^c eylesün taqşîrimi
- 138a 4. ‘Aşqdan Mecnûn düşüp şahrâlara tağyîr-i ḥâl²⁵⁰²
Orda hem durmaz göre bu şüret-i tağyîrimi
5. Bir müneccim bilmedi ḥâl-i dil-i âyendemi
Dimedi başa gelen bu ‘aşqdan taqdîrimi²⁵⁰³
6. Âhım ey Nevber virer bir gün fenâya cānımı
İmtihân çoḥ itmüşem bu âh-ı âteşgîrimi

1603

Mef’ülü Fā’ilātün Mef’ülü Fā’ilātün

1. Merhem önermez oldı dâğ-ı dil-i derûnı
Şıḥhat-pezîr olmaz derdin giçe ḳurûnı
2. Müjgân ḥadengi ḳanım aḥıtdı sehl bildi
Olsun emîn alarlar ondan ḳışâş-ı ḥûnı
3. Ehl-i zamâne itse ğam baḥşinün ziyâdın
İcmâ’sından artuḳ mende ğamın yekûnı
4. Ḥaşr ile yevm-i vaşlın vaḳti mu‘ayyen olmaz
Ne anı itmek olmaz ta‘yîn hem ne bunı
5. Cānân diler ki tiksün bir ḥâne-i muḥabbet
Müjgân oḫıyla urmuş pozḳun dile rûfûnı
6. Çoḥ şâmı şubḥ itdim her gün didi seḥer gel
‘Ömrüm tükendi âḫir men bilmedim o günü
7. Nevber ta‘accüb itme yandın firâḳ-ı yâre
Vir dil-bere tesellî rûşen ola ‘uyûnı

1604

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

1. Ney sadâsı eylüyor sâkit dilin feryâdını
Kim virür maḥzûn dilin feryâdına imdâdını

²⁵⁰¹ maḥv: mahv N2²⁵⁰² ‘Aşqdan: ‘Aşkıdan N2²⁵⁰³ ‘aşqdan: ‘aşkıdan N2

2. Bend-i zülf itdüñ dilim oldı yanuñda dest-gîr
Salmusan ħabse niçün cismin dil-i āzādını
- 138b 3. Nālemin şavtı eger yetmez olarsa gūşına
Dut kulağa bāğ-ārā şeydā-yı bülbül dādını
4. Bī-sütün tāb eylemez bu āh-ı āteş-bārıma
Yār-i Şīrīn-şüretim yād eylese Ferhādını
5. Düşmerem şahrālara terk eylüyüp kūy-i serüñ
Alabilmem ‘uhdeme ol Qays-ı bed-nām adını
6. Kuş ne cür’et eylüyor dutsun başımda āşiyān
Vaḥşī bir kuş eylemez ünsiyyet ādem-zādını²⁵⁰⁴
7. Qaysadur töhmet düşüp şahrālara dīvāne-vār
Ol ki bed-nām eylüyüp illerde ‘āşık adını
8. Nevberī tuğyān idüp kıymetlü dutdı şi‘rini
Ḥayf ola kim bilmedi eş‘ārda ĩrādını²⁵⁰⁵

1605

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ol perī-şüret benim derdime dermān itmedi
Terk-i bī-dād eylüyüp mihrin nümāyān itmedi
2. Göñlümü müjgān oğu dönderdi kan deryāsına
Kim diyer ol māh-rū öldürmedi kan itmedi
3. Dün güzergāhın dutup gördim nigārı ġafleten
Onda cānānım yüze zülfün perīşān itmedi
4. Vaşl-ı yār ile göñül şād oldı bir hicrān şebi
Fikr-i cānān o gice hicrānı hicrān itmedi
5. Bülbül-i bī-çārenün feryādına dutdum kulağ
Men kimi ol bī-nevā feryād u efgān itmedi
6. Düşmedim şahrālara Mecnūn-i rüsvā tek niçün
Āferīnler göñlüme ‘aşkında tuğyān itmedi
7. Tīrler kim bağrımın kanın töker hicrānda²⁵⁰⁶
Qahr idüp göñlüm ona ġayzın nümāyān itmedi

²⁵⁰⁴ Vaḥşī: Vaḥşī N2

²⁵⁰⁵ eş‘ārda: eş‘ārıda N2

²⁵⁰⁶ hicrānda: hicrānıda N2

8. Terk-i cān itsün gerek kimdürse cānān ṭālibi
Nevberā cān vir müyenler ʿahde peymān itmedi

1606

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

- 139a 1. Kim tapar ey māh-rū bir sen kimi cānāneni
Āteşīn ruḥsāruña bir men kimi pervāneni
2. Yār önünde meskenim küllḥende olsa rāzīyem
N'eylerem cānānsız zīnetlü bir kāşāneni
3. Leylī-veş sen gösterüp ruḥsāruñı Mecnūn dile
Zülfüne bend eyledüñ rüsvā olan dīvāneni
4. Tövbe itdim bādeden peymāneni itdim şikest
Meylere itdüm ʿivaz laʿl-i leb-i cānāneni
5. Olmaduñ rāzī gelem var imdi birce iltimās
Olma rāzī bezmine ḳoysun ḳadem bī-gāneni
6. Öyle mest olmak diler başım ki hūş-yār olmasun
Görmesün sensiz gözüm bu devre-i vīrāneni
7. Nevberī ser-ḥoş iden meydür muḥabbet bādesi
Çün icāre eyleyüp mey-ḥānede ḥum-ḥāneni

1607

Mefʿülü Fāʿilātü Mefʿülü Fāʿilün

1. Nāz ile ʿanberīn saçını yār baḳladı
ʿİṭrın götürdi dükkeni ʿaṭṭār baḳladı
2. Mey şīşeden diyerdi ki mest eylügen menem
Aḳzını dutdı nergis-i ḥammār baḳladı
3. Düşdi Ḥotanda zülf sözü müşg ʿİṭr ile
Min bend-i bār-ı müşg ile Tātār baḳladı
4. Tükden şırāṭ-ı cennete söylendi bir ḥadīs
Īmān bu ḳavle ʿābid-i dīn-dār baḳladı
5. İllerde şübhe oldı ki yelmār olar mı zülf
Ġayz itdi yār zülfünü çün mār baḳladı
139b 6. Ḥayret dutanda Nevbere kim saldı bir nazār
Taşvīri ile şūret-i dīvār baḳladı

1608

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Görmedim bir ‘arız-i zībā şanem cānān kimi
Hānde bir gül bāğ-ārā la‘l-i leb-i hāndān kimi
2. Teşnedür gönlüm onun la‘l-i leb-i mey-gūnına
Öyle kim İskendere zūlmātda hayvān kimi²⁵⁰⁷
3. Toprakımdan kat idün şüret dutan āyīneye
Bağrıma her gün basum ‘aks-i nigārī cān kimi
4. Şoḥbeti şīrīndi çoḥ ṭurfe dudakından dile
Rūḥ-perverdür sözü bir āyet-i Qur’ān kimi
5. Zehr ile doldursa ger cānān benim peymānemi
Nūş iderdim men onu nāfi‘ olan dermān kimi
6. Berg-i gül rengindedür gül-gūn ‘izārı yārimün
Gonça mişli ağzıdur ya piste-i Demgan kimi
7. Kec dutup gerden salar Nevbāra her dem bir nazar
Yaralanmış avçıdan şahrāda bir ceyrān kimi

1609

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Apar ey bād-ı seher yāre dilimden ḥaberi
Hāletimden görünür ‘arz eyle ölmek eşeri
2. Niye bes yād eylemür derde düşen ‘āşıkını
Yoḥdu mu sāye sala başıma gelmek teheri
3. Bāver itmiş mi gören sözlerine aḡyārın
Hāṭırından unutup imdi men-i der-be-deri²⁵⁰⁸
4. Naḥl-i ümmīdimi ḥuşk eyledi āhı dilimin
Sarulup bergi onun gitdi şükūfe semeri
- 140a 5. İbtidā bilse idim çāre iderdim özüme
Çekmez idim bu kadar firḫat ile derd-i seri
6. Lāleni göster ona dāḡını alsun nazara
‘Āşıkın lāle kimi dāḡlıdur dil cigeri²⁵⁰⁹
7. Nevberī bir de gelüp dehre ḥayāt itmeyecek
Halk içinde olacaḡ dāimī cān-sūz eşeri

²⁵⁰⁷ zūlmātda: zūlmātıda N2

²⁵⁰⁸ Hāṭırından: Hāṭırından N2

²⁵⁰⁹ dāḡlıdur: dāḡılıdur N2

1610

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

1. Gül-şen seyāhatinde gördim bu gün nigārı
Hayret meni götürdi gitdi dil ihtiyārı
2. Dil sīnede döyümdi avçı dili mişālî
Durmuş kemīngehinde görcek güzel şikārı
3. Gülден yüzi mu'atţar min bār nāzenīnter
Hasret alup gözümde gönülümde am ubārı
4. Esme didim şabāya g l-şende h r yoğdur
Ginden götürme sen de bu g l-şen içre h r 
5. Bülbülde zev-i name dilde m d m behcet
Y  Rab bize naş b it her il bu nev-bah r 
6. G l ş hede açupdur g l-şen olup rey h n²⁵¹⁰
Ma l t idüpdi süsen  trına  tr-ı y r 
7. Nevber ne am ki vardur elde ma m-ı f rşat
Ş d olgilen ki yetdi devr n-ı ba t b r 

1611

Mef 'ilün Fe'il t n Mef 'ilün Fe'ilün

1. Şab  daıtdı yüze zülf-i  anber-efş n 
Getürdi mürde dile t zeden virüp c n 
2. Tapum ne yirde gören ol meh-i dil- r n 
Ki ana şer  eylüyüm r zig r-ı hicr n 
- 140b 3. Şab  nes mi vef  n mesin virüp y re
Yazılmış idi onun gözyaşıyla  unv n 
4. Zam ne g l varaın itdise yüze nişbet
Vel  hay dan onu dutdı onça pinh n 
5. Müyesser olmadı yetmek mur d-ı vaşla nidim
Bu  aş r h  tükenmez uzundı p y n 
6. Cem l-i Ka'be-i c n n naş b olar m  bize
Ki c n ya andur onun orulu bey b n 
7. Nih n dutardı gönül mihrini ra binden
A ıtmasaydı yüze gözlerim ızıl anı

²⁵¹⁰ rey h n: rey h n N2

8. Seher çemende işitdim figānı bülbül den
İder[di] vaşf o hem Nevber-i ğazel-ḥānı²⁵¹¹

1612

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Giçen gice bize bir nāzlu yār gelmiş idi
Mu'ayyen oldu ki bī-iḥtiyār gelmiş idi
2. Degüldi boş eli yārin gelende menzilime
Beyāz sīnede bir cüft enār gelmiş idi
3. İki taraftan açup gönça gül mişālī lebin
'Arūs-ı gül-şen ü bāğ-ı bahār gelmiş idi
4. Yanımda tekye idüp bālišān-ı pergūya
Çoḥ ıztırāb eyelüyüp bī-ķarār gelmiş idi
5. Gelüp ḥarābe olan mülkünü ide ābād
Nezāret itmege ol şehriyār gelmiş idi
6. Didim bu āhū yaķın görmüyüpdi şayyādın
Kemend-i şayd-ı ķazāya dūķār gelmiş idi
7. O demde Nevbere ḥayli sa'ādet üz virdi
Nigāra her sözü ḥoş ābdār gelmiş idi

1613

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 141a 1. Hardan itdi ey güzel zevķ-i ruḥuñ peydā meni
Eyledi ruḥsāruña bir bülbül-i şeydā meni
2. Tavķ-ı zülf ile benim zincīre çekdüñ boynumu
Eyledüñ Mecnūn kimi 'ālemde sen rüsvā meni
3. Hansı 'āşık men kimi eyler nigāra cān fedā
Gösterir iller saña bu bārda tenhā meni
4. Bend idüp zincīr ile dutmaķ dili mümkin degül
Bağluyupdur bir tüke ol 'arızı ḥamrā meni
5. Kıaysı Leylī çöllere saldı cünūn adıyla hem
Deşt ü şahrāya salup bir şūreti Leylā meni
6. Nevberīden el çekün bī-zār olupdur ḥāneden
Ḥoşluyor zī-nefsden ḥālī olan şahrā meni²⁵¹²

²⁵¹¹ [di]: -// ğazel-ḥānı: ğazel-ḥānı N2

1614

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. H̄asret-i rûyuñ idüp nāleye mu‘tād meni
Kimse görmez dahı bu h̄ālet ilen şād meni
2. Fevc-i ğamlardı dutan çevremi hicrān gicesi
Olmadı ğamdan iden bir gice āzād meni
3. Bülbülün dādın işit şoñra meni yāduña sal
Getürüp nāleye bir şūh-i perī-zād meni
4. Āh eger lāzım ise Kūhken-i bī-āha
Bī-sütün yıhmak içün siz virün işnād meni
5. Qays fahr eylesün ‘aşkda şahrāya düşüp²⁵¹³
Sākin-i kūy-i nigārım eylesün yād meni
6. Āh-ı serdi dilimün eyledi cismimi h̄abāb
Doldurup zevk-i ruḥ-i yārim ile bād meni
7. Nevbere söylediler yār ile aġyār gezür
Öldüler ölmez idim birce bu ĩrād meni

1615

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

- 141b
1. Bī-hüdedür raqīblerin mekr ü h̄ılesi
Yārin benimle oldı merām u veşılesi
 2. Reşk-i ruḥ ile şem‘ töker kaṭre kaṭre yaş
Kūtāh olundı dem-be-dem ‘ömr-i ṭavılesi
 3. Şem‘in dilinde odlu zebāne gözünde şu
Pervānelerdi çevrede qavm u qabılesi
 4. Şem‘in dilinde reşk-i yüzüñdür olan verem
Çirk-i veremden ötri qoyuldu fetılesi
 5. Pervāne yandı men kimi şem‘e ṭavāfda²⁵¹⁴
Çoḥ ‘ālīdür maqāmda qadr u celılesi
 6. Nevber basupdı baġrına cānān muḥabbetin
Gizlin olupdı sīnede yārin defınesi

²⁵¹² zī-nefsden: zī-nefsiden N2

²⁵¹³ ‘aşkda: ‘aşkıda N2

²⁵¹⁴ ṭavāfda: ṭavāfıda// maqāmıda: maqāmıda N2

1616

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Yārdandur dil ten-i zārımda bî-ḥadd yaralı
Merhem irmez degmese bu zaḥme her gāh yār eli
2. Gül-şen-i rüyındadır yārin müzeyyen gül çiçek
Cüy-bār-ı ḥüsnüne gözyaşındur fevvāreli
3. Vādī-yi ḥayretde men oldum onun ser-geştesi
Olmadım ol māh-rū dil-dār eliyle çāreli
4. Yekke vü tenhā ḳalup hicrān şebın şubḥ eyledim
Keşret-i endūhdan cismimde gönlüm dāreli²⁵¹⁵
5. Gül buṭaḳından şada gül-zāra saldı 'andelīb
Ey dirīgā dāmen-i gülden dutupdur ḥār eli
6. Ğamze peykānın dil-i mecrūhdan itmez dirīg²⁵¹⁶
Himmeti ḥadden ziyād olsun nigārın var eli
- 142a 7. Öyle vīrāndur göñül ābādına ümmīd yoḥ
Belki bu Nevber dilin ābād ide dil-dār eli

1617

Mef'ülü Fā'ilātü Mef'ülü Fā'ilün

1. Meşhūr idüpdi 'āleme bir māh-rū meni
Medhūş idüpdi zülf-i siyeh müşg-bū meni
2. Gül-zār-ı ṭab'-ı dilde açupdur gül erguvān
Meşhūr ider zamāneye bu 'ıṭr u bū meni
3. Ḥāk-i der-i nigāra teyemmüm men itmüşem
Neyler namāza ḳāim olan dem vuzū meni
4. Her gün gelerdim ol ser-i kūya fiğān ilen
Māni' idir irādıma bir āb-rū meni
5. Ḥū dutmuşam ğamuñla dirīg itme göñlüme
Mūnis idüpdi ğuşşa vü ğamla bu ḥū meni
6. Sensiz gelür tekellüme dil şoḥbet eylüyor
Yānuñda rū-be-rū tanumur güft ü gū meni

²⁵¹⁵endūhdan: endūhdan N2

²⁵¹⁶mecrūhdan: mecrūhdan N2

7. Ham-ğaddim ile gör meni mihrâb kaçıda
Salmış ne hâle Nevberî bu kec rükû^c meni

1618

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Az alup cānım ıa ārām-ı cānım gelmedi
Tāat-i cānım olan ol mihrībānım gelmedi
2. Serviden tertīb idün yārān benim tābūtım²⁵¹⁷
ayli aldım muntazır serv-i revānım gelmedi
3. Ğamzeden peykān yeter her gūn dil-i ad-pāreme
Bu cerāhatden benim ayfa ki anım gelmedi
4. Cānı urbān eyledim ol māh-rū cānānıma
Cāndan evlāter ebīh āhir gūmānım gelmedi
- 142b 5. Āte-i āhımdurur gōzyaını uk eylūyen
Nie gūn rusārıma ek-i revānım gelmedi
6. Dūn gice ayret dutup bir adri ārām olmuam
Sōylūyor hem-sāyeler onda fiĝānım gelmedi
7. Mihrini dutdum dile anula ād olsun gōnūl
Firat-i hicrānına tāb ü tūvānım gelmedi
8. arf ıldım valına ey Nevberî cān u dili
Sūd-mend oldum benim ondan ziyānım gelmedi

1619

Mef'ūlü Fā'ilātü Mef'ūlü Fā'ilün

1. Rūyu yanunda berg-i gūlūn yo nezāketi
Ğona lebū ebāeti tapdı leāfeti
2. Gūl guresine bād-ı abā ĝayzın artırup
Bergin daĝıtdı topraa gōsterdi āfeti
3. Lāle azardı tā ki ru-i yāre oasun
Tūnd oldu ayli rengi pozuldu erāfeti
4. Sūnbūl nizāmı zūlf-i perīāna bezemez
Pūr-pī-i tāb-ı zūlfü olar mı ebāeti
5. Bāĝ ire durma serve muābil revā degūl
Gelsin senūnle bae gōrūp serv-āmeti

²⁵¹⁷ tābūtım: ābūtım N2

6. ‘Ār eyledim ki düşmemüşem deşt-i hayrete
Mecnûn nice kabûl eyledi bu nedâmeti
7. Nevber yazardı dil-berine ‘özr kâğızı
Korhur ki olmasun o cenâbe liyâkati

1620

Mef‘ûlü Fā‘ilâtü Mef‘îlü Fā‘ilün

1. Ey hâtif-i şeh̄er ğamını ol nigāra di
Bu zār u ğam-keş̄ide ğamın nāzlu yāra di
2. Men i‘tibāra virdim ona naqd-i cānımı
Bu mendeki vefānı o bī-i‘tibāra di
- 143a 3. Ser-mest kūçelerde düşüp hāk-i tōhmete
Mest ü harāb gönlümü çeşmi humāra di
4. Gizlin yetür nigārıma dāğ-ı derūnımı
Ağyārdan kenāra çeküp gūşvāra di²⁵¹⁸
5. Hicrān şeb̄in şabāḥ eylemek rencdür dile
Şām-ı firāḳı merdüm-i encüm-şümāra di
6. Minberde vā‘izin ne dise ağzı terpenür
Ger penddürse söyle onu hūş-yāra di
7. Cezb eylüyüpdi bülbülü nālem ṭerānesi
Ey bülbül-i çemen bu sözü gül-‘izāra di
8. Dutdı murādım ‘aksini bu çarḥ-ı kec-medār
Nevber murāda yetmedi ol şeh̄riyāra di

1621

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Vaşlınun cānım virer bilmem kime ikrārını
Gösterür āḥir kime ol māh-rū ruḥsārını
2. Yandı cānım yārimün zülfündedür gönlüm es̄ir
Dil hara töksün gören bu āḥ-ı āteş-bārını
3. Şubḥ-dem virse nefes iḥyā ider mürde dili
Şoḥbete şīrīn-lebi şekker ider güftārını
4. Göz yüze ḥasret ḳalup gönlüm olup ğamdan melül
Niçe gündür görmüyüp yārin ruḥ-i gül-nārını

²⁵¹⁸ Ağyārdan: Ağyārıdan N2

5. ‘Arızında ter dutup bir lü’lü’-i şehvâr tek
Müşterî kimdür ala bu dürr-i kıymet-dârını
6. Hâteme şöhret viren dünyâda mâl oldu velî
‘Aşık-ı şâdık virür cānāna cān tek varını
7. Uygu bilmez Nevberî yazdıķca vaşf-ı dil-beri
Yumabilmez h̄āb onun bu dīde-i bī-dârını

1622

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 143b
1. Göz temennā eyelüyor görsün güzel ruhsāruñı
Gönlüm eyler ārzū güftār-ı şekker-bāruñı
 2. Min gül açsa gülsitān ondan hoş olmaz h̄atırım²⁵¹⁹
Her seher gönlüm diler görsün ruḥ-i gül-nāruñı
 3. Sendedür ey mäh-rū dil-ber ‘ilācı derdimün
Şormaduñ bir dem gelüp ḥāl-i dil-i bīmāruñı
 4. Zülfün ‘ıtrın dutmuşam bād-ı seherden şubḥ-dem
Bilmüşem tökmüş yüze ol müşg-bū ṭarrāruñı
 5. Görmüşem ruhsāruñı mäh ile gündendür güzel
Görmüyüpler men kimi ol ‘arız-ı envāruñı
 6. Sen [o] leb-i şīrīnün aḡyāra remzin bildime²⁵²⁰
Nevberīden ḡayruya fāş eyleme esrāruñı

1623

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Solup reng-i ruḥ-i alim saraldı za‘ferān oldu
Meni her kim bu ḥāl ile görende bed-gümān oldu
2. Tökende merdüm-i çeşmim ḥabāb-ı eşk-i ḥünālūd
Vücūdım bu ḥabāb içre ḡalup gözden nihān oldu
3. Firāk-ı yāre şabr itdim cefā [vü] cevrine ṭāķat²⁵²¹
Uzun müddet aramızda bu nev‘i imtiḥān oldu
- 144a 4. Degüp āh-ı şerār-bārim ciger dāḡına her sā‘at
Çḥartdı dıḡra dil ḡanın gözümde ḡatre ḡan oldu

²⁵¹⁹ h̄atırım: h̄āatırım N2

²⁵²⁰ [o]: - N2

²⁵²¹ [vü]: -y1 N2

5. Görende dil-berim servi hıyābānlarda bāğ içre
Kadūñ yādı ile gözyaşım ayakına revān oldu
6. Ser-i zūlfūñ hayāliyle giçüpdür hal-i evkātım
Tenim terk-i cihān itdi vücūdım lā-mekān oldu
7. Ğamım haddeden füzūn oldu melālim ondan efzūnter
Buna bā'is̄dür ağyārım nigārım mihribān oldu
8. Kime 'arz eylüyüm bilmem yüzün derdin ciger dāğın
Maña Nevber bu sevdāda kâderden çoğ ziyān oldu

1624

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

1. Şabr idüp hicrāna dil meyl-i vişāl itmez dağı
Vaşl çoğ düşvārdur fikr-i maḥāl itmez dağı²⁵²²
- 144b 2. Bir muḳavvā mişlidür öyle za'īf olmuş beden
Cism ü cān ile göñül tā ittişāl itmez dağı
3. Cān yetüpdür ağzıma ister benim terkin kıla
Elvedā' fikrindedür ğayrı hayāl itmez dağı
4. Dāğ-ı dildür cānıma rüyında ḥāl-i hind-veş
Ölse dil bu dağ ilen yārin ḥelāl itmez dağı
5. Men de oldum dürd-veş mey-ḥānelerde pāymāl
Āfet-i devrān meni tā pāymāl itmez dağı
6. 'Aşk-ı cānāndur meni dünyāda ehl-i ḥāl iden
Neş'e-i mey ḥālimi tağyīr-i ḥāl itmez dağı
7. Zevk ile cān virmüşem ey Nevberī cānānıma
Gönlümü hicrānda mesken melāl itmez dağı²⁵²³

1625

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Mezārımdan çıkar dışra aḥan ruḥsāra gözyaşı
Döner bir la'l-i ḥamrāya mezārım üzre baş daşı
2. Ne müddetdür diyebilmem dilimde 'aşk olup sākın
Onun birce ḥesābātın biler ol günbed-i kaşı

²⁵²² düşvārdur: düşvāridur N2

²⁵²³ hicrānda: hicrānıda N2

3. Muşavvîr şüretüñ çekmez nigâr-ı meh-cebînimden
Virebilmez leţâfet bu laţîf endâma ol nâşı
4. Mükemmel ʿaql u hûş ile özüm yol bulmuşam zâhid
Dime mey-hâneye çekmiş meni zor ile ovbâşı
- 145a 5. Düşende ʿaşk râhına maña Mecnûn olup reh-ber
Delîli her kesin hayra olar hem şerre yoldaşı
6. Meni rüsvâ iden gözdür gamuñda girye itmekden
Sehâb-ı nev-bahâr-âsâ revândur bu gözüm yaşı
7. Lebüñ sırrın ne lâzımdur yeten bî-ķayda bildirmek
Nihân dut sen bu esrârı teessüfdür onu fâşı
8. Göñül mihrüñi and ile dimez her kim suâl itse
ķasem yâd eylemez Nevber onun vardur iki başı

1626

Mefâʿilün Mefâʿilün Mefâʿilün Mefâʿilün

1. Şeb-i hicrân gözüm yaşın ciger kanı ʿivaz kıldı
Sürürü ʿişreti ʿayşı dil efgânı ʿivaz kıldı
2. Temennâ itmüyün menden güler yüzle dil-i şādān
Tamâmın ğuşşaya yârin bu hicrânı ʿivaz kıldı
- 145b 3. İdirdi tîz peykânın ecel şayyâdı mevtimçün
Ħadeng-i ğamze-i cānān o peykānı ʿivaz kıldı
4. Dil-i bîmārıma dermān leb-i cānānı yazmışlar
Nigârın zehr-i hicrânı bu dermānı ʿivaz kıldı
5. Fiġān u nālemi neyden suâl itdim didi menle
Fiġānı bülbülün dādı bu fiġānı ʿivaz kıldı
6. Vişālüñçün didim yâre kifâyet ķadri var mālım
Didi devlet cihānındur onu cāna ʿivaz kıldı
7. ʿİzâr-ı alüñi görmez ne çâre eylesün Nevber
Güle beñzer cemāl ile gülistānı ʿivaz kıldı

1627

Fâʿilātün Fâʿilātün Fâʿilātün Fâʿilün

1. Şormaduñ ey māh-rü ħāl-i dil-i maĥzūnımı
Silmedüñ gözden gelen bu ķatre-i pür-ĥūnımı
2. ʿAşķ ile sensen meni rüsvā-yı devrān eylügen
Dimedüñ bir yâd idim dîvāne-ser Mecnūnımı

- 146a 3. Sönmedi ‘aşk âteşi gönlümde āh-ı serdden²⁵²⁴
Cārī itdim muttaşıl rūd-hāne-i Ceyhunımı
4. Vird-i efsün eyledim ol şāhmār-ı zülfüne
Bātıl itdi gözlerin sihri benim efsünümü²⁵²⁵
5. Ğamzeden oğ gönderüp maḥzūn dilim kan eyledüñ
Şīşeye dutduñ benim ey bī-mürüvvet hūnımı
6. ‘Aql başımdan çıḥup terk eyledim idrāk u hūş
Şekk idenler Nevberī görsün ṭab^c-ı mevzūnımı²⁵²⁶

1628

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün

1. Zülfüñ hayāli ile dün gözledim şabānı
Tā kim maña yetürsün ol būy-i cen-feşānı
2. Gül-şen gülün görende yād eylerem ‘izāruñ
Gül rūyuñı idir yād hem gonca dül dehānı
3. Kaşuñ hayāli dī-şeb fikr ü hayālim oldı
Yirden meni götürdi gezdirdi āsumānı
4. Sen başım üste gelsen cānım çıḥardı āsān
Ğam bisterinde ḥasret men cān viren zamānı
5. Ḥayret dutup ṭabībi gördükde reng-i zerdim
Elde dolandırardı tesbīḥ-i kehribānı
6. Şordı nedendi sende bu za‘f-ı ten marīzim
‘Arz eyledim düzeldüp ḥasret bu mūmiyānı
7. Ey Nevberī seher-dem vird eyle zıkr-i yā-hū
Derde devā bularsañ yād eyle bu du‘ānı

1629

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

- 146b 1. Miḥnet ü derd ü ğama munca dūçār itme meni
Töhmete lāyık idüp dehrde ḥār itme meni²⁵²⁷
2. Yüregimden giceler şubḥa kimi kandur aḥan
Ḥastalandırma dilim hicrde zār itme meni²⁵²⁸

²⁵²⁴ serdden: serdiden N2

²⁵²⁵ sihri: sihri N2

²⁵²⁶ mevzūnımı: mevzūnımı N2

²⁵²⁷ dehrde: dehrde N2

3. Saña bî-mihr diyen çoḥdı velî men dimürem
Maḥfilüñden bu sözün üste kenâr itme meni
4. Sāye-i serv-ḳadüñ başım için itme dirîḡ
Lāyık-ı töhmet-i il ḥiffet ü ʿār itme meni
5. Olma rāzî ki açım şekveli ḡam defterini
Salma şahrâlara sen ehl-i firâr itme meni
6. Maña Nevber dimüsen vaşluñı bār eyle dile
Naḥl-i endüh u ḡama miḥnete bār itme meni

1630

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Bes benim ol māh-rū dil-dār cānānım hani
Men onuñ bīmāriyam bu derde dermānım hani
2. Nezdür cānım benim ol māh-rū cānānıma
Şorsa cānān bilmezem nezrim nezr-i cānım hani
3. Küfr-i zülfe olup tersāya virdim dīnimi
Men müselmānem disem dīn ile ĩmānım hani
4. Bir zamān şād itmedi endüh u ḡamdan göñlümü
Girye göz[üm] açmadım gül-rüy-i ḥandānım hani²⁵²⁹
5. Cām-ı mey mey-ḥānede bî-hüş itmez başımı
Başımı mest eylügen ol çeşm-i ḥammārım hani
6. Kātib-i devrān yazar Nevber kelāmım deftere
Neşr olan mecmūa^c-yı eşʿār-ı dīvānım hani

1631

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

- 147a
1. Yāre men dil virmüşem men bilmürem yārim hani
Göñlümü menden alan ol nāzlu dil-dārım hani
 2. Bend-i gerden itmüşem zülf-i siyāhın tārını
Kāfiremse gösterün boynumda zünnārım hāni
 3. Lāyıkı yoḥdur yazum vaşf-ı mey ü mey-ḥāneni
Ordan ikrāḥ olmuşam ol çeşmi ḥammārım hani

²⁵²⁸ hicrde: hicride N2²⁵²⁹ [üm]: - N2

4. Perçem-i gīsūya bu murğ-i dilim bend eyledim
Tīre zülfünde olan dāma giriftārım hani
5. Tapşurum bilmem kime hicrān elinden göñlümü
Bes maña ğamlar viren ol yār-i ğam-ḥārım hani
6. Bārverdür Nevberī ümmīd-i naḥli herkesin
Ey benim naḥl-i ümmīdim şāḥede bārım hani

1632

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

1. Başımı mest eylügen meydür muḥabbet bādesi
Ḥilḳatimden olmuşam mey-gün lebin üftādesi
2. Dām-ı gīsūdan dil-i maḥzūnımı āzād kı
Şād olar her kim olar ḥürriyyetin āzādesi
3. Tavḳ-ı zincīr-i cünün zülf-i siyāhuñdur dile
Gerdenimde yoḫ benim mecnūnlar kıllādesi²⁵³⁰
4. Görmüyüp pīr-i muġān çeşm-i ḥumārın mestini
Başıma degsün onun mey-ḥā[ne]sinde bādesi²⁵³¹
5. Kıbledür rūyuñ maña mihrāb ebrū-yi ḥamuñ
Dāmen-i zülfün olar bu göñlümün seccādesi
6. Bāver itme dil-berim aġyāra yüz gösterme ḥoş
Ḳavline şābit olar elbette ḳalbin sādesi
- 147b 7. İmtihān it 'aşıkı aġyārdan baḫ görgilen²⁵³²
Vaşluña kimdür olan cān virmegin āmādesi
8. Reh-i 'aşḳ içre gözet meh-rū muḥabbet resmini
Bu yolun ey māh-rū her semte vardur cādesi
9. Bir ḥaber dut Nevberin gör ḥālet-i maḥzūnını
Yoḫsa hicrūñ maḥv ider gelmez ḳulaḳa şādesi

1633

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

1. Ḥasretüñ ey māh-rū āḫir cünün eyler meni
Fikr-i ebrū-yi ḥamuñ mānend-i nün eyler meni

²⁵³⁰ mecnūnlar: mecnūnılar N2

²⁵³¹ [ne]: - N2

²⁵³² aġyārdan: aġyārıdan N2

2. Dönderir āhım yili cism-i za‘îfin revzağın
Varṭa-yı bār-ı ğamuñ hem ser-nigün eyler meni
3. Āteş-i hicrānuñı şordum dilimden söyledi
Bu ḥarāret cismden bi’l-merre dūn eyler meni²⁵³³
4. Dād u feryādım töker āḥir yüzümden āb-rū
Ḥalk-ārā rüsvā idüp ḳadrüñ zebün eyler meni
5. Pîçṭāb-ı zülfülen pinhān olan ol meh-cebīn
Maḳşad-ı rāh-ı dilimden vājgün eyler meni
6. Vaşluña meyl artırup şām u seḥer ğam çekme kim
Rağbetim derd ü ğama ḥadden füzün eyler meni
7. Dehr bir de Nevberî virmez cihān emlākına
Ḥākdandur ḥilḳatim āḥir künün eyler meni²⁵³⁴

1634

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Öyle dutğundur dilim dünyāda şād olmaz daḥı
Yurdumu vīrān iden gerdūna yād olmaz daḥı
2. Zaḥm-ı tīr-i ‘aşḳ ile yırtıldı ḳalbin perdesi
Cāna munca zaḥmdan tā i‘timād olmaz daḥı²⁵³⁵
- 148a 3. Men‘ idüpler tā meni cām-ı şarāb-ı ḥamrdan
Bāde-i la‘lüñ senüñ ümmü’l-fesād olmaz daḥı
4. Āh-ı dilden ḥuşḳ ol bāğ-ı bahār-ı ‘ömrümün
Bülbül-i dilde yaḳīn feryād u dād olmaz daḥı
5. Min yirde dağun olup dil nāvek-i müjgāndan
Bu ten-i mecrūḥda şağlam fuād olmaz daḥı²⁵³⁶
6. Nevberî ölmüş bilen giysün ‘azāde ḳarasın²⁵³⁷
Ḳaradan artuḳ olan bir renge ad olmaz daḥı

1635

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

²⁵³³ cismden: cismiden N2

²⁵³⁴ Ḥākdandur: Ḥākıdandur N2

²⁵³⁵ zaḥmdan: zaḥmıdan N2

²⁵³⁶ mecrūḥda: mecrūḥıda N2

²⁵³⁷ ‘azāde: ‘azāde N2

1. Harāret olmasa dilde gözüm yaşın kurutmazdı
Tökülse muttaşıl bir daş dağı daş üste durmazdı
2. Gözümü bağladı ‘aşkuñ dutuldum dām-ı gīsūya
Felek şayyādı bu dāmı maña elbette kurmazdı
3. Nigārım rahm itseydi murādım hāşıl olmuşdı
Şemātetle maña her dem raķībim ta‘ne urmazdı
4. Dutup ārām-ı dil gözde revān yaşım dayansaydı
Binā-yı cismime rahne salup rüknim uçurmazdı
5. Yoruldum deşt ile şahrā beyābānlar dolanmağdan
Eger Mecnūn men olaydı benim mişlim dolanmazdı
- 148b 6. Dil-i maħzūnımı hicrān şebinde āh yandırdı
Tenim hākisterin āhım dayansaydı savırmazdı
7. Eger ey Nevberī cānān haber dutsaydı hālinden
Raķibin ğurreli başı nihāyet yırķalanmazdı

1636

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Qan oldı dilim hicrūñ ile qan olasaydı
Qoyduñ dili vīrāne ki vīrān olasaydı
2. Zülf-i siyehe māil olup oldı perīşān
Men şād oluram çünki perīşān olasaydı
3. Cān terk-i tenim itdigini yaħşı bilürem
Cān evvel āhir vāşıl-ı cānān olasaydı
4. Tekrār eyledim eyle hāzer nergis-i mestden
Kār eylemedi bir oħa kurbān olasaydı
5. Gül gönçasına maħfī didim saħla ‘izāruñ
İzhār-ı ‘izār eyledi handān olasaydı
- 149a 6. Minnet maña qoyma ki yetüp vaqt-i vişālūñ
Bu müşkil işin āħiri āsān olasaydı
7. Kim söyledi bu dehre Fuzūlī gelebilmez
Nevber de onuñ mişli ğazel-h‘ān olasaydı²⁵³⁸

1637

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün

²⁵³⁸ ğazel-h‘ān: ğazel-hān N2

1. Sākî teraḥḥum eyle doldur mey ile cāmı
Yād eylüyüm içinde ruḥsār-ı la‘l-fāmı
2. Dil gūşesinde çoḥdur esrār-ı yār-i pinhān
Zāhid dili degül bu iblīsler maḳāmı²⁵³⁹
3. Men ol zamānda kesdim ümmīdimi cihāndan
Ol māh-ı dil-rübāya cān tapşıdım tamāmı
4. Zāhid ṭoruñ yığışdır ‘anḳānı dutmaḳ olmaz
Men bāz-ı ‘aşḳ-ı yārem güncişke ḳur bu dāmı
5. Besdür maña niḡārın bir zerre iltifātı
Sultāndan ‘ināyet şād eylüyor ḡulāmı²⁵⁴⁰
6. ‘Aşık olan günümde kām-ı vişāle yetdüm
Hicrāna tāb idende fāş oldu dil devāmı
7. Dışra çıḡarup atdım tenden libās-ı ‘arı
Terk eyledim düşende men ‘aşḳa neng ü nāmı
- 149b 8. Söz ma‘deni dilimdür sīnem mişāl-i deryā
Ey Nevberî muḡabbet dürr eylüyor kelāmı

1638

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Gerçi zāhirde maña yārim ‘itāb eylemedi²⁵⁴¹
Bāṭinen terk-i ‘itāb ile şevāb eylemedi
2. Ḥ‘ābı yoḥdur gözümün ḡayret ile göz yumuram
Dimesünler ki bu ḡam-dīdeni ḡ‘āb eylemedi
3. Vaşluña yetmege dil istedi ta‘cīl eylüye
Ḳan yudup şabr eyledi vaşla şitāb eylemedi
4. Meni da‘vet eylüyor bādesine pīr-i muḡān
Yoḥsa la‘lūñ meyini bāde ḡesāb eylemedi
5. Bāde-i la‘lūñ içüp ḡayli beşāşet buluram
Keşret-i nūşı meni mest ü ḡarāb eylemedi
6. Her zamān kim güzeri rāhda gördüm yüzünü²⁵⁴²
Saña söz dimege ḳudret ü tāb eylemedi

²⁵³⁹ iblīsler: iblīsiler N2²⁵⁴⁰ Sultāndan: Sultāmıdan N2²⁵⁴¹ şevāb: şevāb N2²⁵⁴² rāhda: rāhıda N2

- 150a 7. Levḥ-i sīnemde yazup saḥlamuşam miḥnetüñi
Nevber aḡyārına bu derdi ḥiṭāb eylemedi

1639

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ḥālī gösterme güle seyr eylesen gül-zārı
Reşk idüp gül de alar sīnesine bir ḥārı
 2. Şaf nizām ile duran sünbüle gösterme saçuñ
Görmesün onda olan sayḡal ile tīmārı²⁵⁴³
 3. Nergis-i meste gözüñ bādesini virme nişān
Olma rāzī ki onun artuḡ ola ḥammārı
 4. Müşkil iş söylediler vaşl muḡayyedligini
Sehl idersen ne ḡadar olsa bile düşvārı
 5. Oḡşadır berg-i gülü rūyuña bülbül diyesen
Būseler itdigiçün kırmızıdur minḡārı
 6. ‘Urefā bezmine ḡoy sözlerim olsun zīnet
Oḡşasunlar bile bir vezni güzel eş‘ārı
- 150b 7. Bir firīb ile meni elden alan zāl-ı felek
Giri ḡaytarmayacaḡ bir de size Nevbārı

1640

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Sendedür mende olan derd-i dilin dermānı
Çāre-i derdim ile ya ki yoḡ it bu cānı
2. Āh-ı serdim getürüp baḡr-ı dilim mevce gelüp²⁵⁴⁴
Nūḡı mebhūt eylüyor görse bile ṭūfānı
3. Derd elinden aparum başımı hansı diyāra
Nā-beled geşt eylüyor resm idi bu her yanı
4. Kime yüz tutmaluyam ya kim olar irşādım
Göstere tā ki maña kūy-i ser-i cānānı
5. Sehdür mülk-i dili herkese ber-bād eylemek²⁵⁴⁵
İtmek ābād çetin munca dil-i vīrānı

²⁵⁴³ tīmārı: ṭīmārı N2

²⁵⁴⁴ baḡr: bahr N2

²⁵⁴⁵ Sehdür: Sehlidür N2

6. Ne kara günde meni koydı o zülf-i siyehûñ
Özi tek kıldı perîşân bu dil-i nālânı
7. Külhen içre oturan dervîşe bu Nevberî tek
Bir ber-â-ber de olar hânegeh-i şāhânı

1641

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. H̄asret-i rûy-i nigâr itdi 'aceb zârımı
Firqati itdi ğam u derde giriftâr meni
2. Başım üste dayanup cānım alan zāl-ı felek
Niye salmur yādına bes göresen yār meni
- 151a 3. Gice tā şubha kimi yandıdı hicrānuñ odı
Qoymadı rāhat olam bu dil-i bīmār meni
4. Rind-i mey-hāneye men hayli 'itāb eylemüsem
Mest idüpdür diyü ol nergis-i hammār meni
5. Men de hiss eylüyürem başda cününluğ eserin
Halka meşhūr idecek bir bile āsār meni
6. Gül yüzüñden haberim yoħdı ne müddetdi benim
Gül tesellî dil olup saħladı gül-zār meni
7. Nevberî nālemi ney dutdı dil-i zārımdan
Ün çeküp hayli hazīn şavt ile oħşar meni

1642

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Gül-şeni seyr eylüyüp ref' eyle dilden ğamuñı
İtme āh ile fenā sen bu dil-i muħkemüñi
2. Sepgilen mezra'a -ı 'aşka muħabbet toħumun
Şu 'ivaz cārî ile sen ona gözden nemüñi
3. Pāsbān ol gögere mezra'ada dāne-i 'aşk
Sa'y eyle tā göresen sünbül açupdur zemüñi
4. Dilde endüh u ğamın şanki huşuşı yiri var
Niye göstermemüsen göñlüme şādān demüñi
- 151b 5. Sehl bilme cigerim dāğını kıl çāresini
Cān bahāsına daħı almaluyam merhemüñi
6. Dem çeken nefse gerek Nevberî bir hem-dem ola
Sen niçün bulmamusan imdiye dek hem-demüñi

1643

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Melāl ü miḥnetinün intihāsı olmaz mı
Firāka tāb idenün bir şafāsı olmaz mı
2. İştümösen mi diyorlar nigār gül yüzüne
Gülün bu şöhbete sence rızāsı olmaz mı
3. Tapar min 'āşıkı ḥüsnüñ koyulsa bāzāra
Vişālinün hamu dilden fedāsı olmaz mı
4. Şehenşeh oldı cemālün tamām-ı ḥübāna
Şehim dalunca giden bir gedāsı olmaz mı
5. Muḥabbet artururam miḥnet ü melāl ü gama
Dilime miḥnetinün iktifāsı olmaz mı
- 152a 6. Cünün ḥāleti Ḳaysı cihānda 'ūr eyledi
Mükemmel olsa şu'urı libāsı olmaz mı
7. Bu reng-i zerdimi koy ḥüsninün ḥazānesine
Ḥazīne şāhibinün kehribāsı olmaz mı
8. Muḥabbet ehline Nevber vefālı yār gerek
Bu gam-keşide dilin dil-rübāsı olmaz mı

1644

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

1. Dünyānı dilim sevgilü dil-dāra değişdi
Gül-şen gülünü 'arız-ı gülnāra değişdi
2. Dil ḥ'āhiş idir kūyuña gelsün gelebilmez
Nā-çār ḳalup niyyeti gül-zāra değişdi
3. Mey-ḥāneni tek eylemişem zāhide müjde
Mey neş'esini nergis-i ḥammāra değişdi
4. Hicründe tenim bārīk olup bār-ı gamuñdan
Taşvīrimi bir şüret-i dīvāra değişdi
5. Dil durmadı sīnemde görüp zülf-i siyāhı
Rüşen günümü zülf-i siyeh-tāra değişdi
- 152b 6. Gül ḳismetü lāyıkdur ola bülbül-i zāra
Efsūsım odur bülbülü gül ḥāra değişdi

7. Nāşîh eylesün ‘aşkda Şan‘ânı mezemmet²⁵⁴⁶
Tahtü’l-ḥanegin ‘aşkda zünnāra deġişdi
8. Dîvāne ṭaleb itdigiçün devr-i zamāne
Bu devrde Mecnūnını Nevbāra deġişdi²⁵⁴⁷

1645

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Munca hicrānuñ odı ey meh helāk eyler meni
Yandırıp endāmımı āḫirde ḫāk eyler meni
2. Öyle rüsvāyam ki men Mecnūn cünün söyler maña
Bir ṭaraf il töhmeti hem derdnāk eyler meni
3. Her zamān kim merdüm-i çeşmim düşer ruḫsāruña
Dırnaķım yırtar yaḫamı sīne-çāk eyler meni
4. Zevķ ile nūş eyledim yārin muḫabbet bādesin
Cism-i dürdin yandırıp hicrānı pāk eyler meni
5. Cennet-i ruḫsāruña yetsün telāş eyler dilim
Dāne-i ḫāl-i siyāhı ḫavfnāk eyler meni
- 153a 6. Ṭa‘ne-i aġyārdan rencürdur göñlüm henüz²⁵⁴⁸
Baḫt-ı nā-mes‘ūd-ı Nevber ḫışmnāk eyler meni

1646

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Düşüpdür ‘arīzuña zülf-i şāh-mār kimi
Açar büker meni zülfüñ od içre mār kim
2. Ḳutarmuşam başımı mey-kede ayakından
Şarābım eldedür ol nergis-i ḫumār kimi
3. Dizin dizin sürünüp kūyuña yetürrem özüm
Oḫ ile avçı uran yaralı şikār kimi
4. Güneş mişāli yüzüñ ḫarşıma gice dursa
Giçürrem ol giceni rüşenā nehār kimi
5. Gören zamānda yüzünde o ḫāl-i hindūnı
Nażar-gehimde durur berg-i gülde ḫār kimi

²⁵⁴⁶ ‘aşkda: ‘aşkıda N2²⁵⁴⁷ devrde: devride N2²⁵⁴⁸ aġyārdan: aġyārıdan// rencürdur: rencürıdur N2

6. Düşende hâtırıma gül yüzüñ hayālâtı²⁵⁴⁹
Yüzime yaş tökürem bāriş-i bahār kimi
7. Ne mende yoğdı taħammül ne sende sa‘y ü şitāb
Bu bār olupdı çekilmez girān bār kimi
8. Binā-yı cānı idüpdür sirişk-i seyl ħarāb
Olupdı Nevberī cān mülkü tār ü mār kimi

1647

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Görüñdi merdüm-i çeşme nigār sīmāsı
Yetişdi vaqt-i vişāle gönül temennāsı
2. Feraħ getürdi dilim şüret-i nigārımdan
Tüketdi dil ġamını māh-rū temāşāsı
- 153b 3. Şabāħa koydı nigārım vişāl va‘desini
Ne çoğdı bu felegin gerdişinde ferdāsı
4. Hirās-ı dāne-i ħāli dilimdem ayrılmaz
Ĥayālime getürür cennet içre ħannāsı
5. Vişāle şabr u taħammül kefildür lākin
‘İlede şabra kömekdür gözünde ħülyāsı
6. Vücüd-ı faķra ne ħācet libās-ı şāhāne
Maħall-i küłheni ħoşdur libās-ı kirbāsı
7. Ĥayāl gözgüsine şüret-i nigār düşer
Niçün ki yoğdur onun ġayrı jengden pāsı²⁵⁵⁰
8. Melāl ü ġuşsamı yāre kalem kıur taħrīr
Ėama ħitām virüp yazdı Nevber imzāsı

1648

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Marīz-i ħasta-dilem kaydıma kıalan yoğdı
Men-i şikeste-dilin ħālını şoran yoğdı
2. Ne kıapumu ačan oldu ne bir gelüp gidenim
Ne yoğdı düşmen-i cānım ne miħribān yoğdı

²⁵⁴⁹ hâtırıma: hâtırıma

²⁵⁵⁰ jengden: jengiden N2

3. Giçürdirem gice hicrân ğamını tek cānıma
Bu ğamlı günde meni yādına salan yoĥdı
4. Töküldi üstüme ğamlar ķelakı şāmu seĥer
Menim bu ğamlarıma bir şerīk olan yoĥdı
- 154a 5. Elin götürse nigārım rakīb şād olacaķ
Semūm-ı ĥasret ile men kimi solan yoĥdı
6. Çekince ĥasret-i yāri tükendi şabr u ķarārı
Vişāle muntazır oldum hele nişān yoĥdı
7. Firīb ile diyoram göñlüme geler cānān
Onun da gelmesine zann ile gümān yoĥdı
8. Kışāş hardan alar Nevberī heder ķana²⁵⁵¹
Nigār tökdüğü ķana bilür ki ķan yoĥdı

1649

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Mest olup men de itirdim 'aqlımı tedbīrimi
İ'tirāf itmek gerek bu bārede taķşīrimi
2. Öyle za'f olmuş tenim hicrūñde şüret-keş benim
Bir tüke yerleşdirer sa'y eylese taşvīrimi
3. Dil ki sındı şīşe tek peyvend olmaz bir daĥı
Sınsa göñlüm şīşesi kim eylüyer ta'mīrimi
4. Men cünün-ı 'aşķuñam dīvāne zann itme meni
Zülfüden sen ĥāzır it dīvānelik zincīrimi
5. İbtidādan bilmedim 'aşķın melāl ü miĥnetin
Hem taşavvur itmedim başa gelen taķdīrimi
- 154b 6. Kays gitdi Nevberī men ķalmuşam fikrim nedür
Bilmürem bu bārede efsūs kim te'ĥīrimi

1650

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Hara terpendi göñül bir oĥa ķurbān oldu
Buna bā'iş diyese nergis-i mestān oldu

²⁵⁵¹ heder: ĥeder N2

2. Bāde-i la'î-i lebin hâtırıma gitdi hayāl²⁵⁵²
Nefs özün sahlamadı dâhil-i mey-hân oldu
3. Niye virdim dilimi zülf-i perîşân eline
Dil kara günde kalup hâli perîşân oldu
4. Dile min bār didim düşme bu sevdāya 'abeş
Sözüme bahmadı ol imdi peşimân oldu
5. Raḥm kılmaz gözümün yaşına bî-raḥm nigār
Göze kan virdi ciger kaṭreli kan oldu
6. Āşinā eylemişem nây ile sūzân dilimi
Ney mişâli dilimin nâlesi sūzân oldu
7. Ol kadar Nevberî gam yazdı ki her şâm u seher
Cem' idüp gamlarını bir yire dîvân oldu

1651

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Ey gönül bir dil-ber-i meh-rûya tapşurdım seni
Müşg ü 'anber-bû olan gîsûya tapşurdım seni
2. Çoḥ sevirsen yârdan geldikçe peykân yarasın
Men de ol hûn-h'âr olan ebrûya tapşurdım seni
- 155a 3. Meyl idersen yârimün o nergis-i seḥḥârına²⁵⁵³
Ol sebebden siḥrli cādûya tapşurdım seni
4. Deşt ü şahrâ-yı Ḥotan her dem hayâlünden giçer
Bir Ḥotan gözlü olan âhûya tapşurdım seni
5. Ḥayli zîkr itdik giçer yâ-hû firâk-ı yârda²⁵⁵⁴
İtdüğün vird-i zebân yâ-hûya tapşurdım seni
6. Nâleye geldin gönül bir bülbül-i şeydâ kimi
Nevberîden dil-ber-i gül-rûya tapşurdım seni

1652

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Bu gice yâr bize nâz ile mihmân geldi
Tökdi zülf-i siyehin gül yüze her yan geldi

²⁵⁵² hâtırıma: h'âtırıma N2

²⁵⁵³ seḥḥârına: sehhârına// siḥrli: sihrili N2

²⁵⁵⁴ yârda: yârıda N2

2. Cüft şemmâmelerin sîne-i mermerde dutup
Turfе sovkat ile ol serv-i hırâmân geldi
3. Söyledi nâz ile kim koydı seni âvâre
Gonça lebler açulup ‘arızı handân geldi
4. ‘İşve-i nâz ile bir saldı gözaltı nazarın
Cem‘ kıl hâtıruñı zülfi perîşân geldi²⁵⁵⁵
5. Başım üzre dayanup söyledi ol serv-i bülend
Sen bilen müşkil işin âhîri âsân geldi
6. Âh-ı dil huşk eyledi yaşımı hayretde gine
Gâmzeden oğ tohunup gözlerime kan geldi
7. Didim ey dil nazar it imdi ruḡ-i zîbāya
Hasretin çekdigün ol nergis-i mestân geldi
8. Şükr ola Nevberî dil yetdi murādına bu gün
Yanına yâri onun çāk-ı girîbân geldi

1653

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 155b
1. Giryе dil-teng eyledi hicrānuñ ile sīnemi
Ḥūn-i dil oldı revān gözden sirişkim bā-hemi
 2. Sāye tek yirden yire yüz sürmegim ondandı kim
Görmüşem devr-i ruḡ-i yārimde zülf-i perçemi
 3. Dün işitdim ney sesin mey-ḡāneden āvāz-ı çeng
Eyledim taḡkîk kim dutmuşla ‘aşıḡ mātemi
 4. Ter durupdur ‘arız-ı cānānım üzre gūyiyā
Şubḡ-dem çenle tōküp gül bergi üzre şeb-nemi
 5. Ḥūrî insān bulmaḡa gelmez cihān emlākına
Tapacaḡdur ḡūrîni cennetde lākin ādemi
 6. ‘Aşḡlı topraḡıdan ‘aşıḡ yaranmış Nevberî
Âh kim kat itdiler bu topraḡa hemm ü ḡamı

1654

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

²⁵⁵⁵ hâtıruñı: ḡātıruñı N2

1. ‘Aşka her kim düşdise hicrāndan ƙan ağladı²⁵⁵⁶
Firƙate tāb itmedi her lahza her an ağladı
- 156a 2. İbtidā Mecnūndan bu ‘aşk olupdur āşikār²⁵⁵⁷
Men kimi ƙāk eyledi Mecnūn girībān ağladı
3. Āh-ı dilden odlanup hākistere döndi Kerem
Kūhken Şīrīnine şīrīn virüp cān ağladı
4. Dün dolandım gül-şeni gül bergine saldım nazar
Hālime bülbül çeküp feryād u efgān ağladı
5. Şanmuyun bārān düşüp gül-zār ile gül-şenlere
Gözyaşımdan ıslanup bāğ u gülistān ağladı
6. Āh kim dāğ-ı dilim cānāna ma‘lūm olmadı
Nevberī ilden nihān derdine pinhān ağladı

1655

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Şem^c-veş ol ‘arız-ı gül-nāra yandır[d]uñ meni²⁵⁵⁸
Günden eفزūn şu^clesi ruhsāra yandırduñ meni
2. Fikr-i vaşluñ başımı saldı melāl ü miḥnete
Ḥasret-i ruhsār ile odlara yandırduñ meni
3. Bāde-i la‘l-i lebūñ şevkiyle ser-mest olmuşam
Sen şarāb-ı nergis-i ḥammāra yandırduñ meni
4. ‘Arız-ı gül-nāruñı bu ḥasrete göstermedüñ
Āteş-i hicrānuña min bāre yandırduñ meni
- 156b 5. Bir teraḥḥum itmedüñ derde düşen bīmāruña
Ḳoymusan dermānsız bī-çāre yandırduñ meni
6. Derde salduñ Nevberī vaḳt ile dermān itmedüñ

1656

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Āh kim dāğ-ı dilim cānāna izhār olmadı
Ġam dolu göñlümde o aşlā ḥaber-dār olmadı
2. Keşret-i eşkim meni hicrān günü garḳ itmedi
Şükr-i Ḥaḳḳ olsun ki bu göñlümde tūfān olmadı

²⁵⁵⁶ hicrāndan: hicrānıdan N2

²⁵⁵⁷ Mecnūndan: Mecnūnıdan N2

²⁵⁵⁸ [d]: - N2

3. Zülfünü yarım açup her gün perîşân eyledi
Nice inkâr eyelüyüm gönlüm perîşân olmadı
4. Her marîzün derdine bir çâre mümkindür velî
Derd-i ‘aşka tıbbda bi’l-merre dermân olmadı
5. Gördiler ser-hoş meni çıldım der-i mey-ḥāneden
Her kim oldu bed-gümān tā onda ĩmān olmadı
6. Kıl tebessüm gonca tek gül-rüy-i ḥandān olgilen
Hansı gonça söyle kim gül-şende ḥandān olmadı
7. Kaysa ĩrādım budur kūy-i nigārı terk idüp
Hĩç benim gönlümde bir meyl-i beyābān olmadı
8. Baḥş iderdi Nevberî bülbül benimle bāğda²⁵⁵⁹
Onda feryādım kimi feryād u efgān olmadı

1657

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 157a
1. Ey göñül tā var nefes terk eyleme mey-ḥāneni
Elde fırsat var iken nūş eyle bu peymāneni
 2. Yār elinden cām dut çek bāşuña merdānevār
Ser-ḥoşāne nūş kıl cām-ı mey-i cānāneni
 3. Dāmen-i dil-dārı dut iste vişāl-ı kām-ı dil
Ḥāvf itme kim kalem ma‘zūr idüp dīvāneni
 4. İstiyorsan göñlümü vīrāne itmek ey şanem
Şubḥ-dem aç tellerüñ ana dolandır şāneni
 5. İzn vir cānān ser-i kūyuñda olsun meskenim
Sen dirīğ itme men-i nā-çāra bir küllḥāneni
 6. Şem‘-i ruḥsāruñ meni ḥākister eyler yandırıp
Ne ta‘accüb āteşin yandırması pervāneni
- 157b
7. Her zamān devrinde bir dīvānedür meşhūr olan
İmdi de devrān tapup Nevber kimi dīvāneni

1658

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ulün

1. Menim bu gamlı göñlüm şād olar mı
Melāl ü guşşadan āzād olar mı

²⁵⁵⁹ bāğda: bāğıda N2

2. Binā-yı cānımı vīrāne koydı
Bile vīrān gine ābād olar mı
3. Olup göñlüm ğam u miḥnet yataķı
Göñül tā ‘işrete mu‘tād olar mı
4. Unutmuşdur meni dil-şād olan yār
Dili şādāna ğamġin yād olar mı
5. Fiġānım ‘andelībi itdi sākit
Ḳalup ḥayrān bile feryād olar mı
6. Ber-ā-ber dutmaram serv ile ḳaddūñ
Bile bir ḳamet-i şimşād olar mı
7. Yıḥar min Bī-sütünü āh-ı serdim
Maña nisbet olan Ferhād olar mı
8. Dilimden ney götürmüş āh u zārın
Onun betninde mensiz dād olar mı
9. Ḳalup ser-geşte Nevber ğam çölünde
Maḥall-i yārine irşād olar mı

1659

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Örgetdi bize pīr-i muġān rāz u niyāzı
Ta‘līm eyledi ‘āşıķa her mey-kede bāzı
- 158a 2. Ālūde meye eylemüšem ḥırķamı zāhid
İnşāf eyle gel açma bile örtülü rāzı
3. Zülf-i ḥam-ı ender-ḥamı şerḥ eylemek olmaz
Kūtāh eylemek ḥayli çetindür bu dırāzı
4. Min nev‘i bize ḥīlesi var ğamze-i mestin
Men görmemişem munca ḳavī şu‘bede-bāzı
5. Ağyārdan eylerdim ona ḥayli gilaye²⁵⁶⁰
Olsaydım eger ol şanemin meḥrem-i rāzı
6. Ruḥsārı açup bir ḳapu Beytü’l-Ḥaķa doğru
Ḳible yüzünün semtine ḳaşd eyle namāzı
7. Dutma ğamuñı Nevberī Ḳays ile ber-ā-ber
Farkını biler dildi terāzū çoḫı azı

²⁵⁶⁰ Ağyārdan: Ağyāridan N2

1660

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

1. Ol şem^c-rûya gönlüm pervâne tek dolandı
Şavtın mükerrer itdi āhir od aldı yandı
2. Gül yüzde hâli gördim āgûş-ı gülde hârı
Bülbül kimi figânım ol demde ucalandı
3. Ol hûb-rû temennâ gözden sirişkim eyler
Gözyaşını tökünce gül-şen gülü şulandı
4. Gördüm ki muntazırdur āgyâr reh-güzerde
Bu hâle ğamgîn oldum gönlüm gine bulandı
- 158b 5. 'Uşşâk-ı zâra oldı dil dâğı kec-nigâhın
Hicrânı yâd idende gönlümde od kalandı
6. Mestâne baḥdı cānān hayret meni götürdi
Pîr-i muġān bu hâlim bir nûş-i meyle kandı
7. Sākî durup ayağa doldırdı meyle cāmı
Raḳḳāşeler feraḥla raḳş eyledi dolandı
8. Vaşl-ı nigârı Nevber müşkil ḥesâb idirdi
Bu müşkili nihâyet cānānı sehl şandı

1661

*Münacât**Mef'ülü Fā'ilātü Mef'ülü Fā'ilün*

1. Yâ Rabb naşîb kııl maña vaşl-ı nigârımı
Tapşur o mâh-rûya benim ihtiyârımı
2. Göstergilen vişâlini ḥasret kalan göze
Ruḥsârı tek münevver eyle rûzigârımı
3. İtme heder figânımı bülbül nevâsı tek²⁵⁶¹
Bî-behre itme dilde olan āh u zârımı
4. Dut bir nazarda çekdigim āh-ı serdimi
Cārî olan onuñla yüze eşk-bârımı
- 159a 5. Āhım odiyla yandıma bu cism-i zârımı
Tuş itme cāna âteş-i āh-ı şerârımı

²⁵⁶¹ heder: ḥeder N2

6. Başa yeten ğam olsa diyirdim zebān ile
Nevber ne çāre tapmamuşam sırr-dārımı

1662

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

1. H̄asret-i rūyuñ meni ey m̄ah-rū şād itmedi
‘İşretüñ bezmi dil-i v̄irānım ābād itmedi
2. Hicr odından cānımı itmek rehā mümkün degül
Döndi cān h̄ākistere cānānım imdād itmedi
3. Her zamān kūyuñda men feryāda geldim hicrden²⁵⁶²
Bülbül-i şeydā benim dādım kimi dād itmedi
4. Öyle rüsvā olmuşam ‘ālemdeyem engüşt-nümā
Kays-ı rüsvā men kimi dünyāda bir ad itmedi
- 159b 5. Gördi her kim yārımı tenkīdine ‘özü istedi
H̄aqq olan feryādıma nā-h̄aqqdan īrād itmedi
6. Bildi yārim ğamlıdur göñlüm firāk u hicrden²⁵⁶³
Nevberin gönlün niçün ol m̄ah-rū şād itmedi

1663

Fe'īlātün Fe'īlātün Fe'īlātün Fe'īlün

1. Dil devām eylemedi derdini cānāna didi
Neylesün çāresi yoğ derd-i dili cāna didi
2. Ser-i kūyında zibes eyledi feryād u fiğān
Baş koyup dergehine ‘arzını sulṭāna didi
3. Bu perīşān dilimin hicrde efsürdeligin²⁵⁶⁴
Kāmeti serve saçı sünbül ü reyḥāna didi
4. Kara gün çekdigini söyledi zülf-i siyehe
Āftāb üzlü olan mihr-i dıraḥşāna didi
5. Başımın zevk-i ruḥ-i al ile mest olduğunu
Rind-i mey-ḥānı koyup nergis-i mestāna didi
6. Tīre zülf içre göñül çekdiği endūh u ğamı
Dil açup şekve ile ol meh-i tābāna didi

²⁵⁶² hicrden: hicriden N2

²⁵⁶³ hicrden: hicriden N2

²⁵⁶⁴ hicrde: hicride N2

7. Çarh-ı kec-devr dahı Nevbere kec dutdı yüzün
Yâri raħm eylemedi derdini her yana didi

1664

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1. Hıacâlet eyledi rüyuñ çemende lâleleri
Getüri şevk-i lebin oynaga şelâleleri
- 160a 2. Düşende ortaya şöhet şarâb-ı la'lüñden
Çevirdiler yüzü koyu yire piyâleleri
3. Helâldür maña la'lüñ meyi döğüldi harâm
Giçürmüşem nazarımdan hamu risâleleri
4. Ğamım bulunsa cihân ehline olar kâfî
Kitâbet eyleseler doldurar maķâleleri
5. Yüzünde gördiğün dürr tek terin gerdün
Çiçekler üstüne sepdi çemende jâleleri
6. Görüpler 'arızuñı gül-şen içre bülbüller
Fezâ-yı gül-şeni dutdı figân u nâleler
7. Ğurâb şâhe-i gülde hevesle oynaķ idir
Görüp yüzüne düşen müşg-bü kolâleleri
8. Na'im-i küt-ı dilimdür döşünde besledigün²⁵⁶⁵
Ba'îr-i 'aşķa virerler bile nevâleleri
9. Nigâra virmelüsen cân u dil sen ey Nevber
Düşüpdi yâr eline onlarun ķebâleleri

1665

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Kaķre kaķre tökürem dâmene gözden gilemi
Yâr raħ eylemedi men kime söylüm gilemi
2. Gözyaşın kaķ eyelüyor dilde olan Ğam tozuna
Dil Ğubârın dilüyor döndere yaşım gilemi
3. Ün çekür dâda gelür nâlemi ağızımdan alur
İstiyor ney yetüre nâlemi cânân gele mi
4. Şu'leli bir od olup cânıma hicrân gicesi
Cânımı h'âhiş idir döndere yoħsa küle mi

²⁵⁶⁵ küt: Ğüt N1

5. Aparar kabır ivine cānımı bu keşret-i ğam
Mübhemimdür ne diyüm kabırime cānān gele mi
- 160b 6. Görse yār āhım idüp saķf-ı mezārımı şikāf
Olu mu ğuşşalana ħalime ya kim ğüle mi
7. Nevberī bülbülü de nāleye nālemdi salan
Yārimin ğül yüzüne nāle ider ya ğüle mi

1666

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Nefes aldıkca gelür cānıma cānān nefesi
Bu sebebdendi ħayāt itmeĝe çoĝdur hevesi
2. Vaşl-ı ümmīdi virür cānıma her laĝza ħayāt
Yārım el çekse nolur onda başım merħalesi
3. Murĝ-i rūĝımdı olan bülbül-i şeydāsı onun
Dānesi ħāl şuyu eşk-i terim cān kaşesi
4. Koymur āhım giceler uyguya ĝitsün ĝözümü
Şubħa dek başa çıĝur ĝamlı dilin helhelesi
5. Bed-nażardan yetüşer yārime min renc ü ‘azāb
Bī-ziyā olsun onun görmesün aşlā dīdesi
6. Nevberī ĝamlu olan bir ĝün olur āĝiri şād
Aĝlayan şaĝşların bir ĝünü vardur ĝülesi

1667

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Reşkdendür baĝş idir kaşuñla ol meh pāresi²⁵⁶⁶
ĝün-be-ĝünden bedr olup oldı cihān āvāresi
2. Dehr sen tek bir ĝüzel ĩcādınun fikrindedür
Her zamān bu fikr ile ger[d]işdedür devvāresi²⁵⁶⁷
- 161a 3. ĝün ĝörüp ruĝsāruñı dönderdi rüyın maĝribe
Kaşşu dursun ĝüsnüñe tāb itmedi yoĝ çāresi
4. Yaş töker her şāmlar bezmüñdeki şam‘in ĝözü²⁵⁶⁸
Öyle yanar kim onun bir de ĝörünmez kaşası

²⁵⁶⁶ Reşkdendür: Reşkidendür N2

²⁵⁶⁷ [d]: - N2

²⁵⁶⁸ şāmlar: şāmlar N2

5. Çehreñe gül bergini nişbet idüpdür ‘andelîb
Senden ötridür onun bu nâle-i gül-zâresi
6. Berg-i gülde şüretüñ taşvîrine cedvel çeküp
Anuñ için surh̄dur pergâle-i minkâresi
7. Tâli‘imden bir haber ašlâ müneccim söylemür
Hansı bed-burca düşüp bu bahtımın seyyâresi
8. Cem‘ kıлмаğ bir yire Nevber dilin mümkün degül
Her müje peykânına peyvend olup bir pâresi

1668

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Düşmese âyîneye her günde gül-ruğ şüreti
Şîşe tek bî-ğadr olar illerde olmaz hürmeti
- 161b 2. Kaydsızlar dehrde âsüde ‘ömr eyler velî
Birce Mecnûnuñ maña ser-geştedür var nişbeti
3. Tavğ-ı zincîr-i cünün Mecnûnı rüsvâ eyledi
Şükr ola men dutmuşam gîsü ile ünsiyyeti
4. Dil temennâsı budur zülf içre kılsun muttaşıl
Bir tüke dil-bend olup bu cāna kıoysun minneti
5. Hoş mağaldür ‘aşîka kûy-i ser-i dil-dārınun
Dutmaz ‘aşğ ehli ona ašlâ ber-ā-ber cenneti
6. Doğrudur vâ‘iz diyor Nevber güzeldür cennete
Yār üzünden bir nazar artuğdur ondan lezzeti

1669

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Göñlüm giceler şubha kimi dād eylesün mi
Hicrân çeküben her gice feryād eylesün mi
2. ‘Aşkuñda düşüp deşt ile şahrâda dolansam
Mecnûn diyüben il maña îrād eylesün mi
3. Huşk itse eger gözyaşını âteş-i âhım
Pergâle-i dil kıan ile imdād eylesün mi
4. Şâne tohunup zülfünün ‘ıtrın dağudanda
Bâdı seherin gönlümü dil-şād eylesün mi
5. Ğam bisterini terk eylüyüp kıanım uyansa
Ğam-dîde dilim vaşl-ı ruhuñ yād eylesün mi

6. Görse nice gül hārı basup bağrına bülbül
Gül-zārda o dād ile feryād eylesün mi²⁵⁶⁹
7. Maḥbūsuñ olup zülfüde bir tārūña bendem
Vaşluñ meni bu demden āzād eylesün mi
8. Fikrūñ nedi bāremde benim ey lebi şīrīn
Şīrīn şıfatuñ Nevberī Ferhād eylesün mi

1670

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

- 162a
1. Nazar āyīneye salduķca ḥayāl eyle meni
Şūretūñ yüzüne baḥmağa lāl eyle meni
 2. Ser-i kūyuñda gelüp ḥayli fiğān eylemişem
İncidüñse gidirem imdi ḥelāl eyle meni
 3. Mesken it murğ-i dile serv-i revān kāmētūñi
Bülbül-i ğam-zedeyem zīr-i nihāl eyle meni
 4. Dinmüyorsan ki senüñ sırr-ı megūdandı sözüñ
Birce kelme danuşup vāķıf-ı ḥāl eyle meni
 5. Qoyma merhem cigerim dāğına koy yansun ile
Sal beyābān çölüne Qaysa mişāl eyle meni
 6. Yandurup şām u seḥer her gice cān u dilimi
Būṭe-i ‘aşķda sen şāf ü zülāl eyle meni²⁵⁷⁰
 7. Baḥ gözümde yüzüñe dut meni ma‘zūr daḥı
Raḥm kıl ḥālime dil-şād-ı vişāl eyle meni
 8. Nuṭķa gel Nevberīnün nazmını vaşf eyle ki tā
Bezm-i irfānda bir ehl-i kemāl eyle meni²⁵⁷¹

1671

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Neydi bu ğamlı dilin bezmde feryād-resi²⁵⁷²
Gelür ondan hamuya dilde olan dād sesi
2. Murğ-i rūḥımdı uçan doğru yüzüñ gül-şenine
Dil gidir yāre ṭaraf ḥālī qalır cān qafesi

²⁵⁶⁹ gül-zārda: gül-zārıda N2

²⁵⁷⁰ ‘aşķda: ‘aşķıda N2

²⁵⁷¹ irfānda: irfānıda N2

²⁵⁷² bezmde: bezmide N2

- 162b 3. Dil heveslendi görüp dâne-i hâl-i siyehi
Resmdür dâne olan semte olar kuş hevesi²⁵⁷³
4. Getürebilmeyecek mişlüñi bu çarh-ı felek
Ne kadar gerdiş ide devr-i zamân küngüresi
5. Diyün agyāra ‘abeş dutmuya yārin güzerin
Maña vābeste olup ‘aşkda yārin beresi²⁵⁷⁴
6. Gice vü gündüz onun hādīm-i derbānı menem
Menim üstümde onun oldı teraḥḥum nefesi
7. Salunupdur maña gam bisteri merg üzre tenim
Ola heyhāt benim yanıma cānān gelesi
8. Nevberin terk-i fiğān itmesi müşkildi niçün
Onu meşhūr eylüyüp nāle iden dil ceresi

1672

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ey cihān içre hamu hūbların tāc-ı seri²⁵⁷⁵
Māh-ı tābān yüzüne koyma baḥa bed-nazarı
- 163a 2. Kim rızā olsa yüze dutmuyasan günde niḳāb
Yoḥ şerī‘atdan onun zerrece aṣlā ḥaberi
3. Men de mest eylemişem başımı gül-gün mey ile
Yıḡmuşam çevreme min men kimi efsürdeleri
4. Yatmaram bir giceni ayrı ḥayālātuñdan
Bir de görrem açılıp şarḳ tūlū‘yı seḥeri
5. Zülfüden dıṣraya çek gün kimi raḥşān yüzüñi
Tā şu‘āsından ola māh bu göñlüm ḳameri
6. Seni sultān ḳarār itdile hūbān-ı cihān
Dolana başına tā men kimi bir ḡul neferi
7. Nevberī Ḳays kimi deşt ile şahrā dolanur
Ḳays tek onda da var çünki cünūnluḳ eṣeri

1673

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

²⁵⁷³ Resmdür: Resmidür N2

²⁵⁷⁴ ‘aşkda: ‘aşkıda N2

²⁵⁷⁵ hūbların: hūbıların N2

1. Ey lebi gonça yüzi lāle ʔadi serv-i sehī
Getüdüñ secdeye sen gökdeki hürşid u mehi
- 163b 2. Bir tecellāda yüzüñ Hālīķı işbāt eyledi
Rāğib-ı secde iden cümle-i aʕyān-ı şehi
3. Şekl-i insāndasan hüsni-peri ya ki melek²⁵⁷⁶
Olabilmez ki olar bile şemāil şebehi
4. Bāğ-bān gül bitürür yāduñ ile gül-şende
Bülbüle virdi yüzüñ vaşfi için cāh u cehi
5. Sırr-ı dil söylemesün bir kese müştāķuñ olan
Ehl-i gümrāha nice sābit ider doğru rāhı
6. Seni Hālīķ bu cihān mülküne şāh itmek için
Yidirüp Ādeme rıdvānda şeytān emehi²⁵⁷⁷
7. Dutsa her kimse seni yār üzüne Nevberī tek
Şübhe yoħdur ki onun zerrece ҡalmaz günehi

1674

Fāʕilātün Fāʕilātün Fāʕilātün Fāʕilün

- 164a 1. ʕAşķ-ı yār ile dolan cismimdeki bu cāndı mı
Cismdür mi bu beden ya rüħıma zindāndı mı²⁵⁷⁸
2. Virseler min cām meyi yār ʕaşķına nüş eylerem
Mestlikden bilmezem bu zehr ya dermāndı mı²⁵⁷⁹
3. Nergisi gördüm gözün hāmmārını yād eyledim
Sen de baħ āyinede gör men diyen hayrāndı mı
4. Şām-ı hicrān men çeken āhım ķurutdı yaşımı
Bilmedim cānım yaħan āhımdı ya hicrāndı mı
5. Virse cānānım maña kūyında bir külhen mekān
Ol mekānı bilmerem külhendi ya rıdvāndı mı
6. Zāhidin seccādesi tezvirdür tesbīhi mekr
Ķalbine baħ gör onun bir menbaʕ-ı şeytāndı mı
- 164b 7. ʕĀşķın ʕaşķı daħı bir doğru yoldur kim gidir
Ķıl taşavvur niyyetin gör hāhişi cānāndı mı

²⁵⁷⁶ insāndasan: insānıdasan N2

²⁵⁷⁷ rıdvānda: rıdvānıda N2

²⁵⁷⁸ cismdür: cismidür N2

²⁵⁷⁹ Mestlikden: Mestilikden N2

8. Pendi ‘âkılden dutup ey Nevberî cāhilden öt
‘Aklı ser-cem’ şahşlar dünyāda gör sultāndı mı²⁵⁸⁰

1675

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Açıp tökdün yüze çîn çîn mu‘aţtar zülf-i ʔarrārı
Dil-i ‘uşşāk için ʔurduñ ʔuzaka ʔurrenden tārı
2. Yüzünde hāl-i hindūya ne nişbeddür onu bildim
Çemen-zār içre men gördüm gül üstünde yatan hārı
3. Lebüñ sırrın sivā menden dime bir kimseye cānān
Şağın nā-ehl-i dünyādan nihān saħla bu esrārı
4. Getürdi rişte-i cānānın seni almağ diler göñlüm
Bilüpdür Yūsufın çoğdur bu sevdāda ħarīdārı
- 165a 5. Muğavves ʔaşlaruñdur mı veya kim tığı ħūnālūd
Lüzümü yoğdur işbāta tanuram men bu ħūn-ħ̄ārı
6. ʔoyupdur nergisi ħayrān gözüñ gül-zār u gül-şende
Yañağıñ lālenün dāğı ʔadin servin dilāzārı
7. Meni ma‘zūr dut zāhid naşīhat dutmaram senden
Güzeldür ħalk için pende hemīn dīvān-ı Nevbārı

1676

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Eger dehrin benim tek bir ola munşif ħarīdārı
Onun bir tük ʔadar olmaz yanında dehr miğdārı
2. Virüpdür rişre-i cāna göñül min tāb hicr ile
Dutup elde kelef anı olup cānān ħarīdārı
3. Senüñ ey gevher-i zengin ne bilsün ʔıymetin cāhil
Aşağ salma ʔıymetden onu gezdirme bāzārı
- 165b 4. Ġam-ı hicrānuñ cānān ba‘īrün başına ʔoysan
Yetürmez menzile hergiz yakın it bu girān bārı
5. Mürüvvetlü gözüñ şandım müjeñ ebrūya tullandı
Ĥaber-dār itdiler bilmem niçün ol merdümāzārı
6. Nezāket birle söylerler gülün bergin dudak ile
Ġalağ sözdür dimişler bu dolandım her çemen-zārı

²⁵⁸⁰ şahşlar: şahşılar N2

7. Ene'l-Haḫ söylüyor Nevber vefālī görse dil-dārın
Hirās itmez Nesīmī tek gele ortaya ser-dārı

1677

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Sen şabādan dut ḥaber ol nāzenīn dil-dāruñı
Şubḥ olunca şem' tek yaḥma dil-i bīmāruñı
2. 'Aşḫ-ı cānāndan gelen min zaḥmete şükr itgilen
Virgilen bir māh-rū dil-dāra sen efsāruñı
- 166a 3. 'Aşḫ-ı cānāndan gelen renc-i dile şükr itgilen
Virgilen bir māh-rū dil-dāra sen efsāruñı
4. Derd-i bī-dermānuña iste o gül-rūdan devā
Başuñ üste gelmese cānān yoḥ itme varuñı
5. Ḥāl-i hindūdan götür bir noḫtanı bas baḡrına
Berg-i gülde ḥār tek mest ol giçür bāzāruñı
6. Dut ṯarīḫ-i 'aşḫı sen virme ḫulak vā'izlere
Boynuña bend eyle sen Şan'ān kimi zünnāruñı
7. Doğru yolda şābit ol egri yola ḫoyma ḫadem
Ḥaḫḫı di Manşūr tek gör başın üste dārını
8. Mişl-i Nevber 'arż ḫıl cānāna derdin bermelā
Virmezem dünyā vü mā-fīhāya müşgin tāruñı

1678

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Göz sirişkin ser-i kūyuñda revān itmedi mi
Dil firāḫuñda özün kāse-i ḫan itmedi mi
- 166b 2. Şāne hergün dolanur gönlümü gīsūda tapa
Ne keşākeşdedür o onda mekān itmedi mi
3. Gül yüzüñ yāda salup ḡamlu dilim itdi fiḡān
Gülü bülbül görelī dād u fiḡān itmedi mi
4. Reh-güzāruñda durup ḡamlu dil efsürde melūl
Ḥasret-i rūyuñ onu bes nigerān itmedi mi
5. Vaşl-ı zevḫine 'ivaż oldı firāḫın sitemi
Gicemi şubḫa kimi āteş-i cān itmedi mi
6. Müjeñ oḫlarını göz virdi kemān ḫaşa nidim
Yaralanmış dilimi bir de nişān itmedi mi

7. Salmadı başıma bir sâye nigārım Nevber
İlleri başım için ta'ne-zenân itmedi mi

1679

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Ahtar ey dil tapgilan cān virmemiş cānānuñı
Sehl bilme vaşlını ger virmez olsan cānuñı
2. İkiyüzlü kâğıza esrāruñı yazma heder²⁵⁸¹
Çalemün iki dilinden gizli dut pinhānuñı
3. Ğonca sırrın sahlamaz gül-zārlarda 'andelīb²⁵⁸²
Açma her bir nā-kese cānān leb-i hāndānuñı
4. El götür seccādeden bir rāha yüz dut men kimi²⁵⁸³
Nefsdan iħrāc eyle ol fitneger şeytānuñı
5. Zāhidā gel menle dut sen de haķıķat rāhını
İsteseñ sālīm gide ger āħire ĩmānuñı
6. Münhaşırdur haķķ söz vaķt-i kitābet hā-la kaf
Bes niçün düşvār idirsen bu kimi āsānuñı
7. Gel saña mey-hāneden haķķın bināsın gösterim
Bāde dut cānāndan tā kim gör öz rehbanuñı²⁵⁸⁴
8. Nevber ile sen eger kıoysañ kadem mey-hāneye
Şübhe yoķ sen de görürsen şüret-i cānānuñı

1680

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 167a 1. Men kimem bir dil-ber-i meh-şüretin mestānesi
Leylī mişlinde olan ra'cānā kadın dīvānesi
2. Maħfil-i cānānda bir şem'ci sūzānım ona²⁵⁸⁵
'Ārız-ı gül-nārına cān yandıran pervānesi
3. Nergis-i hayrānının hayrānıyam mest-i ħumār
Bāde-i şırīn leb-i mey-gūnının peymānesi

²⁵⁸¹ heder: heder N2

²⁵⁸² gül-zārlarda: gül-zārlarda N2

²⁵⁸³ seccādeden: şadcādeden// nefsdan: nefsidan N2

²⁵⁸⁴ cānāndan: cānānıdan N2

²⁵⁸⁵ cānānda: cānānıda N2

4. Şubḥ tīzden baş açup gīsuların tökdi yüze
İtdi pejmürde dilim zülfün açan dem şānesi
5. Ḥāl-i hindūya ‘ivaż ister ki alsun cānımı
Ādemi rıḍvāndan dūr itdi gendüm dānesi²⁵⁸⁶
6. Cān bahā-yı vaşldur ‘aşka düşende bilmüşem²⁵⁸⁷
Cān viren ‘āşık olar merdāneler merdānesi
7. Nevberī vir cānuñı cānāna vaşlın kıl taleb
Cān talebkārı olar her ‘āşıkın cānānesi

1681

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Tā ki göz açdım görüp dünyāda yoḥdan varımı
Eyledim taşdıķ var Ḥāllāk-ı zāt-ı bārımı
2. Ḳalbde his eyledim mihrin ḥabīb-i ḳalbimin
Sārbān-ı şādıķa tapşurmuşam efsārımı
3. Ğafleti atdum dutup ser-menzile bir kār vān
Yār olan semte revān itmekde oldum bārımı
- 167b 4. Cān benimdür söylüyün cānāna itmişdir cefā
Men ki virdim yārime cān u dil ile varımı
5. Ehl-i ‘aşka vaşldan eyler kifāyet bir ḥayāl²⁵⁸⁸
Şabra vādār eyledim ğamgīn dil-i nā-çārımı
6. Doğru rāha koymuşam ‘aşk ‘āleminde bir ḳadem
Pāk itdüm jengden āyīne-i ikrārımı²⁵⁸⁹
7. İbtidādan Nevberī cānān içündür ḥilḳatim
‘Aşkdur sevķ eylüyen cānān taraf efkārımı

1682

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Şafḥa-yı sīnede ğam mevce gelür baḥr kimi²⁵⁹⁰
Gözlerim yaş aḥıdur ‘ārızıma nehr kimi

²⁵⁸⁶ rıḍvāndan: rıḍvānıdan N2

²⁵⁸⁷ vaşldur: vaşlıdur N2

²⁵⁸⁸ vaşldan: vaşlıdan N2

²⁵⁸⁹ jengden: jengiden N2

²⁵⁹⁰ baḥr: bahr N2

2. Şād idüp gönlümü ey gonça açıl hānde gül ol
Kec-nigāhuñdur olan gamlu dile qahr kimi
- 168a 3. Künc-i vîrānede bir külhēni mesken dutmaq
Hayret üzre görüner ‘āşığa bir şehir kimi
4. Zehri qand-āb kimi nūş iderem hoş dilden
Acı dil şekker ü h̄ārānı ider zehr kimi²⁵⁹¹
5. Yāri görcek dutulur nuṭqım olur beste-zebān
Qalb-i tār içre olan gözde nihān behr kimi
6. Nevberî kûy-i ser-i yārda āvāre gezer²⁵⁹²
Gice gündüz dolanup gerdiş iden dehr kimi

1683

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Aḥtar ey dil her zamān cām-ı mey-i mey-hāneni
Tā baḥup cām içre gör ‘aks-i ruḥ-i cānāneni
2. Zülfe bağla göñlüñü dutdur zenaḥdān çāhına
Mesken itsün tā dilin ol ṭurre-i reyḥāneni
3. Cennet-i rüyında bil ol hāli gendüm dānesi
Ādem evlādı olan terk eylemez bu dāneni
- 168b 4. Eşk-i gül-gün la‘l-veş künc-i dilimden tuḥfedür
Yāra taqḏīm eylüyor bu tuḥfe-i şāhāneni
5. Hızr eger zulmātdan tapdı ḥayāt-ı cāvidān²⁵⁹³
Leblerüñde bulmuşam men ḥayy iden ḥayvāneni
6. Nevberî mey-hāne-i cānānuña sen koy qadem
Yār ile bā-hem urun peymāneye peymāneni

1684

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ārzū eyler göñül ey māh-rū dīdāruñı
Görmek ister gözlerim ol nergis-i ḥammāruñı
2. Şād idir göñlüm şabā ‘ıtrın virende şubḥ-dem
Gitdiğiçün müşg-bū gīsū-yı ‘anber-bāruñı

²⁵⁹¹ h̄ārānı: hārānı N2²⁵⁹² yārda: yārıda N2²⁵⁹³ zulmātdan: zulmātıdan N2

3. Koymaram çıhsun müjeñ peykānı hergiz sīneden
Cem^ç kıllam cānıma cān-sūz olan oğlarıñı
- 169a 4. Olma rāzī vaşluña cān virmese ‘uşşāqdan²⁵⁹⁴
Cān bahā-yı vaşldur erzān dime bu varuñı
5. Hayli şād ollam eger görsem ‘izār-ı alüñi
Çatluyar bağrım görebilmez yanuñda hāruñı
6. Nevberī cānān bilür hicr āteşine yandukuñ
Zann itme bilmüyor dilden çıhan bu nāruñı

1685

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Saldı elden ey şanem şām u seher hūlyā meni
Bir de kaytarmaz saña maḥv eylese dünyā meni²⁵⁹⁵
2. Kūrdur zāhid meger kec-rāha döndermiş yüzün²⁵⁹⁶
Çoḡ ta‘accübdür şanur düz yolda men a‘mā meni
3. Hāl-i hindūdan dil-i maḥzūnım eyler çoḡ hirās
Zevk-i ruhsāruñ idüp bir bülbül-i şeydā meni
- 169b 4. Bend-i gerden boynuma bir mū kifāyet zülfüden
Bağlasam zincīr ider Mecnūn kimi rüsvā meni
5. Gencdür sīnem nihān gözden gelen ğam dürrine
‘Aķibet giryān gözüm dehre ider peydā meni
6. Hoş giçür hālīm benim Nevber nesīm-i şubḡdan²⁵⁹⁷
‘İtr-ı zülf-i müşg-bū eyler feraḡ-efzā meni

1686

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ey şabā ‘arz it benim cānāna pinhān derdimi
İstemir görsün bile hicrinde cānān derdimi
2. Vir şabā yāre ḡaber dilde olan endūhımı
Bilmesin kimdür benim munca ferāvān derdimi
3. Dāmenin dut ‘acz ile yalvar gül üzlü yārime
Söyle kim tā dutmuyor cismimde bu cān derdimi

²⁵⁹⁴ ‘uşşāqdan: ‘uşşāqıdan N2

²⁵⁹⁵ maḥv: mahv N2

²⁵⁹⁶ kūrdur: kūrıdur N2

²⁵⁹⁷ şubḡdan: şubḡıdan N2

- 170a 4. El çeküp menden hamu dermāna yoḥdur ihtiyāc
Gelse de bilmez benim ḥikmetde Loḡmān derdimi
5. Ğamzedür mecrūḥ iden ebrūlaruñdan sīnemi
Zaḥmlardan söylüyor cānānıma cān derdimi²⁵⁹⁸
6. Nevberî çārem nedür tāb itmedi āḥir kalem
Yazdı meşhūr eyledi ḥalka bu dīvān derdimi

1687

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

1. Görmüyeydi kāşe ki dünyāda aşlā göz meni
Ṭa'ne-i aḡyārdan yandırmuyaydı söz meni²⁵⁹⁹
2. Gül-şen-i dünyāda men ḥandān açılmış bir gülem
Aḥtar ey 'ārif hemān gül şāḥesinden üz meni
3. Her sözüm bir dürrdür kān-ı dilimden ḥalk için²⁶⁰⁰
Cem' idüp ey müşterī cān rīştesine düz meni
- 170b 4. Olmuşam efsürde-dil vīrān olupdur cān ivi
Göz açup vīrānede görsün gözüñ yalkuz meni
5. Göñlümü ḡamdur dutan zülf-i siyāḥ tārđan²⁶⁰¹
Birce ruḥsār eylüyor bu tīreden efrüz meni
6. Kimse bilmez ḥālimi ne 'āşıkam fikrim nedür
Fikr koymur ne gice rāḥat ne de gündüz meni
7. Baḥtımın seyyāresin Nevber mūneccim bilmedi
Ṭālī'imden itmüyor aşlā ḡabül ildız meni

1688

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

1. Çāresiz koysa eger bu ḥāl ile cānān meni
Uyḡun itmez şīḥḥata tā merhem u dermān meni
2. Āteş-i hicrāndan cismimde sūzāndur ciger
Fāriḡ itmez āsīb-i hicrāndan Loḡmān meni²⁶⁰²

²⁵⁹⁸ zaḥmlardan: zaḥmılardan N2

²⁵⁹⁹ aḡyārdan: aḡyārıdan N2

²⁶⁰⁰ dürrdür: dürridür N2

²⁶⁰¹ tārđan: tārıdan N2

²⁶⁰² hicrāndan: hicrānıdan N2

- 171a 3. Çāre-i derd-i dilim bir vaşldur cānāndan²⁶⁰³
İtmesem mümkün onu terk eylüyor bu cān meni
4. Genc-i sīnemde benim ḥadden füzündür dürrler²⁶⁰⁴
Çoḥ sevür dürr ile gizlin dutan vīrān meni
5. Ḥaḳluyam yüz dönderem bu tünd-rū devrāndan²⁶⁰⁵
İstemür şād eylesün bir laḫza bu devrān meni
6. İbtidādan müdde‘ī olmuş benimle çarḫ-ı kec
Añluyup gūyā nefes ehlindenem insān meni
7. Nevberī maḡlūb ider bir gün bu devrān cānımı
Ol zamānda yād ider her bezmde ‘irfān meni²⁶⁰⁶

1689

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Perīşān ḥālīmī cānān perīşān itdüğün besdi
Ġamuñdan her şeb-i hicrān dilim ḳan itdüğün besdi
2. Şabādan sor bu aḥvālī ḥabersizden suāl itme
Men-i rüsvānı sen çāk-ı girībān itdüğün besdi
3. Şarāb-ı bāde-i la‘lūñ dile sākīden irsāl it
Meni mey-ḥāneler içre nümāyān itdüğün besdi
- 171b 4. Gedā-yı kūyuñ it ey meh ḡulām-ı kem-terīnūñ ḳıl
Firībāne ümīd eyle nigāh-bān itdüğün besdi
5. Dil-i mecrūḫıma peykān yetür her laḫza ḳaşuñdan
Mişāl-i ḥāne-i zenbūr onu şān itdüğün besdi
6. Yüzüñ fikriyle bu Nevber gezer deşt ü beyābānı
Onu dehşetli şahrāda hirāsān itdüğün besdi

1690

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Açıp ruḥsāruñı tökdün müselsel zülf-i müşḡını
Şabā ‘ıtrın virüp oldu mu‘aḫḫar nāfe-i Ğīni
2. Bahār eyyāmı seyr itdün çemen-zārı ḡülistānı
Mu‘aḫḫar eyledi zülfüñ açan demde reyāḫīni²⁶⁰⁷

²⁶⁰³ vaşldur: vaşlıdur// cānāndan: cānānıdan N2

²⁶⁰⁴ dürrler: dürriler N2

²⁶⁰⁵ devrāndan: devrānıdan N2

²⁶⁰⁶ bezmde: bezmide N2

3. Kõnar zenbûr-i dil her dil lebûnden şîre cem^c eyler
İdüp memlû-yi dil şânın dutupdur la^l-i şehdini
- 172a 4. Sitem peykânını her dem gözündür sîneme sancan
Maña mümkün degül bilmek onun mihr ile kînini
5. Yir itmez nâsihin pendî niçün gönlümde mihrüñ var
Temennâ eylemür görsün gözüm ol çeşm-i hod-bîni
6. Götürdi cismimi yirden havâya âh-ı cân-süzüm
İdüp mensûh bu âhım giçen Mecnûnın âhını
7. Özüm efsürde-i ‘aşkem faķîre rağbetim çoğdur
Dilim sormaz olup dehrin ne bayını ne şâhını
8. Ne hâcetdür maña Nevber cihânun mülki cânânsız
Temennâ eylemür gönlüm benim bu dehr ü câhını

1691

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. İtmerem berg-i güle timşâl men ruhsâruñı
Virmerem dünyâ vü mâ-fîhâya müşgin târını
- 172b 2. ‘İtr-ı ‘anber-bâr idüp zülf-i siyâhuñdan şabâ
Gözliyor ehl-i Hotan müşg ile ‘anber-bâruñı
3. Seyr idersen gül-şeni gül bergi rûyuñdan hacîl
Mest olup nergis görüp ol nergis-i hammâruñı
4. Gördi alîn çehreñi topraķa gül bergin tøküp
Nâleye kumrî gelüp germ eyledi bâzâruñı
5. Lâle câmın doldurup meyle virüpdür nergise
Mest-i hâlet söylesün ‘aşıklara aħbâruñı
6. Servi kaddüñ bāğdan kovdı çeper pâyına dek
Ortadan çıldı görüp bu serv-ķad reftâruñı
7. Kaydsızdur gönlümüz ‘aşķ ile sultânız neçün
Fikr-i vaşluñdur iden bî-ķayd bu Nevbâruñı

1692

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 173a 1. Yüzüñ cennet kaşuñdur ham egilmiş doğrudan egri
Gözüñ ğayzım bilüp kaşuñ olupdur ķorķudan egri

²⁶⁰⁷ reyâhîni: reyâhîni N2

2. Erindi mûm tek cānım vücūdım mû tek inceldi
Ruḥuñ devrinde ḥam ḳaddim müselsel gīsūdan egri
3. Şadā-yı nālemi neyden dilimdür fāş iden ḥalkā
Onu kec dutdum ağızımda delinmiş ḳarḳudan egri
4. Sirişkim cūy-bār ile aḥıtdım serv ayakına
Cihānı düz giden yoḥdur nice cārī şudan egri
5. Ğamuñdan çoḥ çeküp başım belānı bu müsellemdür
Ḳalem kāğızda düz gitmür yazanda ğayğudan egri
6. Didim ağıyārdan ḥalvet gelüm dünyāya ses saldun²⁶⁰⁸
Ḳaçup şahrāda bend aldum nice kim hāy-hūdan egri
- 173b 7. Firāḳuñda olup ḳaddim dü-tā gūyā kühen-sālem
Civān bu ḳāmetim oldı ğamuñda yā-hūdan egri
8. Elif tek düz giden birce ilandur öz yuvasına
O da Nevber gidir düzde yolunu ḳorḳudan egri

1693

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

1. Seyr-i çemen itdüñ sen görcek gül açıldı
Sākit dayanan bülbüle min cūr dil açıldı
2. Birbaş Ḥotana doğru şabā başın apardı
Gīsū-yı mu'atḫarda girihden mül açıldı
3. Ta'zīmüñe baş egdi benefşe beri başdan
Tekrīmüñe min süsen ile sünbül açıldı
4. Mestāne olup nergis ayakuña dolaşdı
Rencīde dü gül şākir olup yüngül açıldı
- 174a 5. Kū-kūya düşüp bāğda ḳumrī girihinçe²⁶⁰⁹
Destgāhuña bülbül diline zābol açıldı
6. Aldı başına bāğı figān itmede durdı
Bāzār-ı güle ma'reke-i bülbül açıldı
7. Bir gūşede Nevber dayanup baḥdı bu ḥāle
Bī-çāreye ḡam defteri bir maḥmil açıldı

²⁶⁰⁸ ağıyārdan: ağıyārıdan N2

²⁶⁰⁹ bāğda: bāğıda N2

1694

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1. Götürdi zevk-i ruhuñ hâkdan havāya meni²⁶¹⁰
Hayāl-i hasret-i rüyuñ apardı aya meni
2. Neler çeküpdi başım miñnet ü melâlüñden
Tevellüdümde dutup gamlı günde dāye meni
3. Yir üzre sāye görünmez vücūd-ı za'fımdan
Habāb tek götürür bir külek havāya meni
- 174b 4. Ğamuñ vücūdımı sensiz eritdi mūm kimi
Yetürdi şem'-i ruhuñ nārı intihāya meni
5. Fezā-yı 'aşqda gördüm maqām-ı vañdeti hoş²⁶¹¹
Cünün taşavvur idüp koydular du'āya meni
6. Firāka sehl idi dözmek gice bu şart ile
Seher açanda saçuñ tapşura şabāya meni
7. Fiğān u nālemi ney faş idüpdi dünyāya
Yaraşdırupdı fiğānım şadā-yı nāya meni
8. Çeküpdi 'aksimi Nevber muşavvirim ser-hoş
Ne oñşadupdı gören Qays-ı mübtelāya meni

1695

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1. İl görüp 'ayb eyledi gözdeki eşk-i terimi
Oldı ma'lūm görem yoñdı benim dil-berimi
- 175a 2. Āh yandırır sa tenim hayli sa'ādetdi maña
Aparar bād-ı şabā kūyına hākisterimi
3. Kañre kañre gözümün yaşına 'aksimdi düşen
Çekmüsem ma'reke-i 'aşkına bu leşkerimi
4. Virdi Mecnūn gideli defter-i hicrānı maña
Gidirem men kime tapşurmaluyam defterimi
5. Cism-i bī-ñissime kim bañsa diyir şüretdür
Sāye zann eylüyecek kim göre bu peykerimi

²⁶¹⁰ hâkdan: hākıdan N2

²⁶¹¹ 'aşqda: 'aşkıda N2

6. Genc-i sīnemden açup bir kapu inci şaturam
Yoğdı kıymet virenim sahlamuşam gevherimi
7. Meni yād eyleseler Nevberī yārānım eger
Pīş-nihād eylüyerem onlara bu Nevberīmi

1696

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Ney şadāsıdur olan maḥzūn dilin āvāresi
Dil muḥabbet şehridür gözdür onun dervāzesi
- 175b 2. Göz töker ruḥsārıma dilden sirişk-i alimi
Ḥūn-ı dil rengiyledür gül-gūn yañağın ğāzesi
3. Bend-i zincīr-i cūnūn olmağı töhmet Ḳaysadur
Bī-ḥaberdür resm iden yoğ elde bir endāzesi
4. Gitdi āhım göklere Ferhād ü Şirīn defterin
Her varağ dağun olup muḥkem degül şirāzesi
5. Ḳanıımı her dem töküpey kānuñ ile tāze kııl
Çün diyirler cism için kuvvetdi Ḳanın tāzesi
6. Nevberī ney tek dilim sūrāḥ idüp müjgān oḥı
Bu sebebdendür çıḥur cān-sūz olan āvāzesi

1697

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Rind maḥmūr gözinden meyi icād itdi
Bu şi'ār ile bizi meylere mu'tād itdi
2. Dāğ-ı dil oldu benim bağırıma ḥāl-i siyehūñ
Dağa şahrāda dilim lāleni irşād itdi
3. Güle ruḥsārı didim gonçaya vaşf-ı lebūñi
Tökdi gül berglerin gül-şene ber-bād itdi
4. Neydeki şavt-ı ḥazīn ḥüznülü dil nālesidür
Bu iki ḳalbi sınıḳ birbirini yād itdi
5. Seḥer açdun saçuñı düzmege yatmışdı şabā
Ḳoyup ağıyārı gözü yolda meni şād itdi
6. Mū-yi jülīdem ile Ḳaysa kıyāş eylediler
Nevberī ehl-i cihān gör kime isnād itdi

1698

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 176a
1. Ney kulağına didim derdimi feryād eyledi
Dudağım koycağ onu ğam götürüp dād eyledi
 2. Āhı yoğmuş diyesen tîşe götürdi eline
Maña her ne eyledi ‘aşğda Ferhād eyledi
 3. Nālesi yoğ ki virüp kuşlara mesken başını
Bu da Mecnūndı bağun gör ne yaman ad eyledi
 4. Sūziş-i nālemi bu dehrde bir ney götürüp²⁶¹²
Onu çoğ var ola kim dādıma imdād eyledi
 5. Cān fedā itsem eger bād-ı şabāya yiri var
Zülfün ‘ıtr ile meni şubh-demi şād eyledi
 6. Geldi hicrānuñ ile ağızıma cān istemedim
Niye rencide olum cānımı āzād eyledi
 7. Munca efsürde-dilin hālını menden haber al
Vaşlınun fikri meni ğamlara mu‘tād eyledi
 8. Didiler yār diler vaşlına ey Nevberî cān
Hoş haberdür bu benim gönlümü çoğ şād eyledi

1699

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Maña bu ğuşşa bu ğam dil-ber-i meh-rūdandı
Dil perîşāndı o hem perçem-i gîsūdandı
2. Qays zincîr salup boynuna rüsvālîk için
Men ki rüsvā degülem kayd maña mūdandı
3. Rāzîdür mest dilim nergis-i mestānuñdan
Gilemend olmağı bir nāvek-i ebrūdandı
4. Kūhken āhı koyup tîşe dutupdur eline
Vaşl-ı cānān didi bes kuvvet-i bāzūdandı
5. Dilimün derdini bî-kaydlara söylemedim
Bilmesünler ki ğamım yār-i cefā-cūdandı
6. Qat olupdur gözümün yaşına hūn-i cigerim
Gördi kim zann eyledi kırmızı lü’lü’ dendi
- 176b 7. Nevberî āhim odı cānımı bir gün yağacağ
Cigerim dāğı niçün sevgilü yāründendi

²⁶¹² dehrde: dehrde N2

1700

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

1. Açup töksem yüze zülf-i perîşânı ağam cānı
Mu'atţar eyelüyor 'ıtrı bu dünyānı ağam cānı
2. Eger bir kec-nigāh ile idem bir albi vîrāne
Daı ābād iden olmaz bu vîrānı ağam cānı
3. Olup 'aşrım da ger Mecnūn göre bu üsni-zîbānı
Yaındır bir de yād itmez o Leylānı ağam cānı
4. Mesîhā tek dudak açsam durar min mürde abrinden
Sürer mesrūr 'ömr ile bu devrānı ağam cānı
5. Tebessüm itmesem gönça açulmaz ande-gül olmaz
Güle asret oyar rüyım gülistānı ağam cānı
6. Çekilmez zulmeti dehrin tükenmez hicri 'uşşāın
Seer-dem itmesem çāk-ı girîbānı ağam cānı
7. Eger Nevber vire nazmın cihānda dest-i 'irfāna
Hamu tasîn ider bile azel-'ānı ağam cānı²⁶¹³

1701

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. asret-i la'ı-i lebin cānımı bîmār eyledi
Bister-i amda oyup şuba kimi zār eyledi
2. Gör ne tedbîr eyelüyüp mevtim için zāl-ı felek
Meni de derd ü am-ı yāre giriftār eyledi
3. Gül durup baş-i ru-i yār ile cānānım oa
Gösterüp ālını gül-şen gülünü ār eyledi
4. Müşg-bū sînesinün üste iki ubbe-i nūr
Ser-bürehne meni de gūyā ki züvvār eyledi
- 177a 5. Cenneti dūzaı bu dehrde gösterdi maa
Vaşlı cennet eyelüyüp firatini nār eyledi
6. Nevberin doldı hevā cismine gūyā ki abāb
'Aş-ı cānānı onu zinde ılıp var eyledi

1702

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

²⁶¹³ azel-'ānı: azel-ānı N2

1. Nâle kı̄l ney tek göñül doldurgilen şahrâları
Cem^c eyle eṭrâfuña her yan dil-i şeydâları
2. Câm dut sâķîden it pîr-i muğâna ihtirâm
Ḳadr ile kıymetde bil câm-ı mey ü mînâları
3. Dâmen-i cānuñı elden burahma bir demi
Yâre ḳurbân itgilen min şüreti zîbâları
4. Bil ğanımet hicr odun her dem ḥayâl-i vaşl ile
Ḥürmetin dut her günün ardındaki ferdâları
5. Kâfîdür ümmîd ger tâb eyleseñ hicrānuña
Sen görürsen rü'yeten fikr itdügün ḥülyâları
6. Ḳaydsızlardan nedür ḥâşıl muḳayyed göñlüme
Südi yoḥ doldursalar bî-ḳayd ile dünyâları
7. Göz dutardı eşkine hicrānda her laḥza ḳan²⁶¹⁴
Āh onu ḥuşk eylüyor dutmaz daḥı sevdâları
8. Nevberî dâĝ-ı dil-i zâra eṭıbbâ neylesün
Onlarun bu bârede yoḥdur yed-i beyzâları

1703

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Çıḥdı cānım miḥnet-i hicr ile cānān bilmedi
Firḳat elden saldıḳun ol māh-ı tābān bilmedi
2. Ḳoydı vîrān göñlümü zülfi perîşān öyle kim
Ḥālet-i pejmürdemi dünyāda insān bilmedi
- 177b 3. Görmedi luṭfun revā atdı gözünden ğayz oḥun
Sîneme sancıldıḳun göñlümdeki ḳan bilmedi
4. Eşk-i çeşmim āh ile gökden inüp deryâlara
Dürr ü gevher olduḳun deryâ-yı 'ummān bilmedi
5. Men de bu cān revzaḳın saldum belā deryāsına
Ġarḳa cānım gitdigün pür-mevc ṭufān bilmedi
6. Ehl-i derdi 'ārifi mebhüt idüpdür sözlerim
Şükr kim manzûrımı nā-ehl insān bilmedi

²⁶¹⁴ hicrānda: hicrānıda N2

7. Nabzdan bilmez benim hālīm ṭabīb-i mürde-dil²⁶¹⁵
Nüşha yazsun derd-i bī-dermāna dermān bilmedi
8. Dehr-i nā-sūdın mālī öz başına degsün ne sūd
Faqr elinden dutmaķı dünyāda sulṭān bilmedi
9. Şu'le-i şem'ci ruḥı dil-dāra yandım Nevberī
Döndüğüm ḥākistere ol şem'ci sūzān bilmedi

1704

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Perīşān itdüğün besdür siyeh zülf-i perīşānı
Kifāyetdür yeter dutmaķ kemān-ebrūya peykānı
2. Dil-i zārımdan ey meh-rū gam u endūhuñ el çekmez
Gözün ğāretgeri yağma idüpdür dīn ü ĩmānı
3. Ser-i küyuñda cān virsem olardı meskenim cennet
Müşaḥḥasdur bu dünyādan taparlar ḥuld-ı rıḍvānı
4. Lebüñ yādıyla mümkün yoḥ mey-i ḥamrādan ayrılmak
Dudaķuñdan dutup sāķī leb-ā-leb cām-ı şahbānı
5. Ḥayālīm gözgüsü şüret dutup ruḥsār-ı alüñe
Muḥabbet dil dutup gözden görende ḥüsn-i zībāsı
- 178a 6. Gerekmezdür maña sensiz ḥayāt-ı Ḥızr-ı cāvidān
Temennā eylemür Nevber bile nā-sūd sevdānı

1705

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Dil maḥall-i süknetin pīçinde ğīsū bilmedi
Onda maḥbūs olduķun o çeşm-i cādū bilmedi
2. Kec-nigāhından onun her laḥza peykānlar çıkar
Sīneme sancıldıķun ḥün-ḥ'ār ebrū bilmedi
3. İncelüp bir zerre tek gözden nihān olsam n'ola
Bu ğubārın zerresin gözden gelen şu bilmedi
4. Şüretüñ şüret-keşe çekdirdi cānānım ḥeder²⁶¹⁶
Virmege gül-berg-i ter ruḥsāruña şu bilmedi

²⁶¹⁵ Nabzdan: Nabzıdan N2

²⁶¹⁶ heder: ḥeder N2

5. Şanmuyun Mecnûn gezüp şahrânı Leyliden kenâr
Kim diyir Mecnûn-ı ğamgîn Leylâyı meh-rû bilmedi
- 178b 6. İstedim derd-i dilim dil-dâra izhâr eylüyüm
Dutmağa bu şöhet ol şād-rû hū bilmedi
7. Öyle inceldi tenim Nevber firāk-ı yârda
Zülfü mesken itdigün bārîk olan mû bilmedi

1706

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Ney dilimden ün dutup doldurdu tā şahrâları
Nâle saldı [bu] dilim hem bülbül-i şeydaları²⁶¹⁷
2. Mümkin olsa kızdırın Kıysın yanında kabrimi
Yaşşidur defn eylemek bir semtde rüsvâları²⁶¹⁸
3. Men diyâr-ı aşkuñı eymen hayâl itdim velî
Bilmedim bu sâhada zülfün kimi yağmaları
4. Zâhidin şuglı budur ta'rîf kılsun cenneti
Ondan efdaldür maña küy-i serüñ hulyâları
5. Yârimün ruhsârını şâyed görüp bülbül nihân
O mezemmet eylüyor berg-i gül-i hamrâları
- 179a 6. Guşşadan dağı delüp ya tîşe ile Kûhken
Şüret-i Şîrîne ya fülâd olubsa guşşaları
7. Nevberî mensûh idüp Ferhâd ile Mecnûn ğamın
Hayrete salmış hamu miḥnet-keş-i dünyâları

1707

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Miḥnetüñ ey mäh-rû dilden nihâyet bulmadı
Dâğ-ı hicrân-ı ğamuñ sînemde ğâyet bulmadı
2. Sîne-i zârımda dil ğamzeñ oḥundan doymadı
Āferîñ olsun dile sizden şikâyet bulmadı
3. Miḥnet-i hicrândan tā şubḥa dek göz yummadım²⁶¹⁹
Bir nefes ārâm olup ten istirâhat bulmadı

²⁶¹⁷ [bu]: - N2²⁶¹⁸ semtde: semtde N2²⁶¹⁹ hicrândan: hicrânıdan N2

4. Nāvek-i müjgānuñız şad-pāre kıldı gönlümü
Her kadar cerrāhlar baħdı cerāhat bulmadı
5. Gül açıldı bülbülün feryādını kıldı ziyād
Nāle vü feryāddan kalbe sa‘adet bulmadı²⁶²⁰
- 179b 6. Ta‘ne daşın başıma yağdırdı her yandan rakīb
İtmesün bu ta‘neni kimse zemānet bulmadı
7. Cānı teslīm eyledim cānānıma koy il disün
Bir emānet saħladı Nevber hıyānet bulmadı

1708

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Maħzün dilimden aldı nefes dād kıldı ney
Ehl-i cihānı dādına mu‘tād kıldı ney
2. Koydum diyü dudakımı neyler dudakına
Gönlümden aldı nālesini ad kıldı ney
3. Ğamlar yataķı gönlüme āvāz u dād ile
Dışr[a] çıhartdı ğuşşamı āzād kıldı ney²⁶²¹
4. Mey-hāne içre ser-ħoş olan mey-perestleri
Şavtıyla neş’e hālını ber-bād kıldı ney
5. Maħzün firāk-ı yārda ğamnāk olan dili²⁶²²
Fıkr ü hayāl-i yārim ilen şād kıldı ney
6. Viridi hevāya dil ğamını açdı ğuşşadan
Ğamgīn dile farah virenün yād kıldı ney
7. Nevber ne ğam ki oldı dahı dād-res saña
Öz nālesiyle dāduña imdād kıldı ney

1709

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Dil gerek olsun firāk-ı yārda āhen kimi²⁶²³
Sīne endūh u ğama vüs‘at vire ħırmen kimi

²⁶²⁰ feryāddan: feryādıdan N2

²⁶²¹ [a]: - N2

²⁶²² yārda: yārıda N2

²⁶²³ yārda: yārıda N2

- 180a 2. İncime hicrāndan ālūde ol derd ü ğama²⁶²⁴
Yağşı saħla onları cānuña pīrāhen kimi
3. Āteş-i hicrāna yan şem'e şemender bālî tek
Vir dile feryāda yol bülbüllere gül-şen kimi
4. Farğ koyma cānuña kim ayırđur cānāndan²⁶²⁵
Hiss kıl öz cānuñı cān[ān] ilen bir ten kimi
5. Fikr-i kecdür salţanat devrinde çoħđur kı̄l ü kı̄l
Kāni^c ol bir menzile rāħat olan küľhen kimi
6. Mest-i mey-hāne olup hūş-yār itme başuñı
Dehr ğavgāsın buraħ āsūde-hāl ol men kimi
7. Bu cihān mülkünde gör 'aşk ile bir āzāde gün
Kimse bilmez Nevberî bu remzi muţlak sen kimi

1710

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

1. Ğam-ı pinhānımı dilden sirişkim āşikār itdi
Ğamım yoħđur didim göñlüm açup gösterdi var itdi
2. İşitdim Kaysı itmişdir özinden bî-ħaber firķat
Cünün oldı bu hāl ile diyārı ihtiyār itdi
3. Heveslendim şikārına bir āhū gözlü cānānın
Ne sāħirdür ki şayyādın dutup dāma şikār itdi²⁶²⁶
4. Ne virdi va'ce-i vaşlın ve ne kaç'-ı nażar kıldı
Maķām-ı hayrete saldı hemîşe intizār itdi
- 180b 5. Muħabbet gizlidür dilde onu görmez ki ağyārım
Maña her ne sitem kıldı ne cevri itdiyse yār itdi
6. Dimün Mecnūna rüsvādur o rüsvādan degül lākin
Muķayyed oldı Leylāya özün ilden kenār itdi
7. Düşerdi Nevberî deşt ü beyābāna nice Mecnūn
Dayandı kūy-i dil-berde bu rüsvālıķda 'ār itdi

1711

*Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün*²⁶²⁴ hicrāndan: hicrānıdan N2²⁶²⁵ cānāndan: cānānıdan// [ān]: - N2²⁶²⁶ sāħirdür: sāħirdür N2

1. Ahsen ol Hālīka kim toprağı insān itdi
Meleki buhl u ḥased ḳovdudı şeytān itdi
2. Hılḳati bā'is olup kevn ü mekān hılḳatine
Şeref arturdu ona nāzil-i Ḳur'ān itdi
3. Yir yüzine güneşin nūrı kifāf itmez idi
Nūr-i pākinden onun mihr-i dıraḥşān itdi
- 181a 4. Ay şikeste-dil iken nūrı olup zerd ü sefid
Hüsni-i cānānım oña nūr nümāyān itdi
5. Baḥdılar gözlerine ḥayret ile fevc-i nücüm
Şi'r yetürler hele de onları lertzān itdi
6. Münḥaşır oldu cihān cümle onun hılḳatine
Eşrefü'n-nās ḳılup server-i devrān itdi
7. Mim idüp ağrını ḥā ḥarfi dilim ḳıldı ḥulū²⁶²⁷
Mim-i s̄ānīşi dile mihrini şāyān itdi
8. Dal dil-i 'āşıkını eyledi meftūn yüzüne
Nevberī bā'is odur bile ḡazel-ḥ'ān itdi²⁶²⁸

1712

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

1. Dutupdur müşg-bū zülfüñ mu'aṭṭar devr-i ruḥsārı
Kesād oldu Ḥotan müşgi ḳapandı bey'i bāzārı
- 181b 2. Her 'āşık zülfüden bir mū salupdur boynuna men tek
Menimce sehv idüp Şan'ān ki dutdı küfr-i zünnārı
3. Dime zindāna maḥbūsem ḥesāb itme onu ḥabse
Odur maḥbūs kim olmuş siyeh zülfün giriftārı
4. Ene'l-Ḥaḳ söylüyen kimse gerekdür cāndan giçsün
Nesīmī tek baḥup görsün ḳuruplar ḳatline dārı
5. Nesīmī tek olan 'āşık nesīm-i şubḥ tek olsun
Dimāḡına onun yetsün şabādan būy-i dil-dārı
6. Dıraḥtuñ 'aşḳ bāḡında gögerdi şabr ḳıl Nevber
Çiçek vaḳtindedür ḥālā yeter vaḳti biter bārı

²⁶²⁷ ḥulū: ḥulū N2

²⁶²⁸ ḡazel-ḥ'ān: ḡazel-ḥān N2

1713

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 182a
1. Göñül bu hilkatın bî-şekk degül bî-hüde dünyası
Müsellemdür gerek olsun onun bir veç-i ma'nası
 2. Hâlâyık pey-revî dâim cihân emlakına gelsin
Nedür maşşad bu hilkatden ne olmuşdur temennâsı
 3. Temennâdan müberrâdur degül mahlûkına muhtâc
İtâ'atdan 'ibâretdür hemîn hilkat mu'ammâsı
 4. Çoḡ 'aşıklar cefâ çekdi cihândan kâmsız gitdi
Bu Ferhâd ile Mecnûnı o Şîrîn ile Leylâsı
 5. Gidin Ken'ana Ya'kûbın görün ağlar gözün soñra
Gelüp Mışra temâşâyâ bu Yûsuf bu Züleyhâsı
 6. Cihânın mülkü ey gâfil kime maşşûş olup söyle
Öziyle kim aparmuşdur beḡâyâ raḡt u elbâsı
 7. Bu dârı bilme bî-hüde degül bu çarḡ-ı bâzîçe
Geler bir gün olar ḡalkın nümâyân zîşt ü zîbâsı
 8. Tîlâ-yı cismüñi Nevber ḡoyar bir bûḡeye zerger
Yanar cismüñ gider ḡalı ḡalar ancak zer-i ḡaşı

1714

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

- 182b
1. Göñlümü ikrâh idüp mey-ḡâneden la'lüñ meyi
Ġamlı dilden ün çeküp âvâze gitdim men neyi
 2. Hûş u idrâkım degül sensiz başımda ber-ḡarâr
Pend-i nâşîḡ hûşmend itmez benim tek bir keyi
 3. Doldurupsan başımı zevḡ-i hevâ-yı 'aşḡ ile
Tâ ferâmûş itmüşem dünyâda sensiz her şeyi
 4. Ârzü eyler elif ḡaddim ki ḡucsun sâyeñi
İstiyor teşkîl ide kürnûş iden demde beyi
 5. Kûyuña geldim şadâ ḡıldım ḡaḡırdım men seni
Almadım senden 'ivâz şavt u şadâma bir ḡeyi
 6. 'İyd-ı Fıḡr oldu açup dervâzesin mâḡ-ı şıyâm
Sen de vir 'uşşâḡuña bu rûz-i 'ıyda fiḡreyi

7. İltifâtı yârdan gözle cefâ ağıyardan²⁶²⁹
Şorsalar Nevber senüñ haqquñda hansın diyi

1715

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Söyledüñ ey mäh-rū hicrāna yandıriram seni
Keşret-i feryāddan men de uşandıriram seni²⁶³⁰
2. Şanma kim sahrāları tenhā dolannam bir zamān
Harda olsam fikrde bā-hem dolandıriram seni²⁶³¹
3. Şormaduñ aḥvālimi bir gün şabādan şubḥ-dem
İzn virseñ men gelüp yanuñda ҡandıriram seni
4. Bağlanupdur söyledin zincire boynum sehvdür
Bend olup zülfüñdeki mūya inandıriram seni
- 183a 5. 'Aciz olma ey gözüm ruḥsāra yaşuñ kıl revān
Ġam ğubārın ҡat idüp yoḥsa bulandıriram seni
6. Şanma kim Nevber seni dilden ferāmūş eylüyüp
Göñlüme ḥāṭırladup her laḥza añdıriram seni²⁶³²

1716

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Ey vücūduñ yir ü gök ḥilķat-i eşyā sebebi
İsm-i pākıdür olan 'arş-ı mu'allā sebebi
2. Bī-sütün 'arş durup ism-i şerīfūñdi sebeb
Mıhr-i rūyuñdur olan bu dil-i şeydā sebebi
3. Sen ne şūretsen āyā pāk-vücūd-ı eṭher
Ki olupsan bu ķadar dehr ile dünyā sebebi
4. Onca günlük güle mi bülbül ider munca fiđān
Yoḥsa efgānınadur 'arız-ı ḥamrā sebebi
- 183b 5. Serv boy çekdi seni görmege ey serv-i revān
Şöhret arturmasına ķāmet-i ra'nā sebebi
6. Senüñ 'aşkuñdı salan Ƙaysı beyābān çölüne
Zāhiren dirse eger şūret-i Leylā sebebi

²⁶²⁹ yârdan: yâridan// ağıyardan: ağıyâridan N2

²⁶³⁰ feryâddan: feryâdıdan N2

²⁶³¹ fikrde: fikride N2

²⁶³² ḥāṭırladup: ḥ'āṭırladup N2

7. Seni kimse tanımaz düşmese mihrüñ diline
Nevberüñ mihrine bu nūr-i tecällā sebebi

1717

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Ey çaşuñ terkîbi gerdüna her ayun ğurresi
Her şeb-i yeldāyadur zülf-i siyāhın turreşi
2. Gice rüyuñdan münevver mähdur gündüz güneş²⁶³³
‘Arızuñ nūrı ile rüşen cihānuñ kürresi
3. Leblerüñdür cām meyi çehren teri t̄āhir şarāb
Gözlerüñ sākī lebin sāğar göñül maḥmüresi
- 184a 4. Görmüyüpdür göz seni lākin dutupdur mihri dil
Sensen ol ğāib ki sen inzārılar manzūresi²⁶³⁴
5. Merḥametdür Nevbere irsāl idüpsen mihrüñi
Şād olur senle onun efkārınun mefküresi

1718

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Görse ğamġin ḥāl ilen ol Qays-ı ğam-perver meni
Eylüyordı başına bî-şübhe kim efser meni
2. Āh-ı dilden bir kadar Ferhāda virsem dağ yıḥar
Bî-sütün pāmāline eyler o hem rehber meni
3. Şu'le-i şem'e dime vîrāne cānın yandırur
Āteşin ruḥsār idüp pervānedden muḫtar meni
4. Ana dil-ber söylüyüp men dil oḥundan yanmuşam
Eylüyüpdür āteş-i hicrānı ḥākister meni
5. Yārimün yanında bir külḥen koy olsun meskenim
İstemem itsün cihān bir ḥüsrev-i ḥāver meni
- 184b 6. Zülf-i tek qoymaz öpem yārim ayağın her seḥer
Qadrda müdan dutur ol mäh-rū kem-ter meni²⁶³⁵
7. Ol zamān kim ‘aşqdan giydüm muḥabbet ḥırqasın²⁶³⁶
Adımı pozdı Qaradan eyledi Nevber meni

²⁶³³ mähdur: mähıdur N2

²⁶³⁴ inzārılar: inzārılar N2

²⁶³⁵ Qadrda: Qadrıda N2

²⁶³⁶ ‘aşqdan: ‘aşkıdan N2

1719

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

1. Nihān bu derd-i dil kaçın dile dil imtinā kıldı
Gözüm her dem töküp yaşın onu 'ālem-nümā kıldı
2. Gelür oynaka peykānuñ görende merdüm-i çeşmim
Kemān-ebrū bizim semte bu peykānı rehā kıldı
3. Besā sa'y eyledim derdim cihānda olmasun zāhir
Şerār-ı şu'le-i āhım bu pinhānı şu'ā' kıldı
4. Maña ağyārdan töhmet yeter cevr ü cefā yetmez²⁶³⁷
Cefā [vü] cevri cānānım men-i zāra revā kıldı
- 185a 5. Qalup göz merdümi ḥasret nigārın gül cemāline
Şeb-i hicrān gözüm yaşın töküp onsız bükā kıldı
6. Cünūnluk meşķini Qaysa diyorlar Nevber örgetmiş
Ḥalāyık ne ḥayāl itdi ne müşkil iddi'ā kıldı

1720

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Ārzü-yı vaşldan her dem dutar ḥayret meni²⁶³⁸
Ḥayretim üzre gören zann eylüyor şüret meni
2. Şem' tek başdan yanup yetsem ayağa yoḥ 'aceb
Qoymuyupdur bir gice hicrān odı rāḥat meni
3. Bülbül-i şeydā dilem gül tek yüzüñ gül-zārına
Ṭālī'-i beddür koyan gül-rūyuña ḥasret meni
4. Görse nāsiḥ 'ārız-ı gül-nāruñı bī-şübhe kim
Onda aşlā eylemez hem lāyık-ı töhmet meni
- 185b 5. Dāda geldim mey kimi men gūşe-i mey-ḥānede
Bezm-i 'ayş u 'işrete ḥaşr itdiler zīnet meni
6. Nevbere tesķin olan ümmīd-i vaşluñdur senüñ
Fikr-i vaşluñ olmasa maḥv eylüyor firķat meni²⁶³⁹

1721

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

²⁶³⁷ ağyārdan: ağyārıdan// [vü]: -y1 N2

²⁶³⁸ vaşldan: vaşlıdan N2

²⁶³⁹ maḥv: mahv N2

1. Cānān ferāmūş eylemez aşlā bu sesleri
Bī-dādlar her ay eylüyor dād-resleri²⁶⁴⁰
2. Āheste koy ayaķuñı toprak-ı gül-şene
Kıl ihtiyāţ incimesün hār u hasları
3. İncitme zī-hayātı ma‘īşet hayālî var
Cānuñ kimi hesāb eyle bu zī-nefesleri
4. Gül-şen şolar hazān ile āhîr unutma kim
Hālî kalandı bülbül-i şeydā kafesleri
5. Şehdi çiçeklerin tükener bergi huşķ olar
Zembürlarda olmaz o şehdin hevesleri²⁶⁴¹
6. Nevber nazarda dutma özün şād kalblen
İnsān odur nazarda duta cümle kesleri

1722

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ney dilimden doldurup dünyāya her yan derdimi
Bildi herkes bilmedi hayfā ki cānān derdimi
- 186a 2. Her kime yüz döndürüp ahvālîmi itsen suāl
Bilürem olmaz diyen aşlā bir insān derdimi
3. Her ṭabībe söyledim ‘aşķın ‘ilācın söyledi
Dilden iħrāc eylemez merhem ne dermān derdimi
4. Giryedür fāş eylüyen gözyaşidur zāhîr kılan
Saḫlayabilmür gönül sînemde pinhān derdimi
5. Yāri görcek lāl olur güftāra gelmezdir dilim
Mümkin olmur eylemek yāre nümāyān derdimi
6. Müşkil işdür derdimin kâdrin ‘ayān itsün ‘ayār
Hem mu‘ayyen eylemez bir vezn ü mîzān derdimi
7. Derd-i ‘aşķın çāresin Loķmān disün mümkün degül
Yār bilse Nevberî eyler çoḫ āsān derdimi

1723

*Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün*²⁶⁴⁰ Bī-dādlar: Bī-dādılar N2²⁶⁴¹ Zembürlarda: Zembürılarda N2

1. Tövbe kıldım açmuyam bir de der-i mey-ḥāneni
Ġayrı kesden dutmuyam cānānsız peymāneni
- 186b 2. Ülfet-i pīr-i muġān terki vücūb olmuş maña
Ger maña göstermese gül-rū olan cānāneni
3. Sehdür dünyāda her ābādı vīrān eylemek²⁶⁴²
Çoḡ çetin dözmek olar göñlüm kimi vīrāneni
4. Faḥr kıl ey şem^c-rū her gün dolansam başuña
Tapmaḡ olmaz men kimi başa dönen pervāneni
5. Ḳaysı rüsvā itmüyün ol ‘āḳile Mecnūn diyüp
Dehr görmez tā onun mişlinde bir merdāneni
6. Cennet-i rūyuñdadur el urmaḡ olmaz ḥālūñe
Ġāfil ol Ādemdi kim cennetden üzdi dāneni
7. Gizlenüpdür zülf-ārā göñlüm onu dut ḥāṭıra²⁶⁴³
Pīç ü tābın açmaġa āheste gezdir şāneni
- 187a 8. Meskenim küñhen ser-i kūyında yārin Nevberī
Ārzū tā itmürem kāşāne-i şāhāneni

1724

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Bülbül-i ġam-zedenün geldi ḳulaḳıma sesi
Şāḥe-i gülde salup bir güle zevḳ ü hevesi
2. Dolanur devr-i güli gül-şeni başdan ayaḳa
Ol ḳadar nāle ḳılup tenge düşüpdür nefesi
3. Yandırup dil cigerin ḥāl-i perīşānıma çoḡ
Men de feryāda gelüp oldum onun dād-resi
4. Zī-nefesler dayanup nāyımaza dutdı ḳulaḳ
Ḥüzn ivi oldı o gün şaḥn-ı çemen manzarası
5. Gūşeden yār çıḫup güllere gösterdi yüzün
Tökdi gül yapraḳını bir yire düşdi heresi
6. Dayanup serve ḫırāmān nazarın saldı nigār
Gine bir söz dimedi ‘āḳibet oldı gidesi

²⁶⁴² Sehdür: Sehlidür N2

²⁶⁴³ ḥāṭıra: ḥ[˘]āṭıra N2

7. Ğamze peykānı benim sīneme degdi o zamān
Ğayzlı hāli onun oldı başım merħalesi²⁶⁴⁴
8. T̄ālî'ũnden eyleme şekve sen ey Nevberî kim
Şāyed olsun ki kec fikrini o dönderesi

1725

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Tükendi şabr u qarārım qarārdan giçdi²⁶⁴⁵
Qara günüm benim ol zülf-i tārdan giçdi
2. Yetişdi zehr dile pīç ü pīç-i zülfünden
Bu zehr gönlüme ol şāh-mārdan giçdi²⁶⁴⁶
- 187b 3. Kesildi tāb ü tüvānım tükendi şabr u qarār
Hayāt-ı 'ömr dahı ihtiyārdan giçdi²⁶⁴⁷
4. Yetişdi faşl-ı hazānım saraldı soldu gülüm
Saraldı berg-i nihālim bahārdan giçdi²⁶⁴⁸
5. Gelüp dayandı melek başım üste cānım ala
Mu'ayyen oldı ki gelmek nigārdan giçdi²⁶⁴⁹
6. Cihāna bahmadı göz hasret ile göz yumdu
Nazara nergis-i mest-i humārdan giçdi²⁶⁵⁰
7. Apardı zāl-ı felek Qaysı bir de Ferhādı
Olar da Nevberî tek cümle vardan giçdi²⁶⁵¹

1726

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Dād u feryādım idüp bir bülbül-i şeydā meni
Bülbül-i şeydā idüp bir nev-gül-i hamrā meni
2. Nev-gül-i hamrā meni rāğıb idüpdür nāleye
Bes ki hayretde koyup ol kāmēt-i Tübā meni

²⁶⁴⁴ Ğayzlı: Ğayzılı N2

²⁶⁴⁵ qarārdan: qarārıdan// tārdan: tārıdan N2

²⁶⁴⁶ şāh-mārdan: şāh-mārıdan N2

²⁶⁴⁷ ihtiyārdan: ihtiyārıdan N2

²⁶⁴⁸ bahārdan: bahārıdan N2

²⁶⁴⁹ nigārdan: nigārıdan N2

²⁶⁵⁰ humārdan: humārıdan N2

²⁶⁵¹ vardan: varıdan N2

- 188a 3. Kāmet-i Tūbāya men min bārlar itdim sücūd²⁶⁵²
Secde-i zībā-şanem bütdür iden rüsvā meni
4. Eylüyen rüsvā meni pendı olupdur zāhidin
İstiyor kim eylesün öz mekrine igvā meni
5. Eylemez igvā dilim min zāhid olsa pend-gū
‘Aşkına mu‘tād idüp bir şüret-i zībā meni
6. Şüret-i zībā meni saldı melāl ü miḥnete
Ġayrlar tuş eylemez bu miḥnete aşlā meni²⁶⁵³
7. Miḥnet ü endühımı görseydi Mecnūn Nevberī
Eylüyeydi şübhesiz ğam çekmege hemtā meni

1727

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün

1. Hadden füzün melālūñ şabr u kararım aldı
Zevk-i vişālūñ elden hep ihtiyārım aldı
2. Gün gerdişin itirdim hülyā-yı zülfüñ ile
Yeldā-yı zülf-i müşgin rüşen nehārım aldı
3. Dil rāzīdür ney ile mey-hāne şāhibinden
Mey guşşamı dağıtdı ney āh u zārım aldı
4. Dutdı zamīr-i sīnem bir ‘aks şüretüñden
Hasret çeken gözümnden hep intizārım aldı
5. Dil terk kıldı cismi dışra çıhup tenimden
Agyār yüz çevirmez bildim ki yārım aldı
188b 6. Müjgān şufufi kırdı ğam leşkerin dilimde
Derdüñ hücūma geldi her yan kenārım aldı
7. Kızdı ba‘īr-i göñlüm ağızım kef ile oldı
Ser-kaflēdār-ı ‘aşkıım başdan mehārım aldı
8. Virdim libās-ı nengi Nevber metā‘-ı ‘aşka
Ġālib gelüp cünūnluk neng ile ‘arım aldı

1728

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

²⁶⁵² bārlar: bārılar N2

²⁶⁵³ Ġayrlar: Ġayrılar N2

1. ‘Anber-efşân zülfünü cānān perîşān eyledi
Hansı bir mürde-dile yetdise bir cān eyledi
2. Rūyına gül bergini oḥşatdı gerçi rūzgār
Şermden ḡonça yumup baḡrında pinhān eyledi²⁶⁵⁴
3. Kāşîd ile yārime bir nāme irsāl eyledim
Kāḡızın ‘unvānını giryān gözüm ḡan eyledi
4. Yetmesem maḡşūdıma ma‘zūr dut cānān meni
Hansı ‘āşîḡ bu reh-i hicrānı pāyān eyledi
- 189a 5. Mihrūñi dilde nihān dutmaḡımı bildin mi sen
Gözyaşım sensiz onu izhār-ı yārān eyledi
6. Zülf ḡullābın dutup bir ḡāceye virsem n’ola²⁶⁵⁵
Dādımı alsun meni illerde destān eyledi
7. Bülbülün feryādına gül-şende Nevber dutdı ḡuş
Bu onun te’şîridi bile ḡazel-ḡān eyledi²⁶⁵⁶

1729

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Olu mu yā Rabb gören hicrānun āḡir sâ‘ati
Vaşl-ı cānān şöndüre dilden bu nār-ı firḡati
2. Kāra ḡaşa meh dimek bî-şübhe sehvimdür benim
Rengde düzgün degül terkībde var nişbeti²⁶⁵⁷
3. Nergisi ḡayrān idüp gül-şende ḡayrān gözlerüñ
Artuḡ olar men kimi ruḡsārı görse ḡayreti
- 189b 4. ḡaşaña baş egmüyen şūfî niçün rıdvān diler
İstemür görsün gözüm anuñ kimi bir ḡıyneti
5. Mey içen bilmez lebin cāmındaki mey lezzetin
Telḡ-i mey zāyi‘ ider idrākı yoḡdur ḡürmeti
6. ‘Aybını zāhid gerek itsün özi medd-i naḡar
Şoñra ḡılsun ‘āşîḡa lāzım bilirse töhmeti
7. Cān virende ḡorḡuram baş üste cānān gelmeye
ḡabrime menle gide mende olan dil miḡneti

²⁶⁵⁴ Şermden: Şermiden N2²⁶⁵⁵ ḡāceye: ḡāceye N2²⁶⁵⁶ ḡazel-ḡān: ḡazel-ḡān N2²⁶⁵⁷ Rengde: Rengide N2

8. Söz cevāhirdür onun ‘āşık dilidür ma‘deni
Nevberī var her sözün miqdārıca öz kıymeti

1730

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mef‘ülü Fā‘ilün

1. Derd-i dilim hesabladılar şaya gelmedi
Dağ koydular ber-ā-berine tāya gelmedi
- 190a 2. ‘Ummāndan sirişkimi şordım didi hele²⁶⁵⁸
Sirķatin ol ķabakda olan çaya gelmedi
3. Meh-rū diyüldi yārime baħdım semālara
Oldum ne ķadri muntazır ol aya gelmedi
4. Cān naķdini elimle apardım ħarīdine
Bāzār-ı ‘aşķa dürr-i girānmāye gelmedi
5. Çoħ baħdılar cihānda olan bī-nevālara
Efsürde-dil benim kimi dünyāya gelmedi
6. Sevdā-yı vaşla cānımı sermāye eyledim
Ħayrım kenāra eldeki sermāye gelmedi
7. Dutdum ħaber ki yār bu gün seyr-i bāğ idir
Bilmem ne oldı serv-i dil-ārāya gelmedi
8. Zevķ ü hevesle derdi dilim eyledi ķabül
Efsūs kim bu zaħmetim ortaya gelmedi
9. Oldum ümmīd vaşlına yārin ħayāl ilen
Nevber dili bir özge temennāya gelmedi

1731

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün

1. Göstermese nigārım men zāra gül cemāli
Eyler kifāyet ondan dilde onun ħayāli
2. Cānān ħayāli ile meşgūl olanda ‘āşık
Ümmīd-i vaşl ancak dağun idir ħayāli
3. Gül-zār-ı dilde herkes naħl-i muħabbet ekse
Olsun emīn ki olmaz gül-zārınun zevāli
- 190b 4. Dīvānelikten ‘āşık şöhret tapar cihānda
Dilleredür hemīşe Mecnūn ķīl ü ķāli

²⁶⁵⁸ ‘Ummāndan: ‘Ummānıdan N2

5. Vir cānuñi nigāra bî-hūde söz ne hācet
Cān naḳdine bahādur cānānının vişāli
6. Bu iki göz çanaḳı dîdār merkezidür
Cānānını gören göz dilden gerek ziyālî
7. Ruḫsār-ı yāre ḫālî bir noḳtadur ḳoyulmuş
Ondan dile götürmek lâzım gelüpdi ḫālî
8. Nevber ne ḡam çekürsen vaşlın ider müyesser
Ümmîd kesme ondan bil yārini vefālî

1732

Mef'ülü Fā'ilātü Mef'ülü Fā'ilün

1. Dil-berden özge derdimi deyyār bilmedi
Çoh şākirem melālîmi a'yār bilmedi
2. İster gelem nihān ḡamımı ḫalka bildire
Dîvānı yazdı doldudı tûmār bilmedi
3. Ḡamḡin dilim salupdı hamu ḫalkı şübheye
Her kim nezāre ḳıldı bir āşār bilmedi
- 191a 4. Dil mesken itdi perçem-i ḡisū-yı dil-beri
Devr-i ruḫuñda turre-i tarrār bilmedi
5. Ḫāl-i siyāhı gül-şen-i ruḫsār-ı yārda²⁶⁵⁹
Dāḡ-ı dilim mişāl idi ruḫsār bilmedi
6. Munca ki [derd] men çekürem bā'işem özüm²⁶⁶⁰
Dil yārîmi görende mü güftār bilmedi
7. Nevber diyār-ı 'aşḡda çohdur melāl ü ḡam²⁶⁶¹
'Aşḡ bu yirde cāna ḫaṭā var bilmedi

1733

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

1. Sāḳî piyāle doldur māh-ı şıyām gitdi
Vir bādeni ki bizden neng ile nām gitdi
2. Giçmiş 'azîz 'ömrün vaktin ḳılaḡ ḳazāsın
Māh-ı şıyām ucundan bî-hūde cām gitdi

²⁶⁵⁹ yārda: yārıda N2²⁶⁶⁰ [derd] : - N2²⁶⁶¹ 'aşḡda: 'aşḡıda N2

3. Tövbe ‘inābe vakti bir ‘ūd mişli yandı
Başdan şu‘ūr çıhdı sevdā-yı hām gitdi
4. Kıl hırkanı meylūd meyhānelerde her gün
Ey dil dahı dayanma elden licām gitdi
5. Mescid kapandı minber oldı gubāra ālūd
Meyhāneler açıldı ehl-i zulām gitdi
6. Vā‘iz tamām-ı halka gösterdi öz riyāsın
Zāhid onuñla bā-hem çıhdı tamām gitdi
7. Nevber dutan tarīki dutdı edīb-i ‘irfān
O gitdigi yol ile ‘irfān-ı ‘ām gitdi

1734

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Bilmem ki şabā geşt eyelüyor hansı diyarı
Hoş rāyihası şād eylemür bu dil-i zārı
- 191b 2. Sākit dayan ol şāhede ey bülbül-i nālān
İtme bu kadar gül-şen-ārā nāle vü zārı
3. Feryād u figān-ı dil olupdur saña kısmet
Taķdīr-i kazā kısmet idüpdür güle hārı
4. Feryāduña imdād eyelüye belki şeb-āheng
Bu ma‘reke-i gül-şene cem‘ itme kumārı
5. Başımda benim sen kimidür şūriş ü gavgā
Dil virmüşem ol yāre ki bahmar maña sārı
6. Şehlā göz ile bahşe durup āhū göz açdı
Müşgīn saçına māil olup müşg-i Tatārı
7. Bu hālete sākit dayanup Nevber-i maḥzūn
Hülyā-yı nigār ile giçür şām u nehārı

1735

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Deryā-yı ‘aşka düşme ki yoḥdur kenāresi
Her kim düşerse ğark eyelüyer yoḥdı çāresi
- 192a 2. Hoşdur o dem ki ‘aşka vire ‘āşık öz dilin
Ḥayr işlerin tevekkül olar istiḥāresi
3. Aya bahar mı ya güne eylemez bir naẓar
Var olsa her kimin bile bir māh-pāresi

4. Dil sînede dayanmayacak bir dem-i nefes
Ger olmasa vişâle gözüñden işâresi
5. Ğamze hadenginün dile zahmı yeter müdâm
Niçün ter oldu bilmürem añların āresi
6. Çeşmüñden al haber ki meni kimdür öldüren
Mücrim ne bahtı oldu ne t̄alî‘ sitâresi
7. Göz nûrı t̄ab itmedi hürşîd-i hüsnüñe
Çoĥ tîzrekdi şevķi gözünün gitdi қarası
8. Hâtır idüpdi Nevberî cānın vişālüñe
Cāndur onun elinde olan naķd-i pāresi

1736

Mef‘ülü Fā‘ilätü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Şubĥ-dem bād-ı seĥer bir güli ĥandān eyledi
Gülü ĥandān eyleyüp bülbülü nālān eyledi
2. Ğam helāk itdi meni şoñra bir ümmîd-i vişāl
Bir de iĥyā eylüyüp bir de gine cān eyledi
3. Dili zulmāta salan zülf-i siyāhuñdı senüñ
Bile gümrāhı gözüñ zevķi müselmān eyledi
- 192b 4. Men kemîn itmiş idim yāri şikār eylemege
Dām-ı zülfe o meni salmaĥı āsān eyledi
5. Gözünün қorĥusu bir ĥamze ĥadenginden olup
Қaşa gitdi penehin başıma қalĥan eyledi
6. İtmedi çāre ki dil dönmüye vîrānelere
Tîşe-i ĥamla onu dāimî vîrān eyledi
7. Her seĥer gül yüzüne zülf-i perîşānı tōküp
Zülfi tek Nevberî de ĥāl-i perîşān eyledi

1737

Fe‘ilätün Fe‘ilätün Fe‘ilätün Fe‘ilün

1. Düşmesin ‘aşķuña bir kimse ne menden ĥayrı
Kim ider cānını қurbān sene menden ĥayrı
2. Baĥmasun gül yüzine bülbüle pinhānî diyün
İtmesün nāle gül-i gül-şene menden ĥayrı
3. ‘Aşķ şevķinde olan uğrunu ĥamdur bilürem
Düşmesün ĥam eline kimsene menden ĥayrı

- 193a 4. Açma ey gül yüzüñi görmesin aġyār niçün
Rāzī çoġdur bu sözün ‘aksine menden ġayrı
5. Virmeyüp cān dilüyen çoġdı vişālını onun
Yoġ rızāsı bu işin tersine menden ġayrı
6. Kimsenün yoġ ġaberi derd-i dili Nevberiden
Bunu kimlerdi diyen tā mene menden ġayrı

1738

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Yārim aġyār yanında meni ġār eylemedi
O ki aġyārım iderdi onu yār eylemedi
2. İtmedi merġametın sāyesini başa dirġ
Töhmet-i ilde koyup lāyık-ı ‘ār eylemedi
3. Laġza laġza nazar-ı luţfına nāil kıluban
Menden öz merġametın zerre kenār eylemedi
4. Āteş-i ‘aşķa revā görđi gönül micmerine
ġayrını nār-ı ruġ-i ale dūġār eylemedi
5. Meni yoġ itdise öz varına mülġaķ eyledi
Buna münkir degülem kim yoġu var eylemedi
6. Ķaysı āsüde görüp başını murġ itdi yuva
Nālesin gör kim onun bir ġuşa kār eylemedi
7. Şabr kıl Nevberī sen şabr idi maķşüda ġapı
Hansı gün öz gicesin şubġ u nehār eylemedi

1739

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

- 193b 1. Dil-i bīmāra ol meh-rū nigārımdan ġaber geldi
‘ilāc-ı derd-i dil ġāşıl olup ruġsāra ter geldi
2. Nesīm-i şubġdan yetdi meşāma nükhet-i zülfi²⁶⁶²
Ne ġoş muġbirdi ‘ıtr ile dutup bārın seġer geldi
3. Gönül çıġ pīşvāzına nigārın dāmeninden dut
Bilād-ı ‘aşķa bir ‘ādil seġālı tāc-ı ser geldi
4. Gice zūlmātına ġayġu yoġumdur ġaylı dil-şādem
Güne ġürşid-i ġāver-rū şebistāna ġamer geldi

²⁶⁶² şubġdan: şubġıdan N2

5. Gözüm rûşen ola cānān bizim semte güzer kıldı
Gögerdi nahl-ı ümmîdim şükûfe virdi ber geldi
6. Revāk-ı çeşmimi mesken dutup rāhat maķām itdi
Bi-ḥamdillāh ki cānānım selāmet bî-ḥaṭer geldi
7. Göñül ārām dut Nevber vişāl-i yāre yetmişdir
Ferāḥnāk ol teşekkür kıl ki aġyāra zarar geldi

1740

Mef'ülü Fā'ilātü Mef'ülü Fā'ilün

- 194a
1. Vaşluñ ne yirde kıldı ki hicrān tükenmedi
Tāb eyledi firākuña dil cān tükenmedi
 2. Gül ḥārı basdı baġrına ruḥsār ḥālūñi
Ḥasret çekenden āh ile efġān tükenmedi
 3. Şaġ yir dilimde kılmadı peykān-ı ġamzeden
Dil pārelendi ġamzede peykān tükenmedi
 4. Cān tenge düşdi miḥnet ü endūh u ġuşşadan
Ten ḥāke döndi miḥnet-i cānān tükenmedi
 5. Ğonça lebin ḥayāle salur gül yañaķuñı
Bu 'andelīb göñlüme destān tükenmedi
 6. Dutġun dilimde mevce gelür fevc fevc ġam
Bu baḥrdan 'acebdi ki tūfān tükenmedi²⁶⁶³
 7. Baḥr-ı dilimde çoḥdı benim la'ı Nevberî²⁶⁶⁴
Şarf eyledikce gevher-i ġaltān tükenmedi

1741

Mef'ülü Mef'ülü Mef'ülü Fe'ülün

1. Şükr itmelüyem kim der-i mey-ḥāne açıldı
Meclis düzüp gerdiş-i peymāne açıldı
2. Dutġun dilimiz oldı ferāḥnāk dü-bārā
Şādān gözümüz 'arız-ı cānāna açıldı
- 194b 3. Zāhidlerin 'aşķ ehline fāş oldı riyāsı
Ḥalkā olarun 'aybı ḥekīmāne açıldı

²⁶⁶³ baḥrdan: bahrıdan N2²⁶⁶⁴ Baḥr: Bahr N2

4. Mağrūr-ı itā‘at-i riyā oldıla mağlūb
Göz manzarı ol çāk-ı girībāna açıldı
5. ‘Aşķ ehli olup sırr-ı leb-i yārine vākıf
Zenbūr-i dili şehd-i leb-i şāne açıldı
6. Gīsū-yı mu‘aţţarda olan turre-i çin çin
Ten düşdi yüze perçemi her yana açıldı
7. Ser-hoş dolanup Nevberī mey-ḥāneni gezdi
‘Āşık gözi ol zūlf-i perişāna açıldı

1742

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Nigārım ḥāb-ı nāzından durup ‘azm-i çemen kıldı
Güle gösterdi ruhsārın mizācın ḥayli şān kıldı
2. Bu aḥvāli şabā görcek toḥundı zūlf-i müşgine
Yükün ‘ıtr ile bār itdi sefer ‘azm-i Ḥotan kıldı
- 195a 3. Bu gündür ‘ıyd-ı Nev-rūzın ber-ā-ber şām ile rūzı
‘İzār-ı aline cānān müselsel zūlfi ten kıldı
4. Açup ruhsār-ı alinden niķāb-ı zulmet-āsāyı
Meni şād eyledi cānān raķibi pür-miḥen kıldı²⁶⁶⁵
5. Dil-i dīvānenün ḥālin firāķında bilüp cānān
Cünün zann eyleyüp zūlf-i selāsilden resen kıldı
6. Düşüp fırsat ele Nevber temāşā kıldı ruhsāra
Gehī yāre nazar gāhī nazāra yāsemen kıldı

1743

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Gül-şen ü gül-zārda bir gül açulmaz sen kimi
O gülün bir bülbül-i şeydāsı olmaz men kimi
2. Seyr-i şahrā muḥtaşır taḥfif ider dilden gamı
Dil seven bir kıţ‘a yoḥ cānān olan gül-şen kimi
3. Āteş-i hicrāna cān tāb eylesün mümkün degül
Eskik olmaz āteşin gizlin dutan külḥen kimi
- 195b 4. Āh-ı dildür sīneden daḡun iden dāḡ-ı dili
Bī-sütūna şarf olan Ferhād ehl-i āhen kimi

²⁶⁶⁵ miḥen: mihen N2

5. Dâmen-i cānān yeter bir günde ‘aşık destine
Mışrdan irsāl olan Ya‘qūba pīrāhen kimi²⁶⁶⁶
6. Dil melāl ü miḥnete gizlin olan gencīnedür
Dil maḥall-i derdidür gendümlere ḥırmən kimi
7. Şem‘ her maḥfilde bir pervāne cānın yandırar
Nevberin ruḥsār-ı cānānı şem‘-i rüşen kimi

1744

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Cānım yetişdi ağzıma cānān tapulmadı
Dil derdden vire melāl dermān tapulmadı²⁶⁶⁷
2. Hicrān odiyla yandı vücūdım dönüp küle
Aḥtardılar dilimdeki hicrān tapulmadı
3. Ağlar ḳalup hemīşe gözüm hicr-i yārda²⁶⁶⁸
Ḳan ağlayan benim kimi giryān tapulmadı
- 196a 4. Ol ḳadri ḡamze tīrini naşb itdi göñlüme
Pīrāhenimde çāk-ı girībān tapulmadı
5. Ğamdan helāk olmaḳıma itdiler ḥazer
Tābūtıma yapuşmaḡa insān tapulmadı²⁶⁶⁹
6. Ḳan yaş töküp o ḳadri gözüm şām-ı hicrde²⁶⁷⁰
Pergāle-i dilimde daḡı ḳan tapulmadı
7. Mektüb yāre yazmaḡa ḳaşd eyledim velī
Ser-levḡasına lāyıkı ‘unvān tapulmadı
8. Bī-ḳayddan çeküpdür özin Ḳays çöllere²⁶⁷¹
Nevber saña nedendi beyābān tapulmadı

1745

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ḳaşd-ı cān eylügen yār maña olsa şaḳī
Ne şeḳāvet eylüyor göñlüme ol gül revaḳı

²⁶⁶⁶ Mışrdan: Mışrıdan N2²⁶⁶⁷ derdden: derdiden N2²⁶⁶⁸ yārda: yārıda N2²⁶⁶⁹ Tābūtıma: Tābūtıma N2²⁷⁰⁰ hicrde: hicride N2²⁷⁰¹ Bī-ḳayddan: Bī-ḳaydidan N2

2. İstemem gül yüzüne morvārī tek ter düzüle
İtrı olmaz ki gülün ger çekülürse ‘arākı
- 196b 3. Koymasun nabzıma el hālet-i nez‘de diyün²⁶⁷²
‘Aşıkun cānı gidüp mürdenün olmaz ramaķı
4. Pīr-i mey-hāne maña yahşı naşihatler idüp
Söylüyor dut kadehi çoğdur onun mende haķı
5. Kaşa men secde idüm zāhid o kec-mihrāba
Meni mürtedd bilür kendisini zühd-i taķı
6. Zülfü el seykal ider ‘adet-i il ‘örfi budur
Hansı şil olmuş eli usta kayurdu daraķı
7. Didi Nevber sözini yazdı kalem haţţ-ı siyāh
Yazmağa lāzımım idi kāğız o zer varaķı

1746

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Koymun gele bu hasta-dil-i zāra taḫībı
Ondan ne olar ‘aşık-ı bīçāre naşibi
2. Tābūtımı ölsem giçürün reh-güzerinden²⁶⁷³
Dil-şād eylüyün tavşiyede siz bu ğaribi
- 197a 3. Olsun hamu ‘aşķ [ehli] benim ta‘ziedārim²⁶⁷⁴
Da‘vet eylüyün bezmime ‘irfān ü edibi
4. Dikķat eylüyün cismimi koydukda mezāra
Telķinime ta‘yīn eylüyün şahs-ı necibi
5. Şan‘ān dimüyün siz maña bu ‘aşķ ile hey hāt
Naş eylemeyün baş daşma resm-i şalibi
6. Cānāna diyün olsun özi fātiha-ḫānım
İhsān eylesün Nevbere la‘lindeki sibi

1747

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Keşret-i ğamdan yakīn bir gün yıḫar dünyā meni
Şühhesiz mülhaķ ider uḫrāsına ‘uķbā meni

²⁶⁷² nez‘de: nez‘ide N2

²⁶⁷³ Tābūtım: Tābūtım

²⁶⁷⁴ [ehli]: - N2

2. Men ziyâdem nâlede gül-şende ya kim ‘andelîb
Bülbülü nālân iden güldür yüzü ra’nâ meni
3. Şoḥbetim şîrîndür dil-dâra hem aġyârîma
Ṭâlî‘im hoşdur sevür hem dost hem ‘adâ meni
4. Âhdur hicrân günü cismim ḥabâba dönderen
Çün hevâ-yı ‘aşq ile her dem ider imlâ meni
5. Yâre dursam rû-be-rû nuṭkım ḳalar güftârdan²⁶⁷⁵
Ġaybetinde yârîmin nuṭkım ḳalar gûyâ meni
- 197b 6. ‘Ömrlerdür dutmuşam bir dil-berin dâmânını²⁶⁷⁶
Nevberâ yâd eylemür ol mâh-rû ‘amdâ meni

1748

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

1. Levḥ-i dile muşavvir olup yâr şüreti
Ḳalbimdedür hemîşe o ruḥsâr şüreti
2. Pergâle-i dilimde olan reng-i ḥûn ilen
Gül-gün olupdı çehre-i gül-nâr şüreti
3. Ḳible yüzinde Beyt-i Ḥudâ hem dilindedür
‘Aşq ehlinün yüzindedi züvvâr şüreti
4. Cânândan ‘azîz bilüp Ḥızr zindenî²⁶⁷⁷
Bile olur mu yâre ḥarîdâr şüreti
5. Ḥayretde men olanda meni ḥalk ḳannidir
Bir nuṭksız bedendi bu dîvâr şüreti²⁶⁷⁸
6. Her kim dilerse şüret-i Mecnûnı görmege
Sîmâsına şebîḥ olu Nevbâr şüreti²⁶⁷⁹

1749

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Neyle dem-sâz oldu dil dutdı fiġân mey-ḥâneni
Sâḳîler dil-şâd olup doldırdılar peymâneni

²⁶⁷⁵ güftârdan: güftârıdan N2²⁶⁷⁶ ‘Ömrlerdür: ‘Ömrlilerdür N2²⁶⁷⁷ Cânândan: Cânânıdan N2²⁶⁷⁸ nuṭksız: nuṭkısız N2²⁶⁷⁹ şebîḥ: şebîḥ N2

2. Hoş-nevā muṭriblerin şavtı feraḥ virdi dile
Yıgdılar mey-ḥāneye min [men] kimi dīvāneni²⁶⁸⁰
- 198a 3. Sayḳalın eldür iden gīsū-yı ‘anber-fāmınun
Bir bile bezme koyan kimdür bu günde şāneni
4. Reşkidür bu bezmimiz ‘işretde Cemşid ü Cemin
Çünkü cām içre görer ‘uşşāklar cānāneni²⁶⁸¹
5. Şu‘le-i āh-ı dile her yan gelür pervāneler
Şükrler kim yandırmuyor bu āhımız pervāneni
6. Bir ḥaṭādur dāne-i gendüm-veşi cānānda²⁶⁸²
Gördi Ādem min belā cennetden üzcek dāneni
7. Ey muḡānnī açma gel Ferhād u Mecnūn kışşasın
‘Aşk-ı Nevberden danış yād eyleme efsāneni

1750

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Şāne dolanur şām u seḥer zülf-i siyāhı
İnşāf olu mu ginde ḳalup men çekem āhı
2. Ğamze oḡunun zaḥmına cānımda ne ṭāḳat
Def‘ eylemegi ḥayli çetindür bu siyahı
- 198b 3. Raḥşān yüzüne koydı elin söyledim ana
Billūri güne ḳarşu dutup yaḥma giyāhı
4. Sersem eylüyen demde göñül meh didi ḳaşa
Oḥşatdı ḳara ḳaşlaruña gökdeki māhı
5. Mey-gün dudak üftādesiyem mest-i ḥumāra
Mey-ḥāne degül ḥācet ü ya cām ü şurāḥi²⁶⁸³
6. Hicrāna nice tāb eylüyüm tāḳat-ı firḳat
İnsān getümez hicr odına tāb illāhī
7. Giryemde ḳarār olmadı bir şāniye sensiz
Göz ḳaṭresidür dilde olan nāle güvāhı

²⁶⁸⁰ [men]: - N2

²⁶⁸¹ uşşāklar: uşşāqılar N2

²⁶⁸² cānānda: cānānıda N2

²⁶⁸³ şurāḥi: şurāhī N2

8. Ağyārларun ta‘nesine şabr eyelüyünce²⁶⁸⁴
Cân terk-i cihân itmesüdü cism-i şalâhı
9. Göz gördi seni sevdi gönül kimdi muqaşşır
Hansı birünün ‘uhdesine düşdi günâhı
- 199a 10. Dervîş-i dile külheni hoş görmesün Allâh
Onlar dilemez salţanatı şevketi câhı
11. Bir rahma gelüp Nevbere ruhsâruñı göster
Hâlîk bilecek bilmese deryâdaki mâhî

1751

Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün

1. Hâl-i dil-i melûlimi dil-dâr şormadı
Pergâle-i dilimde ne gam var şormadı
2. Dil mesken itdi zülfünü dil-dâr bilmedi
Ahvâlini o nergis-i hammâr şormadı
3. Şâne dolandı turesini yârimin niçün
Derd-i dilimden oldı haber-dâr şormadı
4. Her qadr hâme derdimi yazdı sükût idüp
Bu derdimin devâsını tûmâr şormadı
5. Dil qanını firâqda gözden sebil idüp²⁶⁸⁵
Veç-i hurûcî dîde-i hûn-bâr şormadı
- 199b 6. Ağyâr bildi nâlemi kim yârdur sebeb
Bu nâleden murâdımı ol yâr şormadı
7. Nevber ‘ilâc-ı derdine gelmişdi bir hekim
‘Aşk oldıqun o gâfil-i bî-‘âr şormadı

1752

Mef‘ülü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

1. Virme şabâya turredeki müşg-i ‘anberi
Olma rızâ açılmağa bu sırr-ı defteri
2. La‘l-i lebin metâ‘ına şarrâfdur gönül
Kim ehl-i hibre olmasa gösterme gevheri

²⁶⁸⁴ Ağyārларun: Ağyārıларun// şalâhı: şalâhı N2

²⁶⁸⁵ firâqda: firâkıda N2

3. Hānçer midür qaşuñ ki kesüp doğrayur töker
Men bir kılınca görmemüşem bile cevheri
4. Hübān-ı dehri cem^c ideler senle bir yire
Hüsnuñ hacīl ider güzelim cümle şafları
5. Servin nedür liyākatı kıddüñ yanında kim
Olsun başında sende olan zülf çenberi
- 200a 6. Doğmaz zamāne māderi emsāl-i hüsnuñe
Müşkildi dehr bir de göre bile duhteri
7. Yād eyelüyüp vişālüñi gönüm dutar qarār
Yā Rab n'ola ki yāda sala yār Nevberī

1753

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Menden ey bād-ı şabā yāre yetür peygāmı
Görmürem bir niçe gündür ki o sīm-endāmı
2. Bend idüpdür dilimi zülf-i perīşānında
Dām-ı tezvīr eyelüyüp turre-i 'anber-fāmı
3. Qays olan yir haradur men de ora gitmelüyem
Ona mülhāk eyelüyün men kimi bir bed-nāmı
4. Görmedim bir günümü onsız olam dil mesrūr
Ur şubha [dek] dahı rāhat ilen bir şāmı²⁶⁸⁶
5. Ne yaman derd imiş Allāh bu muḥabbet marazı
Ki dilin ne gice ne gündüz olur ārāmı
6. Merhem irmez cigerim dāğı görünmezdi diyü
Yoḡ onun dışkarıdan merhem ile encāmı
7. Nā-ümīd olmamuşam vaşluña ey āfet-i cān
Havfım oldur ki degül 'ömr-i cihān mādāmı
8. Rāhat ollam men eger Nevberī dil-dār gele
Qabrimün ḡākine de yetse onun aqdamı

1754

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Dağıtdı rüya şabā zülf-i 'anber-efşānı
Yetişdi mürde dile tāzeden virüp cānı

²⁶⁸⁶ [dek]: - N2

- 200b 2. Kime diyüm ğamımı hem-nefes ki yoĥdı maña
Açup da gösterem ana bu dâĝ-ı hicrânı
3. Zamâne berg-i gül-i ĥüsnüñe idüp naşîb
Utandı saĥladı gül ğonçasında pinhânı
4. Çoĥ istedim ki yetem ‘aşkımun nihâyetine
Diyürle düşme bu râha ki yoĥdı pâyânı
5. Cemâl-i Ka‘be-i dil-ber ne ‘özrlen ğiçecek
Bu ĥadri ‘âşıkı pûça virüp beyâbânı
6. Dutardı mihrini dil ğayrıdan nihân lâkin
Bu ĥanlı yaşım olupdur onun nümâyânı
7. Göñül ki ‘aşka düşüp fikr-i vaşl-ı ĥâm itdi
Gerek dutaydı nazarda ĥarîĥ-i hicrânı
8. Nedendi Nevberî bilmem marîz-i ‘aşk olanun
Tapulmaz oldu vişâl-i nigâra dermânı

1755

Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün

1. Tökdukce şabâ gül yüzüne zülf-i siyâhı
Şayınca onun men çekürem sîneden âhı
2. Yanımda dilim dâĝına izâr ne ĥâcet
Yüz yaşı kifâyetdi hemîn dâĝ-ı güvâhı
3. Dil tekye ider nâvek-i müjĝānuña her ğün
Zann eyleme bu ĥasta-dilin yoĥdı penâhı
4. Dilden olumu ref‘ eylemek ğamze ĥadengin
Âsân dögü maĝlûb eylemek bile sipâhı
5. Ĥam ĥaşuña mihrâba ber-â-ber dutan ebleh
Ne cür’et idüp boynuna almış bu ğünâhı
6. Deryâ-dil olan ‘âşıka bir bûseni luĥf it
Allâh bili bu merĥameti bilmese mâhî
7. Sulţân-ı ğamem şâĥib-i endüh u melâlem
Cânânım özü almya menden bile câhı
- 201a 8. Nevber gözü ğaybetde çeker ĥüsni ĥayâle
Dil ĥ‘âhiş ider görmege cânânı şifâhı

1756

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Hasretüñ ey mäh-rû cânımda tākāt koymadı
Cānımı guşşañ dahı cismimde rāhat koymadı
2. Secdeler kıldım seher ol tāk-ı ebrū-yi hama
Egriye baş egdigim mende diyānet koymadı
3. Şem^c-i ruhsāruñ meni yandırdı hākister kılup
Āh-ı dil dağun idüp ondan ‘alāmet koymadı
4. Sīnemi çāk eyledim atduñ sitem peykānını
Hāne-i zembūr tek bir yir selāmet koymadı
5. Miḥnet ü endühını gönderdi cānān cānıma
Āteş-i hicrānına bir dem nihāyet koymadı
6. Men ne itdim tālī‘im düşdi burūcın nehsine
Māder-i gītī maña bir gün sa‘ādet koymadı
7. Mey ḥarām oldı niçün ol menba^c-ı eşrārdur²⁶⁸⁷
Bāde sende dil-berim zerre şerāret koymadı
- 201b 8. Nevberī faḥriyyesin yazdı hamu dünyālara
Göñlüne bir kimseden buğz u beḥālet koymadı

1757

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Güle saldım nazar gördim çeküp āgūşa bir hārı
Getürdim ḥātırı ol dem siyāh ḥāliyle ruhsārı
2. Fiğān u nāleye geldim şerīk oldı dile bülbül
Nevā-yı nağmeye saldım özümle bülbül-i zārı
3. Alışdım āteşe yandım ruḥ-i cānān ḥayāliyle
Revāk-ı gözde ‘aks itdi ḥayālīm şüret-i yārı
4. Başımda zevk-i ruhsārı dilimde vaşlınun fikri
Elimde dāmen-i cānān dilimde ‘acz-i güftārı
5. Alupdur hūşı başımdan nigārın nergis-i mesti
Virüp yağmaya cān naḥdin müselsel zülf-i tarrārı
6. Ḥotan āhūları müşgin tōkūpdür deşt ü şahrāya
Muḳābil zülfüne yārin degüldür müşg miḳdārı
- 202a 7. Ta‘accübdür ki ser-ḥoşlar meye ālūde olmuşlar
Bu a‘mālar niçün görmez şarāb u çeşm-i ḥammārı

²⁶⁸⁷ eşrārdur: eşrārıdur N2

8. Yüzünde dāne-i hāl-i siyāhuñ dām-ı tezvîri
Ona meylin salan ‘aşık olar gîsū giriftārı
9. Ne mesciddür nedür minber riyādandırsa ‘abdiyyet
Ona mescid dime söyle büyüte’l-merdüm-āzārı
10. Ser-i küyında baş egdim hemîşe tāk-ı ebrüya
Yākîñ oldı maña Nevber bitirdim tã‘at-i yâri

1758

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Rū-be-rū durdım saña lāl eyledi hayret meni
Gördi her kim şüretim zann eyledi şüret meni
2. Şüretim hāl-i dili takrîr itmez yārime
Böyle gitse şübhesiz tā öldürer hasret meni
3. Hasret-i ruhsār-ı cānāndur iden cānım za‘îf
Āteş-i hicrān idüpdür āteşin kisvet meni
- 202b 4. Āteşin kisvet görüp zann itdiler āteş-perest
Firkat-i cānān idüp bu āteşe kısmet meni
5. Kısmet-i āh u figān olmuş mişāl-i ‘andelîb
Saḥla ey cānān kafes küncünde pür-kıymet meni
6. Kıymeti eş‘arımın efzūnter olmuş la‘lden²⁶⁸⁸
‘Ārifān bā-hem diger çoḡ eylüyor şöḡbet meni
7. Şoḡbetim ey Nevberî zînetdi ‘irfān bezmine
‘Āleme meşhūr ider dünyāda bu şöḡbet meni

1759

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Baḥr tek sînem olup cānān cevāhir ma‘deni²⁶⁸⁹
Tîr-i müjgānuñ ona çekmiş ḥişār-ı āhını
2. Seyr-i gül-zār eylerem yāduñla dil ārām ola
Dil tesellî-yāb olur her dem gezende gül-şeni
- 203a 3. Her [ne] ḳadr cevr eyleseñ aşlā men ondan doymaram²⁶⁹⁰
Ġam ḡam üsten göñlüme gönderilen doydur meni

²⁶⁸⁸ la‘lden: la‘liden N2²⁶⁸⁹ Baḥr: Bahr N2²⁶⁹⁰ [ne]: - N2

4. Koy rakībın çatlasun ğamdan ciger pergālesi
Sen meni salma nazardan ilticādan men seni
5. Ğamze peykānın dirīġ itme dil-i şad-pāreden
Cānıma peyvend kıl her semtden pīrāheni²⁶⁹¹
6. Devlet-i ‘uzmādı bu ‘aşkuñ dil-i ‘uşşāķda²⁶⁹²
Eylüyüp zevķ-i ruĥuñ dilden ġanī ‘aşķ ehlini
7. Daġ u şahrā sevmedim Ferhād ile Mecnūn kimi
Olabilmez Nevberin kūh u beyābān meskeni

1760

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün

1. Ey māh-rū yüzüñden dūr itgilen niķābı
Gökde ĥacālet eyle māh ile āftābı
2. Gül-gün lebin şarābın vir nūş idim niķün kim
Telĥ-i mizāc-ı meyden artar dil ıztırābı
- 203b 3. Nār-ı firāķı şöndür āb-ı vişālūñ ile
Az görmüyüpdı göñlüm hicrānda ‘azābı²⁶⁹³
4. Ķanım iķün cigerden ĥūn-ĥ‘ār gözlerindür²⁶⁹⁴
Ķan arturar diyorlar Ķara ciger kebābı
5. Devr-i ruĥuñda durmuş pür-piķ zülf ġüyā
Gül şāĥesinde kıvrım bir ef‘īdür mehābı
6. Zevķe gelüpdı oynar devr-i ruĥunda zülfüñ
Müşġin saçın olupdur gül-zārlar ġurābı²⁶⁹⁵
7. Yārin cefā [vü] cevrin Nevber Ķalemle şerĥ it²⁶⁹⁶
Yaz bu ġam ile doldur tekmil Ķıl kitābı

1761

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mef‘ülü Fā‘ilün

1. Ķekmez tamām-ı ehl-i cihān men çeken ġamı
Ğamdur töken ‘izārıma hicrūñde göz nemi

²⁶⁹¹ semtden: semtiden N2

²⁶⁹² ‘uşşāķda: ‘uşşāķıda N2

²⁶⁹³ hicrānda: hicrānıda N2

²⁶⁹⁴ ĥ‘ār: ĥār N2

²⁶⁹⁵ gül-zārlar: gül-zārılar N2

²⁶⁹⁶ [vü]: -yı N2

- 204a
2. Bir nev^c ilen firāk şebîn eyledim seher
Hûn-i ciger gözümde aḥup eşk-i bā-hemi
 3. İnci mişâli dāne-i ter tâb-ı zülfüden
Cānān yüzüñde yāda salur gülde şeb-nemi
 4. Rüsivā-yı dehr Ḳays idi zincîre bend olup
Ana ‘ivaz men eylemüsem zülf-i perçemi
 5. Ruḥsār odıyla yandı vücūdım dönüp küle
Pervāneye çetindi tavāf eylemek şem‘i
 6. Men terk-i ‘aşk-ı yār eylemek mümkinim degül
‘Aşk ağladupdı firḳat-i Havvāda Ādemi
 7. Cān bezl-i yār itmegi Nevber ḳabül idüp²⁶⁹⁷
Şöhret degül bu Hāteme kim virdi dirhemi

1762

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mef‘ilü Fā‘ilün

- 204b
1. Müştāḳdur gözüm göre ol gül-‘izāruñı²⁶⁹⁸
Ḳayli zamān gözümde çeken intizāruñı
 2. Ey dil haçan müyesser olur yāri görmegin
Şerḥ-i ḡam ile söylüyesen āh u zāruñı
 3. Ruḥsāra ḥāl berg-i güle ḥārdur ḳonaḳ
Ḳāl-i siyāhı ḳara idüp rüzgāruñı
 4. Hicrān kesüpdi ṫāḳatüñi şām-ı hicride²⁶⁹⁹
Tār eylüyüpdi zülf-i siyāhı nehāruñı
 5. Ḳasret ḳılıp za‘īf tenüñ āh u nāleden
Firḳat alupdı elde olan ihtiyāruñı
 6. Nevber ne müddet oldı ki sen intizārisan
Mümkin olar mı bir göresen nāzlu yārüñi

1763

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Dil sevür şahrāları Mecnün olan günden beri
Göz sirişkin saḫlanur Ceyḫun olan günden beri

²⁶⁹⁷ bezl: bezl N2

²⁶⁹⁸ Müştāḳdur: Müştāḳıdur N2

²⁶⁹⁹ hicride: hicride N2

- 205a
2. İstemür bahsun gözüm sensiz cihān hūbānına
Sendeki şehlā göze meftūn olan günden beri
 3. Surh reng ile görer dünyānı bu ağlar gözüm
Göz revākı giryeden pür-hūn olan günden beri
 4. Her müjeñ peykānına bir hisşe gönlümden düşüp
Bir yire cem‘ olmuyor dağun olan günden beri
 5. ‘Aşk bāzārında men cānānıma cān borcluyam
Reng-i rüyim zerd olup medyūn olan günden beri
 6. Lāleye her dem bahar ruhsāra beñzer diyü
Kān içer pergālesi maḥzūn olan günden beri
 7. Terk-i mey kıldım dahı mey-hāneden çekdim ayak
Bāde-i la‘l-i lebin gül-gūn olan günden beri
 8. Hīç rāḥat olmuyor ārāmı yoḥdur Nevberin
‘Aşkdan ser-geşte-i hāmūn olan günden beri²⁷⁰⁰

1764

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 205b
1. Mihribāndur gözlerin vaşla emīn eyler meni
Bu muḥabbet şiddeti ehl-i yakīn eyler meni
 2. Tāk-ı ebrū-yi ḥamuñ mihrābı kıldı vājgūn
Tā‘at-ı ebrūların bir ehl-i dīn eyler meni
 3. Rağbetim mey-hāneden kesdi dudaḳuñ bādesi
Ehl-i taḳvā lāyıḳ-ı şad āferīn eyler meni
 4. Yetmüšem maḳşūdıma ol gün ki mihrüñ dutmuşam
Ḥirmenüñden niyyetin bir ḥuşeçin eyler meni
 5. Ni‘met-i fazluñ meni dāim ider ehl-i senā
İltifātuñ bir gulām-ı kem-terīn eyler meni
 6. Sözlerimden gül açup oldu mu‘aṭṭar gül-şenim
Yandırıp ruhsār odı hem ‘anberīn eyler meni
 7. Dil binādan āh ile āb u turāb u nārdur
Bu sebep Ḥālīḳ gine mā’ ile tīn eyler meni
 8. Dürr-i şehvārem ki men şāhāne bezme lāyıḳam
Şāhlar bu dürr ile naḳş-ı nigīn eyler meni

²⁷⁰⁰ ‘Aşkdan: ‘Aşkıdan// hāmūn: ḥāmūn N2

- 206a 9. Görse Mecnûn şüretim dîvânelikden var nişân
Özüne doğru çeküp bir cā-nişîn eyler meni
10. Halk olupdur Nevberî ecdādımız rıdvānda²⁷⁰¹
Mihir-i cānān bir müddet ehl-i zemin eyler meni

1765

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Cem^c kıldım gönlüme ol māh-rūdan ğamları
Şöhret-i 'aşkım dutup her semtten 'ālemleri²⁷⁰²
2. Derd ü ğam cānāndan bir mūnis-i cāndur maña²⁷⁰³
Gicemin hem-şoḥbetidür gündüzüm hem-demleri
3. Batn-ı māderden rehā olduḡda gözyaşın tōküp
Deşti derdim doldurup eşk-i terim kılzūmleri
4. Qays hem-derdim olup ḫilqat zamānı 'aşqda²⁷⁰⁴
Ol meşiyet kim mücessem eylemiş ādemleri
5. Vaşl-ı yāre naqd-i cān lāzım gelerken sehv idüp
Ortaya koymuş cihān tācirleri dirhemleri
- 206b 6. Yāre yalvardım tōküp gözyaşını ruḫsārıma
'Arz kıldım koymasun aḡlar gözi pūr-nemleri
7. Her zamān yād eylüyüp Ferhādı Qaysı Nevberî
Bezm-i 'aşqa koymuyun aşlā mezāk-ı kemleri

1766

Mef'ülü Fā'ilātü Mef'ülü Fā'ilün

1. Mest eyle sākī bāde-i gül-nār ilen meni
Doydur şarāb-ı la'l-i leb-i yār ilen meni
2. Ser-mest kıl cihānı gözüm görmesün daḡı
Maḫmūr eyle nergis-i ḫammār ilen meni
3. Mest 'āleminde seyr-i tecerrüd bir özgedür
Bī-dār kılma dehrde bī-dār ilen meni²⁷⁰⁵

²⁷⁰¹ rıdvānda: rıdvānıda N2²⁷⁰² semtten: semtiden N2²⁷⁰³ cānāndan: cānānıdan N2²⁷⁰⁴ 'aşqda: 'aşkıda N2²⁷⁰⁵ dehrde: dehrde N2

4. Mihrāb-ı kecdi t̄ā‘atine salmadım heves
Koyma namāza ‘ābid ü dīn-dār ilen meni
5. Zünnārdan boyun kaçurup bağladım tüke²⁷⁰⁶
Pā-best eyle turre-i tarrār ilen meni
- 207a 6. Her kim nazar yetürse benim za‘f hālime
Farq eylemez ki şüret-i dīvār ilen meni
7. Feryādımın şadāsı yetişseydi gül-şene
Taşdıķ iderle bülbül-i gül-zār ilen meni
8. Cānāndan suāl iden olsa yakīn diyir²⁷⁰⁷
Meşhūr idün zamāneye Nevber ilen meni

1767

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1. Bezm-i vişāle şem‘-i ruḥ-i yār yanmadı
Pervāne mişli göñlüm o şem‘e dolanmadı
2. Tezvīr ü mekr ü hīlesini işledüp raķīb
Bu hīle-i firībden aşlā usanmadı
3. Devrin felek mutādıma uygun dolandımur
Kec-devrden teneffüs idüp bir dayanmadı²⁷⁰⁸
4. Mihrābdan dolandıra yüz zāhid didim
Ebrū-yi yāre secde ide remzi kıanmadı
- 207b 5. Seylāb-ı çeşm-i ḥün-i ciger dil ber-ā-beri
Deryāya aḥtdı kıan ile deryā bulanmadı
6. Sa‘y eyledim ki zāhidi vādār-ı ‘aşķ idem
Ĝafletde kıaldı ḥ‘ābdan aşlā uyanmadı
7. İnkār-ı ‘aşķ söylediler eyle Nevbere
Şābit kıadem göründi ki bu ‘aşķı danmadı

1768

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Göñlümü ‘aşķuñ alup yār saña virmedi mi
Ne kıadar var yoḥum var saña virmedi mi

²⁷⁰⁶ zünnārdan: zünnārıdan N2

²⁷⁰⁷ Cānāndan: Cānānıdan N2

²⁷⁰⁸ devrden: devriden N2

2. Hasret itdüñ gözümü ‘arıza ağlar koydun
Dürrini dîde-i hûn-bâr saña virmedi mi
3. Dilimi aldı senüñ turre-i ‘anber-fâmuñ
Getürüp turre-i tarrâr saña virmedi mi
4. İstedim men gözünün hayretin âhûya diyem
Müjdesin nergis-i hammâr saña virmedi mi
- 208a 5. Güle halvetce didim salsun ayakuña özün
Haberin gül-şen ü gül-zâr saña virmedi mi
6. Giceler âh çeküp men yola saldım kapuña
Âsîbin âh-ı şerâr-bâr saña virmedi mi
7. Vaşl gelecek araya cân taleb itdüñ ‘ivazın
İbtidâ cânını Nevbâr saña virmedi mi

1769

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Miñnet ü endühına cânân nihâyet virmedi
Her qadr dâd eyledim ana kifâyet virmedi
2. Burc-i ‘akrebde benim yoğsa dutup bahtım qarâr
Kim bu t̄ali‘ bahtıma bir gün sa‘âdet virmedi
3. Muttaşıl baş egdigim yüz dutduğum kıble niçün
Ecrine bu ‘âbdinün bir müzd-i t̄a‘at virmedi
4. Çekdi bî-ḥadd cevrler dil olmadı ikrâh-ı ‘aşk
Ġayrı meh-rûya göñül ivün irâdet virmedi
- 208b 5. Fikr ü zikrim yâr olup şubḥ u mesâ yâ-hû didim
Ġayrı bir zikr-i dilim dilden şehâdet virmedi
6. Almadı öz mihrini menden nigârım ‘aşkda²⁷⁰⁹
Ondan üz döndermege qalbim şehâdet virmedi
7. Nevberî cânân gamın hicrinde dutdı cânına
Çekme munca gamı [kim] câna qanâ‘at virmedi²⁷¹⁰

1770

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

²⁷⁰⁹ ‘aşkda: ‘aşkıda N2

²⁷¹⁰ [kim]: - N2

1. Dūçār kıldı ğam-ı miḥnete nigār meni
İdüpdı ‘aşqda min zaḥmete dūçār meni
2. Sitem ḥadengüñi dutdı kemān-ebrūya
Bu şayda baḥ ki nice eyledi şikār meni
3. Fiğāna bülbülü gitdi çemende şāḥede gül
Salupdı nāleye bir nev-gül-i bahār meni
4. Zi bes ki çekdi gözüm gül cemālden ḥasret
Diriğ maḥv eylüyor munca intizār meni²⁷¹¹
- 209a 5. Dayanmadı bir ayak başıma sala sāye
Ne maḥv itmedi cānān ne itdi var meni²⁷¹²
6. Durup rakīblerim ta‘ne daşı ellerde
Ki eylesünle gören demde sengsār meni
7. Çekeydi mey-kedelerden ayakım ey Nevber²⁷¹³
Niçün ki mest eylüyüp nergis-i ḥumār meni

1771

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1. Gül-zārda gül bülbülü feryāda getüre²⁷¹⁴
Bülbül sesi ğamgīn dilimi dāda getüre
2. Gül-şende gülü görcek üzün yādıma düşdi
Ġonça dehenün remzlerin yāda getüre
3. Ser-mest-i leb-i la‘lem özümnden ḥaberim yoḥ
Ser-ḥoş ki maña sāķi bile bāde getüre
4. Bilmem ğam-ı dünyānı metā‘ında gözüm yoḥ
Ḥilḳat meni dehr ivine sāde getüre
- 209b 5. Dīvāne menem dehrde boynum tüke baĝlu²⁷¹⁵
Ḳays oldı cünün boynuma ḳillāde getüre
6. Şoñ menzilime başda nolur renc ü melālīm
Cānān dile min ğuşşa bu dünyāda getüre

²⁷¹¹ maḥv: mahv N2

²⁷¹² maḥv: mahv N2

²⁷¹³ Çekeydi: Çekdi N2

²⁷¹⁴ Gül-zārda: Gül-zārıda N2

²⁷¹⁵ dehrde: dehride N2

7. Sākî meni ser-hoş eyledi ʿaşk meyinden
Kûy-i serine Nevberî üftâde getüre

1772

Mefâʿilün Mefâʿilün Mefâʿilün Mefâʿilün

1. Bu kadri dād u feryādım şeh-i hūbāne yetmez mi
Yetişdi aĝzıma cānım çıhup cānāne yetmez mi
2. Dil-i ŝeydānı beñzetdim figān-ı bülbül-i zāra
Meger bu bülbül-i ŝeydā gül-i handāne yetmez mi
3. Cihānda resmdür yansun gerek pervāneler şem^{e2716}
Bu rüşen nār-ı ruhsāra dil-i pervāne yetmez mi
4. Lebüñ şehdin dile dermān diyüp hoş-ḥāl itmişler
Marîz-i ŝerbet-i laʿlūñ olan dermāne yetmez mi
- 210a 5. şeb-i hicrinde cānānun tükenmezdür ğam u miḥnet
Ḥarîk-i āteŝ-i hicrān meger pāyāne yetmez mi
6. Gice tā ŝubḥa dek hicrān günüzler āh-ı cān-süz
Hamu dünyāya fāŝ oldu bu ŝoḥbet ane yetmez mi
7. Güzergāhında cānānın yorulдум dād kıлмақdan
Bu ʿāciz ʿāŝıķın şavtı der-i cānāne yetmez mi
8. Hoşam kim yāre dil virdim buraḥdım dehri ey Nevber
Dilin yāre viren ŝaḥŝın eli dāmāne yetmez mi

1773

Mefʿülü Mefāʿilü Mefāʿilü Feʿülün

1. Cānān dilimi ʿaşkda bir mū ile dutdı²⁷¹⁷
Teshîre salup nergis-i cādū ile dutdı
2. Zincîr-i cünün boynuna bend eyledi Mecnūn
Yārim [de] meni perçem-i ğīsū ile dutdı²⁷¹⁸
3. Āhū-yı Ḥotan müŝgini ŝaḥrālara tökdi
ŝermende kı lup zülf onı hoş-bū [ile] dutdı²⁷¹⁹
- 210b 4. Ḥam eylemedim boynumu büt-ḥāne görende
Bir kıaddi sehî-kāmet-i dil-cū ile dutdı

²⁷¹⁶ resmdür: resmidür N2

²⁷¹⁷ ʿaşkda: ʿaşkıda N2

²⁷¹⁸ [de]: - N2

²⁷¹⁹ [ile]: y N2

5. Eşk-i terimi gözde gören demde dil-i āhı
Ser-çeşmesini kudret-i yā-hū ile dutdı
6. Gül bergini toprağa töküp ‘arızı görcek
Kumrī onı pīşvāzda kū-kū ile dutdı²⁷²⁰
7. Deryā dilimin seyli gözümde tökülerdi
Nevber onı bir sedd ile bārū ile dutdı²⁷²¹

1774

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. H̄asret-i rüyuñ senüñ gözden nihāyetlenmedi
Āteş-i hicrān dil-i zārımda ğāyetlenmedi
2. Ğamze bir bir sīneme düzdi sitem peykānını
Dil bu k̄adri zaḥmdan aṣlā kifāyetlenmedi²⁷²²
3. Munca feryād eyledim kūyuñda imdād itmedim
H̄ādımüñ ey h̄üb-rū senden ‘ināyetlenmedi
- 211a 4. Rāḥat eyler cānımı ḫann eyledim ‘aşk-ı nigār
Dil viren günden saña bu cism rāḥatlanmadı
5. Ṭa‘ne daşın çevreme cem‘ eyledim dutdum ḫiṣār
Bu ḫiṣār içre gine dil istirāḥatlanmadı
6. Nice bilmem saḥluyum il ṭa‘nesinden başımı
Men kimi rüsvālanup Mecnūn şemātetlenmedi
7. Başım üzre salmadım bir dem ‘ināyet sāyesin
Ğamlı göñlüm şād olup senden beşāšetlenmedi
8. Çoḫ dolandı Nevberī gezdi cihān emlākını
Kūy-i dil-berden sivāy bir yirde rāḥatlanmadı

1775

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün

1. Mecnūn meni göreydi dīvāne söylüyerdi
Öz derdine o ḫasta efsāne söylüyerdi
2. Açsaydı ḡamlı sīnem görseydi ḡamlı göñlüm
Bī-şübhe munşifāne ḡam-ḫāne söylüyerdi

²⁷²⁰ pīşvāzda: pīşvāzıda N2

²⁷²¹ sedd: şedd

²⁷²² zaḥmdan: zaḥmıdan N2

- 211b 3. Āhım mişāli bir āh olsaydı Kūhkende
Bir āh ilen o dağa vîrāne söylüyerti
4. Şem^c-i ruḥ-i nigārı şavt itdigim zamānda
Görseydi gül-zārım pervāne söylüyerti
5. Şāne bileydi gönlüm ol zūlf tek perîşān
Dāğ-ı dil-i derūnım cānāna söylüyerti
6. Koyseydi ney benimle bir dem revāk revāka
Derd-i dilim bilerdi her yana söylüyerti
7. Bî-zevke fāş itmez ‘āşık rumûz-ı ‘aşkı
Fırşat taparsa derdin cānāna söylüyerti
8. Nevber dil arzūsın agyāra zāhir itmez
Görseydi öz nigārın merdāne söylüyerti

1776

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Cevr-i bî-pāyānıma cānān kifāyetlenmedi
Sīneden derd ü ğamı bir dem nihāyetlenmdi
- 212a 2. İl diyir kim ağlayan āhirde bir gün hem güler
Men ki dāim ağlarım bu söz ‘alāmetlenmedi
3. Didiler vir cānuñı vaşl-ı nigārı aḥz kıl
Cānımı virdim niçün cānān seḥāvetlenmedi
4. İl meni Mecnūn bilüp engüşt-nümā itmiş velī
Kays-ı rüsvā men kimi ilde şemātetlenmedi
5. ‘Aşka mālîk olduğum günden el üzdüm cāndan²⁷²³
Hiç bir kes men kimi ‘aşka cesāretlenmedi
6. ‘Arızuñ mişlinde gül gül [üste] şāḥe görmedim²⁷²⁴
Serv sen tek boy çeküp bāğ içre kāmētlenmedi
7. Gözlerüñdür cān alan zūlfüñdi cān ğāretgeri
Kimse men tek raḥmsız ṭarrāra ğāretlenmedi
8. Kıldı zāhid ‘āşıkı taḥkîr özinden bî-ḥaber
Şabr idüp ‘āşık ona bir dem ḥākāretlenmedi

²⁷²³ cāndan: cānıdan N2²⁷²⁴ [üste]: - N2

- 212b 9. Nevberī cānın fedā kıldı gül üzlü yārine
Südmend-i ‘aşkdur el-ḥaḫ ḥasāretlenmedi

1777

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ğarḫ-i ḥün-āb eylügen dīde-i pür-nemdi meni
Mūm tek nerm eylügen ḥasret ile ğamdı meni
2. Şüretüñ yādı salur āteş-i hicrānı dile
Yandırar şubḥe kimi od dolı sīnemdi meni
3. ‘Aşḫ deryāsı derin ‘arzı ne ṭoli tehi yoḫ
Ğarḫ-ı girdāb eylügen bir bile ḫulzüm-di meni
4. Nirdeyem añlamuram kimse soraḫım virmez
İllere yād eylügen āh-ı dem-ā-demdi meni
5. Döndüren ḫāmetimi hicrde mihrāb-ı ḫama²⁷²⁵
Ḫāmeti serv-i sehī ḫara ḫaşı ḫamdı meni
- 213a 6. Fāş iden illere bu dāğ-ı derün-ı dilimi
İtdigim reh-güzer-i yārda nālemdi meni²⁷²⁶
7. Ḫuruyup naḫl-i dilim āh-ı şerer-bārım ile
Görse kim ḫann eylüyor bir ḫurı heyzüm-di meni
8. Az ḫaludur tükene ‘ömr yete başa ecel
Saḫlayan zinde hele gül yüzü ḫurremdi meni
9. Cānımı eylemüšem şevḫ ile cānāna fedā
Buna teşvīḫ eylügen ḫaşlet-i Ḫātemdi meni
10. Nevberī daşı deler āteş-i āhı dilimün
Āhı yoḫ Kūhkene ṭāy eylemek kemdi meni

1778

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Şöhret-i ‘aşḫım ḫılup Mecnūn kimi rüsvā meni
Dād u feryādım idüp bir bülbul-i şeydā meni
2. Gül yüzüñ yāda salup gül-şende geldim nāleye
Ḫays iken Mecnūn idüp bir şüret-i Leylā meni

²⁷²⁵ hicrd: hicrid N2

²⁷²⁶ yārda: yārıda N2

- 213b 3. Cānda yoḡ t̄āb ü tüvān maḥzūn dile şabr u qarār
Ġam hücūm-āver olup görmüş diyü tenhā meni
4. ‘Āqil-i devrān iken oldum cihān dīvānesi
Ḥalk-ārā gözden salup bu töhmete kaṭma meni
5. Nāvek-i müjgānuñı dutmuş kemān-ebrūlaruñ
Her yirde pinhān olam ġamzeñ kılar peydā meni
6. Bir müşekkil şūretim men şūret-i dīvānedan
Ḳays-veş dīvāneyem ‘ālem bilür hercā meni
7. İstiyor zāhid meni tesbīḥ ile itsün firīb
Eylesün ‘abdiyyetin şābit şanur a‘mā meni
8. Virmerem dil zāhidin dilden riyā-yı pendine
Ṭā‘ata celb eylüyüp bir kāmēt-i Ṭübā meni
9. Nevberā derd-i dilin dil-dāra söyle bī-ḥazer
‘Āqibet dil-şād ider ol dil-ber-i ra‘nā meni

1779

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

- 214a 1. Ġamlı günde maña sen virmedüñ imdād elini
Men de rencīde olup dutmamuşam yād elini
2. Ol kadar şabr iderem āteş-i hicrānuña kim
Açabilmez maña bir kimsene ĩrād elini
3. Ḥaklısen vir müyesen ġamlı dile maḥfile yol
Degül inşāf duta ġamlı olan şād elini
4. ‘Aşḳda Ḳays maña eyledi ta‘līm-i cünūn²⁷²⁷
‘Ācizāne öperem bir bile üstād elini
5. Āhımı salsam eger dağı yerinden ḳoparar
Ṭiše ḳoy būs eylesün ‘aczi Ferhād elini²⁷²⁸
6. Ġamlıyam incimerem dutmasa cānān elimi
Şād olan dutmayacak dehrde nā-şād elini²⁷²⁹
7. Güzelim āh-ı dil-i Nevberīden eyle ḥazer
Olma rāzī ki aça göklere feryād elini

²⁷²⁷ ‘Aşḳda: ‘Aşḳıda N2²⁷²⁸ ‘aczi: ‘aczili N2²⁷²⁹ dehrde: dehrde N2

1780

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. H̄asretüñ ey mäh-ı t̄abān ğam-ğüsār eyler meni
Fir̄katüñ elden salup b̄i-ihtiyār eyler meni
- 214b 2. Şah̄ib-i derd ü ğamem mülk-i belā sulṭānıyam
Fevc fevc [kim] ğamlarım bir şehriyār eyler meni²⁷³⁰
3. Reşk iden aġyārdur ğam gönderen ğamġin dile
Ol ḥesüdi qoyma kim senden kenār eyler meni
4. H̄ayretimden göz dutar her dem ḥayāle şüretüñ
Şād olar gönlüm hemān dem baḥtiyār eyler meni
5. Bir taraf hicrān odı diger taraftan fir̄katüñ
Her gice tā şubḥa dek encüm-şümār eyler meni
6. Pūç olardım olmasa başımda ḥülyā-yı nigār
Vaşluña fikr-i dilim ümmīdvār eyler meni
7. Vāriş-i şavt-ı ceres hem dād-ı nākūs olmuşam
Menzil-i maqşūda dek dil b̄i-ḳarār eyler meni
8. Nevberā b̄i-mihirden aşlā şadāḳat gözleme²⁷³¹
Baġlasam ümmīd ona b̄i-ihtiyār eyler meni

1781

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. H̄aḳḳı gören göz görer pertev-i ruḥsāruñı
Boynuna tavḳ eyelüyor ṭurre-i ṭarrāruñı
2. Varını yoḡ eylemiş her iki dünyāda ol
Kim ki senüñ bilmedi dāimīdür varuñı
3. Kim ki saña cānını virmedi ḳıldı ziyān
Bilmedi öz sūrını tapmadı bāzāruñı
4. Cānına yār istüyen yārine cānānın virer
Cānuñı vir yapgilen sen daḫı dil-dāruñı
- 215a 5. Zülfünü zincīr 'ivaz baġlagilen boynuña
Zühd-i riyānı buraḡ terk eyle zünnāruñı

²⁷³⁰ [kim]: - N2

²⁷³¹ b̄i-mihirden: b̄i-mihriden N2

6. ‘Aşkıñı sal başına vaşlına ümmîd olup
Yağşı düşün ferķ idüp yârdan aġyâruñı²⁷³²
7. Qoyma ayılsın başın mest-i müdâm itgilen
Açma fenâ dâra bu nergis-i ħammâruñı
8. Zerle ber-â-ber dutan keslerin inşâfı yoġ
Nevberî munca güzel muntazam eş‘âruñı

1782

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtün Mef‘ûlü Fâ‘ilâtün

1. Her kimsenün benim tek olsa güzel nigârı
Olmaz onun elinde bi’l-merre ihtiyârı
2. Şahrâya zevķ salsam zann itmüyün cününam
Lâle salar ħayâle ol şüh-i gül-‘izârı
3. Deryâ-yı ‘aşķ-ı cânân vüs‘atlidür velâkin
‘Aşķ ne ķadri baġsa görseñmüyor kenârı
- 215b 4. Devr-i ruġuñda zülfüñ bir ejdehâya beñzer
Saldı hirâsa göñlüm pür-piç-i zülf-i yârı
5. Pîr-i muġâna söyle terk eyle bâde vaşfın
Ta‘rîfe lâyık oldu dünyâda göz ħumârı
6. Ma‘şûķa âġir eyler ‘aşķ ehline teraġġum
Qoymaz müdâm giryân bu çeşm-i eşķ-bârı
7. Dâġ-ı dil-i derünüm fâş oldu kâinâta
Ġam Nevberî götürdi gezdirdi her diyârı

1783

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Salmuşam şahrâlara yorġun ceres tek dâdımı
Tâ yetürsün yârime bād-ı şabâ feryadımı
2. Qaysa ta‘ne eyledim Ferhâda töġmet dem-be-dem
Ĥayf ola men bilmedim ‘âlemde öz îrâdımı
- 216a 3. Vaşlına virsün rızâ tâ kim raķîb olsun helâķ
Menden alsun varımı dünyâdaki her zâdımı
4. Vaşlına ümmîd olup hicrânına tâb eyledim
Şâd u mesrür eyledim her dem dil-i nâ-şâdımı

²⁷³² yârdan: yâridan N2

5. Rāğıb itdi göñlümü pīr-i muğān mey-hāneye
Hayli taḥsīn eyledim bu sāḥada irşādımı
6. ‘Aşķ ta‘līmīn baña Mecnūn virüpdür ḳudside
Yād kılam ḥayr ile meşhūr olan üstādımı
7. Ḳaysa Mecnūn söylüyüp Ferhāda dirler Kūhken
Sevdigim cānān benim Nevber ḳoyupdur adımı

1784

Mef‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün

1. Şahrāda gezmegimdür dīvānelik nişānı
Mecnūn mişāli men de geşt eylerem cihānı
2. Gellem fiğān u dāda kūyuñda ey gül-endām
Gül mevsimi kesilmez bülbüllerin fiğānı
- 216b 3. Feryād iden zamānda ma‘zūr dut niçün kim
Bülbül gelir fiğāna gördükde gülsitānı
4. Gül-şen mübārek olsun gül faşlı ‘andelībe
Olsun helāl gül için gül-şende dāstānı
5. Hātif diyor nigārım gitdi meni ḥayāle
Dutsun göñül bu sırrı ağyārdan nihānı²⁷³³
6. La‘l-i lebüñ şarābın bildim ḥelāl cāna
Giçdi şarāb-ı devri mey-hāneler zamānı
7. Nevber yetürdi yāre mensūb olan ḥesābı
Viridi vişāl-i yāre geldi neye gümānı

1785

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Gördim ol yārin yüzün cānımda tã‘at ḳalmadı
Ay aparmışlar kimi tā mende ḥālet ḳalmadı
2. Şabrımı aldı felek viridi maña yüz min belā
Başıma yağdırmamış seng-i melāmet ḳalmadı
- 217a 3. Virmedi bir gün görem kām-ı dil-i ḥoşnūdımı
Başa dek efsūs kim dilde beşāset ḳalmadı
4. Ğam şerīk oldu dil-i maḥrūbı vīrān eyledi
Ortalukda yaḥşı kim dāim şerāket ḳalmadı

²⁷³³ ağyārdan: ağyārıdan N2

5. Yâre durdım rû-be-rû kaldı dilim taķrî[r]den²⁷³⁴
Derd ü ğam izhârına onda feşâhat kalmadı
6. Ta'ne daşın çevreme yığdım hişâr itdim diyü
Hâne kaydın çekmege dünyâda hâcet kalmadı
7. Egri mihrâba meni da'vet iden zâhid özi
Ta'atin pûç eyledi onda diyânet kalmadı
8. Nevberî cân virmüsen cânânuña âsüdesen
Sen emânetdâr idin sende emânet kalmadı

1786

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Tökdüler mey-hânede peymâne içre bâdeni
Yığdılar ser-hoş yire min men kimi üftâdeni
- 217b 2. Terk-i bâde kılmaram terk eylesem de cânımı
Çünkü men terk itmüsem zühd ü riyâ seccâdeni
3. 'Aql u hüşim başdadur idrâkım ile câ-be-câ
Añladım bildim hemîn dâr-ı fenâ dünyâ meni
4. Muħliş-i yârem velî üftâdelikden ser-bülend
Hûblar şâhı sevür men tek faķır-i sâdeni²⁷³⁵
5. Nâşihın pendı meni min râha terğîb eyelüyor
Fikr-i sâlim mendedür men dutmuşam bir câddeni
6. Şüretüñ gözden salup hür ile ğılmân şüretin
İstiyor hürî göre sen tek bir âdem-zâdeni
7. Nevberî itdüñ cünün zülfüden ister silsile
Bend-i gerden kıl ona ğisüdaki kıllâdeni

1787

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 218a 1. Kimse bu aĥvâlimi cânâna izhâr itmedi
Derd-i dilden mihrیبân yârim ĥaber-dâr itmedi
2. Tökmeseydi gözyaşın olmazdı derdim âşikâr
Dil onu öz başına izhâr-ı aġyâr itmedi

²⁷³⁴ [r]: - N2²⁷³⁵ Hûblar: Hûbılar N2

3. Virmedi ağyāra yol varsın nigārın kūyına
Hayli memnūnam meni rüsvā idüp hār itmedi
4. Bāğa yārim gelmedi bülbül dayandı lāl dil
Dād u feryādın kesüp hem nāle vü zār itmedi
5. ‘Ārız-ı cānāndan güldür tesellī gönlüme²⁷³⁶
Gül için gönlüm dahı tā meyl-i gül-zār itmedi
6. Mest-i mey hūş-yār olar mey neş’esi başdan gider
Nevberī ‘aşkın meyi dünyāda hūş-yār itmedi

1788

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

- 218b
1. Gözüm müştākdur görsün hemīşe ‘ārız-ı yāri
Onu terk eylemez inse gözine āb-ı mirvāri
 2. Dimün āsāndur terk-i muḥabbet ḳan yudan dilçün²⁷³⁷
Onu zevḳin ziyād eyler nigārın rüy-i gül-nārı
 3. Fiğān-ı bülbüle gönlüm ta‘aşşuḳ arturar her dem
Dili meşgūl-i zevḳ eyler gider ondan dil āzārı
 4. Dile her faşldan rāḫat giçer eyyām-ı ‘ıyd-ı nev²⁷³⁸
Niçün kim seyr ider cānān gülistānı çemen-zārı
 5. Yüzüñ sulṫāndur çeşmüñ müjeñ hūn-rīz peykānlar
Kemān-ebrūdur ol şāhın mehāretli kemān-dārı
 6. Ne ḫācet ḳaşuña vesme gözüñdür sürmeli ḫaḳdan
Ḳapandı onlarun bey‘i pozuldı giçdi bāzārı
 7. Dolanar çarḫ-ı devvārı giçer her ‘aşḳın devri
Felek devrin dolandırdı yetişdi devr-i Nevbārı

1789

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

- 219a
1. Defter-i ‘aşḳı maña tapşdı Mecnūn gitdi
Çāresiz derde dūçār eyledi maḫzūn gitdi
 2. Cām-ı mey dutmaz elim bāde yetişmez dilime
Meni ser-mest eylüyüp lebleri mey-gūn gitdi

²⁷³⁶ cānāndan: cānānıdan N2

²⁷³⁷ āsāndur: āsānıdur N2

²⁷³⁸ faşldan: faşlıdan N2

3. Cānımı zāl-ı felek almadı ğamdan kutara
Çün elimden benim ol kâmet-i mevzûn gitdi
4. Kırmızı bergi kabûl eyledi güller bu sebeb
Yâr gül-gûn giyünüp gül-şene gül-gûn gitdi
5. Çoĥları şerh eyleyüp dehrde remz-i lebûni
Here bir fikre düşüp min cûra mazmûn gitdi
6. ‘Âkıbet Nevberî cān kıldı nigârına fedâ
Diyen olmaz o hem yârine medyûn gitdi

1790

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Şem‘-i rüyuñ şavt ider her dem göñül pervānesi
Odlanup cānı olar āhirde bir gün yanesi
- 219b 2. Kays ile Ferhād-veş göñlüm sevür şahrā [vü] daĥ²⁷³⁹
Olmuşam bir Leylî-veş şîrîn-lebin dîvānesi
3. Kaysa min raĥmet maña örgetdi ‘aşkın dersini
Leylî mişli olmalı her ‘aşkın cānānesi
4. Külĥen olsun menzirim kûy-i serüñde rāzîyem
Başına deĥsün şehin āşüblü kâşānesi²⁷⁴⁰
5. Hüzn ivi ‘aşĥ ehline zevĥ ü şafā me’vāsıdur
Biledür kısmet onun ĥilĥatde ‘işret-ĥānesi
6. Bu perîşān göñlüme bā‘iş nesîm-i şubĥdur
Koymur ser-cem‘ ide zülfün nigārın şānesi
7. Nergis-i ĥammārınun mestin bilüp pîr-i muĥān
Şübheden çıĥmış onun kim bağlanar mey-ĥānesi
8. Nevberî ĥam çekme kim ĥamdur ĥayātın düşmeni
‘Aşıkā raĥm eyleyür āhir onun cānānesi

1791

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 220a 1. Sizi târı yetürün sevgilü cānāna meni
Olmuyun rāzî yanam āteş-i hicrāna meni

²⁷³⁹ [vü]: -y1 N2

²⁷⁴⁰ āşüblü: āşüblü N2

2. Söz düşende diyün ol mäh-veş-i seng-dile
Salmasun Qays kimi deşt ü beyābāna meni
3. Göñlümü alsun ele bir dem onu şād eylesün
Yine mu‘tād eylüyüp nāle vü efgāna meni
4. Atmasun ğamze oğun çeşmine kılsun ğadeğan
Bir de tuş eylesün ğamzede peykāna meni
5. Teng-dil oldu benim nāleme hem-sāyelerim
Töhmetāmiz çekür her biri bir yana meni
6. Ser-hoşāne dimüşem bādeye nişbetdi lebüñ
Tā kabül eylemüyor bādene mey-ğāne meni
7. Āh-ı dildür cigerim ğüşesine rağne salan
Nevberā ğam getürer ‘aķibetin cāna meni

1792

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

- 220b 1. Dutturupsan güzelim nergis-i ğammāre meni
Bend idüpsen o siyeh turredeki tāre meni
2. Virdi fetvānı gözüñ kaşuña dutsun müjeni
Tuş ide ğayz ile ol ğamze-i ğün-ğāre meni
3. Kec-nigāhuñdı meni dehrde ğamğın eylüyen²⁷⁴¹
Gāhī geh hoş baħısuñ eyledi āvāre meni
4. Çāre-i derd-i dilim sendedi iller de bilür
Qoymusan bes ne için söyle ki bī-çāre meni
5. Kimdi bu yirde gören rağm dil inşāfı olan
Derdime çāre kılp tā yetüre yāre meni
6. Qaysı men hardan alum derd-i dilim söylemege
Tuş iden var mı hemān mürşid-i ğam-ğāre meni
7. Bunı bir men bilürem dildedür ‘aşkın veremi
Öldürer ‘aķibetin gizli olan yāre meni
- 221a 8. Seherim eşki olup merhem-i dāğ-ı cigerim
Yoğsa hicrān gicesi yandırar odlare meni
9. ‘Aşq Mecnūna didi imdi ki sen gitmelüsen
Aparup tapşugilan dehrde Nevbāre meni

²⁷⁴¹ dehrde: dehrde N2

1793

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Bend-i dām-ı zülf idüp bir dil-beri meh-rū meni
Bir tük ile bağlayup maḥbūs idüp gīsū meni
2. Qatlı u gāret eylüyüp ebrūları yağma gözi
Dutdurupdur siḥr ile ol nergis-i cādū meni
3. Qaysdur ta'lim iden 'uṣṣāka 'aşkın dersini
Görmüş ol dīvānelik ādābına hoş-ḥū meni
4. Giryedür gönlüm açan ref' eylüyeyen gam tīresin
Qumrī tek ārām ider bu nāle-i kū-kū meni
5. Āh kim bilmez benim ḥālim nigār-ı şād-rū
Saḥlıyar hicrān günü zikr itdigim yā-hū meni
- 221b 6. Eyle za'f itmiş benim tā olmuşam gözden nihān
Qoysalar pinhān ider eṭrāfdan bir mū meni²⁷⁴²
7. Gün-be-günden Nevberī artur nigāra rağbetim
Ondan ikrāh eylemez ger olsa min bed-gū meni

1794

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Ey şabā ḥālim benim ol dil-ber-i mehrūya di
Dil perīşān olduğun zülfe toḥun gīsūya di
2. Tīr-i müjgān koymuyup sağ yir dil-i mecrūḥda²⁷⁴³
Dil açup bu şekveni ṭāq-ı kemān-ebrūya di
3. Dil dönüp dīvāneye tedbīr-i zincīr eylesin
Bağlasun dīvānesin zülf-i siyehden mūya di
4. Lāle tek dāğ koymuşam hicrinde pür-ḥūn gönlüme
Dāğımı gül yüzdeki ḥāl-i siyeh hindūya di
5. Meni ḥayretde koyan çeşm-i siyāhuñdur senüñ
Git bu süzgün gözlerin ḥammārını āhūya di
- 222a 6. Dutdurupsan gönlümü ol nergis-i cādūlara
Bu ṭılsım-ı muḥkemi māhir olan cādūya di

²⁷⁴² eṭrāfdan: eṭrāfıdan N2²⁷⁴³ mecrūḥda: mecrūḥıda N2

7. Nevberīden dil çeküp nā-fehm olmuşdur hekīm
Derdini bīmārınun vaşluñda [kim] dārūya di²⁷⁴⁴

1795

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

1. Dāğ-ı dil-i derūnın gözyaşıdır güvāhı
Şabr u taḥammül olmuş hicrāna dil penāhı
2. Bāb-ı teraḥḥum açmaz bilmem niçün nigārım
Çoğdur yanında yoḥsa bu 'aşığın günāhı
3. Nişbetdi kaşa gökde her-çend kim meh-i nev
Ağı karaya timsāl itmek dil iştibāhı
4. Nevk-i müjen şufūfın kuvvetli bilme cānān
Gönlümdedir muḳābil onlara ğam sipāhı
- 222b 5. Baḥma ḥaḳāret ile şad-pāre hırḳasına
Virme gedāya nişbet 'aşığdur 'aşḳ şāhı
6. Şanma dilimi Ferhād dutmuş elinde tīşe
Pā-māl Bī-sütūnı itmekde vardur āhı
7. Şahrā gezen degüldür gönlüm mişāl-i Mecnūn
Kūy-i serinde yārin geşt eylüyor şifāhı
8. Bülbüllerin maḥalli gül-şende şāḥ-ı güldür
Bu yirde kim görüpdür zāğ u zağan siyāhı
9. Nevber fiğānı yāre yetmez ki çāre kılsın
Alsın dilin eline raḥm ile gāhī gāhī

1796

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Götürdi bülbül-i nālān dilimden efgānı
Fiğān u nāle ilen doldurdu gülistānı
2. İştidi derdimi Ferhād özün virüp dağa
Diyüldi Ḳaysa o hem mesken itdi şahrānı
- 223a 3. Ṭabībe yüz çevirüp derdimi şoranda didim
Çağırmuyup gelebilmez bura Mesīḥānı
4. Meni muḳayyed-i 'aşḳ-ı nigār itmek için
Meşiyet oldu idem terk-i bāğ-ı rıdvānı

²⁷⁴⁴ [kim]: - N2

5. Zāmāne görmüyecek men kimi olan ‘aşık
Ne sen mişâli güzel hûb-rûy-i cānânı
6. Menem ki bağlamuşam boynumu bir ince tüke
O Qaysdur ki gezüp tavk ile bu dünyânı
7. Şabāya çoḡ dimüşem zülfünü açanda nigār
Dimāḡ-ı Nevbere vir ‘ıtr-ı ‘anber-efşānı

1797

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Her gice yāda salur senden ‘ivaz hicrān meni
Yandırar tā şubḡa dek bu āteş-i sūzān meni
- 223b 2. Virmüyüp rāḡat nefes dutmaḡı bir dem cānıma
Neylüyor men bilmürem bu ḡalet ile cān meni
3. Yoḡ mu‘ālicden maña bir çāre tedbīr itmüyün
Eyledür derd-i dilim ḡayy eylemez Loḡmān meni
4. Sīneme el koymuyun tāb-ı ḡarāretten yanar
Şöndümez bu āteş-i cān ile bir ‘ummān meni
5. Ḥāmüş eyler hicrde eşk-i terim dil āteşin²⁷⁴⁵
Od elinden kırtarar bu dīde-i giryān meni
6. Bülbül-i gül-zārda güller getürmiş nāleye²⁷⁴⁶
Nāleye salmış daḡı bir nev-gül-i ḡandān meni
7. Şehlerin kaşrın seven gönlüm benim yoḡdur niçün
Rāḡıb-ı süknet idüp kūyındaki külḡān meni
- 224a 8. Nevberā iller meni aşlā ferāmüş eylemez
‘Āleme meşhūr ider bu eldeki dīvān meni

1798

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Melāl ü miḡnete cānān dūçar kıldı meni
Gözümü yolda koyup intizār kıldı meni
2. Ne gelmedi ne gelenden sifāriş eylemedi
Bu intizārım ile bī-ḡarār kıldı meni

²⁷⁴⁵ hicrde: hicride N2²⁷⁴⁶ gül-zārda: gül-zārıda N2

3. Kesilmedi gözümün kaçresiyle āh-ı dilim
‘Umūma eşk-i terim āşikār kıldı meni
4. Bir āhū gözlü nigārın şikārı kaçdım olup
Salup kemendine şaydım şikār kıldı meni
5. Ğam ile derdini Mecnūn gidende tōkdi çöle
Tenimde sākin olup ihtiyār kıldı meni
- 224b 6. Gice şabāha kimi eyledim hayāl-i vişāl
Maḥall-i fikrim olan ğam-gūsār kıldı meni
7. Mu‘ayyen olmadı vaqt-i vişālin ey Nevberī
Ḥesāba dutmağa encüm-şümār kıldı meni

1799

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Baş açuḵ seyr eyledüñ gül-şeni bāġı çemeni
‘İtra doldurdu saçuñ rāyihası yāsemeni
2. Qadrin arturdu gülün ğonçanın ağzuñla yüzüñ
Gül görüp ‘arīzuñı ğonça görende deheni
3. Qaysı Mecnūn eylügen şūret-i Leylīdür o hem
Görse Mecnūna döner sen kimi sīmīn-bedeni
4. Ser-i kūyında ölem ḥāk-i derin şadr-ı ḥanūṭ
Penbe-i dāġ-ı cününım ‘ivaz eyler kefeni
5. Gülü bülbüldi gören gül-şen-ārā men de seni
Men ‘ivaz eylüyoram ol kimi bir nāle-zeni
- 225a 6. Āh-ı serdim daġıdup daġı tōker şahrāya
Lāyıḳ-ı tōhmet idün tīşe dutan Kūhkeni
7. Ser-i kūyuñda fiġān eylerem ol qadri ki men
Isladar eşk-i terim cismdeki pīreheni
8. Ney-i mey-ḥāne men-i ğam-zedeye nāle ider
Nevberā dutdı meger pīr-i muġān ye’sse meni

1800

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. İşitmedüñ dilimin munca āh u nālesini
Nazarda dutmaduñ ey gül gözüm şelālesini
2. Ḥumār-ı nergis-i mestüñ görende pīr-i muġān
Serābı tōkdi yire sındıdı piyālesini

3. Fiğāna bülbül-i şeydā gelüpdi gül-şende
Seni görünce untdı nevā [vü] nālesini²⁷⁴⁷
4. Mişāl-i dāne-i inci gül-‘ārīzuñda terüñ
Salur hayāle gülün şubḥ-demde jālesini
- 225b 5. Şarāb-ı la‘l-i lebi müskirāt bilmedi dil
Görüpdi müctehidin ḥükmünü risālesini
6. Melāl ü miḥneti yārin dile güvārādur
Ḳabül eylemüšem onların ḥavālesini
7. Getürmeyün dile Mecnūn melāl ü miḥnetini
Danışmuyun daḥı ol bī-nevā maḳālesini
8. Ḳoyupdı reşk ü ḥasedden diline dāğ-ı siyāh
Ḥacīl idüpdi yüzüñ surḥ-ı bāğ-ı lālesini
9. Ḳaṭār-ı ‘aşḳda Nevber olupdı ser-ḳafle²⁷⁴⁸
Dönüp nigārı düşünde onun nevālesini

1801

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün

1. Gören bu ğamlı göñlüm şād olar mı
Bu vīrāne gine ābād olar mı
2. İder mi terk-i feryād u fiğānın
Neşāt u ‘işrete mi‘yār olar mı
3. Ḳonar mı murğ-i dil şāḥ-ı murāda
Kemend-i zülfüden āzād olar mı
4. Fiğānım sākıt eyler ‘andelībi
Diyir yārān bile feryād olar mı
5. Ferāmüş eylüyüp ‘uşşāḳı cānān
Gören ḥālīm nigāra yād olar mı
6. Gelür hicrānda feryāda göñlüm²⁷⁴⁹
Göreymdim dādıma imdād olar mı
7. İtirmiş Nevberī kūy-i nigārın
Maḥall-i yāre bir irşād olar mı

²⁷⁴⁷ [vü]: -y1 N2²⁷⁴⁸ ‘aşḳda: ‘aşḳıda N2²⁷⁴⁹ hicrānda: hicrānıda N2

1802

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 226a 1. Bāğda bir serv yoḡ ḡadd-i ḡırāmānuñ kimi²⁷⁵⁰
ḡayreti yoḡ nergisin bu çeşm-i ḡayrānuñ kimi
2. Cān ile cismim daḡı ünsiyyetinden el çeküp
ḡāl-i dil āşüftedür zülf-i perīşānuñ kimi
3. Çoḡ ta'accübli degül ḡüftārda ger olsa dil²⁷⁵¹
Sözleri bir dürrdür la'l-i dür-efşānuñ kimi
4. Çarḡ yayı istiyor atsın maña tīr-i ecel
Olabilmez tīr-zen peykān-ı müjgānuñ kimi
5. Sehdür hicrān odın dutmaḡ ber-ā-ber dūzaḡa
Rāḡimi vardur onun yoḡ nār-ı hicrānuñ kimi
6. Çoḡdı gül gül-zārda elvān rengin 'ömrü az
'İtr-ı hoş bir gülde yoḡ gül-rüy-i ḡandānuñ kimi
7. Sen ki ey Nevberī özün bīmār-ı derd-i 'aşḡsın
Var ḡabībūñ derd-i bī-dermāna cānānuñ kimi

1803

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 226b 1. Terk-i bāde ḡılmaram terk eylesem de cānımı
Çünki görrem cāmda men şüret-i cānānımı²⁷⁵²
2. ḡasret-i cānān degül bu cānımı elden salan
ḡa'ne-i aḡyārdur her dem ḡaraldan ḡanımı²⁷⁵³
3. Çoḡ ta'accüb itmüyün ārāmsız gözyaşıma
Bilmüyorsuz dildeki mevc eyelüyen 'ummānımı
4. ḡayret üzre olmakım 'ayn-ı sa'ādetdür maña
Fikr-i vaşl-ı yārdan dūr itmürem bir anımı²⁷⁵⁴
5. Mescid olsun vā'iḡin ma'bedgeh olsun
Yār kūyın vir maña cām-ı mey-i mey-ḡānemi

²⁷⁵⁰ Bāğda: Bāğıda N2

²⁷⁵¹ ḡüftārda: ḡüftārıda N2

²⁷⁵² cāmda: cāmıda N2

²⁷⁵³ aḡyārdur: aḡyārıdır N2

²⁷⁵⁴ yārdan: yārıdan N2

6. Şüretimi görmüyen bir kes olarsa Nevberî
Bilecekdir men kimem görcek benim dîvânımı

1804

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1. Şabâ nigârıma 'arz it melâl ü miḥnetimi
Dilimde âteş-i hicrân gözümde ḥasretimi
- 227a 2. Yetişdi ağzıma cânım düşüpdi tenge nefes
O mâh-rûya diyün'acz ile vaşiyetimi
3. 'İlâcî ondadı derd-i dil-i belâ-keşimin
Teraḥḥum ile revâ eylesün bu ḥâcetimi
4. Metâ'-ı cânımı virdim menâl ü devlet ilen
Yolunda şarf eyledim mâl u cân u devletimi
5. Ne seng-dildi ki bir dem naẓar yetürmez olup
Nigâr bilmedi dilde merâm u niyyetimi
6. Cefânı terk eyelüyüp luḫf eylesün ikdâm
Bilür o yaḥşî benim bezlimi seḫâvetimi²⁷⁵⁵
7. Vişâl-i yârim olup gönlümün temennâsı
Onuñla men görürem Nevberî sa'âdetimi

1805

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 227b 1. Ḥoş görüpdür süknete hicrân gününde ğam meni
Ġam maḥalli olmuşam bilmiş hamu 'âlem meni
2. Derd ü ğam dağun olup Mecnûn ölen günden beri
Aḥtarup onlar tapup bir ḳal'a-i muḥkem meni
3. Tîşe-i cân u dilim âhımdı şâm-ı hicrde²⁷⁵⁶
Râḥat itmez bir zamân bu dîde-i pür-nem meni
4. Fikr-i vaşluñdur dile bir ḳadar teskînlik viren
Ḥayretim 'aksüñ dutup şâd eyelüyor her dem meni
5. 'Aşḳ ile bîmâr olan cânâ ne ḥâcetdür ṭabîb
Uyğun itmez şıḥḥata dermân ile merhem meni

²⁷⁵⁵ bezlimi: bezlimi N2

²⁷⁵⁶ hicrde: hicride N2

6. Salṭanat tahtında yoḥ ‘aşq ehline zevk ü şafā
Maḥfilinde yār ilen sākin idün bā-hem meni
7. Olmaz idim şöhre-i ālem men aṣlā Nevberī
‘Aleme meṣhūr idüp bu dīde-i giryem meni

1806

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 228a 1. Terlemiş ruḥsāruñı yāda salur gül şeb-nemi
Ṭa‘ne eyler sünbüle reyḥāna zülfüñ perçemi
2. Gül-şen-i rūyuñ gerek bir çeşmeden sīr-āb ola
Gözlerim cārī ider gül-zārı-ı ḥüsne bu nemi
3. Kārvān-ı ḡam düşüp hicrūñde dil şahrāsına
Ḥürmet ile saḥlıyar senden gelen fevc-i ḡamı
4. Rū-be-rū dursañ yüzüñ ḥūrīleri eyler ḥacīl
Görmüpler bir bile sīmāda sen tek ādemi
5. Ün dutupdur görmüşem her yan der-i mey-ḥāneni
Rindlerdür saḥlayan bu yirde ‘aşıḡ mātemi²⁷⁵⁷
6. Vaşluñ içün titriyor cismimde a‘zā-yı beden
Hem ciger tullar özün pişvāzına dil bā-hemi
7. Münḥaşırdur ḥālet-i dīvānelik ruḥsārıma
İştibāhından kenār itdim men ehl-i ‘ālemi²⁷⁵⁸
- 228b 8. Sen ḥazer kıll Nevberī ol ḡamze-i ḥūn-ḥārdan²⁷⁵⁹
Ḥāne-i zenbūr tek şān eylüyendür sīnemi

1807

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Göñlüm olmuş ey şanem zülf-i siyāhuñ bestesi
Cānım olmuş ḥasret-i ruḥsār-ı alüñ ḥastası
2. Gözlerüñ ḥayrān ider deşt-i Ḥotan āhūların
Yüzüñi görsün geler peyveste ceyrān destesi
3. Tek-be-tek müjgān oḡu cem‘ itdi daḡun göñlümü
Toplamışdur bir yire tīr ü kemān peyvestesi

²⁷⁵⁷ Rindlerdür: Rindilerdür N2

²⁷⁵⁸ İştibāhından: İştibāhından N2

²⁷⁵⁹ ḥārdan: ḥāridan N2

4. Hancer ile kes başım men kanımı itdüm helâl
Çünkü şimşād eldedür ol cān-feşānuñ destesi
5. Dindidim cānānımı dinmez dayandı gālibā
Şehdilikdendür hemān şīrīn dudağın bestesi
- 229a 6. Ağzuña gonça diyüp ruhsāruña gül-berg-i ter
Yağşıdur zülfe didin rüyuñda reyḥān destesi
7. Bī-ḥaberdür ol şeh-i ḥübān dil-i Nevbārdan²⁷⁶⁰
Şormuyor aḥvālîmi ol ağzı Demğan pistesi

1808

Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlün

1. Āgeh eyle ağzınun sırr-ı nihānından meni
Ḥālî kıl bâremdeki maḥfî beyānından meni
2. Salduñ iller ağzına rüsvā-yı devrān eyledüñ
Bir vefā göster kıtar iller dehānından meni
3. ‘Aşk için Kays ile men dünyāya bā-hem gelmişik
Ayrı salmış çarḥ-ı dūn anuñ zamānından meni
4. Bildi cānān kim dutup zülfünde göñlüm āşiyān
Zaḥm-ı dildür koymuyor bu āşiyānından meni
- 229b 5. Adımı il çekmese dünyāda ğamgīn olmaram
Salmasun ol māh-rū şīrīn zebānından meni
6. Gül-şen-i rüyında bu feryādıma dutsun kulak
Koymasun pervāz idim bu gülsitānından meni
7. Ne rücu'ı Nevberin āb-ı ḥayāt-ı Ḥızr ilen
Yār sīr-āb eylesün āb-ı dehānından meni

1809

Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlâtün Fā'îlün

1. Men de feryād eylerem gül-zārda bülbül kimi²⁷⁶¹
Dil-berimdür ‘ömrümün bāğındaki bir gül kimi
2. Dil ğubārı kat olur hicrānda gözyaşına²⁷⁶²
Mülk-i dilde ḥāne-i ‘aşka dutulmuş gil kimi

²⁷⁶⁰ Nevbārdan: Nevbārıdan N2²⁷⁶¹ gül-zārda: gül-zārıda N2²⁷⁶² hicrānda: hicrānıda N2

3. Şām-ı hicrāndur iden pejmürde sensiz hālimi
Āfet-i devrāndan dağun olan sünbül kimi²⁷⁶³
4. Olmadı mümkün bilem āhir vişālūñ vaktini
Şāniyem sensiz giçür hicrānda bir il kimi²⁷⁶⁴
- 230a 5. Dil tekellüm eylüyor gönlümle cānān şöhetin
Güft ü gūya şevk ilen nāṭık olan bir dil kimi
6. İl maña Mecnūn dise rüsvālıkımda ḥaqlıdur
Görmüyor onlar meni bir ādem-i kāmil kimi
7. Neylüyüm ey Nevberī ağıyārdan töḥmet oḥu²⁷⁶⁵
Sancılıpdur sīneme düşmen elinden mīl kimi

1810

Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılün

1. Sākiyā doldur leb-i cānāndan peymānemi²⁷⁶⁶
Çün o meydür ref' iden gamgīn olan dilden gamı
2. Mest-ḥālet 'ālem-i ḥayretde sākin kıl meni
Dilden iḥrāc eylüyüm hemm ü melāl-i 'ālemi
3. Kıl meded tā anḫarīb olsun maña vaqt-i vişāl
Kāfīdür gamgīn dilim rencūr iden hicrān gamı
4. Çoḥ ta'accüb itmüyün gül-gūn olan gözyaşıma
Ḥūn-i dildür kim gelür ruḥsāra yaşım bā-hemi
- 230b 5. Pīç-pīç oldum disem hicrān şebinde bāver it
Ḥavātır dutdum yüzüñ devrinde zülf-i perçemi
6. Bā-ḥaber olmazdı bu pinhān gamımdan hīç kes
Āşikār itmezdi dil tā olmasaydı göz nemi
7. Şöhret almışdı dilim Nevber şebāt u şabrda²⁷⁶⁷
Mūm tek nerm eyledi hicrān bu ḫalb-i muḥkemi

1811

Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılün

²⁷⁶³ devrāndan: devrānıdan N2

²⁷⁶⁴ hicrānda: hicrānıda N2

²⁷⁶⁵ ağıyārdan: ağıyārıdan N2

²⁷⁶⁶ cānāndan: cānānıdan N2

²⁷⁶⁷ şabrda: şabrıda N2

1. Çoḡ perîşân-ḡâl idir zülf-i perîşānuñ meni
Ḥadden artuḡ incidir āsīb-i hicrānuñ meni
2. Az ḡalup cān mülküni terk eylesün rûḡ-i revān
Cāndan ikrāḡ eylüyor ayrı olan cānın meni
3. Çāk-i dāmen eylüyüp Ḳays-ı beyābān olmuşam
Bu işe terḡīb idir çāk-i girībānuñ meni
4. Dem-be-dem gözyaşudur hicrānda rûya revān²⁷⁶⁸
Mest ü maḡmūr eylüyüp ol çeşm-i mestānın meni
- 231a 5. Derd ile miḡnet tapur her yirde olsam cānımı
Āḡ kim me'yūs idir bu derde dermānuñ meni
6. Şem' -i ruḡsāruñ ṡavāf eyler göñül pervānesi
Evvel āḡir yandırır ruḡsār-ı sūzānuñ meni
7. Baḡr-ı ḡamdan Nevberî müşkildi cānın ḡurtara
Bilmüşem kim ḡarḡ ider bir gün bu ṡūfānuñ meni

1812

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

1. Perîşān zülfüñe dil tapşuran dīvāne olmaz mı
Dolanan başuña şām u seḡer pervāne olmaz mı
2. Seḡer-dem şāneni dutma ele āyīneye ḡarşu
ṡavāf itme ki zülfi elimden şāne olmaz mı
- 231b 3. Senüñ yanuñdaki külḡen maña rāḡatdı her yirden
Ser-i kūyuñdaki menzil maña kāşāne olmaz mı
4. Elim senden çeküp düşsem cünün tek deşt ü şaḡrāya
Tamāmen ḡiṡ ü aḡvāmım maña bī-gāne olmaz mı
5. Eger bir şem' tek senle ola[r]sam her gice bā-hem²⁷⁶⁹
Gözümde ḡaşr-ı şāḡāne uçuḡ vīrāne olmaz mı
6. Dutupdur dāmenüñ Nevber ona raḡm it etek çekme
Teraḡḡum eylemek sen tek şeh-i ḡübāna olmaz mı

1813

*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*²⁷⁶⁸ hicrānda: hicrānıda N2²⁷⁶⁹ [r]: - N2

1. Reşk ider görcek gözüüm şimşād elüñde şāneni
Gösterende şāneye ol zülf-i ıtr-efşāneni
2. Āteşīn rūyuñ meni yandırdı yoḥsa bāverüñ
Şem'ler devrinde gör ḥākister-i pervāneni²⁷⁷⁰
3. Cān ṭaleb itseñ onu virmekde itm̄em imtinā^c
Öldümezler şevḳ ile cānın viren merdāneni
- 232a 4. Men ne Ferhādem gezem Mecnūn kimi şahrā [vü] daḡ²⁷⁷¹
Terk itm̄em şāniye kūy-i ser-i cānāneni
5. Salṭanat taḥtın vīrān ṭālib olan sultānlara
Saḥlayun ancaḳ maña cānān viren külḥāneni
6. Baḡlayun mey-ḥāneni rindi ḳovun şahrālara
Men ki dutdum māh-rū cānāndan peymāneni²⁷⁷²
7. Yārimindür Nevberī elde ḳabāle aşḳ-ı dil
Olmaram rāzī göre cānānımı bī-gāneni

1814

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Dolupdı lebleri yārin meye piyāle kimi
İzār-ı ali kızarmış çemende lāle kimi
2. Nigār-ı la'l-i lebinden dutupdı bāde göñül
İçüp de gelmedi hūşa hele bu ḥāle kimi
- 232b 3. Ḳara gün olduğumun şerḥini yazanda ḳalem
Batur ḳaraya benim tek içinde nāle kimi
4. Niḳābı aç ki dutar ter yüzüñ ḥarāretten
İzāruñ üzre durar berg-i gülde jāle kimi
5. Vesāif ehli gözüñ oḥşadır Ḥotan gözüne
Olar mı āhūda bir göz bile piyāle kimi
6. Na'īm-i ḳūt-i dilimdür döşünde besledigün²⁷⁷³
Ba'īr-i göñlüm onu ḥoşluyar nevāle kimi
7. Ne ḳadri ḡamzeñ oḥuñ nişbet idüpdi ḥasta dile
Ḥesāba gelmez olar fikrden ḥayāle kimi²⁷⁷⁴

²⁷⁷⁰ Şem'ler: Şem'iler N2

²⁷⁷¹ [vü]: -y1 N2

²⁷⁷² cānāndan: cānānıdan N2

²⁷⁷³ ḳūt: ḡūt N2

8. Senüñ yoluñda ne var yoḥ varımdı el çekürem
Ḥayāt-ı cism ile cān şervet ile māle kimi
- 233a 9. Güzeller içre senüñ görmedim ber-ā-berüñi
Tamām-ı şehri dolandım gelüp maḥāle kimi
10. Yetişmez olsa eli Nevberin vişāle eger
Revāne reh-güzer eyler yaşın şelāle kimi

1815

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Nezdür yāre benim cismim-ārā cān olalı
Şāḥib-i cān degülem māil-i cānān olalı
2. Dāğ-ı hicrānı dilim cān kimi basmış döşüne
Bileli sende ciger dāğına dermān olalı
3. Dil ki feryād eylüyor sākıt olur bülbül-i bāğ
Lāl idir ḥayret onu men saña ḥayrān olalı
4. Mümkün olmur eylüyem murğ-i dil-i zārımı şād
Meskeni murğ-i dilin zülf-i perīşān olalı
- 233b 5. ‘Aşq-ı Leylīle özün Qays cünün itdi velī
Men de timşālem ona çāk-i girībān olalı
6. Zevk-i vaşluñdı meni guşşadan āzād eylüyen
Qat olup mihr-i ruḥuñ ḫana ciger ḫan olalı
7. Güli men çoḥ sevirem yāda salur gül yüzüñi
Elde ey Nevberī bir nev-gül-i ḫandān olalı

1816

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Muḫayyed eylesesin ey göñül piyāle seni
Şarāb-ı töhmet-i ḫalkā ider ḫavāle seni
2. İştümüyüp sözümi müskirāta meyl itdüñ
Salandı iller içinde rezīl ḫāle seni
3. Zekānı terk kı lup ‘aḫluñı ider zāyi‘
Cihānda ḫasret ider ‘aql ile kemāle seni
- 234a 4. Müdām miḫnetüñ artar ḫayāl-i bāde ilen
Yetüşmüyende ele tuş ider melāle seni

²⁷⁷⁴ fikrden: fikriden N2

5. Bir ayrı çāre dilin derdine ara aḥtār
Fesād-ı ümmdi bāde koyandur āle seni
6. Seni ḥarāmī kimi eylüyor ḥarāma ḥarīs
Cihānda ḥasret ider ʿizzet-i celāle seni
7. İşit bu tavşiyesini Nevberiden ey gāfil
Muḳayyed itmege koyma hemīn piyāle seni

1817

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Eskik olmaz şām-ı hicrān ʿarızımdan göz nemi
Eşk-i çeşmim ısladır pīrāhenimden sīnemi
2. Kaṭre kaṭre ter durup gül-berg-i ter ruḥsārda²⁷⁷⁵
Şanki bir gül bergine düşmüş şabānun şeb-nemi
- 234b 3. Pīşvāz itmek diler gönlüm müjeñ peykānını
Çāk-i sīnemden ciger tullar özün dil bā-hemi
4. Āh-ı cān-süzüm eger düşse cihān deryāsına
Defʿaten ḥuşk eylüyor bile ḥarāret ḳulzümü
5. Ney salar mey-ḥāneye dil-süz olan şavt-ı ḥazīn
Ġālibā pīr-i muġān dutmuşdur ʿaşık mātemi
6. Rāġib itdün gönlümü ey şūḥ renc ü miḥnete
Reşk ider fülād eger görse bu ḳalb-i mühmeli²⁷⁷⁶
7. Nevberī cān u dilim vüsʿatlidür ġam fevcine
Gūşesinde yir virüp rāḥatladır yüz min ġamı

1818

Mefʿülü Mefāʿilü Mefāʿilü Feʿülün

- 235a 1. Gül-rū didiler yāre gidüp ḥāra yanaşdı
Nālān koyup öz bülbülün aġyāra yanaşdı
2. Men reh-güzere-i yāri dutum nāleye bülbül
Feryād u fiġān eyledi gül-zāra yanaşdı
3. Pervāneni şemʿ yandıdı ruḥsār odı cānım
Birden her iki ʿaşık olan nāra yanaşdı

²⁷⁷⁵ ruḥsārda: ruḥsārıda N2

²⁷⁷⁶ mühmeli: mühmeli N2

4. Mecnûn özine ‘aşkda şahrâni begendi²⁷⁷⁷
Ferhâd dutup tîşeni dağlara yanaşdı
5. Yūsuf diyesen ‘aşk-ı Züleyhâni bilürmiş
Çıhdı kuyudan Mısrda bāzāra yanaşdı²⁷⁷⁸
6. Od dutdı Kerem ‘ākibetin Aşlı ğamında
Şabr eylemedi āh-ı şerer-bāra yanaşdı
- 235b 7. Ney nālesini nālem ile saldı cihāna
Hem-dem olup ol dem ki dil-i zāra yanaşdı
8. Ğam defterini Qays itirmişdi cihānda
Tapşırđı onu tapmağa Nevbāra yanaşdı

1819

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1. Ğamım ilden nihān dutdum açup āhır qalem yazdı
Yazup dîvāni doldurđı kitābet kıldı kem yazdı
2. Sirişk-i çeşmimi her dem tōküp gözden qalemdāna
Quru olduqca gözyaşım onu ter kıldı nem yazdı
3. Hāyāl itdim qalem yazsun ‘ilāc-ı derdi tūmāra
Qaraya batdı men gönlü devā zībā şanem yazdı
- 236a 4. Tāvāf-ı Ka‘be-i rūya müsellemdür gerek qurbān
Bu şavta cāndan qurbān mişāline ğanem yazdı²⁷⁷⁹
5. Tūkenmezdür dilim derdi qalem bî-hūde sa‘y eyler
Tamām itmez ki bu derd-i dilü yüz min raqam yazdı
6. Nevā [vü] nāle-i neyden götürdi mūsikî şer-cān²⁷⁸⁰
Hevā-yı ‘aşkı başımda görünce zil ü bem yazdı
7. Didim şarrāfa vir kıymet kelām-ı Nevbere el-ħağ
Onun her saırına kıymet bahā yüz min direm yazdı

²⁷⁷⁷ ‘aşkda: ‘aşkıda N2²⁷⁷⁸ Mısrda: Mısrıda N2²⁷⁷⁹ cāndan: cānıdan N2²⁷⁸⁰ [vü]: -y1 N2

SÖZLÜK*

Âbdâr: Zarif, güzel.

Ahtât: Yumuşak, rahat zemin.

An-karib: Yakından, çok geçmeden.

Aparmak: Götürmek.

B

Atşân: teşne, susamış.

Bah-bah: Beğenme, zevk ve neşe bildiren ifade.

Bâk: Korku, kaygı, sakınma.

Bay: Zengin, varlıklı.

Bedâ: Ortaya çıkma. Yeni bir fikrin doğması.

Behalet: Cimrilik.

Behr: Meyve, mahsul, kazanç, semere, hayır.

Behrever: Yararlanan, hissedar.

Bermelâ: Ortaya çıkarmak.

Bi'l-merre: Hiç, asla, katiyen, tamamen, büsbütün.

Birbaş: Dost doğru, aralıksız, durmadan.

Birce: Bir tek, yalnızca.

Buhak: Gerdan, çenenin alt kısmı

Bûriyâ: Hasır.

Bürûz: Aşikâr etmek, ortaya çıkarmak.

C

Calak: Bir bitkinin başka bir bitki ile aşı neticesinde büyümüş bölümü, aşılı kısmı.

Calanmak: Dökülmek.

Ceh-ceh: Kuşların öterken çıkardıkları güzel ses.

Cele: Tuzak.

Ceyran: Geyik cinsinden ince bacaklı hızlı koşan bir hayvan

Cisr: Köprü.

Cür: 1. Çeşit, tür, kısım. 2. Tarz, usul.

Ç

Çapmak: Balta, satır, keser vs. ile yarmak, parçalamak.

* Azerbaycan Türkçesinde geçen kimi kelimelerin anlamlarını bulmak için (Altaylı, 1994) ve (Akdoğan, 1999)'dan yararlanılmıştır.

Çaşmak: Şaşırmak.

Çen: Pus, sis.

Çeper: Çit.

Çeten: Çedene

Çulkamak: Kaplamak, bürümek.

D

Daldanmak: Sığınmak, saklanmak.

Danmak: Danışmak, istişare etmek.

Danmak: İnkâr etmek, gizli tutmak.

Demğan: İran'da bir şehir adı.

Deng: Değeri çok küçük para.

Devrüber: Çevre, yöre, etraf.

Dışkarı: Dışarı.

Dîg: Kazan, tencere.

Dinmek: Konuşmak, söz söylemek.

Döğü: Değil.

Dös: Göğüs.

Dözmek: Tahammül etmek, sabretmek.

Dustak: Mahpus, tutuklu.

Dünye: Dünya.

E

E'laçı: 1. Bütün derslerinde pekiyi alan. 2. Kendi vazifesini en iyi şekilde yapan.

El üzme: Ümidini kesmek, vazgeçmek.

Elbir: Birlikte, beraber, ortak.

Emizdirmek: Emzirmek.

Enmek: İnmek.

Erinmek: Erimek, tembellik etmek, üşenmek, zayıflamak, incelmek.

Esginas: Kâğıt para.

Ez bes ki: O kadar.

F

Feys: 1. Naz. 2. Gurur, tekebbür.

G

Gadegan: İzin verilmeyen, yasak.

Ganem: Koyun sürüsü, koyun.

Ġeda: Bela, dert, felaket.

Gelûġr: Boġazı tutulmak, nefesi kesilmek.

Geş: İhanet.

Gilay: Şikâyet, hoşnutsuzluk.

Gilaye eylemek: Şikâyet etmek.

Gile: Damla.

Gin: 1. Geniş. 2. Uzak

Girov: Rehin

Göynek: Gömlek.

Günüz: Gündüz.

H

Hâil: İki şey arasında veya bir şey önünde perde olan, mani olan, arayı kapayan, engel.

Hamı: Bütün insanlar.

Hamu: Kamu, bütün.

Hanut: Ölünün cismini çürümeyecek duruma getirmekte kullanılan ilaç.

Haray: Bağırıp çağırma, imdat, yardım.

Haray: İmdat.

Hardan: Nerden

Hedyân: Hezeyan

Helû: Boş ve تنها olmak.

Her ançi: Her şey, her şey ki.

Herc: Masraf, harcanacak para.

Here: Herkes.

Hey: Devamlı, sürekli.

Heyzüm: Kuru odun.

Hibre: Bilirkişi, ehli-vukuf.

Hil: Zencefilgillerden tropik bir bitki.

Holvâri: Deli gibi, mecnûn gibi.

Honek: Güzel, serin.

Hovlnâk: Korkunç.

Hörümcek toru: Örümcek ağı.

Hörümçek: Örümcek.

Hulû: Tenha, Yalnız.

Hûşecîn: 1. Derleyen, deren, devşiren. 2. Kendisi için her yerden maddî manevî bir şeyler alabilen.

İ

İl: El, yabancı.

İl: Yıl, sene.

İlan: Yılan.

İldız: Yıldız.

İllenmek: İl tutmak vatan tutmak.

İncimek: Küsmek, darılmak.

İtirmek: Yitirmek. Kaybetmek.

İv: Ev.

K

Karku: Kamış, kalın kamış.

Kaşı: Binaların dış yüzeyine süs için yapılan nakışlı çini.

Kayıtmak: Geri dönmek, geri gelmek.

Kelak: Tufan.

Kelef: 1. Yüzdeki benek, siyah veya kırmızı noktalar. 2. Şiddetli sevgi.

Kenîz: Hizmetçi kadın.

Kever: Uzun yapraklı, çiğ veya pişirilerek yenen bir sebze.

Key: Duygusuz, hissiz, cansız gibi.

Keyl: Ölçmek.

Kıllâde: Kılâde, gerdanlık, kolye.

Kömek dilemek: Yardım dilemek.

Kömek: Yardım.

Kûh-i Elvend: Elvend dağı. İran'da bir dağ ismi.

Külek: Rüzgâr.

Kümeyt: Doru at.

Küniş: İş, amel, tavır, gidiş.

Kürnuş: Secde

Kürûr: Tekrarlanma.

L

Latifu'l-asib: Yumuşak huylu.

Lillenmek: 1. Bulanmak, bulanık hale gelmek. 2. Mavi boya ile boyanmak, boyalı suya daldırılmak.

M

Mâfevkter: Daha çok.

Merend: Azerbaycan'da bir şehir adı.

Mesîhî-nişân: Mesîh'e (Hz. İsa) ait alamet.

Mihek: Karanfil ağacının kurutulmuş goncalarından hazırlanan kokulu, keskin tatlı, toz şeklinde baharat.

Milçek: Karasinek.

Mirvari: Mirvarid, inci.

Morvari: Morvarid, inci.

Müft: Bedava, beleş.

Mühmel: İhmal edilmiş.

N

Nâc: Çabuk esen rüzgâr.

Nasb: Dikme, saplama.

Nehs: Uğursuz, şom.

Nisgil: Dert, keder.

Nuhâs: Bakır.

O

Ov: Av.

Ovbaş: Ayaktakımı, terbiyesiz kişi.

Ovçu: Avcı

Oyatmak: Uykudan uyandırmak.

Ö

Ötkün: 1. Geçmiş, haddinden fazla olgunlaşmış zamanı geçmiş. 2. Üstün

P

Parsa: Zahid, âbid, takva sahibi kimse.

Pelme: Kapalı, aydınlık olmayan zayıf ışık.

Pelmek: Engel olmak.

Penah: Penah, sığınma.

Perğu: Kuğunun yumuşak tüyü.

Püşk: Kura çekme.

R

Resen: İp, urgan, halat.

Rîsmân: Halat, iplik.

S

Sağalmak: Hastalıktan kurtulup iyileşmek

Sâr: Sığırcık kuşu.

Saya gelmemek: Sayılamayacak kadar çok olmak.

Sehmnâk: korkunç.

Senger: Hendek, çukur, siper.

Ses-küy: Kavga, gürültü sesi, bağırp çağırma.

Sivâ: Başka, diğer, öbürü.

Siyak: Şekil, biçim, tarz.

Sorak: Arama, gezme, sorarak bilme, öğrenme, haber alma.

Sovkat: Hediye.

Söykenmek: Dayanmak, güvenmek.

Ş

Şan: Arı peteği

Şefâf: Şeffâf

Şehli: 1. Üzerinde çiğ olan, jale inmiş. 2. Mecazen, taze, canlı.

Şeypûr: Nefesli çalgı aleti.

Şil olmuş: Beddua, ilenme ifadesi.

Şil: Çolak, kolsuz, sakat.

T

Tapdak olmak: Ayaklar altında kalarak ezilmek, çiğnenmek, işgal olunmak.

Tapdak: Üzerinde çok gezmekten dolayı sıkıştırılmış, sertleşmiş toprak.

Tapmak: Bulmak.

Tapşımak: Havale etmek.

Tay: Eşit, denk.

Tehâyüf: Korku

Teher: Usul, yol, kural.

Tekye eylemek: Dayanmak, yaslanmak.

Telesmek: Acele etmek, sabırsızlık göstermek.

Tilsim: Tilsim.

Tondhu: Öfkeli, sinirli.

Toy: Düğün merasimi.

Tullamak: Bir şeyi fırlatıp atmak, yere düşürmek, yere atmak.

Tük: İnce kıl, saç.

Tüllâb: Öğrenci

Ta'ab: Yorgunluk

U

Uca: Yüksek.

Ucalmak: Yükselmek, saygınlığı artmak.

Uçuk: Yıkık, harabe.

Uğru: Hırsız.

Ü

Üz: Yüz, çehre.

Üzlü: Yaramaz, afacan, arsız, yerinde duramayan.

Üzmek: Kırmak, koparmak, kesip atmak ayırmak

V

Vâk': Ağırbaşlılık.

Vâr: Sevgi, muhabbet.

Y

Yainki: Yahut, ya da.

Yalkuz: Yalnız, sadece.

Yanbayan: Yan yana

Yaranmak: Meydana gelme, türemek, doğmak, tesisi edilmek.

Yaraşdırmak: Yan yana dizmek, karşılaştırmak, süslemek, uygun hale getirmek.

Yelmar: Dostun, akrabanın yanında yer alan, yardım eden.

Yetmek: Yetişmek, erişmek, ulaşmak.

Yırkalanmak: Kılmıldamak.

Yulduz: Yıldız

Yüngül: Hafif.

Zâbol: Müzikte segâh ve çihârgâh makamında bir perde.

Z

Zagan: Çaylak.

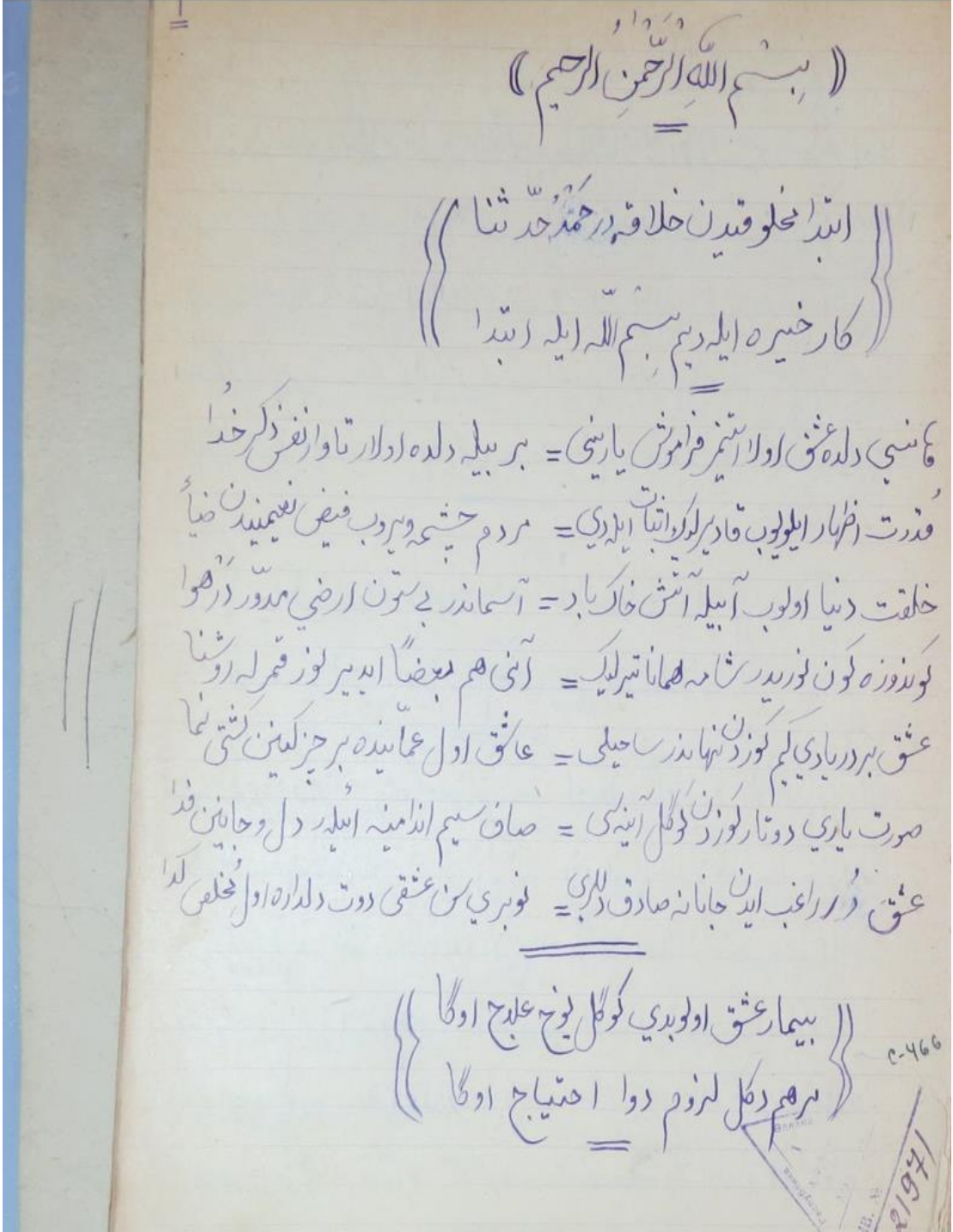
Zeli: Sülük

Zil: Koyu renk.

KAYNAKÇA

- ALTAYLI, Seyfettin (1994), *Azerbaycan Türkçesi Sözlüğü I-II*, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi
- AKDOĞAN, Yaşar (1999), *Azerbaycan Türkçesinden Türkiye Türkçesine Büyük Sözlük*, İstanbul: Beşir Yayınevi
- DEVELLİOĞLU, Ferit (1997), *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*, Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları
- EREN, Hulusi (2019), “20 Yüzyılda Divan Edebiyatı Geleneğini Devam Ettiren Bir Şair: Nevberî ve Şiirlerinde Fuzûlî Etkisi”, *İstanbul: Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S. 23, s. 143-157
- HACIZADE, Naile (1997), *Türk Edebî Dili Tarihinde Fuzûlî'nin Yeri*, *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, S. 3, Konya
- KARAAĞAÇ, Güner (2012), *Türkçenin Dil Bilgisi*, Ankara: Akçağ Yayınları
- NAĞISOYLU, Möhsün, GÖYÜŞOV, Nesib (2016) *Novberi Divan*, Bakü: Azerbaycan Milli İlimler Akademisi Mehmed Fuzûlî Adına El Yazmalar Enstitüsü
- NAĞIYEVA, Cennet, NURELİYEVA, Tahire (2012), *Fuzûlî Gazellerine Tahmisler*, Bakü:
- SARIKAYA, Mahmut (1998), *Güney Azerbaycan Türkçesi*, Kayseri: (Basılmamış Doktora Tezi)
- ŞEHİTOĞLU, İhsan (2017), *Nevberî Dîvânı*, Doktora Tezi, Elazığ: Fırat Üniversitesi
- ÜNVER, İsmail (1993), *Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler*, *AÜ. DTCF Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Türkoloji Dergisi*, C. 11, S. 1, s. 51-89

TIPKIBASIMDAN ÖRNEKLER*

* Metnin ilk on varağıdır.

}} جمیع اولاد کو کلموم الرزق و کرم برشان اولاد
موز شکرین و خلیفہ جو گدہ گریان اولاد

مذہب آبارہ میل آرزوی تو کرم الر = سلبیم جو پلیدہ بر ویرانہ حلخان اولاد
عشق بیبای دیبہ در ما سبلین صحبت بار = شربت لعل لب خانانی در دما اولاد
صورت صبارن حالیمی بر کون ملک یا نگیدہ در = اولاد کاسو پیلر عجم کر کسندہ سخون اولاد
یا در قلمیان فونبری بر کون فونان بجزیر = تا المذہب بر سبلہ مستقوم دیوان اولاد

}} و بر کرم دل ایلمه جانانی جانا نه مذن اولاد
بچوران رشتبندہ کلیمه افتخانه مذن اولاد

زلف سبای قیلیم کرم کون ایلمه جین جین = دوستان المذہب حانات برشان نه مذن اولاد
شرط ایلمه کون کون جانا وصال وقتین = صاف اولاد نیکاریم بیجانہ مذن اولاد
عشق اولمینه بختند دیوانه کون پور لر = جملہ اولاد ری سون تک و دیوانه مذن اولاد
سخا راوری ایلمه شکرین و اراد کر فقیر قوی = جان یا ندیجاری شعیبہ پروانه مذن اولاد
مسجید قایا نرسیم کرم نوح کیم منیع رایا در = اول هم دیوانه کی منیجانہ مذن اولاد
فونر جہانده شکرین بر بخت قیلیمان آب = قویجاری بیسیج ایا قیاس میدانه مذن اولاد

زلفون خیالی کو کلموم وظلمت کر مقبول = اولاد زنی قوری موز سر سراج اولاد
دل آتشیدر یا ندیجان کون اهل عالمی = کشف ایلمه پوری سبندہ دل مثل سراج اولاد
مجنون استوری بی شغیت آردا کون کون = قوشدار مخلص باش اولاد بر آفاق اولاد
منک از اول کیمیر تو شکرین لب سنی = ایلمه اولون باشند منیم کرم تاج اولاد
جانان مسخر ایلمه آقلم جانی = سلبم ایلمه فونبری جان پوری باج اولاد

}} چاقلمیا باغیم بهار باغ و گلزار اولاد
سیر کلوشن قیلیم منظور دل یار اولاد

نیلبری قویان قهرن سیر بوغنا میماننه = اولاد آواز کی کو کلموم کیم زار اولاد
باغبانان دلمون فریادیم هر یک دید = داد فریاد ایلمه کله الر خارا اولاد
بیلر ایلمه کیم ندر بخشنا اولاد زنی دلیم = رشک ایردن بول کرده سیر جم اغیار اولاد
کو کلموم سینه تموم اشیر کی بر دم آملن = اولاد کرم ذوق رخ و دلداره دیدار اولاد
کوز کر کسندہ در کرم بر سا هر و دلداره زون = منظری بهر و در خطیرک شینا اولاد
تاب بچران ایتمه کی مجنون قایوب صحاحره = عشقید موز رخ اولاد ایلمه دیوار اولاد

۳
چاهه عاخره و اولوب کوز دوزنوب مندنکلم = حصار اولور خلقت دبی بوردوده درینکلم
عمره سیکانی کوز هر لحظه نوبه قانیعی = لیم حصدل ایشیش نیم ایماهه و قانیعی کلم

}} عارضه شملی دیمه خنده آچلقان حل اولدا
}} منتظم زلف یکمی باغیده برسنبل اولدا

دانه وزن ایشیه لیم در دبی کولکوز حینی = قویا سیرانه بچون داغ کوزک لوبصل اولدا
بسته دانی دیمه تاب ایله یوزمخنتیه = تاب ایله اوزندا اگر سنده کی دال تک دل اولدا
دریعی بار ایله هر کس تابانی کتوز = مقله لار یوزیری نیمیجیم بارینه مین محجیل اولدا
رکله سینه اولون قهره می ذری ایله یوز = ناکه خاک کوزی حینی تیره کین کیل اولدا
چو خدی عم حوله مور کوزی دوتوب انی = قوروز ارم یار ایشیده خوزن اونا ستم اولدا
مشکل اکثر دیدیر کوزیری خله ای نکلار = مشکل اولور ک اولون ذکر ی دیگر عمل اولدا

}} هر ضیال ایلر کفایت وصل جانا ندران مکلا
}} بیلدر در مستند نیدیم روز اول اولور مکلا

طعننه دکانن باکیه باغیز کوزک هم باریندا اقیب = رشم ایرین یوزدر بیلدر حایله یه لیم اولور
حسبه کوزرتت کوزی بوجوان تور شایعی = یاشیش دیوان ایشیلر کوزرتت کوزی بوجوان مکلا

}} طاقت قالاری دلده دلداره بند اولاند
}} آرام جاننا قالماز دل یاره بند اولاند

بیج کوزی لیم طیبیه ال چوک ورتلی دلان = صحت مزاج اولماز رخا رخا بند اولاند
بیل کل ایشیتیمده صحاده بند آلامی = پرسته اولور دره مان کلاره بند اولاند
ریش رخا قوز ایز عشاق بی توانین = قانی صویا دوزنرش دلداره بند اولاند
آش دو طوبی جانیم اول کوزی کوز کلان = پیر و نه س لیم اولماز اولداره بند اولاند
خال سیاهی بیلدی رخا آلام زینت = کوزر سی اور کوز بندر کل خاره بند اولاند
جان وصلی کوزر خفندگی کوزمقدر = بهر نازین ادرطفله کوزاره بند اولاند

}} ندر قلم بید جاننی ای ناز کوز جان نیم مکلا
}} ندر اولوب خصلت اولده بوجانیم مکلا

طعننه داکیزر قویان ویرانه بوجان ملاموز = تا ایشیه دور تعمیر سی بوقلمن کوزر انیم مکلا
ایشیل شحات ایله کوزر بهر کلده ویران کولکومه = شکوه اوشچون ایله کوزر بوجانیم کوزانیم مکلا
زاهیدین نازی می مهر لیه دجوت ایشیه در = آکلای کوزر باغلاوب دین ایدر ایماهم مکلا
حسبه ایشیم هر تری رعنا بست کین تمه = ابتدا باش الیم ای کوزر ایشیم مکلا

مشکل نیری دنیا ده حال ابر نه کیری = مشکل آخولار حال ایله یی آدیم اول
 هر ده اولاد سندا اولور فکر خالیم = غصه بیدرم علم رتورک باهیم اول
 سولغون کلمه بیلل بو قدر نال اولندا = کل شهو که عیبهری کر اولندان کیم اول
 بیخون قورویا راستی اهیلم کر اسر = قوتدار اونا کورده توکنهز بنیم اول
 نونبر مگا بو ضعف شتیم ایندی تهنت = کوی سرر جانانه ستر هر دیم اول
 { کلشن دهرین اول غنچه دهرین برهه مگا }
 { باشعه سایه سالان سر روان برهه مگا }

صحبت اهت قرض ایله یوزب ابراه منی = عشق دالشدن اولان رطل کران کیری مگا
 بخت یار اولر باشیم توکتی فردر ستر = من کلام سرر کو نکرده مکان برهه مگا
 یا ایدین ایندی ندر دله کی اینها نی طلب = صحبه تی اولر اولون بو نوز جهان برهه مگا
 سرر کو کله قویب جنته کوندر منی = منظریم اولر ههه سر روان برهه مگا
 حالر ایندی طلب وکیل جان تقیز نری = بو تنجا رنده اولان نفع کران برهه مگا
 یارین شکوه ایرن که نه انصاف اولانی = نونبر اولان سر نمان برهه مگا
 { ضعف لیکدن برهه مگا در وجودیم کو بیبا }
 { آه بیدر پیی چکوب سیر اینیم دوگونش هوا }

بو چه یوزبیم کیم رتورک راستی بهر نالین = نه نه لازیم در دنی نونرا هورا بو مگا
 کل خورورک یا اولادیم کلشنه باقیم طلاه = و سر مرگ رخا ریکه باخا تر ن امکان مگا
 هر طریقه یوز دو توب لرغ دله کوریم علیج = بنظمی دوتدی دیدی نافع رطل درنا مگا
 اولادی نوبادرس اول ماه تابان دادیمه = قالدی آخاف خونری ن چکلیکم انصاف مگا

{ یارین رسیم سرت بے نه ایدر مگا }
 { عنزه سندن ادرغ دله بیدر کجه رحتدر مگا }

سردم شیمده کی تهوری زیندر دله = شیر تیم وقتینه بو تصویر خا جند مگا
 هر سو دم بوم خوش دوتدم شیم صید = عطر زلف یارین خیلی عنایدر مگا
 انصاف ایدر مگا بیغایم یار این جها = دل نوز خنارک اوله اولون برنا ایدر مگا
 صبر برهه مگا بو درم کاره بجهل استیمولک = باور ایندی صام صبریم خا مندر مگا
 وصل فکرین کو کلوسه هر دم سار کوز خنال = فکر وصل یارین خلیا افایندر مگا
 جان دوام استبر اولون بر تانیته بهر نالین = ساخلار ام نوعیلن چونکم اساندر مگا
 جانگی قوی یا نیرین اینور یی بهر نالین = نبلدرم جانان سیر لوجان نه خا جندر مگا
 { چقدر بیدرم دله هزاران عظیم اولر }
 { عزم زایل اولار سن لیک برهه مگا اولر }

قانی بیلیق نین عقیده جاقیم حلال = حان بو تکلیف اولار دات دهر آن رضا
 تیرتر خان کیم دوردون در دیرن فریاضی = حنک استر فرج اکر تا اولار سا سله رضا
 مذهب برسان دیدیم عاقله جان لبرین = اولور بربنجیده کر دیر بونا لهان رضا
 حبیلر جانیم اولون هم روحیلر قانیم اولون = دل رضا در بوزر شه جانیم رضا در قان رضا
 من لیعم فلکم یدر کوموش تنقائی در لیم = اسپت ارم کام دلی اولر شهی بونان رضا
 خوش اودت دامن یاری چلم بر کوشیه = صبر استیگت یا اولار کام دلم بر آن رضا

{ صورت اولوق ویرر استیگت اکر زینت اولا
 ایله بر منصف تا یولن زکیم قویا تقیت اولا }

بریم کورک اولون کدر ایت ایمل کوره = بجهته دور مکن کوزل شوز دور و نه اولا
 کوز اچیلر صحریم آینه کورون کوشیک = تا ویره صوره لکی شهلا کوز اولر صحریم اولا
 شاندر کون زلفونک اهریزن دبلر بار صبا = عطر بار اسلر دیر زلفونک قویا منست اولا
 عتره بیگانه کولک دینقار دیرن بیزو قصل = قائلو قاپو گلان کلور البره قویا آرمست اولا
 سیر صحرای اینه ده بجهته وارن اولو اقم = بر شیدیدر بر قدم کویتر کویدی اولر اولا
 نوبرخان و دلم بر کوز لر دیرن بجزیل = احتیاط ایملر اولر کوز هم قالا کمرست اولا

نابی یوخدر جانخون اصلا نوزاق رخنه = صبر قلمیات شغل ایش هم کورکونه ما فنا
 برده دل ابر شیم مثلنده نازیک طغنه اویغ = تیر تر خان کانه عورت دیکر حوزون مودا
 عارضین کلان یکی منشی ایدوب ابر لر یلک = دهر کورسین نابی بر دلمر معجزه
 لرزه اولر انیم اولوز اولر کیم کولکیم کولکیم = جوز خورام داغون اولار نازیک زلفون
 خلده یوخ تفصیر اولار نبرال سخاله اینه = اولر نوزبون سخا اولون کورکونه عطا

{ باغجه لیر دیم عطل کوردم تا کیم کولک ارام اولا
 کلور کور حنک باشجه آرزو لاری اوزیم شام اولا }

بجه اولار عطل کورده کور عطل اوزلر یا کیرسیر = تاب ایدری کور بولون تا کیم سلم منقام اولا
 ایچدم سینی باده لعلیک منبر اولار = سانی کلچهره دن دستنده ایزین جانم اولا
 دهر قتمه تاب ایچویب صحرایه کوز قویدی قهریب = کز قلوب آدیم منیم کیم برینام اولا
 قید زلفونک بوزنما لایم بر امید یله کیم = کانه اولر زلف ختم شایر کوز اولر ادم اولا
 بیلیم شیم مقبل بچوان یاری عقیده = طنح ایدیر دیم عاقبت بجه انهم اتمام اولا
 در کفایت چاره کوز دیر یور وصل در = مشغل اولمور در اولا در معانی به انجام اولا
 { قران خلد و رسون جانیمیز جانانه اولور شخان رضا
 ادرسون الله ندر یحیون مقبولینه جانان رضا }

9
عنبزنی زلفی کی بوختر خاتون خلیفه تو = کیم بر ابر در در کسب حقیقه آید خضر صفا
شادم ای گویند و برهیم حاتم صفا حقیقه = خلق کو بیلور کیم سر کو کونده ادا و تا خدا

اول لوتکر رو شد و حشم اولوب آشنا سگلا
اآیندیم جهها نذا و ارسیم ایلر جان خدا سگلا

عالم بیلور فداییم اول قاره کوز لرین = سخن مکار بیلور کیم مور صبا سگلا
ماین در و کله خانی کسندی خوش کلور = من آیتیم کم زمانه ده سیرن بد سگلا
جو روز خجانی ایلوبه ارم خیمر لیه عوض = دلننگ اولوب اسیتمه ارم بر بلا سگلا
یوز و برهیم تا اوقیب کور کولم کلر = کورمه روز مقرب اولر کله سگلا
بر خجقه در بو حسن بو خلق بو نواصیت = نصحتی کیم عطا بیدر بر ابر خدا سگلا
درده دلیمه جاره تا اولما ز طبعین = در دیم علدی کسندی لندی رایج دو سگلا
کوز بر سنی خورق مکرر دل آیتیم کون = جانان کوزد بیری جو خجانی اروا سگلا

کلیج نکایه یکت ای بیری بر ارضت جابند سگلا
هر سزه لک بر جان آلان خون نرسکیا نند سگلا
زلفی چمنیک کوزوگ دوزینه بر کیند طلم = عارینیک بر طلق کلین طلق سگلا

جانبان اولار شرف قاییل حضوریم اولر
او سماز دخی مقرب دله حضوریم اولر

خانل و کلر ارمند اولدیم کمانه = کورمک محال اولماز بائدا شعوریم اولر
رنگ نند تا بقیسیم شهده ناجی کوریم = صبره یحکل آیتیم قلب جویم اولر
خوشملو اولام اسلهه اتمه د بیلر جابلک = بی قدر قیمت اولام لهر خوریم اولر
چلیم قلم جهانون اعلالینه منانه = باقی دکل کمنله مین مین کوروریم اولر
عشق نکاره اددیم ترک ایلدیم کجه = ازور بو حقه دله بی حد سروریم اولر
سکر حضور شایسته تحلیک دیدر ان ایل = خوشدوی کوزیر الله بر بای جویم اولر

اول بر کوزلرن مگا و بر تر خنبر بار صبا
اشناقی لطفی کسیمی نندر آشنا

روینه کون کوبلیریم باری خورق اقل کوزک = ایپی دوندو تو ارم قیلدر اولونجه ن
دو عادی عقل بر خلفقه باری صورت = کوریم رندان بر کوزور اودنا کوا
اسن اول نقاشه کیم تصویر ایلدیر بر صورتین = آفتاب اوینه ابر کلون کلون دلا
ایتمیم کوزکون اونو اغیا شای اوزک کول = دینی یخدر کیم کوزون کوزک دوزور

۸
 ظاهر اولاد سیر تو خلاق در او نداد چه خبر = خلقت اولاده من جانانه اولادوم خانقا
 کل کو زیندن بهروق نرفکس اولون عیبر انبیر = قویری زینبا صورتی هر کلده بر ختو نغ
 بلبلون هر لغوئی بر ذکر بر سنج در = بر کف کل خلافتنه ذکر الیولوب ایلر شن
 قیس الی بی بیخون دنیاده یوز دوزیدی = چونکه سلبیتد اولون عشق عالمنه با وفا
 نرفق قیل اینیوری کن بوچها املائی = کیم بقا مملوکنده در کام هر ارادک جا به جا

{ سکا اییل دبیم زلف سیهده آفتیان دوتما
 بو افعتین دوزر اییل اولون خجج سهران دوتما }

ایا قین اولوب یارب عم و محرابی اظهار آشت = عمره چاینگده سیر دیرمه نگار لگان تار تیا
 دولوب دامان جانانی محبت انگار ایلم = کیدوب عجبخانه لر کوخون دل و زاره مکاروتیا
 صبار کوز لیم همت اکن هر همت بر سلیر = لجه تا صبح درک نالان اولوب کوزوز عفا دوتما
 لهری بی جامه کوز ارادک ایچوق کون لقا بقدر = بود در صراحی عشا اوین طرفی اسما دوتما
 تنهایی دایه زاری نگاهه رفی حال ایلم = کورنده با بشیگی سالما آرشا هر سنجی بل دوتما
 رموز خشمگی لوز نهان ادوق محقق بوخارن = خواموش ایلمه بیدیم خرا تله زانان دوتما
 { لجه کورمز بوجهان مملوکنده بهر دوق صفا
 آشنان درن مرحمت کورمز رقیبندن وفا }

فخرین لبارک کلههسی املس برینده در = وزین لبارک شاپیلر استیز و نفا بگلا
 لوز بر نه خصمه دهر زینتون متاعنه = اولاد مقام عشقیده در مودا بگلا

{ سن لعی کیدر اولان طرفه جزیرا سگلا
 آتیا مین دوقیل بو دهریره بازار سگلا }

ار بخوان لاله شیمین نرک تکلیف الیولور = تا ایچوب بلزیمه اول نرکس شخار سگلا
 دلی دیلیمه نون کوزی دیوانه زینی = قیس تهوت ایلمدک ایدر اولاد عار سگلا
 مین جفا کورس وکل شکونی سندن الیز = باور استیم کوزه لیم کورسب اختیار سگلا
 عطرگی با دجا کلخته کلارن سیر = کیم دبیم زلفونک ایگان و منیده عطار سگلا
 برجه املا دله باد صادن کورونوز = نغ سحیران غنی الیولور اظهار سگلا
 ای کورنم آگلان لار نرنگی لوزر کبیل = منفف اهل حمز در دبیم زلفار سگلا

{ هر بهری بیکر مملک منظر عالی مه لقا
 سالدی عشقین باشیمه اولاد سبیل آشنان }

عاقی اولادوم دلبرین کل بر کتر رخا رینه = مر حبا اییل سگلا ار شنت نارک هر حبا
 با دبیر ویدیا سغنی لهر جانان عاقی = سیم قالین پات ایروب ایتدی اولوخا صلا

عشیرت زلفی کی یوزدرتاری کلیدہ تر = لیم برابر در درتاری حقیقہ آئندہ فدا
شادم ای کوئبر ویرم جاکم متفکی حقیقہ = خلق کو پلر لیم سر کو رینده ادارت فدا

اول کوئلہ رو شدیم ششم اولوب آشنا سگلا
ارینیم جہاندا واریم ایل جان فدا سگلا

عالم سلیر فدا سیم اول قاره کوزلری = تخمین سگلا سیر لہ کی مور صبا سگلا
عای در وکل جانبی کندی خوش کلور = من آستیم زمانہ سیرن بد سگلا
پوز در حجابی ایلیو بریم خیم لہ عویض = دلنک اولرید آستیم بریم بد سگلا
کوز ویر مہ نار قیب سر کوئلہ کلہ = کوزہ روا مقرب اولاک کلا سگلا
بر تخفہ در بوخمن بوخلق بوخایت = نعمتی لیم عطا بیور در بر تدا سگلا
در دہ دلیمہ چارہ ناچولماز طیبیرن = در دیم علدیمی کندی راجیج دو سگلا
کوز برسی فریق ملکر دل آستیم کن = جانان کوزدیری جور حجابی اروا سگلا

کلیج نکایمیک ای پیری بر آفت جاندار سگلا
بر مہر آت بر جان آلان خون تر سیکاندار سگلا
زلفی پریندی کی زورک دد رینده بری اند کلہ = عار صیک بر کلوق کلین اطلتار سگلا

جانان اولار شرف قابیل حضوریم اول س
اولماز دینی معرفت دلہ حضوریم اول س

غافل دخل ارمندن اولما ستم کمارہ = کورمک جمال اولماز بائدا شعوریم اول
زیندنہ تا تعلیم اشدہ تا بی کوریم = صبرہ تحمل آستیم قدیم جوریم اول
حرمتلر اولام اسلہہ اتقاد لیلہ جالت = بے قدر نیست اولام لہر شعوریم اول
چلیم قلم جہانن اطلاقینہ مثالہ = باقی دخل کہ مندر عین مین کوریم اول
حقن نکارہ ایدیم ترک ایلیم چپا = اولار بو حقدہ دلہ بے حد دوسریم اول
سکلہ حضورنا برہ شعیف دیدرین ایل = خوشدوی کوئبر اللہ بر بائی جوریم اول

اول پر کوزلن سگلا ویر تر خضر باد صبا
اشناقی لطفنی کسمیش نندر آشنا

رؤینہ کون کوئلیم یارنی کوربت کوزلش = ایی لادو دوخولمہ قیلدر اولون سہان
دوغادی عیقل بر خلقتہ یارنی صوری = کوریمک رشادہ نین بر خونرو اولما کوا
اسن اول تقاضہ کیم تصویر ایدر بر صوریکن = آفتاب رؤینہ ابر قبول کوزون و
اگریمم کورکون اولون اغیارنا اولون کل = دینی یوزدریم کوزلن کورمک ویراس

باعث کرسیم دخی به چون اولود بر تفصل = کیم دسیر کندن کسوا بو ختم کربانیز مگلا
هر زمان بهر عاشقانی آوری چکلش هر پیر = نو بر عاشق دین دینارده هر با نینز مگلا

}} صورتیگ تیک به ییورم کولکم کوون نقاش اولاد
}} عقلمه کوزون با خوب هم قام توکن بر قاش اولاد

حزن ار لوف در دیر چکیز تیراز قورالار = باش باش وزن اسلیر دنیا عیار و باش اولاد
مویجه کیم آورده غم کندن تیر دیر کولکوره = اولاد راضی غلیرم اسلیر احنید فاش اولاد

استانده خدیوتی هر کار کورمه ردا = دیر همه رخصت هر تین به استقام قوراش اولاد
هر تین محزون دکل هر خوبرو ایلی شالی = عاشق معشوقه لر لازیم کلور کور باش اولاد
مختل ایلول کیم نو بر اولوق عالقیگی = آرزو دینی ایلمیرین چمده اولون ایلی اولاد

}} بار اورزون هر کیم دیلدر کور کورن لورک محزون اولاد
}} فکر دنیا سه سه سر آسینگ کور فوندن دو اولاد

باغلیا مهر دلین بهر ماه صورت دلبره = بهر کوزه مهر نری ساله بهر دلبره محزون اولاد
صدق دلان دل دیره غللی کل اوزلو با لیرین = غم اولونم قدا بهر محزون کوزوزده اولاد

}} جبر سو نم ندر کس کول کلن بر صلا بگلا
}} مویجه فغانه دیر همه کورن بهر صد بگلا

کلکون دوردا با بهنی کورن سبالمه = دیر خوش ایلم کیم تا دیره ذوق وصف بگلا
کوی کیر یله کیم اولد شهنش هم = خاریم فالو اولاد خلا کورن لر کلا بگلا
اسیل و کفن اولد لطمه کیم زاره جه کیم = شامیل ایدر بره لطفنی هر کاه خدا بگلا
بلبل و کفانی شایخ کل آکونده ذکر در = امداد ایدر بره فغانه اولد بی لیا بگلا
باب رحایه ال ایچلا رکعیدر بو کیم = واجب دعا تنوبلی کلما استقامت بگلا
سکن مگلا بو دردی دیرن جاره کنده در = نو بر دیلدر و صامیلی کوزلر اولد بگلا

}} سن سیز ایدر بهر جهان بهر تنگ انزلانز مگلا
}} تنگی اولان انزلانز سیز بهر یلمیم بو نه جاننر مگلا

لیخ بهر با نون لایحهستی کن سیز با نهدا سو قور = دلده مهر گود اولد سا مملوک دیر انزلانز مگلا
ایسه کیلیک تو بر آینه خلی حمت سدرم = طرف بهر کلر ایدر کفر خلق کلان دیر مگلا
هر صباب اورده اولان عکس مگلا بهر مگلا = بو قدر صور تکله وار بهر فرج کیم انزلانز مگلا
سورق دوران دکل بو محروده مشهور اول = هملن اولد وصل ال کور دور دور انزلانز مگلا